BIBLIOTECA „ASTRA"

ANUL 117 Sibiu, 1 ianuarie 1969 Nr. 1—2

Telegraful Român

Biblioteca orășenească "Ștefan Gheorghe" Sibiu str. Pariciu 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

160 de ani de la nașterea

Mitropolitului Andrei Șaguna

La începutul anului în curs se împlinesc 160 de ani de la nașterea pururea pomenitului mitropolit A. Șaguna, căruia îi închinăm, cu acest prilej, cîteva gînduri de evocare pentru cititorii gazetei noastre.

Rar se află o figură de ierarh, care să fi ridicat demnitatea vlădicească la treapta înălțată de Șaguna și care să fi lăsat în urma sa un scaun vlădicesc încărcat de atîta prestigiu, cum a făcut acest vlădică admirat, iubit și venerat de credincioșii săi și stimat și prețuit și de străini. Studiind viața și opera mitropolitului Șaguna, figura lui ne apare tot mai strălucită, iar realizările lui ne umplu de admirație. Astfel ajungem la constatarea că acest mare arhiereu, care și-a pus toată priceperea și iscusința, precum și toată vrerea sa în slujba idealurilor permanente ale Bisericii strămoșești din Transilvania, a fost nu numai un om strălucit al vremurilor în care a trăit, ci, prin viața și munca sa, a rămas un mare dascăl și în vremurile prezente pentru toți slujitorii altarului strămoșesc, de felul cum trebuie să lucreze pentru a-și împlini misiunea încredințată lor și pentru a-și sluji cu iubire și devotament Biserica în slujba căreia se află și Patria ai cărei fii sînt.

Un act al Providenței divine trebuie socotit faptul că acest tînăr talentat, care a studiat filozofia și dreptul, care cunoștea mai multe limbi și căruia i se deschideau cariere strălucite, nu a fost atras de aceste perspective, ci s-a decis să studieze teologia, dedicîndu-se slujirii preoțești. Cu adevărat, Mitropolitul Andrei trebuie considerat ca un trimis al cerului în fruntea Bisericii ardelene, într-un timp cînd credincioșii ei așteptau un om deosebit, care să-i ridice din starea de umilință și asuprire în care se aflau. Acest lucru îl confirmă cît se poate de semnificativ și următoarele rînduri din Telegraful Român nr. 40/1868, unde citim: „Românii gr. ort. din Transilvania dacă au avut să treacă prin multe greutăți și necazuri, iată că sub conducerea unui bărbat trimis Bisericii și națiunii de Dumnezeu, au sosit iarăși în pămîntul făgăduinței al legislațiunii din care cu încetul fură izgoniți, pe timpul foametei de drepturi egale, cășunate de seceta privilegiilor feudalismului".

Activitatea multilaterală a Mitropolitului Andrei își are obîrșiile în conștiința profundă a misiunii sale preoțești, în adîncul sentimentului său religios, peste care era altoită o fierbinte dragoste de popor. Din această conștiință a misiunii sale și a dragostei pentru marea familie a păstoriților săi, a izvorît bogatul și cuprinzătorul său program, exprimat în una din circularele sale: „Eu nimic nu doresc așa tare ca binele vostru și iubirea mea către voi (păstoriții mei) nu o poate nimic amorți".

Opera vrednicului arhiereu nu poate fi apreciată la justa ei valoare decît numai comparînd ceea ce a aflat la venirea lui în Transilvania, cu ceea ce a rămas pe urma păstoririi sale, de un sfert de veac. El a găsit un popor, deși majoritar, ținut sub regimul unor legi nedrepte, o Biserică strămoșească supusă sub jurisdicția unei ierarhii străine de aspirațiile credincioșilor ei și o Biserică săracă materialicește, încît episcopul ei abia avea o reședință modestă, fără fonduri și fundațiuni, o preoțime slab pregătită, un popor cu școli puține și nu exista tipografie și nici organe de publicitate

Din realizările marelui Mitropolit Șaguna, reținem doar pe cele mai de seamă ca: participarea la Adunarea de pe Cîmpia Libertății din Blaj din 1848. Luptînd pentru dreptele revendicări ale credincioșilor săi, el nu s-a arătat niciodată șovin și lucrul acesta ni-l arată desele povețe date fiilor săi duhovnicești de a trăi în bună înțelegere și pace cu toate naționalitățile conlocuitoare. „Să avem, iubiților mei, dragoste frățească atît între noi cît și către celelalte nații cu noi locuitoare" — spunea el într-o scrisoare pastorală.

În munca sa de ridicare obștească, un rol deosebit acorda preoțimii noastre, de a cărei pregătire s-a îngrijit în chip special. În acest sens, încă în toamna anului 1846 hotărăște ca pregătirea candidaților la preoție, să se prelungească de la 6 luni la un an, ridicînd cursul teologic la doi, apoi la trei ani. Un accent deosebit pune Mitropolitul Șaguna pe recrutarea candidaților la preoție care nu puteau fi primiți în Institutul Teologic fără știrea sa și a căror purtare morală a urmărit-o și a supraveghiat-o de aproape. El voia să facă din preoții satelor noastre adevărați părinți ai obștei dreptcredincioase, pe care să o învețe prin cuvînt și faptă, cu blîndețe și dragoste, tot ce ajută la progresul religios-moral, cultural, social și material al acestei obște. El pune bazele unei fundații a Seminarului din care se acordau burse studenților merituoși.

Cu banii săi proprii cumpără o tipografie, pe care o dăruiește apoi Eparhiei, în care tipărește un mare număr de cărți de cult, cărți de învățătură creștină și manuale didactice etc. El pune bazele unui fond pe care îl va spori continuu, pentru catedrala mitropolitană care se va înălța mai tîrziu. Printr-o perseverență demnă de admirat, reușește să obțină, în 1864, reînființarea mitropoliei noastre. Astfel, românii ortodocși din Transilvania, după 164 ani, dobîndesc din nou dreptul la mitropolie.

Bazat pe principiile Evangheliei și ale Sf. Apostoli, pe canoane pe care le cunoștea foarte bine, utilizînd și elemente viabile din tradiția noastră bisericească, Mitropolitul Șaguna ne-a dat „Statutul Organic", de la a cărui aplicare se împlinesc 100 de ani, eveniment consemnat de gazeta noastră în două numere din anul trecut. Dată fiind importanța lui deosebită, principiile lui au fost luate ca bază la organizarea întregii Biserici Ortodoxe Române.

O atenție deosebită acordă el învățămîntului confesional, organizînd școlile poporale existente și sporindu-le numărul prin înființarea altora, astfel încît la moartea sa existau aproximativ 600—700 școli poporale, un liceu confesional la Brașov, un gimnaziu inferior la Brad, o școală comercială superioară, o școală reală și o școală de fetițe la Brașov.

El pledează nu numai pentru sporirea continuă a școlilor poporale și pentru cît mai multă învățătură, ci și pentru învățarea de meserii, ceea ce rezultă și dintr-o circulară, în care marele mitropolit spunea: „Drept aceea îmi ridic glasul și zic: la meșteșuguri turmă credincioasă, la meșteșuguri! pentru că fiind tu numeroasă poți forma din fiii tăi oameni învățați, care să-ți apere interesele, meșteșugari care să-ți înmulțească și susțină economia națională, căci numai așa făcînd vei putea nădăjdui și aștepta revărsarea unor zile mai plăcute mai vesele și mai senine . . .".

Șaguna, care a lucrat cu atîta dîrzenie pentru ridicarea culturală a maselor țărănești, a fost acela prin a cărui stăruință s-a aprobat și înființarea societății „Astra", care a avut atunci pentru românii transilvăneni, rolul unei adevărate universități populare. Prin întreaga sa activitate, Mitropolitul A. Șaguna rămîne un exemplu luminos de ierarh, exemplu de muncă și jertfelnicie, pentru toți care sînt chemați să slujească credincioșilor Bisericii strămoșești.

Pr. prof. S. VLAD

Cuvîntul Arhipăstorului*)

Potrivit obiceiului statornicit, I. P. S. Mitropolit Nicolae a informat pe credincioși despre lucrările Adunării Naționale Bisericești și ale Sf. Sinod, prezentînd și cîteva din aspectele activității externe și interne a Bisericii noastre în cursul anului 1968.

În legătură cu activitatea externă (Consiliul Ecumenic al Bisericilor, vizitele P. F. Patriarh Justinian și ale altor ierarhi etc.), I. P. S. conchide: „Așadar, noi ținem legături cu toate Bisericile naționale pe baza independenței și respectului reciproc, pentru ca prin unitatea și dragostea lui Iisus Hristos, să aducem contribuția comună la pacea, propășirea și binele omenirii întregi. S-au arătat de asemenea vizitele făcute în țara noastră de către conducătorii altor Biserici, ca de pildă cu prilejul sărbătoririi P. F. Patriarh Justinian, cînd am avut înalți oaspeți și noi aici la Sibiu.

S-au discutat și probleme privind viața noastră bisericească internă, pe primul plan situîndu-se problema unității noastre pe toate planurile. Se cuvine deci să dezvoltăm, să întărim și să desăvîrșim atît unitatea noastră într-o singură Biserică străbună, cît și unitatea noastră națională. De-a lungul veacurilor, după cum știm, noi am învins multe și grele obstacole tocmai prin unitatea noastră. Și astăzi, imperativul de căpetenie este acela al unității în jurul conducătorilor noștri iubiți, pentru construirea unei Patrii înfloritoare, libere și independente.

Au fost dezbătute și alte probleme și realizări. Între acestea este și aceea că, potrivit hotărîrii Sf. Sinod, la fiecare Centru mitropolitan și episcopesc, vor fi instalați Episcopi-vicari, la centrele mitropolitane, și Arhierei-vicari la centrele episcopești.

Deocamdată, la Mitropolia Moldovei și Sucevei a fost ales P. Cuv. Arhim. Irineu Crăciunaș, care a făcut studiile la Sibiu, iar metania de închinoviere la M-rea Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus și care este un element de valoare și de la care se așteaptă rezultate frumoase.

La Mitropolia Sibiului a fost ales P. S. Episcop vicar patriarhal, Visarion. P. S. Sa este din Transilvania (de lîngă Cluj), fiind un element de valoare din fosta Biserică greco-catolică, cu studiile făcute la Roma și un ostenitor vrednic în ogorul Bisericii noastre. Prin lucrarea noastră comună, a Mitropolitului și a Episcopului-vicar, unitatea noastră se va întări și se va desăvîrși.

Iată numai cîteva din elementele pe care am ținut să vi le aduc la cunoștință în legătură cu Sesiunea Sf. Sinod, care arată că Biserica noastră este orientată mereu spre actualitate, că credința noastră în Iisus Hristos este mereu izvor de viață nouă.

(Continuare în pag. 4)

*) Rostit de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului în Catedrala mitropolitană din Sibiu, Duminică, 22 decembrie 1968.

Adunarea Eparhială

Duminică, 8 decembrie 1968, a avut loc la Sibiu sesiunea anuală a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Ort. rom. de Alba Iulia şi Sibiu.

Lucrările au fost premerse de Sf. Liturghie, care s-a săvîrşit — în prezenţa Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae şi a deputaţilor eparhiali, în Capela Institutului Teologic Universitar din Sibiu, — de către un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. vicar arhiep. Tr. Belaşcu. În cadrul Sf. Liturghii au avut loc ectenii de pomenire pentru membrii adunării adormiţi întru Domnul, iar la sfîrşit s-a rostit rugăciunea de invocare a Duhului Sfînt.

Lucrările propriu-zise ale Adunării Eparhiale s-au desfăşurat în sala de lectură a Institutului Teologic, sub preşedinţia Î. P. S. *Mitropolit Nicolae* al Ardealului. După terminarea slujbei din Catedrala mitropolitană, unde a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească, la lucrări a participat şi P. S. Arhiereu Emilian Antal, ca oaspete al Centrului arhiepiscopesc.

Lucrările au fost deschise printr-o cuvîntare a Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *în care, printre altele, a spus: „Salut cu bucurie prezenţa reprezentanţilor clerului şi credincioşilor din Arhiepiscopia noastră la această sesiune de lucru a Adunării Eparhiale. În mod deosebit salutul meu se îndreaptă către deputaţii eparhiali din noile protopopiate care, prin reforma ad-tivă şi reorganizare, au venit în cadrul eparhiei noastre şi le spun: Deputaţi eparhiali din protopopiatele Aiud şi Cîmpeni, fiţi bineveniţi în mijlocul nostru şi nădăjduim că veţi colabora în noua Adunare arhiepiscopească împreună cu ceilalţi membrii pentru propăşirea Sf. noastre Biserici şi penrtu înălţarea Patriei, Republica Socialistă România.*

Anul acesta putem spune că a fost anul aniversărilor. Dar toate aceste aniversări nu ne-au dus cu gîndul numai în trecut ci, învăţînd din cele trecute, să ne îndreptăm toată energia în prezent, ca şi noi, asemenea înaintaşilor noştri, să ne facem datoria în mod deplin faţă de imperativele epocii noastre, faţă de poporul nostru, faţă de Biserica noastră".

Specificînd care sînt aceste aniversări, Î. P. S. Sa arată că ele „sînt momente din trecut prin care noi am fost îndrumaţi către cele două mari momente: al unităţii bisericeşti şi al unităţii noastre într-un singur stat naţional".

„Evanghelia lui Hristos — continuă Î. P. S. Sa — este un izvor mereu viu de viaţă mereu înnoită şi credincioşii şi preoţii au datoria să nu rămînă la o credinţă de formă, de şablon, ci să aibă o credinţă vie, izvorîtă din dragoste de Dumnezeu şi de om, din dragostea de Patrie, din dragostea de pace şi dreptate şi prin această credinţă ei să fie mărturisitori ai adevărului, ai dreptăţii, a tot ceea ce este înalt şi a tot ceea ce duce înainte Patria noastră şi să arate că credinţa lui Iisus Hristos nu este ruptă de realităţi, ci ea este întrepătrunsă cu realităţile, ea este un izvor de dinamism necontenit prin care noi putem să contribuim la mersul înainte al poporului nostru, al societăţii".

Î. P. S. Sa se ocupă apoi de unitatea noastră bisericească, element de seamă al unităţii poporului nostru, de relaţiile de colaborare, pe bază de egalitate, pe care Biserica noastră le întreţine cu alte Biserici naţionale de peste hotare, de relaţiile frăţeşti dintre cultele din ţara noastră, de activitatea Arhiepiscopiei Sibiului, încheind cu cuvintele: „Aceasta este chemarea pe care o fac deputaţilor clerici şi mireni ai Adunării Eparhiale, că acolo unde sînt să fie centre de însufleţire a clericilor şi credincioşilor pe linia aceasta pe care am expus-o. În acest sens, Dumnezeu să ne ajute ca şedinţa de astăzi să aducă elemente utile, avansate, de înţelegere şi apreciere, propuneri pozitive pentru ca acestea să poată rodi în activitatea noastră din anul care vine".

Un moment de reculegere se păstrează pentru deputaţii trecuţi la cele veşnice între sesiuni, după care se face apelul nominal.

Din plenul Adunării Eparhiale, aprobate cu vii aplauze, se trimit apoi telegrame omagiale: Domnului *Nicolae Ceauşescu,* Preşedintele Consiliului de Stat, Domnului *Ion Gheorghe Maurer,* Preşedintele Consiliului de Miniştri, Domnului *Dumitru Dogaru,* Secretarul General al Departamentului Cultelor, precum şi Comitetului Naţional pentru Apărarea Păcii.

O asemenea telegramă se trimite de asemenea şi P. F. Patriarh *Justinian.*

A urmat apoi prezentarea rapoartelor. Astfel, *Raportul general al Secţiilor unite* (întocmit de P. C. vicar Tr. Belaşcu şi avînd ca raportor pe dl prof. I. Ivan), care, în partea introductivă, se ocupă de chemarea Bisericii în a forma credincioşi cu o viaţă demnă, de-a promova spiritul de colaborare şi într-ajutorare între popoare, de caracteristicile anului 1968 cu diferitele sale aniversări etc.

Redactat în 11 puncte, Raportul se ocupă, în continuare, de climatul de libertate creiat în ţara noastră, de activitatea Arhiepiscopiei de a forma credincioşi buni, vrednici cetăţeni ai Patriei, de aportul adus în acest sens de multele deplasări la parohii şi centrele protopopeşti ale Î. P. S. Mitropolit Nicolae, de deplasările peste hotare ale Î. P. S. Sale, de vizitele unor delegaţii străine la Centrul arhiepiscopesc, de activitatea Arhiepiscopiei în relaţiile inter-bisericeşti, de constituirea, în 19 XI 1968, a Consiliului Naţional al Frontului Unităţii Socialiste, în care este ales şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, alături de alţi reprezentanţi ai Bisericii Ortodoxe Române etc.

Raportul Secţiei bisericeşti (întocmit de P. C. cons. I. Nicoară, raportor P. C. prot. V. Coman) subliniază, printre altele, contribuţia preoţilor şi credincioşilor la aşezarea vieţii celei noi din Patria noastră, evenimentele mai importante petrecute în Arhiepiscopie, ca sărbătorirea, la 21 octombrie 1968, a 20 de ani de Reîntregire bisericească, ca şi a semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România, la 1 decembrie 1968, misiunile arhiereşti etc.

S-a reliefat de asemenea reorganizarea teritorială a Arhiepiscopiei ca urmare a împărţirii active a Ţării, Arhiepiscopia Sibiului întinzîndu-se pe 6 judeţe şi avînd 13 protopopiate, activitatea preoţilor şi protopopilor, salarizarea clerului (1008 posturi bugetare de stat), Colecta F.C.M., angajări şi transferări de personal (246), hirotoniri noi (18), pensionări, decese etc.

Raportul Secţiei culturale (întocmit de P. C. cons. I. Vlad, raportor dl Paul Constantinescu) încrestează cu deosebire activitatea Institutului Teologic Universitar din Sibiu, unii dintre membrii corpului didactic făcînd parte din delegaţii care au reprezentat Biserica noastră la unele întruniri internaţionale, a Seminarului Teologic din Cluj etc.

În formarea şi lucrarea preoţilor viitori, aport preţios au adus şi cursurile de îndrumare, conferinţele de orientare, multe dintre ele fiind prezidate chiar de Î. P. S. Mitropolit Nicolae, revista „Mitropolia Ardealului" avînd ca secretar de redacţie pe P. C. prof. Dr. Gr. Marcu, „Telegraful Român", „Îndrumătorul Bisericesc pe 1968", Planul editorial al Centrului arhiepiscopesc pe anul care s-a scurs fiind îmbogăţit cu tipărirea a încă 3 preţioase lucrări şi anume, aceea a Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin: „Biserica Ortodoxă Română, una şi aceeaşi în toate timpurile", a d-lui M. Păcurariu: „Legăturile Bisericii Ortodoxe din Transilvania cu Ţara Românească şi Moldova în sec. XVI—XVIII" (teză de doctorat), precum şi Cartea de rugăciuni.

Raportul Secţiei economice (întocmit de dl cons. I. Floca, raportor dl. I. Georgescu) se ocupă de situaţia economică-financiară a Centrului Arhiepiscopesc, fondurile băneşti fiind bine gospodărite, ceea ce rezultă şi din faptul că încasările au depăşit cheltuielile.

S-au arătat astfel încasările şi cheltuielile pe anul 1967 cît şi pe primele 9 luni ale anului 1968, activitatea atelierului de lumînări, a tipografiei şi librăriei eparhiale, viile, livezile şi stupina, căminele eparhiale, inventarul Centrului arhiepiscopesc, fondul de asigurare, imobilele, parcul de maşini, controlul F.C.I., construcţii şi reparaţii de biserici şi case parohiale, Muzeul religios de la Alba-Iulia care se deschide în anul 1969 etc.

S-au prezentat de asemenea şi aprobat o seamă de rapoarte speciale cu caracter economic-financiar.

În cadrul lucrărilor au luat cuvîntul: Dl. P. Deji, P. C. prot. I. Mihon, dl. E. Furnică, P. C. prot. N. Belea, P. C. prot. D. Lazăr, P. C. prot. P. Boieru, dl. I. Tătaru, dl. Tr. Mişu, P. C. prot. I. Şarlea, P. C. prot. V. Coman, P. C. rector S. Vlad, P. C. prot. N. Cantor, P. C. prot. V. Negrea şi dl. P. Constantinescu.

A vorbit de asemenea P. C. vicar *Tr. Belaşcu,* care a subliniat printre altele atmosfera caldă, de unitate în care s-au desfăşurat lucrările Adunării Eparhiale, dorind ca „unitatea sufletească", pe care a constatat-o cu acest prilej la deputaţii eparhiali, să fie o realitate vie pe întreg cuprinsul Arhiepiscopiei, pentru ca în felul acesta să putem contribui cu toţii la înălţarea Bisericii strămoşeşti şi la progresul general din Patria noastră.

În încheierea lucrărilor a luat cuvîntul Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *arătînd, printre altele, că „atmosfera creiată în timpul Adunării trebuie dusă pretutindeni unde se va lua contact cu preoţii sau credincioşii noştri, pentru că lucrul principal în viaţa creştinească şi viaţa omenească este dragostea prin care sufletele se contopesc, dragostea din care izvorăsc realizările de toate felurile.*

Dragostea de ţară şi Biserică, dragostea frăţească precum şi însufleţirea noastră comună ne va ajuta să rezolvăm toate problemele. De aici se declanşează energiile cele mai adînci. In această comuniune stă secretul oricărei vieţi şi a oricărei fericiri, fie creştine, fie umane. Fericit eşti numai atunci cînd te pierzi în alţii şi cînd te simţi împreună cu ei formînd un tot.

Vă mulţumesc tuturor pentru participarea liberă şi degajată la dezbaterile Adunării Eparhiale.

În numele Adunării Eparhiale, Î. P. S. Sa mulţumeşte pentru tot sprijinul Departamentului Cultelor, în frunte cu dl. prof. Dumitru Dogaru, rugîndu-l să transmită „ataşamentul nostru deplin faţă de cauza poporului şi faţă de Conducătorii Patriei noastre".

Mulţumeşte de asemenea Sf. Sinod, în frunte cu P. F. Patriarh Justinian, pentru tot ajutorul acordat Arhiepiscopiei, precum şi credincioşilor pentru ataşamentul lor faţă de Biserica noastră strămoşească, pentru dragostea cu care au muncit şi dăruit în opera de propăşire a Patriei noastre scumpe, cuvinte după care Î. P. S. Mitropolit Nicolae declară închisă această sesiune a Adunării Eparhiale.

PARTICIPANT

Binecuvîntarea bisericii din Zlagna

Ziua de 8 noiembrie 1968, praznicul Sf. Mihail şi Gavriil fiind, a fost zi de dublă bucurie pentru credincioşii din Zlagna, aparţinătoare de parohia Pelişor — prot. Mediaş. Fiind îmbrăcată în haină nouă prin reparaţiile care i s-au făcut, în această zi biserica ortodoxă din Zlagna a fost binecuvîntată, din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, de către P. C. prot. al Mediaşului, P. Boeru, fiind însoţit de C. diacon I. Gîrlonţa. Din soborul slujitor au mai făcut parte C. pr. C. Tîrziu (Bîrghiş), C. pr. L. Cioca (Coveş) şi C. pr. local A. Borţian.

După slujba propriu zisă de binecuvîntare a bisericii, urmărită cu interes şi evlavie de credincioşii adunaţi în număr mare, a urmat Sf. Liturghie.

La priceasnă C. pr. *P. Tîrziu* a vorbit credincioşilor despre Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril.

Terminîndu-se Sf. Liturghie, C. pr. local *A. Borţian* face o dare de seamă privind felul cum s-a ajuns la aceste lucrări, mulţumind credincioşilor pentru obolul lor, cît şi tuturor oaspeţilor participanţi la acest praznic.

A vorbit apoi P. C. prot. *P. Boeru* împărtăşind credincioşilor binecuvîntarea Î. P. Sfinţitului Părinte Mitropolit *Nicolae* şi din bogatul tezaur al învăţăturilor noastre creştineşti, îndemnîndu-i să fie creştini vrednici şi buni cetăţeni ai Patriei. Dorindu-le sănătate şi spor în munca lor, P. C. Sa îi sfătuieşte să cerceteze cu toată dragostea acest locaş înfrumuseţat, căci aşa făcînd merg pe urmele moşilor şi strămoşilor noştri.

După încheierea programului de la biserică, oaspeţii sînt invitaţi la o agapă frăţească, la care a participat o parte din credincioşi în frunte cu consiliul şi comitetul parohial.

Aici au luat cuvîntul C. pr. *L. Cioca,* vicepreşedintele C. A. P. Simion Kelp, care face frumoasa menţiune că în satul Zlagna locuitorii, saşi şi români, au trăit şi trăiesc în bună armonie, muncind cu drag, înfrăţiţi, pentru Patria noastră comună, precum şi cîntăreţul bisericesc *I. Hoţia,* iar la sfîrşit P. C. prot. P. Boieru, care trage cîteva concluzii, pe marginea acestui popas sărbătoresc.

Încrestăm faptul că la această prăznuire a participat şi pr. pens. Ev. luth. Buholtzer.

Binecuvîntarea bisericii din Zlagna a însemnat deci un prilej de bucurie duhovnicească şi de frăţie creştinească.

Pr. L. Cioca

Elan creator în întîmpinarea alegerilor

În întreaga țară se desfășoară pregătirile pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională, precum și în consiliile populare județene, municipale, orășenești și comunale, care vor avea loc în ziua de 2 martie 1969.

Acest moment de mare însemnătate pentru viața întregii țări coincide cu o etapă de măreț elan creator, de activitate intensă, de efort social plin de dinamism pentru edificarea civilizației și culturii socialiste.

Ceea ce dă o notă de măreție acestei etape este dăruirea generoasă a tuturor oamenilor muncii în opera de dezvoltare multilaterală a Patriei noastre socialiste.

Mulțumită acestui generos elan creator, se continuă cu succes industrializarea socialistă a țării, modernizarea agriculturii, dezvoltarea științei, artei și culturii, sporirea bogăției naționale a poporului nostru. Toate acestea aduc după sine, în mod firesc, îmbunătățirea nivelului de trai material și spiritual a populației de la orașe și sate.

Procesul de desăvîrșire a vieții celei noi din țara noastră se continuă și printr-o seamă de măsuri pentru perfecționarea relațiilor sociale de producție, a întregii organizări a societății, pentru adîncirea democrației, întărirea legalității, promovarea fermă a principiilor de echitate și justiție socială.

Este mult grăitoare și semnificativă a XII-a sesiune a celei de-a V-a legislaturi a Marii Adunări Naționale, care timp de aproape două luni de zile a dezvoltat o bogată și rodnică activitate, desfășurată potrivit principiului sesiunilor deschise, atît în ședințe plenare cît și în cadrul comisiilor permanente.

Lucrările acestei sesiuni reliefează dinamismul și avîntul creator cu care întregul nostru popor — strîns unit în jurul P. C. R. — înfăptuiește mărețul program trasat de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională a Partidului. Legile adoptate în această sesiune asigură continuarea cu succese tot mai mari a procesului de perfecționare a economiei, a vieții noastre sociale și de stat.

Totodată, Marea Adunare Națională a dezbătut și aprobat planul de stat pentru dezvoltarea economiei naționale și bugetul de stat pe anul 1969. Ambele oglindesc puterea de muncă și de creație a poporului nostru, sînt dovada hărniciei și a realizărilor lui în economie, știință și cultură.

Despre ecoul profund și rodnic, pe care planul de stat al economiei naționale îl are în sufletele tuturor celor ce muncesc, grăiesc elocvent angajamentele privind depășirea acestui plan, luate în toate județele țării și în toate domeniile de activitate.

Însuflețite de un patriotism luminat și dinamic, organizațiile județene de partid, institutele de cercetare și proiectare, colectivele de oameni ai muncii se avîntă la o amplă întrecere pe întreaga țară, angajîndu-se să sporească zestrea țării prin depășirea prevederilor planului, prin realizarea înainte de termen a obiectivelor programului de investiții, prin ridicarea rodniciei activității economice și prin contribuția cercetării științifice la dezvoltarea Patriei.

Toate acestea din două motive: 1. Anul 1969 are un rol hotărîtor în înfăptuirea obiectivelor actualului cincinal și în pregătirea bazei materiale pentru trecerea la viitorul plan de cinci ani în curs de elaborare. 2. Îndeplinirea planului celui de-al patrulea an al cincinalului va reprezenta o nouă treaptă pe drumul ascendent al poporului nostru spre prosperitate, pe drumul înfloririi României Socialiste.

Un moment marcant în acest urcuș continuu spre desăvîrșirea orînduirii celei noi, îl reprezintă înființarea Frontului Unității Socialiste, expresie concretă a întăririi coeziunii din cadrul națiunii noastre socialiste, a unității de idealuri și de faptă a poporului nostru.

Preconizat de recenta plenară a C. C. al P.C.R., Frontul Unității Socialiste înmănunchează într-un organism politic permanent, larg democratic și cu caracter reprezentativ, toate forțele politice și sociale ale națiunii noastre socialiste. El dă o nouă expresie coeziunii socialiste a tuturor oamenilor muncii din țara noastră și urmărește desăvîrșirea construcției socialiste în România.

Ca atare, Frontul Unității Socialiste se prezintă ca o formă superioară de manifestare a elanului creator, a voinței de luptă și de muncă a poporului nostru, a hotărîrii sale ferme de a realiza programul desăvîrșirii construcției socialiste, de a-și făuri un viitor luminos, de a asigura progresul necontenit al Patriei noastre.

Frontul Unității Socialiste va contribui la întărirea muncii unite a poporului nostru, a frăției dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare, la promovarea progresului în desăvîrșirea vieții celei noi din țara noastră.

Mulțumită acestui elan creator dezlănțuit de orînduirea cea nouă din Patria noastră, Frontul Unității Socialiste nu se prezintă în fața alegătorilor cu făgăduințe deșarte, ci cu un bogat bilanț de realizări mărețe, care deschid perspective luminoase pentru viitorul Patriei noastre. Ceea ce întărește încrederea alegătorilor că perioada pentru care vor încredința viitorilor deputați mandatul de a-i reprezenta va fi rodnică și va constitui o nouă treaptă de desăvîrșire a vieții celei noi.

Dar elanul creator al poporului nostru este alimentat și de gîndul la faptul că anul 1969 va fi marcat — în afară de alegeri — de două evenimente importante pentru viața socială și politică a țării noastre. În august vom aniversa împlinirea a 25 de ani de la eliberarea Patriei de sub jugul fascist și, probabil tot în cursul acestui an, va avea loc Congresul al X-lea al Partidului. De aceea, acest an va trebui să întîmpine aceste două momente cu cît mai multe succese în construcția socialistă, în înflorirea Patriei.

Ne stau în față sarcini calitativ superioare în toate sectoarele desăvîrșirii vieții celei noi din țara noastră, de a căror îndeplinire depinde progresul multilateral al Patriei noastre, înălțarea ei tot mai sus pe culmile civilizației și ale culturii.

Aceste sarcini vaste și complexe incumbă mare răspundere și cer intensificarea eforturilor în muncă asiduă și de calitate. De aceea, fiecare cetățean al Patriei noastre este chemat să desfășoare o muncă intensă, plină de abnegație pentru a duce la bun sfîrșit mărețele obiective pe care noul și le-a propus.

Unisonul voințelor tuturor fiilor acestui popor este cea mai puternică chezășie a viitorului luminos al acestui popor, a desăvîrșirii celei mai mari opere ce s-a înfăptuit vreodată pe pămîntul României.

Ca fii ai acestui popor, ne simțim profund îndatorați să dăruim toată puterea noastră de creație pentru a sprijini cît mai efectiv împlinirea mărețelor obiective legate de înflorirea necontenită a Patriei noastre.

Cuprinși în șuvoiul elanului creator al patriotismului luminat și dinamic, care antrenează poporul nostru la strădanii zămislitoare de fapte mari, privim cu încredere și cu optimism viitorul și sîntem ferm hotărîți să nu precupețim nici un efort pentru ridicarea Patriei noastre pe culmi tot mai înalte de civilizație și de cultură.

C. Sîrbu

Mitropolitul Dosoftei al Moldovei

Către mijlocul lunii decembrie a anului care s-a scurs (1968), s-au împlinit 275 de ani de la moartea marelui cărturar și mitropolit al Moldovei, Dosoftei. Acest popas comemorativ ne oferă un potrivit prilej de a zăbovi puțin asupra acestui ierarh de seamă din trecutul bisericesc și cultural al poporului nostru.

La afirmarea limbii române, prin introducerea ei în cult și în literatură în general, au lucrat cu rîvnă oameni inspirați de o puternică credință, plini de dragoste față de legea și neamul din care făceau parte.

Unul din acești oameni este și mitropolitul Dosoftei al Moldovei.

S-a născut pe la anul 1624. La vîrsta de 25 de ani îl găsim „între smeriții călugări care își închinau timpul studiilor în liniștea mănăstirii Probota". La vîrsta de 34 de ani (1658) este ales episcop de Huși, iar un an mai tîrziu este strămutat la Episcopia Romanului, iar la 1671, în a doua domnie a lui Duca Vodă, este ales Mitropolit al Moldovei. În anul 1674, în urma luptelor dintre turci și poloni din jurul cetății Hotinului, este silit să fugă în Polonia împreună cu domnul Petriceicu Vodă. În anul 1675 s-a întors însă din Polonia, dar a fost închis la mănăstirea Sf. Sava din Iași, de unde, după puțin timp — cîștigînd încrederea voievodului Dumitrașcu Cantemir — a fost repus în scaunul mitropolitan.

În anul 1683 voievodul Petriceicu — revenit la tronul Moldovei — temîndu-se de o năvălire a tătarilor și turcilor, îl trimite pe mitropolitul Dosoftei și pe căminarul Lupu, în solie după ajutor la țarii Rusiei, dar nu ajunge pînă acolo.

În anul 1686, regele polon Sobieski, în retragerea sa din Moldova a luat cu el și pe mitropolitul Dosoftei, ca ostatec, ducîndu-l în Polonia la Striji, unde au început zile grele pentru el. Sobieski a luat cu el și moaștele Sf. Ioan de la Suceava. Se pare că aici i s-a încredințat cîrmuirea obștii credincioșilor ortodocși din acele părți și îl găsim sfințind pe episcopul Iosif Stoica din Maramureș, precum și pe unii episcopi ucrainieni ortodocși.

Cu sufletul încărcat de dorul Moldovei sale iubite, mitropolitul Dosoftei se stinge în ziua de 13 decembrie 1693, în vîrstă de 70 de ani.

Activitatea mitropolitului Dosoftei coincide cu una din cele mai importante perioade din istoria dezvoltării literaturii și limbii românești, cu epoca introducerii în Biserică, cu timpul recunoașterii ei în mod oficial în viața religioasă a românilor.

Neobosita sa muncă cărturărească a lăsat o bogată moștenire patriei și bisericii sale.

Manuscrisele — autografe ale lui Dosoftei, care s-au păstrat, ne arată că el nu numai că stăpînea bine cîteva limbi: greacă, latină, ebraică, polonă, română, slavonă bisericească și rusă, dar avea cunoștințe foarte temeinice și despre gramatica clasică. Pe lîngă acestea, scrierile lui atestă și o bogată cultură teologică. Desigur că întreaga sa pregătire nu și-a putut-o face decît la școli renumite, cum erau: școala de pe lîngă mănăstirea Trei Ierarhi din Iași, întemeiată de Vasile Lupu la 1641, colegiul movilean din Kiev sau la școala „Bratscaia" din Lemberg.

Între cărturarii secolului al XVII-lea un loc de seamă îi revine mitropolitului Dosoftei, cu deosebire pentru opera de mari proporții: „Psaltirea în versuri". Această lucrare este rodul unei munci grele după cum o mărturisește chiar el: „Cu multă trudă și vreme îndelungată, cinci ani cu foarte mare osîrdie", și a văzut lumina tiparului la Uniev în anul 1673.

Unul dintre motivele care l-au îndemnat să tipărească această carte îl constituie și faptul că Psaltirea „este plină de rugă și plină de tainele cele mari ale lui Dumnezeu". Lucrarea lui Dosoftei cuprinde pe toți cei 150 de psalmi, care formează Psaltirea. Cei care s-au ocupat cu cercetarea lucrării acesteia au arătat că asupra unor versuri din psaltire a avut o foarte mare influență stihul popular român. Psaltirea are și o importanță istorică, deoarece în multe locuri Dosoftei face aluzii la nenorocirea Moldovei din acea vreme, la jugul turcesc, etc. Psaltirea a fost răspîndită printre români, și ca dovadă putem lua psalmul 46, care se cîntă la Crăciun. Ea a fost prima încercare serioasă de a crea versuri literare în limba română. Dosoftei este cel dintîi care a recunoscut limbii române dreptul de a îmbrăca în forma versului înalta lirică poetică a sufletului omenesc. De reținut faptul că, fără a denatura înțelesul textului biblic, Dosoftei introduce multe cuvinte specifice românești, ca de pildă: ocine, descălecări, zimbri, bucium, colaci, slănină etc. Dar se pare că asemenea altor cărți bisericești, această carte s-a răspîndit în toate ținuturile românești, psalmii lui Dosoftei fiind copiați adesea alături de alte cîntece lumești și religioase.

Mitropolitul Dosoftei tipărește de asemenea un Acatist al Maicii Domnului, pe care l-a tradus în limba română din slavonește.

În 1679 tipărește în grai românesc Dumnezeiasca Liturghie, care a fost așa de bine primită

(Continuare în pag. 4)

Cuvîntul Arhipăstorului

(Urmare din pag. 1)

Noi sîntem credincioşi ai lui Iisus Hristos în vremurile de astăzi, identificîndu-ne cu năzuinţele de astăzi ale Patriei noastre, ale popoarelor, pentru ca Patria, omenirea să păşească din treaptă în treaptă spre noi culmi de lumină.

Trăim într-o epocă în plin avînt tehnic, care trebuie secondat însă şi de progresul social şi moral, pentru ca rezultatele ştiinţei să fie puse numai în slujba binelui şi al propăşirii generale.

În acest efort de ridicare morală sîntem chemaţi şi noi să semănăm dragostea de om, de fiecare om fără deosebire, pentru că orice om este chip al lui Dumnezeu, frate al nostru.

Să fim deci semănători ai acestei dragoste, urmaşi vrednici ai lui Iisus Hristos — Domnul nostru. Să ne iubim unii pe alţii şi să ne iubim Biserica, să ne iubim Patria, să iubim pacea şi să aducem roadele dragostei în lume.

Mitropolitul Dosoftei al Moldovei

(Urmare din pag. 3)

încît la 1683 a fost nevoit să tipărească o nouă ediţie. Ea cuprinde cele trei liturghii obişnuite în Biserica ortodoxă: a Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Vasile cel Mare şi Grigorie Dialogul, la care a mai adăugat diferite slujbe îndătinate. Prin acestea mitropolitul Dosoftei a pus la îndemîna preoţilor cel mai de seamă mijloc de românizare a slujbelor bisericeşti.

La anul 1680 tipăreşte Psaltirea cu text paralel slavonesc şi românesc. Această lucrare este preţioasă şi prin faptul că Dosoftei arată motivele care l-au îndemnat să traducă şi să tipărească în româneşte cărţile de slujbă: „Grădină încuiată şi fîntînă pecetluită la ce folosu-i? Că mai mare-i cela ce grăieşte denţăles, decît cela ce grăieşte în limbă neînţeleasă... Că în biserică mai voia mi-i cinci cuvinte cu mintea mea să grăiesc, ca şi pre alţii să învăţ, decît ziace mii de cuvinte într-altă limbă".

În anul 1681, Dosoftei tipăreşte în limba română un Molitfelnic, care cuprinde rugăciunile şi slujbele obişnuite la: logodnă, cununie, botez, maslu şi înmormîntare, la care mai adaugă şi unele rugăciuni alcătuite de el însuşi; iar la sfîrşitul cărţii dă cronologia domnilor Moldovei, versificată de însuşi Dosoftei în 136 stihuri. În 1683, tipăreşte Paremiile de peste an, care cuprind bucăţi alese din Vechiul Testament ce se citesc în Biserică, precum şi Octoihul, punînd la îndemîna cîntăreţilor de strană cele opt glasuri, cu toate cîntările obişnuite la slujbele din duminici şi sărbători.

Între anii 1682—1686, Dosoftei tipăreşte cea mai întinsă lucrare a sa: Viaţa şi petrecerea Sfinţilor, în patru volume mari, la traducerea căreia a lucrat timp de 25 de ani.

Datorită unor dispute care s-au ivit în Biserica rusă privind prezenţa lui Iisus Hristos în Sf. Euharistie, Mitropolitul Dosoftei a tradus în ruseşte o seamă de lucrări ca: Despre transubstanţierea Sfintelor Daruri, a lui Simion al Tesalonicului, Istoria bisericească; Vedenia tainică a patriarhului Gherman şi Orînduielile Sfinţilor Apostoli.

Încercările dureroase prin care a trecut mitropolitul Dosoftei în hărţuita sa viaţă, îi întărise avîntul pentru o muncă înaltă închinată apărării dreptei credinţe şi propăşirii culturale a Moldovei. Dacă împrejurările vitrege nu l-ar fi copleşit de atîtea ori, poate că ar fi înzestrat literatura noastră românească cu lucrări şi mai mari. Dar şi atît cît ne-a lăsat, scrierile sale temeinice şi felurite, acea limbă românească, frumoasă şi mlădioasă, limpede şi înţeleasă de popor, turnată în scrierile lui, adînca dragoste pentru Biserica neamului său, alcătuiesc laolaltă o operă cu adevărat uriaşă.

Versurile „scornite" de el mai ales în psalmul 132 rămîn de pură actualitate:

„Cine-şi face zid de pace,
Turnuri de frăţie
Duce viaţă fără greaţă
'Ntr-a sa bogăţie
Că-i mai bună dempreună
Viaţa cea frăţească,
Decît arma ce destramă
Oaste vitejească".

Numele marelui mitropolit al Moldovei Dosoftei va sta totdeauna alături de ale celor mai străluciţi ierarhi ai Bisericii, atît ca păstor cît şi ca literat. Ca păstor prin fapte pioase, prin virtuţi creştine rîvnitoare către preamărirea lui Dumnezeu şi a Biserici, prin cultura clerului, românizarea cultului şi printr-o viaţă cu totul sfîntă; iar ca literat prin tipărirea atîtor cărţi preţioase care arată generaţiilor într-un mod viu activitatea lui bogată, cît şi cele mai nobile năzuinţe patriotice.

Diacon C. VOICU

Mănăstirea Brîncoveanu

Mănăstirea Brîncoveanu, ctitoria voievodală de al Sîmbăta de Sus, este unul din monumentele istorice cele mai de seamă ale Transilvaniei. Fiind aşezată la poalele munţilor Făgăraş, pe cursul rîului Sîmbăta, într-o frumoasă poiană din pădurea „Braniştei", Mănăstirea Brîncoveanu constituie şi o aşezare turistică foarte cercetată.

Biserica este ctitoria voievodului Constantin Brîncoveanu, care în anul 1696 a construit, cu meşteri aduşi din Ţara Românească, actuala biserică de zid şi clădirile înconjurătoare ca să servească drept locuinţă călugărilor şi celor 15 dascăli aduşi de el pentru a conduce şcoala de grămătici şi zugravi înfiinţată aici.

Pe locul de azi al mănăstirii a existat o altă construcţie de lemn, construcţie din anul 1656, a unchiului lui Brîncoveanu, Preda de la Brîncoveni. Şcoala întemeiată de Brîncoveanu avea de scop ca să oprească prozelitismul calvin şi catolic.

În anul 1785 furia habsburgică va dărîma cu tunul aşezarea mănăstirească de la Sîmbăta, iar călugării se vor retrage la biserica din parohia Sîmbăta de Sus apuseană, care a fost zidită după anul 1700, aproape de castelul brîncovenesc, tot cu ajutorul bănesc al lui Brîncoveanu.

După dărîmarea bisericii, credincioşii români din aceste părţi s-au văzut lipsiţi de spijinul moral pe care-l aveau în această mănăstire întru păstrarea credinţei lor strămoşeşti. Ruinele mănăstirii au stat ca mărturie în acele vremi de zbucium pentru sufletul neamului românesc.

Încercări de reconstruire a mănăstirii au existat în vremile de mai tîrziu, însă ele n-au putut deveni realitate decît pe timpul arhipăstoririi mitropolitului Nicolae Bălan, care a devenit astfel al doilea ctitor al mănăstirii, la care şi-a adus contribuţia întreaga obşte dreptcredincioasă.

Lucrările de restaurare, sub supravegherea Comisiei Monumentelor istorice, au căutat să redea întregului monument forma stilului brîncovenesc, forma iniţială a edificiului.

În ce priveşte stilul şi arhitectura acestei mănăstiri ea se încadrează perfect în formele stilului brîncovenesc de la sfîrşitul veacului al XVII-lea şi începuturile veacului al XVIII-lea. Planul este treflat (asemănător cu o frunză de trifoi), cu împărţirea caracteristică bisericilor ortodoxe în altar, naos, pronaos şi pridvor. Această din urmă caracteristică se întîlneşte la mai toate bisericile din epoca lui Constantin Brîncoveanu. Caracteristic la această biserică este şi sistemul de arcuri suprapuse pe care este aşezată turla navei.

Ancadramentele de la uşi şi ferestre sînt decorate în piatră. La fel şi pilaştri pidvorului sînt sculptaţi, iar panourile sînt din piatră traforată.

Prin toată caracteristica ei, această biserică a Mănăstirii de la Sîmbăta ne înfăţişează un monument vrednic de epoca lui Constantin Brîncoveanu.

Biserica are şi o pictură valoroasă din epoca în care s-a construit. În prima sa formă, biserica mănăstirii a fost acoperită cu pictură figurativă şi în exterior, pictură executată probabil de pictorul Ionaşcu Pană Mihai, dascăl la şcoala de zugrăvie din această mănăstire. Din pictura originală s-a păstrat numai în naosul bisericii şi care a fost luată apoi drept temei pentru reconstituirea ei din celelalte încăperi.

Mănăstirea de la Sîmbăta, prin aşezarea ei pitorească în mijlocul unei poieni, înconjurată de fagi, cu lacurile din apropiere, cu crestele munţilor care se înalţă semeţe voind să înfrunte norii, predispune la rugăciune. Ea este însă şi un monument istoric de foarte mare valoare în acest colţ de ţară şi merită să fie văzut. Ca toate monumentele noastre istorice, ea ne vorbeşte despre vremi apuse dar pline de glorie din istoria Ţării Româneşti, constituind şi ea încă un fir de legătură între fraţii care vieţuiau de o parte şi de alta a Carpaţilor.

Conducerea noastră de Stat, apreciind valoarea istorică şi arhitectonică a mănăstirii, a declarat-o monument de arhitectură, iar în anii 1962—63, cu sprijinul preţios al Statului şi al Mitropoliei Ardealului, s-au făcut mari lucrări de renovare şi consolidare a mănăstirii.

Broşura-album: „Mănăstirea Brînvoceanu" a protosincelului Veniamin Tohăneanu, din care am prezentat cititorilor „Telegrafului Român" aceste cîteva date, ne poate servi cu mult folos drept ghid în cunoaşterea şi preţuirea acestui vechi monument de artă românească.

Prof. *Al.Moisiu*

† Prot. stavrofor Pavel Şendrea

În ziua de 21 octombrie 1968, a trecut la cele veşnice, în urma unei boli necruţătoare, părintele protopop stavrofor Pavel Şendrea, în vîrstă de 59 de ani, preot paroh la biserica „Schimbarea la faţă" din Cluj.

Născut în comuna Vătava, judeţul Mureş, în anul 1909, Pavel Şendrea a urmat studiile primare şi secundare în coumna natală, la gimnaziul săsesc din Reghin şi la liceul „Al. Odobescu" din Bistriţa, luîndu-şi examenul de bacalaureat în anul 1928. A urmat apoi ca student la Academia Teologică Ortodoxă din Cluj, precum şi un an la Conservatorul de muzică, iar după absolvirea studiilor s-a căsătorit, fiind hirotonit şi numit preot în comuna natală, unde a păstorit timp de şapte ani. În anul 1939 a fost numit director al Şcoalei de cîntăreţi bisericeşti şi administrator al proprietăţii Episcopiei Clujului de la Nuşeni, iar în 1945 duhovnic la Academia Teologică Ortodoxă din Cluj. A ocupat apoi, pe rînd, funcţiile de secretar eparhial şi consilier administrativ-bisericesc la Episcopia Clujului, iar din 1953 a funcţionat ca preot-paroh la biserica „Schimbarea la faţă" din Cluj.

Părintele Pavel Şendrea a fost un preot distins, un liturghisitor desăvîrşit, înzestrat de Dumnezeu cu o voce timbrată şi puternică de bas şi un predicator dintre cei mai aleşi, cuvîntările şi predicile sale fiind ascultate de credincioşi cu un interes deosebit. A avut o căsnicie fericită, alături de soţia sa Alexandrina, binecuvîntată cu trei copii: Lucia, ingineră chimistă, Luţu, inginer constructor şi Doina, ingineră electriciană.

Serviciul înmormîntării s-a oficiat în ziua de 23 octombrie, în biserica „Schimbarea la faţă", unde a fost aşezat sicriul cu corpul neînsufleţit al defunctului, de către un mare sobor, în frunte cu P. S. Sa Episcopul Teofil al Clujului, în faţa unei asistenţe care a făcut neîncăpătoare biserica „Schimbarea la faţă". La sfîrşitul prohodului, au vorbit: P. S. Sa Episcopul Teofil al Clujului, P. C. Sa Florian Geomolean, vicar eparhial, P. C. Sa Prot. Cărpineanu şi P. C. Sa Păr. Gh. Simu, preot-paroh la „Schimbarea la faţă", elogiind personalitatea adormitului în Domnul.

Cortegiul funebru, format dintr-o mare mulţime de credincioşi, s-a îndreptat spre Cimitirul central, unde rămăşiţele pămînteşti ale defunctului au fost aşezate spre veşnică odihnă. În faţa mormîntului deschis, a rostit un cuvînt de bun rămas un delegat din comuna Vătava.

Prin moartea protopopului stavrofor Pavel Şendrea, Biserica Ortodoxă din Ardeal pierde un distins preot, iar enoriaşii din parohia pe care a condus-o, un păstor pe care l-au iubit şi preţuit nespus de mult.

Dumnezeu să-i facă parte de odihna aleşilor Săi, iar amintirea să-i fie binecuvîntată.

ASISTENT

Pace şi nu războaie

În parc pe sub castanii cu frunze de aramă
Strîngînd la piept odorul se tot plimba o mamă
Şi cerul greu de cupru în lacrimi se topea,
Cerul privirii pruncul l-avea de peruzea.

Sus pe cerdac bunica nepoţii-şi alintă
Şi cu poveţe bune îi binecuvîntă,
Ileana Cosînzeana este în poala ei
Şi Prîslea-n vis pe scaun se apără de zmei.

Un dangăt de vecernii s-aude-n depărtare,
Un ţipăt de cocoare cuprinde-ntreaga zare,
E toamnă dar în suflet e-o primăvară nouă,
Sclipeşte bucuria în diamant de rouă.

Căci pentru toţi viaţa-i frumoasă, maiestoasă,
Nu-i timp de tine moarte să seceri cu-a ta coasă,
Pace şi nu războaie să fie pe pămînt,
Acesta este-al nostru nestrămutat cuvînt!

Pr. *Ştefan Tascianu*

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa postală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44206

ANUL 117 Sibiu, 1 martie 1969 Nr. 9—10

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Vizitaţie canonică la Făgăraş

Înfruntînd capriciile unei ierni, care, în primele săptămîni ale anului în curs, şi-a descoperit cu largheţe faţa, sîmbătă, 8 februarie 1969, Î.P.S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului a descins într-o vizitaţie canonică în oraşul Făgăraş. Î. P. S. Sa a fost însoţit de la Sibiu de P. C. consilieri I. Nicoară şi I. Vlad, P. C. Prof. Dr. Gr. Marcu şi C. diaconi I. Bolog şi Gh. Papuc, avînd de asemenea ca invitat pe asistentul universitar Dr. E. Chr. Suttner, de la Facultatea de Teologie din Würzburg (R. F. a Germaniei).

La orele 18 din ziua menţionată, Înaltul Ierarh a fost întîmpinat la intrarea în curtea bisericii „Sf. Treime" din Făgăraş de un sobor de preoţi şi o mulţime de credincioşi, P. C. prot. al Făgăraşului, *M. Ionaşcu*, rostind un cuvînt de bun venit.

Răspunzînd, Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* mărturiseşte, printre altele, bucuria de-a vizita cetatea Făgăraşului.

Un înflăcărat cuvînt de întîmpinare, la intrarea în biserică, rosteşte apoi P. C. prot. *Şt. Cherecheşiu*, căruia Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* îi mulţumeşte pentru cuvintele care i-au fost adresate.

Un sobor de preoţi şi diaconi a săvîrşit apoi slujba vecerniei, la care au asistat şi reprezentanţii celorlalte culte din oraşul Făgăraş: Dr. David László (rom. cat.), Ştefan Kovács (reformat), Paul Kloess (ev. luth.) şi Eugen Kiss (unitarian).

La sfîrşitul vecerniei a vorbit P. C. cons. *I. Vlad*, care a insistat cu deosebire asupra atmosferei pline de căldură duhovnicească, în care ne învăluie această slujbă creştină ortodoxă de seară.

În continuare P. C. prot. *Tr. Ciocănelea* face o documentată expunere privind istoricul bisericii „Sf. Treime", la care slujeşte ca paroh.

A vorbit apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *care, printre altele, după ce mulţumeşte lui Dumnezeu pentru toate darurile revărsate asupra noastră şi după ce face o incursiune în trecutele şi învolburatele vremi în care au fost zidite cele două biserici româneşti din Făgăraş, subliniază unitatea credincioşilor „în jertfelnicie pentru Legea strămoşească şi pentru binele poporului" şi cum din „rădăcina luptelor din trecut a răsărit floarea minunată a unităţii şi a înfrăţirii noastre şi această floare minunată străluceşte peste plaiurile ţării noastre şi dincolo de graniţele ei".*

„Vremea noastră — spune Înaltul Ierarh — este vremea care ne cheamă pe toţi la unitate, la unitate bisericească, la unitate ca popor şi la unitate între Biserici şi între popoare. Vremea dezbinărilor din trecut stă ca o negură pe care vîntul, suflarea Duhului Sfînt o risipeşte, o înlătură, ca să iasă în lumină faptul că toate Bisericile, din toată lumea, trebuie să fie una în Hristos şi că ele trebuie să se adune la un loc, pentru ca să ajute popoarelor şi lumii întregi de a făuri pe pămînt o viaţă fericită, o viaţă liberă, în care fiecare popor, în libertate şi frăţietate cu celelalte popoare, să-şi aibă locul său sub soare şi viaţa lui luminată".

A doua zi, *Duminică, 9 februarie 1969*, la biserica brîncovenească din Făgăraş Î. P. S. Mitropolit a fost întîmpinat de un sobor de preoţi şi diaconi, precum şi de o mulţime de credincioşi.

P. C. Prot. *A. Brumboiu* rosteşte un cuvînt de bun venit.

Răspunzînd, Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* reliefează faptul că „unitatea noastră în Legea strămoşească înseamnă prezenţă în Iisus Hristos, iar prezenţa Lui înseamnă pace şi lumină".

În continuare Înaltul nostru Arhipăstor a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească. Răspunsurile au fost date de cîntăreţii de la strană, precum şi de o parte din corul mixt al Catedralei mitropolitane din Sibiu, condus de C. diac. I. Popescu.

La priceasnă a predicat P. C. cons. *I. Nicoară*, care a tîlcuit pe larg Evanghelia zilei, despre „Fiul risipitor", trăgînd învăţăturile cuvenite din această pildă.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, Î. P. S. Sa rosteşte o rugăciune specială de mulţumire, după care hiroteseşte întru protopopi stavrofori pe P. C. protopopi Tr. Ciocănelea, Şt. Cherecheşiu şi M. Ionaşcu, întru protopop onorar pe C. pr. Oct. Cocan, iar P. C. prot. I. Florea (Braşov) i s-a înmînat crucea patriarhală.

A vorbit apoi P. C. prot. *M. Ionaşcu*, care exprimă bucuria de-a fi iarăşi una „la sînul Bisericii Ortodoxe străbune".

În cuvîntul său, P. C. prot. *Oct. Cocan* prezintă unele pagini din istoria acestei ctitorii voievodale, a cărei zidire a fost începută de C. Brîncoveanu în iunie 1697.

P. C. prot. *I. Florea* relevă fapte legate de Reîntregirea bisericească din 1948.

Adresîndu-se preoţilor, reprezentanţilor cultelor, care au urmărit o parte din Sf. Liturghie şi credincioşilor, un amplu cuvînt de învăţătură a rostit apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *care, printre altele, evocă cîteva chipuri ale unor vrednici înaintaşi, ale căror nume sînt legate de biserica în care s-a liturghisit astăzi.*

Voievodul Brîncoveanu, „care a zidit biserica pentru românii din părţile acestea şi care şi-a dat viaţa sa şi viaţa feciorilor săi pentru credinţa strămoşească şi pentru poporul român".

Episcopul Inochentie Micu, care, ca şi Brîncoveanu, „a mers pînă la sacrificiu pentru apărarea drepturilor poporului român şi a Legii strămoşeşti".

Vicarul Ioan Para care, la 1798, şi-a pus iscălitura, alături de alţi vrednici înaintaşi de-ai noştri, pe un act trimis împăratului de la Viena, care a constituit prima încercare de reîntregire bisericească.

Vicarul Constantin Alutan, care în 1850, la sinodul de la Blaj, a cerut „să se respecte autonomia Bisericii române şi să nu se strice nimic din Legea strămoşească şi să se aprobe înfiinţarea unui sinod mixt".

Vicarul Ion Antoneli, care, la sinodul din 1868 de la Blaj, „a ţinut referatul despre recîştigarea autonomiei Bisericilor şi despre organizarea sinodală".

„A trebuit însă să vină vremea în care scaunele împărăteşti s-au răsturnat, în care regii s-au prăbuşit şi poporul a ajuns stăpîn pe soarta sa, pentru ca acest popor să-şi poată spune cuvîntul şi pe planul unităţii noastre bisericeşti şi să-şi poată realiza voinţa pe care de veacuri înaintaşii au exprimat-o şi pentru care ei-au luptat".

În continuare, Î. P. S. Sa subliniază faptul că spiritul vremii noastre este acela al „unităţii, al înfrăţirii în sînul fiecărei ţări, al înfrăţirii tuturor popoarelor. Viaţa omenirii întregi se temeineşte tocmai pe această unitate între state naţionale libere şi independente".

În acest spirit şi Bisericile trebuie să-şi desfăşoare activitatea. De aceea „asistăm la fenomenul uimitor al curentului ecumenist din vremea noastră, cînd peste 200 de Biserici se adună în Consiliul Ecumenic al Bisericilor, şi-şi mărturisesc unitatea lor în credinţa în Hristos, în lucrarea pentru binele omului, pentru binele popoarelor".

(Continuare în pag. 2-a)

Începutul cel bun

„Învăţătorule, toată noaptea ne-am trudit şi nimic nu am prins, dar pentru cuvîntul tău voi lăsa mrejile în jos"
(Luca 5, 5).

Cu toţii ştim că un sfîrşit bun presupune de obicei şi un început bun; că numai cînd începem bine ne putem gîndi să şi sfîrşim bine.

Cînd cineva vrea să clădească o casă, caută mai întîi pămînt potrivit, pentru ca pe acel pămînt să pună temelia, pe care apoi zideşte cei patru pereţi, iar deasupra pune acoperişul.

Nimenea nu clădeşte casa de la acoperiş în jos, ci totdeauna casa se zideşte de la temelie în sus, iar temelia se pune pe pămînt lipsit de umezeală, pe pămînt tare, rezistent.

Aşa e şi cu casa cea de gînd, cu casa cea duhovnicească, adică cu viaţa sufletească.

Casa cea duhovnicească, alcătuită din faptele bune, care se unesc între ele prin smerenie, întocmai cum cărămizile sau pietrele unei case se unesc între ele prin pămînt ori prin var şi nisip, are şi ea o temelie, care se aşează pe pămîntul cel bun, de mai înainte ales, în scopul de a susţine temelia şi întreaga alcătuire.

Cînd o casă este întemeiată pe stîncă ea stă întărită împotriva tuturor primejdiilor, dar dacă o casă este zidită pe nisip, ea este menită din însuşi începutul ei să fie dărîmată, să cadă curînd. Aceasta o arată însuşi Mîntuitorul Hristos, cînd spune următoarele cuvinte, care ne-au rămas în Sfînta Evanghelie: „Oricine care aude aceste cuvinte ale mele (este vorba de cuvintele rostite de Fiul lui Dumnezeu în Predica de pe munte, Matei capitolele 5, 6 şi 7) şi le îndeplineşte, asemăna-se-va bărbatului cuminte, care a clădit casa lui pe stîncă. A căzut ploaia, au venit rîurile mari, au suflat vînturile şi au bătut în casa aceea, dar ea n-a căzut, fiindcă era întemeiată pe stîncă. Iar oricine care aude aceste cuvinte ale mele şi nu le îndeplineşte, asemăna-se-va bărbatului neînţelept, care şi-a clădit casa pe nisip. Şi a căzut ploaia şi au venit rîurile mari şi au suflat vînturile şi au izbit în casa aceea şi a căzut şi năruirea ei a fost mare" (Matei 7, 24—27; Luca 6, 47—49).

Cînd Domnul nostru Iisus Hristos aseamănă viaţa sufletească cu o casă, care, dacă este întemeiată bine, nu este clintită de cele ce îi stau împotrivă, pe cînd dacă este fără temelie bună, se năruieşte degrabă, ne arată totodată cît de însemnată este temelia, ce însemnătate are începutul cel bun pentru lucrarea pe care o facem.

Cine ascultă cuvintele Domnului numai cu gîndul de a-şi îmbogăţi, prin ele, cunoştinţele, numai ca să le poată spune altora, acela — neavînd fapte bune săvîrşite întru smerenie şi întemeiate pe credinţa cea bună — prin cunoştinţa cea dinafară, prin cunoştinţa care nu este cercată (experimentată) cu fapta, agoniseşte doar nisipul părerii de sine, care nu dă tărie şi siguranţă împotriva ispitelor. Dimpotrivă, cel ce primeşte cunoştinţa cea bună în vederea împlinirii ei cu fapta, acela prin faptele bune ajunge la deprinderi bune, se întăreşte în hotărîrea cea bună şi în răbdare, creşte în smerenie şi îşi face cale, prin feluritele virtuţi, spre virtutea cea mai înaltă, care este dragostea duhovnicească faţă de Dumnezeu şi de aproapele. Aceasta fiind „legătura desăvîrşirii" (Col. 3, 14) şi virtutea cea mai înaltă (I Cor. 12, 31; 13, 1—13; 14, 1; Matei 22, 37—40; Marcu 12, 29—31; Luca 10, 27—28) se iveşte şi se arată în sufletul omenesc numai după ce au fost împlinite celelalte virtuţi, care, fiind mai mici decît ea, îi sînt îna-

(Continuare în pag. 2-a)

Inceputul cel bun

(Urmare din pag. 1)

inte mergătoare şi sînt faţă de dragostea duhovnicească începutul cel bun.

Astfel stînd lucrurile, este firesc să ne întrebăm: care este începutul cel bun, de la care pornind putem ajunge la realizări minunate, vrednice de Dumnezeu şi mîntuitoare de suflet? Un răspuns lămurit şi deplin la această întrebare îl găsim în istorisirea Sf. Evanghelist Luca despre chemarea celor dintîi dintre cei pe care Domnul i-a ales ca să-i fie ucenici (Luca 5, 1—11). Istorisind acest eveniment, Sf. Evanghelist Luca ne spune că, odată, pe cînd Domnul Hristos era pe marginea lacului Ghenizaret, a văzut două bărci oprite lîngă ţărm, iar pescarii care le foloseau coborîseră şi îşi spălau mrejile. Mîntuitorul, urcîndu-se în barca lui Simon-Petru, l-a rugat pe stăpînul bărcii să vîslească puţin de la uscat, şi din acea barcă a început să-i înveţe pe cei ce erau de faţă. După ce a continuat de a da învăţătură, i-a zis lui Simon: „Mînă la adînc şi lăsaţi mrejile voastre în jos, ca să pescuiţi". La aceasta Simon-Petru a răspuns: „Învăţătorule, toată noaptea neam trudit şi nimic nu am prins, dar pe cuvîntul tău voi lăsa mrejile în jos". Aceste cuvinte ale lui Simon-Petru sînt cuvinte prin care el înfăţişează o stare sufletească, o aşezare lăuntrică, ce cuprinde începutul cel bun.

Mai întîi, prin felul cum se adresează Mîntuitorului, Căruia îi zice „Învăţătorule", Simon-Petru îl recunoaşte ca învăţător al său, îi preţuieşte înţelepciunea, primeşte învăţătura Mîntuitorului ca adevărată. „Toată noaptea ne-am trudit şi nimic nu am prins" sînt cuvinte care vor să înfăţişeze o ezitare, o oprire pe loc, din motive ce par întemeiate; după o noapte de trudă zadarnică, la ce pescuit te mai poţi aştepta în zorii zilei? Cam aşa voia să spună Simon-Petru. Dar el n-a rămas la acest gînd, ci renunţînd la părerea sa de pescar încercat, pune mai presus de aceasta cuvîntul învăţătorului: „Pe cuvîntul Tău (pentru că Tu zici), voi lăsa mreaja în jos".

A lăsa mrejile în jos, pentru că aşa voieşte Învăţătorul, chiar atunci cînd propriul său gînd nu l-ar fi condus şi nu l-ar fi îndemnat la o astfel de lucrare, însemna pentru Simon-Petru — ucenicul şi apostolul de mai tîrziu — începutul cel bun al lepădării de sine şi al supunerii faţă de Dumnezeu, faţă de Fiul lui Dumnezeu, Domnul şi Învăţătorul său.

Un astfel de început — arătat în deplina lepădare de sine şi în deplina supunere faţă de Cel ce porunceşte — a avut o dreaptă răsplată, o răsplătire pe potriva lui, căci ne spune Sf. Evanghelie că, „făcînd ei aşa — adică lăsînd mrejile în jos spre pescuire — prinseră mulţime mare de peşte, încît li se rupeau mrejile" (Luca 5, 6).

Dacă Simon s-ar fi mulţumit doar să asculte cuvîntul Domnului, dar nu l-ar fi împlinit cu fapta, nu i-ar fi recunoscut Mîntuitorului nici măcar calitatea Lui de învăţător. Dacă n-ar fi ascultat de îndemnul Domnului, Simon n-ar fi putut vedea mărirea lui Dumnezeu, n-ar fi ajuns să se uimească de puterea dumnezeiască, căci n-ar fi pus începutul cel bun al supunerii faţă de Dumnezeu. El n-ar fi ajuns nici să fie ucenic al Mîntuitorului, deoarece cea dintîi şi cea mai însemnată condiţie a ucenicíei este aceea ca ucenicul să se supună învăţătorului, să se lapede de gîndurile sale, ca să poată primi ca adevărate învăţăturile celui faţă de care s-a angajat ca să-i fie ucenic.

Cît de mult ţine Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ca cei credincioşi să I se supună în chip deplin, putem să ne dăm seama dintr-o altă împrejurare din viaţa Sfîntului Apostol Petru.

Sfîntul Evanghelist Ioan istoriseşte că la Cina cea de Taină, Domnul Hristos a început să spele picioarele ucenicilor Săi şi să le şteargă cu ştergarul cu care era încins (Ioan 13, 4 urm.). Venind la Simon-Petru, ca să-i spele picioarele, acesta, cuprins fiind de uimire şi copleşit de evlavie, i-a zis lui Iisus: „Doamne, Tu să-mi speli mie picioarele?" (Ioan 13, 6) şi îndată a adăugat: „Nu, niciodată nu-mi vei spăla picioarele" (Ioan 13, 8). Cînd însă a auzit de la Domnul Hristos: „Dacă nu te voi spăla, nu ai parte cu mine" (Ioan 13, 8), Simon a zis către Domnul: „Doamne, nu numai picioarele mele, ci şi mîinile şi capul" (Ioan 13, 9).

Ştim că „cele ce s-au scris mai înainte, spre învăţătura noastră s-au scris" (Rom. 15, 4), ca să aplicăm în împrejurările noastre de viaţă cele ce le-au făcut aceia care au bună mărturie din Scripturi, că au plăcut lui Dumnezeu.

Noi cunoaştem, din Sf. Evanghelie, gîndurile Domnului Hristos, învăţătura Lui cea de suflet mîntuitoare. Această învăţătură ne este dată şi nouă, întocmai cum a fost dată în vremea cînd a fost rostită de Fiul lui Dumnezeu, celor ce o căutau şi o ascultau. Astfel, şi noi auzim cuvintele: „Fiţi milostivi, precum şi Tatăl vostru este milostiv. Nu judecaţi şi nu veţi fi judecaţi; nu osîndiţi şi nu veţi fi osîndiţi; iertaţi şi veţi fi iertaţi; daţi şi vi se va da" (Luca 6, 36—38). Ştim de asemenea că Domnul a zis: „Toate cîte voiţi să vă facă vouă oamenii, asemenea faceţi şi voi lor, că aceasta este legea şi Proorocii" (Matei 7, 12) şi iarăşi: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încît să vadă faptele voastre cele bune şi să mărească pe Tatăl vostru care este în ceruri" (Matei 5, 16). Toate acestea, ca şi altele asemenea, cîte se cuprind în dumnezeiasca Evanghelie, ne sînt adresate şi nouă, întocmai cum au fost adresate lui Simon-Petru cuvintele: „Mînă în larg şi lăsaţi în jos mrejele voastre ca să pescuiţi". Nu-i destul să le citim sau să le auzim; nu-i destul să le cunoaştem, ci trebuie să le şi împlinim. Ca să le putem împlini, este de trebuinţă să surpăm din mintea noastră orice înălţare, orice împotrivire, orice gînd împiedecător, şi să facem voia lui Dumnezeu, bineştiind că Fiul lui Dumnezeu ne este nouă învăţător şi El ne îndrumează prin învăţătura cuprinsă în Sf. Evanghelie.

Cine împlineşte învăţăturile cele dumnezeieşti din Sf. Evanghelie, acela, asemenea Sf. Apostol Petru, care a aruncat mreaja în mare pentru a pescui, căci aşa i-a poruncit Domnul, va vedea mărirea lui Dumnezeu, va simţi în sufletul său binecuvîntare cerească, va avea răsplătirea ascultării de Dumnezeu, se va minuna de puterea lui Dumnezeu, care se arată tuturor celor ce pun începutul cel bun al lepădării de sine şi al supunerii faţă de voia lui Dumnezeu.

Să ne rugăm bunului Dumnezeu ca, prin rugăciunile Prea Curatei Maicii Sale şi ale tuturor Sfinţilor, care au pus început bun, să fim învredniciţi şi noi să punem începutul cel bun, iar la începutul cel bun să adăugăm toate bunele nevoinţe ale slujirii celei sfinte, ca să avem parte de buna răsplătire, atît în veacul de acum, cît şi în cel pe care-l aşteptăm.

Ierod. Teofil Părăianu

Vizitaţie canonică la Făgăraş

(Urmare din pag. 1)

Menţionînd faptul că pe baza principiilor dragostei în Iisus Hristos şi al respectului reciproc, Biserica noastră întreţine relaţii frăţeşti cu celelalte culte din ţara noastră şi o mulţime de Biserici naţionale de peste hotare, Înaltul Ierarh continuă cu îndemnuri ca acestea: „Dumnezeu să ne ajute ca prin rugăciune şi viaţă morală superioară, prin fapte bune, prin suflete curate, să-l descoperim şi să se descopere Iisus Hristos în noi, iar prin noi darul şi dragostea Lui să se reverse în jurul nostru, asupra tuturor fraţilor noştri fără deosebire că aparţin unei Biserici sau alteia, unei naţionalităţi sau alteia".

După rostirea polihroanelor, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a uns cu untdelemn sfinţit pe toţi credincioşii, în timp ce corul şi strana au executat compoziţii religioase, prelungindu-se astfel atomsfera de deosebită înălţare sufletească, în care a decurs întreaga Sf. Liturghie arhierească.

A urmat apoi o agapă, care s-a desfăşurat într-un adevărat duh frăţesc, ecumenic şi în cadrul căreia au toastat: rev. rom. cat. Dr. David László, pastorul ev. luth. Paul Kloess, pastorul ref. Ştefan Kovács şi pastorul unit. Eugen Kiss, care au mărturisit cu toţii bucuria prezenţei Î. P. S. Sale în oraşul Făgăraş, precum şi slujirea Patriei noastre comune, Republica Socialistă România.

A mai vorbit de asemenea P. C. prot. M. Ionaşcu, P. C. prot. Şt. Chérecheşiu, dl P. Deji, deputat în Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei noastre, P. C. prot. Tr. Ciocănelea, P. C. cons. I. Vlad, P. C. prot. I. Florea, P. C. prot. A. Brumboiu şi Oct. Cocan.

A răspuns Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *mulţumind credincioşilor pentru primirea făcută, reprezentanţilor cultelor pentru atmosfera ecumenistă în care se lucrează în oraşul Făgăraş, în încheiere omagiind conducerea Bisericii noastre în frunte cu P. F. Patriarh Justinian şi Conducerea Patriei noastre în frunte cu dl* Nicolae Ceauşescu, *Preşedintele Consiliului de Stat.*

Vizitaţia canonică a Arhipăstorului nostru în oraşul Făgăraş a însemnat, aşadar, un potrivit prilej de bucurie şi întărire sufletească a credincioşilor făgărăşeni, pe căile cele drepte ale slujirii unităţii bisericeşti, ecumenismului şi Patriei noastre dragi.

Rep.

Creştini... fără păcat?

Întîlnim uneori o seamă de credincioşi, care-şi zic „creştini" dar care susţin că, deşi „au greşit mult", acum s-au îndreptat şi nu mai păcătuiesc, cu alte cuvinte sînt oameni... fără păcat.

Aceştia se cred perfecţi şi, cu toate că citesc Sf. Scriptură, tălmăcesc însă greşit cuvîntul ei, neluînd în seamă sfintele taine a mărturisirii păcatelor şi a sfintei împărtăşanii, susţinînd că n-au nevoie de duhovnic, nici de un medic psihiatru etc.

Om — şi fără păcat? Mintea sănătoasă şi Sfînta Scriptură ne dovedesc limpede, că asemenea om nu s-a născut, nici nu se va naşte vreodată şi nici nu poate ajunge. Unul singur a putut spune: „Cine mă va vădi de vreun păcat?" Fiul Omului. Dar El s-a născut mai presus de fire căci era Fiul lui Dumnezeu.

Să vedem ce ne spune mintea sănătoasă: există sau nu păcat? Dacă există păcat există şi făptuitorii lui, căci păcatul singur nu poate umbla prin lume, ci olog fiind trebuie să-l poarte în spate omul. Mintea sănătoasă ne dovedeşte limpede şi în multe feluri, că omul cu toate că e cea mai aleasă dintre fiinţele pămîntului, nu este totuşi perfect. Are multe lipsuri, multe scăderi, deşi rîvneşte şi se străduieşte mereu după perfecţiune. Ori a fi fără păcat, înseamnă că este perfect din punct de vedere moral. Este posibil aşa ceva? Ne întrebăm de pildă dacă a fost vreun om care din întîmplare numai să fi nimerit într-o familie sau societate de oameni, care beau, mîncau cu lăcomie, sau cleveteau, bîrfeau, vorbeau de rău, calomniau sau scoteau din gură „vorbe putrede" cum le zice Sf. Scriptură. Chiar dacă tu n-ai zis şi n-ai făcut nimic din toate acestea, asistînd numai, te-ai făcut într-un fel vinovat, ţi-ai murdărit şi tu sufletul, ţi-ai încărcat conştiinţa cu aerul acestor păcate. Viaţa apoi ştim că îmbracă mii de forme, mii de aspecte; în viaţa de toate zilele sîntem asaltaţi mereu de atîtea ispite, de atîtea amăgiri deşarte şi, oricît nu am dori acest lucru, în mrejele lor sîntem prinşi adesea, dacă nu cu fapta, cel puţin cu cuvîntul sau cu gîndul. Aşadar, nu poţi susţine şi crede, că există oameni fără păcat. Mintea însaşi şi viaţa de toate zilele ne arată limpede că aşa ceva nu poate exista.

Dar pentru creştinul adevărat, mai presus de minte e *Cuvîntul Domnului* lăsat nouă moştenire prin Sf. Scriptură şi Sf. Tradiţie şi prin păstrătoarea lui Biserica. Cartea sfîntă de la început pînă la sfîrşit ne vorbeşte despre păcat, despre păcătoşi şi despre soarta păcătoşilor. Citeva citate ne vor convinge. Ce este păcatul? Sf. Apostol şi Evanghelist Ioan ne spune limpede: *„Păcatul este călcarea legii"* (I Ioan 3, 14) şi *„Cine va păzi toată legea, dar va greşi într-o singură poruncă, s-a făcut vinovat faţă de toate poruncile"* (Iacob 2, 10). *„Cine oare va putea spune: „Am curăţit inima mea, sînt curat de păcat?"* (Pilde 20, 9). *„De nu faci binele, păcatul bate la uşă şi caută să te tîrască"* (Is. Sir. 8, 8). *„Adu-ţi aminte că toţi sîntem vinovaţi"* (Is. Sir. 8, 6). *„Cine ştie să facă binele şi nu-l face, păcat are"* (Evrei 4, 17). *Fiecare este ispitit, cînd este tras şi momit de pofta sa"* (Iacob 1, 14). *„Dacă zicem că păcat nu avem ne amăgim pe noi înşine şi adevărul nu este în noi"* (I Ioan 3, 14). *„Dacă zicem: n-am păcătuit, îl facem mincinos pe Domnul şi cuvîntul lui nu este în noi"* (I Ioan 1, 10). Iar Mîntuitorul ne-a poruncit: *„Rugaţi-vă să nu cădeţi întru ispită"* (Matei 14, 38). Ce rezultă din toate aceste citate din Sf. Scriptură? Există păcat şi păcătoşi iar cuvintele: *„nu e om carele să fie viu şi să nu greşească"* exprimă un adevăr evident pentru oricine.

Însuşi faptul de a te crede om fără de păcat sau om care nu mai poate greşi este ispită şi păcat, şi încă cel dintîi între păcatele grele de moarte: *mîndria.* Mîndria e sămînţa din care răsar cele mai multe păcate şi laţul, cursa cu care moartea agoniseşte cele mai multe roduri. *„Pentru că toţi greşim, în multe chipuri"* (Iacob 3, 2), iar *„plata păcatului e moartea"* (Rom. 6, 22).

Deci, orice creştin adevărat, aşa după cum ne arată Biserica noastră străbună, nu spune că este fără de păcat, ci, dimpotrivă, avînd conştiinţa greşelnicei sale se străduieşte din răsputeri şi permanent să se îndrepteze, să se desăvîrşească. E datoria noastră a fiecăruia, după cuvîntul Domnului care zice: *„Fiţi desăvîrşiţi ca Tatăl vostru cel din ceruri"* (Matei 5, 48).

Gh. Maior

Din Manifestul Frontului Unității Socialiste

— Frontul Unității Socialiste se prezintă în alegerile de la 2 martie înmănunchind, într-o indestructibilă coeziune, Partidul Comunist Român, detașamentul de avangardă al clasei muncitoare, conducătorul încercat al societății noastre, organizațiile de masă, profesionale și obștești, consiliile oamenilor muncii aparținînd naționalităților conlocuitoare, toate forțele sociale și politice ale țării. Întregul popor, unit prin aceleași năzuințe și interese, este animat de țelul suprem al construirii socialismului și comunismului, al realizării unei înalte civilizații materiale și spirituale în România.

— Întreaga activitate a Partidului și Statului nostru, tot ceea ce se înfăptuiește în România, în industrie, în agricultură, în știință și cultură, este închinat omului — suprema valoare a societății socialiste.

— În acești ani România a parcurs o nouă și însemnată etapă pe drumul dezvoltării economice și sociale. Ceea ce am înfăptuit demonstrează superioritatea, forța socialismului, inepuizabilele sale posibilități de progres.

— Frontul Unității Socialiste, candidații săi în alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională și consiliile populare se angajează să militeze neabătut pentru întărirea continuă a orînduirii socialiste — cucerirea cea mai de preț a poporului român, fără de care nu s-ar fi putut înfăptui aspirațiile sale seculare de libertate și dreptate socială.

— Candidații în alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională și consiliile populare se angajează să vegheze la respectarea strictă a legilor țării, a drepturilor și libertăților democratice, să acționeze cu toată răspunderea în cadrul organelor puterii de stat, conform mandantului ce le va fi încredințat de alegători.

— Egalitatea în drepturi a tuturor celor ce muncesc, fără deosebire de naționalitate, frăția dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare constituie o vie realitate, o confirmare a rezolvării marxist-leniniste a problemei naționale în țara noastră. Se afirmă tot mai intens conlucrarea frățească a poporului român cu naționalitățile conlocuitoare, comunitatea indestructibilă de țeluri a marii familii a României Socialiste.

— Votînd candidații Frontului Unității Socialiste, votați pentru întărirea prieteniei și frăției dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare, pentru afirmarea nestînjenită a tuturor cetățenilor țării, de orice naționalitate, în viața politică și socială, pentru realizarea țelurilor și năzuințelor comune de propășire a Patriei socialiste.

— Frontul Unității Socialiste, candidații săi se prezintă în fața alegătorilor cu programul de politică externă al Partidului Comunist Român și al Statului nostru, în care se exprimă grija pentru interesele Patriei, pentru cauza socialismului și păcii.

— România acordă un loc de prim ordin în politica sa externă realizării securității europene, instaurării unor relații de bună conviețuire și de largă colaborare între statele continentului nostru — factor esențial pentru însănătoșirea climatului politic internațional, pentru întărirea păcii în întreaga lume.

— Candidații Frontului Unității Socialiste se angajează în fața alegătorilor să muncească cu însuflețire, împreună cu întregul popor, pentru dezvoltarea necontenită a industriei și agriculturii, a economiei naționale, pentru înflorirea învățămîntului, științei, artei și culturii, pentru ridicarea necontenită a nivelului de trai al populației, înfăptuirea măsurilor de dezvoltare a democrației socialiste și de perfecționarea vieții sociale, pentru realizarea politicii externe a Partidului și Statului.

VOTĂM

Votăm pentru pace și soare,
Pentru pîinea de pe ogoare
Votăm pentru lumină, pentru bogăție
Pentru primăverile tale, Românie.

Votăm pentru sate și orașe
Cu ziua de mîine fruntașe,
Votăm pentru înțelepciune,
Pentru virtuțile noastre străbune.

Votăm pentru conturul de bronz al zilelor
Eliberate de pîclă, de zgură și nor,
Pentru scările de vise pe care urcăm,
Ca tot ce-i frumos și înalt mereu să-nvățăm.

St. Tascianu

Vizită frățească de peste hotare

În cadrele legăturilor frățești care s-au stabilit între Biserica noastră și Biserica romano-catolică din Austria — ca urmare a vizitelor oficiale pe care și le-au făcut reciproc Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian și Eminența Sa Franz Cardinal König — o delegație de profesori ai Facultății de Teologie rom.-cat. de la Universitatea din Viena a vizitat Institutele Teologice de grad Universitar ale Patriarhiei Române.

Delegația a fost alcătuită din: Rev. Dr. Alexander Dordett, prodecan și profesor de Drept Bisericesc, Rev. Dr. Ferdinand Klostermann, prof. de Teologie Pastorală și Rev. Dr. Joseph Kondrinewitzsch, prof. de Studii ecumeniste.

Membrii delegației s-au întîlnit cu profesorii celor două Institute Teologice din București și Sibiu, au ținut prelegeri în fața studenților teologi și au vizitat așezăminte bisericești.

La Sibiu au sosit în dimineața zilei de 27 febr. a. c., însoțiți fiind de P. C. Arhid. Prof. Dr. Nicolae I. Nicolaescu, rectorul Institutului Teologic Universitar din București.

După ce au vizitat așezăminte bisericești, oaspeții au fost primiți în audiență de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae.

La orele 11,30 — în aula Institutului, de față fiind și Arhipăstorul nostru — Rev. prodecan A. Dordett a ținut o prelegere întitulată: „Cu privire la reforma Dreptului Bisericesc și însemnătatea ei juridică costituțională", — după ce, în prealabil, oaspeții au fost salutați călduros de către P. C. Rector Dr. Sofron Vlad, care a evocat crîmpeie din istoria Institutului și a subliniat că un număr apreciabil din foștii lui profesori au studiat și la Viena.

De încheiere, a luat cuvîntul Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, dînd expresie bucuriei de-a fi putut primi profesori de la o facultate de teologie la care a studiat și Î. P. S. Sa și scoțînd în evidență înnoirile care au loc în sînul Bisericii rom.-cat. după Conciliul II Vatican.

După masă, în același loc, Rev. prof. F. Klostermann a vorbit despre „Poziția mirenilor în Biserică după Conciliul II Vatican".

Conferința s-a bucurat de aprecierile Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, care a relevat poziția ortodoxă față de aceeași problemă.

La ambele conferințe — pe lîngă profesorii și studenții Institutului — au fost de față membrii permanenței Consiliului Arhiepiscopesc: P. C. Vicar arhiep. Tr. Belașcu, P. C. Consilieri I. Nicoară, I. Vlad și Dl Consilier I. Floca.

Versiunile românești ale conferințelor au fost prezentate resp. de P. C. Profesori Dr. Is. Todoran și Dr. Milan Șesan.

După ultima conferință, în sala profesorală, de față fiind Arhipăstorul nostru, oaspeții s-au întîlnit cu profesorii Institutului nostru, purtînd discuții teologice.

La sorocul obișnuit, Î. P. S. Mitropolit Nicolae, oaspeții și însoțitorii lor au luat parte — în Paraclisul (capela) Institutului — la rugăciunea de seara a studenților teologi, în cadrele căreia se făcea și pregătirea duhovnicească pentru spovedire și cuminecare. Meditația zilei a fost rostită de P. C. Prof. Dr. Grigorie Marcu.

La cină, în cantina Institutului, oaspeții și însoțitorii lor au fost invitații Corpului profesoral.

Vineri, 28 febr. a. c., după ce au participat la Sf. Liturghie mai-nainte sfințită în Catedrala mitropolitană, oaspeții s-au îndreptat spre Rîmnic-Vîlcea. La plecare, ca și în Catedrală, au exprimat mulțumiri respectuoase Arhipăstorului nostru pentru bunăvoința și dragostea cu care au fost primiți la Sibiu și și-au mărturisit convingerea că astfel de întîlniri frățești contribuie la strîngerea și adîncirea legăturilor dintre Bisericile și popoarele noastre.

Reporter

„Cînd chemi la muncă, să-ți văd sapa"

(N. Iorga)

(Continuare din nr. 5—6/1969)

În cugetarea de mai sus, N. Iorga arată că exemplul personal primează, este dătător de ton în orice sector de activitate.

— „Părul alb pe capul nebun — ce batjocură a firii!". Vîrsta înaintată înseamnă în general experiență de viață, înțelepciune, de aceea căruntețelor le stă cu totul nepotrivit cu apucături caracteristice, de obicei, vîrstelor mai tinere, ceea ce tot Iorga arată într-o altă cugetare: „Cănindu-se (vopsindu-se) mulți bătrîni își dau vîrsta pe care o au", sau: „Sînt bătrîni cari n-au decît bătrînețe: pe aceia poți să nu-i respecți", căci: „Bătrînețea trebuie să fie o situație morală".

— „Pîinea care te satură mai bine e aceea pe care ai dăruit-o". Binele făcut aduce cele mai adînci satisfacții.

— „Un învățat are două datorii: să învețe el necontenit și să învețe necontenit pe alții".

— „Sînt lacrimi așa de grele și de fierbinți, încît ochii nu le pot plînge, ele zac în inimă, arzînd-o". Durerile lăuntrice, sufletești, care nu se pot exterioriza, sînt cele mai profunde.

— „La sfîrșitul fiecărei zile, socotește nu ce alții au făcut față de tine, ci ceea ce ai făcut tu față de dînșii", adică binele pe care l-ai semănat în jurul tău.

— „Faima se rugînește dacă nu o cureți prin muncă în fiecare zi". Gloria se menține prin sudoare susținută și continuă.

— „A nu face fapte rele nu înseamnă a face o singură faptă bună". Binele făcut efectiv este acela care ne înalță.

— „E un om acela care nu are de ce să se rușineze înaintea nimănuia și care poate conduce pe alții fără să-i rușineze".

— „Dă-mi durere ca să învăț a mă bucura!". De multe ori nu apreciem un lucru bun decît numai după ce am gustat contrariul.

— „E o mare primejdie să ajungi a fi mulțumit de tine însuți", căci din acel moment procesul desăvîrșirii personalității tale a stagnat, iar ceea ce eventual ai realizat nu mai înseamnă nimic.

— „Înainte de a discuta cu cineva, să te informezi dacă nu cumva are un interes să fie de altă părere. Atunci nu-ți mai strica vorba degeaba". O convorbire constructivă presupune sinceritate.

— „Șarlatanul modern începe totdeauna cu declarația să el luptă împotriva șarlatanilor".

— „Gîndul nu se coboară acolo unde aude prea multă vorbărie". Meditația, cugetul mai adînc nu se împacă cu pălăvrăgeala.

— „Îngenunchind ești uneori mai mare". Modestia înalță mai mult decît ținuta trufașă.

— „Să te temi de acela care se pocăiește prea des", căci aceasta înseamnă superficialitate.

— „Întunericul nu se luptă cu lumina; el piere din acelea ei". În fața adevărului minciuna se topește ca ceara de fața focului.

— „Ploaia înceată face grîul înalt", căci aceasta pătrunde cu adevărat în sol. Spus altfel, persuasiunea crează opere mari.

— „Poți admira ce n-ai înțeles cu totul, dar nu poți iubi decît ce ai înțeles". Dragostea reală se bazează pe cunoaștere.

— „Ce plăcere e și aceea să ajuți pe oameni a cădea, cînd poți să-i înalți". Este plăcerea omului înrăit.

— „Niciodată un om cinstit nu se poate apăra cu atîta înverșunare ca mincinosul care a fost prins".

— „Unii vorbesc mult despre dînșii, fiindcă operele lor tac". La omul înțelept grăiesc faptele.

— „Morala se schimbă după mișcarea teoriilor numai la aceia care trăiesc în teorii".

— „Poți să fi un om minunat fără să fi făcut nici o minune", doar fapte care să-ți facă cinste.

— „Lucrul tău să fie ca slujba în biserică, fără alte gînduri și fără alte cuvinte".

— „Banul pentru trai, nu traiul pentru bani". Mănînci ca să trăiești, nu trăiești ca să mănînci.

— „Nu toți oamenii care mor au avut o viață", ci numai cei care și-au valorificat pozitiv existența.

— „Natura-ți dă zilnic exemplul de a trăi", căci în ea toate se desfășoară după o anumită măsură, după anumite legi care nu sînt călcate. Calul de pildă niciodată nu va bea mai mult decît îi este sete.

— „Cînd n-ai în adevăr nici o însușire, ci numai o situație, lingușitorul e numai decît de nevoie", ca să-ți creeze iluzia că ești și tu cineva.

— „E harnic, nu oricine lucrează, ci cel care lucrează cu plăcere, care nu poate fără lucru".

(Continuare în pag. 4)

Ingăduinţa creştină

Pătruns de o mistuitoare dorinţă de a înfăţişa pe tot omul desăvîrşit în Hristos Iisus, marele Apostol Pavel îndeamnă la îngăduinţă nu numai pe creştinii din Colose (1, 11; 3, 13), ci pe toţi creştinii din toate timpurile şi de pretutindeni, pentru că virtutea îngăduinţei este semnul distinctiv care arată pe creştinul autentic.

Astfel, scrie el filipenilor: „Îngăduinţa voastră să fie cunoscută tuturor oamenilor“ (4, 5), iar efesenilor le spune: „Îngăduiţi-vă unii pe alţii cu dragoste“ (4, 2).

Tuturor le pune înainte icoana vieţii lui Iisus Hristos, a cărui întreagă atitudine exprimă o îngăduinţă fără margini, izvorîtă dintr-o iubire, care se manifesta prin blîndeţe şi smerenie (II Cor. 10, 1). De aceea şi zice Domnul: „Învăţaţi-vă de la Mine, că sînt blînd şi smerit cu inima şi veţi afla odihna sufletelor voastre“ (Matei 11, 29).

Într-adevăr, blîndeţea şi smerenia, izvorîte dintr-o iubire nemăsurată faţă de oameni, sînt coordonatele sau elementele care alcătuiesc îngăduinţa creştină.

Dacă vei fi blînd, vei fi cu uşurinţă şi îngăduitor, iar smerit fiind, vei socoti pe altul mai bun decît pe tine şi vei avea motiv ca să fii faţă de el plin de îngăduinţă.

Îngăduinţa este expresia prea plinului sufletesc al creştinului, a copleşitoarelor sale resurse de dragoste, descoperite lui de Harul Prea Sfîntului Duh. Este un semn al inepuizabilelor lui zăcăminte de energie sufletească.

La temelia îngăduinţei creştine stă înţelegerea creştină a vieţii şi a omului.

Îngăduinţa faţă de semenii noştri, indiferent de vreo consideraţie, oricît ar fi ea de justificată, îşi are raţiunea logică în faptul că fiecare dintre oameni se foloseşte unul de celălalt, de munca, de aptitudinile şi roadele ostenelilor celuilalt.

Sfîntul Macarie Egipteanul ne învaţă că oamenii trebuie să trăiască între ei în sinceritate, iubire şi pace şi să ducă luptă numai cu gîndurile rele (cele dinăuntru). Căci zice el: „Iată un izvor ce dă apă curată şi dedesubt se află nămol. Cînd cineva răscoleşte nămolul, tot izvorul se tulbură. Tot la fel este şi cu sufletul cînd e tulburat şi se amestecă cu răutatea“. „Căci, în firea omului, spune un alt sfînt (Maxim Mărturisitorul), există o trăsătură pătimitoare, care nu trebuie deloc tulburată“.

Iubirea îngăduitoare este aceea care menţine sufletul asemenea izvorului limpede, ferindu-l de tulburare, căci după cum nămolul murdăreşte apa, tot astfel, tulburarea firii noastre, prin răutate, o face mai întunecată şi mai rea prin înrăirea sufletului.

Un scriitor creştin arată că atunci cînd întîmpinăm o ofensă, îşi dispută în noi dreptul la supremaţie două sentimente: unul al răzbunării, iar celălalt ne îndeamnă la îngăduinţă pentru ca să ducă lucrul înaintea păcii, şi acest sentiment, dacă este luat în seamă şi preţuit ca un glas ceresc, atunci dobîndim biruinţa binelui.

Noi, creştinii, trebuie să ne războim cu gîndurile întinate şi pătimaşe, iar nu cu omul, a cărui valoare Hristos Domnul a arătat-o, spunînd că e mai de preţ decît lumea toată (Matei 16, 26) şi faţă de care îngăduinţa noastră trebuie să meargă pînă la limitele posibile ale ei.

„Umanitatea poporului român, spune un contemporan al nostru, izvoreşte dintr-o adîncă înţelegere a sufletului omenesc. Românul are o inimă largă, încăpătoare. Este în firea lui o mare şi generoasă capacitate de a fi îngăduitor cu fiecare om, de a răbda, de a ierta şi de a uita răul celui care se căieşte şi se îndreaptă“.

Să ne străduim deci a ne forma o inimă cît mai caldă, mai bună, mai plină de dragoste din care izvorăşte îngăduinţa creştină faţă de semenii noştri, îngăduinţă care nu înseamnă încurajarea patimilor, a slăbiciunilor altora, ci ajutor efectiv pentru înlăturarea lor.

Diac. G. Cernăuţeanu

Sfaturi preţioase

În decursul vieţii tale, fiule, citeşte şi reciteşte, cu timp şi fără timp, cărţi bune, folositoare şi te asigur că îţi vei îmbogăţi minte cît se poate de mult, îţi vei înălţa spiritul spre zările absolutului şi-ţi vei cultiva inima, încît vei deveni cu siguranţă un om de folos societăţii omeneşti din care faci parte.

Mulţi oameni, pe faţa pămîntului, se păcălesc amarnic căci sînt slabi de înger şi dau mare crezare altora în lucruri de nimic. Un dicton bătrînesc ne învaţă astfel: „Vorbirea-i de argint, iar tăcerea e de aur“. Cei ce iubesc tăcerea sînt pe deplin încredinţaţi şi chiar convinşi că fac un lucru preţios, de aur. Şi apoi omul are doi ochi de văzut şi două urechi de ascultat, şi numai o singură gură ca să vorbească numai odată sau de două ori şi atunci cu înţelepciune. Iar la Cartea cea sfîntă stă scris pentru toţi: „Pune, Doamne, pază gurii mele şi uşă de îngrădire buzelor mele!“. Iar Sf. Apostol Iacob ne spune clar astfel: „Orice om să fie grabnic la ascultare, încet la vorbire şi zăbavnic la mînie!“ (Iacob 1, 19). Şi tu, cititorule, să ştii că cel ce vrea să aibă zile bune şi să trăiască liniştit în decursul vieţii sale, în multă pace şi linişte deplină, să-şi înfrîneze limba sa de la rele, şi ce bine şi tare fericit se va simţi în viaţa sa.

Mulţumeşte-te fiule, cu avutul tău şi nu dori cîtuşi de puţin să răpeşti lucrurile altora! Cinstea este o adevărată comoară şi o sfîntă virtute creştinească, prin care îţi vei împodobi sufletul tău cu toată bunăvoinţa şi bucuria. Căci hoţia e un mare păcat, pedepsit de legea omenească şi cerească.

Fata mea, învaţă-te de mică să faci unele treburi gospodăreşti, ca mai tîrziu, cînd vei fi mare, să nu-ţi fie greu şi să ajungi o bună gospodină, binecuvîntată de toţi cei ce te vor cunoaşte. Căci ţi-e mai mare dragul şi simţi o mare bucurie ca să intri într-o casă curată şi într-o frumoasă şi îngrijită gospodărie. Cinste şi laudă multă i se cuvine unei astfel de gospodine aleasă şi cumsecade.

Deci, dragul meu cititor, primeşte cu bucurie aceste sfaturi şi pune-le în practica vieţii tale şi bine te vei simţi.

Pr. V. Anastasiu-Bassarabin

† Preot Dionisie Turcu

În 23 ianuarie 1969, a trecut pragul împărăţiei veşnice octogenarul preot Dionisie Turcu.

Născut în 28 septembrie 1888 în comuna Şoarş, jud. Braşov, din bunii gospodari Ioan şi Maria, urmează şcoala primară în satul natal, cunoscutul liceu „Andrei Şaguna“ din Braşov, iar apoi Academia teologică „Andreiană“ din Sibiu.

La marele nostru praznic creştinesc „Arătarea Domnului“, din 6 ianuarie 1913, tînărul teolog Dionisie Turcu este hirotonit pe seama parohiei Şoarş, prot. Făgăraş, pe care o păstoreşte, cu toată conştiinţa preoţească, cu dragoste, demnitate şi o rară blîndeţe, vreme de peste o jumătate de veac (52 de ani).

În greaua dar înălţătoarea sa activitate pastorală, un sprijin neprecupeţit a avut în vrednica sa soţie, preoteasa Elena, cît şi în întreaga familie, în cei cinci copii ai săi, cu toţii exemple vii, pozitive, în mijlocul credincioşilor. Căci ştiut este, că, în munca de zidire a preotului, un ajutor de mare valoare este familia sa, iar familia pr. Dionisie Turcu a oglindit permanent o ţinută cît se poate de creştinească şi cetăţenească.

Prohodirea a avut loc sîmbătă, 25 ianuarie 1969, fiind săvîrşită, în biserica parohială, de către un sobor de preoţi format din: C. pr. I. Comşa (Galaţi), C. pr. R. Zaharia (Boholţ) şi C. pr. local A. Aldea.

În faţa familiei îndurerate şi a unui mare număr de credincioşi, C. preoţi slujitori au luat cuvîntul, subliniind cu toţii virtuţile creştineşti deosebite ale adormitului păstor, conştiinciozitatea şi bunătatea sa exemplară, calităţi care au stîrnit un puternic ecou în inimile credincioşilor pe care i-a păstorit şi care l-au iubit ca pe un adevărat „părinte“.

În dangătul lin al clopotelor şi sub privirile îndurerate ale celor de faţă, corpul neînsufleţit al pururea pomenitului pr. Dionisie Turcu a fost aşezat la locul pregătit din preajma altarului, pe care l-a slujit cu atîta credincioşie, pînă la dreapta cîntărire a nemitarnicului nostru Judecător.

Dumnezeu să-l odihnească şi cu drepţii să-l numere!

R.

† Preot Gheorghe Oncioiu

După o scurtă şi grea suferinţă, a adormit în Domnul preotul *Gheorghe Oncioiu*, din parohia Moeciul de Sus, prot. Braşov, în ziua de 29 ianuarie a.c.

S-a născut în comuna Moeciul de Sus din Bran, în anul 1909, luna noiembrie. A urmat şcoala primară în sat, apoi a continuat studiile la liceul „Andrei Şaguna“ din Braşov şi la Facultatea de teologie din Bucureşti.

Dragostea de misiunea preoţească, pe care a îndeplinit-o cu deosebită rîvnă şi conştiinciozitate, precum şi dragostea de credincioşii din comuna sa natală, l-au îndemnat să le rămînă păstor sufletesc vreme de 34 ani.

Pentru îndrumarea lor religios-morală, pentru luminarea minţii şi călăuzirea lor spre tot ceea ce este plăcut lui Dumnezeu şi folositor oamenilor, şi-a dăruit zi de zi sufletul, pînă la ultima răsuflare.

Credincios şi devotat misiunii sale, cumpănit şi înţelept la vorbă, „tare în Scriptură“, vestitor bun al Evangheliei, părinte şi frate bun tuturor, a dăltuit mereu viaţa credincioşilor cu focul dragostei de Dumnezeu şi de oameni.

A reuşit să facă o parohie cu un profil spiritual ales, credincioşi buni ai Bisericii şi cetăţeni vrednici ai Patriei.

A fost prezent cu îndemnul şi fapta la toate lucrările de ridicare a vieţii enoriaşilor săi: la zidirea şcolii unde a funcţionat la început ca învăţător, la ridicarea Căminului cultural, la electrificarea comunei şi alte lucrări de folos obştesc, ceea ce i-a atras stima şi preţuirea tuturor.

Dar, cununa activităţii sale a constituit-o înfrumuseţarea bisericii prin pictură în tehnica fresco.

Slujba înmormîntării s-a oficiat în ziua de 1 februarie a. c. de către un numeros sobor de preoţi, de faţă fiind mulţi credincioşi din Moeciul de Sus şi de prin comunele din jur.

Personalitatea şi munca plină de zel a adormitului în Domnul, preotul Gheorghe Oncioiu, a fost arătată în cuvîntările: P. C. păr. prot. Dr. Vasile Coman, a C. preoţi: Ioan Lascu, Ion Puchianu, Gheorghe Ercuş, Nicolae Modoiu, a directorului şcolii şi a epitropului parohiei.

Odihnească cu cei drepţi!

Rep.

Cînd chemi la muncă, să-ţi văd sapa

(Urmare din pag. 3)

— *„Oamenii bogaţi se joacă de-a viaţa“, căci bogăţia în general nu le îngăduie să înţeleagă sensul superior al vieţii.*

— *„Cine te batjocoreşte vrea să-ţi împrumute măcar astfel păcatele lui“.*

— *„E o mare nebunie să laşi a pătrunde urletele de afară în cămăruţa în care conştiinţa ta curată ţine linişte“.*

— *„Mărinimia e cea mai mare virtute cînd nu e cel mai bun calcul“.*

— *„Ce-i mai frumos pe lume, a întrebat cineva deunăzi? Jertfa de sine“.*

— *„E trist numai cînd şi un suflet se stinge în trupul care moare“, cînd acel suflet n-a agonisit nimic pentru eternitate.*

— *„Cum să nu se închine banului bogatul căruia lumea i se închină pentru bani“.*

— *„De cele mai multe ori vinovăţia cea mare nu e a celui ce a făcut, ci a celui ce n-a împiedicat“.*

— *„Talentul tău? Cu ce l-ai plătit? Şi cu ce ai despăgubit pe aceia care nu l-au căpătat şi ei de-a gata?“. Talentul este un dar, pe care avem obligaţia de-al valorifica în interesul semenilor noştri.*

— *„Faptele bune ale tale vor fi pornirile bune ale fiilor tăi. Măcar atîta ar trebui să te îndemne a le face!“.*

Acestea şi încă multe alte cugetări ale marelui nostru savant N. Iorga ne arată că paginile cărţii, de care ne-am ocupat în aceste două articole, se recomandă de la sine ca nişte izvoare răcoroase, călăuzitoare spre tot ce este bun şi folositor în viaţă.

Gh. Papuc

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

ANUL 117 Sibiu, 15 martie 1969 Nr. 11—12

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Biserica din Ţara Românească în secolul XVI

Am văzut că în secolul XV nu întîlnim fapte mai de seamă în istoria Mitropoliei Ungrovlahiei. O înviorare a vieţii bisericeşti de aici s-a produs abia la începutul secolului XVI, în timpul domniei lui Radu cel Mare (1495—1508). Un titlu de merit pentru acest domnitor este reorganizarea ierarhiei bisericeşti în ţara sa, pe care a dus-o la bun sfîrşit cu ajutorul fostului patriarh *Nifon* al Constantinopolului. Acesta era născut în ţinutul Peloponez din Grecia, prin 1435—40, învăţase carte grecească şi slavonă la diferiţi călugări învăţaţi ai vremii. Călugărit de tînăr, s-a aşezat mai tîrziu la mănăstirea Dionisiu din Muntele Athos. Fiind om cu temeinică pregătire cărturărească şi cu aleasă viaţă duhovnicească, în 1483 a fost ales mitropolit al Salonicului în Grecia. Peste trei ani a fost ales patriarh ecumenic la Constantinopol, păstorind pînă la 1488, cînd a pierdut scaunul din pricina unor neînţelegeri cu stăpînirea turcească. În 1496 a fost ales patriarh pentru a doua oară, dar şi de data aceasta a păstorit abia doi ani, adică pînă în 1498, cînd a fost scos din scaun de turci şi surghiunit în oraşul Adrianopol. De aici, în primăvara anului 1503, Radu cel Mare l-a adus în Ţara Românească. Rostul său aici era, după însuşi cuvîntul domnitorului: „Tu să ne îndreptezi şi să ne înveţi legea lui Dumnezeu şi să fii tată şi păstor mie şi tuturor oamenilor şi solitor la Dumnezeu". După cum ne spune un biograf al său, cu numele Gavriil Protul, înaltul ierarh a convocat în capitala ţării — deci la Tîrgovişte, sau poate la Dealu, mănăstire rectitorită de Radu cel Mare — un sobor de clerici şi laici (egumeni, preoţi, mari dregători). Soborul, împreună cu Nifon şi domnitorul, a hotărît reorganizarea Bisericii muntene, prin înfiinţarea a două eparhii noi, la Rîmnic, în locul fostei Mitropolii a Severinului, şi la Buzău. Patriarhul „hirotoni şi doi episcopi şi le dete şi eparhie hotărîtă, care cît va birui", după cum spune Gavriil Protul. Din moment ce nu se vorbea nimic de mitropolitul ţării sau de vreo alegere de mitropolit, înseamnă că locul de mitropolit al Ungrovlahiei îl ţinea însuşi Nifon.

La scurt timp după aceasta, Nifon a ajuns la neînţelegeri cu Radu cel Mare, din pricină că nu îngăduise o căsătorie a sorei acestuia cu un boier moldovean, întrucît era împotriva canoanelor. De aceea, în 1505, a părăsit ţara, retrăgîndu-se mai întîi la mănăstirea Vatoped, apoi la mănăstirea Dionisiu din Muntele Athos, unde a şi murit, la 11 august 1508. În 1515, domnitorul Neagoe Basarab (1512—21), care-i purtase de grijă în timpul neînţelegerilor sale cu Radu cel Mare, i-a adus în ţară moaştele, pentru ca „să curăţească şi să tămăduiască greşala lui Radu Vodă". Primite cu mare alai, au fost aşezate deasupra mormîntului lui Radu cel Mare de la Dealu, făcîndu-se rugăciuni pentru iertarea lui. Au fost trimise apoi îndărăt la mănăstirea Dionisiu, fiind aşezate într-un chivot de argint aurit, împodobite cu pietre preţioase şi cu email, darul lui Neagoe Basarab. Călugării de la Dionisiu au trimis apoi lui Neagoe, în dar, capul şi o mînă a sfîntului, păstrate azi în Catedrala mitropolitană din Craiova.

La 16 august 1517, a doua zi după tîrnosirea mănăstirii lui Neagoe de la Argeş, patriarhul Nifon a fost trecut în rîndul sfinţilor, rînduindu-i-se pomenirea în ziua morţii sale, adică la 11 august.

Reorganizată de patriarhul Nifon, Biserica din Ţara Românească a dus în secolul al XVI-lea o viaţă destul de înfloritoare. Se pare că primul mitropolit după plecarea lui Nifon a fost *Maxim Brancovici*. Era de neam sîrb, din neamul despoţilor Brancovici, purtînd din botez numele de Gheorghe. În 1459, în urma căderii Serbiei sub turci, tînărul Gheorghe a rătăcit un timp prin Ungaria, fiind conducătorul sîrbilor refugiaţi, apoi s-a călugărit în mănăstirea Kupinic, luînd numele de Maxim, în 1495. În 1496 a fost hirotonit preot de către Kalevit, mitropolitul Sofiei. Din pricina oştilor turceşti, a fost silit să treacă Dunărea, în Ţara Românească, venind la curtea lui Radu cel Mare. S-ar putea ca venirea lui la noi să se fi petrecut prin 1503, cînd era în ţară şi fostul patriarh Nifon. Este posibil ca soborul adunat de acesta să-l fi ales pe Maxim episcop la una din cele două eparhii nou înfiinţate. O versiune a vieţii sale chiar spune: „Iar mai apoi îl făcu (Radu cel Mare) pe Maxim ieromonahul episcop". Prin 1505, plecînd patriarhul Nifon de la noi, în împrejurările pe care le-am arătat, Maxim a luat în mîinile sale cîrma Mitropoliei Ungrovlahiei. Însuşi biograful său adaugă într-una din versiunile vieţii sale: Şi nu după multă vreme (=de la venirea în ţară) îl făcu (=Radu cel Mare) arhiepiscop al Ţării Munteneşti".

De numele lui ca mitropolit se leagă pacea pe care a mijlocit-o între Radu cel Mare al Ţării Româneşti şi Bogdan cel Orb al Moldovei, între care izbucniseră neînţelegeri, cu năvăliri de oşti în ambele ţări. Mitropolitul Maxim a intervenit la timp izbutind să-i împace, arătîndu-le că „sînt creştini şi o seminţie". Astfel, prin mijlocirea lui Maxim s-a oprit vărsarea de sînge între fraţi.

Sub urmaşul lui Radu cel Mare, Mihnea cel Rău (1508—10), mitropolitul Maxim a fost trimis, în 1508, într-o solie la regele Ungariei Vladislav II. Din Ungaria nu s-a mai reîntors în Ţara Românească, ci s-a retras la una din proprietăţile rudelor sale din Serbia, unde a zidit o mănăstire, la Cruşedol. S-a reîntors apoi în primul an de domnie a lui Neagoe Basarab (1512). N-a zăbovit însă mult, ci s-a retras la ctitoria sa de la Cruşedol, unde şi-a dat obştescul sfîrşit la 18 ianuarie 1516. Biserica Ortodoxă l-a trecut în rîndul sfinţilor, pomenirea lui săvîrşindu-se în fiecare an în ziua de 18 ianuarie.

Scaunul rămas vacant, încă din 1508, prin plecarea lui Maxim, a fost ocupat abia prin 1512—13, de un nou mitropolit, cu numele *Macarie*. Acesta era originar din Muntenegru, învăţase meşteşugul tipografiei la Veneţia, iar între 1493—96 tipărise cărţi slavone la Cetinje, în Muntenegru. Silit de turci — şi poate la îndemnul lui Maxim Brancovici — a venit în Ţara Românească, unde a tipărit primele cărţi la noi, în limba slavonă: *Liturghierul* în 1508, *Octoihul* în 1510 şi *Tetraevanghelul* în 1512.

În timpul arhipăstoririi lui s-au petrecut mai multe fapte de seamă. Astfel, în 1515 Neagoe Basarab a adus în ţară moaştele Sf. Nifon, de care am amintit mai sus, s-a ridicat mănăstirea de la Curtea de Argeş şi s-a mutat scaunul mitropolitan la Tîrgovişte, în 1517.

Dintre urmaşii lui, putem pomeni pe mitropolitul *Anania* (1544—45 şi 1554—58), fost episcop de Buzău. Păstoria lui a fost întreruptă de domnia lui Mircea Ciobanul, fiind nevoit să se refugieze în Transilvania, unde va fi petrecut poate la Sibiu, lîngă doamna Despina Miliţa soţia lui Neagoe Basarab, pe care a tuns-o acum în monahism, sub numele de Platonida. Şi-a reluat scaunul vlădicesc între anii 1554—58, în timpul domniei lui Pătraşcu cel Bun. În 1558 luînd din nou domnia Mircea Ciobanul, vlădica Anania s-a retras în Transilvania, pentru ca să revină la scurt timp în Ţara Românească, fără ca să-şi mai reocupe scaunul. A murit în 1580. Un alt mitropolit, *Serafim* (1576—86), a fost trimis de domnul său în solie la saşii braşoveni. Avea preocupări cărturăreşti, fiind în legătură cu diaconul tipograf Coresi de la Braşov. A fost înmormîntat la Snagov, unde a rectitorit un paraclis.

Către sfîrşitul secolului al XVI-lea cel mai de seamă mitropolit a fost *Eftimie* (1594—1602). omul de încredere al lui Mihai Viteazul (1593—1601). Marele domnitor l-a trimis chiar în cîteva solii. Astfel, în mai 1595, a fost trimis, împreună cu episcopii Teofil al Rîmnicului şi Luca al Buzăului, la principele Sigismund Báthory al Transilvaniei, ca să încheie o înţelegere împotriva turcilor. Prin tratatul încheiat la 20 mai 1595, se prevedea ca Biserica Ortodoxă din Transilvania să rămînă neştirbită în drepturile sale.

La 13 aprilie 1596 mitropolitul Eftimie a convocat un sobor la Tîrgovişte, care a întocmit un aşezămînt după care să se conducă mănăstirile ţării, rînduind ca egumenii să se aleagă numai de sobor, fără nici un amestec din afară.

Vlădica Eftimie şi-a încheiat păstoria după căderea marelui său protector, în 1602, cînd s-a retras în Moldova, împreună cu urmaşul lui Mihai, Simion Movilă. S-a retras apoi în Ţara Românească, fără să-şi mai reocupe scaunul. Nu cunoaştem anul morţii sale.

În ce priveşte ctitoriile muntene din acest secol, la loc de frunte sînt cele care ne-au rămas de la Radu cel Mare şi Neagoe Basarab. Primul a înălţat lăcaşuri noi atît în cuprinsul Ţării Româneşti cît şi în afara hotarelor ei, a înzestrat ctitoriile sale şi ale înaintaşilor, precum şi unele mănăstiri de la Muntele Athos. Astfel, la începutul domniei a ridicat biserici noi la mănăstirile Glavacioc şi Govora, apoi la Dealu, cea mai frumoasă din cîte se ridicaseră pînă atunci în Ţara Românească, unde a şi fost îngropat. Neagoe Basarab a făcut numeroase daruri mănăstirilor din întreg Orientul creştin. El a zidit vestita biserică de la Curtea de Argeş, care, potrivit tradiţiei, ar fi opera unui meşter cu numele Manole. Lucrată din piatră şi marmură, bogat împodobită, ea a stîrnit admiraţia tuturor vizitatorilor, fiind considerată nu numai cea mai frumoasă biserică de pe pămîntul românesc, ci una din capodoperile arhitecturale universale. Tîrnosită la 15 august 1517, de un măreţ sobor de preoţi în frunte cu patriarhul ecumenic Teolipt, ea a devenit apoi gropniţă domnească pentru Neagoe Basarab şi familia sa. A fost terminată de zugrăvit abia în 1526, de Dobromir zugravul. În 1518 Neagoe a început construirea bisericii mitropolitane din Tîrgovişte, tîrnosită la 17 mai 1520, dar terminată de domnitorul Radu Paisie (1535—45). Tot Neagoe a ridicat o nouă biserică la mănăstirea Snagov, între 1517—21.

Amintim apoi cîteva biserici ridicate de domnii de mai tîrziu: biserica mănăstirii Valea de Radu Paisie (1537), biserica Curtea Veche din Bucureşti de Mircea Ciobanul, biserica domnească din Tîrgovişte de Petru Cercel (1583) şi biserica Mihai Vodă din Bucureşti, ctitoria lui Mihai Viteazul (1591).

În ce priveşte cultura în această perioadă, trebuie să amintim lucrarea întitulată: *Învăţăturile lui Neaoge Basarab către fiul său Teodosie*, scrisă în slavoneşte. Era un mic tratat menit să îndrumeze către o viaţă creştinească şi să pregătească pentru domnie pe tînărul Teodosie.

Tot în Ţara Românească, Gavriil Protul, adică mai marele mănăstirilor din Muntele Athos, a scris o *Viaţă a patriarhului Nifon*, în greceşte. Era nu numai o biografie a marelui ierarh, ci o adevărată cronică a Ţării Româneşti din primele două de-

(Continuare în pag. 2)

Ortodoxia Sfîntului Grigorie Palama

„Cine crede în mine, acela va face şi el lucrurile pe care le fac eu" (Ioan 14, 12) au fost cuvintele de îndrumare ale Mîntuitorului Iisus Hristos către Apostoli, ca oricine să ştie că dacă va crede în Hristos, va putea săvîrşi şi el ce este bine şi frumos şi bineplăcut, aşa că va putea moşteni fericirea veşnică.

Dar totodată Mîntuitorul i-a îndemnat pe Apostoli ca credinţa lor să fie activă, să ducă la păzirea poruncilor primite şi spre a fi aplicate în viaţa pămîntească, şi atunci şi bucuria lor pămîntească va fi deplină (Ioan 15, 10—11).

Prin aceste îndemnuri, la care se mai adaugă şi cel mai principal: dragostea către semeni (Ioan 13, 34), Mîntuitorul le dădea Apostolilor de cunoscut ce au de făcut în viaţa pămîntească spre a fi plăcută, cu bucurie şi fericire vremelnică, în bună înţelegere şi progres, în vederea celei veşnice.

Credincioşii creştini au urmat aceste învăţături ale Mîntuitorului, tălmăcite de Sf. Apostoli şi de Sf. Părinţi ai Bisericii, cu stăruinţă multă, spre mărire, cinste şi pace, dar alţii au alunecat pe panta răului, a păcatului, a gîlcevii şi altor defecte (Rom. 2, 7—10). Această alunecare pe calea păcatului, fără multă împotrivire, însă nu le-a întunecat conştiinţa răspunderii, aşa că în urma ei, în vremi cu tulburare pămîntească şi sufletească, şi-au dat seama de îndepărtarea lor de adevărata fericire pămîntească, de pace şi bunăvoire, şi au căzut în disperare că Dumnezeu îi va lăsa pierzării şi pedepsei.

Dar Dumnezeu lasă să plouă şi peste cei buni şi peste cei răi, şi soarele îşi revarsă razele sale luminoase peste oricine, cu acelaşi scop înalt, ca şi cei aşa zişi răi să se poată întoarce şi să se ferească de alunecare, revenind la calea luminii, a bunăvoirii şi a mîntuirii.

Dacă în epoca feudală a stăpînit această frică de a nu mai putea cere milostivirea lui Dumnezeu, îndepărtat de credincioşi din cauza păcatelor lor, cum era aceasta exprimat prin stilul gotic de construcţii al lăcaşurilor de închinare din Apus, apoi în Răsăritul ortodox nu s-a manifestat o astfel de lipsă de încredere în bunătatea lui Dumnezeu, care prin Mîntuitorul Iisus Hristos stăpîneşte în orice lăcaş de închinare, în centrul cupolei, ca Păstorul cel bun, care se îngrijeşte fără încetare de turma sa.

Acesta era punctul de plecare în lămuririle date de Grigorie Palama, pe la anii 1340, cînd Varlaam din Calabria afirma că nu poate fi pus razim pe mila lui Dumnezeu, care se simte jignit şi îndepărtat din cauza păcatelor creştinilor. Dar Grigorie Palama a dovedit prin însaşi întruparea Fiului lui Dumnezeu prin Sf. Fecioară Maria şi patimile pe cruce, că Dumnezeu — Sf. Treime — urmăreşte „învierea" fiecărui credincios şi om spre fericire şi în acest scop harurile dumnezeieşti coboară necontenit spre oameni, îndeosebi prin Biserica Mîntuitorului, care oferă totul de ce are credinciosul nevoie în viaţa sa pămîntească, în drum spre cea veşnică. Dumnezeu-Tatăl l-a trimis pe Fiul; Dumnezeu-Fiul a împlinit mîntuirea şi Dumnezeu-Sf. Duh revarsă în suflete: dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credincioşia, blîndeţea, înfrînarea (Galat. 5, 22), Dumnezeu dînd toate cele ce sînt spre viaţă şi spre bună cucernicie (2 Petru 1, 3). Cerul nu s-a închis în faţa nimănui, ci luminile mîntuirii coboară necontenit spre credincioşi, prin sfînta Biserică şi Sf. Taine.

Discuţia în jurul acestei probleme de Ortodoxie a fost susţinută chiar la cinci sinoade, pentru a fi cît mai temeinic aprofundată şi documentată. De partea interpretării lui Grigorie Palama erau marii învăţaţi ortodocşi Sf. Grigorie Sinaitul, Nicolae Cabasila care a scris lucrarea „Urmarea lui Hristos" în spirit palamit şi mulţi alţii. În cele din urmă, la sinodul din 1368, Grigorie Palama a fost proclamat Sfînt, tocmai pentru că a interpretat autentic învăţătura Mîntuitorului Iisus Hristos cu privire la mîntuire şi viaţa bună pămîntească. Sinodul a rînduit ca pomenirea Sf. Grigorie Palama, cel ce „a deschis cerurile pentru conştiinţa credincioşilor" şi le-a „arătat lumina învăţăturii divine", să se facă în Duminica a doua din Postul Sf. Paşti, deci imediat după Duminica Ortodoxiei şi înainte de Duminica Sf. Cruci, ca să fie limpede pentru orice suflet credincios, că Sf. Treime grijeşte de mîntuirea credincioşilor, care însă sînt datori să „facă voia Tatălui ceresc, spre bunavoire pe acest pămînt".

Prof. M. Şesan

Oraşul copilăriei lui Iisus

Oraş intrat în conştiinţa lumii creştine pe veacuri! Numele său e Nazaret. Şi se află situat în patrea de miazănoapte-apus a Palestinei, în ţinutul Galileii, numită Galileia neamurilor. Numirea nu e întîmplătoare. Din îndepărtate vremuri Galileia era un ţinut cu o populaţie numeroasă şi pestriţă, alcătuită din iudei, arabi, fenicieni şi îndeosebi greci. În vremea lui Iisus Hristos limba greacă era cea mai vorbită în această parte a Palestinei. Acest mozaic de naţionalităţi este oarecum îndreptăţit: prin Galileia se făceau legăturile comerciale între Apus şi Orient. Şi tot prin Galileia trecea şi cunoscuta şosea militară care pornea de la ţărmul Mediteranei spre Asia Mică.

Pornind din Tiberiada spre Nazaret pe un drum foarte serpentin pînă treci dincolo de valea Iordanului, un peisaj minunat îţi încîntă privirea, în timp ce gîndurile şi sufletul caută să descifreze taina locurilor prin care altădată au trecut cei doisprezece ucenici cu Învăţătorul lor. De o parte se întinde lacul Ghenizaretului cu apele lui de care ne vorbesc de atîtea ori Evangheliştii şi care închide întrînsul atîtea taine cît mintea nu poate cuprinde. De cealaltă parte se vede Hermonul în toată splendoarea lui, iar spre miazăzi muntele Taborului pe culmile căruia sufletul încearcă să descifreze taina Schimbării la Faţă.

În continuare, pe aceeaşi cale a Tiberiadei, dai de oraşul Kafr-Kona, intrat în viaţa lui Iisus şi a creştinătăţii cu numele de Cana Galileii. E oraşul care păstrează încă vie amintirea celei dintîi minuni a lui Iisus Hristos: prefacerea apei în vin. De ea mărturiseşte o inscripţie care se găseşte în biserica clădită chiar pe locul unde tradiţia spune că a fost casa nuntaşilor.

Din Cana urci pe un platou de pe vîrful căruia Nazaretul se arată ochiului în toată frumuseţea lui: turle de biserici, străzi înguste şi neregulate, şiruri nesfîrşite de smochini şi măslini.

Hermonul se aşterne la picioarele Nazaretului cu umilinţă de pelerin, Carmelul se pierde cucernic într-o linie ce-şi scaldă marginile în ţărmul mării şi Valea Iordanului îşi lărgeşte uşor albia plină de poezie ce-ţi îndeamnă sufletul spre meditaţie şi reculegere.

Aici se află Nazaretul, oraşul copilăriei lui Iisus, de care-l leagă amintiri de casa părintească şi de oamenii satului despre care cărţile apocrife — cu pietate, dar parcă şi fără pietate — au născocit legende pline de naivitate şi poate şi de puţin adevăr.

E Nazaretul din care bătrînul Iosif şi Sfînta Fecioară au plecat la Betleem să se înscrie în listele recensămîntului pe care l-a cerut împăratul Romei.

E Nazaretul, oraşul copilăriei lui Iisus, copilărie pe care şi-a petrecut-o ca oricare altul şi despre care numai Evanghelistul Luca ne vorbeşte, relatîndu-ne un singur episod: călătoria lui Iisus la Ierusalim, de zilele Paştelui, cînd avea vîrsta de doisprezece ani. El ştia atunci că „în casa Tatălui" i se cade să fie! Firească, vor mai fi fost şi altele dar istoria a păstrat-o numai pe aceasta ca un simbol şi îndemn. Căci iată, după aceea „Iisus creştea cu înţelepciunea, cu vîrsta şi cu harul înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor". A crescut aşa cum au crescut toţi copiii, numai că această sfîntă copilărie era de o frumuseţe desăvîrşită, lipsită de păcat „ca florile în timpul primăverii şi ca crinul pe marginea apei". Pe temeiul a ceea ce tradiţia creştină a mai putut păstra din anii aceia, pietatea credincioşilor a înălţat lăcaşuri de aducere aminte legate de viaţa lui Iisus. Aşa, pe locul unde îngerul Gavriil a adus buna vestire Fecioarei Maria că „prin umbrirea Sfîntului Duh vei naşte prunc al cărui nume va fi Emanuel", împărăteasa Elena a ridicat o biserică. În spatele acesteia încă se află „fîntîna Mariei", din al cărei izvor, fără îndoială, a luat apă Fecioara şi desigur şi marele prunc al Nazaretului. Ceva mai departe, într-o peşteră se află o capelă. Altădată, poate acolo a fost o biserică. O legendă, în dorinţa de a păstra exactitatea acestor vremuri — mărturiseşte că acolo a fost atelierul bătrînului Iosif, tîmplarul din Nazaret. În sfîrşit, în apropierea acestuia se află o piatră uriaşă: este „masa lui Iisus", adică unul din locurile de întîlnire a lui Iisus cu ucenicii după înviere, unde a luat masa cu ei. Şi legendele continuă să ţesă istoria unui orăşel care a fost patria pămîntească a lui Iisus şi care a intrat în conştiinţa lumii creştine, pe veacuri.

Pe atunci, fără îndoială, Nazaretul nu a avut un rol prea mare în viaţa de stat a Palestinei. El era un orăşel mai izolat faţă de celelalte oraşe ale Galileii. Era apoi un orăşel mic, lipsit de importanţă, lucru adeverit şi de acel mod defăimător de a vorbi, întrebîndu-se „dacă poate ieşi ceva bun din Nazaret".

Cînd Filip este chemat la apostolat de Iisus, aleargă de îndată la bunul său prieten Natanail, care-şi citea rugăciunea sub un smochin. Îi împărtăşeşte cu bucurie marea descoperire, dar Natanail răspunde nedumerit:

— Ce zici tu, poate ieşi ceva bun din Nazaret?

Întrebarea lui Natanail dovedeşte şi ignoranţă şi falsitate şi ironie. Căci iată din această Galileie ieşiseră proorocii Iona şi Ilie, Osie şi Naum şi Ana proorociţa fata lui Fanuil. Şi tot din Galileia au fost şi Elan judecătorul şi Varac eliberatorul.

Dar să ne oprim asupra unei întîmplări în care-i găsim pe nazarineni, compatrioţii lui Iisus, lipsiţi de încredere şi plini de îndoială răzvrătindu-se împotriva sa. Episodul ne-a fost păstrat de Evanghelistul Matei şi el oglindeşte consideraţia pe care Iisus o avea intre ai Săi: „Şi venind în patria Sa, Nazaret, învăţa pe oameni în sinagoga lor, încît ei se mirau şi ziceau: „de unde are acesta înţelepciunea şi puterile acestea? Oare nu-i el feciorul teslarului? Oare nu se numeşte mama lui Maria şi fraţii lui Iacov şi Iosie şi Simon şi Iuda? Şi surorile lui nu sînt ele oare toate la noi? De unde dară are el toate acestea? Şi se sminteau întru el" (Matei 13, 54—58).

Întîmplarea relatată de Evanghelistul Matei nu are nevoie de nici un comentar. Ea grăieşte de la sine. Dar primirea ce i s-a făcut în Nazaret îl fac pe Iisus să rostească un alt adevăr, pe care vremea nu l-a dezis: „Proorocul nu este disprețuit decît în patria sa". Episodul trebuie reţinut şi pentru un amănunt preţios peste care nu putem trece cu grabă. Vorbind astfel despre compatrioţii săi, Iisus îşi recunoaşte şi casa şi satul copilăirie, ceea ce înseamnă că trebuie să conchidem — în lipsa altor documente — că necunoscuta Sa viaţă pînă la vîrsta de 30 de ani s-a desfăşurat aici, în Nazaret. Şi dacă Evangheliştii nu vorbesc decît de ducerea la Ierusalim cînd Iisus avea doisprezece ani, este pentru că această vîrstă nu are nimic deosebit şi că atenţia Sf. Evangheliști e îndreptată spre propovăduirea şi activitatea lui Iisus de la vîrsta de 30 ani.

La rîndul său, Evanghelistul Luca adaugă şi el un alt amănunt care vorbeşte despre aceeaşi lipsă de înţelegere din partea compatrioţilor Săi din Nazaret: „Venind Iisus în oraşul în care a crescut, s-au mîniat ei din cauza minunilor ce făcuse şi sculîndu-se ei, l-au scos afară din cetate şi l-au dus pînă în sprînceana muntelui pe care era zidită cetatea lor ca să-l arunce în prăpastie, dar El s-a coborît în Capernaum" (Luca 4, 29—30).

E de prisos să ne mai întrebăm dacă a putut ieşi ceva bun din Nazaret. Dovadă? Natanail, cel îndoielnic: el însuşi îl mărturiseşte pe Iisus şi dumnezeirea Sa. Calea spre recunoaştere şi mărturisire i-a deschis-o prietenul său Filip, spunîndu-i că dacă într-adevăr vrea să se încredinţeze dacă a ieşit ceva bun din Nazaret să vină şi să vadă.

— Vino şi vezi!

Da, Natanaile! Vino şi vezi pe Acela care grăieşte cum nu a grăit nimeni pînă la El. Da, îndoielnicule, vino şi vezi ce a făcut acest prooroc din disprețuitul Nazaret. Vino şi vezi ce a dăruit lumii oraşul nesocotit de cei ca tine.

Vino şi vezi ce a însemnat pentru creştinii de pretutindeni învăţătura pe care proorocul din Nazaret a dat-o.

Vino şi vezi cum adoraţia creştinilor înalţă smerite rugi sub toate bolţile altarelor şi cum Iisus umple inimile de bucurie, de linişte, de nădejde şi dragoste. Şi atunci, împăcat şi fericit vei repeta cu bucurie recunoaşterea: „Din Nazaret a ieşit Mîntuitorul; din el a ieşit Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu".

Pr. Emanuel Copăcianu

Biserica din Ţara Românească în secolul XVI

(Urmare din pag. 1)

cenii ale secolului XVI, mai ales a domniei lui Neagoe Basarab.

Din toate acestea, se desprinde că viaţa bisericească din Ţara Românească în secolul XVI a fost în plină dezvoltare, datorită unor domni vrednici, ca Radu cel Mare, Neagoe Basarab şi Mihai Viteazul, precum şi strădaniilor patriarhului Nifon şi ale mitropoliţilor: Maxim, Macarie, Anania, Serafim şi Eftimie.

Mircea Păcurariu

După alegeri

Expresia unității și încrederii

La 2 martie 1969, s-a desfășurat un măreț act al conștiințelor și inimilor noastre, în care fiecare cetățean s-a simțit implicat pe deplin, în care fiecare cetățean s-a simțit organic integrat — cu năzuințele și idealurile sale — în destinul colectivității românești. În această zi, toată țara a trecut prin fața urnelor, votînd pe candidații Frontului Unității Socialiste, frontul muncii, frontul creației, frontul națiunii noastre unite, prin care avîntul creator al Patriei noastre a căpătat dimensiuni de o amploare necunoscută pînă acum.

Într-o atmosferă de puternic elan patriotic și cu conștiința că exercită un drept fundamental al lor, muncitori, țărani, intelectuali, gospodine, tineri și vîrstnici, bărbați și femei au votat sub semnul măreților perspective de înflorire multilaterală a țării în anii ce vin, sub semnul angajamentelor luate în cinstea celei de a XXV-a aniversări a eliberării Patriei noastre, pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor planului pe 1969.

Ziua de 2 martie 1969 a fost o adevărată sărbătoare a unei noi, puternice și strălucite manifestări de unitate a întregului nostru popor în jurul înțelepților săi conducători și de încredere nestrămutată în viitorul său luminos, afirmare a încrederii dătătoare de aripi în noblețea unui ideal, în forța capabilă să-l traducă în faptă.

Votul dat la 2 martie 1969 candidaților Frontului Unității Socialiste a exprimat aprobarea deplină pentru tot ce s-a înfăptuit în țara noastră de la trecutele alegeri pînă azi. Căci acest vot a fost exprimat într-un cadru nou, pe fundalul schimbărilor calitative ce s-au produs și se produc în întreaga noastră viață socială.

Totodată, alegerile de la 2 martie 1969 s-au transformat în afirmări însuflețitoare ale atașamentului cetățenilor față de politica conducerii noastre, față de programul înălțător al Frontului Unității Socialiste.

Eliberîndu-l de exploatare, asuprire și umilință, noua viață din țara noastră a redat omului demnitatea și i-a asigurat un nou cadru social de afirmare, dîndu-i conștiința că el răspunde de țară, precum și că dezvoltarea și înflorirea Patriei asigură înflorirea deplină a personalității sale. Conștient de rolul și răspunderile sale, de perspectivele pe care i le deschide edificarea vieții celei noi, el se realizează ca adevărat făuritor al istoriei.

Așa se explică participarea atît de masivă a cetățenilor la vot. Au votat 13.577.143 cetățeni — aproape totalitatea celor înscriși în listele electorale. Ceea ce reprezintă cel mai mare număr de alegători înregistrat în decursul tuturor alegerilor desfășurate de la eliberarea țării noastre încoace. Din aceștia, 13.543. 499 au votat cu candidații Frontului Unității Socialiste, reprezentînd 99,75 la sută din numărul total al alegătorilor care au luat parte la vot.

Votul exprimat la 2 martie 1969 a fost nu numai un vot al certitudinilor întemeiate pe împlinirile de pînă acum, ci și un vot al devotamentului nestrămutat față de idealul vieții celei noi din Patria noastră, precum și un vot pentru afirmarea liberă a personalității fiecărui cetățean.

A fost un vot al hotărîrii ferme de a întări coeziunea națiunii noastre socialiste, unitatea de nesdruncinat a poporului român și a naționalităților conlocuitoare.

A fost un vot al voinței noastre ferme de a întări și apăra independența și suveranitatea desăvîrșită a României socialiste.

A fost vot al sprijinului total față de programul de politică externă al țării noastre, în care se exprimă grija necontenită pentru interesele vitale ale Patriei noastre, pentru cauza progresului și păcii, pentru un viitor luminos al întregii omeniri.

Dar mai presus de toate, votul exprimat la 2 martie 1969 a fost un vot al unității de nezdruncinat a întregului popor în jurul conducătorilor săi încercați și al încrederii depline în viitorul său luminos.

Pe temelia victoriilor de pînă acum, viitorul Patriei noastre ni se înfățișează mai limpede decît oricînd. După studiile preliminare cu privire la programul de dezvoltare a economiei naționale în cincinalul următor, în perioada 1971—1975, se va obține un volum al producției materiale mai mare decît cel realizat în întreaga perioadă a primelor trei cincinale 1951—1965. De unde rezultă că ne găsim în fața perspectivei de a reduce treptat distanța care ne desparte de țările avansate și de a împodobi tot mai frumos fața înfloritoare a României socialiste.

Nu trebuie să uităm, însă, că alegerile de la 2 martie 1969 implică pentru fiecare și o înaltă răspundere cetățenească.

Introducerea buletinului în urnă a fost și gestul de dragoste, prin care ne-am legat să ridicăm pe o nouă treaptă de civilizație și progres Patria noastră socialistă.

Astfel, votul de la 2 martie 1969 constituie o confirmare a hotărîrii fiecăruia dintre noi de a nu precupeți nici un efort — fiecare la locul nostru de muncă— pentru dezvoltarea necontenită a țării noastre, pentru asigurarea tuturor condițiilor necesare desăvîrșirii vieții celei noi din Patria noastră. El obligă pe fiecare dintre noi la efortul de a împlini și depăși sarcinile ce ne revin în măreața operă de construcție socialistă.

Votul de la 2 martie 1969 reprezintă, totodată, un imens angajament colectiv de a transforma în realitate vie planurile însuflețitoare care ne stau în față. El exprimă legămîntul solemn al fiecăruia de a-și spori contribuția la desăvîrșirea vieții celei noi din Patria noastră, printr-o muncă plină de avînt și abnegație.

Descătușarea și sporirea celor mai prețioase valori umane — conștiința umană, inteligența creatoare, sentimentul iubirii de Patrie și voința de dăruire pentru înflorirea ei — constituie energia care asigură propășirea continuă a noii noastre societăți. Această forță ne va ajuta să învingem dificultățile și lipsurile ce mai există, să învingem orice obstacol ce ni s-ar ivi în cale.

Nu există om al muncii de pe întreg cuprinsul Patriei noastre, care să nu încerce o adîncă satisfacție la gîndul că este chemat să pună umărul la transpunerea în viață a programului însuflețitor de înflorire a României socialiste. Pe toți ne unește o singură voință, o singură hotărîre: aceea de a face totul pentru continua ridicare a nivelului de trai material și spiritual al poporului, de a nu precupeți nici un efort pentru înfăptuirea idealurilor nobile ale poporului nostru, pentru viitorul lui luminos.

Cu încredere în noi înșine, în viața noastră, în viitorul de aur al poporului nostru, să ne dăruim total pentru înflorirea multilaterală a Patriei noastre socialiste!

T. R.

Vizitație canonică la Sighișoara

În zilele de 22 și 23 februarie 1969, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a făcut o vizită canonică la Sighișoara.

Sîmbătă, 22 februarie 1969, orele 18, Înaltul Ierarh sosește în fața bisericii din Cornești (Sighișoara), fiind primit de preoți și credincioși. Cuvîntul de bun venit îl rostește P. C. prot. Ioan Dragolea-Sighișoara, căruia îi răspunde Î. P. S. Sa, arătînd între altele că împletirea credinței strămoșești cu viața de azi a poporului nostru ne dă bucuria că pășim pe urmele înaintașilor. Din partea Bisericii Romano-Catolice, P. C. prot. on. Robert Blazsek adresează Î. P. S. Sale un cuvînt de salut, la care Înaltul Ierarh răspunde mulțumind și arătînd folosul relațiilor sale de prietenie cu episcopul Marton Aron de la Alba Iulia.

Se săvîrșește apoi vecernia, în cadrul căreia C. pr. Adrian Dobre-Sighișoara exprimă bucuria credincioșilor de a-l avea în mijlocul lor pe Î. P. S. Sa, face un scurt istoric al bisericii din Cornești și prezintă cîteva momente mai de seamă din viața ei.

În continuare, P. C. consilier arhiep. Ioan Vlad vorbește credincioșilor despre păcat ca piedică în calea mîntuirii lor, îndemnîndu-i să se îndrepte spre scaunul Sf. Taine a Spovedaniei.

La urmă, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului rostește un cuvînt de învățătură și îndemn, arătînd mai întîi că credința strămoșească le-a dat înaintașilor noștri puterea de a-și împlini datoriile față de Dumnezeu și față de cele pămîntești.

Ca și strămoșii noștri, noi împletim credința în Iisus Hristos cu faptele pentru înflorirea Patriei noastre, pentru propășirea și pacea lumii. De încheiere, îndeamnă pe credincioși ca prin unitatea dintre ei și prin frăția cu celelalte culte să întărească unitatea poporului nostru.

Duminică, 23 februarie 1969, *orele 10, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului sosește în fața monumentalei Catedrale ortodoxe din Sighișoara, fiind primit de preoți și credincioși. Cuvîntul de întîmpinare îl rostește P. C. prot. Ioan Dragolea, căruia îi răspunde Înaltul Ierarh, arătînd că se bucură de vrednicia credincioșilor sighișoreni ca buni fii ai Bisericii și ca buni cetățeni ai Patriei.*

Urmează Sf. Liturghie arhierească, pe care Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului o săvîrșește înconjurat de un sobor de preoți. Răspunsurile sînt date de corul Catedralei sub conducerea d-lui Vasile Dumitriu.

Din partea celorlalte culte sînt prezenți pastorul evanghelic-luteran Albert Schaser, pastorul unitarian Francisc Nagy și pastorul reformat Laslo David, împreună cu credincioși de-ai lor.

În momentul cuvenit Înaltul Ierarh hirotonește întru diacon pe candidatul la preoție Iuliu Fărcaș.

La priceasnă P. C. prof. Dr. Nicolae Neaga predică despre Biblie ca izvor de înțelepciune pentru viață, ca factor al unității credinței și limbii românești.

La sfîrșitul Sf. Liturghii P. C. prot. Ioan Dragolea este hirotesit întru protopop stavrofor.

P. C. prot. pens. Emilian Stoica evocă momentul sfințirii Catedralei și mulțumește Înaltului Ierarh pentru osteneala de a-i vizita.

P. C. arhid. Dr. Ioan Zăgreanu vorbește credincioșilor despre rugăciune ca mijloc de mîntuire și desăvîrșire religios-morală.

La urmă vorbește Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, care rostește un cuvînt de învățătură și îndemn.

Î. P. S. Sa dezvoltă învățătura despre Sfînta Biserică ca Trup al lui Iisus Hristos, ca organism viu, în care ierarhii, preoții și credincioșii sînt mădulare active, solidare și împreună răspunzătoare pentru bunul ei mers. De aceea, unitatea dintre ierarhi, clerici și credincioși constituie izvorul de viață și de putere al Bisericii.

Ca parte din marea Biserică a lui Iisus Hristos, Biserica noastră Ortodoxă Română este o Biserică care înțelege ca în vremuri noi să aducă zestrea sa și contribuția sa la înnoirea vieții poporului nostru, la înnoirea vieții în toată lumea.

Ea ne cheamă să fim vrednici de numele de creștini, să fim vrednici cetățeni ai Patriei noastre, să fim vrednici cetățeni ai lumii întregi.

A urmat apoi miruirea tuturor credincioșilor de către Î. P. S. Sa.

În cadrul agapei frățești, participanții au urmărit cu un deosebit interes — pe bandă de magnetofon — expunerea pe care Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a făcut-o în Catedrala din Sibiu (2 februarie 1969) despre vizita făcută de o delegație a Bisericii noastre — în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Justinian — Bisericilor Ortodoxe Orientale din India, Etiopia și Egipt între 3—25 ianuarie 1969. Cuvîntările ținute au scos în relief bucuria prazni cului și a relațiilor de armonie și frățietate dintre diferitele culte.

Mulțumind tuturor celor ce au mărturisit bucuria de a ne afla împreună în duhul dragostei lui Iisus Hristos, Î. P. S. Sa a arătat că vremurile de azi ne cheamă la simplitatea Mîntuitorului, a cărui iubire avem s-o realizăm în lumea de azi.

Participant

Pictori ai virtuţii

Din îndemnul Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, revista Biserica Ortodoxă Română a publicat în numărul 1—2 din 1968 traducerea lucrării Sf. Grigore de Nazianz *„Despre preoţie"*. Este pentru a treia oară cînd această clasică operă, din „epoca de aur" a creştinismului, este tradusă în limba română.

Fie-ne îngăduit să vedem în îndemnul Prea Fericirii Sale de a se traduce din nou această lucrare, în care este vorba despre sublimitatea slujirii preoţeşti, despre lucrarea şi roadele ei în viaţa credincioşilor, precum şi despre alte învăţături creştine, *o chemare nouă* către slujitorii altarului şi către credincioşii zilelor noastre de a-şi înnoi viaţa, de a o înfrumuseţa cu virtuţile şi de a o face să se desfăşoare într-un climat moral spre a fi de folos şi binefăcătoare societăţii şi poporului nostru.

Astăzi, cînd în centrul preocupărilor şi problemelor se află omul, este de datoria noastră a credincioşilor, pe orice treaptă de slujire ne-am afla, să nu rămînem străini şi indiferenţi de toată strădania care se depune pentru îmbunătăţirea condiţiei de existenţă a omului, pentru eliberarea lui din robia patimilor şi a mizeriei, pentru înălţarea vieţii pe culmi de vrednicie şi demnitate umană.

Pentru o asemenea lucrare de însănătoşire morală în rîndurile credincioşilor, tratatul Sfîntului Grigore de Nazianz este un izvor bogat de înviorare, o panoplie minunată de mijloace duhovniceşti pentru îndreptarea credincioşilor pe drumul moralităţii şi al demnităţii umane. Cred că nu greşesc cînd afirm că o asemenea lucrare se cere citită cu atenţie cel puţin odată în an de fiecare preot.

Să ne oprim, însă, măcar la unul din îndemnurile ei. Dintre numeroasele definiţii şi asemănări pe care le dă Sfîntul Grigore Teologul preoţiei ni se pare deosebit de grăitoare şi actuală asemănarea preotului cu un *„pictor al virtuţii"*. Aşadar, una din îndatoririle însemnate ale preotului este să facă să răsară în viaţa credincioşilor virtutea. Să picteze virtutea în inima şi viaţa credincioşilor. Să o cheme la viaţă din adîncul sufletului şi să facă din ea o realitate binefăcătoare.

Preotul zilelor noastre, pline de dinamism şi de transformări mari — nu poate rămîne la transmiterea mecanică a adevărurilor credinţei sau la împărtăşirea pasivă a harului dumnezeiesc.

Aceste mijloace de ridicare şi înnoire a vieţii credincioşilor trebuiesc mînuite cu pasiune, cu dragoste de om, cu dăruire, încît ele să transforme, să înnoiască şi să cucerească viaţa lor pentru virtute. Să fie mereu pictori ai virtuţii, să nu dea nici un prilej de defăimare a acestei atitudini creatoare în viaţa omenească.

Lucrarea de a picta virtutea în toate compartimentele vieţii, nu numai cînd credinciosul este în biserică, ci şi în familia lui, în societate, la locul de muncă, nu este o lucrare uşoară.

Am întrebat deunăzi pe un pictor: Care este taina reuşitei unei picturi frumoase? Şi mi-a răspuns: „Ca să reuşească o pictură, din natură sau din imaginaţie, sînt necesare două lucruri. Să cunoşti ceea ce vrei să pictezi şi să iubeşti ceea ce vrei să redai în pictură".

Dacă unui pictor care înfăţişează lucruri şi obiecte neînsufleţite se cer aceste două calităţi, cu atît mai vîrtos sînt necesare unui „pictor al virtuţii", precum aşa de sugestiv îl numeşte, pe preot, Sf. Grigore de Nazianz.

Întîi să cunoşti pe oameni şi lumea din jurul tău, cu năzuinţele şi frămîntările lor, cu izvoarele din care îşi adapă setea lor de mai bine, cu idealul lor.

În al doilea rînd să iubeşti pe oameni. Tot lucrul să pornească din dragoste pentru ei, din dorinţa de a-i ajuta să fie mai buni, mai drepţi, mai cinstiţi, mai plini de dragoste pentru tot ceea ce este spre propăşirea lor. Să le poţi împărtăşi ca un frate, ca un părinte întreaga lor viaţă, să întri în comuniune spirituală cu ei. Numai aşa se poate lucra la zidirea lor morală, la pictarea virtuţii şi la păstrarea demnităţii umane.

Robia banului, a patimilor, a deprinderilor rele şi a necinstei îi prind uşor în mrejile lor.

Eliberarea omului din asemenea robii, formarea persoanei lor integre cere o muncă continuă şi de dăruire.

Iar „regula de purtare de grijă a oricărei păstoriri duhovniceşti este să nesocoteşti totdeauna folosul tău în folosul celorlalţi", spune acelaşi sfinţit autor.

Ca să facă un pictor tablouri frumoase are lipsă de talent şi de culori. Pictorul virtuţilor are lipsă de har dumnezeiesc şi de pilda vieţii lui. Harul îl primeşte prin punerea mîinilor arhiereului, iar pilda se cîştigă zi de zi, prin trăirea creştină, slujind lui Dumnezeu şi oamenilor.

Pictori ai virtuţii în veac ne vrea Dumnezeu. Semănători ai darurilor duhului Sfînt: pacea, dragostea, bunătatea, blîndeţea, îndelunga răbdare şi facerea de bine.

Părintele Vasile

Gînduri pentru vremea postului

Credincioşii care iau parte la sfintele slujbe, ce se săvîrşesc în vremea postului pregătitor pentru Sfintele Paşti, au prilejul să-şi îmbogăţească mintea cu multe gînduri folositoare.

Astfel, în Duminica cea mai apropiată de începutul postului Sf. Paşti la Sf. Liturghie credincioşii aud citindu-se din Sf. Evanghelie, cuvinte prin care Domnul Hristos vorbeşte despre iertare: „De veţi ierta oamenilor greşalele lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru cel ceresc. Iar de nu veţi ierta oamenilor greşalele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşalele voastre" (Matei 6, 14—15).

Din cuvintele imediat următoare, ascultătorii află că, pentru a fi primit de Dumnezeu, postul trebuie săvîrşit aşa cum voieşte Dumnezeu. Aceasta o lămureşte Domnul Hristos învăţînd: „Cînd postiţi, nu fiţi posomoriţi ca făţarnicii; că ei îşi întunecă feţele, ca să se arate oamenilor că postesc; adevăr grăiesc vouă: îşi iau plata cuvenită. Tu însă cînd posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău care este întru ascuns, şi Tatăl tău, care vede întru ascuns, îţi ca răsplăti ţie" (Matei 6, 16—18).

Dar postul singur nu este în stare să-l ducă pe săvîrşitorul lui la mîntuire, ci el trebuie să fie însoţit de toate faptele bune pe care poate omul să le săvîrşească. Acest adevăr ni-l face cunoscut Fiul lui Dumnezeu, prin cuvintele îndemnătoare la fapte ce rămîn în veşnicie, cînd zice: „Nu vă adunaţi comori pe pămînt, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură. Ci adunaţi-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică şi unde furii nu le sapă şi nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta" (Matei 6, 19—21).

Cuvintele Mîntuitorului din această Sf. Evanghelie aruncă o deosebită lumină asupra tuturor învăţăturilor şi îndemnurilor cuprinse în sf. slujbe din postul mare. Aşa de pildă: „Vremea postului să-l începem luminat, supunîndu-ne pe noi nevoinţelor celor duhovniceşti. Să ne lămurim sufletul, să ne curăţim trupul. Să postim precum de bucate, aşa şi de toată patima, desfătîndu-ne cu bunătăţile Duhului" (Triod, la Duminica brînzii, vecernie). „Prea cinstitul post să-l începem luminat, strălucind noi cu razele sfintelor porunci ale lui Hristos, Dumnezeului nostru, care sînt: strălucirea dragostei, fulgerul rugăciunii, sfinţenia curăţiei, tăria bunei vitejii. Ca să ajungem luminaţi la sfînta şi de a treia zi înviere, care luminează lumea cu nestricăciune" (Tot atunci).

Primim de asemenea îndemnul că, începînd sfîntul post, să nu ne mîhnim, ci „să ne spălăm feţele noastre cu apa nepătimirii..." şi cu „untuldelemn al milostivirii ungîndu-ne nu capul ci sufletul, să nu grăim multe către Tatăl nostru cel ce este în ceruri" (Săptămîna 1, luni, la utrenie, cîntarea 1).

Dintr-o stihiră a vecerniei de luni, din săptămîna întîia a sfîntului post, credincioşii pot să afle că „postul cel adevărat este înstrăinarea de răutăţi, înfrînarea limbii, lepădarea mîniei, depărtarea de pofte, de clevetire, de minciună şi de jurămîntul mincinos. Lipsirea (absenţa) acestora este postul cel adevărat şi bineprimit".

Împreună cu lămuririle pe care le-am amintit şi ca o urmare a lor, Sfînta Biserică dă credincioşilor îndemnuri ca cele următoare: „Să postim de patimile mîniei, să ne desfătăm cu dragoste nemincinoasă, să hrănim pe cei săraci cu pîine, hrănindu-ne pe noi cu dumnezeiescul dar..." (Săpt. 3, luni, cînt. 9). „Postul cel duhovnicesc" să-l postim, să rupem toată încurcătura şi să fugim de smintelile păcatului; să iertăm şi fraţilor noştri datoriile, ca şi nouă să ne ierte greşalele noastre. Că aşa vom putea striga: Să se îndrepteze rugăciunea noastră ca tămîia înaintea Ta" (Săpt. 2, luni seara, la stihoavnă). „Să postim, fraţilor, şi de gînduri urîte şi de fapte rele să ne curăţim inimile" (Săpt. 3, miercuri, cînt. 9).

Cei ce sînt cu luare aminte la sfintele slujbe pot afla că mulţi dintre cei ce au vieţuit sub conducerea Legii Vechiului Testament s-au îndeletnicit şi cu postul. Dintre aceştia sînt amintiţi proorocii Moise, Ilie, Daniel, împreună cu cei trei sfinţi tineri, care au stins puterea focului în cuptorul Babilonului. Toţi aceştia sînt daţi ca pildă pentru cei ce vor să placă lui Dumnezeu. „Dumnezeiescul Moise cu postul curăţindu-se, a văzut pe Unul dorit. Deci acestuia rîvnind, smeritul meu suflet sîrguieşte-te a te curăţi de răutăţi în ziua postului, ca să vezi pe Domnul dîndu-ţi ţie iertare; pe cel ce este bun şi iubitor de oameni şi întru tot puternic" (Duminica 1, la vecernie).

O altă serie de stihiri ne pun înainte postul proorocului Ilie. Iată şi cîteva din acestea: „În muntele Horeb cu postul curăţindu-se Ilie, a văzut pe Dumnezeu. Să ne curăţim şi noi inima cu postul şi vom vedea pe Hristos" (Săpt. 1, marţi, cînt. 3). „În dumnezeiasca căruţă a bunătăţilor suindu-se Ilie, cu postul fiind luminat, s-a suit spre înălţimea cerului. Acestuia rîvneşte smeritul meu suflet şi posteşte de toată răutatea, pisma şi vrajba şi desfătarea cea trecătoare şi îndulcitoare. Ca să scapi de întristarea cea cumplită şi veşnică a gheenei" (Săpt. 1, miercuri seara).

Sfintele slujbe din vremea sfîntului post al Paştilor cuprind mult mai multe gînduri de suflet folositoare, menite să înalţe mintea credincioşilor la cunoştinţa de Dumnezeu şi la lucrarea faptelor bune. Noi am adus aici, înaintea minţii noastre, numai unele din acele gînduri minunate, care, deşi puţine, pot fi îndestulătoare pentru sufletul doritor de îmbunătăţire.

Odată cu cele înfăţişate pînă aici, punem la îndemîna iubitorilor de gînduri luminoase şi cîteva sfinte învăţături din cele ce ne-au rămas de la Sfîntul Ioan Scărarul, de la Sfîntul Ioan Gură de Aur şi de la Sfîntul Isaac Sirul, — învăţături care exprimă aceleaşi gînduri pe care le întîlnim la sfintele slujbe din postul Sf. Paşti. Începutul îl facem cu definiţia pe care o dă postului Sf. Ioan Scărarul.

În scrierea sa, cunoscută sub numele de Scară, Sfîntul Ioan Sinaitul sau „Scărarul", cum i se mai zice, vorbind despre post dă postului următoarea definiţie, care e bine să fie ţinută minte: „Postul este o silire a firii, stingerea aprinderii trupeşti, nimicirea gîndurilor celor viclene, scăpare de visurile cele spurcate, curăţia rugăciunii, luminător al sufletului, pază a minţii, pierderea nesimţirii din inimă, uşa umilinţei, suspinare smerită, zdrobire plină de bucurie, oprire de vorbirea multă, pricină de liniştire, străjerul ascultării, uşurarea somnului, sănătatea trupului, pricinuitorul nepătimirii, dezlegare de păcate, uşa raiului şi desfătare cerească" (Cuvîntul 14, 33).

Din învăţăturile Sf. Ioan Gură de Aur, prezentăm un fragment din a treia predică despre statui. „Cinstea postului nu stă în a se lipsi de mîncare, ci în a fugi de păcate. Aşa că cel ce înţelege prin post numai lipsirea de mîncare, îl ponegreşte foarte. Posteşti? Atunci dovedeşte-mi asta prin fapte. Ce fel de fapte? mă întrebi. Dacă vezi un sărac, ai milă de el; dacă vezi un duşman, împacă-te cu el; dacă vezi o femeie frumoasă, ocoleşte-o. Să nu postească numai gura, ci şi ochiul, şi auzul, şi mîna, să postească toate mădularele trupului nostru. Să postească mîinile rămînînd neprihănite de jaf şi răpire; să postească picioarele, împiedicîndu-şi paşii spre privelişti neîngăduite. Să postească şi ochii învăţîndu-se să nu se repeadă nici odată la privelişti nepermise. Nu mănînci carne? Atunci să nu sorbi nici desfrîul prin ochi. Să postească şi urechea, iar postul urechii înseamnă să nu asculţi ponegririle şi bîrfirile. Să postească şi gura, ferindu-se de cuvinte ruşinoase şi de ocări. Că ce folos ar fi să postim de păsări şi de peşte, şi să muşcăm şi să mîncăm pe fraţii noştri? Cel care bîrfeşte mănîncă carne frăţească, muşcă trupul aproapelui".

Încheierea acestui cuvînt o facem cu cîteva din învăţăturile Sf. Isaac Sirul, în care se arată atît folosul postului, cît şi paguba nepostirii. Iată aceste învăţături: „Precum săturarea pîntecului este începutul tuturor relelor, împreună cu lenea somnului, care aprinde pofta desfrînării, tot astfel calea lui Dumnezeu cea sfîntă şi temeiul oricărei virtuţi este postul şi privegherea şi trezvia pentru slujba lui Dumnezeu. Postul este pavăză a oricărei virtuţi, începutul luptei, cunună a celor înfrînaţi, frumuseţe a fecioriei şi a sfinţeniei, strălucire a înţelepciunii, început al căii spre încreştinare, maică a rugăciunii, izvorul curăţiei şi al înţelegerii, maestru al sihăstriei şi călăuză a toată fapta bună. Nimeni n-a văzut în pofte rele pe unul care posteşte cu bună rînduială".

Să luăm deci aminte la aceste învăţături şi să ne străduim ca postul nostru să fie cel adevărat, adică atît al mîncării cît şi al faptei, singurul care ne ajută la împlinirea chemării noastre creştineşti în lume.

Ierod. T. Părăianu

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44?06

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 117 Sibiu, 1 aprilie 1969

Nr. 13—14
Biblioteca orăşenească
"Ştefan Gheorghe"
Sibiu
str. Bariţiu 5

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Sfînta Scriptură

Biblia este cea dintîi carte de care creştinul are nevoie, pentru că ea dă cele mai potrivite sfaturi pentru viaţa credinciosului, pentru că-l învaţă prin prudenţa şi adîncimea gîndurilor sale, pentru că e cartea care vorbeşte cu aceeaşi putere fiecărei inimi omeneşti. Fără îndoială numai gînduri de pace şi de omenie, gînduri blajine şi gînduri îngăduitoare.

De obicei cine a gustat din poveţele fără greş ale Sf. Scripturi, face încercarea că inima sa bate mai tare pentru Dumnezeu şi simte mai viu dragostea de oameni, pentru că Sf. Scriptură, revelaţie scrisă, este „izvorul sfinţirii integrale a vieţii omeneşti".

La Sf. Scriptură noi privim ca la o constelaţie eternă care străluceşte deasupra noastră pe cer, în timp ce noi ne mişcăm pe marea existenţei noastre. La această înălţime astrală privind, profetul Isaia a mărturisit cu privire la Sf. Scriptură: „Cît de sus sînt cerurile faţă de pămînt atît de sus sînt căile ei de căile noastre". În Sf. Scriptură se află puteri ascunse, care se revarsă asupra credinciosului.

Ea străpunge adîncurile omului şi adevereşte pînă azi cuvintele spuse mai sus ale lui Isaia. Multă luminare şi îndreptare a adus ea în felurite minţi şi inimi. Se începea cu învăţătura pe de rost a celor 10 porunci, venea apoi la rînd Istoria biblică. Cu Psaltirea din care se învăţau bucăţi pe de rost, se ajungea apoi la o literatură mai înaltă, mai bogată, care ar fi putut vorbi sufletului, atingîndu-i toate simţurile şi mulţumindu-i toate avînturile. Ce să zicem despre Noul Testament, cu istorisirile lui pline de miez şi uşor de înţeles, cu multele relatări atrăgătoare, cu cărţi pline de o imensă învăţătură şi întărire sufletească. Sfînta Scriptură este cartea de temelie a creştinului, viaţa lui toată şi toată activitatea lui de la ea porneşte, de la ea se petrece şi la ea se desăvîrşeşte.

În munca lui, în cîmpul desăvîrşirii lui, în străduinţele lui neobosite şi în credinţa lui neînfrîntă întru realizarea unui om bun şi paşnic, credinciosul a mers neîncetat după paşii lui Dumnezeu, cuprinşi în Sf. Scriptură şi Sf. Tradiţie.

Chiar dacă facem abstracţie de cuprinsul religios al Sf. Scripturi şi o privim numai din latura general omenească, din punct de vedere etic şi estetic, putem face constatarea că ea este o monumentală operă literară: „Măreaţă prin simplitatea fără de pereche a stilului ei şi prin preţioasa însemnătate istorică a povestirilor ei ca şi prin prudenţa şi adîncimea gîndurilor ei, prin puterea şi varietatea graiului ei şi prin bogăţia şi frumuseţea poeziei ei".

Dar Sf. Scriptură e cartea sufletului. E înţelepciunea care dezleagă marile probleme care frămîntă sufletul omenesc.

Este cartea credinţei, a dragostei, a nădejdii, este cartea care învaţă cum să trăim ca sufletul să nu moară.

In anul 1648 s-a tipărit la Bălgrad — Alba Iulia, cu binecuvîntarea mitropolitului Simion Ştefan, Noul Testament, iar cu 40 de ani mai tîrziu, s-a tipărit Biblia întreagă la Bucureşti, cu cheltuiala lui Şerban Cantacuzino şi cu binecuvîntarea mitropolitului Teodosie Veştemeanul.

Lucru vrednic de amintit este că mitropoliţii Teodosie şi Ştefan, dînd pe limba noastră Biblia, nu s-au gîndit numai la credincioşii de sub păstorirea lor, ci la toţi românii din orice parte, la întreg poporul românesc.

De aceea şi-au dat silinţa să scrie pe înţelesul tuturor şi să se întărească legătura de frăţie între dînşii.

Ţinînd seama de aceste simţăminte ale lor marele Şaguna spunea: „Lauda cea mare se cuvine mitropoliţilor Teodosie şi Simeon, căci tălmăcirile lor înseamnă înfrăţirea poporului românesc, pe care mîna Proniei l-a semănat prin atîtea ţări deosebite".

Istoric şi oficial Biblia întreagă trăieşte la noi din 1688, cînd a ieşit la lumină pe de-a întregul, căci sufleteşte există fireşte prin faptele precursorilor. Lucrul început merge înainte de-a lungul veacurilor.

După ce Biblia de la Bucureşti din 1688 s-a epuizat cu repezeală de necrezut, se tipăreşte Biblia la Blaj, la anul 1795. Şi după cum un general îşi adună din nou oştile care se retrăgeau şi le face să dea năvală, aşa a adunat Samuil Micu şi alţi cîţiva învăţaţi din Blaj „toate gîndurile cele bune şi simţămintele cele mai curate de frate" şi mergînd mînă-n mînă cu Biblia bucureşteană, duce mai departe ideile cele imediat roditoare. Nici nu se putea gînd mai bun pentru unitatea credinţei decît să se aşeze ediţia proaspătă de la Blaj pe cadrele vechi, căci zicea Şaguna: „Limba Bibliei pentru un popor numai o dată se face dacă s-au biruit greutăţile traducerii bune şi credincioase atunci următorii n-au decît să reînnoiască limba cum ar fi reînnoit-o şi îndreptat-o cei dintîi traducători dacă ar fi trăit pînă în veacurile noastre".

De altfel însuşi Samuil Micu mărturiseşte că Biblia de la Bucureşti atît de mult s-a împuţinat, încît foarte rar se găseşte. „Deci avînd îndeletnicire m-am îndemnat să îndreptez graiul Bibliei celei de mai dinainte tipărite", spune Samuil Micu, care a introdus o atmosferă de simţire şi de ideal românesc în Blaj, şi a realizat pentru „folosul Bisericii şi a tot poporul credincios" o operă omogenă ca limbă şi stil, iar spre scopul acesta n-a refuzat colaborarea din afară, de multe ori chiar din cealaltă strană.

Pe manuscrisul de la Geneză, Samuil Micu scrie în latineşte: „Am revizuit-o a doua oară după cel grecesc la Sibiu, împreună cu directorul şcoalelor normalicesti Dimitrie Eustatievici". Mai mult, Samuil Micu oferise chiar textul Bibliei întregi spre tipărire episcopului ortodox Gherasim Adamovici din Sibiu.

Acesta acceptase, dar s-au găsit unii ca să zădărnicească o mare bucurie a sufletului românesc întreg.

Biblia apărută la Blaj a avut un rol la menţinerea unităţii de conştiinţă între fraţi.

Felul cum s-a lucrat la tipărirea Sf. Scripturi este grăitor pentru puterea cu care a răscolit şi a întărit ideea de unitate în sufletul românilor credincioşi, răsfiraţi sub felurite stăpîniri lumeşti.

Astfel Biblia de la Blaj, cea de la Sibiu, a mitropolitului Şaguna şi desigur, cea de la Buzău a vlădicului Filotei, urmate de altele, reluînd drumul deschis de Biblia de la 1688, pe lîngă rostul lor sufletesc, i-a întors pe români încet, dar cu paşi siguri, spre principiile care seamănă cu haina lui frumoasă şi cu sufletul lui curat.

Mihail Eminescu, strălucitul întruchipător al virtuţii româneşti, cînd a auzit lectura preoţilor din Sf. Scriptură a tresărit de simţire şi a spus: „Aceasta este o adevărată limbă românească" şi poetul adeveri că „limba care ca un rîu de apă dulce curge printre toţi românii este tot limba veche a Bibliei, ca şi aceea pe care o vorbesc pe la vatra lor plugarii".

Respectul pentru Sfînta Scriptură e mare, iar folosul sufletesc al citirii ei este evident. Senti-

(Continuare în pag. 2)

Asemănarea cu Iisus Hristos

„Urmaţi-mi mie, după cum şi eu urmez lui Hristos" (I Cor. 4, 16).

Metoda de perfecţionare a marilor artişti începe cu copierea tablourilor renumite. Dacă modelul este excepţional, toată viaţa crează după acest model ideal şi sînt fericiţi dacă-l pot imita.

Cum lucrează artistul? El îşi poartă privirea iscusită cu căldură, atenţie şi stăruinţă de la model la copie şi de la copie la model şi continuu modifică, şterge, îndreptează, corectează, adaugă, ameliorează pînă reuşeşte să imite originalul perfect. Aşa a lucrat şi Moise care a făcut toate ale cortului sfînt după modelul pe care i l-a arătat lui, Dumnezeu, pe Sinai (Ex. 25, 40).

La fel trebuie să lucreze toţi creştinii, dar mai ales preoţii care slujesc lui Dumnezeu. În scopul acesta se cade să imite toată viaţa lor Modelul divin, Modelul absolut al desăvîrşirii duhovniceşti, ca să devină de fapt un „alter Christus". Pentru aceasta se cade ca ei să aibă trează conştiinţa chemării lor cereşti, a lepădării de egoism şi a retuşării fiinţei lor spiritual-morale după Personalitatea divino-umană a Mîntuitorului Hristos, încît în orice clipă să poată spune credincioşilor, fără sminteală şi vinovăţie, ca şi Sf. Pavel, apostolul neamurilor: „Urmaţi-mi mie, după cum şi eu urmez lui Hristos" (I Cor. 4, 16; Filip. 3, 17). Lucrul acesta obligă pe preot să nu fie indiferent faţă de progresul său duhovnicesc de la o zi la alta ci să lucreze neîncetat la modelarea sa, după pilda Mîntuitorului Hristos. De dimineaţa şi pînă seara şi chiar în aşternut, el trebuie să aibă ochii inimii aţintiţi asupra vieţii divino-umane a Domnului. Să transpună virtuţile Lui în viaţa sa; să fie o copie cît mai fidelă a Lui în gînd, în vorbă şi în faptă.

De aceea, este absolut necesar ca preotul să-şi aşeze zilnic sufletul în oglinda luminoasă a vieţii Domnului şi să-şi poarte privirea de la El la sine şi de la sine la El, să se cerceteze şi să devină tot mai bun. Numai aşa îl imită cît mai deplin şi îndreaptă în sine ce este rău, zmulge, arde şi distruge ceea ce nu corespunde Modelului divin; aruncă ceea ce este adaus al păcatului şi al patimilor, ceea ce orbeşte şi împiedică să ne asemănăm cu El, cu Apostolii Săi şi cu toţi Sfinţii. Această deprindere trebuie să devină familiară, a doua natură şi să n-o părăsim pentru că numai aşa ajungem pilde de virtute, icoane vii ale urmării lui Iisus Hristos şi numai astfel numele Său se preamăreşte în mijlocul credincioşilor şi în toată lumea (Mat. 5, 14).

În consecinţă, trebuie să ne străduim să trăim în atmosfera de sfinţenie şi îndumnezeire care iradiază din fiinţa, opera şi Persoana divin-umană a Domnului Hristos, Modelul desăvîrşirii noastre, ca să devenim dumnezei prin har, fiii Celui de sus (Ps. 81, 6). În tot ceea ce gîndim, vorbim şi făptuim, să ne lăsăm călăuziţi numai de El şi, ca să nu rătăcim de la drumul cel bun, să ne întrebăm necontenit: *ce-ar face Hristos în locul meu, cum ar lucra, cum ar gîndi şi cum ar vorbi El,* şi să lucrăm după poruncile Lui, în Duhul dragostei Lui şi în conformitate cu dictatele conştiinţei religios-morale creştine, care nu greşeşte (Rom. 14, 23).

Să căutăm să fim copii cît mai fidele ale Mîntuitorului Hristos, să fim făclii de lumină care arată tuturor calea către Hristos (Mt. 5, 16), să mărturisim adevărul Său, ca să ajungem toţi la viaţa cea veşnică, la integrarea în comunitatea de viaţă fericită cu Dumnezeu pe care am avut-o în paradisul pierdut.

(Continuare în pag. 2)

Vizitație canonică la Mediaș

În 15 și 16 martie 1969, Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae*, însoțit fiind de P. C. vicar arhiepiscopesc, Tr. Belașcu, P. C. cons. I. Nicoară, P. C. prof. Is. Todoran și C. diaconi I. Bolog și Gh. Papuc, a făcut o vizitație canonică preoților și credincioșilor din Mediaș.

Astfel, sîmbătă, 15 martie a. c., orele 18, Înaltul nostru Ierarh a fost întîmpinat de un sobor de preoți și mulțime de credincioși în fața bisericii din Mediaș-Țeheș cu hramul „Înălțarea Domnului", cuvîntul de „bun venit" fiind rostit de P. C. prot. *P. Boeru*, care deapănă file din istoria durerilor de altădată ale credincioșilor de pe meleagurile Tîrnavelor, dar și pagini din marile înfăptuiri ale anilor noștri, exprimînd devotamentul și bucuria credincioșilor de a avea pe Arhipăstor în mijlocul lor.

Răspunzînd, Î. P. S. Mitropolit Nicolae *mulțumește pentru cuvintele calde care i-au fost adresate, zăbovind cu deosebire asupra unității noastre de credință în Iisus Hristos — Domnul nostru, asupra dragostei de Patrie și de popor, asupra a ceea ce ajută omenirii să progreseze, să se înalțe.*

A urmat apoi slujba vecerniei, la sfîrșitul căreia au vorbit: P. C. prot.-paroh *V. Băcilă* despre vrednicia credincioșilor medieșeni, despre bucuria unității în Biserica străbună, pe care o slujește cu toată credincioșia ș. a., P. C. prot.-paroh *Al. Florea* despre istoricul bisericii, zidită în 1826, despre rîvna pentru biserica străbună a credincioșilor ș. a., P. C. vicar *Tr. Belașcu* despre sensul vecerniei și despre sensul rugăciunilor noastre creștinești, despre unitatea Bisericii noastre etc.

Un bogat cuvînt de învățătură a rostit apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *mărturisind, în partea introductivă, bucuria de a fi prezent în această biserică frumoasă prin sine și prin participarea credincioșilor la sf. slujbă.*

Î. P. S. Sa subliniază apoi, cu deosebire, importanța rugăciunii în comun în bisericile noastre strămoșești, unitatea tainică dintre toți cei ce mărturisesc drept și cu dragoste pe Iisus Hristos — Domnul nostru, de pretutindeni și de totdeauna, cît și unitatea credincioșilor români în sînul aceleiași Biserici străbune, unitatea în aceeași dragoste față de popor și de Patrie. „Iisus Hristos n-a venit în lume ca să despartă pe oameni, să-i facă pe credincioși să se certe pentru El, ci ca să-i adune pe toți la un loc și așa adunați să-i prezinte Tatălui ceresc ca pe o turmă, ca pe un singur trup".

În încheiere, credincioșii sînt îndemnați să întărească această unitate, care constituie una din cheziășile realizărilor mărețe pe care și le propune poporul nostru.

Duminică, 16 martie 1969, în catedrala din Mediaș, cu hramul „Sf. Mihail și Gavril", Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a săvîrșit Sf. Liturghie arhierească, înconjurat fiind de un sobor de preoți și diaconi. Răspunsurile au fost date de corul catedralei, condus de dirijorul C. Potîngă. La o bună parte din Sf. Liturghie au asistat și reprezentanții celor patru culte din Mediaș.

La priceasnă a predicat P. C. vicar *Tr. Belașcu*, tălmăcind Evanghelia zilei, cît și sensul Duminicii a treia din post, închinată Sf. Cruci.

Terminîndu-se Sf. Liturghie, Î. P. S. Sa a hirotesit întru protopopi stavrofori pe P. C. protopopi A. Florea și V. Băcilă, iar C. pr. Z. Rucăreanu și C. diacon I. Gîrlonța au fost distinși cu brîu roșu.

În continuare, un scurt cuvînt de învățătură despre întruparea Mîntuitorului a rostit P. C. prof. *Is. Todoran.*

„Cu profund respect și iubire frățească", Î. P. S. Mitropolit Nicolae a fost salutat de către rev. *Șt. Somlyai* (rom. cat.), past. *A. Szegyó* (reformat), past. *Șt. Miklos* (unitarian), iar din partea past. *H. Scheerer* (evangh. C.A.), care din motive speciale n-a putut să participe, se citește un act oficial.

Un scurt cuvînt de informare asupra vieții parohiei, asupra relațiilor frățești dintre cultele din Mediaș, vădite și cu prilejul acestei vizite, rostește și P. C. prot. *P. Boeru.*

Un amplu și dens cuvînt de învățătură a rostit apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *zăbovind cu deosebire asupra tălmăcirii unor înțelesuri ale Sf. Cruci, care stă nu numai în inima marelui post al Sf. Paști, ci și în centrul vieții noastre creștinești.*

Un prim înțeles al Sf. Cruci izvorăște din însăși forma ei, ea fiind formată dintr-o linie verticală, care se înalță de la pămînt la cer, tinzînd spre infinit, și dintr-o linie orizontală, transversală, care taie verticala. Această întretăiere înseamnă unul dintre aspectele de seamă ale vieții omenești și anume acela că linia verticală exprimă tendințele frumoase, înalte, spre virtute, spre creații diverse, spre desăvîrșire din ființa noastră, pe cînd orizontala arată răul din noi, păcatele, patimile care ne stăpînesc și care frînează ținînd adesea pe loc pornirile noastre bune.

Crucea simbolizează apoi dragostea, cea mai mare dragoste posibilă, dragostea cea nemărginită a lui Iisus Hristos, care s-a jertfit pentru noi toți, dragoste care ne cheamă și ne obligă la un răspuns asemănător.

Din această dragoste a izvorît jertfa mucenicilor și dăruirea știută și neștiută a atîtor creștini buni de totdeauna.

„Iată deci ce ne învață Biserica noastră în Duminica Crucii din postul mare. Ea ne învață să punem în centrul vieții noastre dragostea, care se luptă mereu ca relațiile dintre oameni să fie mai bune, mai frumoase, mai ziditoare, și în familii și în societate, și între popoare, și în întreaga lume".

La sfîrșit, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a uns cu untdelemn sfințit pe toți credincioșii, după care, într-o atmosferă sobră, după cum cere timpul postului, a urmat o agapă frățească, la care au toastat: C. pr. Z. Rucăreanu, C. diac. I. Gîrlonța, P. C. prot. Al. Florea, C. pr. Maier Miron și P. C. prot. P. Boeru.

Ca și cu alte prilejuri de acest fel, roadele sufletești ale vizitației canonice a Înaltului nostru Arhipăstor la Mediaș sînt cu anevoie de cîntărit. Ea a însemnat înălțare sufletească, îndemn și făgăduință la o viață creștinească și cetățenească cît mai ridicată a credincioșilor noștri medieșeni.

Rep.

Despre preoție

Preoția este așezămînt dumnezeiesc, nu omenesc, iar preotul om ales dintre oameni să slujească lui Dumnezeu și oamenilor. E adevăr pe care omul să nu-l succească și preotul să nu-l uite niciodată și în nici o împrejurare.

Nu ne vom opri în chip special asupra tainei Sf. Preoții. Despre ea am scris la foaie cînd am arătat înțelesul și însemnătatea Sf. Taine. De data aceasta ne vom strădui să arătăm doar cum trebuie privită această misiune atît de credincioși, cît și de preoți.

Preoția Legii celei noi nu e continuarea preoției Vechiului Testament. Ea are alt temei, nu legea lui Moisi. Cel dintîi preot în adevăratul înțeles al cuvîntului a fost Domnul nostru Iisus Hristos (Evrei 5, 6). El a așezat și preoția cea nouă. N-a fost împotriva preoției Vechiului Testament. Niciodată și în nici o împrejurare n-a osîndit-o și n-a cerut desființarea ei. A osîndit însă felul greșit în care a fost înțeleasă și practicată, de cei dinaintea Mîntuitorului, această chemare. Preoția Noului Testament, preoția noastră creștină a început în ziua Învierii Domnului, atunci cînd a așezat această Sfîntă Taină prin suflare de Duh Sfînt asupra Sf. Apostoli și a rostit cuvintele: *„Luați Duh Sfînt, cărora veți ierta păcatele, iertate vor fi, cărora le veți ține, ținute vor fi"* (Ioan 20, 22—23). Cum la Cina cea de Taină, cînd a așezat Sfînta Taină a Împărtășaniei le-a poruncit să repete și ei Cina, zicînd: *„Aceasta s-o faceți întru pomenirea mea"* (Luca 22, 19 și 1 Cor. 22, 23—26), și cum mai tîrziu le-a pus la inimă *să păzească toate cîte ne-a poruncit El nouă* (Matei 28, 20) și ei, Sf. Apostoli și toți cei ce au primit Cuvîntul Domnului, în fiecare zi întîi a săptămînii (nu sîmbăta!), se adunau *„la frîngerea pîinii"*, slujeau adică Sf. Liturghie (Fapte 11, 42 și 20, 7), care e lucrare preoțească. Iar Sfinții Apostoli în tot locul unde au întemeiat comunități creștine le-au rînduit și *preoți* (Fapte 14, 23), pe care i-au hirotonit *„prin punerea mîinilor preoției"* (1 Timotei 4, 14). Sfinții Apostoli au hirotonit și pe cei șapte diaconi (Fapte 6, 6), tot prin punerea mîinilor. Toate sinoadele locale și ecumenice hotărăsc reguli (canoane) și sînt cu mare grijă asupra purtării preoților și diaconilor. Din ziua sfîntă a Învierii deci și pînă azi și pînă la sfîrșitul veacurilor preoția Noului Testament a existat și va exista, prin șirul lung și neîntrerupt al punerii mîinilor pe creștetul celor ce vor să fie slujitori ai Domnului. Cei ce învață și practică altfel, nesocotesc și calcă cuvîntul Mîntuitorului și nu se cade a se socoti omul mai presus de Dumnezeu.

Cine poate fi preoțit și cum trebuie să se poarte preotul sînt alte laturi ale problemei noastre și vom adăuga cîteva cuvinte și despre acestea.

Sfîntul și Marele Apostol Pavel scrie lui Tit, învățăcelul lui, pus episcop: „De aceea te-am lăsat în Creta, ca să isprăvești ce mai rămăsese de făcut *și să pui presbiteri* (preoți) prin cetăți, după cum ți-am poruncit eu, — dacă este cineva fără prihană, bărbat al unei femei, avînd copii credincioși și neînvinuiți pentru desfrînare sau neascultare, — neprihănit, neîngîmfat, nemînios, nebețiv, nebătăuș, neiubitor de cîștig urît, ci iubitor de străini, iubitor de bine, treaz la minte, drept, cuvios, înfrînat, legat de învățătura cea adevărată; ca să fie în stare a povățui pe oameni la învățătura cea sănătoasă, să nu fie dintre cei ce cu gura mărturisesc că cunosc pe Dumnezeu, iar cu faptele îl tăgăduiesc, fiind urîcioși, nesupuși și nestatornici pentru orice faptă bună" (Tit 1, 5—9 și 16). Cu alte cuvinte, preotul trebuie să aibă cele mai alese însușiri morale, să fie *un adevărat caracter creștin ortodox.* Cu aceste însușiri, privitoare la studii și purtare, în Biserica Ortodoxă orice creștin, din orice stare socială și din orice rasă, poate fi preot. Preoția nu trece din tată în fiu, nu se moștenește. Î se mai cere preotului și alte însușiri: să nu aibă defecte corporale sau de vorbire, pentru ca să nu ajungă obiect de batjocură, și să fie bine pregătit și în ce privește legea cea nouă, și în ce privește știința vremii, avînd orientare sigură în toate domeniile. „Specialitatea lui" e viața, sub toate aspectele ei posibile, pe care preotul trebuie s-o observe și să învețe mereu pînă la ceasul morții. Altcum nu e în stare să lumineze pe alții și va fi împins la periferia vieții.

Dar mai presus de toate, ceea ce ajută a fi un adevărat preot este conștiința, cugetul, cum i se mai zice. Ea te înalță, ea te ține mereu să umbli pe drumul cel bun, plăcut oamenilor și lui Dumnezeu, ea te îndeamnă necontenit spre perfecțiune, spre desăvîrșire. Cugetul e glasul lui Dumnezeu în noi. Preoția e misiune, nu o meserie sau o funcțiune oarecare. Cel ce simte această chemare arde ca o lumînare, consumîndu-se, dar va în-

(Continuare în pag. 4)

Sfînta Scriptură

(Urmare din pag. 1)

mentul acesta domină toate prefețele îndreptate către înțeleptul cititor.

În Biblia din 1936 patriarhul de atunci al Bisericii noastre scria: „Facă Domnul ca și în viitor Sf. Scriptură să strîngă tot mai mult la un loc cele risipite ale poporului românesc ca nimic să nu-i mai poată despărți pînă la sfîrșitul veacurilor".

Astfel de idei sănătoase avea și Șaguna, căci: „Sfînta Scriptură precum căldura soarelui și lumina e menită de la Dumnezeu pentru hrănirea cea duhovnicească a tuturora".

Contactul cu ideile Sf. Scripturi croiră un raport nou cu cei dimprejur, căci Biblia a dat îndemn spre ideal, a fost un corector al greșelilor și mai ales un model de viață pentru credincioși.

Biblia călăuzește pe credincioși către idealurile superioare ale vieții. Ea îndeamnă pe credincioși spre dragostea pe care a arătat-o Iisus ucenicilor Săi, ea face să judecăm mai drept decît Pilat, să gospodărim cinstit, pe bogat îl îndrumă să fie mai milostiv, pe cel ce răstoarnă brazdele gliei strămoșești să-și arunce sămînța întru nădejde, pe toți ridicîndu-i în duhul dragostei și al unei munci creatoare.

În toate împrejurările Biblia este stîlp de întărire în virtute pentru credincioși și prilej de înălțare morală pentru fiii Bisericii noastre.

Iată pentru ce ne bucurăm că prin purtarea de grijă a Prea Fericitului Justinian, Patriarhul Bisericii noastre, a văzut lumina tiparului o nouă ediție a Sfintei Scripturi.

Urmînd Sf. Scripturi și Sf. Tradiții, viața credincioșilor primește sens și frumusețe.

Prof. Nicolae Neaga

Asemănarea cu Iisus Hristos

(Urmare din pag. 1)

Să ne străduim ca, prin cît mai multă știință teologică și cultură generală, să ajungem la credință luminată, iar prin credință să ardem în dragoste lucrătoare de virtuți religios-morale și umanitare. Pe toate acestea să le punem în slujba slujirii lui Dumnezeu, a Bisericii, a poporului și a omenirii întregi. Așa ne ridicăm la asemănarea noastră cu Iisus Hristos, izvorul păcii, al binelui și al fericirii noastre în veci. *Prot. S. Radu*

Pentru prosperitate, pentru bună conviețuire în lume

Alegerile de deputați care au avut loc în 2 martie a. c. au arătat cît se poate de grăitor deplina unitate a poporului nostru, atașamentul său profund față de platforma, de programul cu care s-a prezentat în alegeri Frontul Unității Socialiste, față de Conducerea Patriei noastre dragi. Exercitîndu-și cu toată răspunderea cetățenească drepturile acordate de Constituția Țării, cetățenii Patriei noastre: români, maghiari, germani și de alte naționalități s-au prezentat cu toții în fața urnelor, asigurînd, după cum am văzut, strălucita victorie în alegeri a Frontului Unității Socialiste.

Participarea la alegeri a cetățenilor țării a fost aproape totală, înregistrîndu-se cu acest prilej cel mai mare număr de alegători față de toate alegerile desfășurate după 23 August 1944. Dintre aceștia apoi 99,75% și-au dat votul lor candidaților Frontului Unității Socialiste, votînd pentru prosperitate, pentru o viață tot mai omenească, pentru tot mai marea ridicare și înflorire a Patriei, pentru bună conviețuire între toate popoarele lumii și pentru atîtea alte obiective frumoase și sănătoase cuprinse în Manifestul Frontului Unității Socialiste. „Prin votul de la 2 martie — subliniază un document de după alegeri — poporul român și-a reafirmat cu putere voința și hotărîrea de a întări necontenit orînduirea socialistă, a apăra cuceririle sale revoluționare, independența și suveranitatea națională a Patriei".

Ca urmare a acestor alegeri, la mijlocul lunii martie 1969 s-au desfășurat, în capitala țării, lucrările primei Sesiuni a celei de-a VI-a Legislaturi a Marii Adunări Naționale, care a dezbătut probleme deosebit de importante, ca de pildă alegerea organelor de conducere ale Statului: Consiliul de Stat, Consiliul de Miniștri și Biroul Marii Adunări Naționale.

Astfel, într-o atmosferă de puternic entuziasm și cu unanimitate de voturi, Marea Adunare Națională a reales pe Domnul Nicolae Ceaușescu *în funcția de Președinte al Consiliului de Stat. Stima, sentimentele de dragoste, de adîncă încredere și prețuire de care Domnul Președinte al Consiliului de Stat se bucură în rîndul maselor s-au vădit și cu prilejul acestei sesiuni a Marii Adunări Naționale.*

Tot acum și tot cu unanimitate de voturi, Marea Adunare Națională a reales pe Domnul Ion Gheorghe Maurer *în funcția de Președinte al Consiliului de Miniștri, iar Domnul* Ștefan Voitec *a fost ales Președinte al Biroului Marii Adunări Naționale.*

„Asigurăm pe toți cetățenii Patriei — a spus cu acest prilej Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat — că Marea Adunare Națională și Consiliul de Stat vor acționa cu toată fermitatea pentru înfăptuirea vastului program de înflorire multilaterală a României... Vă asigur — și sînt convins că exprim părerea tuturor membrilor Consiliului de Stat — că vom pune toată puterea noastră de muncă în slujirea intereselor poporului, în slujba desăvîrșirii construcției socialismului în patria noastră, că vom acționa neobosit pentru a contribui la triumful cauzei socialismului, democrației și progresului social, la victoria păcii și colaborării între popoarele din întreaga lume".

„Guvernul nostru — a spus tot cu acest prilej Domnul Ion Gheorghe Maurer, Președintele Consiliului de Miniștri, referindu-se la politica externă a țării noastre — va manifesta, ca și pînă acum, interes și inițiativă pentru extinderea colaborării eficiente, reciproc avantajoase cu toate statele lumii pe baza respectării necondiționate a principiilor unanim acceptate ale raporturilor internaționale... Guvernul român își va aduce în continuare contribuția activă la toate acțiunile menite să instaureze pretutindeni climatul favorabil muncii și vieții pașnice a popoarelor, progresului omenirii".

Concluzia care se desprinde însă pe marginea acestor însemnări este aceea că, alături de deputații pe care i-am ales prin libera noastră voință, la 2 martie 1969, în forurile conducătoare ale țării, să venim și noi, toți cetățenii Patriei, cu partea noastră de muncă și cumințenie, pentru ca mărețul program pe care l-am avut în față cu prilejul alegerilor, de ridicare a poporului nostru pe noi culmi de prosperitate, să se înfăptuiască întocmai.

T.

UN BUN PATRIOT

Alecu Russo

— 150 DE ANI DE LA NAȘTEREA SA —

Printre aniversările de seamă, recomandate de UNESCO pe plan internațional pentru anul în curs, se numără și sărbătorirea lui Alecu Russo, cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la nașterea sa. Acest moment aniversar ne îngăduie să însemnăm cîteva gînduri de cinstire a amintirii acestui bun patriot al nostru. Cînd spunem „bun patriot" ne gîndim la întreaga-i viață, destul de scurtă de altfel, cît și la lucrările rămase de la el, care vibrează de-o vădită dragoste de țară, de pămîntul pe care s-a născut și a crescut, de poporul din care face parte, de darurile lui, de creațiile lui, de trecutul lui glorios și plin de demnitate etc.

Alecu Russo s-a născut în 17 martie 1819, petrecîndu-și copilăria „într-un sat frumos, răschirat între grădini și copaci pe o vale a codrilor Bîculuî", precum însuși spune în „Amintirile" sale.

Primele învățături le primește în satul în care și-a petrecut copilăria — tatăl său, Iancu Rusu, fiind arendaș — continuîndu-și-le destul de timpuriu în Elveția, unde rămîne pînă în 1835. După o scurtă zăbovire la Viena, se întoarce în țară, obținînd, în 1841, un post de judecător la Piatra Neamț. Această îndeletnicire însă nu-l satisface, din care motiv făcea dese descinderi în împrejurimi pentru a cunoaște viața oamenilor cît și frumusețile naturii, ceea ce-l face un precursor al lui C. Hogaș. „Mai bine îmi place cărarea de la munte decît cariera deschisă înaintea mea" — spunea el.

Așa se face că în 1844 se stabilește ca avocat la Iași, unde, alături de M. Kogălniceanu, V. Alecsandri și I. Ghica, participă la diverse manifestări politice și culturale din capitala Moldovei. În acest sens, înțelegînd importanța teatrului în viața unui popor ca tribună în răspîndirea ideilor mai înaintate, A. Russo a contribuit cu două piese la îmbogățirea repertoriului teatrului care se înfiripa în acei ani în Iași și anume: „Jignițerul Vadră" sau „Provincialul la Teatrul Național" și „Băcălia ambițioasă". Punînd în gura personajelor sale o seamă de replici, ca aceste versuri:

„Din Focșani la Dorohoi
Țara-i plină de ciocoi",

aceste piese teatrale au atras mînia autorităților vremii, ceea ce a dus la exilarea autorului la mănăstirea Soveja, din Munții Vrancei. Aici, bucurîndu-se de deplina simpatie a starețului care îl avea în grijă, Russo a intrat în legătură cu oamenii locului, izvoare nesecate de bogății folclorice, de la care a cules neîntrecuta baladă „Miorița", pe care a dat-o apoi prietenului său Alecsandri care a și publicat-o.

Alecu Russo este, de asemenea, unul dintre însuflețitorii revoluției din 1848 din Moldova, după al cărui eșec trece munții în Transilvania, întîlnindu-l, alături de alți pribegi din neamul său, la marea adunare a românilor de pe Cîmpia Libertății din Blaj. Profund impresionat de imaginea celor peste 40.000 de români adunați de pe plaiurile transilvănene, Russo va nota următoarele: „Moldoveni și munteni, pribegi a tulburărilor din țări („adică Moldova și Valahia"), privea cu bătaie de inimă adunarea oștită grămadă cîte grămadă, după satele și ținuturile de unde veniseră oamenii: un popor întreg, de același port și aceeași limbă ca și a poporului nostru (cel din Moldova și Țara Românească, n.n.), sta măreț în lumina soarelui".

Vrînd să plece spre Bucovina, este arestat la Dej de către autoritățile austro-ungare, trecînd chiar prin primejdia de a fi spînzurat, iar după circa două luni de întemnițare la Cluj, îl întîlnim la Sibiu, de unde, în 4 iulie 1848, trimite o entuziastă scrisoare lui N. Bălcescu, în care spune printre altele: „Scumpul meu Bălcescu, vivat! Victorie! Sînt mîndru de voi și gloria revoluției voastre se va răspîndi și asupra noastră ca și asupra tuturor românilor. Trăiască România!".

Din cauza prigonirilor din partea stăpînitorilor vremii, împreună cu alți revoluționari de la 1848 A. Russo pleacă la Paris, unde desfășoară o intensă activitate patriotică, publicînd, de pildă, în limba franceză, minunatul poem: „Cîntarea României". Întorcîndu-se în țară în timpul domniei lui Gr. Ghica, A. Russo reîncepe practicarea avocaturii, participînd însă, în același timp, la viața politică și culturală a țării. Îl întîlnim astfel colaborînd la „România Literară", înființată de V. Alecsandri, la ziarul unionist „Steaua Dunării", editat de M. Kogălniceanu ș. a.

Partizan al Unirii Principatelor, A. Russo nu mai poate participa pînă la capăt la acest important eveniment din istoria Patriei noastre, căci sănătatea îi devine din ce în ce mai șubredă, iar în 4 februarie 1859 se stinge, în condiții modeste, în casa surorii sale vitrege Paulina Duca din Iași.

Alecu Russo a fost unul dintre cei mai luminați oameni ai timpului său. Acest lucru rezultă și din lucrările rămase de la el, ca de pildă: Critica criticii, Studie moldovană, Dezrobirea țiganilor, Soveja, Piatra Teiului etc. Semnificative însă rămîn pentru noi cu deosebire „Cugetări", în care emite judecăți drepte asupra unor probleme de limbă și cultură, grăind cu adevărată pietate despre limba poporului. Reținem de pildă următoarea înțeleaptă frază: „Dacă șefii nu vorbesc limba soldaților, dacă învățații și autorii nu scriu pentru popor, apoi de ce mai pierd vremea în vorbe și în scrieri neînțelese?"; „Amintiri", în care exprimă o caldă nostalgie față de plaiurile natale („Fericiți aceia care nu au pierdut din ochi pragul casei!"), față de dor, acel simțămînt nobil al omului nostru din popor, „al doilea suflet ce a dat Dumnezeu românului"; „Poezia poporală", față de care are o deosebită prețuire, arătînd că „datinile, poveștile, muzica și poezia sînt arhivele popoarelor". În „Miorița" de pildă vede „cea mai frumoasă epopee păstorească din lume. Însuși Virgil și Ovid s-ar fi mîndrit cu drept cuvînt, dacă ar fi compus această minune poetică". Chiar dacă uneori forma poeziei populare nu este dintre cele mai perfecte, conținutul ei însă răscolește orice suflet aplecat spre frumos, spre înălțare, din care motiv poezia populară este asemănată cu privighetoarea al cărei cîntec „este din rai".

Dar mai importantă este „Cîntarea României", în care Russo, asemenea unui profet din vechime — are chiar multe paralelisme în această lucrare mai ales din Cartea Psalmilor — evocă virtuțile străbune, pe care le pune în fața contemporanilor săi ca un suport și stimulent în lupta pentru dreptate și libertate socială și națională. Afirmînd ideea demnității noastre naționale, Russo are viziunea unui viitor mai luminos pentru poporul său, pe care-l vedea atît de obidit, în realizarea acestui scop invocînd chiar dreptatea divină, cînd spune: „Sabia Domnului în mîna norodului".

Reproducem doar cîteva fragmente din acest bogat în simțăminte patriotice și semnificativ poem, ținînd cont de contextul istoric în care a apărut.

„Care e mai mîndră decît tine între toate țările semănate de Domnul pre pămînt? Care alta se împodobește în zilele de vară cu flori mai frumoase, cu grîne mai bogate? Verzi sînt dealurile tale, frumoase pădurile și dumbrăvile spînzurate de coastele dealurilor, limpede și senin este cerul tău; munții se înalță trufași în văzduh; rîurile ca brîe pestrițe ocolesc cîmpurile; nopțile tale încîntă auzul, ziua farmecă văzduhul. Pentru ce zîmbetul tău e așa de amar, mîndra mea țară?"; „Cinste fie părinților noștri care s-au luptat vitejește și

(Continuare în pag. 4)

„N-am alt gînd"

În cursul lunii martie s-au desfăşurat la centrele protopopeşti prima conferinţă de orientare a preoţilor noştri din anul acesta. Tema conferinţei, fixată din bună vreme de Sf. Sinod, a fost: *„Preotul îndrumător al vieţii morale a credincioşilor"*. Pe lîngă aceasta, preoţii din Arhiepiscopia Sibiului au lucrat şi o scurtă prezentare a cărţii Î. P. S. Mitropolit *Nicolae Mladin: „Biserica Ortodoxă Română, una şi aceeaşi în toate timpurile"*.

Ambele teme izvorăesc, precum vedem, din plină actualitate a vieţii noastre bisericeşti şi obşteşti în general, ele căutînd să reamintească preoţimii noastre îndatoririle fundamentale şi permanente pe care le au de îndeplinit în mijlocul credincioşilor unde activează.

Cu acest prilej, în mintea preoţilor noştri le-a revenit înfricoşătoarea declaraţie pe care fiecare a dat-o nesilit de nimeni, „în faţa lui Dumnezeu", a chiriarhului său şi a credincioşilor prezenţi, în faţa Sf. Altar — în pragul hirotonirii întru preot.

Fragmente, ecouri din această declaraţie ne stăruie încă în minte: *„N-am alt gînd decît să lucrez pentru mîntuirea sufletească a turmei duhovniceşti mie încredinţată"*; „Mai declar că îmi voi potrivi viaţa mea cu învăţăturile Sf. Evanghelii, ale Sfinţilor Apostoli şi cu toate canoanele şi învăţăturile Sf. Părinţi ai Bisericii Ortodoxe"; „Nu voi uita niciodată în viaţa mea cuvintele Sf. Apostol Pavel, care cer ca preotul „să fie fără prihană, treaz, întreg la minte, cuviincios, îndemînatec a învăţa pe alţii, blînd, nesfatnic, neiubitor de argint . . ." (I Tim. 3, 2—5); „Declar, în sfîrşit, că întru toate voi fi supus şi ascultător chiriarhului meu . . ., precum şi legilor Republicii Socialiste România".

În spiritul acestei făgăduinţe sau angajamente solemne, pe care bine este ca fiecare faţă bisericească să le aibă permanent înaintea privirilor sale sufleteşti, s-au desfăşurat şi lucrările conferinţei menţionate.

S-a subliniat astfel, de către referenţi, coreferenţi şi mulţimea preoţilor care au luat cuvîntul, cum, alături de alţi factori din ţara noastră care lucrează la formarea cetăţenilor, preotul are şi el un tărîm de activitate cît se poate de ziditor, de trezire permanentă a conştiinţei morale a credincioşilor săi, de formare a lor în duhul dragostei de Dumnezeu şi de aproapele, al dragostei de muncă, de cinste, de corectitudine şi omenie, al respectului faţă de bunurile obşteşti, al dragostei de Patrie, de tradiţiile frumoase şi sănătoase ale poporului nostru; de combatere a diverselor patimi cu urmări nefaste asupra sănătăţii trupeşti şi sufleteşti a credincioşilor şi a vieţii obşteşti în general, cum sînt alcoolismul, desfrîul, avortul, abandonul familial etc.

În această înălţătoare şi cu totul umană lucrare a sa, preotul are ca mijloace cuvîntul mereu înnoitor şi dătător de viaţă al Mîntuitorului Iisus Hristos, cît şi predica tăcută dar cît se poate de ziditoare a exemplului propriu precum şi al familiei sale.

Aprecieri deosebite s-au făcut şi pe marginea lucrării Î. P. S. Mitropolit Nicolae: „Biserica Ortodoxă Română, una şi aceeaşi în toate timpurile", care, după cum s-a subliniat, „este izvorîtă din dragostea de Biserica străbună şi de popor" a Ierarhului autor, constituind „un omagiu adus Reîntregirii Bisericii Ortodoxe Române", „un ajutor neprețuit în activitatea de consolidare a acestui mărеț act" etc.

Încrestăm faptul că la conferinţa preoţească de la protopopiatul Sibiu, ţinută în 6 martie a. c., a participat şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, cu care prilej, ca totdeauna cu astfel de ocazii, Î. P. S. Sa a adus preţioase completări pe marginea temei conferinţei, insistînd cu deosebire asupra ţinutei morale a preotului, „de a trăi cu fapta ceea ce învaţă cu graiul", căci exemplul bun al preotului şi al familiei sale este hotărîtor în determinarea credincioşilor pentru o viaţă creştinească şi cetăţenească cît mai ridicată, cît mai aleasă.

R.

Îndrumări folositoare

Mama cea bună a sănătăţii este cumpătarea în toate cele ale vieţii. Ea este o preţioasă ordine şi frîu ales şi sănătos, pe care trebuie să-l pui poftelor şi plăcerilor tale nesocotite. Şi dacă eşti înfrînat, se poate spune cu adevărat că eşti stăpîn pe tine însuţi. Un asemenea om e stăpîn pe sine însuşi, este cinstit de toţi, iar cel fără măsură în dorinţele sale de viaţă este cu adevărat robul său însuşi, şi acest lucru e o mare necinste pentru el, un exemplu rău pentru cei din jur.

Trăieşte-ţi deci zilele vieţii în cumpătare.

Ştiţi care-i rodul cel bogat al cumpătării? Puterea trupească şi sufletească. Dragă frate, vei apela puţin la doctor, în zilele vieţii tale, dacă eşti pe deplin cumpătat şi mult prevăzător în toate cele din viaţă. Cumpătarea-i pîinea vieţii. În privinţa asta, Domnul Hristos strigă cu glas mare, de peste veacuri, tuturor, în acest chip: „Luaţi seama la voi înşivă, să nu se îngreuneze inimile voastre de îmbuibare şi de băutură şi de grijile lumeşti" (Lc. 28, 34). Iar Sf. Apostol Pavel zice lui Tit: „Povăţuieşte pe cei tineri, să fie înfrînaţi!" (Tit 2, 6) şi înţeleptul Solomon ne învaţă aşa: „Dacă dai peste miere, nu mînca decît atît cît îţi ajunge, ca să nu ţi se scîrbească şi să te îmbolnăveşti" (Prov. 25, 16).

Economia este de asemenea un lucru sănătos, atît în familie, cît mai ales în Stat, iar cel ce-şi rînduieşte cheltuielile, potrivit cu veniturile sale, dă dovadă de om cinstit şi plin de înţelepciune.

Economia e cu adevărat mama libertăţii, sora cumpătării şi fiica prevederii. Ea ne păstrează un caracter de cinste, aduce fericirea casei şi lucrează pentru mai binele social şi înflorirea patriei tale. Ea ne potoleşte frămîntarea sufletească şi ne aduce o mare mulţumire, făcînd din oameni buni cetăţeni şi prieteni ai ordinei şi ai siguranţei publice, în ţara ta.

Dacă vă place să aveţi linişte şi să vă bucuraţi de libertatea spiritului, atunci, dragii mei, feriţi-vă să nu faceţi multe şi mari datorii! Cînd sînteţi datori, sînteţi mereu în prada unei continui frămîntări sufleteşti. Iar dacă iubiţi neatîrnarea, nu faceţi datorii, căci cei datornici ajung nişte robi ai datornicilor lor.

Şi apoi să şti cititorule şi să spui şi altora, că economia în viaţa ta este cel mai mare venit al tău. Cheltuieşte banul cu folos şi nu-l risipi!

Cules şi prel. de Pr. V. A.-Basarabin

Alecu Russo

(Urmare din pag. 3)

ne-au lăsat de moştenire moşie şi slobozenie". „Slobozenia e îndoită: cea dinlăuntru şi cea din afară, ele sînt surori, una fără alta nu pot trăi. Slobozenia dinafară este neatîrnarea moşiei, în care naştem şi care ne hrăneşte, moşia de la care tragem numele nostru şi dreptul de om, de sub biruirea ori cărei alte ţări şi împărăţii. Pentru sîngele ce ne dă sîntem datori cu sîngele nostru. Slobozenia dinlăuntru este legea, icoana dreptăţii dumnezeieşti, legea aşezată prin învoirea tuturor şi la care toţi deopotrivă se supun".

Nu fără temei deci Alexandru Odobescu caracterizează Cîntarea României în felul următor: „Arareori într-o scriere românească s-a revărsat mai mult din acel spirit naţional, cules din priveliştea naturii pitoreşti a României, din traiul simplu al plugarului sau al plăieşului român, din povestirile vitejeşti ale letopiseţelor vechi şi al basmelor bătrîneşti, din graiul mlădios şi expresiv al poporului român".

Evocînd amintirea unora dintre vrednicii noştri înaintaşi — luptători pentru „slobozenia dinlăuntru şi dinafară" a neamului lor, între care la loc de cinste se numără şi Alecu Russo — se impune pentru noi, cei de astăzi, să le urmăm pilda în tot ceea ce au avut ei mai sănătos, mai frumos, mai înălţător, iubindu-ne poporul şi Patria şi muncind pentru înălţarea ei pe noi culmi de înflorire şi prosperitate.

Gh. Papuc

Depre preoţie

(Urmare din pag. 2)

călzi şi lumina pe oameni cu lumina lui Hristos şi va înţelege deplin, că „numai întru lumina Ta vom vedea lumină".

Cuvintele preot sau presbiter sînt cuvinte greceşti trecute în limba noastră. Însemnează bătrîn, dar şi consul, om împuternicit de cineva mai mare cu o anumită misiune. Preotul fiind reprezentantul, împuternicitul lui Dumnezeu să lucreze şi să vorbească în numele Lui, nu-şi poate face voia lui, ci voia Celui ce l-a trimis. În consecinţă, în tot ce vorbeşte şi făptuieşte nu va pune în faţa oamenilor persoana sa, oricît de marcantă ar fi ajuns, ci pururea pe Dumnezeu şi voia Lui Sfîntă. El se va simţi fericit să stea mereu în umbra Stăpînului vieţii lui. Cine înţelege aceasta şi trăieşte viaţa aşa cum se cere, merită cu adevărat să i se zică „înger în trup" şi „omul lui Dumnezeu între oameni". Acela trebuie cinstit, preţuit şi ajutat să-şi poată face deplin datoria lui de mijlocitor între credincioşi şi tronul ceresc.

Aşa trebuie privită preoţia şi pe preot. Şi nu e lucru uşor să fii preot cu adevărat. Nu oricine poate fi împins la preoţie. Sfîntul Apostol Pavel face atent pe episcop: „Mîinile curînd peste nimeni să nu le pui, să nu te faci părtaş la păcate străine"; dar „nici pîră asupra preotului să nu primeşti decît numai cu doi sau trei martori (I Tim. 5, 22 şi 19) dintre cei credincioşi.

Credem cu tărie, că preotul adevărat nu uită niciodată că el a fost „ales" dintre oameni de Domnul pentru a fi împreună lucrătorul Lui la zidirea, întărirea şi lărgirea hotarelor împărăţiei lui Dumnezeu între oameni. De aceea el se va strădui să-şi împlinească cu deplină conştiinţă înalta sa chemare.

Gh. Maior

Ce-ţi doresc eu ţară...

Ce-ţi doresc eu ţară
Numai primăvară
Ca să urci spre soare
În veşmînt de floare.

Glia strămoşească
Să ţi-o învelească
Sate şi oraşe
Mîndre şi fruntaşe.

Peste-a ta grădină
Nuferi de lumină,
Crini de bucurie
Ţie României.

Şt. Tascianu

† Preotul Mircea Laslo

S-a stins din viaţă în ziua de 9 februarie 1969 la vîrsta de numai 59 de ani, după o necruţătoare suferinţă, preotul Mircea Laslo, de la parohia Porumbacul de Sus-apusean, lăsînd în urmă soţia şi fiica, îndurerate.

S-a născut în comuna Visca, judeţul Hunedoara, reprezentînd, în succesiune, a treia generaţie de preoţi. Şcoala elementară a făcut-o în Brad, Visca şi Ilia. Primele clase liceale în Brad şi Deva, urmînd apoi Seminarul Teologic şi Academia „Andreiană" din Sibiu. Se căsătoreşte în anul 1936 cu tînăra Paraschiva Fleşeriu şi în ziua de 13 noiembrie acelaşi an este hirotonit preot pentru parohia Visca unde păstoreşte 10 ani, desfăşurînd o rodnică activitate şi construind a biserică nouă. În aceeaşi perioadă a terminat construcţia bisericii din parohia Băgara — începută de tatăl său. Alţi 10 ani a păstorit cu vrednicie în parohia Dealul Frumos-Agnita, pictînd biserica, şi ultimii 13 ani şi-a desfăşurat activitatea pastorală în parohia Porumbacul de Sus-apusean, unde, printre altele, a introdus curentul electric în biserică şi casa parohială.

Prohodirea s-a făcut în biserica ortodoxă română din Sibiu-Inferior, de către un sobor de preoţi, în frunte cu P. C. protopop al judeţului Sibiu, Nichifor Todor, asistînd familia, prieteni şi colegi, cunoscuţi şi o delegaţie de credincioşi ai parohiei.

Au vorbit C. preot Constantin Popeanăş din parohia Porumbacul de Sus-răsăritean, C. pr. pens. Ion C. Hăprian în numele colegilor, înv. director din Porumbacul de Sus şi P. C. protopop Nichifor Todor, care au evidenţiat rîvna, calităţile umane şi activitatea bogată a adormitului.

Regretat de toţi cei care l-au cunoscut, a fost condus pe ultimul său drum şi aşezat spre odihnă veşnică în Cimitirul ortodox din Sibiu.

Participant

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44 06

SIBIU

ANUL 117 Sibiu, 15 aprilie 1969 Nr. 15—16

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Învierea Domnului — praznicul biruinţei vieţii

Aşa cum adevărul Învierii Domnului nostru Iisus Hristos stă la temelia credinţei şi vieţii creştine, măritul praznic al Sf. Învieri stă în centrul tuturor sărbătorilor creştine, dîndu-le semnificaţia şi lumina dumnezeiască ce se revarsă din belşug peste tot anul nostru bisericesc.

În fiecare an, Pastorala Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului ne dezvăluie noi şi minunate aspecte din bogatul conţinut al marelui şi luminatului praznic, dînd prilej de adîncă meditaţie şi înaltă trăire duhovnicească tuturor preoţilor şi credincioşilor din Arhiepiscopia noastră. Dacă anul trecut tema bucuriei, care răzbate din Învierea Domnului şi luminează întreaga viaţă creştină, a fost dezbătută cu multă claritate şi sistematizare, anul acesta tema vieţii este analizată şi expusă într-un cadru larg al concepţiei creştine, privind izvorul şi temelia vieţii, precum şi semnificaţiile şi năzuinţele profunde care stau la baza tuturor formelor de viaţă.

Avînd ca text de plecare cuvintele Mîntuitorului, rostite cu ocazia învierii lui Lazăr: „Eu sînt învierea şi viaţa. Cel ce crede în mine de va şi muri, viu va fi" (In. 11, 25), în partea introductivă Pastorala face o paralelă între învierea lui Lazăr şi Învierea Domnului, privind efectele care le-au avut asupra celor din jur şi asupra tuturor credincioşilor de-a lungul veacurilor. Şi cum aceste efecte ale celor două învieri sînt incomparabile, se pune întrebarea: „De ce întoarcerea la viaţă a lui Lazăr a cucerit pentru un timp limitat numai mulţimi din Betania, Ierusalim şi jur, pe cînd învierea Domnului a aprins inimile a milioane şi milioane de credincioşi din toate părţile lumii, vreme de aproape două mii de ani şi le aprinde şi astăzi?".

Cu răspunsul pe care Arhipăstorul nostru îl dă acestei întrebări se intră în cuprinsul Pastoralei, precizînd că acest răspuns „se află în asemănarea şi deosebirea dintre cele două învieri. Asemănarea constă în faptul că ambele învieri înseamnă biruinţa vieţii asupra morţii şi răspund la dorinţa omului după o viaţă cît mai deplină. Deosebirea e că Lazăr s-a întors la viaţa trupească obişnuită... fără a scăpa definitiv de moarte, căci mai tîrziu a murit şi el ca toţi muritorii, pe cînd Iisus Hristos prin înviere s-a ridicat şi cu trupul pe planul unei vieţi fără de moarte, al vieţii veşnice".

Minunea învierii lui Iisus Hristos este strîns legată de persoana divin-umană, în care s-a împreunat deplinătatea Dumnezeirii cu deplinătatea firii omeneşti. „El este Dumnezeu desăvîrşit şi om desăvîrşit. Firea lui omenească, suflet şi trup, pătrunsă de dumnezeirea Sa este îndumnezeită, este ridicată pe planul vieţii veşnice. Această îndumnezeire şi a trupului lui Iisus s-a descoperit deplin în învierea Lui. Cînd îngerul a prăvălit piatra, a făcut-o ca să arate mironosiţelor că mormîntul e gol, că Iisus nu este acolo, ci a înviat (Matei 28, 2—7). Aşa cum a ieşit din mormînt, piatra fiind pe mormînt şi încă pecetluită, intră în camera unde erau ucenicii şi iese de acolo, uşile fiind încuiate, se arată pe drumul Emausului ucenicilor Luca şi Cleopa ca să dispară la cer întru mărire dumnezeiască".

Mîntuitorul Iisus Hristos prin învierea şi preamărirea Sa nu este numai începutul şi izvorul vieţii noastre veşnice, ci este şi ţinta şi scopul spre care năzuiesc toate formele vieţii.

„Viaţa năzuieşte după o stare superioară ei.

Oamenii tind spre veşnicie nu numai prin generaţiile ce se succed unele după altele, ci şi prin cultura şi civilizaţia pe care o creează, o transmit şi o îmbogăţesc mereu, prin vigoarea vieţii lor spirituale, expresie a sufletului în goană necontenită după Adevăr, Bine şi Frumos, după Desăvîrşire si Nemurire".

Această necontenită năzuinţă după veşnicie, după nemurire, o găsim şi pe plaiurile ţării noastre, la poporul nostru „care cu rădăcinile înfipte adînc în trecut îşi făureşte azi... o viaţă nouă şi se avîntă cu încredere spre plinirile viitorului". Istoria poporului nostru se poate asemui cu izvoraşul din munte, pornit pe căile vremurilor din veacuri de mult „alergîndu-şi apele, tot mai largi, mai bogate şi mai măreţe spre Marea cea mare a desăvîrşirii de mîine, a veşniciei nepieritoare".

Cu toată această năzuinţă adîncă a istoriei şi vieţii omeneşti după progres şi desăvîrşire permanentă, noi constatăm că viaţa de pe pămînt a trecut şi trece prin diferite încercări şi ameninţări. În zilele noastre este destul să cugetăm la nimicirile care le-ar aduce un război atomic asupra oamenilor, ca şi asupra oricărei forme de viaţă, spre a ne da seama de pericolele mari care atîrnă peste viaţa lumii.

Lumina credinţei noastre creştine ne face optimişti şi încrezători în destinele omenirii, ştiind că Dumnezeu — care este izvor al vieţii şi nemuririi şi care ni s-a descoperit în Iisus Hristos, ca înviere şi viaţă — priveghează asupra vieţii fiecărui om şi fiecărui popor. Pentru a face ca biruinţa să fie de partea vieţii, Înaltul nostru Arhipăstor precizează condiţia care ne priveşte şi ne obligă şi pe noi toţi, căci Dumnezeu „ne cheamă să conlucrăm cu El, să ne împreunăm forţele în lupta împotriva a tot ce vrea să distrugă viaţa... El ne dă încredinţarea că viitorul e de partea vieţii nu de partea morţii, că viitorul e al celor ce se străduiesc ca omul, poporul, lumea „viaţă să aibă şi cît mai multă să aibă" (Ioan 10, 10)... Iisus Hristos, învierea şi viaţa noastră, ne cheamă să ne lăsăm toţi împreună cuprinşi în apele cele vii ce curg de veacuri în albia largă a Bisericii strămoşeşti... să fim alături de popoarele lumii în lupta lor pentru o lume fără războaie, o lume a păcii, înfrăţirii şi belşugului. El ne cheamă ca să fim una ca fraţi de lege, de neam şi limbă, să mergem împreună cu poporul, împreună cu fraţii de alte culte, de alte naţionalităţi, pe calea vieţii celei noi, dăruindu-ne cu toată fiinţa Patriei noastre scumpe, patrie puternică, liberă, una şi fericită.

Învierea Domnului, fiind praznicul vieţii atotbiruitoare, ne umple sufletul de mari şi alese bucurii, ştiind că şi noi sîntem părtaşi prin Iisus Hristos şi învierea Sa la biruinţele vieţii şi ale veşniciei, dîndu-ne prin Sfînta Sa Biserică harul cel dumnezeiesc prin care ne ajută să fim tot mai buni, mai fraţi, mai milostivi, mai făcători de pace, mai harnici, mai înălţaţi sufleteşte, mai rîvnitori în toată lucrarea binelui obştesc.

Pastorala se încheie cu un îndemn şi o chemare caldă de părinte iubitor, ca „de luminatul şi marele praznic al Învierii Domnului să ne împreunăm toţi în rugăciuni fierbinţi către Dumnezeu ca să păzească Biserica noastră, ţara noastră, lumea întreagă de orice fel de dezbinări şi primejdii şi să binecuvinteze ostenelile tuturor pentru ca viaţa, cu toate visurile şi realizările ei, să fie atotbiruitoare". Aşa ne îndeamnă Sf. Înviere, ca să ne îmbrăţişăm unii pe alţii şi să ne întîmpinăm ca fraţii, cu bucurie cîntînd împreună cu strămoşii imnul biruinţei vieţii: „Hristos a înviat din morţi cu moartea pe moarte călcînd şi celor din morminte viaţă dăruindu-le!".

Pr. F. Costea

Hristos a înviat

Între creştini, de la început şi pînă azi, s-a păstrat rînduiala ca din noaptea Învierii Domnului şi pînă în ziua Înălţării la cer, deci timp de patruzeci de zile, să se salute între ei cu salutul străvechi: Hristos a înviat!

Despre vechimea acestui salut şi a originii lui apostolice, avem dovadă şi în faptul că el se păstrează şi se întrebuinţează mai ales în sînul creştinismului răsăritean, unde s-a păstrat cu sfinţenie şi neschimbată viaţa creştinismului primar, aşa cum l-a întemeiat Hristos Domnul, aşa cum l-au propovăduit Sfinţii Apostoli şi aşa cum l-au trăit creştinii din primele veacuri.

Aceasta este explicaţia, că mai ales popoarele care fac parte din Biserica Ortodoxă întrebuinţează şi acum, cum au întrebuinţat de la început, din ziua Învierii lui Hristos, salutul aşa de cuprinzător şi frumos: Hristos a înviat.

Acest salut, plin de primăvăratică bucurie sufletească, se repetă în Biserica noastră an de an, ca o solie sfîntă, plină de adîncimi şi înţelesuri adevărate.

Hristos a înviat! Cine rosteşte aceste cuvinte mărturiseşte credinţa lui în cea mai mare minune săvîrşită de Hristos, minunea Învierii Sale, care — după răstignirea şi moartea pe cruce, după ce a zăcut în mormînt trei zile, după ce Sfinţii Apostoli şi mironosiţele femei l-au îmbălsămat şi înfăşurat în giulgiu, iar stăpînitorii de atunci au pecetluit mormîntul şi au pus strajă tare de ostaşi, El a înviat, nerupînd giulgiurile şi nestricînd peceţile mormîntului.

Hristos a înviat! Cine rosteşte aceste cuvinte mărturiseşte încrederea în viaţă. Într-o viaţă adevărată, plină de bucurii, dar şi de obligaţii sfinte aici pe pămînt, care îndeplinite rodesc fericirea şi nemurirea veşnică. Îşi mărturiseşte credinţa în rosturile superioare ale vieţii, în inconsistenţa morţii, în nădejdea că răul sub toate aspectele lui: boală, neputinţă, moarte, va înceta odată şi Binele pînă la sfîrşit va birui, înflorind în armonie, bunăînţelegere, bucurie şi pace.

Hristos a înviat! De cîte ori e rostit, trebuie să-l facă pe creştin mai bun, mai drept, mai luminat, mai apropiat de Hristos, mai rîvnitor în trăirea Evangheliei păcii, să-l facă cu adevărat „fiu al luminii" (Efes. 5, 8), sau cum zice în altă parte Sf. Apostol Pavel: „Voi toţi sînteţi fii ai luminii şi fii ai zilei" (I Tesal. 5, 5) după îndemnul dat de Mîntuitorul ucenicilor Săi, care mai ales atunci cînd se apropia de întunericul înfricoşat al patimilor şi morţii Sale, le striga: „Credeţi în lumină ca să fiţi fiii luminii" (Ioan 12, 36).

Dar cine au fost cei dintîi care au rostit aceste cuvinte: Hristos a înviat? Evanghelia ne arată că acestea n-au fost rostite prima dată nici de Apostoli care, înspăimîntaţi de răstignire, uitaseră oarecum de cuvintele Domnului care le-a spus: „Fiul omului va fi dat în mîinile oamenilor şi-l vor omorî, *dar a treia zi va învia*" (Matei 17, 22—23), şi nici de ceilalţi ucenici mai îndepărtaţi ai lui Hristos.

Mironosiţele femei, care asistaseră la moartea şi punerea Lui în mormînt (Ioan 19, 25), asemenea Apostolilor, erau stăpînite numai de grija de

(Continuare în pag. 2)

Plugăria sufletului

Tuturor celor ce citesc cu evlavie dumnezeiasca Evanghelie le este cunoscută parabola cu smochinul neroditor (Luca 13, 6—9), pe care a rostit-o Mîntuitorul cu scopul de a arăta adevărul că Dumnezeu aşteaptă de la credincioşi roadele credinţei lor.

Sf. Evanghelist Ioan a fixat şi asemănarea pe care a făcut-o Domnul Hristos, cînd s-a înfăţişat pe Sine ca fiind viţa, iar pe cei credincioşi ca fiind mlădiţele viţei, menite să aducă roadă (Ioan 15, 1—8).

Tot de la Sf. Evanghelist Ioan ştim că Domnul a spus ucenicilor Săi: „Nu voi m-aţi ales pe mine, ci eu v-am ales pe voi şi v-am rînduit să mergeţi şi roadă să aduceţi şi roada voastră să rămînă“ (Ioan 15, 16).

Dacă stăruim cu gîndul asupra parabolei cu semănătorul (Matei 13, 2—8, 18—23; Marcu 4, 3—8, 14—20; Luca 8, 5—8, 11—15) şi asupra celei cu sămînţa cea bună şi cu neghinele (Matei 13, 24—30. 37—43), ne putem da uşor seama că scopul pe care l-au urmărit cei ce au semănat a fost acela pe care îl urmăresc toţi cei se seamănă, adică să ajungă la putinţa de a culege rod îmbelşugat. Aşadar, semănatul, atît cel de pe ogorul văzut, ca şi cel ce se face în ogorul cel nevăzut al sufletului, are în vedere roadele ce se aşteaptă şi se nădăjduiesc de către cei ce seamănă.

De altfel toate asemănările pe care Fiul lui Dumnezeu le-a luat din viaţa şi din îndeletnicirile plugarilor au rostul de a scoate la lumină lucruri mai presus de simţuri, au rostul de a aduce în minte şi de a statornici în conştiinţă gînduri care, sprijinite pe asemănările din viaţa obişnuită, să poată susţine mintea în lucrarea celor bune.

La fel a făcut şi Sf. Apostol Pavel, care, spunînd că „ceea ce va semăna omul, aceea va şi secera“ (Galateni 6, 7), urmăreşte cu totul altceva decît să spună un lucru cunoscut de toţi. Spunînd aceste cuvinte Apostolul neamurilor voia să atragă atenţia celor către care se adresa că, aşa cum în viaţa cea văzută a plugăriei, care le era bine cunoscută acelora, este cu neputinţă să secere omul altceva decît ceea ce a semănat, tot aşa e şi în viaţa sufletească, căci şi în această viaţă fiecare culege roadele pe care le-a pregătit prin faptele de mai înainte. Acelaşi adevăr îl are în vedere Sf. Apostol cînd afirmă: „Cel ce seamănă cu zgîrcenie, cu zgîrcenie va şi secera, iar cel ce seamănă întru binecuvîntare, întru binecuvîntare va şi secera“ (II Cor. 9, 6).

Domnul Hristos, cînd a explicat parabola cu semănătorul, a spus că „sămînţa este cuvîntul lui Dumnezeu“ (Luca 8, 11). Tot din acea explicaţie aflăm că „cei de lîngă cale sînt cei care aud, dar vine diavolul şi ia cuvîntul din inima lor, ca nu cumva, crezînd, să se mîntuiască“ (Luca 8, 12).

Să reţinem cuvintele: „Ca nu cumva, crezînd, să se mîntuiască“. Reţinem aceste cuvinte, deoarece în ele se arată care trebuie să fie rodul semănăturii duhovniceşti, ce anume trebuie să lucreze în suflet, prin credinţă, cuvîntul dumnezeiesc. Potrivit acestor cuvinte, rodirea este mîntuirea sufletului.

Mîntuirea, în scopul căreia se seamănă cuvîntul lui Dumnezeu, rodeşte inima curată şi bună, căci despre ea se spune în tălmăcirea dată de Mîntuitorul parabolei de care ne ocupăm, cînd zice: „Ce a căzut în pămînt bun: aceştia sînt cei ce, cu inima curată şi bună, aud cuvîntul, îl păstrează şi fac rod întru răbdare“ (Luca 8, 15).

Avînd lămurirea că semănatul cel duhovnicesc se face în vederea mîntuirii, care se înfăptuieşte în cei ce primesc cuvîntul dumnezeiesc cu inimă curată şi bună, ştim totodată că secerişul cel duhovnicesc, rodirea pe care Dumnezeu o aşteaptă de la fiecare om — aşa cum omul o aşteaptă de la pomii pe care îi sădeşte — este mîntuirea, adică silinţele cele bune pentru înlăturarea răului şi pentru împlinirea binelui. Cei ce osîrdesc întru astfel de silinţe blagoslovite, îşi lucrează via sufletului — oricare ar fi ceasul la care au început lucrul (Matei 20, 1 urm.) — se ştiu şi se comportă în această viaţă ca nişte lucrători în via pe care a sădit-o Dumnezeu (Matei 21, 33 urm.), aşa că, la vreme potrivită, se pot înfăţişa înaintea Sfintei şi de viaţă Făcătoarei Treimi cu sufletul împodobit de roadele pe care Duhul Sfînt le lucrează în firea omenească şi care, după Apostolul Pavel, sînt acestea: „Orice bunătate, dreptate şi adevăr“ (Ef. 5, 9) şi: „Dragostea, bucuria, pacea, îndelungă răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credinţa, blîndeţea şi înfrînarea poftelor“ (Galateni 5, 22—23).

Ca să ajungem la roadele cele duhovniceşti nu-i destul numai să ştim care sînt acestea, sau numai să le dorim ori numai să le aşteptăm, ci trebuie mai ales să ne silim să le dobîndim, făcînd lucrările prin care aceste roade vin în sufletul nostru. Ştiind că „ceea ce seamănă omul, aceea va şi secera“, să fim cu multă luare aminte şi la ceea ce semănăm în sufletul altora, prin cuvinte, prin fapte, prin atitudini, prin felul nostru de a fi. De asemenea, să fim cu luare aminte şi la ceea ce primim noi înşine în sufletul nostru din lumea înconjurătoare. Cînd în mintea şi simţirea noastră s-ar întîmpla să găsim seminţe care, asemenea neghinei, împiedică dezvoltarea seminţelor celor bune, să nu întîrziem a le plivi din sufletul nostru, împlinind cuvîntul Sf. Apostol Pavel, care zice: „Urgisiţi răul. Lipiţi-vă de ce e bine“ (Romani 12, 9).

Cel ce trudeşte în plugăria duhovnicească, sufletească, acela îşi face vreme pentru a se cerceta pe sine în linişte, ca să ştie ce anume trebuie păzit şi ce anume trebuie înlăturat din cele ce se găsesc în fiinţa sa.

În clipele de reculegere, sufletul îşi cunoaşte şi neputinţa şi tăria, măreţia şi smerenia şi el ia avînt în rugăciunea către Dumnezeu, care este Izvorul a tot binele. El face aceasta cu silinţă, aşa cum plugarul cu silinţă lucrează pămîntul, de la care nădăduieşte să primească roadele.

În sfîrşit, în vremea cercetării de sine şi în ceasurile de linişte, cel ce plugăreşte cu plugăria sufletului stăruie întru iertarea păcatelor sale, cele din vremea neştiinţei, şi adaugă gînduri bune la gîndurile cele bune pe care le are în rugăciunea sa şi nu încetează a cugeta la mila lui Dumnezeu ziua şi noaptea. Toate le face cu statornicie şi cu deplină hotărîre, fiind încredinţat că Sf. Evanghelie, care este „Evanghelia Împărăţiei“ (Matei 9, 35), a acelei Împărăţii pe care o iau cei ce se silesc (Matei 11, 12), care nu se mulţumeşte cu nişte visători ai Împărăţiei lui Dumnezeu, ci pretinde de la fiecare credincios silinţe susţinute şi stăruitoare pentru realizarea celor ce nu vin de-a gata, ci se dau numai luptătorilor pentru cele bune.

Cînd cineva, luminat cu lumina cunoştinţei de Dumnezeu şi întărit în gîndurile cele bune, se străduieşte să înainteze din virtute în virtute (II Cor. 3, 18) şi din cunoştinţă dumnezeiască în cunoştinţă dumnezeiască şi mai înaltă, se face folositor semenilor săi, întocmai cum este folositor pomul cel încărcat cu roade, via cea încărcată cu struguri şi ţarina gata de secerişul pentru care a fost semănată şi lucrată.

Să dea bunul Dumnezeu ca şi noi să fim dintre oamenii de care se bucură semenii lor şi pe care îi binecuvintează Tatăl ceresc „ca şi mai multă roadă să aducă“.

Ierod. T. Părăianu

Sfîntul Ioan Scărarul

În Biserica noastră scrierile Sfinţilor Părinţi cunosc o mare răspîndire. Printre acestea sînt şi scrierile Sf. Ioan Scărarul, care era originar din Palestina şi a cărui adormire în Domnul Biserica noastră o serbează în 30 martie. Data naşterii lui este fixată cam pe la anul 579, iar a morţii pe la anul 649. El a fost crescut cu îngrijire iar progresele pe care le făcea în însuşirea cunoştinţelor, încă din tinereţe, au făcut pe cei ce-l cunoşteau să-l denumească Scolasticul.

La vîrsta de 16 ani, Sf. Ioan vine la mănăstirea Sinai, unde stareţul Martiriu îl ia sub supravegherea sa personală. După patru ani de ucenicie Sf. Ioan a fost uns monah. Biograful său contemporan Daniil Raitheanul scrie despre ascultarea lui Ioan faţă de Martiriu astfel: „Supunerea lui către bătrînul Martiriu era aşa de mare, încît părea că nu are voinţă proprie, iar între fraţi se prezenta ca omul cel mai simplu şi lipsit de instrucţiune, deşi se bucura de instrucţiune aleasă“. După moartea bătrînului Martiriu, vizită pe schimnicul Gheorghe Arselaitul şi pe alţi monahi celebri ajungînd şi la mănăstirea Tabena şi apoi se stabili în singurătate în deşertul Tola, ce se afla în fundul unei văi la poalele muntelui Sinai. Din singurătatea sa venea în fiecare sîmbătă şi Duminică în biserica mănăstirii Sinai, ca să asculte Sf. Liturghie şi să se cuminece cu Sf. Taine.

Cînd se afla împreună cu fraţii monahi îi plăcea să stea de vorbă cu ei, împărtăşindu-şi din experienţa şi cugetările sale. După ce a trăit în pustiu aproximativ 40 de ani, în rugăciune, meditaţie şi studiu, la anul 639 este ales cu vot unanim stareţ al mănăstirii Sinai, din care motiv a fost numit şi Sinaitul. A fost denumit de asemenea Scolasticul, fiindcă avea o cultură foarte bogată, dar a fost, mai ales, denumit Scărarul, după numele operei sale: Scara. Numele sub care s-a impus şi care l-a făcut celebru este cel de Scărarul şi acesta i-a rămas pentru totdeauna şi aşa este cunoscut în Istoria Bisericească.

De la el ne-au rămas două scrisori. Prima este „Scara“, scrisă pentru formarea duhovnicească a monahilor. Ea a fost scrisă la cererea prietenului său Ioan, stareţul mănăstirii Raitu, situată nu departe de mănăstirea Sinai, pe ţărmul Mării Roşii. Ea a fost întocmită din 30 de trepte sau capitole, după anii vieţii ascunse a Mîntuitorului.

Scara a fost destinată de la început monahilor, dar tot atît de bine ea cuprinde şi sfaturi folositoare tuturor creştinilor care rîvnesc după desăvîrşire. Datorită acestui fapt „Scara“ a cunoscut o largă popularitate. Ea a fost citită atît în biserică şi în cadrul cultului divin, cît şi în afara ei.

Un teolog al Bisericii noastre spune în această privinţă: „Episcopii şi călugării, voievozii şi înalţii demnitari, tîrgoveţii şi sătenii, bărbaţi şi femei, au citit cu acelaşi nesaţ „stepeniile (treptele) suitoare la cer ale Lestviţei (Scării). Spre pildă în sfaturile pe care le dă fiului său Teodosie, domnitorul Neagoe Basarab de la începutul veacului al XVI-lea, de numele căruia se leagă zidirea celebrei mănăstiri Curtea de Argeş, se referă de cîteva ori consecutiv la Ioan Scărarul. Familii creştine apoi păstrau în casele lor Scara alături de Biblie“.

Am spus că „Scara“ cuprinde 30 de capitole. În primele trei Sf. Ioan face o introducere generală asupra vieţii monahale; 23 de capitole tratează despre virtuţi şi păcate, iar în ultimele patru capitole se ocupă de liniştea sfîntă, rugăciunea personală, nepătimirea sau eliberarea de patimi, dezvoltarea celor trei virtuţi: credinţa, nădejdea şi dragostea.

Vorbind despre cei ce vor să se dedice vieţii monahale zice: „Acela să se ispitească pe sine şi aşa să mănînce din această pîine a amărăciunilor şi să bea din acest potir al lacrimilor, că într-adevăr cale colţuroasă şi poartă strîmtă este adevărata viaţă călugărească“, numită şi viaţă îngerească.

Sf. Ioan ne arată că viaţa creştinului şi mai ales a monahului este o luptă continuă între omul cel vechi cu toate patimile şi poftele lui şi omul cel nou cu toată flora virtuţilor ce cresc şi rodesc din el; este o încleştare între binele propriu firii noastre şi răul cuibărit în ea. „Răul şi patima nu au răsărit din fire în chip natural, căci Dumnezeu nu este ziditorul patimilor. Virtuţile însă sînt din fire, date nouă în dar de însuşi Dumnezeu, acestea sînt: curăţia, nemînierea, smerita cugetare, rugăciunea, privegherea, postul şi zdrobirea inimii. Virtuţile sînt legate una de alta. Ele sînt ca un lanţ, încît slăbind o za se zădărnicesc toate celelalte zale. Patimile de asemenea sînt legate una de alta, deşi în ele nu există o ordine sau o raţiune. Sf. Ioan ne arată că pentru a putea distruge lanţul patimilor trebuie să avem ajutorul lui Dumnezeu. În „Scară“ găsim multe metode pentru ferirea sau izbăvirea de păcate.

În progresul său duhovnicesc creştinul trebuie să fie permanent însoţit şi călăuzit de unele virtuţi care se dezvoltă în el pe măsură ce se apropie de vîrful luminos al străduaniilor sale. Astfel de virtuţi sînt: ascultarea, statornicia, cunoaşterea de sine, smerenia şi dragostea. Sf. Ioan ne arată că orice iniţiativă duhovnicească a noastră trebuie să fie străbătută de toate aceste virtuţi. Smerenia o defineşte Sf. Ioan astfel: „Este uitarea necontenită a propriilor noastre fapte bune; a ne socoti pe noi înşine cei mai de pe urmă şi mai păcătoşi dintre toţi; a ne recunoaşte cu mintea slăbiciunile şi neputinţa noastră; a nu fi în duşmănie cu nimeni şi a întîmpina cu blîndeţe pe oricine“. Totuşi smerenia nu trebuie să ducă la deprecierea noastră şi la subestimarea puterilor noastre, ci la o justă evaluare şi folosire a lor. Smerenia trebuie să fie totdeauna înjugată cu dragostea. „Sfinţită doime — zice Sf. Ioan — este dragostea şi smerenia, prima înaltă, a doua împuterniceşte pe cei ce s-au înălţat ca nicidecum să nu cadă“. După calitatea ei, dragostea este asemănarea cu Dumnezeu atît cît este cu putinţă muritorilor; după lucrarea ei, ea este beţie a sufletului; după particularitatea ei, dragostea este adîncul îndelungatei răbdări, noianul smereniei.

Învăţăturile care se pot extrage din Scara Sf. Ioan sînt norme de conduită pentru cele trei mari categorii de creştini: mireni, clerici şi monahi.

A doua lucrare a Sf. Ioan Scărarul este „Cuvînt către păstor“.

Ea este o lucrare mai scurtă în care se rezumă datoriile stareţilor în special şi a oricărui păstor de suflete în general.

Ea este scrisă după modelul lucrării „Carte către păstor“ a Sfîntului Grigorie cel Mare. În ea se scoate în evidenţă faptul să semnul distinctiv al adevăratului păstor este dragostea.

Cu prilejul prăznuirii sale Biserica noastră îl cinsteşte pe drept cuvînt cu astfel de graiuri:

Ioan cel mort cu trupul
din timpul vieţii sale

(Continuare în pag. 3)

Din trecutul circulației cărții românești

Binefacerile vremurilor de astăzi, cînd tot felul de mijloace de instruire și de informare ne stau ușor la îndemînă, cu greu ne lasă a înțelege condițiile grele între care îi era dat omului de altădată să se cultive, să ia cunoștință de strădaniile spre progres ale contemporanilor. Și chiar dacă era în situația de a le cunoaște, mijloacele și cercul de cunoștințe erau mult mai modeste, mai înguste. Despre posibilitatea de a putea comunica și colabora cu alții prin telefon, radio, televiziune sau pe altă cale, nici vorbă. Caravanele cinematografice de azi, bibliotecile sau expozițiile itinerante ale muzeelor și pinacotecilor de tot felul erau complet necunoscute acum un veac sau două.

Totuși, cu toate condițiile grele, înaintașii noștri de acum cîteva sute de ani erau dornici după lumina de carte, fie că era vorba de manuscrise, fie de cărțile tipărite. Trimis în misiune diplomatică în Moldova, pîrcălabul Cîndea din Hațeg comanda în 1435 la mănăstirea Neamț vestitului călugăr caligraf Gavriil să copieze o minunată Evanghelie în litere slavone.

În veacul 17 sălișteanul Oprea Alămănuț mergea și el iarăși în Moldova „să învețe carte". Un copist de pe la 1786 spunea: „N-am stătut numai pe scrisoare, ce am împărțit în 3 părți adecă o o parte făceam întîi slujba stăpînului, al doilea, printre slujba stăpînească m-am apucat de scrisoare pentru ca să nu mă abat la lucruri necuvioase; iar al treilea, prea puțină vreme îmi rămînea de odihnă". Dorind lumina învățăturii „precum dorește cerbul apa limpede a isvoarălor", grămăticii și copiștii noștri de altădată nu pregetau a căuta „izvoade vechi", pe care se nevoiau cu osîrdie a le „prepune pre limba românească". Mai ales după ce s-a răspîndit și la noi minunea mare a slovelor tipărite în limba poporului, dorul după lumina învățăturii a fost și mai fierbinte. „Foarte jeluiau toți după această carte", spunea despre o Cazanie în 1641 mitropolitul Ilie Iorest de la Bălgrad.

Iată în această privință cîteva însemnări semnificative luate de pe filele îngălbenite ale celor 5 exemplare din „Cazania lui Varlaam" (Iași 1643) aflate în Biblioteca Centrală din Sibiu.

Se știe că scrisul neaoș românesc al mitropolitului Varlaam a fost atît de mult gustat de cititorii de carte din Transilvania încît aproape nici una din vechile tipărituri românești n-a ajuns la un număr record de ediții ca el (peste 40!). Pricina va fi fost poate și faptul că nici un alt învățat de pe vremuri nu s-a adresat în scrisul său direct „fraților din Ardeal de o limbă și de o lege", așa cum a făcut-o Varlaam tocmai atunci cînd se căuta calvinizarea românilor de aici. De aceea nu-i de mirare că la doi ani după apariția „Cazaniei", vedem exemplare din ea trecute peste munți.

Exemplarul 1 (B.R.V. 45) are, începînd de la foaia 76, următoarele însemnări liminare, parte în românește, parte în slavonește: „A cumpărat această carte zisă Evanghelie de învățătură Petru Pop Ștefan cu soața lui Teodora, și cu feciorii lui anume Andrei și Vasile și fetele Longhina, Lina, Alexandra, Aritona, Ștefania, Luciana să le fie spre mîntuire. Și eu Ștefan Pop înainte scris am dat iată pă cartea iasta Evanghelie 4 galbeni și un zlot bani buni la cămara lui Vasîli Vodă din Țara Moldovei și cine va fura iastă carte și va tăgădui-(o), să hie blăstămat și osîndit de 318 părinți de la Nicheia, anathema maranatha. Și facem acest zapis ca să fie pomenire. Și am scris această însemnare eu Simeon Sokolskii, (cînd) un diac a fost atunci la mine și a cumpărat această carte, leatul 7153 luna august zile 15 (1645) la Adormirea Sfintei Marii, întru sănătatea și mîntuirea protoiereului Ștefan și a soției lui și a copiilor lui, Amin".

Sub stema țării (foaia 2) o altă mînă a scris: „Să se știe că mi-au dat Oprea Sabov" iar dedesupt „Neculai, al doilea logofăt".

De la foaia 9 începe o altă însemnare (din păcate întreruptă deodată cu compactarea cărții, în 1841), din care se deduce că la acea dată cartea era a lui „erei Toma fiul preotului Ioanăș, din ținutul Bălgradului" (Alba Iulia).

În cele din urmă „Cazania" ajunge în posesia bisericii din Mag, *după cum stă scris pe prima foaie: „Această carte este a sf. Biserici a Magului, cumpărat la anul dela Hristos 1653 și s-a legat la anul 1841 dec. 19. Și am scris eu Ioan Tarcea, dascăl în Mag, 5 martie 1842. Doamne ajută-ne să putem învăța această carte că cine o va ceti și nu va ști să aleagă cuvintele, acela-i slab cetitoriu, amin, adevărat".*

Exemplarul II (B.R.V. 45/a) are, începînd cu foaia 29, următoarea însemnare marginală: „Această sfîntă carte, ce se cheamă Povcenie dat-o-au ctitorii sfintei biserici din Feldioara *(Brașov) anume Radul și Neculai să fie a sfintei biserici pentru pomenirea de veci, iar cine s-ar ispiti a o vinderea sau a o depărtarea de la sf. biserică într-altă parte să fie osîndit și anaftema și să aibă parte cu Iuda și cu Arie să fie la un loc. Și am scris eu Barbul, fiul protopopului Văsii de la sf. biserică din* Skei *(Brașov) și am scris în octomvrie 9 de la nașterea Domnului 1674, iar de la facerea lumii 7183".*

Se știe despre protopopul Văsii că era fiul învățatului protopop cu același nume, care ne-a dat prima cronică românească din Transilvania.

O altă mînă scrie „eu popa Ioanăș".

Exemplarul III (B.R.V. 45/b) au dăruit-o preotul Florea Bălan și Fimia bisericii din Hunedoara. *Peste cîțiva ani se iscălește „Popa Mihai ot Inidoară, fiu popii Florea", iar curînd după aceea o altă notiță spune: „Scris-am eu mai mic și plecat grămătic Popa ot* Geomal *(Alba) luna august 29 anul 1690". Peste 60 de ani, se semnează ca proprietar „popa Petric din* Poiana *(Sibiului), cunoscut luptător pentru popor pe la 1755, care era în viață încă și în 1769.*

Pe un exemplar fost în Săcădate *citim următoarea însemnare:*

„Și eu Costin popa așa las și eu pe urma frăținemeu Stanciul cu al meu suflet cum au lăsat fratemeu, așa las și eu pe urma mea și de la moartea mea".

„Eu robul lui Dumnezeu Stanciul am lăsat la moartea mea să fie pomeană ca orice alt preot va cădea la această biserică să aibă a pomeni și pe săracul și pe păcătosul (Stanciu) . . . dar stăpîn să nu se facă pe această carte, că o las pentru pomeană, iar cine o va vinde să aibă a locui cu Iuda și cu Arie . . ."

„Și de la moartea mea l-am dat popii Man să aibă a pomeni . . ."

O altă însemnare arată că aceeași carte a trecut și prin Zdrapți (Zarand).

Exemplarele 4 și 5 au circulat mai mult prin Munții Apuseni, de ex. prin com. Crișcior, *cum arată însemnarea de pe la finea sec. 17 a popii Daniil, care a „dat 15 florinți pe această Păucenie", iar pe exemplarul celălalt scrie Traian Feier cîteva însemnări de cronologie biblică (în slavonă) tocmai din anul răscoalei lui Horea (1784). Astăzi ele nu mai „călătoresc". Sînt în biblioteca „Astra". Vine poporul și le caută.*

*

Ce reiese din cele de mai sus!

a) Că poporul nostru alerga pînă în Moldova la „cămara lui Vodă" să plătească preț scump pentru cărți (uneori se da cîte 10 oi cu miei, alte ori cîte doi boi sau chiar un munte pentru această comoară), care era „Cartea românească de învățătură" a mitropolitului Varlaam, Iași 1643.

b) Fiind mult căutată, cartea „călătorea" de voie, de nevoie (erau uneori și împrejurări silnice) dintr-o localitate în alta. Se cunosc cazuri cînd a trebuit să intervie chiar stăpînirea lumească și cea bisericească pentru a împăca pe donatorii mai vechi cu posesorii mai noi ai cărții, cum a fost în 1689 hotărîrea luată de mitropolitul Ardealului cu soborul lui în satul Rogoz din jud. Someș. În orice caz, dorul după învățătură era atît de viu, încît atunci cînd oamenii nu reușeau să-și obțină o astfel de comoară în tipar, căutau măcar să-și facă rost de textul ei în copie manuscrisă, așa cum se cunosc peste 20 de exemplare mai ales prin Arad, Bihor și nordul Transilvaniei.

Cîte alte lucruri interesante nu ne-ar descoperi și multe alte însemnări de pe „Cazaniile" sau de pe celelalte tipărituri vechi aflate în alte muzee și biblioteci din țară?

Prot. *T. Bodogae*

Hristos a înviat

(Urmare din pag. 1)

a nu-i rămînea trupul neîmbălsămat, după cum se cerea atunci pentru un mort, fără să se gîndească la înviere. Și atunci, cine au fost care au rostit pentru prima dată în lume cuvintele: „Hristos a înviat!".

Cinstea aceasta a revenit unor străini, care nu-l cunoșteau pe Hristos, nici nu-i știau învățătura. Unor străini care nu erau stăpîniți de gînduri pioase, ci erau bărbați aspri, crescuți într-o disciplină deosebită, călîți în nevoi nenumărate, care o viață întreagă nu învățaseră decît un singur lucru: datoria, pentru care, în cazul de față, datoria lor era de a păzi adevărul, de a veghea la acest mormînt, ca să nu se întîmple nici o înșelăciune. Aceștia erau ostașii Romei, care totdeauna, cînd erau puși să-și facă datoria, nu știau ce este mila, nici teama, nici îngăduința, nici față de ei și nici față de alții.

Aceștia au fost cei dintîi martori ai Învierii. Ei au văzut cu ochii lor limpezi și treji, prima dată, marea taină a Învierii lui Hristos. Și tot ei au fost cei dintîi, care coborînd în Ierusalim, din Ghetsimani, de la mormîntul Domnului, au spus pe străzile cetății: A înviat Hristos, Hristos a înviat, încît sinedriul a fost nevoit să le dea bani ca ei să tacă.

Vestea aceasta a răsunat în Ierusalim, mai cutremurător decît toate veștile ce se auziseră pînă atunci pe pămînt.

Hristos a înviat, au mărturisit ostașii Romei, nu un lucru auzit de la alții, nici desprins din vreo învățătură, ci luat direct din realitatea pe care o văzuseră, la care fuseseră martori cu toții, fără să se aștepte, fără să se gîndească la așa ceva, fără să-și dea seama că adevărul constatat de ei, că cuvintele rostite de ei vor rămînea peste veacuri cel mai frumos și mai luminos salut rostit de milione și milioane de creștini, cel mai mare adevăr, care ne ridică spre lumină, libertate, bucurie, viață și pace.

Arhim. Iustinian Chira

Informații

— *Duminică, 23 martie 1969,* după Sf. Liturghie, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a rostit în fața credincioșilor, prezenți în Catedrala noastră mitropolitană din Sibiu, un cuvînt informativ despre desfășurarea lucrărilor Sf. Sinod, care a analizat activitatea Bisericii noastre atît pe plan intern cît și pe plan extern, despre vizitarea Centrului nostru arhiepiscopesc de către un oaspete romano-catolic din S.U.A., care s-a interesat de viața Bisericii Ortodoxe Române deplasîndu-se în acest scop la Rășinari, Săliște, Alba Iulia etc., pentru a constata la fața locului colaborarea frățească dintre culte și credincioși aparținînd diferitelor naționalități spre binele Patriei care ne ocrotește pe toți; despre vizita altui oaspete din Berlinul răsăritean, profesor la Facultatea Teologică Luterană din acest oraș, venit să pregătească sosirea în țara noastră a unei delegații a Bisericii Luterane din R.D.G. etc.

Î. P. S. Sa a informat apoi pe credincioși despre vizitația canonică făcută în zilele de 15—16 martie a. c. la Mediaș, în încheiere îndemnîndu-i să trăiască după chipul lui Iisus Hristos — Domnul nostru, ceea ce va arăta că El este mereu viu în viața noastră.

— *Marți, 25 martie 1969,* praznicul Bunei Vestiri fiind, în Catedrala mitropolitană din Sibiu, după Sf. Liturghie, a avut loc un parastas slujit în memoria adormitului arhiereu Teodor Scorobeț-Rășinăreanu, cu prilejul împlinirii a 2 ani de la trecerea sa la cele veșnice († 25 martie 1967).

Au fost de față membri familiei, precum și o seamă de credincioși, care au ținut să cinstească amintirea acestui blînd arhiereu.

— *Miercuri dimineața, 26 martie 1969,* aflîndu-se în părțile de sud-vest ale țării, corul Sindicatului Învățămînt și Cultură din Sibiu, dirijat de profesorii: I. Micu, Gh. Șoima și V. Fîntînă, a făcut un popas la mormîntul pr. prof. Timotei Popovici (1870—1950), cunoscutul compozitor și dascăl al multor serii de pedagogi vestiți ai Sibiului, care-și doarme somnul de veci în cimitirul din Lugoj, alături de Eftimie Murgu, T. Brediceanu, Tr. Grozăvescu, I. Vidu și alți patrioți și oameni de cultură ai poporului nostru.

În semn de omagiu, corul a executat fragmente din poemul: „Craiul Munților", minunata și patriotica compoziție a neuitatului T. Popovici.

Sfîntul Ioan Scărarul

(Urmare din pag. 2)

Trăiește veșnic totuși
deși-i fără de suflare!
Iar cînd la ceruri s-a urcat,
O carte: „Scara", ne-a lăsat,
Iar ea i-a arătat și lui
Urcarea-n slava cerului.

Să ne străduim deci și noi a urca pe scara virtuților de el arătată, scara credinței, a nădejdii, a dragostei și atîtea altele care ne înalță la o adevărată viață creștinească.

Diacon C. Voicu

Cinstirea sf. icoane

În Biserica noastră Ortodoxă, sf. icoane sînt cinstite şi credincioşii practică închinarea la sfintele icoane. Sf. icoane împodobesc bisericile noastre ortodoxe şi casele credincioşilor. Ele sînt zugrăvite pe pereţi sau pictate pe pînză, pe carton sau pe sticlă şi constituie o podoabă de mare preţ pentru viaţa duhovnicească a credinciosului ortodox.

Ce sînt sf. icoane şi ce temeiuri găsim în Sfînta Scriptură referitoare la închinarea la sf. icoane? Nu cumva închinarea la sf. icoane ar putea să se asemene cu închinarea la chipurile cioplite? Acestor întrebări voi încerca să răspund în cele ce urmează.

Sf. icoane nu sînt chipuri cioplite şi nici nu au nici o asemănare cu acestea, nu au nimic comun cu idolii a căror închinare este oprită atît în Vechiul Testament cît şi în Noul Testament. Sf. icoane sînt reprezentări prin zugrăvire ale chipurilor Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, Maicii Domnului, ale Sf. Duh, ale sf. îngeri sau ale sfinţilor. Acestea nu sînt în ele însele Dumnezeu, sau Hristos, sau Maica Domnului, sau Duhul Sfînt, nici îngeri, nici sfinţi, ci numai îi reprezintă pe aceştia. Din motivul acesta cînd ne închinăm unei icoane nu ne închinăm lemnului sau pînzei sau sticlei, ci sfîntului care este zugrăvit. E o mare deosebire între icoane şi idoli. Idolii sînt plăsmuiri sau născociri ale minţii omeneşti înfăţişînd chipuri de zei, care n-au existat şi nici nu există, cîtă vreme sf. icoane sînt reprezentări sau înfăţişări care ne arată persoane şi lucruri adevărate care au fost şi care sînt aievea. Icoana este o asemănare sau o întipărităra a cuiva şi ne arată pe cel care e reprezentat pe ea. În măsura în care în icoană sînt redate cît mai exact şi mai aproape de adevăr trăsăturile sau caracterele persoanelor reprezentate putem zice că avem o fotografie. Cine s-a gîndit însă să dispreţuiască fotografia unei persoane iubite?

Este adevărat că în Sf. Scriptură avem texte care ne spun că pe Dumnezeu nimeni nu L-a putut vedea, este nevăzut, şi deci dacă nu ştim cum este nu putem să-L zugrăvim în icoane şi chipuri. Tot Sf. Scriptură însă ne spune că Dumnezeu s-a arătat şi s-a descoperit oamenilor (teofanii) în diferite forme şi chipuri. Pe Dumnezeu l-a văzut Avraam sub chipul celor trei călători la stejarul Mambre, după cum citim în Cartea Fericirii, cap. 18. Pe Dumnezeu l-a văzut Moisi în chip de om şi a vorbit cu El. La fel l-au văzut alţi bărbaţi drepţi din Vechiul Testament.

Pe Dumnezeu-Fiul l-a văzut Daniil proorocul, diaconul Ştefan şi Sf. Apostol Pavel pe drumul Damascului. Pe Duhul Sfînt l-au văzut mulţimile la botezul Domnului în chip de porumb, iar la cele dintîi Rusalii creştine, în chip de limbi de foc care s-a pogorît pe fiecare dintre Apostoli.

De altfel cel dintîi făcător sau izvor al icoanelor este însuşi Dumnezeu. Sf. Ioan Damaschinul ne spune că Fiul este icoana naturală a Tatălui. Sf. Pavel ne spune că Iisus Hristos ca om este „chipul lui Dumnezeu“ (2 Cor. 4, 4) şi „chipul fiinţei lui Dumnezeu“ (Evr. 1, 13), în El Dumnezeu s-a arătat în trup şi cu „chip de om“ (Filip. 2, 7—8). Toate acestea pe care le-am amintit sînt chipuri însă nu sînt idoli. La fel şi sf. icoane sînt chipuri fără să fie idoli.

Tot Dumnezeu porunceşte lui Moisi — după cum citim în Cartea Ieşirii (26, 31) — să facă doi heruvimi de aur deasupra chivotului legii, iar pe perdea şi pe covoare, adică în ţesătura lor să fie făcute chipuri de heruvimi (36, 8), alese şi cu multă iscusinţă. Aceste chipuri de heruvimi au fost ţinute de evrei în foarte mare cinste. Aceste chipuri de heruvimi din V. T. nu reprezintă altceva în N. T. decît sf. icoane, căci de la începuturile creştinismului sf. icoane au fost foarte mult cinstite. În catacombe sau în cimitirele vechi creştine aflăm foarte multe icoane pictate pe pereţii încăperilor reprezentînd scene şi persoane din V. şi N. Testament. Printre aceste icoane aflăm şi cele mai vechi reprezentări ale Mîntuitorului nostru Iisus Hristos sub chipul Păstorului celui bun şi ale Maicii Domnului sau ale ucenicilor. Tertullian, un vechi scriitor creştin, ne spune că pe vremea sa pe pereţii bisericilor se afla chipul Mîntuitorului sub chipul Păstorului celui bun. Eusebiu din Cesarea ne atestă că a văzut la creştinii cei vechi icoana Mîntuitorului şi aceea a Sf. Petru şi Pavel. Fer. Ieronim zice că pe vremea sa exista obiceiul de a se picta chipul Sf. Apostoli. Fer. Augustin ne spune că pe vremea sa era obiceiul de a se reprezenta Mîntuitorul cu Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel.

Sf. Vasile cel Mare socoteşte icoanele ca fiind Biblia celor care nu ştiu să citească. Ceea ce e scris în Biblie cu litere care pot fi citite de cei care ştiu carte, în icoane este zugrăvit sau pictat cu figuri şi icoane care pot fi mai uşor înţelese.

Icoanele sînt ceva foarte potrivit cu firea omenească. Omul doreşte ca să aibă mereu cu sine persoana pe care o iubeşte. Dacă nu se poate s-o aibă în realitate se mulţumeşte s-o aibă reprezentată sau zugrăvită. Creştinii cei dintîi care nu puteau să-l aibă pe Mîntuitorul în trup, cum a fost El pe pămînt, se mulţumeau să-l aibă zugrăvit ca privindu-L mereu să-şi întărească credinţa.

Pictura creştină de la începuturile ei şi pînă azi, cu arta mozaicurilor, cu minunatele creaţii ale celor mai mari pictori pe care i-a avut omenirea, cu sfintele icoane zugrăvite de mîini de călugări iscusiţi, cu toate monumentele de artă picturală care ne-au rămas, este o dovadă a sentimentului de adîncă cinstire şi preţuire pe care l-au avut creştinii din toate timpurile şi locurile faţă de sf. icoane.

La poporul nostru sf. icoane au fost întotdeauna în mare cinste. Cele mai vechi biserici zidite pe pămîntul ţării noastre au fost zugrăvite de meşterii cei mai pricepuţi ai vremii şi împodobite cu chipurile Mîntuitorului Hristos, ale Maicii Domnului, ale Sfinţilor, cu scene din Vechiul şi Noul Testament. Icoanele din sf. biserici au constituit Biblia celor mulţi, a celor care nu ştiau să citească.

Datoria noastră este să cinstim sf. icoane şi să le socotim ca pe nişte cărţi sfinte, scrise nu cu litere ci cu chipuri zugrăvite, care au menirea să ne întărească evlavia pentru cele sfinte.

Gîndul că Dumnezeu este cel dintîi izvor, care porunceşte să se facă icoane sub forma de heruvimi, este pentru noi un lucru mîngîietor şi că sf. icoane au fost cinstite de creştinătatea tuturor veacurilor e un motiv de a ne întări credinţa şi dragostea noastră creştinească. Moşii şi părinţii noştri s-au închinat cu evlavie şi au cinstit sf. icoane. Să urmăm şi noi cu vrednicie pilda lor.

Al. Moisiu

Cum putem birui păcatul?

Din punct de vedere religios, păcatul aduce multe rele în viaţa creştinilor. El este cauză de suferinţe, slăbeşte sufletul, îmbolnăveşte trupul, strică înţelegerea bună din familii, tulbură viaţa obştească şi alte rele poate aduce el în lume.

Comparînd sufletul cu un ogor, ne putem da seama, că tot aşa după cum în ogor pe lîngă sămînţa cea bună răsar buruieni, la fel sufletul omului poate rodi virtuţi şi odată cu ele şi păcate.

În acest caz, cînd spinii, ciulinii, pălămizile şi scaii — ca forme ale păcatelor — vor să înţelenească sufletele noastre, se pune întrebarea: Cum cultivăm acest ogor? Cum biruim păcatul?

Pentru răspuns la această întrebare, e nevoie să căutăm a vedea pe scurt: Ce este păcatul? Cum apare el în mintea omului şi cum se poate înlătura mai uşor ispita lui?

Păcatul este călcarea cu bună ştiinţă şi nesilit a legii lui Dumnezeu. În comparaţie cu greşala, pe care omul o săvîrşeşte fără a-şi da seama că nu face bine, păcatul este recunoscut de mintea omului ca o faptă rea.

Pricina păcatului este ispita, care la rîndul ei — aşa cum spune Sf. Antonie cel Mare — vine de la cel rău, de la diavolul şi de la slăbiciunea trupului omului. Diavolul, ca un vrăjmaş al mîntuirii noastre, „umblă mugind ca un leu, căutînd pe cine să înghită“ (I Petru 5, 8). Sîntem ispitiţi prin deprinderi rele văzute în jurul nostru, prin setea de bogăţie, de mîndrie şi de alte deşertăciuni trecătoare. Trupul său ispiteşte pe om la lene, la lăcomia de mîncare şi băutură şi la păcatele de desfrînare.

Ispita, ca îndemn la păcat, trezeşte în mintea noastră, fie prin simţuri, fie prin închipuiri, pofta păcatului. Ea stăruieşte cu promisiunea plăcerii momentane, la călcarea unei legi dumnezeieşti, omeneşti sau trupeşti, prin săvîrşirea păcatului. Din minte, ispita se coboară în inimă. Deşi mintea recunoaşte că ispita este un îndemn rău, inima la rîndul ei se încălzeşte cu dorinţa săvîrşirii păcatului şi robeşte voinţa omului ca să-l înfăptuiască. În felul acesta, ispita îşi depune sămînţa ei, care încolţeşte în minte, înfloreşte în inimă şi prin lucrarea voinţei îşi dă amărăciunea rodului său.

Pînă aici am văzut pe scurt ce este păcatul şi cum lucrează ispita. Să vedem în continuare procedeul de biruinţă asupra păcatului, prin smulgerea ispitei din mintea noastră. Dacă alungăm din minte gîndul cel rău, chiar la venirea lui, dacă nu lăsăm dorinţa ispitei să se încuibeze în inima noastră, atunci nu mai are ce rodi în săvîrşirea păcatului. Sămînţa buruienii rele încolţeşte în ogorul sufletului, chiar fără voia noastră, dar cu cît e zmulsă mai de mică, cu atît mai uşor scăpăm de ea. În felul acesta, mintea omului din care a fost plivită sămînţa ispitei rămîne curată şi nevinovată. Biruind ispita la începutul ivirii ei, fără ca ea să-şi întărească rădăcinile sale, în mod sigur biruim păcatul. Împăcîndu-ne cu ispita adăpăm firul păcatului, care creşte tot mai mare, înnăbuşind săvîrşirea faptelor bune, amărînd viaţa noastră sufletească.

Această lucrare a sufletului poate da fiecăruia roadele cele mai bune. În acest fel putem birui păcatul foarte uşor; ne izbăvim la tot pasul de ispitele care ne ies înainte şi dobîndim mulţumirea sufletească prin pacea conştiinţei noastre.

Biruinţa păcatului aduce fericire între oameni prin viaţă cinstită, petrecută în dreptate şi adevăr, ne îndestulează casa cu hărnicia muncii şi ne asigură pacea sufletelor din care izvorăşte pacea lumii.

I. Buta

Gînduri creştineşti

Sus inima spre cer

Seara cînd cîmpia cerului începe să se lumineze şi rînd pe rînd apar stelele mari şi mici, atunci îmi îndrept ochii, inima şi gîndul spre Cer. Nisip de stele scînteiază şi cerul se reazimă pe orizont. Spre mijlocul lui, ca o panglică bifurcată, bătută de nestemate, se întinde „Calea Laptelui“. O îngrămădire de milioane şi miliarde de stele, a căror depărtare de pămînt este de sute şi mii de ani de lumină. Tabloul, în ansamblul lui, e de măreţie negrăită. Luat în parte, fiecare stea e o lume. Îşi are flacăra ei, viaţa ei şi locul ei pe crugul cerului, conducîndu-se după legi stabilite de Urzitorul veacurilor, al cărui Fiu, Iisus Hristos, din dragoste faţă de om s-a coborît pe Pămînt, s-a jertfit pentru mîntuirea noastră şi în locul urii care domnea, ne-a adus o lege nouă, legea iubirii, zicîndu-ne: „Să vă iubiţi unul pe altul, precum şi eu v-am iubit pe voi“.

Dar iubirea nu s-a sălăşluit în inimile tuturor oamenilor. De aceea toţi oamenii de bine muncesc şi luptă pentru o lume mai dreaptă, fără războaie, căci mai sînt şi din aceia care îşi ascut săbiile să se bată.

Şi atunci în închipuirea mea, pare că văd pe Iisus de-a dreapta Tatălui, şezînd pe scaun de lumină. Binecuvintează cu dreapta pe fiii oamenilor: „Pace vouă! Pace copii ai Pămîntului“!... Tronul Lui se reazimă de stele. Steaua mea se află sub piciorul drept al lui Iisus. Izvoreşte lumină caldă, blîndă şi lină, ca dintr-o fîntînă. De cînd o fi pornit lumina ei şi încă n-a secat. Învăţaţii spun despre stele, că aşa le-au pomenit de sute şi mii de ani. Le-au şi botezat cu nume frumoase: Perseu, Mizar, Castor, Andromeda, Licornul, Casiopeia, Orionul, Pegas, Pleiadele etc.

Doamne, ce deosebire între Cer şi Pămînt. Ce schimbăcioasă, scurtă şi efemeră e viaţa noastră în comparaţie cu astrele.

„Pace ţie!“ Cînd o fiinţă nevîrstnică sau matură cu tîmple argintate închide ochii, ca să ne părăsească, o conduc la groapă. O tămîiez şi arunc jarul din cădelniţă şi bulgări de pămînt peste ea în semnul crucii: „Al Domnului e pămîntul, plinirea lui, lumea şi toţi cei ce locuiesc întrînsul“.

O, tu lumină lină, a luminei celei neapropiate, a sfintei măriri a Tatălui ceresc Celui fără de moarte, — luminează-mi calea, cît voi mai fi pe pămînt. Să nu rătăcesc, ci să merg drept înainte pe calea păcii şi a mîntuirii. Iar cînd sufletul meu va sosi pe cîmpia Cerului, călăuzeşte-l să nimerească curţile casei Dumnezeului nostru. Să-şi primească dinarul. Nu ca cel ce a purtat zăduful zilei de dimineaţa pînă seara, ci ca cel sosit în ceasul al unsprezecelea, între muncitorii din via Domnului.

Şi atunci pe cîmpul înstelat
Cu aur ferecat,
Cînd amintirea îmi va acoperi pe rînd uitarea,
Voi şopti în gînd din nou cîntarea:

Dragi mi-au fost umbriri de nori,
În zbor de rîndunele,
Ape liniştite-n lacuri,
Cu oglindiri de codri-n ele.

Miros de tei şi murmur de izvoare,
Ciripit de păsări în răsărit de soare.

Dar mai presus de toate
Cupola grea de stele,
Spre care într-una tins-au
Gîndurile mele.

Pr. I. Muntiu

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

ANUL 117 Sibiu, 1 mai 1969 Nr. 17—18

Biblioteca orășenească „Ștefan Gheorghe" Sibiu str. Cariplus 2

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Cu privire la calendar

Problemele în legătură cu calendarul au interesat întotdeauna și mai interesează și azi pe credincioșii Bisericilor creștine. De aceea, în cele ce urmează ne vom ocupa cu cîteva probleme care s-au pus și se mai pun în legătură cu calendarul.

Calendarul este o formă de măsurare a timpului. El a luat naștere din necesitatea pe care au simțit-o oamenii de a-și fixa sărbătorile și diferitele evenimente la anumite date și de a avea o anumită măsură și regularitate în activitatea și viața lor de fiecare zi.

Mai limpede spus, sub calendar înțelegem aceea rînduială privitoare la zilele, săptămînile și lunile anilor, indicînd fazele lunii și ale celorlalte astre, sau evenimentele care sînt legate de anumite zile sau date din cursul anului. Acesta e calendarul civil, care a fost întocmit pe baza unor rezultate dobîndite prin observarea mișcării aparente a soarelui și ale celorlalte astre, rezultate care nu întotdeauna au fost în deplină armonie cu calendarul astronomic sau solar.

Calendarul bisericesc este și el o rînduială cu privire la sărbătorile bisericești, în special cu privire la acele zile în care sărbătorim evenimente din viața Domnului Hristos, a Sf. Fecioare Maria sau ale Sfinților. La început, creștinii țineau calendarul iudaic iar mai tîrziu au adoptat și ei calendarul roman, în care făceau diferite însemnări cu privire la unele sărbători ținute în anumit loc sau despre moartea unor mucenici care au suferit martiriu în anumite zile, zile care apoi se serbau anual și care mai tîrziu s-au generalizat devenind sărbători pentru toată creștinătatea.

Calendarul are următoarele unități de măsură: ziua, orele, minutele și secundele. O unitate mai mare este anul.

Anul solar, astronomic, ceresc, este intervalul de timp care este necesar învîrtirii complete a Pămîntului în jurul Soarelui, sau intervalul dintre două treceri consecutive ale Soarelui la echinocțiul de primăvară (21 martie). Timpul necesar pentru această rotire a Pămîntului în jurul Soarelui este de 365 zile, 5 ore, 48 minute și 45 secunde.

Calendarul folosit azi aproape în întreagă lumea, este un calendar întocmit de marele astronom din Alexandria pe nume Sosigenes și care a fost introdus în întreg imperiul roman din porunca împăratului roman Caius Iulius Caesar, la 1 ianuarie anul 45 î. d. Hr. După numele lui Iulius Caesar, care a poruncit și întocmirea și introducerea acestui calendar, el s-a numit iulian.

Anul din calendarul lui Sosigenes era de 365 zile și 6 ore. Cele 6 ore tot din 4 în 4 ani formau o zi, care se adăuga la luna februarie. Luna februarie avea deci, în anii ordinari (de 365 zile), 28 de zile, iar anii de 366 zile (numiți bisecți), 29 zile. Tot la al patrulea an luna februarie are o zi mai mult (bis) și din motivul acesta anul se numește „bisect".

S-a constatat însă că oricît de bine ar fi fost întocmit calendarul lui Sosigenes el era mai lung decît anul solar cu 11 minute și 14 secunde. S-ar putea crede că aceste cifre sînt un lucru de nimic, totuși, diferența aceasta de timp a dus la ivirea unei serii întregi de greutăți de natură religioasă și socială.

La început, diferența aceasta nu s-a observat, însă, după un număr mai mare de ani, s-a văzut că ea crește și formează un număr tot mai mare de zile. Astfel, s-a observat că la un număr de 128 ani, calendarul iulian se lungea cu o zi, însă rămînea în urmă față de data reală a echinocțiului solar. Diferența de o zi care se verifică după fiecare număr de 128 ani între calendarul iulian și cel solar ne spune că soarele trece tot cu o zi mai înainte prin punctul său echinocțial, față de ceea ce indică calendarul iulian. Din această cauză calendarul iulian rămînea treptat în urmă. În 1582 el era în urmă cu 10 zile, iar în anul 1923 era în urmă cu 13 zile.

Astfel, pe timpul Sinodului de la Nicea ținut la 325, echinocțiul de primăvară era la 21 martie, în secolul al XVI-lea, din cauza acestei întîrzieri, a fost la 11 martie, iar în 1923 echinocțiul de primăvară cădea la data de 8 martie, a calendarului iulian, creindu-se deci o vădită nepotrivire între mersul Soarelui și calculul greșit al astronomului egiptean Sosigenes.

Datorită acestei nepotriviri s-au produs unele tulburări și la calcularea anotimpurilor și mai ales la fixarea sărbătorilor Sf. Paști, care, conform hotărîrilor Sinodului ecumenic de la Niceea (325), trebuiau serbate în prima Duminică după lună plină de după echinocțiul de primăvară (21 martie). Dacă s-ar întîmpla însă ca Paștile să cadă deodată cu Paștile iudaic atunci Paștile creștine se amînă pentru Duminica următoare. Conform acestei reguli, Paștile trebuiau să cadă într-un interval de 35 zile între 22 martie și 25 aprilie. S-ar fi ajuns cu timpul — datorită acestei nepotriviri — ca Paștile să nu mai fie serbate la timpul lor, ci mai tîrziu, chiar și vara.

Mulți au fost oamenii de știință și din Orient și din Occident care văzînd această nepotrivire cereau îndreptarea calendarului. În Orient prin secolul al XIV-lea erau: Matei Blastares, Nichifor Grigoras și Isac Arghiros. În Occident, erau Roger Bacon, Petru d'Aily și alții. După căderea Constantinopolului sub turci (1453) mulți învățați greci în problema calendarului s-au refugiat în Apus unde au căutat să lucreze pentru îndreptarea lui.

Conciliul Tridentin (1545—1561) a luat în discuție și problema calendarului. În cele din urmă papa Grigorie al XIII-lea (1572—1585) a îndreptat calendarul înlăturînd cele 10 zile de întîrziere a calendarului iulian socotind ziua de 5 octombrie a anului 1582 ca ziua de 15 octombrie. Această îndreptare a calendarului e cunoscută sub numele de „reforma gregoriană", alții îi spun „calendarul gregorian", iar alții îi zic „stil nou" față de calendarul neîndreptat care e numit „stil vechi".

Reforma papei Grigorie al XIII-lea readuce echinocțiul astronomic de primăvară, care atunci cădea la 11 martie, la data reală de 21 martie.

Trebuie să recunoaștem că această reformă a calendarului a contribuit — într-o mai mare măsură — la aflarea unui sistem calendaristic care să stea mai în acord — după cuvîntul unui savant profesor de teologie român — „cu marele ceas al lumii: cu soarele, luna și stelele".

Acest calendar îndreptat al papei Grigorie al XIII-lea a aflat, mai ales în țările din Apusul Europei, o acceptare generală. Și în acest calendar însă rămîne o diferență de aproximativ 24 secunde cu care este mai lung decît anul astronomic. Aceste secunde în curs de 4.000 de ani formează o diferență de o zi între calendarul gregorian reformat și cel astronomic.

În Bisericile Ortodoxe problema îndreptării calendarului s-a pus în timpuri mai apropiate de noi.

După primul război mondial s-a creat un curent favorabil îndreptării și unificării calendarului și printre țările ortodoxe, mai ales că s-a ajuns și la această nepotrivire ca în aceste țări să fie în uz

(Continuare în pag. 2)

Gînduri creștine de primăvară

Anotimpul primăverii este cel mai frumos, cel mai iubit, cel mai mult așteptat dintre toate anotimpurile. Și aceasta nu numai pentru copii, ci, deopotrivă, pentru oamenii de toate vîrstele, deoarece primăvara e simbolul bucuriilor și al nădejdilor renăscute și reînviate deodată cu reînnoirea naturii, e izvorul năzuințelor veșnic tinere, care însuflețesc deopotrivă pe cei tineri ca și pe cei mai vîrstnici. Primăvara aduce pentru toți nu numai mireazma aerului reavăn și înviorător al codrului care mereu întinerește și renaște sub lumina și căldura razelor binefăcătoare ale soarelui, dar în același timp aduce o nouă poftă și un nou dor de viață, un nou imbold la înfrățire prin muncă, tuturor celor dornici să-și dea obolul lor la înfrumusețarea și la înflorirea patriei noastre dragi, de care ne leagă sentimente atît de complexe și de trainice.

Dar primăvara mai are o semnificație îndeosebi pentru creștini. Pentru creștinul adevărat, primăvara este un potrivit prilej de înnoire sufletească și de sporire a dorințelor și năzuințelor lui în spre bine. Căci dacă anotimpul iernii ține în amorțire natura ascunsă sub imensul covor de zăpadă, care-i dă pămîntului căldura necesară spre a feri firavele rădăcini ale cerealelor de îngheț, nu-i mai puțin adevărat că sufletul creștinului în acest anotimp parcă stă în așteptarea unor evenimente deosebite, la care-l supune asprimea și răceala iernii. Și cu toate că la începutul acesteia, sufletul creștinesc tresaltă de bucuria pe care o aduc sărbătorile Nașterii și Botezului Domnului, bucuria cea mai mare a creștinilor o aduce însă praznicul Învierii Domnului, sărbătoare care coinide cu venirea primăverii. Astfel, după săptămînile de reculegere și întristare pe care le prilejuiește Postul Patruzecimii, la sfîrșitul acestuia sosește Praznicul bucuriei, sărbătoarea Învierii Domnului, eveniment care pecetluiește definitiv biruința vieții asupra morții, precum o spune așa de simplu, dar atît de frumos troparul Învierii Domnului: „Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcînd . . .". Această înălțătoare bucurie creștină se îngemănează însă cu bucuria reînvierii naturii în anotimpul primăverii, de aceea convingerea oricărui creștin este că acum și întotdeauna, triumful vieții asupra morții este o biruință definitivă, că viața e mai puternică decît moartea, deoarece Mîntuitorul Hristos a venit în lume pentru a da lumii cît mai multă viață: „Eu am venit în lume, ca oile mele să aibă viață și cît mai multă să aibă" (Ioan 10, 10).

Primăvara, bucuria vieții se simte și se trăiește de întreaga natură, care s-a trezit spre o nouă viață. Covorul de verdeață care acoperă pămîntul devine tot mai pitoresc și mai armonios, iar viețuitoarele, de la cele mai mici, pînă la cele mai mari, însuflețesc întreaga natură cu freamătul vieții lor. Cîntecul măiestrit al păsărilor se împletește cu zumzetul albinelor, simfonia naturii dobîndind astfel tonalități care ne dau fiori de adevărată desfătare. Viața se desfășoară din plin, căci ea a biruit amorțirea și inactivitatea din timpul iernii. Dar creștinul nu uită că toate aceste minunății ale naturii se petrec după voința Aceluia despre care Psalmistul a spus: „Cît de minunate sînt lucrurile tale, Doamne, toate întru înțelepciune le-ai făcut și e plin pămîntul de făptura ta" (Ps. 103, 24). Toată făptura neînsuflețită aduce astfel un omagiu Celui ce le-a supus pe toate legii Sale celei veșnice!

Dar dacă bucuria renașterii la viață e o lege a întregii firi însuflețite, cum să nu fie ea legea celei mai înalte făpturi, zidită după chipul lui

(Continuare în pag. 2)

Cu privire la calendar

(Urmare din pag. 1)

două calendare: calendarul îndreptat pentru viaţa civilă, a statului, şi calendarul neîndreptat în viaţa bisericească.

Congresul interortodox din luna mai 1923 de la Constantinopol, la care au participat Bisericile Ortodoxe autocefale, printre care şi Biserica Ortodoxă Română, a recomandat tuturor Bisericilor Ortodoxe îndreptarea calendarului, dar după un sistem mai bun în care diferenţa între anul calendaristic şi anul solar nu e decît de 2.02 secunde, avînd o întîrziere de abia o zi numai după 42.772 ani.

Hotărîrile acestui Congres — fiindcă nu reprezenta toate Bisericile autocefale — n-au putut avea caracter obligatoriu, rămînînd ca fiecare Biserică Ortodoxă să le pună în aplicare cînd va socoti timpul potrivit.

Biserica Ortodoxă Română a fost printre cele dintîi care a adoptat îndreptarea calendarului. Astfel, în Biserica noastră ziua de 1 octombrie 1924 (prin înlăturarea celor 13 zile de întîrziere) a fost socotită ziua de 14 octombrie 1924.

Aproape toate Bisericile Ortodoxe au adoptat calendarul îndreptat ne mai rămînînd la „stilul vechi" decît Patriarhia Ierusalimului, Bisericile Ortodoxe din Rusia şi Serbia, mănăstirile de la Muntele Athos şi Sinai.

Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Bulgare a consacrat în anul 1967 cîteva şedinţe problemei calendarului. În 22 decembrie 1967 a decis introducerea, începînd cu 20 decembrie 1968, a calendarului iulian îndreptat. Motivul introducerii acestui calendar este că aceasta este „dorinţa clerului şi a poporului dreptcredincios bulgar, înlătură nepotrivirea ca Anul Nou să fie sărbătorit înainte de Naşterea Domnului, corespunde tendinţelor ecumenice ale Sf. Biserici" şi însemnează totodată „o revenire la tradiţiile cultice şi bisericeşti ale poporului bulgar".

Ca urmare a acestui curent şi în Bisericile care n-au adoptat încă calendarul iulian îndreptat, devine tot mai populară ideea că acest calendar trebuie îndreptat.

Trebuie să amintim însă şi faptul că Bisericile Ortodoxe, care au primit îndreptarea calendarului, au consimţit ca Paştile şi sărbătorile legate de ciclul pascal să fie sărbătorite după stilul vechi, urmînd ca numai sărbătorile cu dată fixă să fie sărbătorite după calendarul îndreptat. Din acest motiv problema calendarului nu este rezolvată pe deplin, ea rămînînd ca o temă care urmează să fie rezolvată de Sfîntul şi Marele Sinod Ortodox, care se va ţinea într-un timp apropiat.

Îndreptarea calendarului a întîmpinat unele greutăţi din partea unor credincioşi nepricepători şi fanatici, puţini la număr, care au format (la noi) o opoziţie faţă de autoritatea bisericească şi faţă de hotărîrile Bisericii, numindu-se „stilişti" sau „calendarişti".Aceştia au provocat unele neplăceri şi dezordini, mai ales în Moldova, fiindcă confundă calendarul şi pascalia cu dogma, deşi calendarul nu are nici o legătură cu dogmele Bisericii, după cum nici dogmele nu au legătură cu calendarul. Schimbînd sau îndreptînd calendarul noi n-am schimbat credinţa, legea noastră strămoşească, care este aceeaşi şi azi după cum a fost de la început.

Biserica noastră Ortodoxă a păstrat rînduielile noastre bisericeşti şi sărbătorile aşa cum au fost ele fixate de Sf. Părinţi. Ceea ce s-a îndreptat a fost o greşală de calcul din vechiul calendar neîndreptat, care îndreptat fiind a fost pus în concordanţă cu calendarul astronomic, cu Soarele, acest mare ceasornic al lumii, care constituie temeiul măsurării timpului.

Faptul că Biserica Ortodoxă Bulgară s-a hotărît să adopte calendarul iulian îndreptat, este un argument în plus în sprijinul acestei îndreptări. Este semnul cel mai evident al convingerii care s-a creat în rîndurile credincioşilor Bisericii Bulgare, de a pune de acord şi în concordanţă calendarul cu adevărul ştiinţific.

Din toate acestea pe care le-am spus rezultă că numai un calendar îndreptat ne poate da certitudinea să prăznuim Sf. Paşti chiar la data cuvenită, adică în prima Duminică după lună plină, de după echinocţiul de primăvară.

Socotim că e momentul potrivit acum, avînd şi exemplul Bisericii Ortodoxe Bulgare, ca credincioşii români care mai stăruie în ideea lor „stilistă" să lapede greşitele lor convingeri şi să revină la rînduielile Bisericii noastre strămoşeştşi, care n-a schimbat nimic din învăţătura Domnului nostru Iisus Hristos. Cu toţii împreună să mărturisim pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sf. Duh.

Pr. Prof. *Alex. Moisiu*

Să înviem cu Domnul

Sufletul nostru se umple azi de lumină duhovnicească — pentru că toate s-au schimbat faţă de ziua de ieri. El saltă de bucurie pentru că, uniţi cu Domnul, am ajuns în comunitate de viaţă fericită cu El prin Sf. Taină a Mărturisirii şi a Sf. Cuminecături.

Această bucurie porneşte din Învierea Domnului, praznic pe care l-am serbat nu de mult. Experienţa vieţii religioase ne arată, în chip intim şi personal, că centrul de gravitate al sufletului creştin este Învierea Domnului. Din mormîntul gol al Domnului se revarsă tainic şi etern o linişte şi o pace netulburată peste fiinţa noastră, iar inima tresaltă în vibraţii duhovniceşti cu fior de veşnicie.

Totul este opera harului divin, care izvorăşte de Sf. Înviere, praznicul praznicelor şi sărbătoarea sărbătorilor, soarele mîntuirii şi al fericirii noastre. Sf. Înviere este temelia credinţei că Hristos Domnul este Dumnezeu adevărat, care se jertfeşte pentru noi etern din dragoste nesfîrşită. Ea ne întăreşte nădejdea în învierea de obşte a trupurilor noastre. Mai mult, Sf. Înviere ne dă încredinţarea deplină că există o veşnicie fericită pe care o putem cîştiga prin trăire sinceră şi permanentă în duhul dragostei evanghelice. Prin Înviere s-au rupt încuietorile cele veşnice, iar puterea iadului şi a morţii s-a sfărîmat. „Unde-ţi este moarte boldul, unde-ţi este iadule biruinţa?", Aşa se întreabă Sf. Apostol Pavel (1 Cor. 15, 55) şi cu el se întreabă Sf. Ioan Gură de Aur în cuvîntul de învăţătură din ziua Învierii. Iadul s-a zdrobit şi s-a golit de cei buni şi drepţi, iar moartea s-a omorît pentru cei ce vieţuiesc în Hristos. Adam a înviat şi Eva se bucură şi cu ei ne bucurăm şi noi toţi.

Hristos Domnul a înviat ca Om şi ne-a arătat că şi noi vom învia. El este primul om duhovnicesc care nu mai moare, pentru că păcatul şi diavolul nu-l stăpînesc iar moartea n-are putere asupra Lui. Domnul s-a jertfit pentru noi şi a înviat ca să ne slobozească din păcat şi să ne dăruiască viaţa cea veşnică, pe care am avut-o în paradis, dar pe care am pierdut-o prin neascultare de Dumnezeu.

Începînd cu Sf. Înviere a intrat în istoria omenirii harul divin şi cu el a strălucit icoana omului duhovnicesc pe care trebuie să o realizeze fiecare creştin. Acum începe împărăţia harului, care va dura pînă la sfîrşitul veacurilor. Acum se pune temelie veşnică Bisericii, care este împărăţia lui Dumnezeu pe pămînt. Înlăuntrul acestei împărăţii, omul credincios primeşte forţe uriaşe, energii inepuizabile împotriva păcatului şi a diavolului, pentru triumful idealului religios-moral în lume, pentru personalizarea şi îndumnezeirea sa, pentru slujirea valorilor absolute: Adevărul, Binele şi Frumosul, întrupate în Hristos-Dumnezeu.

Îmbrăţişînd întreg cosmosul uman, ziua Învierii este începutul restaurării armoniei *dintre om şi Dumnezeu* şi a *împăcării noastre unul cu altul.*

Ziua Învierii ne îndeamnă să zicem fraţilor şi celor ce ne urăsc pe noi, să-i iertăm de toate cîte ne-au greşit. Iertîndu-ne şi împăcîndu-ne unii cu alţii viaţa ni se luminează şi se umple de bucurie şi valoare, iar sufletul se renaşte şi petrece în sărbătoare şi cu veselie cîntă cu îngerii: „Acum toate de lumină s-au umplut şi cerul şi pămîntul şi cele dedesubt, pentru că prăznuim omorîrea morţii, sfărîmarea iadului şi începutul vieţii veşnice" (Catav. Paştilor).

Praznicul Învierii Domnului ne zice: Bucuraţivă şi vă înălţaţi cugetul curat spre Domnul care prin cruce a adus bucurie la toată lumea, a izbăvit de întristare şi durere, de lacrimi şi de moarte. Toată suflarea să laude pe Domnul, pentru că vedem azi pe adevăratul şi veşnicul nostru Mîntuitor, pe Fiul lui Dumnezeu şi Fiul Fecioarei, care, înviind din morţi, a rupt zapisul păcatului şi ne-a dezlegat din blestemul lui Adam.

De aceea, ridicaţi-vă! Nu mai zăboviţi în robia neîncrederii lui Toma şi deznădejdea lui Iuda. El ne învaţă azi că *Adevărul şi Lumina sînt mai tari decît minciuna şi întunericul; Binele şi Iubirea înfrîng răul şi ura; viaţa biruieşte moartea şi virtutea este mai tare decît păcatul.* Dumnezeu călăuzeşte paşii omului pe drumul binelui, iar prezenţa şi lucrarea Lui nu pot fi împiedicate de răutatea şi păcatele oamenilor. El este fiinţă, absolută şi infinită, iar noi sîntem mărginiţi şi în slăbiciuni. De aceea, ca creştini, cea mai înaltă înţelepciune a vieţii este să ne supunem lui Dumnezeu şi să slujim voii Sale. Aceasta este cheia şi taina fericirii noastre.

Ziua Învierii este începutul apostolatului creştin. La fel ca femeilor mironosiţe şi Apostolilor, îngerul Domnului, care a prăvălit piatra de pe mormînt în dimineaţa Învierii, ne zice azi şi nouă: „Mergeţi şi vestiţi tuturor bucuria cea mare că *Hristos Domnul a înviat din morţi*". Lumina se aprinde din lumină şi *viaţa cea nouă porneşte unul de la altul, de la exemplul nostru cel bun,* din lumina noastră duhovnicească, pe care trebuie să o transmitem în jurul nostru.

Luminatu-ne-am cu lumina Învierii Domnului? Tresăltat-am de bucurie că am început — cu Hristos Domnul — o viaţă nouă, mai bună, mai curată şi mai sfîntă? În adîncul nostru trăim adevărul pe care-l cîntăm la strană, timp de 40 de zile: „Ieri cu Tine m-am îngropat, Hristoase, astăzi mă scol împreună cu tine?". Murit-am păcatului? L-am depărtat de la noi, devenind frămîntătură nouă; om nou, în gînd, în vorbă şi în faptă? Să cugetăm adînc la aceste întrebări. *Dacă sîntem un om nou,* atunci vom fi adevăraţi creştini, *vestitori ai Învierii,* pentru că ne ridicăm din moarte la viaţă şi de pe pămînt la cer şi *cu noi ridicăm şi înviem şi pe alţii.* Dar, dacă sîntem tot omul cel de ieri, omul cel vechi al păcatului, *cîntarea noastră este o vorbă goală şi o aramă sunătoare* care ne osîndeşte în veci. În acest caz nu vom simţi lumina Învierii Domnului.

Cu Luca şi Cleopa, să rugăm neîncetat pe Domnul să rămînă cu noi toţi, ca lumina şi harul Învierii Sale să ne călăuzească paşii în toate zilele vieţii noastre! Să facem cele plăcute Lui, spre lauda lui Dumnezeu, bucuria şi mîntuirea sufletului nostru, acum şi în veci. *Prot. S. Radu*

Gînduri creştine de...

(Urmare din pag. 1)

Dumnezeu? Căci dacă primăvara înseamnă reînvierea naturii întregi spre o nouă viaţă, tot astfel Praznicul Învierii Domnului, primăvara vieţii creştinului, trebuie să constituie pentru el izvorul renaşterii lui spre o nouă viaţă, spre o viaţă mai bună şi mai curată decît cea de pînă atunci, spre o viaţă trăită în duhul învăţăturii Celui ce a înviat din morţi, a Celui ce, prin moartea Sa, ne-a scăpat pe noi din robia morţii celei veşnice şi din osînda păcatului, renăscîndu-ne la o nouă viaţă. Duhul vieţii în Hristos trebuie să pătrundă în sufletul fiecărui creştin, o dată cu sosirea luminatului praznic al Învierii Domnului, căci această „luminată şi sfîntă zi", praznicul praznicelor şi sărbătoarea sărbătorilor, e temeiul şi izvorul celei mai mari bucurii a creştinilor. Ne-o arată aceasta Sfintele Evanghelii, care subliniază bucuria pe care Învierea Domnului a adus-o Apostolilor şi femeilor mironosiţe (Mt. 28, 8—9; Ioan 20,16; 20, 20).

De această bucurie duhovnicească trebuie să fie cuprins sufletul oricărui creştin, ea fiind urmarea firească a harurilor pe care Mîntuitorul Hristos le-a revărsat, prin Învierea Sa, asupra tuturor oamenilor. De aceea, poetul sfînt ne îndeamnă să ne manifestăm această bucurie, cu prilejul acestui praznic: „Ziua învierii şi să ne luminăm cu serbarea şi unii pe alţii să ne îmbrăţişăm şi să zicem fraţilor şi celor ce ne urăsc pe noi. Să iertăm toate pentru înviere şi aşa să strigăm: Hristos a înviat din morţi, cu moartea pre moarte călcînd şi celor din mormînturi viaţă dăruindu-le". Aceste cuvinte sînt mărturia noului fior de viaţă ce cuprinde sufletul creştinului: o viaţă plină de bucurie şi de dragoste pentru semenul nostru, o viaţă pusă în slujba aproapelui nostru, o viaţă trăită în duhul înfrăţirii universale. Această renaştere a creştinului spre o nouă viaţă dobîndeşte şi o altă semnificaţie: ea înfrăţeşte întreolaltă nu numai pe creştini cu fraţii lor de alte credinţe, ci înfrăţeşte pe oameni cu întreaga creatură întru înnoirea vieţii, deoarece prin jertfa Fiului lui Dumnezeu întreaga natură supusă stricăciunii prin păcatul lui Adam, s-a slobozit din robia acesteia, spre slobozenia măririi fiilor lui Dumnezeu (Rom. 8, 20—21).

Iată de ce, în înnoirea şi trezirea naturii spre o nouă viaţă în anotimpul primăverii, creştinul trebuie să vadă nu numai supunerea firii la legea ce i-a fost dată de Creatorul ei, ci deopotrivă un semn al biruinţei universale a vieţii asupra morţii, adusă în lume de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, a biruinţei binelui asupra răului, a virtuţii asupra păcatului. Dar în acelaşi timp, el nu trebuie să mai cadă sub robia păcatului, ci trebuie să-şi rînduiască viaţa după voia lui Dumnezeu, trăind în pace şi dragoste frăţească cu semenii săi. Şi înfrăţit cu natura în aceeaşi bucurie de viaţă pe care o aduce primăvara, el are datoria să vieţuiască după îndemnul Sf. Apostol Pavel: „...cîte sînt devărate, cîte sînt cinstite, cîte sînt drepte, cîte sînt curate, cîte sînt iubite, cîte sînt cu nume bun, orice virtute şi orice laudă... acestea să le faceţi şi Dumnezeul păcii va fi cu voi" (Filip. 4, 8—9).

I. Zăgreanu

La aniversarea lui

DIMITRIE BOLINTINEANU

În cursul lunii aprilie a. c., în întreaga țară, ba chiar și peste hotare, a fost sărbătorit poetul și scriitorul Dimitrie Bolintineanu, cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la nașterea sa. Pentru cinstirea amintirii acestui vrednic fiu al poporului nostru, îndrăgit de noi toți încă de pe băncile școlii, se încrestează și aceste modeste rînduri.

D. Bolintineanu s-a născut în 1819, în comuna Bolintinul de Vale de lîngă București, ca fiu al românului macedonean Enache Cosmad și al Anicăi Caloian. De timpuriu rămîne orfan de tată, din care cauză împreună cu mama și sora sa se mută la București. Aici primește primele noțiuni de scris și citit, urmînd cursurile școlii de la Coltea, iar mai tîrziu pe cele de la Sf. Sava.

În toamna anului 1843 îl întîlnim ca membru al Asociației revoluționare „Frăția", alături de N. Bălcescu, Ion Ghica ș. a., cu care va fi apoi în bune relații de prietenie, la baza acestor relații stînd aspirațiile comune de libertate și ridicare a țării și poporului din care făceau parte, copleșit de multe suferințe în acea vreme.

În februarie 1848 este martor la revoluția care a izbucnit în capitala Franței, unde poetul se afla la studii. De aceea, împreună cu alți tineri români, se întoarce în țară, luînd parte activă la pregătirea revoluției din Țara Românească, îngrijindu-se, de pildă, de apariția ziarului „Popolul suveran", al cărui redactor responsabil va rămîne pînă la înăbușirea revoluției.

În septembrie însă îl găsim printre cei 22 de fruntași ai revoluției muntene, porniți sub escortă într-un exil, din care Bolintineanu nu se va întoarce decît după 9 ani. Cu dorul țării și al celor dragi în inimă, el va folosi însă acest timp dînd la iveală o seamă de lucrări cu caracter patriotic, de cunoaștere a Principatelor Române și de afirmare a drepturilor lor în fața lumii. Tot în acest interval întreprinde o serie de călătorii în Palestina, la Locurile sfinte, cum le numim noi creștinii, în Egipt, în părțile Macedoniei la aromâni etc. Sînt semnificative pentru această perioadă următoarele rînduri, desprinse dintr-o prefață la o lucrare a poetului nostru apărută la Iași în 1855: „Cetitoriul, dacă va afla mulțămire citind-o, dacă va lăcrima ca cel ce scrie aceste rînduri la paginile consacrate pentru amorul Patriei, aducîndu-și aminte de poetul român carele de la 1848 se află pe țărmuri străine și carele se numește Bolintineanu".

Reîntors în țară, în 1857, petrece cîtva timp la Iași, unde-l cunoaște pe A. I. Cuza, iar din octombrie 1858 îl întîlnim redactor responsabil la gazeta „Dîmbovița" din București, căreia îi dă o foarte pronunțată orientare unionistă.

După Unirea Principatelor din 1859, Bolintineanu devine colaborator de seamă al domnitorului Alexandru Ioan Cuza, ale cărui reforme le sprijină cu toată ființa, cu deosebire în calitatea sa de ministru al Instrucțiunii și al Cultelor.

Către anul 1870 îl întîlnim bolnav și cît se poate de sărac. În 1872 este internat în spitalul Pantelimon din București, iar în august același an închide ochii, fiind înmormîntat lîngă biserica din satul său natal, Bolintinul din Vale. Acuzatoare pentru acele vremi de indiferentism față de soarta celor ce-și închinau viața binelui obștesc sînt următoarele rînduri desprinse dintr-un document contemporan, care consemnează moartea poetului în felul următor: „La 27 august 1872 a murit în spitalul Pantelimon, după o lungă și crudă boală, în cea mai neagră mizerie, fără familie, fără ajutor de nicăiri, în mijlocul nepăsării generale, poetul Dimitrie Bolintineanu.

Poet al redeșteptării naționale, fost ministru al Cultelor și al Instrucțiunii, asistat în anii din urmă a boalei și mizeriei sale numai de un singur prieten devotat, anume Zane, a murit neștiut aproape de nimeni".

D. Bolintineanu a scris atît versuri cît și proză, bogata sa moștenire literară fiind străbătută de simțăminte înalte morale, de omenie, însușire atît de caracteristică poporului nostru, din a cărui viață poetul și-a tras multă sevă. Creația sa însă este străbătută mai ales de un puternic și sfînt fior patriotic. Dragostea de Patrie și popor este trăsătura cea mai caracteristică a întregii opere bolintinene.

Din scrierile în versuri ale lui D. Bolintineanu încrestăm cîteva cicluri, ca:

„Melodii Române", din care reținem versurile:

„Ce țară mai poetică
Mai dulce decît tine
Își coperă cosițele
Cu flori așa divine".

desprinse din „Cîntarea României", care reprezintă cugetări versificate, inspirate din „Cîntarea României" a lui A. Russo, sau:

„Sînt însă orbi în lume, de inimă, de minte,
Aceștii, c-un cuvînt,
Merită ca să-i plîngem de tine înainte,
Trăiesc orbi în lumină și morți în viață sînt"

din poezia „La un orb", în care, precum vedem, combate orbirea sufletească care-i mult mai periculoasă decît cea trupească, apoi ciclurile „Basme", „Florile Bosforului, „Reverii", „Satire politice", „Macedonele", din care reținem versurile:

„În deșert tu strîngi avere,
Viața n-ai s-o moștenești,
Moartea vine și te cere,
Și cu aur n-o oprești" —

din poezia „Moartea", dar mai ales neîntrecutele sale „Legende istorice", în care trecutul Patriei, virtuțile poporului nostru sînt evocate cu o puternică forță, cucerindu-ne la orice vîrstă prin căldura și autenticitatea lor. Toți eroii acestor versuri pun mai presus de orice iubirea pentru plaiurile natale, pe care le apără, cu prețul vieții lor, împotriva tuturor doritorilor de cotropire. Reținem din acest ciclu titluri ca: Cea din urmă noapte a lui Mihai cel Mare, Preda Buzescu, Mama lui Ștefan cel Mare, Mircea cel Mare și solii, Fata de la Cozia, Visul lui Ștefan cel Mare, Bîrlad, Codrul Cosminului, Daniel Sihastru, Popa Stoica ș. a.

Din scrierile în proză, D. Bolintineanu ne este cunoscut cu deosebire prin volumele sale de călătorii, din care, prin mulțimea informațiilor pe care le cuprinde, se poate închega o întreagă istorie a locurilor și oamenilor pe unde a trecut. Reținem de aici „Călătorii pe Dunăre și în Bulgaria", „Călătorii în Moldova", pentru noi, ca creștini, importanță prezentînd și „Călătorii la Ierusalim în sărbătorile Paștelui și în Egipt", și „Călătorii la românii din Macedonia și Muntele Athos".

Din dragostea fierbinte față de țara și poporul din care făcea parte, a izvorît viziunea cu adevărat profetică a lui D. Bolintineanu, exprimată în cunoscutele sale versuri:

„Viitor de aur țara noastră are
Și prevăz prin secoli a ei înălțare".

Acest „prevăz" al său, această proorocire a sa se împlinește în anii noștri, cînd Patria noastră este angajată pe un drum de multilaterală „înălțare", pentru binele tuturor fiilor ei.

În drumul său de cinstită și frumoasă înălțare, de afirmare pozitivă, internă și externă, poporul nostru însă nu uită nici o clipă pe toți cei ce și-au pus toată dragostea lor, tot devotamentul și priceperea lor în slujba celor mulți, între care la loc de seamă se numără și D. Bolintineanu.

Gh. Papuc

HRISTOS A ÎNVIAT!

Dangăt de clopot
Prin văi răsună,
Natura e-n șopot,
Creștinii s-adună.

E pace-n altar
Și-n plină tăcere,
S-aude glas rar
De Sfînta-nviere.

Blîndul părinte
Împarte lumină,
În zilele sfinte
Creștinii se-nchină.

Codru-nverzește
Și în tăcere,
Totul vorbește
De Înviere.

Zumzet de-albine
Cu aur din flori,
Vin ca să-nchine
Miresmele lor.

Izvorul din stîncă
Voios azi șoptește,
În pacea adîncă,
Pe Domnul slăvește.

Pe văi și coline
Apus s-a lăsat
În liniști divine
Hristos a înviat!

Georgeta Condur

De Izvorul Tămăduirii

Ca și în anii trecuți, în Vinerea luminată (18 aprilie 1969) Sf. Mănăstire „Brîncoveanu" de la Sîmbăta de Sus (jud. Brașov) și-a sărbătorit praznicul „Izvorul Tămăduirii".

Cu acest prilej s-a săvîrșit — la Altarul din aer liber — Sf. Liturghie arhierească de către Înalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, înconjurat de următorul sobor de preoți și diaconi: P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belașcu, P. Cuv. Arhim. Serafim Popescu, P. C. Prof. Dr. Isidor Todoran, P. C. Prof. Dr. Corneliu Sîrbu, P. C. prot. Dr. Vasile Coman-Brașov, P. C. prot. Moise Ionașcu-Făgăraș, P. C. preoți de la diferite parohii, C. arhid. Iosif Bolog și C. diacon Gheorghe Papuc de la Centrul arhiepiscopesc.

La priceasnă s-au ținut două predici.

În prima, P. C. prot. Moise Ionașcu-*Făgăraș a vorbit credincioșilor despre dragoste și omenie, îndemnîndu-i să-și împlinească îndatoririle față de Biserică și față de Patrie.*

În a doua predică de la priceasnă, P. Cuv. Arhim. Serafim Popescu *a stăruit asupra bucuriei celei mari pe care o revarsă în sufletele credincioșilor Învierea Domnului.*

După terminarea Sf. Liturghii a predicat P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belașcu, *care a arătat printre altele că cele care s-au învrednicit prima dată de bucuria Învierii Domnului au fost femeile mironosițe. Ele au văzut mai întîi mormîntul gol și au auzit cuvintele îngerilor: „Pentru ce căutați pe cel viu între cei morți? Nu este aici, ci a înviat!" (Lc. 24, 5—6).*

Primele cuvinte adresate de către Mîntuitorul — după învierea Sa din morți — Sfinților Săi Apostoli au fost: „Pace vouă!" (In. 20, 19 și 21). Ceea ce însemnează că unul din darurile Învierii Domnului este pacea.

Cei ce vor să tulbure liniștea și pacea lumii se vor lovi de voința celor ce doresc fierbinte pacea și luptă pentru ea.

Dacă vom trăi toți credincioșii creștini așa cum ne învață Mîntuitorul în dragoste, în lumina vieții curate, atunci în lume va fi pace, bunăvoire, propășire și fericire.

Luînd cuvîntul, Înalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Nicolae *a rostit un cuvînt de învățătură și îndemn.*

Pornind de la episodul vindecării ologului din naștere de către Sf. Apostol Petru (F. Ap. 3, 1—18), care i-a zis acestuia: „În numele lui Iisus Hristos din Nazaret, scoală-te și umblă!", Înaltul Ierarh a arătat ce înseamnă numele lui „Iisus Hristos" și puterea ce se revarsă asupra credincioșilor creștini prin rostirea în duh de rugăciune a acestui nume.

În continuare, Înalt Prea Sfinția Sa a lămurit pe ascultători cu privire la feluritele nume ce există și la obligația ce decurge din purtarea acestor nume. „În primul rînd ne obligă numele de creștin . . . Numele acesta ne obligă să fim vrednici de Iisus Hristos, să fim vrednici de darurile pe care Biserica le revarsă în inima noastră prin Sf. Taine, prin rugăciunile ei. În al doilea rînd, fiecare își are numele de la Botez, nume care îl obligă să se poarte în conformitate cu sfîntul pe al cărui nume îl poartă. În al treilea rînd, este numele pe care l-au purtat strămoșii noștri cu cinste și cu vrednicie, pe care-l poartă poporul nostru și astăzi cu cinste și cu vrednicie, sub îndrumarea conducătorilor înțelepți și iubiți, și pe care fiecare trebuie să-l purtăm cu aceeași cinste și cu aceeași vrednicie".

A încheiat cu îndemnul: „să ne angajăm aici la sfînta mănăstire . . . ca și în viitor, în fiecare zi, în fiecare clipă, să ne gîndim mereu că purtăm numele lui Iisus Hristos, că purtăm numele unui sfînt, că purtăm numele poporului român, să căutăm să fim vrednici de aceste nume și să ne arătăm vrednici de ele nu numai prin vorbe, ci și prin fapte".

Apoi soborul s-a împărțit în trei: o parte — în frunte cu Înaltul Ierarh — a săvîrșit sfințirea apei la fîntînă și rugăciune de pomenire la mormîntul Mitrop. N. Bălan; șapte preoți au slujit Sf. Maslu; P. Cuv. Arhim. Serafim Popescu a împărtășit pe credincioșii pregătiți în acest scop.

În felul acesta, praznicul „Izvorul Tămăduirii" a fost un moment de vibrare ortodoxă și românească, în care cei de față și-au înviorat conștiința îndatoririlor creștinești și cetățenești-patriotice.

C. S.

Binecuvîntarea bisericii din Braşov-Cetate

Duminică, 27 aprilie 1969, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a săvîrşit binecuvîntarea bisericii Sfînta Adormire din Braşov-Cetate.

În ajun, Î. P. S. Sa se opreşte în parohia Cristian din preajma Braşovului, fiind primit — la orele 19 — de către credincioşi şi preoţi în faţa bisericii. Cuvîntul de bun venit îl rosteşte P. C. prot. Dr. Vasile Coman-Braşov. Ii răspunde Î. P. S. Sa, exprimînd bucuria că a putut veni în această parohia ca împreună să ne simţim înfrăţiţi în munca pentru propăşirea Bisericii şi Patriei.

Este de faţă şi dl Gustav Bartmes, pastor al Cristianului şi decan al districtului evang. Braşov.

Se slujeşte apoi vecernia şi litia, răspunsurile fiind date de corul mixt al parohiei, condus de P. C. pr. Ioan Comşulea. În cadrul lor, Î. P. S. Sa hiroteseşte întru protopop pe P. C. pr. pens. I. Micu.

Vorbind credincioşilor despre arătarea Domnului ucenicilor Luca şi Cleopa în drum spre Emaus (Lc. 24, 13—32), P. C. prot. Dr. Vasile Coman îi îndeamnă să păşească mai departe pe calea progresului spre binele Bisericii şi al Patriei.

Dl pastor Gustav Bartmes adresează Î. P. S. Sale un însufleţit cuvînt de bun venit şi stăruie asupra ecumenismului şi răspunderii Bisericilor în faţa lumii de azi.

Mărturisind bucuria de a-l avea pe Î. P. S. Sa în mijlocul păstoriţilor săi, P. C. pr. Ioan Comşulea, parohul locului, evocă cîteva momente de seamă din viaţa bisericii şi a parohiei, făgăduind că va fi alături de toate acţiunile pentru progres, înfrăţire şi pace.

P. C. pr. pens. Ioan Micu mulţumeşte Înaltului Ierarh pentru distincţia acordată.

Reliefînd bucuria momentului, P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu arată că vremea de azi ne cheamă ca prin unitatea noastră bisericească să întărim unitatea poporului nostru. Să dăm dovadă că sîntem elemente de unitate, armonie şi pace!

Luînd cuvîntul, Înaltul Ierarh vorbeşte credincioşilor despre bucuria pe care o revarsă asupra vieţii noastre învierea Domnului nostru Iisus Hristos.

Nu au dreptate cei ce spun că viaţa aceasta este o vale a plîngerii. Căci odată cu învierea Domnului viaţa a biruit moartea şi s-a pus sub semnul biruinţei, al bucuriei. De acum greutăţile, suferinţele şi moartea sînt mijloace spre biruinţă. Viaţa creştină este viaţă de bucurie, care stă sub ocrotirea lui Hristos.

O mare bucurie a vieţii noastre este aceea pe care ne-o dă m u n c a pentru propăşirea Patriei şi a lumii întregi.

De asemenea, motiv de bucurie este faptul că dragostea lui Hristos adună toate Bisericile la un loc, ca să lucreze împreună pentru progres şi pace în toată lumea.

Încheie cu îndemnul de a păşi tot mai hotărît pe calea bucuriei, a unităţii şi păcii.

Duminică, 27 aprilie 1969, la orele 10, Î. P. S. nostru Mitropolit N i c o l a e soseşte în faţa bisericii Sf. Adormire din Braşov-Cetate, restaurată, înnoită şi înfrumuseţată. Este întîmpinat de preoţi şi credincioşi, între care şi junii şcheieni în ţinuta lor tradiţională. Cuvîtul de bun sosit îl rosteşte P. C. prot. Dr. Vasile Coman, rugînd pe Înaltul Ierarh să binecuvinteze viaţa şi străduinţile păstoriţilor săi, precum şi exprimînd bucuria că cu acest prilej sînt de faţă şi reprezentanţii celorlalte culte din Braşov. Răspunzînd, Înaltul Ierarh remarcă faptul că credincioşii braşoveni sînt reprezentanţi de seamă ai Ortodoxiei şi buni fii ai poporului nostru.

Urmează slujba de binecuvîntare a bisericii şi apoi Sf. Liturghie arhierească, pe care Î. P. S. Sa le săvîrşeşte înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi. Răspunsurile sînt date de corul bisericii condus de P. C. pr. Gh. Diaconu-Uda.

La preacasnă predică P. C. vicar Tr. Belaşcu despre femeile mironosiţe şi — în legătură cu acestea — despre rolul femeii în viaţa omenească, înfăţişînd cîteva pilde de femei celebre din istoria universală şi naţională. Îi îndeamnă pe credincioşi să continuie a fi buni fii ai Bisericii şi ai Patriei.

După Sf. Liturghie, se citeşte cuvîntul de cinstire al Î. P. S. Mitropolit Nicolae adresat P. C. pr. Gh. Diaconu şi N. Stoican, cel din urmă fiind distins şi cu brîu roşu. Urmează apoi hirotesirea întru protopresbiteri a P. C. pr. Ioan Comşa-Braşov vechi şi Ioan Popiţa-Braşov Nou.

În cuvîntul său, P. C. prot. Dr. Vasile Coman mulţumeşte lui Dumnezeu pentru această bucurie a încununării muncii de reînnoire şi înfrumuseţare a bisericii. Arată apoi contribuţia Bisericii noastre în istoria braşovenilor. În continuare, mulţumeşte credincioşilor pentru jertfele aduse, precum şi tuturor celor ce au contribuit la realizarea acestei opere. Încheie mulţumind în chip deosebit Înaltului Ierarh, căruia îi dăruieşte o icoană a Sf. Ierarh Nicolae, lucrată în fir aurit şi de mătase naturală.

Luînd cuvîntul, Î. P. S. nostru Mitropolit N i c o l a e a vorbit credincioşilor despre trăsătura caracteristică a Braşovului ortodox: virtutea s t a t o r n i c i e i.

De încheiere, mulţumeşte credincioşilor pentru felul în care a fost primit şi-i îndeamnă să muncească cu tragere de inimă pentru propăşirea Bisericii şi Patriei.

În continuare, Înaltul Ierarh miruieşte pe toţi credincioşii.

În cadrul agapei frăţeşti ce a urmat, ia cuvîntul dl Albert Klein, prim-preotul Bisericii Negre, care felicită pe credincioşii braşoveni ortodocşi pentru bucuria lor de azi. În ambianţa ortodoxă se simte ca în casa unei surori mai vîrstnice, care a păstrat un tezaur de rugăciune ce rămîne model de închinare pentru toţi credincioşii creştini.

Dl Carol Szabó, protopop reformat al Braşovului, declară că doreşte să trăim cu toţii în spiritul ecumenismului iubirii.

P. C. pr. Bela Kovács, reprezentantul prot. romano-catolic din Braşov, declară că credinţa comună în Iisus Hristos ne leagă puternic împreună, mai presus de orice deosebire de neam şi limbă.

În numele Bisericii luterane maghiare S. P. din Braşov, dl pastor Gheorghe Ráduh exprimă ideea că numai acei credincioşi creştini sînt cu adevărat creştini, care participă la bucuria fraţilor lor în Iisus Hristos.

Au mai vorbit:

P. C. pr. I. Comşa (Braşov vechi), St. Tascianu (bis. Sf. Nicolae), N. Modoiu (secret. prot.), dl Gh. Păunescu (cons. parohial), P. C. prot. V. Coman şi P. C. vicar Tr. Belaşcu.

După ce relevează hărnicia şi spiritul de colaborare armonioasă care stau la baza înnoirii şi înfrumuseţării bisericii Sfînta Adormire din Braşov-Cetate, Î. P. S. nostru Mitropolit N i c o l a e mulţumeşte coriştilor pentru executarea cîtorva bucăţi româneşti. De asemenea, mulţumeşte reprezentanţilor celorlalte culte, care ne-au cinstit cu prezenţa lor, precum şi reprezentanţilor autorităţilor locale şi Departamentului Cultelor.

Prezenţa Înalt Prea Sfinţitului nostru Mitropolit N i c o l a e în Cristian şi Braşov a prilejuit două momente de manifestare ortodoxă şi românească.

C. Sîrbu

Bine ai venit, Înalt Prea Sfinţite Părinte

„Pe oaspete, cînd vine să te vadă,
tu să-l primeşti cu ce ai tu mai drag“,
e-o lege din bătrîni, de noi ştiută . . .
Un oaspete ales primim în prag.

Ce daruri am putea să-i dăm cînd vine
cu primăvara, plin de gînduri bune,
cînd a pornit să binecuvinteze
poporul, după datine străbune?

Aceste cîmpuri verzi din Ţara Bîrsei,
fertile azi, cînd munca tuturora
şi-a adîncit răsadul de nădejde?
Să-i facă daruri splendide azi flora?

Sau casele din Schei, ca nişte cuiburi,
cu pitoresc veşmînt privind spre stradă,
curînd cu flori şi roz şi albe,
pe ele-ar vrea Înaltul să le vadă?

Dar ştim că îi e-atît de drag trecutul,
un codru des de oameni şi de fapte,
întins de nu-i mai dai de capăt,
cu gene de lumină lîngă noapte.

Lîngă biserica voievodală
lucrează acum diaconul Coresi,
îl întîlnim alături de tipare
cu slove aspre ca şi nişte gresii.

De-om zăbovi, pe-aproape, în Cetate,
îl întîlnim desigur pe Bariţiu,
lîngă Gazeta de Transilvania,
gătind culturii noastre un solstiţiu.

Şi negreşit, lîngă Liceu, privirea
îl va găsi pe falnicul Şaguna,
vorbind de rostul şcolii noastre,
cu glasul său ce-aduce cu furtuna.

Vorbeam de daruri, dar Înalt Prea Sfinte,
acesta-i darul nostru cel de seamă,
sînt oamenii aceştia de faţă
ce-n inimă atît de drag Vă cheamă.

Sub cerul mai senin întîia oară,
Vă dăm urarea noastră cea fierbinte;
Să mai veniţi în pragul casei noastre
Întru mulţi ani, frumoşi, Înalt Prea Sfinte! . . .

Preot Nicolae Modoiu

INFORMAŢII

Duminică, 20 aprilie 1969, după Sf. Liturghie, în Catedrala mitropolitană din Sibiu, a fost săvîrşit un parastas în amintirea pururea pomenitului arhiepiscop şi mitropolit Nicolae Colan.

Parastasul a fost slujit de Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae*, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi. Erau de faţă membrii familiei, prieteni şi cunoscuţi, precum şi un mare număr de credincioşi.

Răspunsurile funebre au fost date de corul bărbătesc al Catedralei, condus de P. C. prof. Gh. Şoima.

La sfîrşit, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a rostit un cuvînt în care a evocat personalitatea adormitului ierarh, schiţîndu-i viaţa şi activitatea ca autor, ca rector la Institutul Teologic din Sibiu, ca episcop la Cluj şi ca arhiepiscop şi mitropolit la Sibiu.

† Protopopul stavrofor MIHAIL NEAGU

În săptămîna luminată, 17 aprilie 1969, după o lună de suferinţă s-a stins din viaţă protopopul stavrofor în pensie Mihail Neagu, la patriarhala vîrstă de aproape 82 de ani.

Născut la 23 septembrie 1887, în comuna Loamneş, judeţul Sibiu, din părinţi plugari, a urmat şcoala elementară şi liceul în Sibiu la şcolile maghiare din vremea aceea, iar studiile teologice la fostul Institut Teologic „Andreian“ din Sibiu.

Căsătorindu-se în anul 1914 cu Maria Ittu, familia i-a fost binecuvîntată cu doi fii, Mircea şi Lucian.

În 1914 a fost hirotonit preot. În viaţa sa a îndeplinit mai multe funcţii în serviciul bisericii noastre — cu o preoţie activă de aproximativ 55 ani. Astfel, a fost casier al Arhiepiscopiei Sibiului, preot la parohia Cenade, revizor contabil la Arhiepiscopie, preot la parohia Slimnic, prof. de religie la fosta şcoală normală din Sibiu. Între anii 1931—41 a fost duhovnic şi econom al fostei Academii Teologice „Andreiene“, apoi protopop al Sibiului (1941—1950), paroh la parohia Sibiu-Cetate (Catedrală, 1950—1960) şi ultimii ani din viaţa sa, paroh la parohia ort. rom. Sibiu-Trei Stejari II (1960—1969). Preot conştiincios şi-a îndeplinit programul serviciilor religioase cu demnitate şi cu o rară punctualitate.

Prohodirea s-a făcut în Catedrala Arhiepiscopiei ort. rom. din Sibiu, de un sobor de preoţi în frunte cu P. C. părinte Nichifor Todor protopopul judeţului Sibiu. Au asistat membrii familiei îndoliate, prieteni şi cunoscuţi, membrii Consiliului parohial ai ultimei parohii care a slujit-o şi o numeroasă asistenţă.

Despre activitatea preoţească şi viaţa de ansamblu a celui adormit a vorbit P. C. părinte protopop Nichifor Todor, exprimînd şi în numele Î. P. S. Mitropolit Nicolae toată compasiunea pentru pierderea pe care familia o încearcă.

Regretat de cei care l-au cunoscut, a fost condus pe ultimul său drum şi aşezat spre veşnică odihnă în cimitirul ortodox din Sibiu, alături de fiul său Lucian şi soţia Maria, decedată cu patru ani în urmă.

Dumnezeu să-l odihnească cu cei aleşi ai Săi.

Participant

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 117 Sibiu, 15 mai 1969 Nr. 19—20

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Biserica din Moldova în secolul XVI şi la începutul secolului XVII

Mitropolia Moldovei, cu cele două episcopii sufragane, a Romanului şi Rădăuţilor, şi-a continuat mai departe existenţa în acest secol plin de frămîntări şi lupte necontenite pentru domnie. Dintre domnii mai de seamă din acest timp, pomenim pe Bogdan cel Orb (1504—17), fiul său Ştefăniţă (1517—27), Petru Rareş (1527—38 şi 1541—46), Alexandru Lăpuşneanu (1552—61 şi 1563—68), Petru Şchiopul (1574—79 şi 1582—91), Ieremia Movilă (1595—1606) şi Mihai Viteazul (1600).

Pe scaunul mitropolitan de la Suceava au stat mai mulţi vlădici de seamă, din care vom pomeni şi noi cîţiva. În mai 1508 a fost ales mitropolit *Teoctist II.* Acesta fusese 17 ani egumen la mănăstirea Neamţ, iar din anul 1500 era episcop al Romanului. El este cel care a uns domni pe Ştefăniţă Vodă şi pe Petru Rareş. A păstorit pînă la moartea sa, în 15 februarie 1528, fiind înmormîntat în pridvorul bisericii mari de la Neamţ, după ce îmbrăcase schima cea mare sub numele de Teodor.

Schimbările dese de domnie au adus şi multe schimbări de mitropoliţi. Un mitropolit cu numele *Teofan,* fost episcop de Rădăuţi, este amintit în scaunul mitropolitan în patru rînduri: 1535—41, 1562, 1564—72 şi 1578—87. Nicolae Iorga crede că e vorba de doi mitropoliţi cu acest nume, alţi istorici socotesc că e unul singur, care ar fi murit la mănăstirea Dohiaru din Muntele Athos, în 1598, avînd ca la 100 de ani.

În 1541, la venirea lui Petru Rareş în scaun, el l-a înlocuit pe Teofan cu vărul său *Grigorie Roşca,* călugăr la Voroneţ şi fost stareţ la Pobrata (Probota), timp de 23 de ani. Mitropolitul Grigorie a condus Biserica Moldovei în trei rînduri: 1541—50, 1558—62 şi 1564. În timp ce era egumen la Probota, la stăruinţa lui, Petru Rareş a rezidit această mănăstire, care a devenit gropniţă familiei sale. Ca mitropolit, a adăugat un pridvor la biserica mănăstirii Voroneţ, pe care a zugrăvit-o pe dinafară în 1547. Picturile de la Voroneţ fac din această biserică una din cele mai interesante sub raport artistic din întreaga Ortodoxie. Chipul său în odăjdii, dar cu camilafcă, e zugrăvit în stînga uşii de intrare, alături de Daniil Sihastrul. Contribuţia sa la întregirea şi zugrăvirea Voroneţului fac din el al doilea ctitor, după Ştefan cel Mare.

În 1564 mitropolitul Grigorie a fost nevoit să se retragă din scaun, aşezîndu-se la Probota, unde a mai trăit pînă la 5 februarie 1570.

Către sfîrşitul secolului al XVI-lea, amintim pe mitropolitul *Gheorghe Movilă* (1587—91 şi 1595—1606). Era fiul marelui logofăt Ioan Movilă şi fratele viitorilor domni Ieremia şi Simion Movilă. Se pare că şi-a făcut studiile în Polonia, călugărindu-se la Probota. Din 1579 pînă la 1586 a fost episcop la Rădăuţi. El a zidit la Suceviţa o biserică mică din piatră, iar ca episcop, cu ajutorul familiei sale, biserica propriu-zisă a mănăstirii.

În cursul celei de a doua arhipăstoriri s-a înfiinţat o nouă episcopie în Moldova şi anume a Huşilor (cu primul episcop *Ioan),* care cuprindea ţinutul Fălciului şi cel din stînga Prutului. Domnitorul Ieremia Movilă a cerut acum lui Meletie Pigas, locţiitorul de patriarh ecumenic, să admită ridicarea Mitropoliei Moldovei la rangul de Patriarhie, plan care nu s-a putut înfăptui.

În mai 1600, cînd Mihai Viteazul a ocupat Moldova, mitropolitul Gheorghe Movilă şi cei trei sufragani ai săi s-au refugiat în Polonia. Marele domnitor a trimis pe un protopop cu numele Teodor să-i cheme în ţară, dar au refuzat. A convocat un sinod la Iaşi, la 2 iunie 1600, care a hotărît să scoată din scaun pe episcopii fugiţi şi să facă alegeri noi. Ca locţiitor de mitropolit a fost rînduit Dionisie Ralli, mitropolitul Tîrnovei şi exarhul Bulgariei, om de încredere al lui Mihai Viteazul. Dar în toamna aceluiaşi an, Mihai pierdea Moldova. Ieremia Movilă şi-a reocupat tronul reaşezînd şi pe fratele său Gheorghe în scaunul mitropolitan.

În prima jumătate a secolului al XVII-lea cel mai de seamă mitropolit al Moldovei a fost *Anastasie Crimca.* Era fiul negustorului Ioan Crimca (Crîmcovici) din Suceava şi al soţiei sale Cristina (călugărită mai tîrziu), avînd din botez numele Ilie. În tinereţe fusese ostaş. Pentru vitejiile sale în luptele cu cazacii, domnitorul Petru Şchiopul i-a dăruit satul Dragomireşti, la 12 km nord-est de Suceava. Hotărîndu-se să intre în călugărie, se spune că şi-a ucis calul la intrarea în mănăstire. S-a călugărit la Putna, apoi se pare că a ajuns egumen la Galata. În timpul domniei lui Mihai Viteazul, la 19 iunie 1600, Anastasie a fost ales episcop la Rădăuţi. A păstorit abia vreo cîteva luni, căci la reîntoarcerea Movileştilor în ţară, a fost îndepărtat din scaun.

În anul 1602, a ridicat la Dragomirna, lîngă Suceava, cu ajutorul fraţilor Stroici, doi boieri de vază ai ţării, o biserică mică, numită mai tîrziu a schitului.

Abia în 1606 a fost ales episcop la Roman. Aici a păstorit pînă la 1608, cînd a fost ales mitropolit al Moldovei. În această perioadă a vieţii sale, cu ajutorul aceloraşi boieri Stroici, a început zidirea bisericii mari a mănăstirii din Dragomirna, una dintre cele mai importante monumente ale Moldovei. Zidurile ei înconjurătoare au fost ridicate mai tîrziu, în 1627, de Miron Vodă Barnovschi. Probabil din pricină că luase atitudine împotriva închinărilor de mănăstiri la Locurile Sfinte, mitropolitul Anastasie a fost nevoit să se retragă din scaun, în 1617. S-a aşezat la ctitoria sa de la Dragomirna, unde a stat pînă în 1619, cînd a fost pus din nou în scaunul mitropolitan. Şi-a continuat acum liniştit activitatea sub cinci domnitori, pînă la moartea sa, în 1629. A fost înmormîntat în biserica veche a mănăstirii Dragomirna.

Din activitatea îndelungată a mitropolitului Anastasie Crimca putem reţine şi alte aspecte. Astfel, el s-a gîndit să aline suferinţele celor mulţi şi săraci, înfiinţînd în 1602 o bolniţă la ctitoria sa de la Dragomirna, iar ca mitropolit a înfiinţat prima dată în ţara noastră un spital într-un oraş, la Suceava. Spitalul s-a înfiinţat în 1619, avînd rostul, după cum preciza hrisovul domnesc, „ca să fie pentru cei săraci şi neputincioşi şi şchiopi şi orbi şi alţii cari vor să se odihnească tot aciia, acolo, într-acel spital".

Se întreţinea din venitele mănăstirii Dragomirna şi desigur din daniile mitropolitului şi poate ale unor credincioşi. Nu se ştie cît a funcţionat. Desigur, după moartea întemeietorului, a fost lăsat în părăsire, sau poate desfiinţat, căci nu mai avem nici o ştire despre el.

Mitropolitul Anastasie Crimca ocupă un loc deosebit şi în istoria culturii româneşti. El a fost unul din cei mai însemnaţi miniaturişti, creind în Dragomirna un centru artistic de acest gen, o şcoală cu renume, care a influenţat dezvoltarea preocupărilor artistice din celelalte mănăstiri moldove-

(Continuare în pag. 2)

Biserică şi biserici

În limba noastră cuvîntul „biserică" are două înţelesuri, acela de Instituţie sau *totalitate a credincioşilor* şi cel de *clădire.* Ca să arătăm deosebirea de înţeles, obişnuim să scriem pentru totalitate Biserică cu *B* şi pentru clădire cu *b* (literă mică). În rîndurile care urmează ne oprim puţin asupra acestor două înţelesuri.

Cuvîntul Biserică în înţeles dogmatic apare în Noul Testament. Mîntuitorul îl foloseşte de mai multe ori. Fariseilor şi cărturarilor legii lui Moisi, le zice: *„Voi dărîmaţi biserica şi eu în trei zile o voi ridica".* Iar cînd Sf. Apostol Petru răspunde la întrebarea Domnului „dar voi cine ziceţi că sînt?". — *„Tu eşti Hristos Fiul lui Dumnezeu cel viu",* Mîntuitorul adaugă: „Carne şi sînge (adică: om) nu ţi-a descoperit ţie aceasta" şi ce ai spus e atît de adevărat, pe cît de adevărat e că tu eşti Petru, şi pe această mărturisire că sînt Fiul lui Dumnezeu, pe această piatră de temelie voi zidi Biserica mea şi porţile iadului nu o vor birui pe ea (Matei 16, 18). El a folosit şi multe asemănări şi pilde despre această instituţie. Ea este asemănată astfel cu *sămînţa de muştar* care creşte în copac mare şi dă adăpost, cu *aluatul* ascuns în trei măsuri de făină care dospeşte toată frămîntătura, cu o *comoară* mare ascunsă în ţarină, pentru care vinzi tot ca să o dobîndeşti, cu un *mărgăritar* de mare preţ pe care te sileşti să-l cumperi, cu un *năvod* aruncat în mare, care prinde tot felul de peşti etc. Şi Sfinţii Apostoli folosesc cuvîntul în scrierile lor. *„Voi sînteţi Biserica lui Dumnezeu"* (1 Cor. 3, 16). E limpede, că prin Biserică (cu literă mare) nu se înţelege zidirea. Sfîntul Apostol Pavel ca să ne facă să înţelegem mai uşor ce e Biserica face o comparaţie, o asemănare cu trupul omenesc: Hristos e capul, iar noi toţi împreună sîntem trupul Lui şi fiecare în parte un membru, un mădular care se mişcă, lucrează cum îi dictează capul (Efeseni 4, 15—16). Prin urmare degetul nu poate lua locul capului şi să poruncească el trupului întreg şi tot aşa nici ochiul, nici limba, nici stomacul, nici oarecare altă parte a trupului şi nici chiar trupul întreg fără cap. Dacă vrem o definiţie dogmatică mai restrînsă, o putem formula astfel: „Biserica lui Hristos este *totalitatea* celor ce cred, mărturisesc şi practică învăţătura de credinţă moştenită de la Domnul şi propovăduită neschimbată de Sf. Apostol, de Sfinţii Mucenici şi de Sfinţii Părinţi".

Fiind Iisus Hristos Capul Bisericii, adică al trupului Lui mistic, cum i se mai zice, iar noi numai membre, datori sîntem să ascultăm de Iisus Hristos-Domnul nostru şi de trupul Lui, să ne supunem rînduielilor lor fără abatere. Să nu uităm apoi, că Iisus Hristos n-a întemeiat decît o *singură* Biserică; că ea e *sfîntă,* fiind sfînt Întemeietorul ei şi sfînt scopul ei şi sfinte mijloacele care ne duc spre el; că este şi *sobornicească,* adică întemeiată pentru toţi oamenii din toate timpurile şi locurile fără nici o deosebire de limbă, de culoarea pielii sau de starea lor socială şi culturală, — dar şi pentru aceea că după Capul ei, după Hristos, conducerea o are soborul, adunarea episcopilor, care lucrează prin sinoade; mai este apoi şi *apostolească,* avîndu-şi începutul în propovăduirea Sfinţilor Apostoli şi stînd pe temelia învăţăturii şi practicii lor.

În unele traduceri ale Sfintei Scripturi, cuvîntul Biserică e redat greşit: „adunare", dar e uşor de înţeles că adunare nu e tot una cu Biserica — totalitate.

*

Biserica-clădire nu e limitată la una singură; se pot ridica oricîte şi oriunde este nevoie. În ea

(Continuare în pag. 4)

Biserica din Moldova în secolul XVI şi la în începutul secolului XVII

(Urmare din pag. 1)

neşti. Dintre manuscrisele lui, cunoscute pînă azi, amintim un Tetraevanghel, scris pe pergament, în limba slavă, cu numeroase ilustraţii, dăruit mănăstirii sale la 1 septembrie 1609. Amintim apoi un Apostol, azi la Viena, scris pe pergament fin, terminat în 1610. Pe acest Apostol e scris şi un fel de testament al mitropolitului, prin care se spunea ca „nu cumva să cuteze cineva dintre domni, ctitori sau boieri din neamul nostru, a închina mănăstirea noastră Sfîntului Munte sau Ierusalimului", aruncînd blestemul asupra celui ce nu i-ar respecta dorinţa. Manuscrisul are numeroase miniaturi, toate lucrate de mitropolit. S-a desenat şi pe sine însuşi, în veşminte arhiereşti, închinîndu-se în faţa mănăstirii.

Tot în 1610 a terminat de scris pentru mănăstirea sa un Liturghier, apoi un alt Liturghier era terminat şi dăruit mănăstirii în 1616.

La 1 iulie 1614 termina de scris şi dăruia Dragomirnei un Tetraevanghel, în care se afla pictat domnitorul Ştefan Tomşa, în genunchi, ţinînd în mînă o carte de rugăciuni şi Anastasie Crimca, îmbrăcat în odăjdii arhiereşti, ţinînd într-o mînă crucea, iar în cealaltă o carte. La 6 iunie 1616 a terminat o Psaltire, scrisă tot în slavoneşte, pe hîrtie, cu textul împodobit cu numeroase miniaturi. Manuscrisele sale reprezintă adevărate opere de artă în acest gen, remarcîndu-se prin imaginaţie, inspiraţie, artă delicată, armonie de culori, ceea ce arată că autorul lor era dotat cu mult simţ artistic.

Dar activitatea artistică din mănăstirea Dragomirna a influenţat şi preocupările de acest gen din alte mănăstiri. Aşa avem un număr de manuscrise de la ucenicii lui Anastasie Crimca, atît de la cei din Dragomirna, cît şi de la cei din alte mănăstiri.

Dar calităţile de mare artist ale lui Anastasie Crimca se observă din plin şi în construcţia mănăstirii Dragomirna, zidită după indicaţiile sale. Dragomirna impresionează — şi se deosebeşte de celelalte monumente din ţara noastră — atît prin înălţimea sa neobişnuită (32 m), cît şi prin împodobirea turlei, în întregime, cu ornamente săpate în piatră. Arhitectul a trebuit să execute toate indicaţiile date de ctitor, astfel că datorită colaborării dintre acesta şi artistul-cărturar, arhitectura bisericească din ţara noastră s-a îmbogăţit cu una din cele mai frumoase lucrări de artă.

Ctitoria sa de la Dragomirna, de care s-a îngrijit să nu fie închinată Locurilor Sfinte din Orient, spitalul din Suceava, manuscrisele sale frumos împodobite, ca şi îndelungata activitate de episcop şi mitropolit, fac din Anastasie Crimca una din figurile cele mai luminoase din trecutul Bisericii noastre.

Dintre episcopii Romanului din această perioadă trebuie să pomenim pe *Macarie II Cronicarul* (1531—1548 şi 1550—58). Era ucenic al mitropolitului Teoctist II şi fusese egumen la Neamţ. Ca episcop, a îndemnat pe Petru Rareş să ridice catedrala episcopală din Roman, cu hramul Cuvioasa Paraschiva, existentă şi azi, începută în 1542 şi terminată de fiul său, în 1550. Macarie a avut frumoase preocupări cărturăreşti, căci el a continuat letopiseţul moldovenesc scris la curtea lui Ştefan cel Mare, expunînd faptele petrecute de la 2 iulie 1504 pînă în 1551, la începutul domniei lui Ştefan Rareş. Cronica sa a fost continuată de călugării Eftimie şi Azarie. Episcopul Macarie a murit la 1 ianuarie 1558, fiind înmormîntat la mănăstirea Rîşca, ctitoria sa.

Dintre episcopii de la Rădăuţi cel mai de seamă a fost *Isaia,* care a păstorit cam între 1572—78. A fost omul de încredere al domnitorului Ioan Vodă cel Viteaz (1572—74), care l-a trimis în diferite solii diplomatice. Astfel, în 1574 a fost trimis la Moscova la ţarul Rusiei Ivan cel Groaznic. Era un caligraf şi cărturar de seamă. A scris o cronică putneană prescurtată şi a copiat un cronograf bizantin, o cronică sîrbească şi una bulgărească. Spre sfîrşitul vieţii s-a făcut schivnic la mănăstirea Agapia, unde a murit în 1592.

Arta. În secolul XVI s-au ridicat o seamă de lăcaşuri de închinare, care există pînă azi. Astfel, Bogdan cel Orb a ctitorit biserica Sf. Gheorghe din Suceava, terminată de fiul său Ştefănită, în 1522. Petru Rareş a ridicat mănăstirea Probota, catedrala episcopală din Roman, biserica mănăstirii Moldoviţa, biserica Sf. Dumitru din Suceava şi Uspenia din Baia. Soţia sa, doamna Elena, a ridicat două biserici în Botoşani (Sf. Gheorghe şi Uspenia) şi una în Suceava (a Învierii). Un sfetnic al lui Rareş, logofătul Toader Bubuiog, a ridicat actuala biserică a mănăstirii Humor. Alexandru Lăpuşneanu a ctitorit mănăstirea Slatina (1558—59), biserica mănăstirii Bistriţa, mănăstirea Pîngăraţi, precum şi o biserică ortodoxă în Liov, iar soţia sa Ruxandra, fiica lui Petru Rareş, a ridicat biserica Precista Mare din Roman. Petru Şchiopul a ctitorit mănăstirea Galata din Iaşi, iar familia Movileştilor a început, în 1582, ridicarea mănăstirii Suceviţa.

În primul deceniu al secolului al XVII-lea, mitropolitul Anastasie Crimca a ctitorit Dragomirna, iar marele vornic Nestor Ureche tatăl cronicarului, mănăstirea Secu.

Între elementele arhitectonice care se răspîndesc acum amintim în primul rînd gropniţa şi pridvorul, cel din urmă adăugîndu-se şi la clădiri mai vechi. Uneori se vădeşte şi o înrîurire apuseană, prin adăugirea unei clopotniţe, de cele mai multe ori greoaie.

Dar elementul decorativ cel mai caracteristic al bisericilor moldoveneşti din această epocă este pictura exterioară. Prezintă o valoare deosebită sub acest raport bisericile mănăstirilor Voroneţ, Moldoviţa, Sucevita, Humor şi Arbore, picturile lor făcînd şi azi admiraţia tuturor.

Un avînt deosebit au luat, în acest secol: sculptura, în piatră şi lemn, broderia (la Sucevita şi Dragomirna), miniaturistica, lucrul metalelor preţioase etc.

Deci, Biserica Moldovei a prosperat în secolul al XVI-lea sub toate raporturile, avînd în fruntea ei vlădici vrednici, care au fost ajutaţi în acţiunea lor de domnii ţării, ctitori de lăcaşuri sfinte şi sprijinitori ai artei şi culturii religioase.

Mircea Păcurariu

Evanghelia, veşnica primăvară

Există o mare legătură între primăvara naturii şi Învierea Domnului. În amîndouă cazurile există manifestarea unei vieţi care reînvie.

De aceea se poate vorbi pe drept cuvînt de un aspect mereu primăvăratec al Domnului nostru Iisus Hristos.

Se pare că Iisus a început apostolatul public către sfîrşitul lunii februarie şi începutul lui martie.

Primele sufluri primăvăratice din Galileea coincideau cu acea primăvară a sufletelor, vestită şi adusă de Mîntuitorul.

Există, parcă, o primăvară în pragul Evangheliei.

Primele cuvinte ale lui Iisus, primele Lui întîlniri şi primele Lui apeluri, respiră o speranţă primăvăratică şi o proaspătă noutate.

Parabolele galileene ne vorbesc despre semănături, despre grîul care încolţeşte, despre lanuri care îngălbenesc, despre arbori care cresc.

Simţim noi această atmosferă? Ne deschidem oare sufletele ca să pătrundă în ele aceste sufluri primăvăratice?

Primăvara şi tinereţea sînt întrucîtva sinonime. Pentru creştin, mijlocul de a fi mereu tînăr împotriva anilor este de a rămîne unit cu Hristos. A te ataşa de El, înseamnă să nu pierzi niciodată harul tinereţii, parfumul primăverii.

Tinereţe, iată starea sufletească a primilor discipoli. Ceea ce nu înseamnă că nu trebuie să ne maturizăm potrivit unei evoluţii normale.

Evanghelia este principiul înnoitor tineresc pentru creştin potrivit spuselor Psalmistului: „Domnul este acela care înnoieşte tinereţea ta".

Cuvîntul Evangheliei înseamnă în greceşte noutate sau vestea cea bună. A crede în Evanghelie sau a crede în vestea cea bună sînt expresii sinonime.

Vestea sau noutatea cea bună, noutatea primăverii, noutatea Evangheliei, toate acestea se ţin laolaltă.

De la începutul misiunii Sale, Mîntuitorul a vrut să ne aşeze într-o atmosferă de speranţă, de bucurie. Evanghelia lui Iisus este noutatea sau vestea cea bună. Dar, înainte de a vedea dacă această noutate mi se pare bună, trebuie, eu creştin, să-mi pun o întrebare prealabilă:

Este, oare, Evanghelia o noutate pentru mine? Fost-a ea vreodată? Iar dacă a fost odinioară, mai este încă?

Ceea ce este nou ni se înfăţişează totdeauna sub două aspecte. Pe de o parte, ceea ce e nou pune capăt la ceea ce este vechi. Orice noutate desfiinţează o anumită stare de lucruri, substituindu-se unei situaţii care a încetat să mai fie. Pe de altă parte, noutatea, prin definiţie, începe ceva. Ea ne introduce în ceva diferit de ceea ce era înainte.

Fiecare cuvînt din Evanghelie este o noutate. Ea ar trebui să fie nouă pentru noi ori de cîte ori o citim. Ea este o poartă deschisă asupra unei nesfîrşite game de înţelesuri ziditoare, de adevăruri mîntuitoare.

Sîntem în faţa cuvîntului lui Dumnezeu, cu poverile, cu păcatele şi grijile noastre. Aşteptăm, oare, într-adevăr, ca totul să fie schimbat? Schimbat în noi şi pentru noi? Poate, oare, cuvîntul Evangheliei să-mi transforme ziua şi să mi-o umple? Pot face aceste cuvinte o zi nouă din fiecare zi?

Da, pentru că ea aduce tămăduire, iertare, certitudine, lumină, cum spune Apostolul Pavel: „. . . cele vechi au trecut, iată toate s-au făcut noi" (II Cor. 5, 17).

Vestea sau noutatea lui Iisus, este bună fiindcă a fost rostită de cel care a fost şi este pentru noi imaginea, realitatea bunătăţii depline; de Acela în care s-a întrupat toată bunătatea. Această veste e bună pentru că substanţa sau cuprinsul ei e promisiune de har, e bună pentru că face să izvorască în noi izvoarele bucuriei adevărate.

Cămaşa lui Iisus, pe care soldaţii au tras-o la sorţi, era fără cusătură şi dintr-o singură bucată.

Mormîntul în care a fost depus trupul lui Iisus era un mormînt nou în care nimeni încă nu fusese îngropat.

Aceste aspecte materiale din viaţa lui Iisus răsfrîng o trăsătură esenţială a lui Iisus: integritatea absolută. Nici un amestec, nici o împărţire în El, ci noutate, unitate deplină.

Sufletul nostru să se învioreze de noutatea primăverii. Dar prin simbolul primăverii naturii să primim primăvara sufletului. De aceea, suflete al meu deschide-te la suflarea singurei primăveri care nu trece, a primăverii ale cărei zile sînt fără amurg, în care soarele nu apune niciodată. Doamne, Iisus, Tu eşti primăvara mea şi întru Tine sînt toate primăverile. Ajută-mă să fiu cît mai curat, cît mai renăscut, ca primăvara naturii care ne bucură atît de mult.

Pr. Avram Petric

† Preotul Nicolae Fara

La înaintata vîrstă de 85 de ani, cînd cumpăna vieţii se apleacă pînă la pămînt, a trecut la cele veşnice, în 21 aprilie 1969, un devotat slujitor al Sf. Altar, preotul Nicolae Fara.

Făcînd parte din generaţia de intelectuali români care au susţinut crezul unităţii naţionale, şi-a pus toată pregătirea şi energia în slujba poporului din mijlocul căruia s-a ridicat.

Astfel funcţionează 5 ani ca învăţător în comuna natală (1908—1913), iar în anul 1913 rămînînd vacant postul al II-lea de paroh în comună se căsătoreşte cu fiica notarului pensionar Simion Iancu din Mohu şi la data de 15 octombrie 1913 este hirotonit preot pe seama credincioşilor săi consăteni — unde a funcţionat fără întrerupere pînă în anul 1952 cînd trece la pensie.

Stimat şi preţuit ca un adevărat păstor sufletesc, a desfăşurat o amplă activitate socială şi pastorală. Astfel, a mărit edificiul fostei şcoli confesionale cu încă o sală de învăţămînt, a făcut reparaţii mari bisericii din parohie, clopot, iconostas, strane, zugrăveală, repararea picturii, împrejmuiri etc.

Prohodirea s-a făcut în biserica pe care a slujit-o, în ziua Sf. Gheorghe, de un sobor de preoţi din jur în frunte cu P. C. prot. al jud. Sibiu Nichifor Todor, din sobor făcînd parte şi P. C. profesori Dr. C. Sîrbu şi Gh. Şoima, precum şi diaconul Constantin Voicu de la Sibiu. Au asistat membrii familiei îndoliate şi o numeroasă asistenţă din comună şi jur.

Au vorbit P. C. prof. Dr. C. Sîrbu despre moarte şi viaţă, C. preot Ioan Fulea din parohia Ludoş II despre viaţa preoţească şi P. C. prot. N. Todor despre rolul preotului în viaţa parohiei şi activitatea defunctului.

Regreat de toţi cei care l-au cunoscut, a fost condus pe ultimul său drum în dangăt de clopot şi aşezat spre veşnică odihnă în cimitirul parohiei, lîngă soţia sa Maria.

Dumnezeu să-l odihnească! *Participant*

„PACE VOUĂ!"

Prima dintre soliile aduse în lume de Mîntuitorul Iisus Hristos a fost aceea a păcii. Astfel cetele sfinților îngeri au cîntat deasupra smeritului loc unde s-a născut Mîntuitorul lumii: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, pe pămînt pace și între oameni bunăvoire" *(Luca 2, 14). Se născtea, astfel, după mărturisirea îngerilor și după împlinirea proorociilor, Fiul și Domnul păcii lăuntrice, al păcii cu noi înșine și cu semenii noștri.*

Pentru intuirea fidelă a soliei păcii, Mîntuitorul Hristos a propovăduit și a făptuit cele ale păcii, în toată vremea petrecerii Sale printre oameni. Cu deosebire, El s-a arătat „făcător" *de pace, împlinitor al păcii și buneiînțelegeri între oameni. Faptele și minunatele Sale parabole ne grăiesc limpede despre aceasta. Chiar și în „cuvîntarea Sa cea de pe urmă către ucenici" (Ioan 14), Dascălul lor le zice: „Pace las vouă, pacea mea dau vouă" ... (Ioan 14, 27). Iar după învierea Sa din morți, venind și stînd în mijlocul ucenicilor și binecuvîntîndu-i, le zice iarăși: „Pace vouă!" (Ioan 20, 21), pentru ca la opt zile după Înviere, arătîndu-se ucenicilor și lui Toma, să rostească din nou: „Pace vouă!" (Ioan 20, 26).*

Indemnul spre propovăduirea și făptuirea păcii între oameni l-a lăsat urmașilor Săi — ne este lăsat și nouă, tuturor creștinilor — ca pe un testament cu caracter obligatoriu în conștiință. Căci așa rostește El: „În oricare cetate sau sat veți intra, cercetați cine este în el vrednic și acolo să rămîneți, pînă cînd veți ieși. Și intrînd în casă, urați-i, zicînd: Pace casei acesteia! Și de va fi casa aceea vrednică, va veni pacea voastră peste ea; iar de nu va fi vrednică, pacea voastră se va întoarce la voi" (Matei 10, 11—13). Deci El asociază făptuirea păcii nu numai unui principiu general uman, ci și realizării acestui principiu în viața oamenilor din cetăți, sate, case, familii, în viața tuturor oamenilor, ca și în viața fiecărui om în parte.

Sfinții Apostoli, precum și nenumărații urmași ai Mîntuitorului, au împlinit îndatorirea testamentară lăsată de El, ostenind la așezarea și temeinicirea păcii în lume, atît prin cuvînt cît și prin faptă. Ei au făcut să pătrundă în conștiința semenilor lor dragostea de om, de omul de orice neam și lege, chemîndu-i pe toți la Izvorul păcii creștine, la Hristos „pacea noastră" (Efeseni 2, 14). „Pace vouă!" era salutul de bună întîlnire al creștinilor din primele veacuri. Și aceasta trebuie să fie și expresia dragostei noastre creștinești, a dragostei pentru fiecare om, și în vremea noastră; dar nu numai ca o expresie teoretică, ci cu deosebire ca un îndemn al Mîntuitorului Hristos de a fi „făcători de pace", lucrători ai păcii prin faptele noastre de fiecare zi.

Paralel cu „fericiți sînt făcătorii de pace", trebuie să amintim aici și un alt text din Sf. Scriptură, text ce cuprinde tot cuvintele Mîntuitorului Iisus Hristos, și anume: „Să nu socotiți că am venit să aduc pace pe pămînt; n-am venit să aduc pace, ci sabie" (Matei 10, 34). Iar în alt loc citim. „Foc am venit să arunc pe pămînt și cum aș dori să fie acum aprins" (Luca 12, 49).

Pornind de la cuvintele acestea, cineva, de bună seamă în necunoașterea înțelesului lor, ar putea aluneca în grea rătăcire. Astfel, ar putea spune că în loc să fim sfătuiți la pace și bună înțelegere, Mîntuitorul Iisus Hristos ne atîță la război. Oare nu zice El, că „n-am venit să aduc pace pe pămînt, ci sabie?". Da, însă aici nu este vorba de o sabie prin care să se verse sînge, de o armă pe care să o purtăm în război împotriva semenilor noștri. Doar cînd Sf. Apostol Petru a scos sabia, ca să lovească în cei care veniseră să-l prindă pe Iisus, Mîntuitorul i-a spus limpede: „Petre, întoarce sabia ta la locul ei, că toți cei ce scot sabia, de sabie vor pieri" (Matei 26, 52). Deci Mîntuitorul Iisus Hristos ne vorbește de o altă sabie decît aceasta; El ne îndeamnă la o altă luptă decît aceea plină de dușmănie; ne cheamă la o luptă împotriva patimilor de tot felul, împotriva minciunii, împotriva lăcomiei, a nedreptății, a asupririi și exploatării omului de către om, împotriva leneviei și trîndăviei, a urii și a răutății, împotriva păcatelor care strică dragostea și pacea dintre oameni și popoare, care seacă bunăvoirea și liniștea sufletească dintre om și om. Pentru înfrînarea unor asemenea porniri neomenești scrie și Sf. Apostol Pavel că este cazul „să ne întărim, în Domnul și în puterea tăriei Lui, să ne îmbrăcăm în toată armura lui Dumnezeu ca să putem sta împotriva uneltirilor celui rău" (Efeseni 6, 10—11). Și într-o asemenea luptă duhovnicească „să ne încingem mijlocul cu adevărul și să ne îmbrăcăm cu platoșa dreptății, avînd picioarele încălțate cu nepregetare întru vestirea Evangheliei păcii. Dar mai presus de toate, să luăm pavăza credinței, cu care vom putea învinge toate săgețile aprinse ale vicleanului. Să luăm și coiful mîntuirii, sabia Duhului, care este puterea lui Dumnezeu" (Cf. Efeseni 6, 14—17). Iar lîngă acestea să mai adăugăm „rugăciunea și cererea" (Efeseni 6, 18).

Dacă Mîntuitorul ne mai zice: „Foc am venit să arunc pe pămînt!", aceasta nu înseamnă un foc care pîrjolește adăposturi omenești, care preface în mormane de cenușă sate, orașe și chiar țări, care lasă în urmă prăpăd și fum, copii sărmani, văduve fără sprijin, bătrîni necăjiți. Este vorba de focul care răscolește lăuntricul nostru spre împotrivire la păcat, care ne încălzește la luptă împotriva a tot ce e rău în ființa noastră, care ne determină la înlăturarea oricăror pricini ce duc la tulburarea păcii dintre oameni și popoare; este focul care înmulțește la nesfîrșit dragostea de Dumnezeu și de oameni, care spulberă patimile și păcatele din noi și ne face proprii spre a primi în sufletul nostru duhul păcii, puterea de a lucra constructiv pentru adîncirea acestui duh și între semenii noștri. Și acest foc trebuie întețit fără încetare, ca astfel să ne putem număra în ceata milioanelor de oameni care luptă cu încredere pentru tot mai binele omenirii, pentru pace, progres și prosperitate.

Pentru noi, credincioșii, „sabia Duhului" este puterea care scoate răul din rădăcină; iar unde se întîmplă acest lucru acolo se adaugă și „puterea lui Dumnezeu" și astfel se înstăpînește pacea (Iacob 3, 17).

Dar în scopul realizării păcii în lume este cazul să pornim cu noi înșine. Să trăim în bună pace în casa și familia noastră, în satul nostru, în țara noastră scumpă, ca astfel duhul ziditor de pace să se întindă și mai departe. Este știut că pacea se reazimă și pe dreptate. De aceea ni se cade a fi drepți cu noi înșine și cu aproapele nostru. Căci numai astfel am putea pătrunde înțelesul cuvintelor: „Roada dreptății se seamănă în pace cu toți cei ce lucrează pacea" (Iacob 3, 18).

*

Dar înstăpînirea păcii în lume este o îndatorire general umană. Tocmai pentru acest motiv, întru realizarea ei ostenesc toți oamenii de bine. Ostenesc în mod deosebit și conducătorii Patriei noastre. Și ei împlinesc acest lucru prin neîmputinatele strădanii pe care le cheltuiesc în țară și peste hotarele țării. În vizite, întruniri, congrese etc., și poartă solia păcii cu hotărîre și adevărată demnitate. Nouă ni se cade să fim alături de toate aceste strădanii, ca astfel să ne dovedim nu numai fii buni ai Bisericii, dar și cetățeni vrednici ai scumpei noastre Patrii.

D. Călugăr

Nicolae Iorga văzut de colaboratori

Profesorul universitar *dr. Dan Smîntînescu* din București, care timp de 15 ani a fost cel mai apropiat colaborator al marelui istoric Nicolae Iorga, a vorbit recent la Sibiu despre *„Nicolae Iorga, omul și creația sa"*.

Ca unul care a trăit atîta timp în preajma marelui nostru savant, conferențiarul a scos în lumină o seamă de trăsături ale personalității lui N. Iorga, dintre care reținem cîteva și pentru cititorii gazetei noastre.

De la început, conferențiarul a arătat cum Nicolae Iorga a iubit mult tineretul studios și l-a instruit, ca nimeni altul, să-și iubească și să-și slujească patria cu deosebită abnegație, cu un devotament fierbinte. Dar Nicolae Iorga, ca mare învățat, n-a aparținut și nu aparține numai poporului nostru, ci întregii omeniri, a cărui istorie o cunoștea mai bine decît oricine.

Titanul care a fost Nicolae Iorga — a accentuat conferențiarul — s-a vădit din plin încă din fragedă copilărie. La 5—6 ani vorbea franceza, germana, citea latina, citise literatura clasică franceză, încît îi uimea pe toți din jur.

Acest fiu al Botoșanilor, de unde a țîșnit și Mihail Eminescu și George Enescu, a devenit un uriaș geniu, de un optimism robust, de o combativitate plină de săgeți, dar în același timp de o timiditate izbitoare, care l-a făcut extrem de susceptibil. Ca licean, ca student, conferențiar, profesor, Nicolae Iorga a fost în permanență ținta unui complot, „complotul mediocrităților", pe care le detesta cu multă tărie și ironie proprie.

La 17 ani termină liceul și-și ia bacalaureatul în mod strălucit, făcînd pe reprezentantul Ministerului Instrucțiunii, Nicolae Densușianu, să se demită din comisia examinatoare, candidatul fiind prea extraordinar, cunoștințele lui întrecînd orice limită. Apoi într-o singură sesiune a dat trei ani de facultate și după licență se duce la Lipska și-n alte centre mari unde-și perfecționează studiile, iar la 23 de ani este numit profesor universitar la catedra de istorie universală din București.

Nicolae Iorga a fost un creer fenomenal, poseda o memorie uluitoare, cu o putere de muncă uriașă: dormea numai 2—3 ore pe noapte.

Setea lui de muncă și de creație a fost colosală, multilaterală, scoțînd nenumărate studii istorice, sute de documente din istoria patriei și cea universală, de istoriografie vastă, de istorie a culturii umanității universale; a avut timp și răbdare să scrie și teatru și poezie, eseuri literare și istorice, de istorie a tuturor popoarelor învecinate și mai îndepărtate, Istoria imperiului otoman, încît marele reformator al Turciei, Atatürc, i-a fost prieten și admirator. Opera lui tipărită însumează peste 2.500 volume, a ținut peste 20.000 conferințe în țară și străinătate, în capitale și universități străine, ca de exemplu la Sorbona, unde era deseori invitat. A fost singurul vorbitor liber la radio București, chiar dacă era anunțat numai cu zece minute înainte.

Nicolae Iorga a fost un mare orator, depășea oratoria academică a lui Titu Maiorescu, pe tumultosul Delavrancea, pe învolburatul Octavian Goga. Oratoria lui era ca un mistuitor incendiu, era o scandare magică horațiană, electrizantă, el simțind totdeauna o uluitoare apropiere de popor, de națiunea noastră, care aici, la gurile Dunării, a oprit prin Mircea, Mihai și Ștefan cel Mare cotropirea pămîntului strămoșesc.

Nicolae Iorga a fost un munte, care, prăvălindu-se, a dat la o parte tot bolovănișul! Păcat, mare păcat că a avut cea mai năpraznică moarte, cel mai tragic sfîrșit datorită unor momente politice de isterie nebunească, trecute cu litere negre în istorie.

N. G.

Sf. Impărați Constantin și Elena

Luna mai e vremea florilor. În acest timp de primăvară, fînațele, livezile, grădinile și parcurile sînt pline de flori, fiecare cu gingășia, forma, culoarea și parfumul ei.

Calendarul bisericesc se aseamănă bine cu frumoasa lună mai. Așa după cum florile au felul lor, grupîndu-se în mai multe specii, și calendarul ne prezintă în fiecare zi unul sau mai mulți sfinți, care la rîndul lor fac parte dintr-o ceată anume a sfinților. Din cînd în cînd sînt praznice mari și alte sărbători, trecute în calendar cu litere roșii. Acestea sînt flori deosebite. Forma unei asemenea flori ne arată viața sfîntului iar parfumul ei se împărtășește sufletelor noastre prin învățătura pe care această viață o lasă în urma sa.

În luna mai se prăznuiesc și Sf. Împărați Constantin cu maica sa Elena. Sărbătoarea lor ne îmbie să le cunoaștem faptele.

Viața împăratului Constantin e bogată în facerea de bine. El a îngăduit libertatea religioasă a creștinilor din imperiul roman. În vremea sa au încetat persecuțiile religioase, prin care au fost munciți sfinții mucenici. Tot atunci a început să se predice credința creștină la suprafață, nu în locuri ascunse ca în cele trei veacuri de la nașterea Domnului Iisus Hristos pînă la acest împărat. In vremea sa au fost clădite biserici, la care slujitorii sfințiți săvîrșeau rugăciuni. Episcopii, preoții și diaconii erau liberi să discute și să lămurească adevărurile de credință creștină.

Dar, în această libertate s-a ivit o erezie, o învățătură greșită despre Mîntuitorul Iisus Hristos. Cel ce a tulburat lumea cu erezia lui a fost Arie.

Pentru a se restabili adevărul, Sf. Constantin a convocat primul Sinod ecumenic, care s-a strîns la anul 325, în localitatea Niceea din Asia Mică. La acest sinod au luat parte 318 sfinți părinți din toată lumea creștină. Ei au compus primele șapte articole din Simbolul credinței, în care sînt mărturisite pe scurt adevăruri de credință, cu privire la învățătura despre persoana Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Aceasta este cea mai mare faptă a împăratului Constantin.

(Continuare în pag. 4-a)

Biserică şi biserici

(Urmare din pag. 1)

se săvîrşesc toate slujbele şi mai ales Sfînta Liturghie, numită la început „frîngerea pîinii". Cea dintîi „frîngere a pîinii" după Înviere a făcut-o Însuşi Domnul Iisus Hristos în Casa din Emaus. Iar Sfinţii Apostoli şi cei 70 de învăţăcei în foişorul Cinei celei de taină din Ierusalim. În epoca primară, din cauza împrejurărilor grele de atunci, Sf. Liturghie şi celelalte slujbe se făceau prin case particulare, prin peşteri, prin poiene, printre stîncile munţilor, prin catacombe (nişte tuneluri mari pe sub pămînt), prin templele păgîne părăsite şi pe mormintele sfinţilor mucenici. Abia pe la începutul sutei a doua dăm de urmele unor biserici, de regulă clădite pe mormîntul unuia care şi-a vărsat sîngele pentru Iisus Hristos. După anul 318 cînd credinţa creştină a ajuns religie de stat în imperiul roman, creştinii s-au luat la întrecere în zidirea de cît mai multe şi mai arătoase biserici. Din întrecerea aceasta nobilă întru slava lui Dumnezeu au răsărit fel de fel de forme de clădiri. Formele acestea devenind caracteristice pentru bisericile lui Hristos, au creat stiluri. S-a impus stilul bizantin, al cărui model a ajuns biserica Sfintei Sofii din Constantinopol, socotită una din cele şapte minuni ale evului mediu (sfinţită la anul 537 pe timpul marelui împărat Justinian). Această minunată Catedrală se poate vedea şi astăzi, ea fiind transformată în muzeu. O imitaţie foarte izbutită a acestei biserici este Catedrala mitropolitană din Sibiu. Noi românii am creat un stil propriu pentru sfintele lăcaşuri.

Potrivit ideii ce-o reprezintă şi scopului urmărit, atît exteriorul — partea din afară, cît şi interiorul — partea dinăuntru, au o anumită împărţire şi împodobire, fiind o icoană pămîntească a împărăţiei lui Dumnezeu. Forma de corabie a mîntuirii sau forma de cruce sînt cele mai des întrebuinţate. Clădirea unei biserici se împarte de regulă în trei părţi principale: *tinda* (pronaos), *naia* (naos) şi *altarul*. În tindă şi naie, pe laturi, s-au aşezat *stranele*, care ne aduc aminte de locurile pe care şedeau lopătarii care mînau corabia (atunci nu erau motoare). Între strane, în dreapta, e una mai mare rezervată episcopului, care are să îndrepteze şi să ritmeze mişcările lopătarilor sau vîslaşilor. În biserică se consideră lopătari toţi credincioşii. Intrînd într-o biserică ortodoxă ceea ce atrage luarea aminte şi mişcă inima e atmosfera, starea sufletească deosebită pe care ţi-o deşteaptă interiorul. Te simţi cu adevărat în casa, în familia lui Dumnezeu, învăluit în căldura dragostei şi milostivirii Celui Preaînalt. Cupola mare şi plafonul îţi amintesc cerul cu cei ce-l împodobesc. De sus, din cupolă, tronează Mîntuitorul, binecuvîntîndu-ne; ceva mai jos, privind la El se roagă pentru noi Maica Domnului cu Sfinţii îngeri. Pe stîlpii de sub cupolă uneori văzuţi, alte ori ascunşi în zidărie, se văd cei patru Sfinţi Evanghelişti, stîlpii Bisericii. Între cer şi pămînt (padiment) ne pilduiesc sfinţii, între diferite fapte şi scene din viaţa pămîntească a Domnului. Iar jos, pe padiment, ne aflăm noi cei ce aşteptăm mîntuirea, ajutaţi de Cuvintele vieţii şi de harul dumnezeiesc şi al dorinţei noastre de sfinţire. În felul acesta avem în faţa noastră icoana întregii Biserici de la întemeierea ei pînă azi. Ne simţim cu adevărat fraţi între noi şi fii ai lui Dumnezeu. Ce alt lăcaş de închinare, ce altă adunare îi poate lua locul? Orice bisericuţă de-a noastră ne învăluie într-o căldură tainică şi ne uneşte într-un lanţ neîntrerupt cu toţi înaintaşii noştri, care s-au închinat în ea, cu părinţii, moşii, strămoşii, străstrămoşii, pînă departe în negura veacurilor. Devenim una cu ei ! Ce duioşie copleşitoare şi binefăcătoare !

În ceea ce priveşte rugăciunea obştească, comună în bisericile noastre străbune, participarea noastră la sf. slujbe este mult grăitoare următoarea istorioară. Un om oarecare n-avea nici lemne pentru foc, nici untdelemn pentru opaiţ, dar avea un vecin bun. S-a dus la acesta şi i-a cerut un vătrar cu jar. A primit. Întors acasă, ce şi-a zis? De-i pun grămadă pe vatră se sting prea repede şi n-au lumină. I-a înşirat unul cîte unul pe marginea vetrei. Urmarea a fost că s-au stins şi nu i-au putut da nici căldură, nici lumină. Aşa se întîmplă şi cu rugăciunea făcută numai acasă. De la o vreme rămîne fără putere, pe cînd în biserică rugăciunea în comun încălzeşte şi luminează inima fiecăruia, învăluindu-ne aceleaşi simţăminte pe care le avea autorul sfînt de demult cînd spunea: „În biserica măririi Tale stînd, în cer ni se pare că stăm"!

În vorbirea noastră deci, cuvîntul „biserică" are două înţelesuri şi anume acela de instituţie, de trup tainic al Mîntuitorului Iisus Hristos, de totalitate a credincioşilor, care mărturisesc acelaşi crez şi se împărtăşesc cu aceleaşi Sf. Taine şi în acest caz îl scriem cu literă mare (Biserică), precum şi acela de clădire (biserică), în care mergem Duminică de Duminică şi sărbătoare de sărbătoare, în care, după Reîntregirea din 1948, ne adunăm astăzi toţi credincioşii români, rugîndu-ne împreună, ascultînd cu toţii cuvîntul luminat şi drept al Bisericii noastre străbune, Biserica Ortodoxă Română.

Gh. Maior

Sf. Împăraţi Constantin şi Elena

(Urmare din pag. 3)

Maica sa, Sf. Elena, prin învăţătură bună dată fiului ei, a crescut un sfînt. Gîndurile lui cele bune au fost izvorul cel limpede al faptelor sale, al trăirii în sfinţenia vieţii. Mînat de un dor lăuntric, a plecat la Ierusalim, unde, după trei sute de ani de la răstignire, a pus să se caute Sf. Cruce pe care a fost răstignit Mîntuitorul. Găsind-o, a înălţat-o pentru închinarea creştinilor din vremea aceea.

Pentru faptele lor mari, aceşti Sfinţi sînt socotiţi vrednici de cinstire „întocmai cu Apostolii".

Din istorisirea acestor fapte se desprinde pentru noi — ca miros de bună mireasmă duhovnicească — îndemnul de-a păşi şi noi pe urmele Sf. Constantin şi Elena.

Şi cum oare le putem urma pilda?

Ca să ne putem asemăna cu Sf. Constantin cel Mare, avem datoria de a păstra credinţa neschimbată „întru una sfîntă sobornicească şi apostolească Biserică". Aceasta înseamnă a ne lăsa călăuziţi pe calea trăirii religioase de preoţii care au învăţat şi cunosc adevărurile de credinţă neschimbate, aşa cum sînt ele în Sf. Scriptură şi în Sf. Tradiţie. Nu oricine poate citi şi înţelege fără greşală cele scrise în cărţile sfinte. Unii oameni grupaţi în mici culte religioase, nerecunoscute de rînduirea socială pentru abaterile lor, — după cuvîntul Mîntuitorului (Mt. 22, 29) — „se rătăcesc neştiind scripturile". Aceştia prin greşeli de interpretare tulbură atît viaţa religioasă cît şi pacea socială. În faţa lor se cere să avem pilda lăsată de Sf. Constantin, să alergăm la sfatul preoţimii, pentru lămurirea adevărului de credinţă.

Sf. Elena, ne rămîne călăuză pe calea ce duce către orice faptă bună, faptă săvîrşită din dorinţa de binefacere, care poate sta în ajutorul tuturor. Din orice bine făcut izvorăşte şuviţa cristalină a mulţumirii de conştiinţă. Fără osteneală în dăruirea de sine nu se dobîndeşte plăcerea vieţii.

Cele de mai sus se cer împlinite spre mulţumirea noastră sufletească.

Iată cum putem admira — în luna mai — o prea frumoasă floare duhovnicească în sărbătoarea Sf. Împăraţi Constantin şi Elena.

Pr. I. Buta

† Profesorul Ion Colan

În ziua de 24 aprilie 1969 a încetat din viaţă profesorul Ion Colan, directorul Arhivei-Bibliotecii şi Muzeului bisericii „Sf. Nicolae" din Scheii Braşovului. O moarte fulgerătoare a rupt firul vieţii acestui cărturar de seamă din oraşul de la poalele Tîmpei.

Profesorul I. Colan s-a născut în anul 1902, în Bran, dar făcea parte dintr-o familie cu obîrşie din Araci, care a dat Bisericii şi ţării pe mitropolitul Nicolae Colan.

După terminarea liceului „Andrei Şaguna" din Braşov, urmează cursurile Facultăţii de litere şi filozofie din Bucureşti, iar teza sa de licenţă: „Viaţa şi opera lui Ion Barac" indica pe viitorul cercetător al trecutului nostru cultural.

Din anul 1926 şi pînă la sfîrşitul vieţii desfăşoară o activitate prodigioasă de cercetător, devenind iniţiatorul, sprijinitorul şi organizatorul multor aşezăminte culturale din Braşov.

Între anii 1926—1952 este secretar şi director al Bibliotecii „Astra" Braşov. În cadrele acestei asociaţiuni de cultură a poporului român a îndeplinit pe rînd sau concomitent funcţiunile de: muzeograf, director de tipografie, director de cinematograf, redactor al „Gazetei Transilvaniei", secretar de redacţie la revista „Ţara Bîrsei", activităţi pe care le-a îndeplinit cu multă rîvnă şi competenţă.

Lui i se datoresc în mare măsură înfiinţarea primei biblioteci publice în Braşov, devenită biblioteca „Astrei", azi Biblioteca Centrală a judeţului Braşov, care avea încă în anul 1952, 130.000 volume.

Din anul 1952 pînă în clipa morţii a fost omul potrivit şi competent care a organizat şi condus Arhiva-Biblioteca şi Muzeul bisericii „Sf. Nicolae" din Schei. Timp de 12 ani a pus în valoare comorile de artă şi cultură românească de aici şi a făcut din ele un aşezămînt cultural de mare însemnătate pentru întreaga ţară.

Activitatea de cercetător şi de scriitor a prof. I. Colan se întinde pe o arie foarte mare. Ea cuprinde lucrări ştiinţifice din domeniul istoriei şi literaturii, studii şi documente din trecutul cultural al Braşovului şi o bogată activitate ziaristică în coloanele „Gazetei Transilvaniei".

„Casina Română" din Braşov a găsit în prof. I. Colan un priceput cercetător al activităţii ei de 100 ani.

A publicat studii şi articole în diferite reviste din ţară şi străinătate, de o ţinută ştiinţifică aleasă, cu un caracter inedit, ceea ce a făcut ca unele din studiile lui să fie folosite ca izvoare pentru lucrări de sinteză din istoria Transilvaniei.

În paginile revistei „Mitropolia Ardealului", prof. I. Colan a publicat studii şi însemnări din arhiva bisericii „Sf. Nicolae" din Schei.

Multe din lucrările sale sînt în manuscris, gata de tipar, ceea ce face ca pierderea lui neaşteptată să lase un gol şi mai mare.

Prin moartea prof. I. Colan, Braşovul a pierdut un mentor al vieţii culturale, un cercetător de prestigiu, un iniţiator şi organizator al multor aşezăminte, o minte luminată şi o inimă de mare patriot.

*

Serviciul înmormîntării s-a săvîrşit în biserica Cuvioasa Paraschiva din Braşov, în ziua de 26 aprilie 1969, de către un sobor de preoţi.

Viaţa şi activitatea lui au fost prezentate de prot. Dr. V. Coman, prot. Dr. Iuliu Işa, Dr. Valeriu Stinghe, prof. Teodorescu, prof. I. Micu, prof. Bălteanu, reprezentanţi ai instituţiilor culturale din Braşov.

Odihnească în pace !

C. V.

† Preotul Septimiu Sîntoma

În ziua de 17 martie 1969, necruţătoarea moarte a curmat firul vieţii pămînteşti a preotului Septimiu Sîntoma din parohia Blandiana, protopopiatul Alba Iulia.

Născut în 25 mai 1905 în Secăşeni-Oraviţa, ca fiu al preotului Petru Sîntoma şi al preotesei Elena, la vîrsta de 9 ani rămîne orfan de tată. Şcoala primară o urmează în satul natal, iar studiile teologice la Blaj. În 1929 se căsătoreşte şi este hirotonit la Mănăstirea Prislop, pe seama parohiei Crivobava-Timiş, în care păstoreşte vreme de 5 ani. Din 1934 şi pînă în ziua decesului a păstorit în Blandiana.

Unul din cei 38 de protopopi şi preoţi, care în 1948 s-au făcut stegari ai acţiunii de refacere a unităţii noastre bisericeşti, a fost şi preotul Septimiu Sîntoma. Dîrz şi hotărît pentru cauza sfîntă a Bisericii strămoşeşti, el n-a acceptat compromisuri. Sinceritatea lui faţă de marele act consfinţit la 21 octombrie 1948, s-a putut constata de către toţi cei ce l-au cunoscut.

Prohodirea a fost săvîrşită în ziua de 20 martie 1969 în biserica din Blandiana, de către un sobor de preoţi avînd în frunte pe P. C. prot. Victor Negrea-Alba Iulia, care în cuvîntul rostit cu acest prilej, după ce aduce mîngîiere familiei îndoliate pentru trecerea la cele veşnice a soţului, tatălui şi bunicului, evocă zilele lui octombrie 1948, cînd împreună cu preotul Septimiu a fost prezent la Cluj, Bucureşti şi apoi la Alba Iulia. Despre suplimitatea lucrării preoţeşti, pe care a îndeplinit-o cu înaltă conştiinţă cel răposat, a vorbit C. pr. D. Oana-Săliştea. Psalmodiere duioasă au adus celui răposat preoţii: Roman Macarie- Balomirul de Cîmp, Virgil Bărbuleţ-Sărăcsău şi C. pr. pens. Ioachim Bărbosu-Acmar, precum şi cîntăreţii bisericeşti din Blandiana, Răcătău şi Bulbuc, cu care răposatul a servit ani mulţi la sf. altar.

În jurul catafalcului, cu inimi cernite de durere, s-au aflat: preoteasa Eugenia, fiul Eugen cu soţia Profila şi nepoata Monica; fiica Eugenia cu soţul Ioan şi nepoţii Ovidiu şi Monica şi fiica Elisabeta.

În dangăt duios de clopot, plîns de familie şi de credincioşii prezenţi în număr mare, rămăşiţele pămînteşti ale preotului Septimiu Sîntoma sînt aşezate în mormînt nou lîngă biserica la al cărei sf. altar a servit vreme de aproape 21 ani.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii!

Pr. D. Oana

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

Biblioteca orășenească "Ștefan Gheorghe" Sibiu str. Bariț nr. 5

ANUL 117 Sibiu, 1 iunie 1969

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Vizita I. P. S. Mitropolit NICOLAE al Ardealului la Viena

În cadrul relaţiilor stabilite între Biserica Ortodoxă Română şi Biserica Catolică din Austria, prin vizita Excelenţei Sale cardinalul König la Patriarhia Română şi a P. F. Patriarh Justinian în Austria, o delegaţie a Bisericii noastre, condusă de Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae Mladin al Ardealului, a participat la simpozionul pe care Fundaţia „Pro Oriente" l-a organizat la Viena între 11—15 mai 1969.

Astfel, în ziua de 11 mai 1969, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoţit de P. C. prof. N. Balca şi Isidor Todoran, au sosit la Viena, fiind întîmpinaţi de: d. viceprimar al Vienei, Dr. H. Drimmel, preşedintele Fundaţiei „Pro Oriente", (care reprezenta şi pe Excelenţa Sa cardinalul Dr. Fr. König), A. Stirnemann — secretar al Fundaţiei, prof. Dr. Alexander Dordett, prodecan al Facultăţii de Teologie romano-catolică, prof. Dr. Iosef Kondrinewitsch de la aceeaşi Facultate de Teologie şi pr. prof. Dr. Gheorghe Moisescu, paroh al Bisericii Ortodoxe din Viena.

Cel dintîi popas se face la biserica Coloniei Române din Viena, unde se slujeşte Sf. Liturghie.

În 12 mai, delegaţia Bisericii noastre, în frunte cu Î. P. S. Mitropolit Nicolae, a făcut o vizită la Ambasada Română, unde s-a întreţinut cu d. ambasador Gheorghe Pele — şi la Ministerul Învăţămîntului, unde a avut o convorbire folositoare cu d. ministru Dr. Pifll Percevič.

În aceeaşi zi, Primatul Bisericii Romano-Catolice din Austria, Cardinalul König, a dat o masă în cinstea delegaţiei Bisericii noastre, în cadrul căreia Excelenţa Sa a elogiat pe Prea Fericitul Patriarh Justinian, exprimîndu-şi şi satisfacţia pentru adîncirea relaţiilor dintre cele două Biserici. I. P. S. Mitropolit Nicolae a răspuns, arătînd că are cinstea de-a fi delegatul P. F. Patriarh Justinian şi oaspetele Excelenţei Sale Cardinalul König, vizita aceasta fiind expresia unei noi atmosfere de prietenie şi colaborare între Bisericile noastre şi poporul român şi austriac.

În 13 mai, în sala Palatului Pallavicini, în cadrul Fundaţiei „Pro Oriente", Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a conferenţiat despre: „Morala ortodoxă şi problemele vremii noastre". Au fost de faţă numeroşi reprezentanţi ai vieţii culturale şi bisericeşti din Viena, printre care amintim pe: Eminenţa Sa Cardinalul Fr. König, dl ambasador Gh. Pele, Î. P. S. Mitropolit (grec-ortodox) Dr. Chrysostom Tsiter de Austria, Monsegnior Otto Mauer, profesori ai Facultăţilor de Teologie catolică şi evanghelică din Viena, precum şi conducători ai comunităţilor catolice, ortodoxe şi evanghelice din capitala Austriei.

Conferinţa Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin a stîrnit un viu interes atît în cadrul simpozionului, cît şi în presa austriacă. Ziarul Die Presse (nr. 6330 din 16 mai 1969) apreciază conferinţa socotind-o edificatoare pentru „cunoaşterea spiritului care domneşte astăzi în Biserica Ortodoxă Română şi cu care se vor vedea confruntate atît Sinodul ortodox, cît şi Biserica Catolică în străduniile lor pentru înţelegere şi apropiere".

În 14 mai, Î. P. S. Sa a ţinut o prelegere despre „Asceza creştină" la Facultatea de Teologie romano-catolică, la care au fost prezenţi conducerea Facultăţii şi studenţii.

În 15 mai, fiind sărbătoarea Înălţării Domnului (la catolici), s-a săvîrşit slujba de pomenire a eroilor români din cimitirele de la Tulln şi Zwenterdorf, la care a participat şi delegaţia Bisericii noastre în frunte cu Î. P. S. Mitropolit Nicolae.

În zilele de 12, 13 şi 14 mai, pe lîngă programul amintit, s-au făcut vizite la biserici şi mănăstiri, s-au purtat discuţii despre actualitatea teologiei în problemele vremii, despre activitatea Bisericii Ortodoxe Române în ultimii douăzeci de ani etc. Excelenţa Sa Cardinalul König şi-a exprimat gîndul că dacă va mai veni în România, ar dori să viziteze şi Sibiul. Î. P. S. Mitropolit Nicolae a dăruit Excelenţei Sale cartea despre Icoane pe sticlă româneşti.

Vizita delegaţiei a constituit „o nouă manifestare a dorinţei celor două Biserici de a se apropia în Hristos şi a conlucra la cauza înfrăţirii popoarelor român şi austriac şi a păcii în lume".

F. C.

Despre Duhul Sfînt

Făgăduinţa trimiterii Sfîntului Duh, Mîntuitorul o face Apostolilor înainte de patimile Sale, cît şi înainte de Înălţarea la Cer. În cuvîntarea de pe urmă spune Apostolilor Săi: „Iar Mîngîietorul, Duhul Sfînt, pe care îl va trimite Tatăl în numele meu, acela vă va învăţa toate şi vă va aduce aminte de tot ce am grăit" (Ioan 14, 26). Iar în cuvîntul rostit înainte de Înălţare zice: „De Ierusalim să nu vă depărtaţi şi să aşteptaţi acolo făgăduinţa Tatălui care aţi auzit-o de la mine" (F. Ap. 1, 4).

Pogorîrea Duhului Sfînt după cum a fost promisă s-a întîmplat la 10 zile după Înălţarea la Cer. În aceeaşi zi ei primesc harul Sf. Duh de la Dumnezeu şi se întemeiază prima comunitate creştină prin botezul a peste 3.000 de oameni, la predica Sf. Apostoli luminaţi de Duhul Sfînt.

În cele ce urmează, stăruim mai mult asupra Sf. Duh, persoana a treia a Sf. Treimi, prăznuită la sărbătoarea Rusaliilor.

Cine este şi ce este Duhul Sfînt? Mîntuitorul Iisus Hristos ne spune că Duhul Sfînt este Dumnezeu, este o persoană din Sf. Treime, egală şi de o fiinţă cu Tatăl şi cu Fiul. El purcede însă din Tatăl. Originea Sa este la Dumnezeu-Tatăl, ceea ce însemnează că este de aceeaşi fiinţă cu Tatăl, aşadar Dumnezeu adevărat.

Pentru înţelegere să folosim o comparaţie: Precum lumina soarelui este din soare şi apare de o dată cu soarele, aşa că nu putem zice că a fost soarele întîi şi apoi lumina din el, tot aşa şi Duhul Sfînt, deşi purcede din Tatăl, El este de o fiinţă şi de o dată cu Tatăl. Dumnezeu fiind din veci şi Duhul Sfînt este din veci. Acest Duh Sfînt, care din veci purcede din Tatăl, a fost trimis în timp în lume de la Tatăl prin Fiul, ca să înveţe lumea pilda vieţii Sale, dar a fost trimis mai ales ca să continue opera Fiului şi să sfinţească lumea.

De aceea, trimiterea Apostolilor se face în nu-

(Continuare în pag. 4-a)

Sf. Justin martirul şi filozoful

Biserica noastră pomeneşte la 1 iunie pe Sf. mucenic Iustin, numit şi filozoful.

Istoriograful bisericesc Eusebiu de Cezareea îl consideră o personalitate din cele mai înzestrate ale timpului său, un spirit cultivat şi zelos pentru lucrurile sfinte şi una din figurile cele mai interesante şi mai proeminente ale Bisericii creştine din sec. II. În acelaşi fel se exprimă despre el şi alţi Sf. Părinţi şi scriitori bisericeşti.

Sf. Iustin ne-a lăsat el însuşi despre sine cîteva date biografice. S-a născut în Flavia Neapolis (vechiul Sichem) din Palestina (astăzi Nablus), pe la anul 100 d. Hr. Se pare că a fost de origine greacă, deşi unii îi atribuie pe cea latină. A primit o educaţie aleasă şi o cultură vastă, fapt care a trezit în el dragostea de filozofie, ştiinţă foarte apreciată în acea epocă.

Suflet însetat după căutarea şi descoperirea adevărului, Sf. Iustin se face, rînd pe rînd, ucenicul mai multor şcoli filozofice ale timpului său. Dar n-a reuşit să găsească certitudinea adevărului la nici unul din sistemele filozofice vechi. Nemulţumit în şcoala stoicilor, trece la peripatetici, de acolo, în scurt timp, se alătură unui pitagoreu, apoi aderă la platonicieni. Nicăieri sufletul său zbuciumat nu găseşte însă învăţătura care să-l mulţumească. La sfîrşitul acestor peregrinări, cînd Iustin spera că adîncind filozofia lui Platon va ajunge la cunoaşterea adevărului suprem, se întîmplă pe neaşteptate convertirea sa la creştinism, în felul următor:

Ieşind într-o zi în singurătatea naturii, pe malul mării, să mediteze, Iustin se întîlneşte cu un bătrîn necunoscut, cu care angajează o discuţie lungă, pornind de la sistemele filozofice ale vremii şi ajungînd la filozofia profeţilor Vechiului Testament şi la învăţătura lui Hristos. Iustin simte cum parcă un văl se ridică de pe ochii minţii sale şi începe să înţeleagă că această învăţătură e superioară învăţăturilor profesate de filozofii greci, pe care şi le însuşise, dar le abandonase cu atîtea zbuciumări sufleteşti. El scrie că în urma discuţiei amintite „mie mi s-a aprins deodată un foc în suflet şi m-a cuprins o mare dragoste de profeţi şi de bărbaţii aceia, care sînt prietenii lui Hristos. Şi găseam că aceasta este singura filozofie sigură şi aducătoare de folos". (Dialogul cu iudeul Trifon, trad. rom. de Pr. Dr. Olimp N. Căciulă, Bucureşti, 1941, cap. 8, p. 34). După încreştinare, care a avut loc probabil între anii 132—135, la Efes, sau în Cezareea Palestinei, Sf. Iustin se dedică operei misionare creştine.

Astfel, cea mai însemnată activitate Sf. Iustin o desfăşoară la Roma, unde înfiinţează o şcoală catehetică creştină, frecventată de numeroşi ucenici, printre care e şi Sf. Irineu, Tatian Asirianul şi alţii. El a lăsat contemporanilor săi amintiri neşterse şi s-a impus ca o personalitate de frunte în tratarea principalelor probleme ale credinţei creştine, pe care căuta s-o facă înţeleasă de cît mai mulţi, din care motiv devenea mai uşor înţeles creştinismul de către lumea greco-romană.

Activitatea sa prodigioasă şi neobosită îl pune în conflict cu filozoful cinic Crescens din Roma, care acuza pe creştini de imoralitate, fără să-i cunoască; Crescens era el însuşi un om imoral, ignorant, şarlatan şi îngîmfat. Sf. Iustin ne relatează că a avut cu adversarul său discuţii în contradictoriu în care l-a învins cu argumente solide vădindu-i neştiinţa, violenţa şi o lăcomie josnică. În-

(Continuare în pag. 2)

Sf. Justin martirul şi filozoful

(Urmare din pag. 1)

furiat, Crescesns denunţă pe Sf. Iustin, care e dat în judecata tribunalului, unde se apără cu demnitatea unui om învăţat, folosind argumente filozofice şi juridice din cele mai serioase, dar şi cu tenacitatea înţeleaptă a unui credincios profund şi de larg orizont.

El a fost condamnat, împreună cu alţi 6 creştini, la biciuire şi la moarte, iar sentinţa a fost executată fără întîrziere. Anul morţii sale este 165, sau 166 cum susţin unii învăţaţi, sub domnia lui Marcus Aurelius, împărat filozof, de la care Sf. Iustin aşteptase o înţelegere mai justă şi mai omenoasă a religiei creştine.

Sf. Iustin nu a fost numai un mare propovăduitor al învăţăturii lui Hristos şi întemeietorul primei înalte şcoli creştine din capitala imperiului, ci şi cel mai de seamă scriitor creştin din sec. al II-lea. Istoricii bisericeşti afirmă că Sf. Iustin a lăsat foarte multe scrieri, dintre care amintim:

1. Apologia I-a, adresată împăratului Antonin Piul, fiilor săi, senatului şi poporului roman pentru învăţăturile creştine, în 68 de capitole, scrisă între anii 150—155.

2. Apologia a II-a, compusă la scurt timp după prima, adresată împăratului Marcus Aurelius, în 15 capitole.

In ambele apologii, Sf. Iustin face o amplă expunere a învăţăturilor creştine dogmatice şi morale, respingînd toate acuzaţiile răuvoitoare, nedrepte şi false cu care erau calomniaţi creştinii. Cu această ocazie, Sf. Iustin ne dă informaţii preţioase despre Sf. Taine şi unele rînduieli de cult din sec. II In expunerea credinţei creştine, autorul prezintă într-un mod filozofic original dogma Sf. Treimi, stăruind în special asupra dogmei întrupării Mîntuitorului (Logosul întrupat). Înălţimea morală a vieţii creştine constituie un argument pentru Sf. Iustin ca să ceară autorităţilor încetarea persecuţiilor îndreptate împotriva creştinilor, pentru simplul fapt că poartă numele de creştini. Acest mod de a proceda din partea statului se întemeiază pe o prejudecată falsă, iar nu pe vreun argument juridic.

Sf. Iustin atrage atenţia, în repetate rînduri, că atît supuşii, cît şi cîrmuitorii sînt datori să se poarte cuviincios, eliminînd tirania şi violenţa şi practicînd pacea, evlavia şi filozofia. Uneori scriitorul adresează, în termeni aspri, observaţii ironice cu privire la mentalitatea împăraţilor.

3. A treia scriere şi cea mai întinsă a Sf. Iustin, care ni s-a păstrat în întregime, este întitulată: Dialogul cu iudeul Trifon (142 de capitole), în care autorul se ocupă de legăturile Vechiului Testament cu cel Nou, primul fiind o pregătire pentru venirea lui Hristos.

4. În a patra scriere: „Despre Înviere", scriitorul se ocupă despre nemurirea sufletului.

Cu spiritul clar şi cu o inteligenţă luminată de credinţa în Hristos, Sf. Iustin se remarcă şi ca un iscusit exeget al Sf. Scripturi, ajutat fiind şi de harul dumnezeiesc. Exegeza Sf: Iustin este de o claritate uimitoare, de o logică severă şi de o frumuseţe înălţătoare, devenind uneori normativă pentru teologia creştină ulterioară.

El dovedeşte o cunoaştere aprofundată a Sf. Scripturi, pe care autorul ştie s-o lege de problemele vieţii. Sf. Iustin a fost unul dintre primii mari teologi, scriitori şi dascăli creştini. El a amplificat problematica gîndirii şi a vieţii creştine, punînd numeroase probleme noi şi formulînd concepţii pe care le vor adînci teologii generaţiilor următoare.

Ca orice deschizător de drumuri, Sf. Iustin n-a reuşit să rezolve totdeauna în mod desăvîrşit problemele abordate. Dar eforturile sale multilaterale ne îndreptăţesc să-i aducem cinstirea cuvenită ca unui mare ostenitor în ogorul teologiei creştine. El se bucură de aceeaşi apreciere atît în Răsărit cît şi în Apus (Biserica Apuseană îl pomeneşte la 14 aprilie). Personalitatea sa complexă a reunit atît bogăţia gîndirii filozofice creştine cît şi o sinceritate de credinţă emoţionantă şi un zel nestins al dragostei faţă de Mîntuitorul. De aceea Sf. Iustin şi-a încununat viaţa cu cununa muceniciei, primind aureola sfinţeniei.

Au trecut 18 veacuri de la mucenicia Sf. Iustin, dar posteritatea n-a încetat să-i aprecieze operele. După mărturisirea istoricilor bisericeşti din veacul II, scrierile Sf. Iustin circulau în număr mare printre creştini. În veacurile următoare, teologia a adîncit şi a retuşat pe alocuri problemele care l-au frămîntat. Pînă în zilele noastre s-a scris un număr impresionant de lucrări despre viaţa şi opera acestui sfînt şi primul filozof creştin.

Biserica i-a adus şi-i va aduce neîncetat cinstirea cuvenită ca unui „lucrător vrednic înaintea lui Dumnezeu" (II Timot. 2, 15), care şi-a închinat activitatea şi şi-a dat viaţa pentru mărturisirea învăţăturii lui Hristos în lume. Această cinstire i se cuvine, după cuvintele Mîntuitorului: „Tot cel ce mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voi mărturisi şi eu înaintea Tatălui meu" (Matei 10, 32).

Pr. M. Colotelo

Biserica românească din Transilvania în sec. XVI

Prin 1490, Ştefan cel Mare, domnul Moldovei (1457—1504) a obţinut de la regele Ungariei Matei Corvin (fiul lui Ioan Huniade, deci de origine românească) două posesiuni (feude) în Transilvania, în care să se refugieze el şi boierii săi în cazul cînd ar fi fost siliţi de turci să-şi părăsească ţara. Acestea erau cetăţile Ciceu, în apropierea oraşului Dej şi Cetatea de Baltă, pe Tîrnave. Amîndouă au rămas în stăpînirea domnilor Moldovei pînă în 1561. Mai mult chiar, Petru Rareş (1527—38 şi 1541—46) a izbutit să cucerească în anul 1529 şi cetăţile Bistriţa, Rodna şi Unguraş.

Pentru că domnii Moldovei aveau nevoie în aceste posesiuni transilvănene nu numai de un ajutor politic-militar, ci şi de unul bisericesc, ei au înfiinţat în satul Vad, aparţinător cetăţii Ciceu, o Episcopie ortodoxă românească. Cei mai mulţi istorici socotesc că însuşi Ştefan cel Mare a înfiinţat Episcopia de la Vad şi biserica episcopală existentă şi azi. Alţii însă socotesc întemeietor al Episcopiei şi al bisericii pe Petru Rareş, pentru că numai din timpul său cunoaştem episcopi de Vad cu numele. Indiferent care ar fi întemeietorul ei, pentru noi este un fapt absolut sigur că a fost întemeiată de unul din aceşti mari domni ai Moldovei pentru credincioşii români din feudele lor transilvănene. Episcopii Vadului aveau sub oblăduirea lor duhovnicească cele 60 de sate care aparţineau Ciceului, 24 de sate situate între Bistriţa şi Gherla care aparţineau Ungurașului şi 50 de sate aparţinătoare Bistriţei.

Primul Episcop de Vad despre care avem ştiri sigure a fost Anastasie. Se pare că era originar din Moldova şi om de încredere al lui Petru Rareş, căci în octombrie 1529 conducea trupele acestuia împotriva bistriţenilor. În timpul păstoririi sale, Petru Rareş a dăruit Episcopiei două moşii: Bogata românească şi Bogata ungurească, precum şi o moară la Caţcău, iar înaintaşii săi în scaunul domnesc îi dăruiseră moşiile Vad şi Slatina. Cu toată încrederea ce i-o acordase Petru Rareş, vlădica Anastasie uneltea, în 1538, împotriva binefăcătorului său, fapt pentru care a fost alungat de domnul moldovean, retrăgîndu-se la mănăstirea Putna. În 1541, Petru Rareş l-a iertat, reluîndu-şi scaunul vlădicesc. În 1546 tot Petru Rareş a numit un nou episcop la Vad, pe Tarasie, iar în 1550, fiul său Iliaş numea ca episcop pe Gheorghe. În 1557 apare un episcop nou, Marcu, în 1574 Eftimie, în 1576 Spiridon, mai tîrziu Ioan Cernea. Despre acesta din urmă se crede că a murit într-o luptă în 1605, la Satu Mare, căci un cronicar maghiar scria: „Era un episcop românesc în cetate, de a cărui vitejie toţi s-au minunat. Acesta a prins un paloş nemţesc cu amîndouă mîinile şi încotro da, mulţi cădeau de mîna lui, nici da înzadar, ci totdeauna nimerea; mai pe urmă l-au împuşcat prin mijloc şi aşa a murit".

La începutul secolului al XVII-lea întîlnim ca episcopi de Vad pe Spiridon, Teofil de la Prislop şi Eftimie. Cu Eftimie (numit în 1623) se încheie şirul vlădicilor de la Vad. Se crede că toţi cei pomeniţi mai sus erau hirotoniţi de vlădicii Moldovei la Suceava, unii din ei fiind moldoveni sau transilvăneni călugăriţi în Moldova.

În părţile de sud ale Transilvaniei de asemenea întîlnim cîţiva episcopi. Primul din ei, cunoscut în acest secol, este Ioan, fost preot în Peşteana (sat în apropiere de Haţeg) trimis în 1553 în Ţara Românească la hirotonie. Nu ştim unde şi-a avut reşedinţa vlădicească, în mănăstirea Prislop sau în altă parte.

Prima Episcopie din aceste părţi despre care avem ştiri sigure este cea a *Geoagiului*, care pare să fi fost înfiinţată încă din prima jumătate a secolului al XVI-lea. S-ar putea ca înfiinţarea acesteia să se fi datorat vreunui domn al Ţării Româneşti, căci mulţi dintre ei aveau feude în părţile de sud ale Transilvaniei, între care se număra şi Geoagiul, stăpînit de Radu cel Mare (1496—1508) şi Neagoe Basarab (1512—1521). Primul episcop cunoscut este Hristofor, în 1557, căruia i-a urmat Sava, venit din Ţara Românească. Sava a fost înlocuit pentru scurt timp de un vlădică cu numele Gheorghe, pentru ca în 1562 să i se încredinţeze cîrmuirea Episcopiei din nou. Cu binecuvîntarea acestui Sava, diaconul Coresi a tipărit, în 1559, la Braşov, cartea întitulată Întrebare creştinească, prima carte românească păstrată. Cu el a încetat şirul episcopilor de la Geoagiu.

Din a doua jumătate a secolului al XVI-lea avem cîteva ştiri despre începuturile Mitropoliei ortodoxe române din Bălgărad (Alba Iulia). Astfel, prin 1572 fusese hirotonit întru arhiereu, la Ipec, în Serbia, un moldovean, cu numele Eftimie. El este considerat de istorici ca primul mitropolit al românilor transilvăneni, cu reşedinţa în Bălgărad sau Alba Iulia. A păstorit puţin timp, căci în 1574 principele de atunci al Transilvaniei a numit în locul său, ca mitropolit, pe Hristofor.

În 1578 a fost sfinţit la Tîrgovişte „mitropolitul" Ghenadie, primul care apare în mod oficial în această calitate. De asemenea el este primul mitropolit despre care avem dovezi sigure că şi-a avut scaunul vlădicesc la Alba Iulia, unde era şi reşedinţa principilor Transilvaniei. Sub el s-au tipărit mai multe cărţi la Braşov, de către diaconul Coresi despre care vom vorbi mai tîrziu. Mitropolitul Ghenadie a păstorit pînă la moartea sa, întîmplată la începutul anului 1585. În locul său soborul preoţilor români a ales ca mitropolit pe egumenul Ioan de la Prislop. A fost hirotonit şi el de mitropolitul Ungrovlahiei, la Tîrgovişte. Mitropolitul Ioan de la Prislop a avut norocul să păstorească tocmai în timpul lui Mihai Viteazul (1593—1601), cel care a izbutit să înfăptuiască pentru prima oară unitatea politică a românilor din Ţara Românească, Transilvania şi Moldova. Atît în cursul scurtei sale domnii în Transilvania, cît şi mai înainte, marele voievod s-a interesat de soarta Bisericii Ortodoxe de aici, luînd măsuri pentru o mai bună organizare şi lucrare a ei. Astfel, într-un tratat încheiat în 1595 de trimişii săi cu principele Transilvaniei, se prevedea că Biserica Ortodoxă de aici va avea deplină libertate, iar preoţii români aveau dreptul de a-şi îndeplini slujbele lor nesupăraţi de nimeni. În 1597, cînd Mihai Viteazul a vizitat pe principele Transilvaniei la Alba Iulia, acesta i-a îngăduit să zidească o biserică mitropolitană şi o reşedinţă potrivită pentru mitropolitul Ioan. Viteazul domn a mai ctitorit apoi alte trei biserici în Transilvania: în Ocna Sibiului, Făgăraş şi Luşărdea pe Someş.

Tot în 1597 Mihai Vodă a trimis ca episcop în Maramureş cu reşedinţa la Muncaci, oraş care pe atunci aparţinea de Transilvania, pe egumenul Serghie de la mănăstirea Tismana. După ce a cucerit Transilvania a impus nobililor maghiari să scutească pe preoţii români de sarcinile iobăgeşti. Sfîrşitul său atît de grabnic a împiedicat şi întărirea Bisericii româneşti din Transilvania, aşa cum se întrevedea dacă stăpînirea sa aici ar fi durat timp mai îndelungat.

Amintim aici că în secolul al XVI-lea, încep să pătrundă în Transilvania ideile reformatoare ale lui Martin Luther şi Ioan Calvin. Urmarea a fost că saşii de aici au îmbrăţişat luteranismul, iar o mare parte din unguri calvinismul. Pentru că noua doctrină a lui Calvin fusese primită de însuşi principele Transilvaniei şi de marea nobilime, s-a ajuns pînă acolo că Dieta ţării întrunită în 1556, a desfiinţat Episcopia romano-catolică din Alba Iulia, secularizîndu-i-se averile, iar preoţii şi călugării catolici au fost expulzaţi din Transilvania. De atunci propaganda catolică printre români poate fi considerată încheiată pentru un veac şi jumătate, locul ei fiind luat de propaganda calvină. Conducătorii calvini din Transilvania au socotit că pentru cîştigarea românilor la calvinism era necesară aşezarea unor episcopi (superintendenţi) calvini dintre români. Se cunosc trei ase-

(Continuare în pag. 4)

Două decenii în slujba păcii

Mişcarea partizanilor păcii a împlinit recent două decenii de existenţă. Cu 20 de ani în urmă, s-a trecut pentru prima dată la organizarea pe plan mondial a partizanilor păcii.

Abia se isprăvise cel mai distrugător război pe care-l cunoscuse omenirea şi la orizont se profila spectrul sinistru al unei alte conflagraţii mondiale, mai ameninţătoare pentru cultura şi civilizaţia umană. In faţa acestei situaţii, oameni de bună voinţă, popoarele iubitoare de pace nu puteau să stea cu braţele încrucişate.

Iniţiativa a pornit de la 75 de personalităţi de prestigiu internaţional, care au lansat în februarie 1949 un apel, în care spuneau între altele: „Popoarele lumii întregi nu vor război. Ele nu vor noi măceluri, noi ruine şi devastări".

Cuvintele acestui apel au găsit un puternic ecou în conştiinţele oamenilor. Căci la numai patru ani de la încheierea marii tragedii a celui de-al doilea război mondial, cursa înarmărilor se afla în plină desfăşurare şi în lume se crease o atmosferă de încordare tot mai mare.

Astfel, ideea unui congres mondial al partizanilor păcii se bucura de adeziunea tuturor acelora care doreau cu tot dinadinsul să împiedice dezlănţuirea unui nou cataclism mondial. Politica „războiului rece" avea să ducă la scindarea Europei în blocuri militare opuse, la încordare internaţională, la intensificarea cursei înarmărilor.

Sesizînd primejdiile ce ameninţau omenirea, forţele iubitoare de pace din lumea întreagă au reacţionat ferm. Aşa s-a născut Congresul, care s-a desfăşurat concomitent — în aprilie 1949 — la Paris şi la Praga.

In Manifestul adoptat la încheierea Congresului, se spunea între altele: „Noi luptăm pentru independenţa naţională şi colaborarea paşnică între toate popoarele, pentru dreptul popoarelor la autodeterminare, lucru care constituie o condiţie fundamentală a libertăţii şi a păcii".

Acest prim Congres mondial al partizanilor păcii a pus bazele Mişcării postbelice pentru apărarea păcii

După cum se ştie, de atunci încoace Mişcarea partizanilor păcii a luat o mare dezvoltare în întreaga lume şi a desfăşurat o activitate continuă, rodnică.

Cele două decenii confirmă în chip cu totul convingător că Mişcarea partizanilor păcii este un vlăstar nobil al aspiraţiilor vitale ale omenirii, care exprimă profund interesele fundamentale ale ei, interesele cauzei păcii.

Născută în împrejurările arătate mai sus, Mişcarea partizanilor păcii a înmănunchiat speranţele popoarelor într-o pace trainică, speranţe întunecate de ameninţările unui nou război mondial.

Prin Mişcarea partizanilor păcii lupta împotriva războiului a făcut un salt substanţial, de la lupta individuală, în mod fatal restrînsă şi neputincioasă, la lupta colectivă *care a mobilizat întreaga opinie publică mondială.*

Pînă acum, războaiele au scris istoria. De acum înainte, pacea începe să scrie istoria.

In cele două decenii de la apariţia ei, Mişcarea partizanilor păcii a trecut prin multe situaţii grele, cauzate de faptul că unele conflicte locale ameninţau să ia amploare înspăimîntătoare. Dar, de fiecare dată, voinţa de pace a popoarelor s-a impus cu putere în chip decisiv.

Căci pacea este apărată în zilele noastre de forţe uriaşe, care înţeleg că războiul este cel mai crunt duşman al omenirii.

Principalul scop al Mişcării partizanilor păcii, adică împiedicarea unui nou război mondial, a fost atins. Mai mult chiar, năzuinţa de pace a popoarelor a izbutit să dilueze războiul rece. Un curent de destindere şi de dezvoltare — fără discriminări şi bariere — a comerţului şi a cooperării între toate ţările — indiferent de orînduirea lor socială — creşte cu vigoare în toată lumea.

Or, în bună parte acest fapt se datoreşte mersului ascendent al Mişcării partizanilor păcii, care s-a dezvoltat, s-a amplificat, a trecut mult peste graniţele ei iniţiale.

Desigur, încă nu este totul cîştigat, dar e foarte mult.

Mersul vieţii internaţionale relevă faptul că premisa fundamentală a asigurării păcii este aşezarea fermă a relaţiilor dintre state pe temelia solidă a principiilor independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc. Stricta respectare a acestor principii constituie chezăşia unei rodnice colaborări internaţionale, cheia de boltă a asigurării păcii în lume.

Drumul spre cucerirea definitivă a păcii este lung şi anevoios. Parcurgerea lui cu succes cere eforturi susţinute, continue şi neobosite.

In orice caz, lupta pentru pace, începută acum 20 de ani, trebuie continuată şi intensificată. Ea trebuie dusă la capăt, pînă la izbînda definitivă şi totală. Cu atît mai vîrtos, cu cît salvarea păcii mondiale — cu preţul oricăror eforturi — este problema cea mai vitală şi cea mai urgentă care se pune astăzi în faţa întregii omeniri: „Veacul atomic ne sileşte — observă foarte just savantul Carl Friedrich von Weizsäcker — să desfiinţăm războiul; altfel războiul va desfiinţa acest veac".

Aniversarea Mişcării partizanilor păcii are o profundă semnificaţie mobilizatoare. Ea ne cheamă stăruitor să ne dăm bine seama de faptul că epoca contemporană aşează pe umerii fiecărui popor şi ai fiecărui ins răspunderea pentru soarta păcii. De unde rezultă că fiecare dintre noi are îndatorirea supremă de a-şi aduce contribuţia efectivă la preîntîmpinarea unui nou război, la destinderea internaţională, la întărirea prieteniei şi colaborării între popoare.

Forţa Mişcării Mondiale pentru Pace constă în acţiunea unită *a membrilor ei. Colaborarea pe un front cît mai larg este condiţia primordială a eficienţei în lupta pentru pace. Lărgirea, adîncirea şi întărirea acestei colaborări asigură Mişcării Mondiale pentru Pace un cuvînt tot mai hotărîtor în viaţa internaţională.*

Drept aceea, să fim mereu în primele rînduri ale Frontului unit al luptătorilor pentru pace! . . .

Pr. prof. Corneliu Sîrbu

Contribuţia Bisericii Ortodoxe Române la apărarea păcii

Aniversarea a 20 de ani de la înfiinţarea Mişcării Mondiale pentru Pace este un prilej binevenit pentru a arunca o privire retrospectivă asupra contribuţiei adusă de Biserica Ortodoxă Română pentru apărarea şi consolidarea păcii în lume.

Biserica Ortodoxă Română, prin ierarhii şi preoţii ei, în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, a fost între cele dintîi rînduri ale celor ce s-au străduit să fie „făcători de pace".

Ea a socotit participarea la lupta pentru pace ca împlinirea unei misiuni date de însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, care a venit în lume ca „Domn al păcii" şi a fericit pe cei ce se străduiesc să aşeze pacea între oameni.

„Un ideal vechi al creştinătăţii şi al omenirii a început să fie slujit în zilele noastre, cu forţe noi, de proporţii necunoscute nicicînd în istorie" — a spus Prea Fericitul Părinte Patriarh. De aceea, lupta pentru apărarea păcii a fost şi este una din preocupările de seamă ale Bisericii Ortodoxe Române.

In şedinţa Adunării Naţionale a Partizanilor Păcii din R.P.R., care a avut loc în mai 1955, la Bucureşti, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a spus: „Prezenţa noastră aici nu este întîmplătoare. Doctrina religioasă căreia îi slujim este o doctrină a păcii, a frăţietăţii şi a bunei înţelegeri între oameni şi popoare, căci Învăţătorul nostru Iisus Hristos a spus despre Sine: „Eu am venit în lume ca lumea să aibă viaţă şi din belşug să aibă" (Ioan 10, 10).

Temeiul participării active a Bisericii noastre la lupta pentru pace este îndoit. Intîi, este fidelitatea *faţă de învăţătura Domnului nostru Iisus Hristos, datoria de a vesti mesajul păcii cîntat de îngeri la Naşterea Domnului: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace, între oameni bună învoire" (Luca 2, 14).*

In al doilea rînd, este ataşamentul *profund al Bisericii Ortodoxe Române faţă de popor, faţă de Patrie, cu care şi-a împletit şi-şi împleteşte necontenit activitatea şi slujirea ei în lume.*

In cele ce urmează vom arăta căile prin care Biserica noastră s-a arătat un factor activ în străduinţa pentru aşezarea şi apărarea păcii.

I. IN SLUJBA PĂCII PRIN RUGĂCIUNE

In cultul Bisericii Ortodoxe şi cu deosebire în Sf. Liturghie, rugăciunea pentru pace ocupă un loc însemnat. Lucrul nu este de mirare. Pacea face parte din elementele constitutive şi permanente ale creştinismului. Drumul păcii este drumul care duce la mîntuire în veac şi în eternitate. De aceea cererea de pace este împreunată cu aceea pentru mîntuire.

Rugăciunea pentru pace în Sf. Liturghie ne înfăţişează pacea sub întreitul ei aspect. Mai întîi pacea de sus, sau pacea ca dar ceresc peste viaţa oamenilor, necesară credincioşilor după cum este necesară lumina şi ploaia florilor şi cîmpului ca să aducă rod. Cele mai multe rugăciuni ale Bisericii se încep cu cererea pentru pace şi pentru mîntuire: „Pentru pacea de sus şi pentru mîntuirea sufletelor noastre".

Ne rugăm apoi pentru „pacea sufletului", pentru dobîndirea stării lăuntrice de biruinţă asupra răului, asupra păcatului, rău care diformează fiinţa noastră şi o paralizează, încît nu mai poate săvîrşi binele.

Ne rugăm în sfîrşit pentru „pacea a toată lumea şi pentru unirea tuturor", pentru biruinţa păcii între oameni şi popoare, pentru sălăşluirea acelui climat de pace şi bună înţelegere în lume, de care se reazimă munca şi progresul omenirii.

Iarăşi ne rugăm pentru „vremi cu pace", *adică pentru înlăturarea vrajbei şi a războaielor din lume. In această rugăciune pacea ne apare ca un bun universal, nu e numai a unora, a celor mari sau a celor mici, ci este „pacea a toată lumea". Lipsa de pace sau războiul într-o parte a lumii, face să sufere pe toţi oamenii de bine.*

II. IN SLUJBA PĂCII PRIN PROPOVĂDUIREA EVANGHELIEI

Vestind Evanghelia iubirii de Dumnezeu şi de oameni, toată comoara învăţăturilor morale care se cuprinde în ea, slujitorii altarelor s-au înşiruit în rîndurile celor ce se străduiesc să ridice pe om la starea de demnitate care i se cuvine.

Propovăduirea unei vieţi întemeiată pe dreptate, abolirea şi combaterea oricărui fel de robie şi exploatare a omului de către om, condamnarea războiului sub toate formele, bunavestirea păcii şi arătarea binefacerilor ei, iată atîtea teme şi îndemnuri date din faţa altarelor de către slujitorii Bisericii noastre.

Pastoralele trimise de ierarhii Bisericii noastre cu prilejul sfintelor sărbători ale Naşterii şi Invierii Domnului au cuprins îndemnuri convingătoare şi părinteşti la acţiune permanentă în slujba păcii şi la înlăturarea primejdiei unui nou război.

Nu a fost moment mai însemnat din viaţa poporului nostru, în aceşti 20 de ani, la care Biserica Ortodoxă, cu închinătorii şi slujitorii ei, să nu ia parte, susţinînd toate acţiunile şi realizările poporului pe calea propăşirii materiale şi morale, pentru împlinirea integrală a idealului său de veacuri. libertatea, independenţa şi unitatea politică.

Propovăduind dragostea de om şi pace, ea a contribuit la înfrăţirea tuturor cetăţenilor. In strînsă colaborare cu conducătorii celorlalte culte din ţara noastră a militat pentru buna înţelegere şi frăţietate între toţi fiii Patriei.

Indemnul apostolului Pavel: „Trăiţi în pace cu toţi oamenii" este mereu susţinut în viaţa zilnică a credincioşilor, asigurîndu-se prin aceasta climatul necesar unei munci creatoare.

III. IN SLUJBA PĂCII PRIN PARTICIPAREA ŞI ACTIVITATEA CLERULUI ŞI CREDINCIOŞILOR IN CADRELE ORGANIZAŢIILOR PENTRU APĂRAREA PĂCII

Activitatea Bisericii Ortodoxe Române pentru apărarea păcii nu s-a mărginit numai în cadrele ei. Conştientă că pentru această cauză militează milioane de oameni ai muncii, intelectuali, reprezentanţi şi conducători de popoare, ea a întins

(Continuare în pag. 4-a)

Contribuţia Bis. Ort. Rom....

(Urmare din pag. 3)

mînă sinceră şi a colaborat cu toate aceste organizaţii puse în slujba apărării păcii.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian este socotit, pe drept cuvînt, ca un mare prieten şi luptător pentru cauza păcii din zilele noastre. Prea Fericirea Sa nu lasă să treacă nici un prilej fără ca să îndemne clerul şi credincioşii Bisericii noastre la luptă activă pentru pace. „Luptaţi pentru pace, rugaţi-vă pentru pace şi munciţi pentru pace" — este îndemnul permanent al Prea Fericirii Sale.

Încadrată în această viziune, pacea nu este o stare de linişte, de pasivitate şi de încetare a muncii. Ea are un caracter dinamic. Presupune mereu acţiune pentru înfrîngerea răului, a întunericului şi pentru biruinţa binelui şi a luminii. Starea de armonie sufletească ca şi aceea de armonie socială cere o necontenită trezvie şi muncă.

Toate acţiunile luate de Consiliul Mondial al Păcii şi de Comitetul Naţional pentru Apărarea Păcii din ţara noastră au fost salutate cu bucurie şi au fost sprijinite de către Biserica noastră atît în activitatea ei internă cît şi pe plan extern.

In comitetele de luptă pentru pace din ţara noastră, la comune, oraşe şi judeţe sînt aleşi numeroşi preoţi. Ei se dovedesc sprijinitori însufleţiţi ai acţiunilor nobile şi binefăcătoare ale partizanilor păcii.

Biserica Ortodoxă Română a luat parte, prin reprezentanţii ei, la toate adunările organizaţiilor de luptă pentru pace. Prin mesajele şi apelurile Sf. Sinod, împreună cu celelalte culte din Patria noastră, a salutat iniţiativele şi hotărîrile Consiliului Mondial al Păcii, pe cele ale Adunărilor Generale ale luptătorilor pentru Pace, a sprijinit Apelul de la Stockholm pentru interzicerea armei atomice, a sprijinit Apelul pentru un Pact al Păcii între cele 5 mari puteri, precum şi celelalte luări de atitudine ale partizanilor păcii împotriva aţiţătorilor la război.

În activitatea sa bisericească pe plan extern, ca membră a Consiliului Ecumenic al Bisericilor, în Conferinţa Creştină pentru Pace, în Conferinţa Bisericilor Europene, precum şi în frăţească colaborare cu celelalte Biserici Ortodoxe, Biserica noastră a adus partea de contribuţie în această luptă uriaşă care se dă pentru binele omenirii, pentru cauza păcii.

Astfel ea împlineşte Evanghelia Domnului nostru Iisus Hristos şi sluţeşte înaltelor idealuri umanitare ale veacului nostru.

Împlinirea celor două decenii de strădanii a luptătorilor pentru biruinţa păcii este un prilej pentru slujitorii şi credincioşii Bisericii Ortodoxe Române de colaborare şi mai strînsă cu toţi oamenii de bine şi de un nou avînt în activitatea pentru cauza sfîntă a păcii.

Prot. Vasile Coman

PRIMĂVARA

de Sf. Grigorie de Nazians

„Azi soarele măreţ e mult mai ridicat;
E mult mai limpezit acuma cerul
Şi corul stelelor: un diamant curat
Chiar valurile aprige se-mpacă azi cu malul
Se-mpac-acum văzduhul cu ne-mpăcatul vînt
In raza de lumină se sting nori fumurii;
Peste pămînt şi plante, spre cer cu ochii stînd,
Păstoru-armonizează un imn de bucurii.
Şi mieii zburdă veseli pe-ntinsele cîmpii.
Plantele nou născute se-nalţă către soare
Şi sufletul se-mbată de-a pajiştei mireasmă
Cu iarba ce se culcă sub coase în răzoare
Şi-mprăştie în zare parfumul ei de izmă.
O, Doamne, toate-acestea, deşi fără cuvinte
Te laudă pe Tine: ca Ziditor al lor,
Lăsîndu-mă pe mine să-ţi mulţumesc, Părinte,
Că Tu eşti Cel puternic şi-atoate ştiutor! . . .".

traducere versificată de PUIU CIOLAN
elev clasa V-a la Seminarul Teologic
din Caransebeş

Despre Duhul Sfînt

(Urmare din pag. 1)

mele Sfintei Treimi, al Tatălui, al Fiului şi al Sfîntului Duh (Cf. Matei 28, 19). Numele Sf. Duh e pomenit la facerea semnului Sfintei Cruci, dar mai ales la botez, atunci cînd rostim la această taină: „Botează-se robul lui Dumnezeu, în numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sf. Duh".

În Simbolul credinţei se spune că Sf. Duh este Domnul de viaţă făcătorul ... şi este închinat şi mărit, care a grăit prin prooroci. Fiind Dumnezeu, are atributul de atotştiutor; El a învăţat pe Apostoli despre ce să vorbească şi în ce limbă să grăiască. Apostolii au fost numai vase alese precum au fost şi proorocii prin gura cărora s-au descoperit adevărurile revelate despre unul Dumnezeu, prin puterea Sfîntului Duh, care a inspirat ce să vorbească despre viaţa de veci şi despre mîntuirea sufletelor noastre.

Sfîntului Duh îi dăm deci mărire ca şi lui Dumnezeu. Domnul Iisus Hristos zice că cine nu cinsteşte, ci huleşte pe Duhul Sfînt, face păcat greu, care nu se iartă niciodată (Cf. Marcu 3, 29). Acestui Duh al adevărului, noi ne închinăm în rugăciunea de începere al oricărui serviciu divin şi rugăm să vină în numele lui Dumnezeu şi cu puterea Lui să săvîrşim lucrarea de sfinţire sau de iertarea păcatelor.

Sfîntul Duh este vistierul bunătăţilor, care revarsă asupra credincioşilor tot felul de daruri, ca: darul înţelepciunii, al ştiinţei, al credinţei şi altele. Prin puterea Lui ne sfinţeşte, ne reînnoieşte. Cu puterea Lui el ne poate mîntui, de aceea îi zicem şi dătătorul de viaţă.

El este apoi mîngîietor, pentru că la El toţi cei întristaţi, slabi, neputincioşi, nesprijiniţi găsesc mîngîiere şi alinare pentru sufletele lor.

El este pentru lume continuatorul lucrării de creaţie a Tatălui şi de mîntuire a Fiului. Ceea ce este focul în ordinea materială, Sfîntul Duh este puterea şi energia în ordinea spirituală. Aceeaşi putere pe care o are căldura în dezvoltarea progresului în ordinea materială, o are Sf. Duh în ordinea spirituală.

Sf. Duh, fiind trimis în lume, continuă opera de mîntuire a Domnului Iisus Hristos, care învaţă ca în lume, între oameni să fie pace, frăţie şi iubire.

În Ortodoxie cerul şi pămîntul sînt legate prin lucrarea Sf. Duh.

Soboarele ierarhilor şi adunările credincioşilor se săvîrşesc cu puterea, cu lucrarea şi cu ajutorul Sf. Duh, căci prin el Mîntuitorul Iisus Hristos este de faţă în mod nevăzut şi unde, prin Harul Sf. Duh, se lucrează şi se hotărăsc cele necesare pentru Biserică şi pentru mîntuirea noastră.

În mişcarea ecumenistă de apropiere a Bisericilor, această calitate a sobornicităţii este recunoscută ca una din calităţile cele mai de seamă ale Bisericii noastre Ortodoxe.

Să rugăm deci pe Sf. Duh să vină şi să se sălăşluiască între noi şi în noi, curăţindu-ne de toată întinăciunea, şi să ne ajute, cu harul Său, să devenim creştini buni, oameni adevăraţi, căci în felul acesta cinstim după cuviinţă marele praznic al Sf. Rusalii, închinat Sf. Duh şi Sf. Treimi în general.

Pr. Ion Mihu

Biserica românească din ...

(Urmare din pag. 2)

menea episcopi: Gheorghe de Singeorz (1566), Pavel din Turdaş (1569) şi Mihail din Turdaş (1577). Toate încercările lor prozelitiste, cărţile tipărite de calvini pentru români, sinoadele calvine care luau diferite măsuri pentru calvinizarea Bisericii româneşti au rămas fără urmări. Au fost prea puţini români care au îmbrăţişat calvinismul, iar aceştia au făcut-o numai ca să-şi păstreze proprietăţile şi titlurile nobiliare, înstrăinîndu-se în acelaşi timp de neamul din care se trăgeau. Marea masă a românilor a rămas şi pe mai departe în sînul Bisericii strămoşeşti, dînd ascultare episcopilor de Vad şi Geoagiu sau mitropoliţilor din Alba Iulia. Încercările calvinilor de-a atrage pe români la confesiunea lor s-au dovedit deci cu totul zadarnice, aşa cum se întîmplase şi cu ale catolicilor în secolele anterioare.

Mircea Păcurariu

† Prot. stavr. IOAN MUNTEANU

În 30 aprilie 1969 a încetat din viaţă, în urma unui atac de cord, părintele Ioan Munteanu, protopop stavrofor şi paroh al bisericii ortodoxe „Sf. Treime" din Braşov.

Adormitul în Domnul s-a născut în anul 1908, în comuna Criţ, fiind cel de al şaselea fiu al vrednicilor plugari Teodor şi Maria.

Şcoala elementară a absolvit-o în satul său natal, iar liceul în Dumbrăveni, înscriindu-se apoi la fosta Academie teologică „Andreiană" din Sibiu pe care o termină în anul 1933, luîndu-şi şi licenţa în teologie.

În toamna aceluiaşi an a fost numit — după căsătorie, ca preot-paroh în parohia Grînari, unde a păstorit vreme de şase ani, cu toată vrednicia.

În anul 1946, marele mitropolit Nicolae Bălan l-a chemat la Centrul Arhiepiscopesc, ridicîndu-l în postul de consilier-secretar, funcţie de înaltă încredere, pe care a purtat-o pînă în anul 1955.

După moartea neuitatului mitropolit, părintele Ioan Munteanu şi-a cerut transferarea la Braşov, fiind numit la biserica „Sf. Nicolae"-Schei de acolo.

În cei trei ani, cît a păstorit la această biserică fruntaşă din Ţara Bîrsei, adormitul în Domnul şi-a apropiat sufletele credincioşilor braşoveni atît de mult, încît aceştia nu l-au mai putut uita.

Întors la Sibiu a fost numit la biserica ortodoxă din cartierul „Trei Stejari", fiind apoi transferat în postul pe protopop al protopopiatului Sibiu şi paroh I al Catedralei mitropolitane.

Dragostea deosebită ce a avut-o faţă de credincioşii braşoveni şi a acestora faţă de el, l-a făcut ca în luna martie 1968 să se întoarcă din nou la Braşov.

Firul vieţii i-a fost întrerupt în cel de al 61-lea an al vieţii, deplîns de cei doi fii ai săi: Romeo şi Nicolae, precum şi de numeroşi prieteni şi de bunii săi credincioşi braşoveni.

Pentru meritele cîştigate în viaţă ca preot şi în administraţia bisericească, adormitul în Domnul a fost ridicat la rangul de protopop stavrofor şi membru activ al Consiliului Arhiepiscopesc, ca şi al Adunării Eparhiale-Sibiu.

Prohodirea osemintelor sale pămînteşti s-a făcut în Catedrala mitropolitană din Sibiu, din partea unui ales sobor de preoţi şi diaconi, condus de părintele Ioan Vlad, consilier arhiepiscopesc ca delegat al Înalt Prea Sfinţitului Arhiepiscop şi Mitropolit Dr. Nicolae Mladin, prezent la această prohodire, dimpreună cu ceilalţi membrii ai Consiliului Arhiepiscopesc, profesorii Institutului Teologic Universitar în frunte cu P. C. Dr. Sofron Vlad, rectorul Institutului şi un mare număr de preoţi-colegi şi credincioşi din Sibiu şi din Braşov.

Au rostit cuvîntări: P. C. consilier Ioan Vlad, P. C. Ioan Chioariu şi P. C. protopop Dr. Vasile Coman din Braşov, scoţînd fiecare în evidenţă meritele şi dragostea decedatului faţă de Biserică, de conducerea acesteia şi faţă de toţi credincioşii.

Osemintele pămînteşti ale celui ce a fost prot. Ioan Munteanu au fost aşezate în cimitirul oraşului. Aici a rostit o poezie ocazională C. pr. N. Modoiu, secretar al protopopiatului Braşov.

Prin moartea protopopului stavrofor Ioan Munteanu, Biserica noastră a pierdut un preot distins, iar credincioşii braşoveni un adevărat părinte.

Dormi în pace suflet bun, iar amintirea ta va rămîne vie în sufletul celor ce te-au cunoscut şi preţuit!

Asistent

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu

BIBLIOTECA „ASTRA" - SIBIU

ANUL 117 Sibiu, 15 iunie 1969 Nr. 23—24

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1. Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Episcopul-vicar al Mitropoliei Ardealului:

Prea Sfinţia Sa Dr. Visarion Aştilean Răşinăreanul

Autoritatea cea mai înaltă a Bisericii Ortodoxe Române, Sfîntul Sinod — în şedinţa sa din 3 iunie 1967 — a introdus în administraţia şi viaţa Bisericii noastre organul ajutător al chiriarhilor eparhioţi şi al Sfîntului Sinod reprezentat de episcopii-vicari la Mitropolii şi arhiereii-vicari la Episcopii.

Sfîntul Sinod, în şedinţă plenară — iar apoi, o zi mai tîrziu, Adunarea Naţională Bisericească — au luat hotărîrile cuvenite în acest sens. Trecîndu-se la aplicarea lor, în şedinţa sa din 19 decembrie 1968, Sfîntul Sinod al Bisericii noastre — la propunerea Arhipăstorului nostru, Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului — a ales episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului pe Prea Sfinţia Sa Dr. *Visarion Aştilean Ploieşteanul*, care era episcop-vicar al Sfintei Patriarhii. Noul nostru episcop-vicar avea să poarte titlul tradiţional de *Răşinăreanul*, care aminteşte de vrednicia ortodoxă românească a răşinărenilor şi de năpăstuiţii vlădici ortodocşi ai Ardealului de la sfîrşitul veacului al XVIII-lea, sălăşluiţi în modesta reşedinţă „ţărănească" din comuna Răşinari, astăzi transformată în muzeu bisericesc, — precum şi de cei ce au purtat acest titlu în trecutul nu prea îndepărtat (arhiereii Dr. Ilarion Puşcariu, Dr. Vasile Stan şi Teodor Scorobeţ).

Cu inima deschisă cu care a făcut propunerea respectivă în plenul Sfîntului Sinod, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a anunţat personal clerului şi credincioşilor — Duminică, 22 dec. 1968, în Catedrala mitropolitană — alegerea P. S. Visarion ca episcop-vicar al Mitropoliei noastre. Tot atunci, Î. P. S. Sa a arătat că Sfîntul Sinod a mai ales, la aceeaşi dată — la propunerea Î. P. S. Mitropolit *Iustin* al Moldovei şi Sucevei — ca episcop-vicar al acelei Mitropolii, pe Î. P. Cuv. Arhimandrit *Irineu Crăciunaş* (care avea să poarte titlul de *Suceveanul*).

Alegerile acestea au fost confirmate de Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România.

Solemnitatea de comunicare a recunoaşterii s-a desfăşurat la Departamentul Cultelor în ziua de marţi, 27 mai a. c. şi a fost prezidată de Domnul Secretar general, Profesor *Dumitru Dogaru*.

„Alegîndu-vă ca Episcopi-vicari pe lîngă istoricele scaune mitropolitane de la Sibiu şi Iaşi — a spus printre altele Dl prof. D. Dogaru, *Secretarul general al Departamentului Cultelor, răspunzînd cuvîntărilor rostite cu prilejul recunoaşterii, de către P. S. Episcop-vicar Visarion şi P. Cuv. arhim. Irineu Crăciunaş — Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române Vă cheamă la o deosebit de importantă misiune. Dacă vă veţi îndeplini această misiune de Episcopi-vicari îndemnaţi de gînduri constructive şi de înalte simţăminte umane şi patriotice, aşa cum, de altfel, aţi mărturisit în cuvîntările rostite, veţi înscrie pagini frumoase în istoria Bisericii Ortodoxe Române, veţi avea mulţumiri personale şi, în acelaşi timp, veţi da prilej de mulţumire celor ce v-au ales şi celor ce v-au recunoscut în noile funcţiuni".*

În prima zi a praznicului Pogorîrii Duhului Sfînt (Duminică, 1 iunie a. c.), Prea Sfinţitul Episcop-vicar Dr. *Visarion Aştilean Răşinăreanul* a fost instalat sărbătoreşte în misiunea ce i-a fost hărăzită.

P. S. *Visarion Aştilean Răşinăreanul*, Episcop-vicar la Mitropolia Ardealului

PERSONALITATEA NOULUI NOSTRU EPISCOP-VICAR

Noul episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului s-a născut la 14 martie 1914, în oraşul Cluj, din părinţii Vasile şi Maria Aştilean. Tatăl P. S. Sale a fost muncitor ceferist.

După studii temeinice făcute în ţară şi străinătate, a intrat în slujba fostei Biserici greco-catolice.

Fiind încredinţat că prin săvîrşirea actului istoric de la 21 octombrie 1948 „orice dezbinare a încetat, unificarea s-a făcut, iar clerul şi poporul nostru a păşit ferm pe calea înfrăţirii, a dragostei şi deci a adevărului, a dreptăţii şi a luminii", împreună cu un grup de alţi 16 foşti preoţi şi profesori greco-catolici, Păr. Dr. Vasile Aştilean — cum se numea înainte de a fi intrat în cinul monahal — a făcut pasul binecuvîntat al întoarcerii la sînul Bisericii-mame Ortodoxe Române. A urmat astfel — precum însuşi a spus în cadrul festivităţilor aniversare de 10 ani de la săvîrşirea reîntregirii noastre bisericeşti, desfăşurate la Alba Iulia — „pilda înţeleaptă a celor mai mulţi fraţi preoţi care în 1948 şi-au îndeplinit cea mai sfîntă datorie preoţească, aceea de a sta neabătut în mijlocul poporului credicinos, pentru a-l călăuzi, aşa cum au juruit, la limanul mîntuirii veşnice".

Trecînd astfel cu convingere şi hotărîre peste „temătoarea supunere şi ascultare" faţă de „autoritatea unui om pe care-l supără întoarcerea noastră în mijlocul poporului" dreptcredincios ortodox român, Părintele Dr. Vasile Aştilean a intrat în slujba Bisericii Ortodoxe Române. Era încredinţat — cum însuşi a spus în împrejurarea amintită — că cele două Biserici româneşti din Transilvania, dezbinate vreme de 250 de ani, *„erau una: una prin istoria lor, una prin unitatea de limbă, de datini şi de credinţă"*.

Preţuindu-i pregătirea, calităţile personale şi alipirea sinceră de Biserica noastră străbună Ortodoxă Română, precum şi identificarea sa deplină cu năzuinţele superioare de astăzi ale poporului nostru, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian l-a chemat pe Părintele Dr. Vasile Aştilean în slujba Sfintei Patriarhii, unde a îndeplinit cu osîrdie şi devotament atribuţiuni de inspector general patriarhal şi, în continuare, consilier patriarhal.

În vara anului 1962, Sfîntul Sinod al Bisericii noastre l-a ales episcop-vicar — la propunerea P. F. Patriarh Justinian — pe Părintele Dr. V. Aştilean.

Intrînd, după pravilă, în cinul monahal şi fiind ridicat la treapta de arhimandrit, la Sf. Mînăstire Sinaia, în zilele de 7—8 sept. 1962, P. C. Sa a primit atunci numele călugăresc de *Visarion*, iar ca episcop-vicar patriarhal i s-a atribuit titlul de *Ploieşteanul*.

Duminică, 9 sept. 1962, în Catedrala Sfintei Patriarhii din Bucureşti, Î. P. Cuv. Arhimandrit Visarion a fost hirotonit întru arhiereu de către P. F. Patriarh Justinian, împreună cu P. S. Episcop Teofil al Clujului şi cu P. S. Teoctist, ales atunci episcop al Aradului.

Cuvîntările rostite cu acele prilejuri de aleasă bucurie duhovnicească au constituit tot atîtea contribuţii la cimentarea unităţii noastre bisericeşti, mărturii grăitoare ale strădaniilor rodnice pe care le depun slujitorii Bisericii noastre pentru păşirea cu un cuget şi o simţire pe căile luminoase de pace şi propăşire, în făgaşul drept al cărora poporul nostru se îndreaptă de 25 de ani încoace spre împliniri de viaţă nouă, de realizări excepţionale, fără precedent în istoria noastră.

Potrivit hotărîrii Sfîntului Sinod din 28 iulie 1962, P. S. Episcop-vicar patriarhal Visarion a ocupat astfel locul de prim sfetnic patriarhal rămas vacant prin trecerea P. S. Episcop Teoctist la cîrma Eparhiei Aradului.

Fiind îndeplinite lucrările cuvenite, s-a trecut la

INSTALAREA P. S. EPISCOP-VICAR VISARION RĂŞINĂREANUL,

care s-a săvîrşit în prima zi de Rusalii (Duminică, 1 iunie a. c.).

(Continuare în pag. 2)

P. S. Sa Episcopul-vicar Visarion Aştilean Răşinăreanul

Aspect din timpul Sf. Liturghii. De la stînga la dreapta: P. S. *Teofil* al Clujului, P. S. Episcop-vicar *Visarion*, Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Banatului, P. S. *Valerian* al Oradiei

(Urmare din pag. 1)

Dimineaţa, la sorocul cuvenit, s-a săvîrşit Utrenia în Catedrala mitropolitană. S-a trecut apoi la săvîrşirea Sfintei Liturghii arhiereşti, de către un sobor de ierarhi, preoţi şi diaconi, alcătuit din: Î. P. S. Mitropoliţi Nicolae al Ardealului şi Nicolae al Banatului, P. S. Episcopi Teofil al Clujului şi Valerian al Oradiei, P. S. Episcop-vicar Visarion, înconjuraţi de P. C. Vicar arhiep. Tr. Belaşcu, P. C. Rector Dr. Sofron Vlad, P. Cuv. arhimandriţi Emilian Birdaş şi Serafim Popescu, P. C. Prof. univ. Dr. M. Şesan, P. C. Consilier eparhial O. Moraru (Cluj), P. C. Protopopi Dr. Vasile Coman (Braşov), Nichifor Todor (Sibiu) şi Victor Negrea (Alba Iulia), P. C. Preoţi ai Catedralei: I. Boţocan, I. Gherghel şi D. Mamina; P. C. Arhidiaconi Prof. Dr. I. Zăgreanu şi Iosif Bolog, P. C. Diaconi P. Toaxen (Cluj), C. Voicu, Gh. Papuc şi M. Sămărghiţan.

P. S. Episcop Teoctist al Aradului a luat loc în jeţ arhieresc.

Corul mixt al Catedralei a dat răspunsurile liturgice sub diriguirea P. C. Prof. Gh. Şoima şi P. C. Diacon I. Popescu.

La sfîrşitul Sfintei Liturghii arhiereşti, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a dat citire îndătinatei rugăciuni de mulţumită îndreptată către Părintele ceresc pentru binefacerile revărsate asupra Bisericii şi ţării noastre. Apoi, Înalţii Ierarhi au luat loc în faţa Sfîntului Altar.

La orele 12, a început solemnitatea instalării Prea Sfinţitului Episcop-vicar *Visarion.*

Cel dintîi a luat cuvîntul Înalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului.

„Marele praznic al Pogorîrii Duhului Sfînt peste Sfinţii Apostoli, cînd s-a constituit concret Biserica lui Hristos — a spus întru început Arhipăstorul nostru — primeşte azi, pentru Mitropolia Ardealului, o nouă strălucire prin faptul că în această Catedrală se săvîrşeşte instalarea episcopului-vicar Visarion Răşinăreanul, în prezenţa reprezentanţilor Departamentului Cultelor şi a autorităţilor locale, în prezenţa ierarhilor din Ardeal şi Banat, a clerului şi credincioşilor, a episcopilor şi delegaţilor celorlalte culte. Ea devine astfel nu numai o sărbătoare a ortodoxiei transilvane, şi prin aceasta a întregii Biserici Ortodoxe Române, ci şi o sărbătorire a înfrăţirii ecumeniste dintre Biserica noastră şi cultele conlocuitoare".

Î. P. S. Sa a arătat apoi cum lucrează Duhul Sfînt în Biserică, prin preoţime, prin Sfintele Taine, prin toate lucrările ce se săvîrşesc întru numele Domnului.

Trecînd la biografia noului nostru Episcop-vicar, Î. P. S. Sa a spus că „P. S. Visarion a rămas credincios şi este credincios rădăcinilor străvechi, tradiţiilor bisericeşti şi populare de veacuri şi a crescut şi creşte în aerul tare al piscurilor, spre care ne îndreptăm — cu întreg poporul — în lumina idealurilor superioare pe care le slujim. Căci sevele trecutului împletite cu luminile prezentului şi perspectivele viitorului, dăruiesc prin muncă neostoită Bisericii şi Patriei roade de valoare deosebită".

Referindu-se la numele călugăresc pe care şi l-a ales P. S. Episcop-vicar Visarion, Î. P. S. Sa a spus, între alte: „Am putea spune că dacă ieromonahul Visarion a apărat în secolul XVIII — împreună cu poporul — rădăcinile fiinţei noastre bisericeşti şi naţionale, Prea Sfinţitul Visarion, prin identificarea lui cu Biserica moşilor şi strămoşilor noştri, cu vrerile şi măreţele realizări ale poporului nostru, a adus contribuţia sa neprecupeţită la viaţa actuală a Bisericii pe făgaşul apostolatului social, al unităţii nezdruncinate, al ecumenismului şi păcii şi la propăşirea Patriei noastre scumpe. Stau mărturie în acest sens faptele, cuvîntările, predicile, întreaga activitate a P. S. Visarion".

În partea finală a cuvîntării, Arhipăstorul nostru a asigurat pe P. S. Episcop-vicar Visarion de tot sprijinul său, al clerului şi credincioşilor, „ca împreună să slujim Bisericii şi Patriei, păcii şi progresului şi astfel să se adeverească iarăşi şi iarăşi că Iisus Hristos este . . . Acela care lucrează prin noi lucrul dragostei atotcuprinzătoare, dragoste care stă în inima vieţii, a vieţii bisericeşti, a vieţii sociale, a vieţii poporului, a vieţii omenirii întregi".

P. S. Episcop Teofil *al Clujului a arătat că orice păstor sufletesc este un colaborator al Persoanelor Preasfintei Treimi. P. S. Episcop-vicar Visarion — a cărui personalitate a caracterizat-o cu pricepere de cunoscător — se adaugă celor ce osteneşc în slujba Mitropoliei Ardealului, pătruns fiind de convingeri ortodoxe şi patriotice pilduitoare.*

Răspunzînd, P. S. Episcop-vicar Visarion *a dat expresie simţămintelor de mulţumire şi recunoştinţă ce le nutreşte faţă de toţi cei ce au săvîrşit lucrarea chemării sale la apostolia cea nouă de la Sibiu, — şi cu deosebire Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae. Călcînd pe urmele celor ce au cîrmuit Mitropolia Ardealului şi luînd aminte la pilda Arhipăstorului nostru, care sporeşte „neîncetat eforturile de slujire exemplară a Ortodoxiei şi a poporului, împletind cu acelaşi devotament credinţa cu dragostea de ţară", P. S. Sa spune: „Ştim şi ne dăm seama că pe acest drum, munca şi slujirea noastră devotată şi entuziastă nu trebuie să suporte nici pauze, nici întreruperi, nici odihnă. De aceea, Vă rog să-mi permiteţi să vă asigur, cu legămînt sfînt, că slujind ca Episcop-vicar la Sibiu şi răspunzînd cu promptitudine şi chemării episcopilor sufragani ai Mitropoliei Ardealului, potrivit prevederilor statutare, mă voi dărui cu osîrdie şi generozitate apostolatului de continuă şi ascendentă dezvoltare a Sionului nostru — Biserica Ortodoxă Română — pentru înfrăţirea deplină a fiilor ei dreptcredincioşi, pentru înălţarea Patriei şi a poporului român".*

De încheiere, P. S. Sa a exprimat mulţumiri tuturor celor ce au luat parte la solemnitatea instalării sale şi a rugat pe Dumnezeu să reverse binecuvîntările Sale bogate asupra Bisericii şi Patriei.

Îndată după aceea, la Reşedinţa mitropolitană a avut loc o recepţie, în cursul căreia oficialităţile şi invitaţii au prezentat felicitări atît Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, cît şi P. S. Episcop-vicar Visarion.

La solemnitatea instalării, desfăşurată în Catedrală, au fost de faţă — ca şi la recepţie — reprezentanţii Departamentului Cultelor în frunte cu Dl director I. Rodeanu; reprezentanţii autorităţilor judeţene — Dl prim-vicepreşedinte I. Ungur, împreună cu Dl secretar C. Şerbănescu; municipale: Dl prim-vicepreşedinte C. Buzdughină, împreună cu Dl secretar C. Hociotă; Dl director al filialei Sibiu a Băncii Naţionale, I. Munteanu.

Din partea celorlalte culte au fost de faţă: Em. Sa Episcopul Julius Nagy (reformat, Cluj), Dnii vicar şi decan Dr. H. Binder, A. Hochmeister şi J. Stenzel (ev.-lut. C.A., Sibiu), Dl Vicar Carol Rapp (unitarian, Cluj), Dl Vicar prof. Dr. Ludovic Kovacs (luteran maghiar, Cluj) ş. a.

Ca însoţitori ai Înalţilor ierarhi, au luat parte: P. C. Prot. stavr. Paul Madincea (Oradea), P. C. Pr. Victor Biliboacă (Arad), P. C. Diacon I. Popeţ (Timişoara) ş. a.

Din Arhiepiscopia Sibiului au fost prezenţi: Membrii permanenţei Consiliului Arhiepiscopesc, P. C. Protopopi conducători ai oficiilor protopopeşti, P. C. şi Dnii membrii ai Adunării Eparhiale — precum şi P. Cuv. Arhim. stareţ Ioan Dinu (de la Mînăstirea Brîncoveanu).

Au mai fost de faţă: Rectorul, profesorii şi alţi ostenitori ai Institutului Teologic Universitar din Sibiu.

Au participat apoi membrii familiei P. S. Episcop-vicar Visarion, în frunte cu venerabila mamă a P. S. Sale, Dna văd. Maria Aştilean.

În cinstea noului nostru episcop-vicar, Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului a dat — la amiazi — o masă, care a avut loc la Institutul Teologic. La masă au luat parte, ca invitaţi, oaspeţii solemnităţii, slujitori bisericeşti, membrii familiei P. S. Episcop-vicar Visarion ş. a.

În cursul mesei au rostit toasturi: Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Banatului, P. S. Episcop *Valerian* al Oradiei, Em. Sa Episcopul *Julius Nagy*, Dl vicar şi decan Dr. *H. Binder*, P. C. vicar arhiep. *Tr. Belaşcu*, P. C. Rector Dr. *Sofron Vlad*, Dl deputat eparhial *Paul Constantinescu*, P. C. Prot. *Nichifor Todor*-Sibiu şi Dl director *Ion Rodeanu* din Departamentul Cultelor.

În numele eparhiilor, cultelor, instituţiilor şi or-

(Continuare în pag. 3)

P. S. Episcop *Teoctist* al Aradului, Eminenţa Sa *Iuliu Nagy* şi alţi reprezentanţi de culte.

Prea Sfinția Sa Irineu Crăciunaș Suceveanul

EPISCOP-VICAR AL MITROPOLIEI MOLDOVEI

Într-un cuvînt rostit în Catedrala mitropolitană din Sibiu, Duminică, 22 decembrie 1968 — cuvînt apărut în nr. 1—2 din 1 ianuarie 1969 al gazetei noastre — Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a informat credincioșii că Sf. Sinod al Bisericii noastre în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, în ședința din 16 și 17 decembrie 1968, a ales, odată cu P. S. Visarion Rășinăreanul ca Episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului, și pe P. Cuv. arhim. Irineu Crăciunaș în postul vacant de Episcop-vicar al Mitropoliei Moldovei, cu titulatura de „Suceveanul". Alegerea s-a făcut la propunerea Î. P. S. Dr. Iustin Moisescu, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, P. Cuv. arhim. Irineu fiind un harnic și devotat colaborator al Î. P. S. Sale.

Decretele de recunoaștere a acestor două alegeri de către Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România au fost înmînate la Departamentul Cultelor, în 27 mai 1969, solemnitatea fiind prezidată de Dl prof. Dumitru Dogaru, Secretarul General al Departamentului Cultelor.

Într-un cadru deosebit de impresionant, cu deosebire pentru credincioșii care nu mai participaseră de ani mulți la un asemenea eveniment, a avut loc *hirotonirea întru arhiereu* a P. Cuv. arhim. Irineu Crăciunaș, ca și instalarea în noua și plina de răspundere chemare care îl aștepta.

Fiind săvîrșită de Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei, P. S. Episcop Partenie al

Departamentul Cultelor. Aspect de la solemnitatea recunoașterii. De la stînga la dreapta: P. Cuv. Arhim. *Irineu Crăciunaș*, P. S. Episcop-vicar *Visarion* și P. S. Episcop *Antim*, vicar patriarhal

Romanului și Hușilor și P. S. Episcop Antim, vicar patriarhal, hirotonirea întru arhiereu a avut loc în cadrul Sf. Liturghii din Catedrala mitropolitană din Iași, Duminică, 1 iunie 1969, praznicul Pogorîrii Duhului Sfînt și al Sf. Iustin martirul și filozoful.

Luînd cuvîntul cu acest prilej, Î. P. S. Mitropolit Iustin *a subliniat, printre altele, că „în viața Mitropoliei Moldovei și Sucevei se înnoadă astăzi, prin ridicarea la treapta de arhiereu a Prea Sfințitului Irineu Crăciunaș, un fir istoric . . . Prea Sfinția Sa a îndeplinit și pînă acum misiunea de vicar eparhial, fiindu-mi prin aceasta un ajutor al meu în conducerea treburilor bisericești din Arhiepiscopia Iașului. De acum înainte, va continua să mă ajute din treapta de Episcop-vicar, săvîrșind lucrări arhierești . . .".*

„Sufletul Prea Sfinției Tale — a spus Î. P. S. Mitropolit Iustin, adresîndu-se direct P. S. Irineu — trebuie să fie liniștit, pentru că, în lucrările cele bune pe care le avem de săvîrșit, Dumnezeu este alături de noi . . . Nici o bîntuială nu se va abate asupra frăției tale, nici o primejdie nu va stingheri misiunea arhierească pe care o ai, nici o greșeală nu vei săvîrși dacă vei fi sub acoperămîntul Evangheliei, dacă vei propovădui cuvîntul dumnezeiesc . . . Ea — Evanghelia — să-ți fie mereu călăuză picioarelor, izvor și întrarmare gîndurilor și lucrărilor arhierești".

O amplă cuvîntare a rostit apoi P. S. Episcop-vicar Irineu, *din care încrestăm gînduri ca acestea: „Mișcat de această revărsare de har de la Dumnezeu și de la oameni, mă întreb ca și Psalmistul: „Ce voi răsplăti Domnului pentru toate care mi-a dat mie?" (Ps. 115, 3). Se cuvine mai întîi să mulțumesc Domnului pentru purtarea Sa de grijă, pe care am simțit-o mereu de-a lungul vieții și pentru cinstea de-a fi chemat la slujirea arhieriei . . . Arhieria sau episcopatul este cel mai important dar ce-l poate primi un slujitor al lui Dumnezeu, din care decurge o misiune pe cît de mare și înălțătoare, pe atît de grea și plină de răspundere în fața lui Dumnezeu și a oamenilor".*

Adresîndu-se în chip special Î. P. S. Mitropolit Iustin, P. S. Sa spune: „Ancorat în adevărurile veșnice ale Evangheliei lui Hristos și în lumina postulatelor de astăzi ale vieții, înțeleg să-mi îndeplinesc datoria ce-mi stă în față . . . Sprijinul Sf. Sinod în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, ajutorul și îndrumarea continuă a Înalt Prea Sfinției Voastre, ca și concursul preoților, al cinului monahal și al bunilor credincioși îmi vor fi totdeauna de mare folos".

*

Pentru cititorii gazetei noastre, numele P. S. Episcop-vicar Irineu Crăciunaș Suceveanul nu este necunoscut. Titluri ca: „Podoaba duhovnicească a creștinului" (T. R. nr. 45—46/1957), „Sf. icoane pe sticlă" (T. R. nr. 31—32/1958), „Lumină din lumină" (T. R. nr. 11—12/1959), „Bucuria pentru binele semenilor" (T. R. nr. 9—19/1962), „Iubire și pace (T. R. nr. 9—10/1963) sînt doar cîteva din prețioasele colaborări ale P. S. Sale la această gazetă, fiind în același timp și colaborator la revista „Mitropolia Ardealului" și la „Îndrumătorul bisericesc", acesta din urmă editat de Arhiepiscopia Sibiului fără întrerupere de peste 115 ani.

Dar Prea Sfinția Sa nu este necunoscut nici meleagurilor transilvănene, pentru că după ce răsare ca un brad de munte, sănătos în toate ale sale, în atmosfera ozonată a Obcinelor moldovene, cu patru decenii în urmă, și după ce urmează liceul teoretic „Dragoș Vodă" din Cîmpulung Moldovenesc, în toamna anului 1948 tînărul Gavril Crăciunaș descinde pentru studii teologice universitare la Institutul din Sibiu.

Venea nu numai cu cele dinăuntru ale sale curate ca și plaiurile minunate pe care se născuse, ci și cu straiele noastre din bătrîni, pline de atîta farmec, prin toate acestea cucerind dragostea și admirația celor care studiau în vremea aceea.

După terminarea studiilor teologice, simțind chemări deosebite și după cum pașnica-i fire îl îndemna, intră în cinul monahal la „Mănăstirea Brîncoveanu" de la Sîmbăta de Sus (jud. Brașov), în 5 iulie 1952 fiind hirotonit diacon, iar în 14 sept. același an este tuns în monahism.

Între anii 1953—1956 urmează cursurile de doctorat de pe lîngă Institutul Teologic Universitar din București, secția sistematică, unde de asemenea s-a remarcat printr-o frumoasă modestie și, în general, o ziditoare ținută morală.

În 20 octombrie 1956, este hirotonit preot de către Î. P. S. Iustin Moisescu, pe atunci Mitropolit al Ardealului, de asemenea într-un cadru festiv deosebit, evenimentul coincizînd cu vizita la Sibiu a adormitului episcop al Episcopiei ortodoxe române misionare în America, Andrei Moldovan.

Între anii 1956—1958 funcționează ca asistent duhovnic la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, calitate în care era mereu prezent în mijlocul studenților cu sfatul și pilda cea bună, în timpul vacanțelor îndeplinind diferite misiuni cu frumoase roade în prot. Reghin de pildă, Predeal etc.

În 1958 este transferat de către Î. P. S. Mitropolit Iustin Moisescu la Arhiepiscopia Iașilor, unde, din 1 aprilie 1962, lucrează în funcția de vicar eparhial, calitate în care îndeplinește și misiuni peste hotare (Elveția și R.D.G.).

La propunerea Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei, în sesiunea din decembrie 1962 Sf. Sinod i-a acordat rangul de arhimandrit, iar cu prilejul celei de a 20-a aniversări a eliberării Patriei, conducerea noastră de Stat l-a decorat cu Ordinul Steaua Republicii Socialiste România, cl. IV-a.

Mărturiile prilejuite de aceste înălțătoare clipe: alegerea, recunoașterea, hirotonirea și instalarea P. S. Irineu Crăciunaș Suceveanul ca Episcop-vicar la Mitropolia Moldovei, din care am spicuit doar foarte puțin, sînt deci emanații firești ale unor clocotitoare simțăminte de dragoste față de Legea străbună și Patria noastră dragă, în razele cărora și-a pîrguit chipul plin de omenie atît de cunoscut. Aceste simțăminte însă constituie și chezășia împlinirilor care-i stau în față, alături de ajutorul factorilor în drept și a Celui ce toate le desăvîrșește.

Atît de apropiat acestor meleaguri, așadar, cititorii gazetei noastre întîmpină pe Prea Sfințitul Episcop-vicar Irineu Suceveanul cu dorirea de rodnică și mult ziditoare activitate, precum și cu urarea: *Întru mulți ani Prea Sfințite Părinte!*

T. R.

(Urmare din pag. 2)

ganismelor bisericești pe care le reprezentau, vorbitorii au toastat pentru Ocîrmuitorii Patriei, pentru Prea Fericitul Patriarh Justinian, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu Biserici, pentru prosperitatea țării și poporului nostru, pentru pacea a toată lumea. Toți au făcut calde urări de succes în misiunea sa noului nostru episcop-vicar și au felicitat pe Arhipăstorul nostru pentru colaboratorul prețuit pe care și l-a dorit și l-a primit în persoana P. S. Episcop-vicar Visarion.

A mulțumit tuturor celor ce au toastat la masă. P. S. Episcop-vicar Visarion. *P. S. Sa a evocat experiența pe care și-a cîștigat-o lucrînd în preajma și sub îndrumarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, a exprimat recunoștință pentru sprijinul primit constant și mărinimos din partea Departamentului Cultelor și a asigurat pe Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae de colaborarea sa loială, respectuoasă și iubitoare. În cuvinte mișcătoare, cu fiască duioșie, a arătat cîtă recunoștință poartă mamei P. S. Sale și a cuprins în dragostea sa frățească și părintească pe toți cei ce au contribuit într-o formă sau alta la reușita acestei prăznuiri atît de importante pentru desfășurarea ulterioară a vieții și ostenelilor P. S. Sale.*

Masa s-a desfășurat într-o atmosferă înălțătoare de reală înfrățire și desfătare sufletească.

*

A doua zi de Rusalii (luni, 2 iunie a. c.), P. S. Episcop-vicar *Visarion*, înconjurat de sobor, a slujit Sfînta Liturghie arhierească în Catedrala mitropolitană, de *hramul* acestui sfînt lăcaș de închinare, a săvîrșit un parastas pentru odihna sufletelor ctitorilor și binefăcătorilor Catedralei și a cuvîntat credincioșilor prezenți la praznic.

A fost de față Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae*.

*

Sîmbătă, 7 iunie a. c., înainte de masă, a avut loc o ședință festivă a Consiliului Arhiepiscopesc plenar.

În cadrul ședinței festive, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a prezentat P. S. Episcop-vicar Visarion pe membrii Consiliului Arhiepiscopesc plenar.

În cuvîntări adecvate, s-au făcut urări de spor bun în activitatea ce o va desfășura noul nostru episcop-vicar, atît în tărîm administrativ-bisericesc, cît și patriotic-cetățenesc.

*

Participînd cu dragoste și însuflețire la buna primire ce i s-a făcut noului nostru episcop-vicar, urăm respectuos Prea Sfințitului *Visarion* viață îndelungată, cu pace, sănătate și roade îmbelșugate în slujba Bisericii și Patriei, alături de iubitul și prețuitul nostru Arhipăstor, Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Dr. *Nicolae Mladin*, al cărui prim sfetnic a devenit.

ÎNTRU MULȚI ȘI FERICIȚI ANI, PREA SFINȚITE PĂRINTE!

„Telegraful Român"

Sfinţirea bisericii din Albeşti

În după-amiaza zilei de sîmbătă, 7 iunie a. c., Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae — *însoţit fiind de P. C. Vicar arhiep. Tr. Belaşcu şi de P. C. Prof. Dr. Grigorie Marcu —a purces în misiune duhovnicească spre tărîmurile tîrnăvene ale protopopiatului Sighişoarei.*

Primul popas a fost făcut în parohia Vînători. Clopotele bisericilor ortodoxă şi reformată sunau sărbătoreşte cînd Î. P. S. Sa a intrat în parohie. Întîmpinat cu covoare expuse la ferestre şi cu flori, Î P. S. Sa a luat parte la săvîrşirea Vecerniei în biserica în care păstoreşte C. Preot Ioan Sofonea. P. C. Prot. I. Dragolea şi apoi P. C. Vicar arhiep. Tr. Belaşcu au dat expresie bucuriei credincioşilor de-a avea în mijlocul lor pe Arhipăstorul nostru iubit şi preţuit.

Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *a adresat apoi credincioşilor un cuvînt de învăţătură despre sfinţenie şi sfinţii pe care-i prăznuim an de an în Duminica tuturor sfinţilor. Biserica, prin sfinţi, ca şi prin înaintaşii noştri, ne dă spiritul de comuniune cu cei ce ne-au premers în mărturisirea dreptei credinţe, în trăirea creştinească după voia lui Dumnezeu, în alipirea noastră faţă de Patrie şi poporul din sînul căruia facem parte. Pe sfinţi îi cinstim nu numai în biserici, ci şi acasă. Ţara noastră, care este ţinută acum în bună rînduială, prosperează ca niciodată în trecut A încheiat îndemnînd pe credincioşi să susţină cu tărie opera poporului nostru harnic şi vrednic.*

A doua zi, în 8 iunie a. c. — Duminica tuturor Sfinţilor fiind — Î. P. S. nostru Arhiepiscop şi Mitropolit Nicolae *a fost primit cu cinstea cuvenită în parohia Albeşti, unde păstoreşte P. C. Preot Nicolae Streza.*

Înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, Î. P. S. Sa a săvîrşit, după pravilă, sfinţirea bisericii parohiale, renovată radical şi pictată în ultimii ani.

S-a săvîrşit apoi Sfînta Liturghie arhierească în biserica proaspăt tîrnosită, răspunsurile liturgice — inclusiv priceastna — fiind date prin cîntarea bisericească în comun, de către obştea credincioşilor parohiei. În cursul Liturghiei, s-a săvîrşit o sfinţire de preot.

La sfîrşit, Arhipăstorul nostru a ridicat la treapta de protopresbiter, prin hirotesire, pe P. C. Pr. Ioan Dan, paroh în Şoard, şi a răsplătit vrednicile pastorale ale P. C. Preoţi-parohi Nicolae Streza (Albeşti) şi Ioan Sofonea (Vînători), distingîndu-i cu dreptul de a purta brîu roşu.

P. C. Preot-paroh Nicolae Streza a dat expresie bucuriei credincioşilor din Albeşti de-a fi putut întîmpina în mijlocul lor pe Arhipăstorul nostru. A arătat apoi strădaniile depuse cu spirit de jertfelnicie pentru renovarea şi pictarea bisericii, care a fost construită înainte cu 158 de ani. A relevat pictura săvîrşită de pictorii bisericeşti D. Bâşcu (Bucureşti) şi P. C. Preot Gh. Ercuş (Teliu), care a pictat iconostasul. A subliniat atmosfera de înţelegere şi bunăvoire care domneşte în relaţiile dintre credincioşii ortodocşi şi cei reformaţi şi ev.-luterani. A încheiat arătînd că tocmai atunci se împlineau 20 de ani de cînd promoţia sa a absolvit Institutul Teologic Universitar din Sibiu, fapt care a făcut ca numeroşi colegi ai săi să-şi ia osteneala de-a se afla la prăznuire, în jurul foştilor lor profesori: Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin şi P. C. Prof. Dr. Grigorie Marcu.

P. C. Prot. I. Dragolea (Sighişoara) a arătat că la Albeşti s-a înfăptuit în cîţiva ani ceea ce nu s-a făcut într-un veac şi jumătate, căci astăzi trăim vremuri care îl fac pe om să nu se gîndească numai la sine. Rodul acestei mentalităţi noi este munca înfrăţită a tuturor fiilor Patriei noastre înfloritoare.

P. C. Vicar arhiep. Tr. Belaşcu a vorbit despre rostul şi însemnătatea aşezării în calendarul bisericesc a Duminicii tuturor Sfinţilor şi a chemat pe preoţi şi credincioşi să contribuie la afirmarea unităţii noastre ca popor liber şi independent, prin hărnicie şi ascultare neşovăitoare de cei ce ne călăuzesc înţelepţeşte pe căile propăşirii materiale şi morale.

Înalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae *— mînecînd de la menţiunea făcută de preotul-paroh al locului, că tocmai atunci se împlineau doi ani de cînd Î. P. S. Sa a primit, prin hirotonire, treapta arhieriei — a rostit un amplu cuvînt de învăţătură despre însemnătatea arhiereului şi a preotului în viaţa Bisericii noastre. După cuvîntul Sf. Apostol Pavel (Evrei 5, 1), arhiereul este ales dintre oameni, ca să slujească oamenilor, să fie mijlocitor între Dumnezeu şi oamenii credincioşi. Dar Arhiereul cel mare este Iisus Hristos, izvorul întregii arhierii. Fiul lui Dumnezeu a luat chip de om şi a săvîrşit în mod deplin slujba arhieriei, slujba de mijlocitor între Dumnezeu-Tatăl şi credincioşi. El şi-a ales 12 Apostoli şi 70 de ucenici, cărora le-a împărtăşit toate cîte trebuiau să cunoască şi sa propovăduiască credincioşilor, dîndu-le puterea — prin pogorîrea Duhului Sfînt — de a fi arhierei, de a sluji la altarele sfinte, de a aduce jertfa cea nesîngeroasă, de a conduce pe credincioşi pe căile mîntuirii vremelnice şi veşnice.*

Dar Apostolii n-au trăit pînă la sfîrşitul veacurilor. Urmaşii lor sînt episcopii, care aşează preoţi şi diaconi, cum făceau şi Sfinţii Apostoli.

În partea finală a cuvîntului său de învăţătură, Î. P. S. Sa a stăruit asupra legăturii dintre legea noastră străbună şi viaţa poporului român de-a lungul veacurilor şi a încheiat arătînd că astăzi toţi fiii poporului nostru trăiesc, înfrăţiţi, o viaţă nouă ale cărei roade văzute sînt înfăptuirile fără precedent ce împodobesc Patria noastră de 25 de ani încoace.

În casa ospitalieră a familiei Ioan Suciu, parohia Albeşti a dat o masă, la care au luat parte: Î. P. S. Mitropolit Nicolae, cu însoţitorii, slujitorii celorlalte culte, preoţi şi credincioşi.

La masă, au vorbit: P. C. Preot-paroh Nicolae Streza, P. C. Diacon I. Bâtcan, P. C. Preoţi Gh. Ercuş (Teliu), D. Ionescu (Boiu), Liviu Opriş (Sibiu) şi Dragosin Oană (Săliştea), toţi făcînd parte din amintita promoţie de acum 20 de ani. Au mai vorbit: Dl înv. I. Haneş, Dl pastor ev.-lut. H. G. Binder, Dl pastor ref. I. Bartha, P. C. Preoţi N. Colceriu, Adrian Dobre şi Em. Stoica (toţi din Sighişoara), epitropul bis. Al. Feregean, P. C. Prot. I. Dragolea, P. C. Prof. Dr. Grigorie Marcu şi P. C. Vicar arhiep. Tr. Belaşcu. Vorbitorii au scos în evidenţă vredniciile parohienilor şi parohului din Albeşti, viaţa cea nouă, înfrăţită, a cetăţenilor Patriei noastre, unitatea fiilor poporului nostru. Arhipăstorului nostru i-au fost tălmăcite în chip mişcător simţămintele de dragoste, preţuire şi recunoştinţă cu care-l întîmpină peste tot preoţii şi slujitorii Bisericii noastre, precum şi credincioşii şi slujitorii altor culte.

A răspuns, mulţumind tuturor şi binecuvîntîndu-i părinteşte, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, *stăruind asupra legăturilor ecumeniste care înfrăţesc astăzi biserici şi popoare, parohii şi obştii de credincioşi de felurite confesiuni.*

I. P. S. Sa a toastat pentru sănătatea şi îndelunga înzilire a Ocîrmuitorilor Patriei, a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, a parohienilor din Albeşti.

În spre seară, înconjurat de dragostea obştească, Î. P. S. Sa s-a îndreptat spre Sibiu.

Reporter

Gînd de pace

De pretutindeni, nobila chemare
La „pace pe pămînt“ răsună-ntruna
Să piară vrajba, ura şi minciuna
Care aduc în lume atîta întristare!

Vieţii noi, i-am împletit cununa,
Din florile-ostenelii creatoare
Preludiu cast al vremii viitoare
Temeluită pentru totdeauna!

Sub constelaţii pline de lumină,
Va înflori a Patriei grădină.

Pr. N. Lungu

Informaţii

— *Vineri, 25 aprilie 1969,* Centrul nostru Arhiepiscopesc a fost vizitat de dl prof. Paul Miron, lector de limba română la Universitatea din Freiburg (R. F. a Germaniei). Oaspetele a fost însoţit de P. C. Dr. N. Nicolaescu, rectorul Institutului Teologic de grad Universitar din Bucureşti, şi P. C. prot. Dr. D. Stăniloae, profesor la acelaşi Institut.

În după amiaza zilei, în Aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu, de faţă fiind şi Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, dl prof. Paul Miron a rostit o conferinţă intitulată: „Structura ecumenismului occidental“.

— *Duminică, 18 mai 1969,* după masă, a sosit la Sibiu, venind de la Cluj, o delegaţie a Bisericii Evanghelice din R.D.G. formată din: prof. Dr. Walter Saft, directorul Seminarului de predicatori din Turingia al Bisericii Luterane, prof. Dr. Gerhard Bassarak, de la Facultatea de Teologie din Berlin, rev. Helmut Orphal din Biserica Evanghelică din Saxonia, dl Günter Wirth, redactor şef al unei edituri din R.D.G., şi Dr. Carol Ordnung, secretarul Comitetului Regional al Conferinţei Creştine pentru Pace din R.D.G.

Membrii delegaţiei au fost oaspeţii Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae şi ai Institutului Teologic din Sibiu.

Luni, 19 mai 1969, în Aula Institutului nostru Teologic dl prof. Dr. Walter Saft a ţinut o conferinţă despre raportul dintre Biserică şi Stat în R.D.G., după care, în cinstea oaspeţilor, corul studenţilor a executat un program de compoziţii corale, religioase şi patriotice.

Prezent fiind la această conferinţă, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a vorbit despre importanţa acestei vizite în cadrul strîngerii legăturilor dintre cele două Biserici şi popoare.

Marţi, 20 mai 1969, a sosit Eminenţa Sa Episcopul de Brandenburg Dr. Albrecht Schönherr, adăugîndu-se delegaţiei mai sus amintite.

Delegaţia a vizitat în această zi biserica mare, mausoleul mitrop. A. Şaguna şi Muzeul satului din Răşinari, Muzeul Brukenthal, precum şi cîteva biserici din Sibiu.

— *Consiliul Ecumenic al Bisericilor* a ţinut la Londra, între 19—24 mai 1969, o conferinţă asupra raselor. Au participat reprezentanţi din toate rasele omeneşti, în cadrul conferinţei luîndu-se o categorică atitudine împotriva înjositoarei ideologii care este discriminarea rasială.

S-a subliniat, printre altele, cu acest prilej că acei creştini care mai au mentalităţi rasiste trebuie să recunoască adevărul că Iisus Hristos şi-a însuşit umanitatea tuturor făpturilor omeneşti. A dispreţui deci sau a urî pe alţi oameni, numai pentru că sînt de altă culoare, înseamnă a dispreţui şi a urî pe Iisus Hristos însuşi. Rasismul contravine credinţei creştine, pentru că el neagă efectul operei de răscumpărare a Mîntuitorului Iisus Hristos.

Rasismul apoi este un mare stăvilor în opera de zidire a unei lumi mai bune şi mai drepte.

— *La New-York* s-a dat publicităţii Anuarul statistic al O.N.U. pe anul 1968, în care se arată, printre altele, că între anii 1958—1967 activitatea mondială economică a înregistrat noi recorduri. Astfel, producţia mondială industrială şi agricolă a sporit cu 60% şi anume cu 83% în ţările cu economie planificată, cu 55% în ţările capitaliste dezvoltate şi cu 52% în ţările în curs de dezvoltare.

În cursul anului 1968, exporturile pe plan mondial au atins cifra record de 238 miliarde dolari, reprezentînd o creştere de 11% faţă de anul 1967. Ca parte negativă a acestei probleme, Anuarul semnalează faptul că exporturile ţărilor în curs de dezvoltare nu numai că nu au crescut, ci au scăzut de la 21% în 1960 la 18% în 1967 din totalul exportului mondial.

Pentru prima dată, în 1967, petrolul a luat locul cărbunelui ca principală sursă de energie industrială.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 117 · Sibiu, 1 iulie 1969 —26

Biblioteca Orășenească
" ST. GHEORGHIU"
str. Bariţiu 5
Sibiu.

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASA EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Instalarea Eminenţei Sale Albert Klein, noul Episcop al Bisericii Evanghelice-luterane C. A. din R. S. România

În ziua de 15 iunie a. c., dimineaţa, în Catedrala bisericii evanghelice-luterane din Sibiu a avut loc solemnitatea instalării Eminenţei Sale Albert Klein ca episcop al Bisericii ev. lut. din Republica Socialistă România.

La festivitate au fost de faţă reprezentanţi ai Conducerii de Stat în frunte cu Domnul Secretar General al Departamentului Cultelor, prof. Dumitru Dogaru, reprezentanţi ai Bisericilor ev. luterane de peste hotare, precum şi delegaţi ai tuturor Bisericilor şi cultelor creştine din ţară.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată prin Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin al Ardealului, delegat al Sf. Sinod şi al Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian; P. S. Teoctist Arăpaş al Aradului; P. S. Teofil Herineanu al Clujului; P. S. Valerian Zaharia al Oradiei; P. S. Visarion Aştilean-Răşinăreanul, episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului; P. C. cons. Dr. Ioan Petreuţă, delegat al Î. P. S. Mitropolit Nicolae Corneanu al Banatului; P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu, P. C. pr. rector Dr. Sofron Vlad, P. C. pr. F. Costea, secretar arhiepiscopesc-Sibiu, şi alţi delegaţi însoţitori ai ierarhilor amintiţi.

La recepţia şi masa care s-a dat în cinstea noului episcop, s-au adus felicitările cuvenite şi s-au rostit cuvîntări.

Din partea Bisericii Ortodoxe Române a vorbit Î. P. S. Mitropolit Nicolae *al Ardealului, care a subliniat bunele relaţii care există astăzi între Bisericile ortodoxă şi evanghelic-luterană, precum şi între toate cultele din ţara noastră. Aceste relaţii se temeinicesc pe două realităţi obiective: pe credinţa comună în Iisus Hristos şi pe realitatea istorică a dezvoltării poporului român împreună cu naţionalităţile conlocuitoare. Realităţile obiective ce stau la baza relaţiilor dintre cele două Biserici ne îndeamnă şi azi să mergem pe calea înfrăţirii ecumenice, slujirii Patriei comune şi idealurilor umanitare din zilele noastre.*

Domnul Secretar General al Departamentului Cultelor, profesor Dumitru Dogaru, *a spus că a avut ocazia să cunoască relaţiile Bisericii ev.-luterane în ultimii 18—20 de ani şi ţine să sublinieze faptul că ele se caracterizează prin manifestări pline de învăţăminte pentru ceea ce poate face unitatea pentru bunele realizări obşteşti.*

Statul nostru socialist a creat atmosfera necesară pentru relaţii bune între toţi cetăţenii aparţinînd diferitelor culte religioase din ţara noastră. Se cuvine să avem permanent o responsabilitate conştientă şi activă, care ne va ajuta să eliminăm ceea ce aparţine unor mentalităţi depăşite şi să facem totul pentru a consolida unitatea şi bunăstarea spirituală şi materială a poporului nostru.

În încheiere, a vorbit Eminenţa Sa Episcopul A. Klein, *care şi-a exprimat bucuria şi mulţumirea pentru prezenţa tuturor onoraţilor oaspeţi la această solemnitate. Mărturiseşte că va continua, pe linia trasată de înaintaşul episcop Fr. Muller, să adîncească colaborarea loială cu organele autorităţii de Stat şi cu toate Bisericile şi cultele din ţară şi străinătate, pentru un ecumenism real şi dinamic — care să slujească apropierea şi înţelegerea dintre Biserici şi popoare.*

Solemnitatea legată de instalarea noului Episcop al Bisericii ev.-lut. a dat prilejul unei manifestări şi îmbogăţiri a ecumenismului dintre cultele existente în ţara noastră.

T. R.

Sfinţirea bisericii din Căptălan

Încercînd să înseilăm cîteva gînduri despre acest eveniment, trebuie să spunem de la început că sfinţirea bisericii din Căptălan — parohie aşezată în vatra Mureşului, pe cursul lui mijlociu, nu departe de localităţile istorice legate de Mihai Viteazul — primeşte o semnificaţie deosebită prin aceea că ea a prilejuit prima ieşire, prima păşire împreună a Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae însoţit de P. S. Visarion, după instalarea P. S. Sale ca Episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului.

De la Sibiu, Înaltul nostru Arhipăstor a mai fost însoţit de P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. prof. M. Şesan, P. C. prof. Gh. Şoima şi C. diaconi I. Bolog şi Gh. Papuc.

Astfel, în ajun, sîmbătă seara, 21 iunie 1969, este vizitată biserica „Buna-Vestire" din parohia Unirea II, unde Înalţii oaspeţi sînt întîmpinaţi de un sobor de preoţi şi o mulţime de credincioşi, P. C. prot. M. Socaciu (Aiud) rostind cuvîntul de „bun venit".

Se săvîrşeşte apoi slujba vecerniei, după care s-au rostit patru cuvîntări şi anume:

C. pr. *Aug. Moldovan,* parohul local, care face un scurt istoric al parohiei şi care mulţumeşte ambilor Ierarhi pentru bucuria şi cinstea de a-i vizita.

P. C. vicar *Tr. Belaşcu,* care zăboveşte cu deosebire asupra rostului Sf. Taine în viaţa creştinilor.

P. S. Episcop-vicar Visarion *împărtăşeşte o seamă de sfaturi practice referitoare la slujbele noastre, care trebuie săvîrşite cu toată grija, după rînduiala Bisericii noastre Ortodoxe, la cîntările de la strană, la cărţile de cult etc., în încheiere arătînd cum viaţa Bisericii noastre se desfăşoară liberă şi independentă, fără să primească ordine din afară.*

Î. P. S. Mitropolit Nicolae *a vorbit cu deosebire despre mersul înainte al vieţii noastre de stat analizînd pe rînd progresele evidente realizate din punct de vedere al poporului nostru, încheind cu îndemnuri ca acestea: „Să-l lăudăm şi să-l preamărim pe Dumnezeu, pentru că a ocrotit poporul nostru de-a lungul veacurilor, aducîndu-l pînă la limanul acesta al zilelor noastre de astăzi, cînd acest popor are o singură ţară şi cînd el îşi arată vrednicia lui în faţa lumii întregi.*

Să preamărim pe Dumnezeu că ne-a adunat pe noi, pe toţi românii în Biserica românească, astfel că astăzi înălţăm, în toate bisericile, cu acelaşi suflet şi cu aceeaşi credinţă, aceleaşi sfinte cîntări din aceleaşi sfinte cărţi ale moşilor şi strămoşilor noştri — aceeaşi preamărire, în limba românească, a lui Dumnezeu cel în trei Feţe".

A doua zi, Duminică 22 iunie 1969, întreaga fire parcă era pregătită să participe la marele praznic care urma.

Fiind întîmpinaţi după cuviinţă, P. C. prot. M. Socaciu rostind cuvîntul de „bun venit", Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. S. Episcop-vicar Visarion au purces la sfinţirea bisericii, fiind înconjuraţi de un sobor de preoţi şi diaconi.

După sfinţire, care a fost urmărită cu mult interes de credincioşii adunaţi în număr mare, a urmat Sf. Liturghie arhierească, care s-a săvîrşit sub cupola senină a cerului, pe un podiu special ridicat în curtea bisericii. Răspunsurile au fost date de un cor restrîns al studenţilor teologi, condus de P. C. prof. Gh. Şoima.

La locul cuvenit, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a rostit o rugăciune specială de mulţumire lui Dumnezeu pentru tot darul Său, pentru sănătatea şi propăşirea în cele bune a credincioşilor.

A avut loc de asemenea hirotonirea întru preot a C. diacon M. Bărbat pentru parohia Blandiana (prot. Alba Iulia).

La priceasnă, Evanghelia zilei a fost tîlcuită de P. C. vicar *Tr. Belaşcu,* încheind cu îndemnuri la unitate şi credinţă lucrătoare.

La sfîrşitul Sf. Liturghii au fost distinşi cu brîu roşu C. preoţi Dean Vesa (secretar prot. Aiud), R. Mureşan (Ciumbrud) şi Gr. Trîmbiţaş (Lopadea Veche), iar C. pr. I. Puşcaş (Căptălan) a fost hirotesit protopop onorar.

În continuare au vorbit:

C. pr. *I. Puşcaş,* parohul local, care face un scurt istoric al bisericii şi o dare de seamă asupra lucrărilor împreunate cu pictarea ei, mulţumind tuturor care au contribuit la bucuria de astăzi a credincioşilor săi.

P. C. prot. *M. Socaciu* (Aiud) zăboveşte cu deosebire asupra sensului rugăciunii în viaţa noastră creştinească.

P. C. prof. *M. Şesan* arată că lucrarea Mîntuitorului Iisus Hristos are drept scop ca noi să fim fericiţi încă de aici din această viaţă, în care scop trebuie să înlăturăm tot răul din noi şi dintre noi.

P. S. Episcop-vicar Visarion, *plecînd de la cuvintele Psalmistului: „Doamne iubit-am podoaba casei Tale", face o aplicare a acestui text la sfinţirea bisericii din Căptălan şi această biserică fiind un loc al măririi lui Dumnezeu.*

În continuare, P. S. Sa îndeamnă la unitate în Biserica strămoşească, juruind pe credincioşi ca nimeni şi niciodată să nu mai admită „împărţire, dezbinare şi dihonie" între noi, rămînînd de-a pururi legaţi, frate cu frate, sub cupola Bisericii noastre şi a aceleiaşi Patrii dragi.

I. P. S. Mitropolit Nicolae, *care a încheiat şirul vorbitorilor, într-un bogat cuvînt de învăţătură s-a ocupat mai ales de rolul ziditor, mereu viu şi actual al credinţei noastre strămoşeşti, al credinţei în Iisus Hristos, într-o lume care cunoaşte mari progrese tehnice.*

„Dacă odată cu realizările poporului — a spus printre altele Î. P. S. Sa — noi credincioşii venim cu sufletele cuprinse de aceeaşi credinţă strămo-

(Continuare în pag. 4)

Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel

Este cunoscută tuturor întîmplarea filozofului Diogen, dascălul lui Alexandru Macedon, care umbla cu lămpaşul aprins, ziua în amiaza mare, şi căuta „un om". Pe cît de curios şi de neînţeles va fi fost gestul său de contemporani, pe atît era de înţelept şi semnificativ pentru el. Diogen nu căuta un om oarecare, un om comun, un om plin de răutate. El căuta un om virtuos, un om adevărat, desăvîrşit, pe care nu-l găsea.

Abia peste 3 veacuri, Pilat a arătat lumii pe omul desăvîrşit căutat de Diogen — în persoana Mîntuitorului Iisus Hristos, cînd spune cuvintele: „Iată Omul!" (Ioan 19, 5).

Din clipa în care a intrat în istorie Fiul lui Dumnezeu şi Fiul Omului, puterile creatoare ale sufletului omenesc s-au eliberat de tirania celui rău şi firea omenească s-a umplut de lumină. Acum s-a arătat un stil nou şi superior de viaţă, care se caracterizează prin puritatea moravurilor, sfinţenia şi îndumnezeirea lor, stil realizat în primul rînd de Apostolii Domnului, în frunte cu Sf. Apostoli Petru şi Pavel pe care i-am prăznuit de curînd.

Cinstindu-i pe ei, adorăm pe Dumnezeu care se preamăreşte prin Sfinţii Săi, pe Tatăl care ne-a trimis pe Fiul Mîntuitor prin jertfa şi Evanghelia Sa şi pe Sf. Duh, care ne spală de păcate şi ne renaşte prin harul Sf. Taine.

În faţa personalităţii Sf. Apostoli, încercăm un sentiment de admiraţie şi încredere în Dumnezeu. Avem certitudinea că istoria omenirii nu-i o rostogolire haotică de evenimente hazardate, ci o desfăşurare înţeleaptă sub ochii Providenţei divine. Sub zările de lumină ale personalităţii lor, simţim paşii mari ai lui Dumnezeu în lume, care stăpîneşte veacurile şi călăuzeşte viaţa oamenilor către un scop înalt, nepătruns de raţiunea noastră, către un cer nou şi un pămînt nou, în care să locuiască iubirea şi dreptatea; simţim mersul evenimentelor către zidirea împărăţiei lui Dumnezeu, cum spune filozoful creştin al istoriei Fer. Augustin. Lîngă Sf. Apostoli facem sfînta experienţă că bunul Dumnezeu ocroteşte fiecare suflet; dar are o providenţă specială pentru cei ce-l caută cu inimă curată şi-l slujesc cu devotament pînă la moarte.

Titani ai spiritualităţii creştine, Sf. Petru şi Pavel sînt părinţii noştri duhovniceşti, pentru că ne renasc zilnic în Hristos prin învăţătura ortodoxă şi prin viaţa lor îngerească — *modelul vieţii noastre creştine.*

Ceea ce caracterizează viaţa religios morală a Sf. Apostoli sînt relaţiile lor de *armonie* cu Dumnezeu, cu semenii lor şi cu ei înşişi.

Armonia cu Dumnezeu izvorăşte din cele trei virtuţi care le împodobesc viaţa: *credinţa, nădejdea* şi *dragostea.*

Credinţa în Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel viu, pe care a mărturisit-o Sf. Petru în părţile Cezareii Palestinei (Matei 16) le dă simţul ceresc, îi face înţelepţi, le luminează tainele, îi scapă de îndoială. Ea este stînca de granit a apostolatului creştin. „Noi credem, zice Sf. Pavel, de aceea propovăduim" (I Cor. 4, 13). Credinţa este cale de cunoaştere a revelaţiei divine. Ea ne dă pe Dumnezeu ca să-l adorăm şi să fim fericiţi.

Alături de credinţă în sufletul Apostolilor stă *nădejdea* ca o ancoră tare în furtună şi-i face răbdători în supărări şi suferinţe. Ea le dă bucurii duhovniceşti.

Credinţa şi nădejdea sînt însufleţite de focul *iubirii* divine care arde toate piedicile din cale şi face plăcută şi uşoară urmarea lui Hristos Domnul.

Iubirea este elan spiritual care revarsă fiinţa noastră în Dumnezeu, este contopirea şi trăirea eului nostru în El şi pentru El şi prin El, contopire şi trăire pentru alţii. Nimic n-o poate depăşi. De la ea pleacă şi la ea se întoarce totul. Ea este raţiunea şi scopul a tot ce există. Sfîrşitul ei este îndumnezeirea omului.

Iubirea este inima vieţii creştine, motorul Apostolatului, după cum zice Sf. Apostol Pavel (Rom. 8, 35—39).

Esenţa iubirii este altruismul, adică *ieşirea* din cazemata egoismului miop şi izolaţionist, este lepădarea de sine şi dăruire pentru binele altora. Sociologic vorbind, *iubirea,* alături de justiţie, este forţa socială de gradul I, care adună şi solidarizează organic pe cei mulţi în marea familie divină, Biserica creştină, în care toţi oamenii sînt fiii lui Dumnezeu şi fraţi între ei, egali şi liberi.

Dragostea de Părintele ceresc i-a îndemnat pe Sf. Apostoli să nu facă discriminări rasiale, de religie, clasă, vîrstă, sex, ci să vadă în ei chipul lui Dumnezeu, restaurat de Fiul Său. În faţa Apostolilor, „nu este iudeu, nici elin, nici rob, nici slobod, nici parte bărbătească şi nici femeiască, ci toţi sînt una" (Gal. 3, 28). De aceea au respectat demnitatea şi valoarea absolută a fiecărei persoane, iar pe cei mai mici i-au socotit fraţii lor şi s-au jertfit pentru izbăvirea lor.

Aceeaşi dragoste faţă de om i-a îndemnat pe Apostoli să spună tuturor numai *Adevărul.* El este temelia vieţii morale. Prin adevăr ajungem la gîndire morală, prin el deosebim binele de rău, dreptul de forţă, libertatea de tiranie şi demnitatea de josnicie, eroismul de laşitate şi virtutea de păcat.

Adevărul dă criterii obiective de judecată în relaţiile interumane, pentru ca face lumină în viaţa spirituală, pune ordine în interior, care se reflectă în ordinea exterioară şi în armonia vieţii sociale. Fără el viaţa omenească este o tragedie, oamenii nu se mai înţeleg, ca la turnul Babilonului, totul devine o dramă cosmică.

Apostolii au avut cultul adevărului pentru că însuşi Hristos Domnul este Adevărul. De aceea au urît minciuna şi ipocrizia, pentru că tot ce se clădeşte pe aceste păcate nu durează. Cuvîntul le-a fost dres cu sare, le-a descoperit gîndul curat şi binefăcător, a zidit şi a mîngîiat şi n-a întins curse semănului.

Din dragostea de om şi de adevăr a izvorît rîvna Apostolilor pentru sfînta dreptate, ca axă a vieţii morale şi legea fundamentală a progresului uman. Spre deosebire de romani care cereau dreptate chiar dacă ar pieri lumea dar o dreptate numai pentru cei mari şi tari —, Apostolii care propovăduiau o iubire universală cereau şi o dreptate universală, pentru toţi oamenii, care sînt egali în faţa vieţii, a libertăţii şi a fericirii. Îndeosebi cereau dreptate pentru cei mici şi slabi, pentru milioanele de sclavi nenorociţi, care erau socotiţi — chiar de filozofii mari ca Aristotel — simple unelte de lucru, la fel cu animalele, de care se deosebeau numai fiindcă au două picioare şi atîta minte ca să execute bine ordinele stăpînilor lor cu drept de viaţă şi de moarte asupra lor.

În relaţiile de justiţie, ca şi în toate celelalte virtuţi morale, Sf. Apostoli s-au călăuzit de învăţătura dată de Domnul în Predica de pe Munte: „Toate cîte voiţi să vă facă vouă oamenii faceţi şi voi lor asemenea" (Matei 7, 12). Păcatul *nedreptăţii* îl combăteau cu toată tăria, ca unul ce învrăjmăşeşte pe oameni, răceşte inimile, aduce nemulţumiri, dezbinare şi revoltă, ură şi gîlceavă, luptă sîngeroasă şi moarte.

Şi trebuie să subliniem că Apostolii au preţuit dreptatea pentru că este garanţia păcii între oameni, state şi popoare. Exista atunci, ca şi azi, o pace a lumii, pax romana, armistiţiu între două războaie, impusă de romani popoarelor subjugate, care se baza pe frică, teroare şi violenţă, pe forţa armelor şi război. Dar Apostolii Domnului aduc lumii o pace nouă, izvorîtă din iubire şi încredere, din înfrăţire şi egalitate de drepturi şi datorii pentru toţi, din blîndeţe şi îngăduinţă, din iertare şi renunţare de bună voie la ceea ce este al tău. Numai această pace distruge frica şi setea de răzbunare din suflete; numai ea zmulge ura şi răul din inimă, ea împacă pe om cu Dumnezeu.

Aceasta este pacea pe care ne-a adus-o Mîntuitorul Hristos prin jertfa Sa. El este pacea noastră, pentru că a surpat peretele despărţitor al urii şi al vrăjmăşiei dintre oameni şi ne-a unit pe toţi în trupul Său (Ef. 2, 14—15). Această pace a lăsat-o Domnul ca testament Bisericii, s-o vestească tuturor pînă la sfîrşitul veacurilor, ca toţi să fie fericiţi.

Iată numai cîteva din trăsăturile mari de *caracter religios-moral,* care împodobesc personalitatea luminoasă a Sf. Apostoli Petru şi Pavel. Pe acestea le arată Sf. Pavel, cînd scrie efesenilor, să-şi înnoiască duhul minţii şi să fie gata de luptă, avînd mijlocul încins cu adevărul, îmbrăcaţi în platoşa dreptăţii şi picioarele încălţate cu rîvna Evangheliei păcii. Pe deasupra să ia scutul credinţei ca să stingă săgeţile arzătoare ale celui viclean, coiful mîntuirii, sabia Duhului şi puterea rugăciunii (Ef. 4, 24; 6, 14—18).

Acestui buchet de flori duhovniceşti, Apostolul adaugă alte virtuţi, ca roade ale Duhului Sfînt, cum sînt: dragostea de muncă, răbdarea, rîvna şi bunătatea, binefacerea şi credincioşia, blîndeţea, înfrînarea poftelor, răstignirea patimilor şi dispreţul slavei deşarte, lepădarea şi uitarea de sine,

(Continuare în pag. 3)

Începuturile tipografiei în Ţara Românească şi Transilvania

Un moment deosebit de însemnat în viaţa bisericească a ţărilor româneşti este introducerea tiparului, la începutul secolului la XVI-lea. Tiparul a venit la noi din oraşul Cetinie din Muntenegru, unde principele Gheorghe Cernoevici adusese o tipografie de la Veneţia, în anul 1493. Tipografia din Cetinie a lucrat sub conducerea unui călugăr cu numele Macarie, tipărindu-se trei cărţi în limba slavă, primele care se cunosc pînă azi în toată lumea slavă. Din pricina turcilor, activitatea tipografică a încetat în 1496. După o pribegie petrecută prin Veneţia, ieromonahul Macarie a venit în Ţara Românească, unde domnea Radu cel Mare (1495—1508), care, după cum am arătat, era un bun organizator al treburilor bisericeşti. Venirea lui în Ţara Românească nu era întîmplătoare. Ea se datora în primul rînd faptului că ţările noastre erau singurele din sud-estul Europei peste care nu se întinsese stăpînirea turcească. Apoi, în fruntea Bisericii muntene se afla acum mitropolitul Maxim Brancovici, care era, după mamă, văr cu principele muntenegrean care înfiinţase tipografia de la Cetinie, deci fără îndoială că a sprijinit şi el pe călugărul tipograf Macarie. Cînd Macarie îi va fi vorbit de iscusitul meşteşug al tipografiei şi de urmările lui binefăcătoare, domnitorul Radu cel Mare îi va fi primit cu bucurie propunerea de-a porni la tipărirea de cărţi slavoneşti în ţara sa.

Cei mai mulţi învăţaţi consideră că atelierul tipografic al lui Macarie a fost instalat la Tîrgovişte unde era reşedinţa domnească sau mai degrabă la mănăstirea Dealu, măreaţa ctitorie a lui Radu cel Mare, situată în apropiere. Se crede că el a lucrat într-o tipografie nouă, cumpărată de Radu cel Mare poate chiar de la Veneţia şi nu cu vechile buchii de tipar de la Cetinie, cum au socotit unii. Frontispiciile, iniţialele înflorate şi podoabele cărţilor au fost lucrate la noi în ţară, după izvodul unor manuscrise bisericeşti mai vechi din mănăstirile noastre. La fel şi textul care a stat la baza tipăriturilor lui Macarie este desigur al unor manuscrise găsite în vreuna din mănăstirile Ţării Româneşti. Deci meritul domnului Ţării Româneşti constă în faptul că a adus o tipografie nouă în ţară, cît şi în aceea că s-a străduit că caute prin mănăstiri manuscrisele care urmau să vadă lumina tiparului.

Ieromonahul Macarie a tipărit în Ţara Românească trei cărţi de slujbă bisericească în limba slavonă, între anii 1508—1512, şi anume:

1. *Liturghierul,* a cărui tipărire a început sub Radu cel Mare şi s-a isprăvit la 10 noiembrie 1508, cînd scaunul domnesc era ocupat de Mihnea cel Rău. Cuprindea cele trei Liturghii, Vecernia Mare şi cîteva rugăciuni. Însemnătatea Liturghierului lui Macarie constă nu numai în faptul că reprezintă începutul tiparului în ţările româneşti, ci este şi cea dintîi ediţie a acestei cărţi. Din această pricină, el reprezintă prototipul tuturor ediţiilor viitoare ale Liturghierului în limba slavă.

2. *Octoihul* (slavoneşte Osmoglasnic) s-a terminat de tipărit la 26 august 1510, în timpul lui Vlad cel Tînăr. El reprezintă un tip interesant şi rar al acestei cărţi, căci nu este nici un Octoih Mare (care cuprinde cîntările utreniei şi vecerniei pentru toate zilele săptămînii, pe toate cele 8 glasuri) şi nici un Octoih Mic (care cuprinde aceleaşi cîntări, pe cele 8 glasuri, dar numai pentru zilele de sîmbătă şi duminică), ci este un tip mixt, cuprinzînd numai glasul întîi pentru zilele săptămînii, iar glasurile 2—8 numai pentru sîmbăta şi duminica.

3. *Tetraevanghelul* s-a terminat de tipărit la 25 iunie 1512, deci în primul an de domnie a lui Neagoe Basarab. Cuprinde cele patru Evanghelii aşezate în ordinea lor din Noul Testament, adică: Matei, Marcu, Luca şi Ioan, dar cu indicarea pe margine a pericopelor, astfel ca preoţii să ştie duminica sau sărbătoarea în care urmează să citească pericopa respectivă. Abia în 1682, cînd s-a tipărit Evanghelia de la Bucureşti a mitropolitului Teodosie s-a luat obiceiul de a tipări pericopele evanghelice în felul cunoscut şi azi, adică după zilele anului, începînd cu Duminica Învierii.

Însemnătatea tipăriturii lui Macarie constă în aceea că e primul Tetraevanghel tipărit pentru toţi credincioşii care foloseau limba slavă în cult. Prezintă un interes deosebit şi prin măiestria sa grafică, fiind cel mai izbutit dintre tipăriturile macariene. A fost tipărit pe pergament, cu minunate frontispicii şi iniţiale în culori, de mînă, încît tipăritura lasă impresia că e mai degrabă un manuscris. El va sluji ca model pentru unele tipărituri de mai tîrziu.

După tipărirea Evangheliarului, activitatea tipografiei din Ţara Românească a încetat, în împreju-

(Continuare în pag. 4)

O inimă arzîndă

150 de ani de la naşterea lui N. Bălcescu

De sărbătoarea Sînpetrului din anul 1819 se năştea în Bucureşti, într-o modestă familie, cel care avea să fie stegarul cel mai înflăcărat al crezului românesc de la 1848 şi profetul vremilor de unire a tuturor românilor şi chiar al transformărilor sociale pe care le trăim azi, Nicolae Bălcescu. Adăpat la izvorul cu apă proaspătă a răscoalei lui Tudor Vladimirescu, alimentat din fragedă tinereţe prin protestele şi proiectele revoluţionare ale partidei naţionale ieşite din şcoala de la Sf. Sava şi din sufletul aprins al dascălului bănăţean Eftimie Murgu, tînărul Nicolae Bălcescu a intrat pe la 19 ani în armată, aşa cum făcuseră şi alte odrasle ieşite din familiile partidei naţionale, căci credea că aceasta e singura cale mai potrivită pentru slujirea marilor idealuri revoluţionare, care mijeau pe atunci în toate ţările Europei. Aici a cunoscut pe colonelul Ion Cîmpineanu, un înflăcărat luptător pentru dreptate socială şi naţională, care încă din 1833 pusese bazele unei mişcări de emancipare culturală şi politică a românilor, tinzînd la unirea principatelor, la desfiinţarea oricăror privilegii de clasă, la împroprietărirea ţăranilor, idei pentru care Cîmpineanu a fost închis în 1839 la mănăstirea Mărgineni.

În anul următor, N. Bălcescu s-a alăturat celor care cîntau: „Haideţi fraţi la Mărgineanu / Să scăpăm pe Cîmpineanu" şi astfel complotistul care ceruse: „surparea ciocoismului şi înălţarea românismului" se văzu şi el condamnat la 3 ani închisoare, tot în aceeaşi mănăstire a mărginenilor, alături de poetul Grig. Alexandrescu, Cezar Boliac şi de alţii. Aici, în chiliile mănăstirii, a alcătuit el, pe baza materialului aflat în biblioteca aceluiaş locaş, prima lui lucrare istorică: „Puterea armată la Români", precum şi planul pentru opera lui capitală „Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul". Căci din suferinţele şi nedreptăţile poporului, Bălcescu a înţeles că istoria poate fi folosită drept armă de luptă politică mai ales într-o vreme ca aceea în care a trăit el. Inima lui arzîndă nu l-a putut lăsa liniştit, luptînd pretutindeni cu condeiul, cu agitaţia politică, cu intervenţia diplomatică, ba chiar urcînd pe baricade (ca la Paris în 1848), sau intrînd în lagăre de luptă (ca la Cîmpenii lui Avram Iancu în 1849), jertfindu-se şi dăruindu-se pe altarul patriei pînă la ultima lui suflare.

După cei doi ani de puşcărie (unul i se reduce), Bălcescu a pornit cu şi mai mult elan, deşi de acum cu mijloace mai mature, la realizarea planului său. În 1843 înfiinţează, împreună cu I. Ghica şi Chr. Tell, societatea secretă „Frăţia", un fel de comitet restrîns pentru „Societatea literară" din Bucureşti, care alături de „Propăşirea" din Iaşi, de cercul din jurul „Gazetei Transilvaniei" condusă de Gh. Barit la Braşov şi de societăţile similare formate de studenţii români din capitalele europene — al căror suflet a fost în primul rînd tot N. Bălcescu — vor fi pepinierele şi atelierele din care vor ieşi armele de luptă culturală şi politică ale redeşteptării naţionale de la 1848 şi 1859. Poate nimeni dintre toţi tinerii „paşoptişti" n-a jertfit atîta, n-a alergat atîta, nu s-a mistuit în aşa măsură cum a făcut-o N. Bălcescu. Folosea şi întrunirile de familie (cum a fost cea de la Mînjina-Galaţi, moşia lui C. Negri 1845, al cărei scop era „unirea a tot ce este român"), ca şi vizitarea băilor pentru tratamentul bolii sale, dar şi pentru întîlnirea cu conducătorii ardeleni (Mehadia, Vîlcele etc.), dar va folosi tot aşa de mult şi scrisoarea cifrată în bogata lui corespondenţă, pentru că, într-o vreme cînd mijloacele de luptă erau reduse, corespondenţa era una din căile cele mai des folosite. Şi pentru că Bălcescu avea un temperament de luptător revoluţionar, el n-a stat nici un moment nepăsător.

În centrul luptei duse de Bălcescu stătea dreptul poporului, „eliberarea lui de orice servituţi", precum şi organizarea lui într-un stat unitar, democrat şi independent. Nu ne putem nici azi mira destul cît de luminat, de progresist şi de intransigent a fost crezul acestui luptător. În minunata revistă întemeiată în 1845 împreună cu Trib. Laurean „Magazin istoric pentru Dacia" ca şi în documentele şi studiile publicate aici, la Paris şi în altă parte, Bălcescu spunea între altele: „Revoluţia ce se lucrează e nebiruită; e marea lege a naturii care duce neamul omenesc spre progres. Regii nu vor mai putea să facă popoare a se întoarce din calea lor, ei nu vor putea opri istoria a se împlini". Vorbind despre starea socială a muncitorilor plugari, Bălcescu scria: „Vai de naţiile unde un mic număr de cetăţeni îşi întemeiază puterea şi fericirea lor pe robirea gloatelor! Ele pier".

Oricît de visător ar fi fost, Bălcescu simţea că pentru „independenţa absolută" a României timpul încă n-a sunat, dar „pentru apărarea naţionalităţii şi a drepturilor, noi sîntem datori să ne vărsăm, dacă va fi nevoie, şi sîngele nostru". „Tiranii pot îndoi cruzimile, pot întrebuinţa toată forţa lor pentru a opri progresul: nu vor isbuti niciodată". Iar despre revoluţia din 1848 la care a luptat din răsputeri, alergînd clandestin sau deschis dintr-o capitală europeană în alta, Bălcescu spunea: „Revoluţia a fost pentru popor, deşi nu făcută de popor, ci mai mult de orăşeni şi de junimea luminată . . ., dar vrem ca tot românul să simtă trebuinţa ei şi s-o dorească. Numai ea e veşnică". El a crezut puternic, cu toată boala lui, pînă în ultima clipă în împlinirea dorului după frăţia dintre oameni, după libertatea şi independenţa naţională, după unirea românilor într-un singur stat. „Revoluţia noastră nu s-a sfîrşit . . . ea e numai începută", scria el în 1849, după cum tot atunci, cînd a încercat să împace pe A. Iancu cu Kossuth scria către acesta din urmă: „Între noi şi voi nu armele vor fi acelea care pot hotărî, ci independenţa, suveranitatea şi libertatea popoarelor noastre". Cît despre unirea tuturor românilor, un vis mult prea îndrăzneţ pentru vremea lui, Bălcescu scria în 1850: „România va exista . . . e orb cine n-o vede".

Înainte de a coborî în „groapa comună" din Palermo (29 XI 1852), în timp ce-şi încheia capitolul despre „unitatea naţională" din lucrarea sa capitală despre Mihai Viteazul (lucrare oprită la capitolul XXXIII ca şi anii scriitorului!), Bălcescu scria profetic: „Dreptatea şi frăţia, visarea vieţii mele, se vor împlini; atunci nu va mai fi nici rob, nici naţie roabă, ci toţi românii vor fi una şi liberi, şi fraţi".

Într-o scrisoare din Atena către A. Golescu el scrisese încă în 1849: „Nimic nu mi se părea mai dulce decît a mă jertfi pentru ţară. Dumnezeu nu ne-a crezut poate vrednici de aşa fericire şi ne-a lăsat să purtăm crucea durerii departe de ţara noastră iubită. Dar trebuie să avem curaj şi nădejde. Ea va veni desigur!".

Aniversînd deci un veac şi jumătate de la naşterea acestui vrednic patriot, acestei inimi arzînde pentru binele celor mulţi, care a fost Nicolae Bălcescu, poporul nostru îi aduce cinstirea cuvenită, manifestată în aceste zile sub multiple forme, cea mai aleasă cinstire însă rămînînd aceea de a-i urma pilda, iubindu-ne ţara şi poporul, muncind pentru tot mai marea ei înălţare.

Prot. T. Bodogae

Din gîndirea lui Nicolae Bălcescu

— „Drepturile sfinte ale omenirii au găsit totdeauna apărător într-această ţară, că părinţii noştri le-au cunoscut, le-au preţuit, s-au jertfit pentru dînsele".

— „Fie ca să nu uităm d-aci înainte că unirea face puterea Staturilor şi prin urmare fericirea lor".

— „Românii n-au iubit războiul de coprinderi".

(Din lucrarea: Puterea armată şi arta militară a Valahiei).

— „O mînă providenţială priveghie asupră-le (românilor n.n.) şi îi strecură minunat din toate primejdiile. Aceasta ne va aduce să credem că o naţie care în mijlocul atîtor nevoi şi-a păstrat naţionalitatea ei în curgere de 18 veacuri nu mai poate pieri".

(Cuvînt preliminar despre izvoarele Istoriei Românilor).

— „Neamul omenesc nu se poate regenera decît prin suflet, de la care procede toată puterea şi fericirea noastră . . . Sufletul, anima sau inima este principiul care ne face să pricepem frumosul, adevărul, infinitul, pe Dumnezeu".

— „Nădejdea civilizaţiei popoarelor este în comunicaţia ideilor, care va veni din comunicaţia naţiilor ce înlesnirile şi relaţiile comerciale vor aduce".

(Filozofia socială)

— „El (Dumnezeu) ajută pe cei drepţi, căci El a lăsat libertatea pentru popoare şi cei ce se luptă pentru libertate se luptă pentru Dumnezeu".

— „Aşadar nu munca, nici rodul ei, ci un şir de spoliaţii succesive sînt origina proprietăţilor mari în ţările noastre, sînt titlurile stăpînitorilor de azi (de pe vremea lui Bălcescu) ai pămîntului. Această lăcomie împilătoare a boierilor o arată la 1848 un deputat ţăran, preotul Neagu, în acest limbaj simplu şi poetic: „Ciocoiul, zice el, de-ar fi putut pune mîna şi pe soare, l-ar fi luat şi ar fi dat pe bani ţăranului lumina şi căldura lui Dumnezeu, de ar fi putut lua în stăpînire şi apa mărilor şi pe aceea ar fi speculat-o".

(Reforma socială la români).

— „Să deschidem istoria, cartea de mărturie a veacurilor, şi luminaţi de filozofia ei vom vedea că de optsprezece veacuri naţia română n-a vegetat, n-a stat pe loc, ci a mers înainte, transformîndu-se şi luptîndu-se neîncetat pentru triumful binelui asupra răului, al dreptului asupra silei, pentru realizarea atît în sînul său cît şi în omenire a dreptăţii şi frăţiei, aceste două temelii a ordinii absolute".

— „Poporul se degradează prin robie şi sărăcie, ca şi boierii prin bogăţie şi asuprire".

— „Aceste condiţii de putere de care avem nevoie nu le putem găsi decît în solidaritatea tuturor românilor, în unirea lor într-o singură naţie, unire la care sînt meniţi prin naţionalitate, prin aceeaşi limbă, religie, obiceiuri, sentimente, prin poziţie geografică, prin trecutul lor şi, în sfîrşit, prin nevoia d-a se păstra şi d-a se mîntui".

(Mersul revoluţiei în istoria românilor)

— „Inteligenţa nimiceşte planurile tiranilor, e lege ca dreptatea şi adevărul să triumfe asupra puterii şi minciunii".

(Trecutul şi prezentul)

— „Nu vei fi fericit decît făcîndu-te mai bun".

— „Frăţia e o simţire a inimii care ne face pe toţi a avea aceleaşi bucurii şi dureri, ca şi cum oamenii ar fi numai unul. Aşa, fraţi sînt aceia ce vor a-şi împărtăşi suferinţele unii cu alţii care îşi întocmesc puterile spre a se face fericiţi unii pe alţii".

— „Fericirea pe pămînt stă în împlinirea menirii pentru care sîntem născuţi; adecă, a lucrării noastre asupră-ne şi asupra semenilor noştri spre a ne face tot mai buni".

— „Toţi oamenii trebuiesc prin legile ce şi le fac, prin învăţătura ce primesc, prin orice lucrare ce au unii asupra altora, a-şi înlesni desăvîrşirea lor şi a se apropia tot mai mult de frăţia pentru care fură zidiţi".

— „Republica este un Stat în care oamenii adunaţi îngrijesc singuri de soarta lor, fără a-şi pune stăpîni pe cap, avînd în lucrarea lor drept regulă dreptatea şi drept ţintă frăţia".

(Manualul bunului român).

P.

Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel

(Urmare din pag. 2)

care culminează în identificarea cu Hristos Domnul, care-l fac să mărturisească: „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte în mine" (Ef. şi II Cor. 13, 3).

Prăznuindu-i în fiecare an, în ziua trecerii lor la cele veşnice (29 iunie), avem datoria să le urmăm pilda vieţii, fiind creştini buni, oameni adevăraţi. cum au fost Sf. Apostoli Petru şi Pavel şi cum ne învaţă şi pe noi să fim.

Prot. Simion Radu

Încheierea
anului 1968/1969 la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu

Duminică, 29 iunie 1969, a avut loc încheierea festivă a anului universitar 1968/69 la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu.

Astfel, la Sf. Liturghie care s-a săvîrşit în Catedrala mitropolitană a participat P. S. Episcop Visarion, corpul profesoral în frunte cu P. C. rector şi studenţii teologi.

Era de asemenea de faţă dl prof. Dr. Ludwig Binder, reprezentant al Institutului Teologic Protestant — Secţia Ev.-lut. din Sibiu, care a participat la întreg programul.

La priceasnă a predicat P. C. duhovnic Dr. *S. Radu,* care, plecînd de la cuvintele: „Fiţi sfinţi, precum şi eu sfînt sînt", a zăbovit cu deosebire asupra chipului creştinului adevărat, exemple vii fiindu-ne în acest sens Sf. Apostoli Petru şi Pavel, a căror prăznuire se face în această zi. În încheiere face aplicare la viaţa studenţilor teologi.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, P. C. prof. Dr. *M. Şesan* rosteşte o rugăciune de mulţumire lui Dumnezeu pentru tot darul Său revărsat asupra profesorilor şi studenţilor teologi în tot cursul anului universitar care acum se încheie.

La programul care s-a continuat în Aula Institutului pe lîngă consilieri de la Centrul Arhiepiscopesc, profesori şi studenţi, a participat şi o mulţime de credincioşi, părinţi şi cunoscuţi ai studenţilor.

Festivitatea a fost prezidată de P. S. *Visarion* Răşinăreanul, Episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului.

Programul a început cu compoziţia religioasă „Taina creştinătăţii", executată de corul studenţilor teologi, sub conducerea P. C. prof. *Gh. Şoima.*

O amplă cuvîntare a rostit apoi P. C. rector Dr. *Sofron Vlad,* în care, după ce trece în revistă frămîntările ideologice, de gîndire, ale lumii de astăzi şi de totdeauna, descrie cadrul nou, cu adevărat umanitarist de la noi din ţară, în care au să activeze absolvenţii Institutului. În acest cadru se caută să se creeze „condiţiile în care fiecare om să se poată realiza ca om. Fiecare cetăţean să fie tratat ca om egal în afaţa legilor, cu dreptul la muncă şi răsplătirea echitabilă a acestei munci... asigurîndu-se printr-o colaborare frăţească între toţi fiii Patriei progresul în toate direcţiile, pentru binele obştesc".

Această realitate, pe lîngă alte temeinice motive, „trebuie să oblige pe fiecare student teolog la o muncă stăruitoare pentru formarea sa intelectuală şi morală deopotrivă".

În acest sens P. C. Sa citează dintr-un autor oarecare înţeleapta constatare şi anume că „omul nu valorează decît în raport cu truda pe care o depune. Cine nu face nimic nu valorează nimic".

„Titlul de licenţiat în Teologie — spune P. C. rector adresîndu-se în mod special noilor absolvenţi — obligă pe fiecare şi mai mult să ia în serios sfaturile date. Ei trebuie să studieze în continuare intens, pentru a justifica titlul de licenţiat".

Sînt menţionate apoi vizitele mai importante primite de către Institut, precum şi activitatea intensă depusă de corpul profesoral, atît în pregătirea studenţilor, cît şi în lucrarea unor teme de interes ecumenist etc.

În încheiere, P. C. rector S. Vlad mulţumeşte tuturor factorilor bisericeşti şi de stat, pentru tot sprijinul acordat Institutului.

În continuare, corul studenţilor execută „Imnul nopţii", de Beethowen.

În numele studenţilor şi cu deosebire al proaspeţilor licenţiaţi în Teologie, a vorbit dl *V. Ioniţă,* care — după ce face o scurtă prezentare a frumuseţii şi responsabilităţii lucrării preoţeşti, valorificînd textul: „Nu fi nepăsător faţă de harul care este întru tine..." (I Tim. 4, 14) — mulţumeşte P. F. Patriarh Justinian şi Ierarhilor din Transilvania pentru tot sprijinul din timpul celor 4 ani de studii.

Mulţumiri aduce şi Departamentului Cultelor.

Mulţumeşte de asemenea corpului profesoral şi tuturor ostenitorilor Institutului.

Corul execută apoi „Mîndru-i codru şi-nverzit", de C. Arion.

În continuare a luat cuvîntul P. S. Episcop-vicar *Visarion,* care, printre altele, arată că prin toate ale noastre „aparţinem timpului nostru, poporului nostru de astăzi", „Teologia pentru viaţă, aşezată în sluiba vieţii", fiind caracteristica noii orientări a vieţii noastre bisericeşti.

Este necesar deci — a spus P. S. Sa — „ca noi toţi — şi cu deosebire cei ce părăsesc astăzi băncile Institutului — să fim pătrunşi de adevărul că trăim într-o epocă mare, binecuvîntată, în care munca noastră are o importanţă deosebită, atît pe teren bisericesc cît şi pe teren patriotic".

Adresîndu-se în chip special studenţilor teologi, P. S. Visarion le pune la inimă, îi îndeamnă să fie mereu cu luare aminte la ceea ce Sf. Părinţi numesc: „A simţi şi a trăi împreună cu Biserica", a fi adică mereu „în deplin acord cu preocupările ei".

În numele Î. P. S. mitropolit *Nicolae,* plecat din Sibiu în interese superioare bisericeşti, P. S. Sa mulţumeşte P. C. rector S. Vlad, „exemplu de muncă şi pildă de devotament generos pentru binele obştesc", pentru tot ceea ce a făcut pentru bunul mers al Institutului şi căruia asistenţa îi face o caldă manifestare de simpatie.

Mulţumeşte apoi corpului profesoral pentru munca depusă „cu pricepere şi devotament" şi în acest an şcolar, corului şi dirijorului său, cît şi tuturor celor prezenţi la festivitate.

După însufleţitul cuvînt al P. S. Episcop Visarion, aplaudat de cei de faţă, corul a executat: „Frumoasă eşti, Patria mea", de Gh. Şoima, compoziţie cu care festivitatea de încheiere a anului universitar 1968/1969 la Institutul nostru Teologic a luat sfîrşit.

Rep.

Inceputurile tipografiei...

(Urmare din pag. 2)

rări pe care nu le cunoaştem. S-a presupus că în urma alegerii lui Macarie ca mitropolit, el nu s-a mai putut ocupa de tipografie, fiind prins în activitatea de organizare a Bisericii în timpul domniei lui Neagoe Basarab, precum şi cu supravegherea unor lucrări de construire de lăcaşuri sfinte.

Activitatea tipografică s-a reluat în Ţara Românească abia peste 33 de ani, în timpul domnitorului Radu Paisie. Iniţiatorul noii tipografii a fost tot un sîrb, logofătul Dimitrie Liubavici. Acesta a învăţat meşteşugul tipografiei la Veneţia, apoi aşezase o tipografie într-o mănăstire din Serbia. Din pricina împrejurărilor vitrege din această ţară, aflată sub stăpînirea turcească, a venit la noi, cu tipografia sa. În timpul lui Radu Paisie — în fruntea Bisericii fiind mitropolitul Anania — s-a tipărit în tipografia lui Liubavici o singură carte şi anume un *Molitvelnic* slavon, terminat la 10 ianuarie 1545, ceea ce înseamnă că lucrul începuse din 1544. Tipărirea se făcuse „în cetatea de scaun Tîrgovişte". Din prefaţă reiese că la tipărirea ei s-a ostenit călugărul Moise. Ca un fel de anexă la acest Molitvelnic, apare şi o *Pravilă a sfinţilor apostoli. şi a sfinţilor preacuvioşi părinţii noştri şi celui de al şaptelea sobor despre preoţi şi despre mireni,* prima carte de legi tipărită în ţara noastră.

Tot cu matriţele şi supravegherea lui Dimitrie Liubavici, cu ajutorul a doi ucenici, Oprea şi Petru, s-a tipărit la Tîrgovişte o altă carte slavonă şi anume un *Praxiu (Apostol).* Lucrul a început la 18 august 1546 şi s-a isprăvit la 18 martie 1547, deci în timpul domniei lui Mircea Ciobanul. Din acest Apostol s-a tipărit o ediţie pentru Moldova, înlocuindu-se foaia de titlu, în care apărea numele lui Mircea Ciobanul, cu alta în care apărea numele lui Iliaş Rareş, domnul Moldovei (1546—51) şi al mamei sale Elena, soţia lui Petru Rareş. Poate că îndemnul la tipărirea acestei ediţii va fi pornit chiar de la curtea domnească, pentru că Doamna Chiajna, soţia lui Mircea Ciobanul, era sora lui Iliaş Rareş.

Tipografia lui Liubavici a continuat deci acelaşi program de înzestrare a Bisèricii cu cărţile de cult necesare, cu alte cuvinte se completează seria cărţilor lui Macarie cu alte două, absolut trebuitoare pentru săvîrşirea slujbelor. Cărţile lui Liubavici au aceeaşi înfăţişare plăcută ca şi ale lui Macarie: literă bine tăiată, citeaţă, iniţiale frumos desenate, începuturile capitolelor împodobite cu frontispicii.

În sfîrşit, o altă tipografie pe care trebuie s-o amintim este cea de la Sibiu. Aici a existat o tipografie cu litere cirilice încă în prima jumătate a secolului XVI, condusă de Filip Moldoveanul — deci originar din Moldova, — cunoscut şi sub numele de Filip Maler sau Pictor. El era angajat al Magistratului din Sibiu ca pisar (scrib) român, fiind trimis în mai multe rînduri în solii la domnii Tării Româneşti. Din tipografia sibiană a meşterului Filip au ieşit mai multe tipărituri cu litere cirilice, printre care primele texte imprimate în limba română, precum şi unele cărţi în limba slavă, destinate românilor. Acest Filip a turnat material tipografic şi xilografic nou, inspirîndu-se din cărţile lui Macarie. El a folosit pentru prima dată la noi gravura ilustrată în lemn, dovedindu-se a fi un tipograf priceput şi un gravor de înaltă măiestrie artistică. Filip Moldoveanul a activat la Sibiu între anii 1521—54. Dintre cărţile tipărite de el cunoaştem pînă acum trei: un *Catehism,* în româneşte, în 1544, un *Tetraevanghel* slavon, terminat în 22 iunie 1546 şi un *Tetraevanghel* slavoromân, păstrat fragmentar, despre care nu ştim în ce an s-a tipărit. Aceasta este prima tipăritură bilingvă, destinată românilor, necesară pentru cunoaşterea textului Sf. Scripturi de către credincioşi. S-ar putea ca traducătorul acestei cărţi bilingve să fie însuşi Filip Moldoveanul. Este interesant că pe o pagină din Tetraevanghel slav apare şi stema Moldovei. Cu Filip Moldoveanul încep deci tipăriturile în limba română, care vor continua apoi într-un ritm tot mai susţinut în a doua jumătate a secolului XVI

Pe baza cercetărilor făcute pînă acum, Filip Moldoveanul, poate fi considerat ca primul tipograf de neam românesc, precum şi unul dintre primii diplomaţi români din Transilvania, deci un remarcabil reprezentant al vechii culturi româneşti.

Aşadar, prin strădaniile cărturăreşti ale ieromonahului Macarie, ale lui Dimitrie Liubavici şi ale lui Filip Moldoveanul, care desigur a fost tot un membru al clerului, s-au pus bazele activităţii tipografice la noi. Cărţile tipărite de ei au îndeplinit nu numai un însemnat rol cultural, ci prin faptul că au circulat în toate cele trei ţări româneşti, ele au fost un factor important în înfăptuirea unităţii sufleteşti a românilor de pretutindeni. Subliniem şi faptul că aceste tipărituri au circulat şi în ţările slave căzute sub stăpînirea turcilor (Bulgaria, Serbia), ajutînd astfel pe slavii sudici să-şi păstreze limba şi cultura sub stăpînire străină.

Mircea Păcurariu

Informaţii

— *Joi, 12 iunie 1969,* absolvenţii fostei Academii Teologice „Andreiane" din Sibiu, promoţia 1929, s-au reîntîlnit în oraşul de reşedinţă al Centrului nostru mitropolitan, după 40 de ani de lucrare preoţească, pusă în slujba credincioşilor şi a Patriei noastre dragi.

Pătruns de fiorul dragostei frăţeşti şi de mireasma amintirilor, avînd şi binecuvîntarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, evenimentul a fost sărbătorit, de cei în cauză, în cadrul unui program potrivit unei asemenea revederi.

—*Marţi, 24 iunie 1969,* după Sf. Liturghie, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a rostit în faţa credincioşilor un cuvînt informativ, în care a schiţat pe scurt evenimentele bisericeşti mai importante din ultimul timp, din Arhiepiscopia noastră, ca de pildă vizita Î. P. S. Sale la Vînători şi sfinţirea bisericii din Albeşti (prot. Sighişoara), prima păşire împreună a Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. S. Episcop-vicar Visarion cu prilejul sfinţirii bisericii din Căptălan (prot. Aiud), eveniment deosebit de important pentru Mitropolia noastră etc.

Î. P. S. Sa a informat de asemenea credincioşii despre festivităţile împreunate cu recunoaşterea şi instalarea noului Episcop al Bisericii evangh. luth. C.A. cu sediul în Sibiu, în persoana Eminenţei Sale Albert Klein.

Sfinţirea bisericii din Căptălan

(Urmare din pag. 1)

şească putem mărturisi că această credinţă strămoşească, această credinţă străveche, nu este numai veche ci ea este şi mereu nouă, pentru că Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, în care credem noi, este veşnic viu. El a înviat, s-a înălţat la ceruri şi stă de-a dreapta lui Dumnezeu-Tatăl şi de acolo este mereu prezent, mereu este cu noi, mereu este în mijlocul nostru şi darul Lui cel dumnezeiesc ne face pe noi să fim mereu fiinţe înnoite, mereu să ne lepădăm de ceea ce este rău şi mereu să ne reînnoim în dragoste, în bunătate, în smerenie, în tot ceea ce este luminos şi frumos pentru viaţa noastră".

La agapa care a urmat au toastat: P. C. arhim. V. Jitaru (Ocna Mureş II), P. C. prot. M. Socaciu şi I. Puşcaş, C. pr. R. Mureşan (Ciumbrud), P. C. vicar Tr. Belaşcu şi P. C. prof. M. Şesan.

Prin frumuseţea lui, prin rolul lui ziditor, acest praznic va rămîne neşters din inimile credincioşilor din Căptălan, luminîndu-i ca o făclie spre toate cele bune în viaţă.

Rep.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 117 Sibiu, 15 iulie 1969 Nr. 27—28

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Înţeleptul Solomon

Între bărbaţii descrişi de istoria biblică a Vechiului Testament, regele Solomon ocupă un loc de frunte.

Ca fiu al lui David şi urmaş al lui la conducerea poporului iudeu, Solomon s-a dovedit săvîrşitor de fapte măreţe. Despre tot ce a făcut acest rege din vechime ne mărturiseşte cartea III Regi în cap 1—11, precum şi alte locuri din Vechiul Testament. Ceea ce l-a făcut mai strălucitor pe Solomon decît pe alţi regi iudei este înţelepciunea sa. Cu această însuşire sufletească el a condus pe supuşii săi la lumina dreptăţii, înlăturînd răul şi săvîrşind binele pentru cei din jurul său.

Despre dobîndirea înţelepciunii şi folosirea ei vom căuta înţeles pe scurt în cele ce urmează, cu scopul cîştigării unei învăţături bune pentru noi.

Istorisirea biblică ne spune: „La Ghibeon însă s-a arătat Domnul lui Solomon noaptea în vis, şi a zis: „Cere, ce vrei să-ţi dau". Şi a zis Solomon: „... Doamne Dumnezeul meu, ai pus pe robul tău rege în locul lui David, tatăl meu; însă eu sînt un copil mic, nu ştiu nici intrarea mea, nici ieşirea... Dăruieşte dar robului tău inimă pricepută, ca să asculte şi să judece pe poporul tău şi să deosebească ce este bine de ce este rău; căci cine poate să povăţuiască pe acest popor al Tău, care-i nesfîrşit de mare?" Şi i-a plăcut Domnului, că Solomon a cerut aceasta. Şi a zis Dumnezeu: „Deoarece tu ai cerut aceasta şi n-ai cerut viaţă lungă, n-ai cerut bogăţie, n-ai cerut sufletele duşmanilor tăi, ci ai cerut pricepere, ca să ştii să judeci, iată eu voi face după cuvîntul tău; iată, eu îţi dau inimă înţeleaptă şi pricepută, cum nici unul n-a fost înaintea ta, şi nici după tine nu se va ridica un asemenea cu tine"... (III Regi 3, 5—12).

Despre primirea înţelepciunii lui Solomon de la Dumnezeu, am văzut din cele de mai sus. Urmează ca, în continuare, să aflăm cum s-a folosit acest rege iudeu de înţelepciunea sa.

Iată firul istorisirii în acelaşi capitol:

„Atunci au venit două femei desfrînate la rege şi au stat înaintea lui. Şi a zis una din femei: „Rogu-mă domnul meu, eu şi aceasta femeie trăim într-o casă; şi eu am născut lîngă ea în casa aceea. A treia zi după ce am născut eu, a născut şi această femeie, şi eram împreună şi nu era nimeni străin cu noi în casă, afară de noi amîndoi. Însă noaptea a murit fiul acestei femei, căci a adormit peste el. Şi s-a sculat ea pe la miezul nopţii şi mi-a luat pe fiul meu de lîngă mine, cînd eu, roaba ta, dormeam şi l-a pus la pieptul ei; iar pe fiul ei cel mort l-a pus la pieptul meu. Dimineaţa cînd m-am sculat... el era mort; iar cînd m-am uitat la el mai bine dimineaţa, iată acesta nu era fiul meu pe care-l născusem". Iar cealaltă femeie a zis: „Ba nu, fiul tău este mort, şi al meu este viu"... Apoi a zis Solomon: „Daţi-mi o sabie" şi i s-a adus regelui o sabie. Şi a zis regele: „Tăiaţi copilul cel viu în două şi daţi o jumătate din el uneia, şi o jumătate din el celeilalte". Şi a răspuns femeia al cărui fiu era viu, regelui, — căci i se tulburase toate măruntaiele ei de milă pentru fiul ei: „Rogu-mă, domnul meu, daţi-i ei acest prunc viu şi nu-l omorîţi". Iar cealaltă a zis: „Ca să nu fie nici al meu, nici al ei tăiaţi-l". Şi a răspuns regele şi a zis: „Daţi-i acesteia copilul cel viu, şi nu-l omorîţi; că aceasta-i mama lui!" (III Regi 3; 16—27).

Ce dreaptă judecată!

După legea firii, nici o inimă nu-i copleşită de dragoste pentru plăpînda ei fiinţă, mai mult decît inima mamei. Pentru mama cea nemîncinoasă, pentru cinstea ei dovedită prin dragostea de copil, Solomon a rînduit dreptatea. Această sentinţă e izvorîtă din înţelepciunea cu care Dumnezeu l-a luminat ca „să deosebească ce este bine şi ce este rău", după cererea lui.

Din cele de mai sus se desprinde pentru noi — învăţătură practică — trebuinţa noastră de a do-

(Continuare în pag. 4)

Bartimeu, orbul din naştere

Pe malul Tiberiadei Iisus vorbea mulţimilor: „Eu sînt viţa şi voi mlădiţele. Cine rămîne în mine, rămîn şi eu în el şi unul din acesta aduce roadă multă.

Să vă iubiţi unii pe alţii. Îndrăzniţi şi mărturisiţi pentru mine. Şi dacă pînă acum nu aţi cerut nimic în numele meu, cereţi şi veţi primi. Acestea am grăit vouă, ca întru mine pace să aveţi. În lume veţi avea multă tulburare, dar îndrăzniţi, eu am biruit lumea".

Iisus apoi tăcu şi o tainică linişte coborî în inimile ascultătorilor. Liniştea aceasta fu tulburată de un glas străin, care întreba din om în om:

„Vreau să-l văd pe Bartimeu, fiul lui Timeu din Ierusalim".

Auzindu-se strigat, acesta se ridică de lîngă ucenici şi apropiindu-se de străin îi spuse: „Eu sînt Bartimeu".

— Pace ţie fiule.

— Pace şi ţie şi fii bine venit în mijlocul nostru.

— Iehova să te mîngîie şi să binecuvinteze amintirea tatălui tău.

Ghicind în cuvintele străinului că ceva se întîmplase tatălui său, Bartimeu îi zise:

— Ce s-a întîmplat tatălui meu?

— Tatăl tău a murit şi maică-ta te cheamă la Ierusalim.

Vestea tulbură pe Bartimeu. Îi ştia oameni săraci pe părinţii săi şi de aceea apropiindu-se de Iisus îi zise:

— Doamne, dă-mi voie să îngrop pe tatăl meu. Iisus însă, spre uimirea tuturor, îi zise:

— Lasă morţii să-şi îngroape morţii lor şi tu vino după mine.

Şi zicînd acestea, urmat de ceilalţi ucenici, se urcă pe micul vas ce se legăna pe apele lacului şi dădu poruncă să iasă în larg.

Tulburat de moartea tatălui său ca şi de refuzul lui Iisus de a-l lăsa să plece la Ierusalim, Bartimeu nu-şi putu găsi odihna în noaptea aceea. Se vedea din nou în Ierusalim orb şi cerşetor, fără nici o nădejde. Apoi întîlnirea cu Iisus şi vindecarea lui minunată, după care veniră încercările pline de ură ale fariseilor de a întuneca minunea vindecării lui. Îşi amintea apoi cum părinţii săi, ca să nu supere pe farisei, ocoliră adevărul în loc să-şi fi strigat din toată inima bucuria vindecării fiului lor.

Bartimeu înţelegea acum limpede cuvintele Mîntuitorului: „Lasă morţii să-şi îngroape morţii lor" şi se linişti.

*

A trecut mai bine de un an de la această întîmplare şi de cîteva zile Bartimeu se afla în oraşelul Betulia, predicînd învierea lui Iisus. Zi de zi oamenii veneau să-l asculte în casa negustorului Tobit, unde găsise găzduire. Auzise şi Tobit despre Iisus şi îl şi văzuse la ultimul Paşte, cînd fusese la Ierusalim. Oraşul era în acele zile în mare fierbere şi pe toate drumurile oamenii aşteptau să-l întîmpine pe Iisus. Un om fusese înviat din morţi după patru zile şi lumea aştepta să-l vadă pe acela, care făcuse minunea. Se luase şi el după oameni şi la o răspîntie de drumuri îl văzuse. Curînd însă rămase descumpănit. Mai marii poporului său, socotindu-l pe Iisus duşman al legii, l-au răstignit. Încercase să afle mai multe lucruri despre Iisus, dar oamenii se fereau să mai pomenească ceva despre cel răstignit. Ocupaţiile sale îl făcură apoi să uite cele întîmplate atunci la Ierusalim.

Venirea însă a lui Bartimeu şi cuvintele sale despre Iisus îi deşteptară vechile amintiri. De aceea într-o zi îl întrebă pe Bartimeu în faţa mulţimii:

— Cum este cu putinţă un astfel de lucru ca cineva să învieze din morţi?

— Bărbaţi şi fraţi, zise atunci Bartimeu, nu sînt un ticălos ca să vă amăgesc cu vorbe fără rost. Iisus este Fiul lui Dumnezeu şi a treia zi a înviat din morţi. Eu şi ucenicii Săi sîntem martorii acestei Învieri. Ştiu că vă tulbură aceste cuvinte, dar noi l-am văzut după Înviere şi dăm dreaptă mărturie despre aceasta. Înainte de-a fi ucenic de-al Lui, eram un biet orb, care cerşea pe uliţele Ierusalimului. El m-a văzut şi făcîndu-i-se milă de mine şi-a atins mîinile de ochii mei şi mi-a dat vederea. Nu vă temeţi dar să primiţi mărturia mea despre Iisus cel înviat din morţi.

Auzindu-l vorbind astfel, mulţi dintre ascultători se simţiră pătrunşi la inimă şi Tobit luînd cuvîntul zise:

— Frate şi slujitor al lui Iisus ce trebuie să facem să fim şi noi ucenici ai Lui?

— Iubiţi-vă unii pe alţii — spune Bartimeu — şi botezaţi-vă în numele Lui.

*

După cîteva zile Tobit se hotărî împreună cu soţia şi cu cei doi copii ai săi, Levin şi Saron, să primească botezul. Bartimeu primi cu bucurie să-i boteze. Împreună cu Tobit şi familia lui, el mai botează încă patru bărbaţi şi două femei.

Urcară apoi cu toţii în oraş şi, fiind de mînă cu Levin şi Saron, Bartimeu le povesti despre multe minuni, la care fusese martor.

Le vorbi despre înmulţirea pîinilor, despre noaptea cînd Iisus doar cu un gest al mîinilor potolise furtuna de pe mare, despre bunătatea şi dragostea sa de oameni ş. a.

A doua zi, încă sub impresia celor auzite despre Iisus, Levin şi Saron şedeau în curte şi vorbeau despre întîmplările de ieri.

— Ce ai face tu, Saron, dacă te-ai întîlni vreodată cu Iisus?

— Eu..., dar copilul nu mai avu răgaz să răspundă deoarece zări intrînd pe poartă pe prietenul lor, Adonia, purtat de mînă de maică-sa. Adonia era orb.

Adonia vino încoace, strigă Levin, şi luminat de un gînd spuse apoi fratelui său: Saron, haidem la Bartimeu.

Văzînd hotărîrea din cuvintele fratelui său, acesta îl luă de mînă pe Adonia şi îl urmă. Îl găsiră pe Bartimeu în grădină stînd de vorbă cu părinţii săi şi cu alţi oameni

— Omule al lui Dumnezeu, îi zise atunci Levin, apropiindu-se de el, roagă pe acela care ţi-a dăruit vederea să-l vindece şi pe Adonia prietenul nostru. Ştiu că El poate face lucrul acesta.

La auzul acestor cuvinte o tăcere adîncă cuprinse pe cei de faţă. Însuşi Bartimeu îşi simţi inima bătînd cu putere şi, încrederea copiilor în Iisus, îi umplu ochii de lacrimi. Apoi zise:

— Adonia vino la mine. Întinse apoi mîinile asupra lui şi se rugă:

— Stăpîne, Doamne al bunătăţii şi Dumnezeu al milei, care mi-ai dăruit vederea şi m-ai ridicat din întuneric la lumină, arată-ţi şi acum bunătatea şi fă ca prin mîinile mele acest copil să vadă.

Atinse apoi uşor ochii copilului şi îi zise:

În numele lui Iisus Hristos, vezi!

Şi din clipa aceea Adonia văzu.

*

Minunea umplu de zarvă oraşul. Propovăduirea lui Bartimeu apărea acum într-o lumină nouă. Discuţiile se înflăcărară şi oamenii, uitînd de treburi, se îndreptau spre curtea lui Tobit, ca să vadă pe Adonia şi să audă cum se petrecuse minunea.

Adonia trebui să povestească el însuşi de nenumărate ori cum fusese vindecat, încît, ascultîndu-l, oamenii nu mai ştiau ce să creadă şi se întrebau între ei:

(Continuare în pag. 3)

Epitafe mărginene

Cercetările etnografice de teren dintre anii 1959—1966 în mărginimea Sibiului s-au soldat şi cu o colecţie de epitafe din care ne propunem să prezentăm pe cele de faţă:

2. Am fost june ne-nsurat
Mi-am părăsit soţia
Şi pe Aron tot aşa.

2. Am fost june, ne-nsurat
Moartea nu m-a întrebat
Într-o clipă, într-un minut
Viaţa mi s-a sfîrşit.
O năpraznică săgeată
Mi-a curmat zilele-ndată,
Lăsînd părinţi, fraţi, surori,
Cu jale şi cu flori.

3. Am fost tinerel băiat
Şi boala nu m-a întrebat
Mi-a rănit greu plumîna
Apa din Cernavoda
Am dus boala pe picioare
Crezînd c-oi avea scăpare
Dar după trei luni de zile
M-am gătat falnic din lume.

4 Am fost tînăr, însurat,
Dar moartea nu m-a întreba
Nici doi ani n-am împlinit
Soţia mi-o am cernit
Mi-am lăsat-o singurea
Ca să-mi crească fetiţa
Vă rog surori şi maica mea
M-ai daţi pe la casa mea
La soţie, la fetiţă
Că mi-o am lăsat micuţă.

5. Am fost tînăr şi voinic
Dar moartea n-a socotit
Am fost june şi ne-nsurat
Dar moartea nu m-a întrebat
Căci moartea e prea tirană
Nu întreabă, nu bagă-seamă
June eşti sau fată mare
Sau bătrîn sau om cu jale.

6. Călător eşti, stai nu trece
Pe lîngă această piatră rece
Căci ce eşti am fost odată
Şi ce sînt vei fi odată
Am fost om cu bărbăţie
Şi credeam în viitor
Dar fatala vijelie
M-a răpit în al meu dor.

7. Cînd am fost tînăr băiat
În Dobrogea am plecat
Şapte ani am ciobănit
Pe acasă n-am venit
După şapte ani de zile
Timpul de armată vine
Din Dobrogea am plecat
Ca să viu într-al meu sat,
La părinţii mei cei buni
Zece zile am stat acasă
Şi o moarte nemiloasă
M-a răpit de la părinţi
De la surori şi iubiţi
Chiar în floarea vieţii
Lăsînd părinţi şi cele trei surori
Şi doi cumnaţi pe voi vă las supăraţi.

8. Cu mare jale mă despart de voi
Iubita mea soţie şi iubiţii mei fii şi fiice
Şi vă las mîhniţi pe lume
Între voi să trăiţi bine
Căci eu mă duc la locul numit
Unde Dumnezeu a poruncit

9. Cununa părinţilor sînt copii lor
Şi lauda copiilor sînt părinţii lor.

10. Din părinţi şi şase fraţi
Cînd am fost la despărţit
Nici unu n-am avut
Vă rog iubiţi părinţi şi fraţi
Ca să nu fiţi întristaţi
Că aici toţi veţi fi chemaţi
Dormi în face suflet blînd
Rămas bun de pe pămînt.

11. Dormi soţ şi tată liniştit
Căci ai de cine fi jelit
În linişte să-ţi fie somnul
Şi Tatăl Sfînt să-ţi fie scut
Căci totul este de la Domnul
Şi azi şi mîine şi-n trecut.

12. Dragi părinţi şi adoraţi
De noi nu sînteţi uitaţi
Căci noi toată viaţa
Pe voi nu vă vom uita.

13. Fiilor!
Luptă bună ne-am luptat
Sfaturi bune noi v-am dat
Pe cari dacă le veţi urma
Fericiţi veţi fi pururea.

14. Fost-am tinerel băiat
Pentru oi viaţa mi-am dat
Bată-vă focul de oi
C-am ţinut prea mult la voi
Căci venind trenul turbat
Vrînd să fug m-a apucat
La un picior m-a zdrobit
Pînă seara am murit
N-a fost nici măicuţa mea
Ca să-mi ţie lumina
Ea a rămas judecată
Pe viaţa ei toată
Iubiţi părinţi, surori şi fraţi
Vă rog să nu mă uitaţi.

15. Frumos voinic ca şi un brad
Ai mei părinţi şi iubiţi fraţi
Eu cu jale v-am lăsat
Domnul sfînt sus m-a chemat.

16. Iubiţi copii şi nepoţi
Muncă şi dreptate,
Iubirea de aproapele lui
Dragostea de vatra familiară
Credinţa nestrămutată
În aşezămintele bisericeşti,
Iubirea de patrie e testamentul nostru
Ai voştri buni părinţi
Care vă rugăm să nu ne uitaţi
Şi a noastră amintire
În veşnică pomenire.

17. Mamă dragă adorată
Nu mă plînge pe mine
Căci mă duc la al meu tată
Şi-am plecat din astă lume
Priviţi îngerul de-asupra
El nu plînge că vă las
El priveşte că vă las
La voi care aţi rămas
Ce e fericirea voastră?
Priviţi, colo sub picioare,
Este doar al meu mormînt,
Mamă, fraţi, surori şi prieteni
Puţin am trăit
V-am iubit.

18. Moartea crudă, nemiloasă
Multe lacrimi laşi acasă
Căci fără de milă vii
Şi iei mumă dintre copii,
Din scurtă viaţă a mea
Nu rămîne altceva
Numai jale şi durere
Şi trei odrasle mititele
Două fete şi-un băiat
Şi un soţ nemîngăiat

19. Muritorule!
În viaţa ta temete de Dumnezeu...
Socoteşte-te pururea de unde ai venit
Unde vei merge şi unde aj să petreci în veci.

20. Ne-aţi învăţat la sîrguinţă
Uniţi să fim, drepţi şi cinstiţi
Aşa făcurăm şi noi agonisinţă
Fiţi cinstiţi iubiţi părinţi.

21. Nu-ţi aduna comori pe pămînt
Ci în ceruri
Unde rugina nu le roade
Şi nici hoţii nu le fură.

22. Odihniţi în pace
Suflete dulci de părinţi
Căci noi vă vom purta amintirea.

23. Piatra şi lespedea se vor învechi
Dar în inimile noastre
O dulce mamă
În veci vei trăi.

24. Rămas bun fraţi şi nepoţi
Acum vă las pe toţi
Căci eu mă duc şi vă las
Vă rog să nu mă uitaţi.

25. Sîntem falnici între vii
Eu şi cu cei trei copii
Copiii sînt mici şi nu ştiu
Căci ei şi astăzi mă întreabă
Că mămica lor cînd vine
Dar cînd s-or face mai mari
Şi or şti şi ei mai mult
Vor veni aici şi or plînge pe mormînt.

Ecoul vieţii noastre

Viaţa de toate zilele ne face să observăm că vorbele, sentimentele exprimate de noi, precum şi acţiunile noastre trec în ceilalţi oameni din jurul nostru, unde de multe ori sînt trăite mai intens decît în noi. Prin aceasta noi ori slujim lui Dumnezeu şi semenilor noştri, ori facem pagubă tuturor începînd cu noi; este în funcţie de fapta bună sau rea, pe care fiecare am făcut-o şi care stîrneşte un ecou pozitiv sau negativ în viaţa semenilor noştri.

Să ne gîndim la datornicul căruia i s-au iertat zece mii de talanţi, dar care nu a voit să ierte semenului său cei o sută de dinari, pe care îi datora tovarăşul său de muncă. A crezut că purtarea lui va rămîne necunoscută, fără urmări, fără ecou în sufletele semenilor, sau a crezut că ceilalţi vor judeca la fel ca el. Însă „soţii lui de slujbă văzînd cele petrecute s-au întristat foarte şi venind au spus stăpînului toate cele ce s-au făcut" (Matei 18, 31). Aşadar, semenii noştri iau cunoştinţă de vorbele noastre, dar nu judecă în felul nostru. Căci de multe ori noi ne judecăm subiectiv în relaţiile cu alţii, ţinem prea mult cu noi şi deci judecata noastră e părtinitoare. Judecata semenilor însă faţă de noi e mai obiectivă şi nu ţine seama de subiectivismul nostru, ne condamnă ca în cazul de mai sus. În schimb altădată ne imită, sau se lasă influenţaţi de vorbele sau faptele noastre. Să reflectăm ce urmări a avut actul de iertare a Mîntuitorului asupra Mariei Magdalena, într-un moment decisiv al vieţii ei. A transformat-o cu totul. Şi dacă Sfintele Evanghelii nu ne dau amănunte prea multe asupra acestei transformări, ea a format subiectul multor scrieri în decursul vremurilor.

Deci vorbele, faptele, comportarea noastră cu voia sau fără voia noastră, nu se termină în noi, ci trăiesc mai departe în cei din jurul nostru, au urmări asupra lor.

Cunoaştem cu toţii ecoul care ne întoarce vorbele rostite în pădure, sau între dealuri. Pădurea, dealurile, lucrurile ne înapoiază vorbele. Există însă şi un ecou sufletesc, care funcţionează altfel, mult mai intens în fiinţa altora: Vorbele noastre şi faptele sînt interpretate, devin izvor de alte fapte, de care în străfundul conştiinţei noastre ne simţim răspunzători, căci vedem că pe măsură ce timpul trece, ecoul şi-a făcut datoria, întorcîndu-ne acţiunile noastre, acum transformate. Şi astfel avem posibilitatea să privim, de la un timp, cum s-au transformat toate actele noastre în ceilalţi.

Dar dacă acţiunile noastre s-ar reîntoarce la noi personificate şi ne-ar spune ce efect au avut în ceilalţi, aşa cum ecoul ne reîntoarce vorbele noastre, ce am simţi? Desigur am avea satisfacţii sau nelinişti. Satisfacţie a avut Iosif, cînd a văzut că fraţii săi, care căutaseră să-i facă rău, au recunoscut în el un om superior, un om de bine. Satisfacţie a avut acelaşi Iosif, cînd a oprit purtarea imorală a soţiei stăpînului său, chiar dacă aceasta l-a dus la temniţă. Nelinişte însă au avut fraţii săi, cînd au observat că faptele lor, date acum la iveală, le aduc remuşcări tîrzii, chiar dacă le aduceau un bine material, căci cu cît Iosif le răsplătea cu bine faptele lor urîte cu atît se simţeau mai neliniştiţi în sufletele lor, pentru faptul că regăseau în Iosif nişte fapte pe care ei le-ar fi vrut uitate, dacă nu îngropate (Fac. 37; 39; 42; 43). Nimic însă din ce este ascuns nu rămîne nedescoperit, şi nu numai atît, dar de multe ori faptele, vorbele noastre nasc alte fapte sau vorbe, pe care nu le mai putem controla, dar de care sîntem răspunzători din p.d.v. moral, căci „vorba cea mai tainică nu va trece fără pedeapsă" (Înţ. lui Sirah 1, 11).

Şi iată, precum omul, care seamănă grîul, cînd îl vede prefăcut în holdă aurie, gata să dea pîinea care să hrănească mii de oameni, încearcă o mare satisfacţie sufletească, căci simte că holda a răsărit din grîul semănat de el, tot aşa fiecare om trebuie să aibă o mulţumire sufletească pentru ceea ce seamănă el în cei din jurul său. Această mulţumire o va avea însă, dacă seamănă în jurul său grîu şi nu neghină — căci fiecare om prin faptele sale seamănă în jurul său grîu sau neghină în toate zilele.

Să privim deci cu toată atenţia la felul cum se consumă viaţa noastră pămîntească. Şi dacă observăm că din viaţa noastră răsfrîntă asupra celorlalţi răsar cele bune să continuăm aşa, silindu-ne şi mai mult în această direcţie. Dar dacă observăm în ceilalţi un singur fir de neghină, încolţit din cauza vieţii noastre necontrolate să-l zmulgem din rădăcină, îndreptîndu-ne viaţa şi să fim atenţi ca în străduinţa noastră spre mai bine să semănăm în jurul nostru (prin actele, vorbele, comportarea noastră) numai bine şi atunci vom sluji lui Dumnezeu şi tuturor semenilor noştri, vom sluji poporului, vom sluji binelui general, după care omenirea însetează atît de mult.

Preot Ioan Graure

(Continuare în pag. 3)

Pentru pace

Între 21—24 iunie 1969 a avut loc la Berlin Adunarea mondială pentru pace, prilejuită de împlinirea a 20 de ani de la constituirea „Mişcării Mondiale pentru Pace", eveniment subliniat de gazeta noastră în nr. 21—22 din 15 iunie 1969.

La acest for reprezentativ au participat peste 1.000 de delegaţi şi observatori din aproape 100 de ţări, precum şi numeroase personalităţi din diferite părţi ale globului nostru. Delegaţia ţării noastre a fost condusă de dl prof. univ. Tudor Ionescu, preşedintele Comitetului Naţional pentru Apărarea Păcii din Republica Socialistă România.

Lucrările Adunării s-au desfăşurat în cinci comisii principale, axate pe următoarele teme: 1. Vietnamul; 2. Securitatea europeană; 3. Neocolonialismul şi independenţa naţională; 4. Orientul Apropiat şi 5. Dezarmarea.

În privinţa Securităţii europene de pildă s-au precizat următoarele principii: Recunoaşterea frontierelor existente, recunoaştera celor două state germane, respectarea independenţei, suveranităţii şi egalităţii în drepturi a tuturor statelor, promovarea colaborării economice, desfiinţarea tuturor bazelor străine, crearea de zone denuclearizate, Adunarea salutînd , totodată, iniţiativa de a se convoca în luna octombrie 1969 o conferinţă a reprezentanţilor opiniei publice europene pe tema securităţii şi colaborării în Europa.

Tot cu acest prilej şi tot la Berlin a avut loc, în 25 şi 26 iunie a. c., sesiunea jubiliară a Consiliului Mondial al Păcii, în cadrul sesiunii decernîndu-se, post mortem, Medalia Jubiliară marelui savant francez, Frederic Joliot-Curie, primul preşedinte al Consiliului Mondial al Păcii.

Totodată, sesiunea a ales noul Consiliu Mondial al Păcii, din care fac parte reprezentanţi ai numeroase mişcări naţionale pentru pace — din ţara noastră: Tudor Ionescu, Nestor Ignat, Jean Livescu, Sanda Rangheţ şi Ion Cîrje — precum şi personalităţi eminente din diferite domenii de activitate.

Noul Consiliu Mondial al Păcii a adoptat apoi o declaraţie privind principiile activităţii sale de viitor.

R.

Pentru cooperare internaţională şi pace

La Zagorsk, lîngă Moscova, s-a ţinut, între 1—4 iulie 1969, o conferinţă a reprezentanţilor tuturor confesiunilor din Uniunea Sovietică, pentru cooperare internaţională şi pace. Au participat peste 200 de delegaţi din U.R.S.S., reprezentînd diferite credinţe religioase, precum şi oaspeţi din mai multe ţări.

Delegaţia Bisericii noastre Ortodoxe Române a fost formată din Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi P. S. Episcop Antim, vicar patriarhal.

Conferinţa a fost deschisă de S. Sa Patriarhul Alexei, iar raportul general a fost prezentat de Mitropolitul Nicodim al Leningradului, după care s-au citit mesaje de salut din partea a diferite Biserici şi religii.

I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a prezentat mesajul Bisericii noastre, în care se spune printre altele:

„Este pentru noi, delegaţia Bisericii Ortodoxe Române, o cinste şi o bucurie deosebită, ca pe temeiul hotărîrii Prea Fericitului Patriarh Justinian să aducem la Conferinţă salutul frăţesc al Sfîntului Sinod, în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Justinian, al clerului şi credincioşilor noştri. Într-adevăr, conferinţa reprezentanţilor tuturor religiilor din U.R.S.S. pentru cooperare şi pace, la care sînt invitaţi şi oaspeţi din alte ţări, continuînd firul conferinţelor anterioare, reprezintă o manifestare impresionantă a voinţei şi acţiunii comune a religiilor pentru sprijinirea în condiţiile actuale a luptei popoarelor pentru pace, cooperare şi progres.

Biserica Ortodoxă Română, slujitoare a apostolatului social sub îndrumarea Sf. Sinod, a P. F. Patriarh Justinian, a fost şi este o Biserică activă în marele front al omenirii luptătoare pentru pace al Bisericilor Ortodoxe, al tuturor cultelor creştine şi al tuturor religiilor. Într-adevăr, pe plan intern încă din 1949 au avut loc consfătuiri ale conducătorilor tuturor cultelor din ţara noastră (ortodox, catolic, evanghelic-luteran, reformat, unitarian, mozaic, musulman etc.), care au luat atitudini principiale şi concrete în diferitele momente şi diferitele sarcini ale luptei pentru pace, în aşa fel încît astăzi conlucrarea dintre culte este ceva firesc şi unitatea lor în acţiune este o realitate evidentă".

Mesajul evocă apoi cîteva momente mai semnificative din relaţiile Bisericii Ortodoxe Române cu Biserica Ortodoxă Rusă, specificînd în continuare principiile de căpătîi care stau la baza activităţii Bisericii noastre în relaţiile cu alte Biserici şi religii de peste hotare, principii desprinse din Evanghelia Domnului nostru Iisus Hristos, între care se enumără: Principiul solidarităţii în dragoste cu tot omul, cu omenirea; al independenţei naţionale şi dreptăţii sociale; al păcii şi colaborării dintre popoare.

Lucrările conferinţei s-au desfăşurat în cinci comisii şi anume: Problema Vietnameză; 2. Securitatea europeană; 3. Conflictul din Orientul Apropiat; 4. Colonialismul, neocolonialismul şi rasismul şi 5. Sprijinul pe care credincioşii tuturor religiilor îl pot aduce la colaborarea şi pacea între popoare, la sfîrşitul conferinţei aprobîndu-se rezoluţii în toate aceste cinci probleme. S-a aprobat totodată un Apel şi un comunicat comun, în care s-a arătat că dragostea, frăţietatea şi pacea sînt principii comune pentru toate religiile pe temeiul cărora ele împreună pot sprijini eforturile popoarelor pentru pace şi cooperare.

În zilele de 5 şi 6 iulie a. c. delegaţii au vizitat Moscova, iar în zilele de 7 şi 8 iulie a. c. delegaţia noastră şi altele au vizitat Leningradul, diferite biserici de aci, aşezăminte culturale, Academia Teologică ş. a.

Din toate aceste manifestări s-a desprins spiritul de dragoste, care, de altfel, este însăşi esenţa credinţei noastre şi care trebuie cultivat tot mai mult spre binele, cooperarea şi pacea lumii întregi.

R.

Cugetări alese

Pas cu pas, cînd merge cineva pe-o cale lungă, cu siguranţă ajunge departe. Mergerea pe picioare, în viaţă e cea mai plăcută călătorie şi cea mai sănătoasă. Oamenii, prin umblatul pe jos, îşi pun în mişcare toate mădularele corpului şi sîngele curge mai natural şi mai normal. Inima funcţionează destul de bine şi te simţi mulţumit sufleteşte. O plimbare pe picioare e o recreaţie şi odihnă plăcută a trupului omenesc.

Încetul cu încetul, pasărea îşi face cuibul său. Orice lucru, în viaţă, nu este greu de făcut, dacă-l facem cu răbdare şi cu multă bunăvoinţă, adică cu multă judecată. Lucrurile cele mari şi cele mai trainice, care vorbesc peste veacuri, tuturor, au fost săvîrşite cu dîrzenie sufletească, cu multă răbdare, cu multe calcule matematice, cu stăruinţă şi cu bunăvoie, încetul cu încetul, pe faţa pămîntului. Cinste şi laudă unor astfel de eroi ai muncii!

Cel ce caută un lucru bun îl găseşte neapărat, precis, iar Domnul Hristos zice astfel: „Cel ce caută, găseşte; celui ce bate i se va deschide"!

Cel ce dăruieşte lucruri bune celor mai neajutoraţi, dă cu împrumut lui Dumnezeu. Iar la cartea sfîntă stă scris cu litere mari, în văzul tuturor: „Cine pe sărac ajută, pe Dumnezeu împrumută". Ajută, fiule, pe cei lipsiţi şi neputincioşi.

Omul cuminte şi prevăzător fuge dinaintea celui rău, din faţa primejdiei şi astfel îşi salvează viaţa, cu iscusinţă.

Va rîde bine şi îndeajuns, cel ce va rîde mai la urmă. Urma alege, în toate lucrurile săvîrşite în viaţă. Ce tare vesel, cu ce bucurie mare va rîde, în viaţă, cel ce va avea reuşită sigură, la urmă, în treburile sale serioase. Ce mulţumit şi ce tare fericit se va simţi acela, a cărui lucrare va ajunge la bun sfîrşit, adică va fi terminată bine şi cu mare succes.

Orice lucru ce străluceşte, nu-i aur. Să nu fim ispitiţi de iubirea de argint sau de aur, care ne duce la lăcomie şi la pierzare sufletească. Ea-i ochiul diavolului şi izvorul nesecat al tuturor răutăţilor; să fugim de ea!

Orice lucru bun, făcut la timp şi bine, are desigur un sfîrşit cît se poate de frumos şi bun; căci „bine faci; tot bine găseşti"!

Un prieten bun şi adevărat valorează mult în viaţă. Un cui goneşte pe celălalt; căci nu pot sta două săbii într-o teacă.

Voinţa, tăria ei în viaţă, aceasta e o mare putere.

Greşala mărturisită e iertată pe jumătate. Totul prosperă cînd oamenii trăiesc în pace.

V. A. Bassarabin

Bartimeu, orbul din naştere

(Urmare din pag. 1)

— Oare cine să fie omul acesta de face astfel de minuni?

Auzindu-i Bartimeu spre a-i linişti le grăi:

— Fraţii mei, de ce vă tulbură şi vă uimesc cele întîmplate. Dumnezeul lui Abraam şi al lui Isac şi al lui Iacob, Dumnezeul părinţilor noştri a preamărit pe Fiul Său înviindu-l şi în numele Lui acest copil vede astăzi. Drept aceea, întoarceţi-vă inimile către Iisus căci despre El a zis Moise: Domnul Dumnezeu va ridica între voi prooroc ca mine, pe acesta să-l ascultaţi şi să-l urmaţi în zilele voastre. Nu eu ci El a făcut această minune. Sînt bucuros însă că Dumnezeu a ascultat glasul rugăciunii mele ca să cunoaşteţi şi voi puterea lui Iisus, binecuvîntat fie numele Lui în veac.

Ascultîndu-l, Tobit era fericit. Vindecarea lui Adonia pecetluise încrederea lui deplină în Iisus şi era recunoscător lui Bartimeu, care îi deschisese şi lui ochii spre Evanghelie.

Pr. I. Spiru

Epitafe mărginene

(Urmare din pag. 2)

26. Tinereţea îndată piere
Lăsînd soţul şi mama cu durere.

27. Trecînd pe la cruce
Privirea-ţi opreşte
Genunchi-ţi apleacă
O rugă şoptind
Că şi tu vei trece
Odată din lume
După o viaţă de trudă
Odihnă dorind.

28. Viaţa mea a fost un vis
Eu cînd ochii i-am închis
Atunci din lume m-am dus.

În cele de mai sus am prezentat un număr de 28 epitafe din mărginimea Sibiului, căutînd să ne încadrăm în economia unei lucrări de proporţiile celei de faţă şi să evităm, în acelaşi timp, repetiţia sau includerea unor piese care ar prezenta un interes documentar şi artistic mai mic. Acestea redau, credem, în mod pregnant unele din preocupările creştinului înainte de moarte: grija maternă şi paternă, dragostea copiilor faţă de părinţii lor, de prietenii pe care-i părăseşte, despre gospodărie, despre viaţa cealaltă. Alte epitafe oglindesc unele dintre ocupaţiile de bază ale mărginenilor şi în special păstoritul, redînd unele episoade din viaţa oierilor. În sfîrşit, alte epitafe ne indică unele din credinţele românilor ortodocşi, a căror cercetare din punct de vedere etnografic se impune.

Toate acestea sînt, de fapt, piese folclorice într-o formă incipientă, unele rămase într-un stadiu embrionar, iar altele sînt perfecţionate prin circulaţie aşa cum reiese şi din epitafele citate. Altele sînt preluate, de obicei, nu în mod direct, din Sf. Scriptură sau din opera unor scriitori cunoscuţi. Toate constituie în acelaşi timp şi un document lingvistic, în ele redîndu-se unii termeni specifici unei zone într-o perioadă dată.

Dar toate acestea constituie şi nestemate ale culturii noastre spirituale, care, după părerea noastră, ar trebui să reţină într-o măsură mai mare atenţia cercetătorilor trecutului nostru strămoşesc.

Ion Drăgoes

Binecuvîntarea bisericii şi sfinţirea muzeului bisericesc din Sibiel

În ziua de 29 iunie a.c., la sărbătoarea Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, poporul dreptcredincios din Sibiel a trăit clipe de înălţătoare bucurie duhovnicească, prin vizita *P. C. Sale Păr. Vicar Traian Belaşcu*, însoţit de Cucernicii Diaconi: Iosif Bolog şi Septimiu Velţan, veniţi cu binecuvîntarea Î. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae Mladin, pentru săvîrşirea slujbei de binecuvîntare a bisericii, după reparaţiile interioare care i s-au făcut, şi de sfinţire a muzeului bisericesc, după realizarea unei frumoase colecţii de icoane pe sticlă, provenite din donaţiile credincioşilor.

Slujba a fost solemnă şi a produs o atmosferă de profundă cucernicie, prin împreunarea evlaviei slujitorilor cu îngereştile răspunsuri date de corul bisericesc de femei, din Sibiel.

În această atmosferă şi-a desfăşurat *P. C. Sa Păr. Vicar Belaşcu* o bogată şi consistentă predică, îmbinînd toate elementele din aria sărbătorii:

1. — Profilul sufletesc al sutaşului, care cade înaintea Mîntuitorului, nu pentru fiul său, sau altul din ai casei lui, ci pentru sluga sa; o fericită împreunare a credinţei, asemenea căreia „nici întru Israil n-am văzut", cu dragostea care nu cruţă nici o osteneală, în ajutorarea aproapelui.

2. — Fericirea cea mare, trăită, tot pe linie de credinţă, de către Sfîntul Apostol Pavel, după întîlnirea cu Mîntuitorul pe drumul Damascului.

3. — Realizările de la Sibiel, în jurul bisericii: restaurarea picturii, reparaţiile din interior şi exterior, organizarea parcului şi în cele din urmă frumoasa *colecţie de icoane pe sticlă.*

Un exemplu de ce se poate face din strînsa colaborare dintre păstor şi turmă. Prin toate cele realizate, Sibielul s-a ridicat mult deasupra celorlalte comune.

P. C. Sa felicită pe preot şi păstoriţi şi-i îndeamnă să meargă mai departe pe drumul acestor înfăptuiri, care înseamnă mîntuirea sufletului, întărirea Bisericii şi înălţarea poporului român.

Urmînd la cuvînt, păr. paroh *Zosim Oancea* a arătat factorii care au contribuit la cele realizate, şi anume:

1. — Ajutorul lui Dumnezeu, faţă de care ne situăm pe poziţia evanghelică: „Sîntem robi netrebnici, am făcut ceea ce eram datori să facem".

2. — Valoarea artistică a monumentului, care este meritul celor din trecut, care şi-au pus în el puterea de creaţie, truda şi spiritul lor de jertfă. Dacă în Moldova întîlneşti la tot pasul pe Ştefan cel Mare, iar în Muntenia pe Constantin Brîncoveanu şi Matei Basarab, ca ctitori de aşezăminte mănăstireşti, în Transilvania cele mai multe monumente sînt ale *Poporului.*

3. — Trecutul istoric al Sibielului — în epoca năvălirilor — posesiune a lui Mircea cel Bătrîn, făcînd parte din ţinutul Amnaşului — preotul martir Moise Măcinic, sec. XVIII.

4. — *Spiritul vremii,* de restaurare a tuturor comorilor de artă românească şi de ridicare a demnităţii poporului român.

5. — Ajutorul bănesc al Statului şi Bisericii.

Realizarea cea din urmă, *colecţia de icoane,* înseamnă a doua comoară salvată a Sibielului şi mărturie a spiritului de jertfă al poporului.

Pentru toate, se cade să mulţumim lui Dumnezeu; Conducerii de Stat şi Bisericii; Păr. Vicar Belaşcu, pentru osteneală şi Î. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, căruia îl rugăm pe Părintele Vicar să-i ducă, împreună cu mulţumirile noastre, mărturisirea dragostei ce i-o poartă întreg poporul dreptcredincios din Sibiel.

Noi rămînem, pe mai departe, sub creasta măreaţă a Vîrfului Zidului, pe cursul istoriei Sibielului şi a rîului cu acelaşi nume, să păzim comorile trecutului, să ascultăm glasul poporului şi să împlinim poruncile lui Dumnezeu.

După slujbă, Părintele Vicar Traian Belaşcu s-a întreţinut cu Consiliul şi Comitetul Parohial; a scris şi a semnat în registrul de procese-verbale. După masă a vizitat aria vechei mănăstiri a Sibielului, unde se păstrează o chilie din sec. XVIII, azi capelă, sfinţită din încredinţarea răposatului mitropolit Nicolae Bălan, în anul 1939.

A fost ultima respiraţie duhovnicească a zilei, într-un cadru de măreţ templu al naturii, pe un pămînt sfinţit de rugăciunile şi mătăniile călugărilor, în cîteva secole de existenţă a minunatului aşezămînt mănăstiresc din trecut.

Pentru toate, dăm mulţumiri şi slavă lui Dumnezeu!

Preot Zosim Oancea

Incheierea anului şcolar la Seminarul teologic special de la Curtea de Argeş

Este cunoscut că în toamna anului 1968 s-au deschis cursurile unui Seminar teologic de trei ani, care a funcţionat cu trei clase paralele în anul şcolar 1968—69, avînd 124 elevi proveniţi îndeosebi din eparhiile transilvănene.

La serbarea de încheiere a anului şcolar, care a avut loc în 29 iunie a. c., praznicul Sf. Apostoli Petru şi Pavel, au luat parte Prea Fericitul Patriarh Justinian şi Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al Ardealului.

În ziua respectivă s-a oficiat Sf. Liturghie în prezenţa Înalţilor Arhipăstori, după care s-a desfăşurat programul festiv în „sala Manole". În cadrul acestui program, au luat cuvîntul P. F. Părinte Patriarh Justinian şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae.

Astfel, Î. P. S Mitropolit Nicolae *a arătat că spiritul în care s-a făcut educaţia la acest Seminar corespunde scopului pentru care trebuie să se pregătească orice preot vrednic, adică de-a sluji lui Dumnezeu şi dreptcredincioşilor creştini.*

P. F. Părinte Patriarh Justinian *face o privire de apreciere peste programul care s-a făcut cu acest prilej şi schiţează cîteva linii directoare de care trebuie să ţină seamă fiecare viitor preot: dragostea de Biserică şi de poporul nostru, cu respectul pentru credinţa naţionalităţilor conlocuitoare. De asemenea, sprijinirea continuă a năzuinţelor ecumenice de apropiere, cunoaştere şi înfrăţire între Biserici şi popoare — sînt elementele care trebuie să însufleţească pe viitorii preoţi.*

Întregul program s-a desfăşurat într-o atmosferă caldă, deosebită.

F. C.

Înţeleptul Solomon

(Urmare din pag. 1)

bîndi cît mai multă înţelepciune. Dacă avem această virtute, prin lumina ei putem alege răul din bine, ocolim păcatul şi păşim numai pe calea vieţii străjuită de faptele cele bune. Atunci vom şti să dăm dreptate celor din familia noastră, celor din sat; vom avea pace în munca noastră şi bunăînţelegere cu oamenii de pretutindenea.

Regele Solomon rămîne pentru noi un exemplu în căutarea şi folosirea înţelepciunii.

Pr. I. Buta

Ectenie

Domnului să ne rugăm
Azi, iară şi iară,
Pentru pacea cea de sus
Pentru pacea-n ţară!

Pentru pacea-ntregii lumi
Azi, iară şi iară,
Domnului să ne rugăm
Vrajba-n veci să piară!

Pentru ctitori şi eroi
Pristăviţi sub glie,
Domnului să ne rugăm
Cum la carte scrie!

Pentru cei ce drumeţesc
Pe pămînt, pe ape,
Prin văzduh, să ne rugăm
De necaz să-i scape!

Pentru binefăcători,
Vii şi morţi pe nume,
Domnului să ne rugăm
Cît trăim în lume!

Pentru bolnavi, necăjiţi,
Azi, iară şi iară,
Domnului să ne rugăm
Din zori pînă-n seară!

Domnului să ne rugăm
Cu credinţă clară,
Pentru ştiuţi şi neştiuţi
Azi, iară şi iară!

Pr. N. Lungu

FERICIRILE

Ce sînt fericirile şi cîte sînt?

În Sfînta Evanghelie de la Matei, la capitolul 5 versetele 2—12 citim:

„Şi deschizîndu-şi (Mîntuitorul) gura sa îi învăţa pe ei, zicînd:

Fericiţi sînt cei săraci cu duhul, că acelora este împărăţia cerurilor;

Fericiţi sînt cei ce plîng, că aceia se vor mîngîia;

Fericiţi sînt cei blînzi, că aceia vor moşteni pămîntul;

Fericiţi sînt cei ce flămînzesc şi însetoşează de dreptate, că aceia se vor sătura;

Fericiţi sînt cei milostivi, că aceia se vor milui;

Fericiţi sînt cei curaţi la inimă, că aceia vor vedea pe Dumnezeu;

Fericiţi sînt făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema;

Fericiţi veţi fi, cînd pentru mine vă vor ocărî pe voi şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvîntul rău împotriva voastră, minţind;

Bucuraţi-vă şi veseliţi, că plata voastră multă este în ceruri".

Acestea sînt cele nouă fericiri *sau mai pe scurt:* fericirile, *învăţături şi porunci ale Mîntuitorului.*

Biserica noastră ni le aminteşte mereu, la fiecare Sf. Liturghie, la slujba înmormîntării şi la multe alte servicii dumnezeieşti. Le auzim, le citim, le cîntăm, dar cîţi ne-am luat răgazul să le aflăm rostul şi să le adîncim înţelesul?

Să încercăm acest lucru, avînd o deosebită însemnătate pentru zidirea noastră sufletească.

„Fericirile" formează introducerea la frumoasa şi înălţătoarea „Predică de pe Munte" a Mîntuitorului (Matei capitolele 5, 6 şi 7) şi vom încerca pe scurt să arătăm înţelesurile lor.

După cum vedem sînt formulate — ca tot cuvîntul Sfintei Scripturi — cît se poate de scurt şi foarte simplu, în cuvinte uşor de înţeles. Cuvîntul „fericiţi", cu care încep, este menit să încălzească şi însenineze inima, din care pleacă şi cele bune şi cele rele (Matei 12, 24—25) şi ea „caută" şi fericirea noastră. Îndată după acest cuvînt urmează condiţia ce trebuie împlinită *de cel ce vrea să guste fericirea în înţeles evanghelic. Apoi se arată răsplata sau felul fericirii. Aşadar, cuvîntul cu care începe fiecare fericire vrăjeşte inima, condiţia ce se cere împlinită dă hrană şi înaripează cugetarea creştinului, iar partea a treia trezeşte şi împinteneză voinţa făptuitoare.*

Începînd de la zidirea omului, toate religiile, multe orînduiri şi mulţi filozofi au formulat reţete şi promisiuni ispititoare sortite să asigure fericirea individuală şi obştească. Fericirea creştină nu e ceva ce joacă înaintea ochilor noştri şi-ţi aprind simţurile după bunuri materiale preînchipuite şi care ne cheamă să punem mîna pe ele. Ea e o stare sufletească, răsplată care vine necăutată, nechemată dar care umple fiinţa noastră de-o lumină caldă, de-o lumină adîncă, atunci cînd trăim în lume, lucrînd, muncind la fericirea semenilor cu tragere de inimă, „ca pentru Domnul, *nu ca pentru oameni" (Colos. 3, 23). În acest caz fericirea lor lucrează în taină fericirea noastră.*

Acestea le vom înţelege mai bine din lămuririle care vor urma asupra fiecărei fericiri.

Gh. M.

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 117 Sibiu, 1 august 1969 Nr. 29—30

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Sf. Scriptură aniversară

Strîns legată de aniversarea împlinirii, în iunie 1968, a 20 de ani de patriarhicească arhipăstorire a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian este şi tipărirea, într-o nouă ediţie, a Bibliei sau Sfintei Scripturi, din care motiv, pe drept cuvînt, o putem numi drept o „ediţie aniversară". Aşteptată şi primită cu un deosebit interes de către credincioşii noştri, această ediţie a Sf. Scripturi reprezintă un important eveniment în viaţa Bisericii Ortodoxe Române, el înscriindu-se, totodată, ca o verigă de seamă în lanţul celorlalte înfăptuiri ale Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian.

Evenimentul era anunţat încă în şedinţa sesiunii ordinare a Sf. Sinod, din 3 iunie 1967, cînd Prea Fericirea Sa informa forul suprem de conducere a Bisericii noastre că „s-a ivit posibilitatea tipăririi Bibliei într-o nouă ediţie", cu care prilej Prea Fericitul Patriarh Justinian specifica şi condiţiile de apariţie a acestei „cărţi a cărţilor", cînd adăuga în continuare: „După îndelungate cercetări personale, am ajuns la convingerea că pentru Vechiul Testament textul cel mai potrivit scopului pe care îl urmărim este cel cuprins în Biblia aprobată de Sf. Sinod şi tipărită, ediţia I în 1936, cu trimiterile revizuite şi îndreptate ale Bibliei, ediţia II, tipărită de Patriarhul Nicodim în 1944, afară de textul Psalmilor, pe care opinăm să-l tipărim după textul revizuit şi tipărit în Psaltirea din 1957.

Pentru Noul Testament, socotim că textul cel mai potrivit este cel din 1951, care a fost revizuit şi îmbunătăţit atunci de o comisie din care au făcut parte Î. P. S. Mitropolit Tit, Părintele Gala Galaction şi Părintele profesor Nicolae Popescu şi care a fost deja aprobat de Sfîntul Sinod. După această ediţie, s-au tipărit Evanghelia şi Apostolul astăzi în uz în Biserica noastră".

Înainte de a intra la tipar, întreg textul Sf. Scripturi a fost supus unei atente revizuiri ortografice, aducîndu-i-se, totodată, şi unele îmbunătăţiri de limbă, această lucrare fiind săvîrşită sub directa supraveghere a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, de către o comisie formată din P. C. director al Administraţiei Patriarhale, Ioan Gagiu, dl prof. onor. Teodor M. Popescu de la Institutul Teologic Universitar din Bucureşti şi dl Dumitru Radu, prof. de limba română la Seminarul Teologic din Bucureşti. Ea rămîne totuşi, ca şi ediţiile din 1936 şi 1944, „o ediţie de probă pînă la definitivarea în limba română a textului Bibliei".

Menţionăm că hîrtia pentru această ediţie a Sf. Scripturi, apărută într-un tiraj de 100.000 de exemplare, a fost primită în dar de la „Societăţile biblice Unite", cu sediul la Londra, ceea ce constituie — după cum subliniază Prea Fericitul Patriarh Justinian în cuvîntul către cititori — „unul din roadele legăturilor ecumenice creştine, care au luat fiinţă şi s-au dezvoltat în secolul nostru".

Haina în care apare — tiparul, legătura sau compactatul, formatul etc. — este şi ea pe măsura cuvîntului lui Dumnezeu inspirat cuprins în filele acestei cărţi, atît de necesară zidirii noastre creştineşti, alături de celelalte mijloace pe care Mîntuitorul Iisus Hristos, prin Biserica Sa cea „una, sfîntă, sobornicească şi apostolească", le-a lăsat spre mîntuitoarea noastră folosinţă.

De aceea, făcînd această prezentare, pentru cititorii gazetei noastre, a Sf. Scripturi — ediţia 1968 — vom încheia cu potrivitul îndemn, desprins din partea finală a cuvîntului către cititori al Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, în care spune:

„Facă atotputernicul Dumnezeu ca învăţăturile divine descoperite lumii în Sfînta Scriptură să rodească din belşug în sufletele tuturor celor ce o vor citi şi să-i călăuzească în tot timpul vieţii pe cărările cele luminoase ale dreptslăvitoarei noastre Biserici Ortodoxe, pentru mai multă dragoste, pentru pace şi înfrăţire între toate popoarele".

T.

Schimbarea la Faţă a Mîntuitorului

În activitatea Sa pe pămînt, de a propovădui Sf. Evanghelie, a vindeca sufletele şi a împlini mîntuirea credincioşilor, Mîntuitorul Iisus Hristos a săvîrşit numeroase fapte deosebite şi vindecări asupra credincioşilor, ca să-i vindece de povara păcatelor, să le facă binele sufletesc şi trupesc şi să-i îndrumeze pe calea virtuţilor.

Mîntuitorul săvîrşea aceste fapte şi pentru că „îi era milă de norod", dar totodată ca prin cei ajutoraţi de El să dea pildă celor din jur, ca „de acum înainte să nu mai păcătuieşti".

Dar în afară de săvîrşirea unor minuni faţă de credincioşi, de la care cerea dovada credinţei lor, Mîntuitorul a săvîrşit şi minuni asupra persoanei Sale, pentru ca Apostolii, ucenicii şi cei care ascultau Sf. Sa Evanghelie să dobîndească dovezi despre venirea Sa în lume de la Tatăl ceresc, ca Fiul lui Dumnezeu cel întrupat.

În acest sens a luat cu El, urcînd spre vîrful Muntelui Tabor, pe Apostolii Petru, Iacov şi Ioan şi acolo „s-a schimbat Iisus la faţă, înaintea lor, şi a strălucit faţa Lui ca soarele, iar veşmintele Lui s-au făcut albe ca lumina. Şi iată, Moise şi Ilie s-au arătat lor, vorbind cu El" (Matei 17, 1—3; Marcu 9, 2—4).

Iată deci dovada, că Iisus este Fiul lui Dumnezeu, căci se schimbă la faţă, devenind strălucitor ca lumina şi doar „Lumină este Dumnezeu". Iar prezenţa lui Moisi şi a proorocului Ilie la această schimbare, cînd Iisus a fost înconjurat de lumină divină, semnifica împlinirea în şi prin Iisus a proorociilor Vechiului Testament, cu privire la venirea în lume a lui Mesia-Mîntuitorul, Moisi primind de la Dumnezeu cele 10 porunci (Ieşirea 20) şi Sf. Ilie fiind luat la cer (4 Regi 2, 11).

În faţa acestei minuni, a schimbării la faţă, în numele apostolilor de faţă, care se înspăimîntaseră, Apostolul Petru a exclamat plin de bucurie: „Doamne, ce bine este nouă să fim aici împreună; dacă voieşti, voi face aici trei colibe, Ţie una, şi lui Moise una şi lui Ilie una" (Matei 17, 4). Aceste cuvinte exprimă explozia de bucurie sufletească a apostolilor prezenţi, cît de bine le este împreună cu Iisus şi cu martorii din Vechiul Testament, Moisi şi Ilie. Era o explozie de fericire deplină, nu numai personală ci şi în numele tuturor, de a-L putea vedea pe Iisus şi în ipostaza sa dumnezeiască, aureolată.

Dar în acea clipă se lămureşte însuşi scopul „schimbării la faţă": „şi iată glas din nor zicînd: Acesta este Fiul Meu cel iubit, în care am binevoit, pe Acesta să-l ascultaţi" (Matei 17, 5). Astfel era dovedită dumnezeieşte personalitatea lui Iisus, ca adevărat Mesia şi Hristos Mîntuitorul, ca Mielul care spală păcatele lumii.

Totodată însă, atunci Iisus le-a poruncit acestor apostoli: „nimănui să nu spuneţi ce aţi văzut, pînă ce Fiul Omului se va scula din morţi" (Matei 17, 9). Această poruncă viza împrejurarea, că fariseii şi iudeii vedeau în Iisus în primul rînd un războinic, care îi va duce la restabilirea statului politic vechi, dar aceasta nu era în vederea trimiterii Mîntuitorului în lume de către Tatăl ceresc, care s-a întrupat spre mîntuirea sufletească de păcate a credincioşilor, a tuturor celor care în mod liber se declară credincioşi faţă de Iisus Hristos Mîntuitorul. Evident că după „învierea Sa din morţi", faptul schimbării la faţă nu mai oferea greutăţi de înţeles şi de credinţă, căci Sf. Sa Înviere confirma în mod firesc „Schimbarea Sa la faţă", care astfel prefigura însuşi marele praznic al Învierii Domnului.

Şi astfel, lămurindu-se toate „după Sf. Înviere din morţi", şi faptul „schimbării la faţă" a fost divulgat şi vestit de Sf. Apostoli şi depus în scris ca mărturie în Sf. Evanghelie.

Pentru credincioşii creştini de totdeauna, praznicul „Schimbării la Faţă a Mîntuitorului" este un îndemn continuu, ca şi ei să stăruie în viaţa lor ca să-şi schimbe felul lor de a fi, trecînd de la un chip uman obişnuit la cel strălucitor şi luminos, în care se pot sălăşlui fără greutate harurile dumnezeieşti ale Sf. Treimi, mijlocite de Mîntuitorul Iisus Hristos prin Sf. Duh.

Orice credincios creştin, care urmează îndrumarea Bisericii Ortodoxe, este chemat la această schimbare la faţă, la această înnoire sufletească, la această luminare a vieţii sale, care să-l facă creştin luminat, om şi cetăţean vrednic al lumii şi al patriei sale. Astfel aceşti credincioşi îşi vor putea croi drum fericit în viaţa lor pămîntească, în vederea dobîndirii şi a celei veşnice, „unde vor fi ca îngerii lui Dumnezeu" (Matei 22, 30).

Pentru credincioşii cu duhovnicie ortodoxă mai accentuată, „lumina Taborului" care L-a înconjurat pe Mîntuitorul Iisus, şi care în pictura bisericească înconjoară întreg chipul Mîntuitorului, devine călăuză sigură a fericirii de a putea intui Dumnezeirea Sf. Treimi, care necontenit coboară spre credincioşii creştini harurile cele multiple spre a le înlesni acestora „să urce" spre cele cereşti, împrejurare exprimată de Sfinţii Părinţi bisericeşti prin cuvîntul „îndumnezeire". Această „urcare" prin gînduri, cuvînt şi fapte o mijloceşte cu mult succes participarea la slujbele bisericeşti ale Acatistului, închinat Mîntuitorului, Sf. Fecioare Maria — Maica Domnului şi unor Sfinţi ai Bisericii, în care lauda şi preamărirea lui Dumnezeu se îmbină cu recunoştinţa şi mulţumita pentru darurile oferite necontenit şi se îndrumează însaşi viaţa credincioşilor, cu privire la ceea ce pot cere ca să li se împlinească spre binele lor.

Ascultînd de Hristos, de Fiul lui Dumnezeu, cum a spus-o glasul din nor, de Hristos, care este „calea, adevărul şi viaţa", creştinul îşi poate trăi deja în această viaţă pămîntească arvuna fericirii depline, veşnice, alungînd păcatele care îi dau tîrcoale, şi promovînd virtuţile, care îi luminează viaţa.

Prof. M. Şesan

Impotriva beţiei

Între feluritele răutăţi pe care le săvîrşeşte omul, din pricina lipsei de măsură şi de cumpătare, se numără şi beţia. Beţia îşi are pricina în folosirea fără măsură a vinului şi a altor băuturi care conţin alcool. Cînd cineva este cuprins de beţie, îşi pierde controlul, conştiinţa şi stăpînirea de sine; mintea lui nu-şi mai împlineşte rostul de conducător al trupului, de aceea cel beat se poartă fără rînduială, face fapte necugetate sau rău cugetate, îşi întrebuinţează puterile sufleteşti şi trupeşti fără cuviinţă. Acestea ştiindu-le Sfîntul Ioan Gură de Aur spunea: „Beţia este tulburarea sufletului, falsificarea gîndurilor, pustiirea minţii, sărăcia înţelegerii. Beţia este o nebunie de bună voie, o trădare a gîndurilor; beţia este o nenorocire ridiculizată, o boală expusă batjocurii, o îndrăcire de bună voie şi mai grea decît nebunia".

Fiind pricină de întunecare a minţii şi de multe neorînduieli în sufletul omenesc, beţia îl scoate pe om din marginile firii sale, îl coboară de la vrednicia sa, îl înjoseşte şi îl necinsteşte, punîndu-l mai prejos chiar de animale şi făcîndu-l mai rău decît îndrăciţii. Arătînd aceasta, tot Sf. Ioan Gură de Aur zice: „Vrei să ştii că beţivul este mai rău decît un îndrăcit? Pe îndrăcit toţi îl plîngem, dar pe acesta (pe beţiv) îl urîm; pe acela îl compătimim, iar pe acesta ne mîniem şi ne revoltăm. Pentru ce? Pentru că boala aceluia vine prin vătămare, iar a acestuia prin trîndăveală. Acelaşi lucru îl suferă şi beţivul ca şi îndrăcitul; la fel umblă pe două cărări, la fel îşi iese din minţi, la fel cade jos, la fel îşi roteşte pupilele ochilor, la fel aruncă din picioare cînd zace la pămînt; bale ies din gură, scoate salivă nesuferită şi gura i se umple de duhoare nesuferită. Un asemenea om este dezgustător prietenilor, de batjocură duşmanilor, respingător soţiei, tuturor împovărător şi de nesuferit, mai prejos decît animalele".

Faptul că beţivul este mai prejos decît animalele se arată în aceea că „animalele beau atît cît le este sete şi pofta lor încetează odată cu trebuinţa; beţivul însă, prin lăcomie, depăşeşte pofta şi ajunge mai neînţelept decît animalele".

Mai mult: „Beţivul este mai nenorocit decît morţii; acela zace nesimţitor şi nu poate să facă nici bine, nici rău; acesta este gata să săvîrşească răul, şi, îngropîndu-şi sufletul în corp ca într-un mormînt, îşi poartă mort de ici colo trupul" (Sf. Ioan Gură de Aur).

Pe lîngă acestea mai ştim că beţia ruinează sănătatea, sapă la temelia familiei, aduce necinste şi pagube, slăbeşte puterile sufleteşti şi trupeşti. Toate acestea dau pricină celui înţelept să defaime beţia şi să se ferească de ea.

Dacă beţia nu se potriveşte cu vrednicia fiinţei omeneşti — aşa încît este necinstitor pentru orice om să se îmbete — ea este cu atît mai nepotrivită cu vrednicia vieţii creştineşti, şi cu totul necuviincioasă creştinului.

Creştinii — ca următori ai Domnului Hristos şi ai Sfinţilor Săi Apostoli — ştiu, din dumnezeieştile Scripturi, că beţivii nu vor intra în Împărăţia lui Dumnezeu.

Că beţivii nu vor intra în Împărăţia lui Dumnezeu, o mărturiseşte de pildă Sfîntul Apostol Pavel, cînd învaţă: „Nu vă faceţi socoteli greşite, nici desfrînaţii, nici slujitorii idolilor, nici preacurvarii, nici malahiştii, nici sodomiţii, nici furii, nici nesăţioşii de avere, nici beţivii, nici cei răi de gură, nici hrăpitorii nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu" (I Cor. 6, 9—10).

Acelaşi Sfînt Apostol spune şi în alt loc: „Faptele trupului sînt cunoscute ca unele ce sînt: desfrînarea, necurăţia, destrăbălarea, slujirea idolilor, fermecătoria, vrăjbile, sfada, zavistia, mîniile, gîlcevile, dezbinările, deosebirile, pizmuirile, beţiile, chefurile şi cele asemenea acestora, despre care vă spun dinainte, precum dinainte am şi spus, că cei ce fac unele ca acestea nu vor moşteni Împărăţia lui Dumnezeu" (Galateni 5, 19—21).

Cei doritori de viaţă sfîntă nu vor uita nici odată cuvînul Sfîntului Apostol Petru, care scria odinioară credincioşilor creştini: „Destul este că în vremurile trecute aţi făcut cu desăvîrşire voia păgînilor, umblînd în desfrînări, în pofte, în beţii, în ospeţe fără măsură, în petreceri cu vin mult şi în neiertate slujiri idoleşti" (I Petru 4, 3). Dimpotrivă, ei vor privi totdeauna beţia ca o faptă necinstitoare, ca o faptă cu totul străină de viaţa pe care o binecuvintează Dumnezeu şi se vor păzi de ea, ca şi de toate faptele înjositoare.

A ne împotrivi beţiei însemnează a nu ne îmbăta, iar ca să nu ne îmbătăm, este de trebuinţă să fim cu cumpătare în folosirea vinului.

Ştim că Psalmistul, preamărind pe Dumnezeu pentru toate cele ce cu înţelepciune le-a făcut şi cu bunătate le îngrijeşte, face pomenire şi de vin, cînd zice: „Tu scoţi hrană din pămînt; pîinea, care întăreşte inima omului; untdelemn, care-i luminează faţa, şi vinul, care veseleşte inima omului" (Ps. 103, 14—15).

Ştim de asemenea că Domnul Hristos a băut vin (Matei 26, 27—28; Marcu 14, 23—24; Luca 22, 20). Mai ştim că Sfîntul Apostol Pavel a recomandat ucenicului său Timotei să bea cîte puţin vin: „Nu mai bea numai apă, ci foloseşte şi puţin vin, pentru stomacul tău şi pentru desele tale slăbiciuni" (I Tim. 5, 23). El n-a oprit niciodată întrebuinţarea vinului, ci a oprit numai beţia: „Nu vă îmbătaţi de vin, întru care este desfrînarea" (Efeseni 5, 18) sau: „Spune bătrînelor să aibă în înfăţişarea lor o sfîntă cuviinţă, să nu fie zavistnice, să nu fie robite de vin prea mult..." (Tit 2, 3), sînt cuvinte lămuritoare în această privinţă.

În sfîrşit, ne este cunoscut faptul că Sfînta Biserică, prin slujitorii sfinţiţi, binecuvintează, în afară de vinul adus la Sfînta Liturghie, şi vinul ce se pune înainte, spre binecuvîntare, la slujba litiei, ca şi vinul ce se întrebuinţează la masă, cînd este de faţă vreun preot care binecuvintează masa.

Dar mai presus de toate avem încredinţare că vinul ne este dăruit nouă spre folos, de către însuşi Dumnezeu, din cea dintîi minune pe care a făcut-o Domnul Hristos, în Cana Galileii, cînd a prefăcut apa în vin, spre îndestularea nuntaşilor de acolo (Ioan 2, 1—11).

Părinţii cei duhovniceşti, în rînduielile lor pentru o viaţă luminoasă, au hotărît ca măsură în întrebuinţarea vinului, cel mult trei pahare. Ce este mai mult decît aceasta, spun ei, se întoarce spre răul celui neluător aminte.

Dacă cineva, din pricina slăbiciunii sau a relei deprinderi, este în primejdie de a trece măsura cea hotărîtă şi, deci, de a se îmbăta, unul ca acesta este bine să se oprească cu desăvîrşire de la întrebuinţarea vinului, aducîndu-şi aminte de Sfîntul Ioan Botezătorul, care n-a băut vin şi nici o altă băutură ameţitoare (Luca 1, 15; Matei 11, 18), ca şi de cuvîntul Sfîntului Apostol Pavel, care scria credincioşilor creştini din Roma: „Bine este să nu mănînci carne, nici să bei vin, nici să faci ceva din care fratele tău se poticneşte, se sminteşte ori slăbeşte în credinţă" (Romani 14, 21).

Să ne ferim deci de această urîtă patimă, care este beţia, mult păgubitoare atît pentru noi cît şi pentru semenii noştri. Consumarea de vin să se facă cu toată grija, cu toată cumpătarea, pentru că numai în felul acesta dovedim că sîntem oameni, că sîntem creştini, cu mintea trează şi sănătoasă, arătînd că noi stăpînim vinul nu el pe noi.

Ierod. T. Părăianu

Diaconul Coresi şi activitatea sa tipografică

Activitatea tipografică a lui Macarie, Dimitrie Liubavici şi Filip Moldoveanul a fost continuată de un alt tipograf şi cărturar de seamă, diaconul Coresi. Originar din Tîrgovişte, a învăţat desigur arta tipografică de la Dimitrie Liubavici, meşterul tipografiei lui Radu Paisie. Prima carte imprimată de Coresi a fost un *Octoih* slavon, tipărit la Braşov în 1556—57. Împreună cu el a lucrat şi Oprea Logofătul, fostul ajutor al lui Dimitrie Liubavici, la Tîrgovişte. Deşi era tipărită în Transilvania, cartea avea pe frontispiciu stema Ţării Româneşti şi amintea de domnitorii Alexandru Lăpuşneanu al Moldovei, Pătraşcu cel Bun al Munteniei şi de principele Ioan Sigismund Zapolya al Transilvaniei, semn că era destinată românilor de pretutindeni.

Coresi s-a reîntors apoi la Tîrgovişte, „în cetatea de scaun", probabil chemat de domn. Acolo a tipărit, cu 10 ucenici, între 8 iulie 1557 şi 1 iulie 1558, un *Triod-Penticostar*, în slavoneşte, cu frumoase gravuri în lemn.

După aceasta a trecut iarăşi la Braşov, stabilindu-se definitiv aici. Aşezarea lui la Braşov s-a datorat faptului că a găsit aici teren prielnic pentru continuarea activităţii sale de tipograf şi mai cu seamă pentru tipărirea de cărţi în limba română. Într-adevăr, în Transilvania circulau de mai mult timp traduceri în româneşte ale unor cărţi bisericeşti, în manuscrise. Sînt bine cunoscute în istoria literaturii noastre: Codicele Voroneţean (Faptele Apostolilor şi trei epistole sobornicesti), Psaltirea Scheiană, Psaltirea Voroneţeană şi Psaltirea Hurmuzaki, toate din secolul XV sau începutul secolului XVI. Cei mai mulţi învăţaţi socotesc că aceste traduceri s-au făcut în Maramureş.

Se mai adaugă şi interesul material al saşilor braşoveni — care îmbrăţişează în acel timp luteranismul — şi care puneau la îndemîna lui Coresi hîrtia de care avea nevoie pentru tipar.

Prima carte tipărită după aşezarea definitivă la Braşov se întituia *Întrebare creştinească*, în 1559. Era un mic Catehism — sub formă de întrebări şi răspunsuri — care cuprindea: Cele 10 porunci, Crezul, Tatăl nostru şi cîteva noţiuni sumare despre rugăciune, botez, cuminecătură etc. Se crede că este o traducere din limba maghiară. *Aceasta este prima carte tipărită în limba română care ni s-a păstrat.* Cartea era tipărită cu aprobarea principelui Ioan Sigismund Zapolya şi a episcopului Sava de la Geoagiu şi închinată mitropolitului Efrem al Ungrovlahiei.

Tipăriturile au continuat apoi şi în limba română si în limba slavă. Astfel, în 1560—61 diaconul Coresi şi diacul Tudor tipăreau un *Tetraevanghel românesc.* Probabil din pricină că această ediţie românească nu a avut prea multă căutare, judele săsesc Hans Benkner a dat în 1562 la tipar, cu munca aceloraşi tipografi, o ediţie slavonă a *Tetraevanghelului.*

În 1563 Coresi tipăreşte un Praxiu, adică un *Apostol,* în româneşte.

În 1564 apare *Tîlcul Evangheliei,* un amestec ciudat de învăţături protestante, cu păstrarea dogmei şi a ritualului ortodox, avînd ca anexă un *Molitvelnic.* În tîlcul Evangheliei se găsesc atacuri împotriva cultului sfinţilor şi a cinstirii icoanelor, a ierarhiei bisericeşti, dar, în acelaşi timp — în contrazicere cu învăţătura calvină şi luterană — şi citate din operele Sf. Părinţi ortodocşi, precum şi cuvinte de păstrare a postului, combătut de calvini şi luterani. În Molitvelnic se găsesc numai trei taine: Botezul, Cununia şi Împărtăşania, fiind înlăturate slujbele pentru morţi şi însăşi Liturghia.

În scopul cîştigării de suflete româneşti pentru calvinism, s-au tipărit în 1570 o *Psaltire* şi un *Liturghier.* Desigur erau cerute de episcopul româno-calvin Pavel Tordaşi, căci el s-a străduit să le împartă pe bani preoţilor români chemaţi de el la un sinod.

Deşi era aşezat la Braşov, Coresi a păstrat totuşi legăturile cu Ţara Românească. Multe din cărţile tipărite de el erau cerute de domnii de peste munţi şi conducătorii Bisericii de acolo, acestea fiind tipărite în limba slavă. Astfel, în 1568—69 a tipărit un *Sbornic slavon,* iar în 1574—75 un *Octoih slavon,* amîndouă purtînd numele lui Alexandru II domnul Ţării Româneşti şi al mitropolitului Eftimie. O *Psaltire* slavonă din 1577 se tipărise „cu porunca" lui Alexandru II, a fiului său Mihnea şi a mitropolitului Serafim al Ungrovlahiei. În acelaşi an Coresi tipărea o *Psaltire slavo-română,* apoi un *Triod slavon* în 1578, un *Evangheliar slav* în 1578—79 — acesta împreună cu meşterul tipograf Mănăilă din Ţara Românească, — un *Tetraevanghel slavo-român* în 1580. La 11 noiembrie 1580 a ieşit de sub tipar un *Sbornic slavon,* în oraşul Sebeş (jud Alba), tipărit la porunca mitropolitului Ghenadie I al Bălgăradului. Cuprindea slujbele de peste an, începînd cu luna septembrie şi terminînd cu luna august.

Între cărţile româneşti mai trebuie să pomenim o *Pravilă* a Sfinţilor Părinţi (fără să cunoaştem anul apariţiei), păstrată numai fragmentar. Cuprindea felurite pedepse pe care trebuia să le dea preoţii duhovnici în scaunul spovedaniei. Era o traducere după Nomocanonul atribuit lui Ioan Postitorul, patriarhul Constantinopolului (sec. VI—VII).

În sfîrşit, ultima carte tipărită de Coresi, şi în acelaş timp cea mai importantă din tipăriturile sale româneşti, este *Evanghelia cu învăţătură* sau *Cazania,* tipărită la Braşov şi terminată la 28 iulie 1581. Cuprinde tîlcuirea Evangheliilor din toate duminicile şi sărbătorile de peste an, începînd cu Duminica Vameşului şi Fariseului. Era o carte curat ortodoxă, fiind o traducere de pe un text slavon, a omiliilor greceşti scrise de patriarhul ecumenic Ioan Caleca (1334—47). S-a tipărit cu cheltuiala judelui Braşovului, Lucas Hierschel, care arăta, în prefaţă, că a găsit cartea la mitropolitul Serafim al Ungrovlahiei, de la care „cu multă rugăciune cerşutu-am". Primind cartea, s-a sfătuit

(Continuare în pag. 3)

„Un salt gigantic pentru omenire"

Gîndindu-ne la varietatea și rapidele mijloace de informații pe care le avem astăzi, putem spune că întreaga omenire a participat sau a urmărit cu un deosebit interes, în a doua jumătate a lunii iulie 1969, zborul triumfal spre Lună al cosmonauților americani: Neil Armstrong, Edwin Aldrin și Michael Collins.

Acest istoric zbor al cosmonavei „Apollo 11" a început miercuri 16 iulie, orele 15,32 (ora Bucureștiului) și a durat pînă joi 24 iulie, orele 18,51. Momentul important al acestei neîntrecute expediții cosmice îl constituie apariția omului pe suprafața Lunii. Cel care a pus mai întîi piciorul, nu fără ezitare, luni 21 iulie, orele 4,56 la o distanță de 384.000 km de Pămînt a fost Neil Armstrong, primele lui cuvinte rostite pe suprafața Lunii fiind acestea: „Este un pas mic pentru om, dar un salt gigantic pentru omenire". Privind spre Pămînt, așa cum privim noi Luna, tot Armstrong a exclamat: „Vedem bine Terra (globul pămîntesc). Ea este mare și strălucitor de frumoasă".

Pe locul unde pentru prima dată un pămîntean a atins suprafața Lunii, a rămas scris pentru toate generațiile viitoare: „Aici oameni de pe planeta Pămînt au făcut primul pas pe lună, iulie 1969. Am venit animați de spirit pașnic, în folosul întregii omeniri".

Pe lîngă o seamă de aparate științifice instalate de curajosul echipaj al lui „Apollo 11", pe lîngă o ramură de măslin, simbolul păcii din Sf. Scriptură, pe suprafața Lunii a fost depus și un disc, pe care sînt microfilmate scurte mesaje din partea a 73 șefi de state din întrega lume, în toate putînd fi întîlnite cuvintele: pace, relații prietenești, ceea ce înseamnă că dorința de a se pune capăt pentru totdeauna războaielor și a se așeza o pace trainică pe Pămînt e o realitate vie și arzătoare pentru toate popoarele.

Astfel, în mesajul D-lui Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, se spune: „Fie ca primul contact direct al omului cu Luna să contribuie la înfăptuirea aspirațiilor de progres și pace ale tuturor oamenilor de pe Pămînt".

„Sper că această zi memorabilă pentru toți — grăiește de pildă și mesajul Președintelui Republicii Tunisia, Habib Bourghiba — va însemna începutul unei ere de pace, de înțelegere între toți oamenii, uniți în lupta pentru triumful gîndirii pașnice și creatoare a umanității".

Pe lîngă importanța științifică deosebită pe care această pășire pe Lună o reprezintă, prin informațiile culese de acolo și solul lunar adus pe Pămînt, o semnificație cu totul majoră pe care această reușită trebuie s-o aibă este aceea, că, așa cum „toți locuitorii Pămîntului" au fost „unanimi în mîndria lor pentru ceea ce ați realizat și în ruga lor ca să vă întoarceți teferi pe Pămînt" — cum potrivit a spus Președintele Nixon al Americii, în convorbirea sa cu cosmonauții — la fel și de acum înainte toată suflarea omenească se cuvine să formeze un singur uriaș mănunchi, avînd privirea ațintită într-o singură direcție: pacea și bunăînțelegerea între toți fiii Pămîntului, chezășia unor izbînzi și mai mari în viitor, cît și a unei vieți mai bune, mai pline de bucurie pe Pămînt.

Pentru noi, cei ce credem în Ziditorul a toate, această cu adevărat epocală izbîndă reprezintă un motiv în plus de bucurie, pentru că prin ea ne dăm seama nu numai de frumusețea Universului, ci această înfăptuire confirmă, întărește încă odată puterea, capacitatea de gîndire și creație a „regelui creaturii", a sufletului omenesc, scînteie divină cu ajutorul căreia el este chemat să „stăpînească", spre înălțarea și mai binele său, tot ceea ce-l înconjoară.

R.

ADORMIREA MAICII DOMNULUI

Dacă viața Maicii Domnului a fost sfîntă, moartea ei a fost dumnezeiască. După Înălțarea Domnului, restul vieții și l-a petrecut pînă la vîrsta de peste șaizeci de ani în casa Sf. Apostol Ioan, de pe muntele Sionului, și adesea se ducea pe locurile sfințite de urmele pașilor Mîntuitorului lumii, pe Muntele Eleonului, la poalele căruia se afla grădina Sf. Ioan — moștenită de la tatăl său Zevedei.

Odată pe cînd se ruga ea aici, apăru în fața ei arhanghelul Gavril, vestind-o că i se apropie vremea strămutării sale la ceruri și că peste trei zile va fi chemată la Fiul său. Iar pentru a-i confirma cele anunțate, i-a dat o ramură de curmal, care va fi purtată înaintea sicriului ei în ziua înmormîntării preacuratului ei trup, zicîndu-i: „Preasfîntă Maică a lui Hristos Dumnezeul nostru, pregătește-te că însuși Fiul Tău va veni înconjurat de cetele îngerești să te ridice. Bucură-te că de acum vei petrece de-a pururi întru Împărăția Fiului tău. Preacuratul tău trup nu va fi dat putreziciunii, ci va fi preamărit cu șederea de-a dreapta lui Hristos. De acolo te vei ruga pentru neamul omenesc".

Cu mare bucurie a primit ea ramura de curmal și cu profundă smerenie s-a rugat lui Dumnezeu, ca sufletul său să fie primit de înseși dumnezeieștile Sale mîini. Întorcîndu-se acasă, Sf. Maria povesti cele întîmplate în acea zi. Sf. Ioan anunță imediat pe Apostolul Iacob, care era primul episcop al Ierusalimului. Acesta duse vestea apropiatei adormiri a Maicii Domnului în tot Ierusalimul și prin împrejurimi și la împlinirea celor trei zile de la vestea îngerului, un nor cuprinse pe toți Apostolii răspîndiți pentru propovăduirea Sf. Evangheliei și îi adună în chip minunat la casa Sf. Apostol Ioan, unde se afla Maica Domnului.

Printre ei, se afla și Pavel, alesul lui Hristos, dimpreună cu Timotei iubitul său fiu, Erotei, Dionisie Areopagitul și toți cei 70 de ucenici ai Domnului. Pe toți i-a învrednicit Dumnezeu s-o vadă pe Maica Domnului, primind de la ea binecuvîntările sale și mîngîindu-i că ea neîncetat va mijloci înaintea lui Dumnezeu, rugîndu-se pentru păcatele neamului omenesc. Dintre toți Apostolii, numai Ap. Toma lipsea, fiind departe prin ținuturile Indului.

Ultima dorință a Maicii Domnului a fost de a fi înmormîntată în peștera din Ghetsimani, unde au fost înmormîntați și părinții săi și logodnicul Iosif.

Așezată pe pat și înconjurată de lumînări aprinse, Maica Domnului continua să se roage dimpreună cu cei ce se aflau în jurul său, mărind pe Dumnezeu.

Deodată o lumină dulce umplu casa, luminîndu-i pe toți cei prezenți. Toți s-au înspăimîntat de ra-

(Continuare în pag. 4)

Noi, pace vrem!

Noi, pace vrem, nu război,
Să piară răul dintre noi —
Nu vrem iar suferinți și scrum,
Ajunge ce-a fost pîn-acum!

Noi, pace vrem, cum ne învață
Iisus Domnul să urmăm în viață.
Și mai dorim — de s-ar putea —
„Una să fim", cum El spunea!

Noi, pace vrem și să muncim,
În liniște să construim
Iar fiii noștri — ai tuturor
Să aibă un mare viitor!

Noi, pace vrem, nu ani pustii,
Vrem sănătate la copii,
În muncă spor și reușită
Iar țara de dușmani ferită!

Noi, pace vrem — că-i ceva sfînt —
De cînd ne știm pe-acest pămînt
Și asta au poftit, într-una,
Românii toți, din totdeauna!

Noi, pace vrem — minte senină,
O lume de mult bine plină,
Un neam unit pentru vecie
Într-o frumoasă Românie!

Nicolae Isac
cînt. bis.

Diaconul Coresi și...

(Urmare din pag. 3)

cu mitropolitul Ghenadie al Bălgăradului și cu mulți preoți transilvăneni, care simțeau trebuința unei astfel de cărți. Avînd încuviințarea acestora și a mitropolitului Serafim, a dat-o diaconului Coresi, care a tradus-o în românește împreună cu învățații preoți Iane și Mihai de la biserica Sf. Nicolae din Șcheii Brașovului. Deci, această carte apare ca o operă de colaborare transilvano-muntеană, în primul rînd prin împreună-lucrarea diaconului Coresi cu cei doi preoți șcheieni, apoi prin binecuvîntarea dată de cei doi mitropoliți, primul oferind chiar exemplarul după care s-a făcut traducerea.

Observăm deci că s-a tipărit în primul rînd, în românește, apoi și în slavonește. Rezultă că tipăriturile românești au întîlnit opoziție în Muntenia și Moldova, unde se cereau cărți slave, potrivit tradiției, iar negustorul sas n-avea nici un interes să le refuze. Cărțile lui Coresi erau tipărite pentru întreaga creștinătate românească, dar și pentru ortodocșii din alte țări, dovadă că tipăriturile coresiene se găsesc și azi în numeroase mănăstiri și biblioteci de peste hotare. Ele au avut o largă răspîndire în toate ținuturile românești, datorită legăturilor comerciale ale Brașovului cu Țara Românească și Moldova, datorită boierilor pribegi așezați la Brașov și, mai tîrziu, chiar datorită cuceririlor lui Mihai Viteazul.

Datorită tipăriturilor coresiene, s-a răspîndit peste tot mai mult scrisul românesc, care începe să înlocuiască treptat limba slavă din cancelariile domnești, pregătind totodată pătrunderea treptată a limbii românești în slujba bisericească.

În privința textelor românești care au stat la baza tipăriturilor coresiene, cei mai mulți istorici socotesc că e yorba de traduceri mai vechi făcute fie în Maramureș, fie de preoții de la biserica Sf. Nicolae din Șchei. Se poate să fi existat și alte centre de traduceri în românește, căci avem mai multe traduceri independente ale Psaltirii, Evangheliei, Apostolului. Astfel de texte erau folosite și în timpul lui Coresi, căci tipăriturile din prima jumătate a secolului XVI n-au putut înlătura nici pe departe manuscrisele. De aceea Coresi are marele merit de a fi pus în circulație vechi manuscrise românești, pe care le-a îndreptat, corectat, schimbat, înlăturînd adeseori arhaismele și provincialismele, înlocuindu-le cu expresii și cuvinte din graiul din Țara Românească și sud-estul Transilvaniei, regiuni în care și-a desfășurat el activitatea. El are apoi meritul de netăgăduit de a fi contribuit la unificarea limbii literare românești, căci răspîndindu-se la toți românii, cărțile sale au dus cu ele pretutindeni graiul din cele două regiuni amintite.

Un alt mare merit al lui Coresi este acela că e primul nostru cărturar care a luptat în mod conștient pentru introducerea limbii române în biserică, pentru răspîndirea științei de carte în românește.

Paralel cu Coresi au lucrat la Brașov și alți tipografi, care au tipărit cărți slavone pentru românii ortodocși. Astfel, un diac Lorinț (Lavrentie) a tipărit — printre altele — un *Octoih* în 1567 și un *Tetraevanghel* în 1570, iar altul cu numele Călin a tipărit un *Tetraevanghel* în 1565—66. Tot la Brașov, Șerban, fiul lui Coresi, împreună cu popa Mihai de la biserica Sf. Nicolae din Șchei, tipăreau un *Liturghier* slav în 1588.

O lucrare de mare amploare și importanță deosebită este *Palia de la Orăștie*, tipărită în românește. Cuprinde primele două cărți ale Vechiului Testament: Facerea și Ieșirea (de aici și denumirea: paleos=vechi). Tipărirea s-a făcut în 1582 în orașul Orăștie (jud. Hunedoara), prin osteneala lui Șerban, fiul lui Coresi și a diacului Mărian. Traducerea Paliei în românește s-a făcut sub înrîurirea propagandei ce se desfășura printre români în vederea atragerii lor la calvinism, inițiatorul traducerii și tipăririi fiind episcopul româno-calvin Mihail Tordași. Predoslovia cărții arată că la traducerea ei în românește — în afară de Tordași, au lucrat: „Herce Ștefan, propoveduitorul Evangheliei lui Hristos în orașul Căvăransebeșului, Zacan Efrem, dascălul de dăscălie și cu Peștișel Moisi, propoveduitorul Evangheliei în orașul Lugojului și cu Archirie, protopopul varmeghiei Hunedoarei". Traducerea s-a făcut după un text unguresc al Vechiului Testament, tradus și tipărit în 1551 la Cluj de pastorul calvin Gaspar Heltai.

Cu Palia de la Orăștie se încheie șirul primelor tipărituri românești din Transilvania. Activitatea tipografică va fi reluată, la Alba Iulia, abia peste mai bine de o jumătate de secol.

Putem reține din cele expuse că diaconul Coresi a intrat în istorie ca unul din cei mai de seamă tipografi pe care i-a avut cultura noastră, făcînd începutul pătrunderii limbii române în biserică și contribuind la crearea unei limbi literare unitare. El este un adevărat deschizător de epocă în istoria culturii și a literaturii noastre.

Mircea Păcurariu

ADORMIREA MAICII DOMNULUI

(Urmare din pag. 3)

zele luminii cereşti şi toate cele pământeşti s-au întunecat. Îngerii coborau cîntînd şi preamărind pe Dumnezeu. Din mijlocul luminii Împăratul Măririi, Hristos, înconjurat de puterile cereşti, s-a arătat Maicii Domnului primindu-i sufletul.

Maica Domnului, bucurîndu-se de revederea Fiului său, a zis: „Măreşte suflete al meu pre Domnul şi s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu Mîntuitorul meu; că a căutat spre smerenia roabei sale“ şi ridicîndu-se preacurata Maria din patul său se închină Lui şi auzi chemarea dumnezeiască: „Vino şi intră în lăcaşul vieţii veşnice“. Iar Maica Domnului îşi repetă rugămintea sa: „Primeşte duhul meu în pace şi mă apără de cel întunecat“. Domnul o linişti spunîndu-i că şarpele este călcat de picioarele ei şi este chemată de pe pămînt spre cer. Atunci Preacurata a strigat bucuroasă: Gata este inima mea, Doamne, fie voia Ta. S-a culcat din nou în pat şi şi-a dat sufletul în mîinile Fiului său. Fără dureri l-a născut şi fără suferinţe i-a ridicat sufletul din trup, fără a-i permite ca acesta să sufere. Atunci se auziră cîntări cereşti şi cuvintele: „Bucură-te ceea ce eşti binecuvîntată, Domnul este cu tine, binecuvîntată eşti între femei“. Din trupul ei adiau miresme plăcute şi cei ce o înconjurau atingeau preacuratul ei trup, iar cei suferinzi se vindecau. Petru, Pavel, Iacob şi alţii i-au purtat trupul pe curelele sale, în loc de năsălii, iar Sf. Ioan mergea înainte cu ramura de curmal; restul Apostolilor şi al credincioşilor o urmau cu lumînări aprinse şi cu cădelniţe.

Văzînd măririle ce i se aduceau Maicii Domnului, plini de răutate o seamă de zavistnici năvăliră să omoare pe Apostoli şi să batjocorească trupul Sf. Fecioare. Puterea Domnului însă îi opri. Mulţi hulitori au fost orbiţi, iar alţii îşi fărîmară capetele de zidurile cetăţii, iar unul, cu numele Alfonie, se repezi asupra trupului Maicii Domnului spre a-l batjocori. Dar atingîndu-i trupul cu mîinile, un înger îi şi tăie braţele de la coate, care rămaseră pe trupul Maicii Domnului, iar acesta căzu la pămînt. Acest lucru îi înspăimîntă pe hulitori şi, înfricoşîndu-se, cu lacrimi se căiau de răutatea lor, strigînd: „Robi ai lui Hristos, miluiţi-ne pe noi“! Oprindu-se Apostolii cu sfîntul trup, spuse Petru lui Alfonie: „Să te vindecăm noi nu putem: numai cel răstignit va putea. Credeţi în El şi pe Sf. Sa Maică cinstiţi-o ca pe Născătoarea de Dumnezeu“. Atunci, Alfonie strigă tare: „Cred că Hristos este Mesia cel făgăduit, Mîntuitorul lumii“.

Sf. Apostoli şi credincioşii s-au bucurat de întoarcerea sufletului pierdut şi Ap. Petru îi porunci lui Alfonie să se roage cu credinţă către Maica Domnului. Acesta rugîndu-se cu credinţă îşi apropie mîinile ciungi de trupul Preamilostivei şi mîinile s-au vindecat pe loc, rămînînd doar un semn roşu pe locul tăieturii.

Milostiva Maică a neamului omenesc, precum a dat bucurie prin naşterea sa întregii lumi, tot aşa prin adormirea sa n-a vrut să osîndească pe nimeni, şi pe toţi i-a miluit şi a dat bucurie chiar şi vrăjmaşilor săi.

După ce aşezară preacuratul trup în noul mormînt săpat în stîncă, Sf Apostoli îl acoperiră cu o lespede de piatră, iar ei rămaseră acolo trei zile şi trei nopţi, priveghind în cîntări şi psalmi de laudă.

După trei zile sosi şi Ap. Toma, care nu se învrednicise a fi de faţă la Adormirea Maicii Domnului. Alergînd la mormînt şi plîngînd, rugă pe cei de faţă să ridice piatra de pe mormînt, ca să poată vedea şi el pe cea plină de dar. Apostolii, cuprinşi de milă, se sfătuiră să deschidă mormîntul spre mîngîierea lui Toma. Dar cînd piatra fu răsturnată, îl găsiră gol, spre mirarea tuturor. Trupul în care se sălăşluise Domnul vieţii nu mai putea fi atins de putreziciune, căci fiind nemuritor se îmbrăcase întru nemurire şi se înălţase la cer (I Cor. 15, 28).

Abia acum înţeleseră cu toţii de ce Domnul alesese şi de data aceasta tot pe Ap. Toma cel îndoielnic, ce nu crezuse în Învierea Domnului pînă nu şi-a pus degetul în ranele Mîntuitorului. Tocmai pe el îl alesese Domnul să fie mărturia tuturor vremurilor că Preacurata Maică s-a înălţat şi cu trupul întru Împărăţia Fiului său.

În cinstea şi amintirea Adormirii Maicii Domnului Sf. Biserică a fixat sărbătorirea acestei zile pe data de 15 august din cele mai vechi timpuri ale creştinismului.

Prin Adormirea sa, Preasfînta Născătoare n-a părăsit lumea, ci încontinuu se roagă pentru toţi. Multe minuni a săvîrşit ea pentru cei deznădăjduiţi, căzuţi în nedreptate, suferinzi şi cei ce caută să se întoarcă din păcat spre viaţă, cerîndu-i ajutorul.

Pr. Chiril Pistrui

Cum să facem cercetarea conştiinţei?

Practica cercetării conştiinţei, în Biserica noastră, e o moştenire a Sfinţilor Părinţi preocupaţi intens de dorinţa desăvîrşirii lor morale. Ea face parte dintre metodele de înduhovnicire, de îmbunătăţire a fiinţei noastre lăuntrice. Sfîntul Vasile o recomandă, în rînduielile monahale, cu observarea de a se săvîrşi în fiecare seară. Acelaşi îndemn îl are şi Sfîntul Ioan Gură de Aur. Programul acesta are în vedere două motive. 1. Dacă facem o bună cercetare a conştiinţei seara, dacă ne căim adînc şi dacă luăm o hotărîre puternică de a ne îndrepta de greşeli, este firesc ca acest lucru să ne ajute a doua zi. 2. În al doilea rînd, cercetarea aceasta ne va fi un motiv de reţinere de la păcat pentru ziua întreagă, căci gîndul obligaţiei de a da socoteală de cele făcute peste zi ne face să fim mai atenţi cu faptele noastre. Părinţii au avut în vedere adevărul că pocăinţa zilnică împiedică păcatul să se înrădăcineze în inimă. Cercetarea conştiinţei e o lucrare de cultivare sufletească. Ca şi pămîntul, care împreună cu noi face parte din ordinea naturală, firea noastră nu odrăsleşte de la sine faptele celle bune. Reînnoirea noastră nu poate fi rezultatul momentan al unei lucrări magice, ci presupune un efect îndelungat şi susţinut. Adesea scrierile de îndrumare duhovnicească ale Părinţilor nu se mulţumesc să ne recomande practica cercetării conştiinţei, în diferite răstimpuri, ci ne sfătuieşte să avem o grijă permanentă pentru suflet, o „trezvie“.

În contact intim cu Iisus Hristos (Ioan XV, 4), creştinul nu va avea ca ţintă numai aspectul negativ al cercetării conştiinţei sale, îndepărtarea de orice păcat, fie în intenţie, fie în săvîrşirea faptelor, ci va ţine, mai ales, seama de elementul pozitiv, nădejdea şi dragostea, împreună cu practica virtuţilor.

Părinţii ne îndeamnă, mai întîi, să ne angajăm în lupta împotriva celor trei mari unelte ale răului: uitarea, nepăsarea trîndavă şi neştiinţa. În umbra acestor duşmani ai vieţii duhovniceşti se ascund toate patimile. „Să nu te laşi copleşit de uitarea pierzătoare, nici împiedicat de nepăsarea, care face mintea deşartă şi o abate de la viaţă, să nu-ţi laşi cugetarea întunecată de neştiinţă, care e pricina tuturor relelor, nici amăgită de grijă care e tot ce poate fi mai rău... Căci prin aceasta conştiinţa îţi va fi înlănţuită de puterea nesocotită a cugetului trupesc şi de duhurile rele“ ... „Prin nepăsarea trîndavă, prin uitare şi prin neştiinţă se întăresc şi se măresc proptelele celorlalte patimi“. Orice încercare a noastră de a ne cunoaşte înaintea lui Dumnezeu are în vedere, mai întîi, sfărîmarea acestui lanţ în care vieţuiesc cei iubitori de plăceri şi neînvăţaţi, cum ne spune Sf. Marcu Ascetul. Acest lucru e posibil numai „prin multă atenţie şi supravegherea minţii“. Dar în fenomenul cercetării de sine, un rol de prim ordin îl are harul divin. „Folosindu-te de ajutorul de sus, vei afla relele necunoscute celorlalţi şi socotite că nici n-ar fi rele“ — ne spune Sf. Părinte. Regula de aur a fericiţilor bărbaţi care şi-au desăvîrşit viaţa în asceză şi rugăciune a fost aceea de a căuta vindecarea unei patimi prin exerciţiul unei virtuţi contrare ei.

Împotriva celor trei patimi fundamentale, Sf. Marcu Ascetul spune: „Amintirea cea mai bună, care e pricina tuturor bunătăţilor... cunoştinţa cea luminată, prin care sufletul, priveghind, alungă de la sine întunericul neştiinţei... rîvna cea bună, care îndrumă şi zoreşte sufletul spre mîntuire“. Amintirea cea bună, aci pomenită, constituie temeiul cercetării conştiinţei, căci aceasta e trăirea cu duhul în prezenţa lui Dumnezeu, pe care trebuie să-l avem necontenit în faţa noastră. În acest efort de trezvie mintea are în vedere „cîte sînt adevărate, cîte sînt cinstite, cîte sînt drepte, cîte sînt curate, cîte sînt cu nume bun, fie că e virtute, fie că e laudă“ (Fil. 4, 8). Lumina cunoştinţei, despre care ne vorbeşte Marcu Ascetul, izvorul rîvnei sfinte ce doboară nepăsarea ucigătoare, nu e altceva decît credinţa noastră puternică şi luminată. Ea „în adevăr“ contrastează cu neştiinţa „maica tuturor păcatelor“. Ceea ce caracterizează lucrarea „cunoştinţei“ e determinarea unei stări de tensiune sufletească şi biciuirea neîntreruptă a faptelor neconforme cu voia lui Dumnezeu.

Ca şi rugăciunea, cercetarea conştiinţei e o desfăşurare lăuntrică. Ea presupune o concentrare interioară, o adunare în tine însuţi şi o refacere a unităţii cugetului. În reculegere, gîndurile sînt oprite din risipirea lor obişnuită în afară şi întoarse înăuntrul cugetului. Liniştea în prezenţa lui Dumnezeu acoperă o încordare vie de a rupe cu urmele trecutului încărcat de păcate, pentru a se învrednici de lumina convertirii la viaţa cea nouă. Un anumit timp trebuie consacrat acestei îndeletniciri spirituale. E „clipa de singurătate afectuoasă, pe care trebuie să ţi-o propui peste zi cu orice preţ“, zice Bossuet.

Spre încheiere, pentru necesităţi de ordin practic, vom prezenta schematic şi pe puncte pregătirea şi modul punerii în lucrare a examenului de conştiinţă:

1. Credinciosul trebuie să fie conştient de faptul că trezvia nu e numai efort personal, ci rod al rugăciunii. Să ceară deci harul divin;
2. Să aibă în vedere toate păcatele săvîrşite, toate greşelile zilnice;
3. Să-şi cerceteze rădăcinile greşelilor, cauzele lor şi să ia aminte la ocaziile în care revin, pentru a se feri de ele;
4. Să aibă în cuget şi inimă intenţia sinceră de a se înfăţişa cu o căinţă profundă şi cu o hotărîre nestrămutată de îndreptare. Simpla enumerare sau observare a celor săvîrşite nu numai că nu ajunge, dar e chiar vătămătoare;
5. Să-şi propună a săvîrşi fapte şi virtuţi contrare patimilor şi greşelilor sale;
6. Să fie hotărît a-şi continua cercetarea lăuntrică printr-o luptă sufletească în cursul zilei, prin paza inimii, prin o viaţă regulată şi ocupată;
7. Să nu se dea prea multă atenţie defectelor exterioare, ci să se urmărească mai ales cele lăuntrice;
8. Cercetarea generală să fie însoţită totdeauna de o cercetare particulară făcută asupra unui singur subiect, virtute sau păcat.
9. Să ceară sfatul duhovnicului pentru propria sa cunoaştere. El îi va arăta partea cea mai slabă şi lipsită de virtute a sufletului cu care trebuie să înceapă;
10. Să-şi amintească de toate binefacerile primite de la Dumnezeu „căci acestea, ca un ac, mişcă inima spre mărturisire şi smerenie“.

Pr. *Ilie Moldovan-Lisa*

† Preotul Petru Leucă

În seara zilei de 15 iulie a. c., Domnul a chemat la Sine, după o scurtă suferinţă, pe venerabilul preot Petru Leucă, paroh al bisericii „Sf. Arhangheli“ din Satulung-Săcele. Adormitul în Domnul s-a născut la 2 martie 1887 în comuna Rotbav, jud. Braşov. Studiile secundare le-a făcut la liceul „Andrei Şaguna“ din Braşov, după care urmează Academia Andreiană din Sibiu. La 11 mai 1911 este sfinţit ca preot de către Mitropolitul Ioan Meţianu şi numit preot la parohia „Sf. Arhangheli“ din Satulung.

Pr. Petru Leucă a păstorit cu vrednicie pe credincioşii săi timp de 58 ani, cu o întrerupere de trei ani, 1916—1919, cînd a fost în refugiu în Moldova. A fost catihet la Gimnaziul din Satulung timp de 25 ani.

Fire robustă, echilibrat şi înţelept, bun şi apropiat de credincioşii săi, bun liturghisitor pînă la adînci bătrîneţe, corect şi conştiincios în activitatea administrativă, părintele Leucă rămîne în amintirea credincioşilor şi preoţilor ca un preot pilduitor în toată activitatea sa. Pentru activitatea sa pastorală a fost distins cu brîu roşu. Înalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae, la împlinirea vîrstei de 80 ani, i-a trimis act de preţuire, dîndu-l ca model pentru preoţimea mai tînără.

Plinindu-şi călătoria binecuvîntată şi rodnică pe pămînt, păr. Petru Leucă poate răspunde în ziua cea mare, împreună cu apostolul: „Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvîrşit, credinţa am păzit. De acum îmi stă înainte cununa dreptăţii, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El dreptul judecător“.

Slujba înmormîntării s-a săvîrşit în biserica parohială în ziua de 18 iulie a. c., de către un sobor numeros de preoţi. Activitatea celui adormit a fost înfăţişată de P. C. prot. Dr. Vasile Coman, C. preoţi, Victor Marin, N. Modoiu, pr. evanghelic maghiar din localitate şi consilierul parohial, prof. Medianu.

Odihnească în rîndurile celor drepţi!

Rep.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

ANUL 117 Sibiu, 15 august 1969 Nr. 31—32

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

O glorioasă aniversare: 1944—1969

Un sfert de veac

La 23 August 1969 poporul întreg sărbătoreşte un sfert de veac de la eliberarea Patriei, un sfert de veac de viaţă nouă. La această măreaţă sărbătoare ia parte şi Biserica cu ierarhii, preoţii şi credincioşii ei. Căci toţi sîntem fiii acestui popor, legaţi cu întreaga noastră fiinţă de viaţa lui, de destinul lui istoric. Trecutul mărturiseşte despre identificarea Bisericii noastre cu soarta poporului român. Biserica a fost unul din factorii de unitate a românilor de pretutindeni şi — prin ierarhi, preoţi şi credincioşi — a sprijinit lupta poporului pentru libertate şi unire, pentru cultură românească şi dreptate socială. Această tradiţie seculară e continuată şi în vremea noastră, cînd Biserica Ortodoxă Română este alături de popor, de năzuinţele şi realizările lui.

Marile realizări ale Patriei noastre sînt cunoscute nu numai în ţară, ci şi în străinătate. Într-un sfert de veac România s-a transformat dintr-o ţară agrară înapoiată într-o ţară cu industrie modernă, cu agricultură înaintată, cu nivel material şi spiritual tot mai ridicat şi cu un prestigiu deosebit între celelalte ţări ale lumii. Aceasta prin munca şi vrednicia poporului, sub îndrumarea Conducătorilor înţelepţi şi iubiţi.

Nu vom enumera aici tot ceea ce s-a realizat — ci ne vom opri la o singură realizare, care ni se pare a fi una din cele mai însemnate şi anume: conştiinţa de sine a poporului, însufleţit de măreţele perspective care i se deschid în faţă.

Poporul nostru a ajuns în acest răstimp la conştiinţa valorii lui, a posibilităţilor lui, a destinului său de lumină şi progres pe calea vieţii celei noi.

Conştiinţa că sîntem una în o ţară liberă, independentă şi înfloritoare, că ne înălţăm mereu pe noi trepte de cultură şi civilizaţie şi aducem contribuţia noastră la cultura şi civilizaţia lumii, la pacea şi colaborarea între popoare libere, egale şi independente, a născut entuziasmul întregului popor, a făurit unitatea nezdruncinată a tuturor fiilor Patriei în slujirea idealurilor de înălţare a naţiunii noastre, de libertate, pace şi progres multilateral. Acest entuziasm popular este sufletul, care stă la temelia tuturor realizărilor din ultimii 25 de ani, cînd am făcut progrese mai mari decît altădată în o sută de ani. Un popor sudat prin flacăra patriotismului constructiv, luminat şi jertfelnic, animat de dragostea de libertate, de tot ceea ce promovează mersul înainte al Patriei, este un popor nebiruit, care — cu angajarea tuturor forţelor — păşeşte din treaptă în treaptă pe calea de propăşire necontenită spre ţintele desăvîrşirii, ridicării ţării la nivelul ţărilor avansate.

Flacăra aceasta a patriotismului şi avîntul creator al întregului popor însufleţeşte pe toţi cetăţenii Patriei, fără deosebire de naţionalitate şi credinţe religioase. Fiii Bisericii noastre găsesc în însăşi Evanghelia Domnului temeiul iubirii de Patrie, pentru că adevărata iubire de Dumnezeu se arată în iubirea de om, în iubirea de popor. Iar cel ce iubeşte se dăruieşte deplin, merge pînă la jertfă pentru binele şi propăşirea poporului.

La a 25-a aniversare a eliberării Patriei, noi — fiii Bisericii române şi ai poporului român — mîndri de măreţele realizări de pînă acum, însufleţiţi de acelaşi cald patriotism, ce însufleţeşte întregul popor, ne angajăm ca şi în viitor să fim alături de popor şi să sprijinim munca lui pentru înălţarea continuă a Patriei, una şi nedespărţită, liberă şi fericită — şi lupta lui pentru pace şi înfrăţire în întreaga lume.

† NICOLAE
arhiepiscop şi mitropolit

Viaţa bisericească din ţara noastră în ultimii 25 de ani

Domnul nostru Iisus Hristos a întemeiat Sfînta Sa Biserică pentru sfinţirea şi mîntuirea oamenilor. Deci noi credem în Biserică fiindcă: este întemeiată de Iisus Hristos ca să-i continue lucrarea, în ea ne mîntuim şi pentru că ea are întrînsa pe Hristos, pe Duhul Sfînt şi harul cel dumnezeesc. Asemenea Mîntuitorului cel în două firi, Biserica are două înfăţişări, una văzută, care este omenirea, şi alta nevăzută, care e lucrarea Sf. Duh, sau dumnezeescul Har, izvorul vieţii, lucrării şi unităţii ei. Din învăţăturile Sfinţilor Părinţi mai cunoaştem că Biserica este ca o corabie a mîntuirii noastre sufleteşti pe valurile uneori furtunoase ale acestei vieţi. Ea prelungeşte întruparea Mîntuitorului prin neîntrerupta prezenţă a lui Hristos în sînul ei şi prin lucrarea Sf. Duh în mădularele ei. Biserica este călăuzitoarea, învăţătoarea şi maica noastră pe acest pămînt, continuatoarea lucrării mîntuitoare şi ducătoare la împărăţia cerurilor, prezenţa vie a lui Iisus Hristos în mijlocul nostru, pînă la sfîrşitul veacurilor, cu alte cuvinte ea este „calea, adevărul şi viaţa". Iată de ce, poporul nostru dreptcredincios, în trecutul său zbuciumat, a învins, în mod minunat, toate greutăţile şi piedicile în calea sa. În faptul că neamul nostru românesc a stat totdeauna strîns unit în jurul Bisericii sale, care-i propovăduia credinţa sa dreptmăritoare, vedem lucrarea Sf. Duh, prezenţa harului dumnezeesc, care a fost şi este şi azi izvorul vieţii ei, al lucrării şi al unităţii ei. Iar fiindcă în Biserica Ortodoxă s-a văzut concretizată călăuza şi pavăza împotriva izbeliştilor de tot felul, poporul nostru credincios s-a ataşat, a iubit această Biserică, ca pe însuşi sufletul său, ea reprezentînd toată credinţa lui străbună, care era şi legea lui, care-i grăia inimii lui şi pe înţelesul lui.

După cum de-a lungul veacurilor, neamul nostru românesc a stat strîns unit în jurul Bisericii sale, cea una, sfîntă, sobornicească şi apostolească, tot aşa şi astăzi, Biserica Ortodoxă Română este pentru poporul nostru român dreptcredincios, de pe toate plaiurile Patriei, o mamă iubitoare şi purtătoare de grijă pentru binele şi fericirea lui, atît pămîntească, cît şi cerească. Sfînta noastră Biserică Ortodoxă Română îşi arată dragostea şi purtarea sa de grijă faţă de fiii săi, astăzi mai mult ca oricînd, prin slujirea şi sprijinirea cu neţărmurit devotament a idealurilor măreţe pentru care aceştia muncesc cu atîta rîvnă şi cu atîta elan ca să-şi construiască o ţară nouă, liberă şi independentă, bogată şi frumoasă, în care poporul să trăiască liniştit şi îndestulat, avînd toate cele necesare unei vieţi sufleteşti şi trupeşti înfloritoare.

În ultimii 25 de ani, de cînd pronia dumnezeească a rînduit în mijlocul poporului nostru existenţa binecuvîntată a Republicii noastre, Biserica Ortodoxă Română nu numai că şi-a desfăşurat activitatea ei de propovăduire a Evangheliei lui Hristos şi de slujire a tuturor intereselor fiilor ei, cu rîvnă sporită, dar ea, intensificîndu-şi misiunea sa de propovăduire şi slujire în mijlocul poporului, — a avut fericita posibilitate chiar de a se identifica cu viaţa nouă de lumină, progres şi dreptate socială care a început o dată cu instaurarea Republicii în ţara noastră.

Astfel, Biserica Ortodoxă Română, organizîndu-şi viaţa şi activitatea sa bisericească şi religioasă în albia sfintelor tradiţii, a ţinut cont de mersul vremii şi de noile condiţii de viaţă create şi s-a încadrat în spiritul nou al epocalelor înfăptuiri, în toate domeniile vieţii, sprijinind eforturile propriului său popor, pentru construirea vieţii celei noi de muncă eroică, progres şi multilaterală înflorire a Patriei noastre, în duhul înţelegerii, al prieteniei între toţi oamenii şi între toate popoarele, al colaborării şi al păcii, după cuvîntul Scripturii: „Împărăţia lui Dumnezeu este dreptate şi pace şi bucurie întru Duhul Sfînt" (Romani 14, 17) şi pentru realizarea căreia ne rugăm zilnic şi de nenumărate ori: „Vie împărăţia Ta... precum în cer aşa şi pe pămînt". *Cu alte cuvinte, precum împărăţia lui Dumnezeu este dreptate, pace şi bucurie şi desigur şi frăţie, înţelegere şi fericire, aşa să fie şi pe pămînt, între oameni, dreptate, bucurie, frăţie, înţelegere, pace şi fericire.*

Multe şi importante înfăptuiri de viaţă religioasă, bisericească a putut realiza Biserica Ortodoxă Ro-

(Continuare în pag. 3)

O glorioasă aniversare: 1944—1969

Un sfert de secol de la eliberarea României de sub jugul fascist

Încercînd să vorbim despre împlinirea, în aceste zile de august, a 25 de ani de la eliberarea Patriei de sub jugul fascist, gîndurile ne duc fără să vrem spre lumea basmelor noastre străbune, spre anumiți eroi ai acestora, care ne impresionau profund în anii copilăriei prin pașii uriași pe care îi făceau, spre acei Feți-Frumoși, care creșteau într-un an cît alții în 10 sau în 20. Cu aceste personaje de basme considerăm că s-ar putea asemăna oarecum acești ani de fără egal avînt creator, pe care i-a cunoscut țara noastră în ultimul sfert de veac.

Poporul nostru, cu minunatul său spirit de observație și cu rara sa capacitate de a sintetiza, de a cuprinde adevăruri mari în cuvinte puține, a redat și această măreață realitate, pe care el o trăiește în acești ani, în astfel de cuvinte cu dimensiuni sau întinderi de zicală:

„Brazii-și urcă frunza-n zare
Țara noastră-i mîndră floare"

sau:

„Strugurel cu boaba deasă,
Ți-ai pus mantie aleasă"

ori:

„Bucheței de albăstrele,
Mîndru-i chipul țării mele!
Mîndru — cu fiece zi,
Mîndru, mult mai mîndru-a fi!"

Constituind cea mai importantă verigă dintr-un lanț lung de lupte pe care poporul nostru le-a dus de-a lungul veacurilor, cu jertfe și negrăite suferințe „împotriva exploatării și asupririi, pentru libertate și independență națională, pentru progres social și propășirea țării", 23 August 1944 a însemnat încununarea acestor lupte, o piatră de hotar în istoria poporului român.

În legătură cu acest eveniment, în folclorul nou întîlnim și aceste versuri:

„Libertate, mîndră floare,
Crescută-n august cu soare,
Din sînge și din sudoare,
Și din brațe muncitoare",

care de asemenea exprimă un adevăr, căci, după cum știm, alături de armatele sovietice, care au dus greul ultimului război, alături de toate celelalte forțe antihitleriste, ostașii români au înscris pagini glorioase împotriva armatelor naziste. Mărturie a jertfei poporului nostru la victoria finală din mai 1945 stau, printre altele, mormintele nenumărate ale ostașilor noștri presărate pe pămîntul Ungariei și al Cehoslovaciei. De aceea, cu acest prilej aniversar, după cum se subliniază într-un document de stat „poporul român aduce prinos de recunoștință revoluționarilor și patrioților care și-au închinat viața măreței cauze a libertății și independenței țării, ostașilor români celor care și-au vărsat sîngele pe cîmpurile de luptă pentru zdrobirea Germaniei naziste".

Luîndu-și soarta în propriile sale mîini, cu deosebire prin instaurarea guvernului democratic de la 6 martie 1945, poporul român a trecut la reforme radicale, politice, sociale și economice, care au schimbat total fața țării. Întreaga țară a devenit un vast șantier, un imens laborator, în care se plămădesc planuri, în care se proiectează și se ridică noi și noi uzine, noi hidrocentrale, noi școli, noi spitale, noi instituții culturale, noi case de locuit etc., încît, tocmai ca-n povești, numai de la un an la altul, sate, orașe, ba chiar regiuni întregi devin de nerecunoscut.

A face deci un bilanț al tuturor înfăptuirilor socialiste din acești 25 de ani este cu anevoie de realizat, pentru că faptele copleșesc orice cuvînt, orice cifră. Să ne gîndim de pildă la desființarea exploatării omului de către om, la naționalizarea principalelor mijloace de producție și crearea unei puternice industrii naționale, la cooperativizarea agriculturii și modernizarea ei, la dezvoltarea științei și culturii, prin crearea unei întinse rețele de școli de toate gradele, la dezvoltarea artei și literaturii. Să ne gîndim că țara noastră și-a făurit o industrie care produce astăzi de 14 ori mai mult decît în 1938, că s-au înfăptuit lucrări, cum este Combinatul de la Galați, hidrocentrala de pe Argeș și mai ales cea de la Porțile de Fier, care sub vechile regimuri nici nu erau de conceput, că tractoarele românești de pildă au ajuns pînă în Cuba, camioanele pînă în China, instalațiile noastre petroliere pînă în India și America de Sud și la încă alte produse românești care concurează cu cinste pe piețele mondiale. Să ne mai gîndim de asemenea că în anul 1944 în România aproape 65% din populație era neștiutoare de carte, pe cînd astăzi s-a realizat învățămîntul absolut obligatoriu și gratuit de 8 ani, din anul acesta trecîndu-se la învățămîntul general de 10 ani.

Să ne mai gîndim apoi la spitalele, policlinicile, sanatoriile, casele de nașteri, creșele, casele de odihnă, care au luat ființă în acești ani și în general la nivelul ridicat de viață la care s-a ajuns în această perioadă, grija față de om, față de cei ce muncesc, față de dezvoltarea multilaterală a persoanei umane fiind preocuparea permanentă a orînduirii de astăzi, țel înscris în însăși constituția țării noastre.

Să ne mai gîndim totodată că între poporul român și naționalitățile conlocuitoare s-a ajuns la un mod de viețuire frățească, toți cetățenii țării, indiferent de naționalitate, sex, rasă sau religie, fiind egali în fața legilor, cu toții muncind împreună, ca într-o mare familie, pentru înflorirea aceleiași Patrii care îi hrănește și ocrotește pe toți.

Să nu uităm nici aceea că, pe plan extern de exemplu, țara noastră promovează o politică sănătoasă de pace și colaborare, bazată pe principiul egalității depline între popoare, al respectului reciproc și al neamestecului în treburile interne, politică cu un deosebit răsunet pozitiv în lume. „România — a spus în acest sens într-o cuvîntare recentă Dl *Nicolae Ceaușescu*, Președintele Consiliului de Stat — întreține astăzi relații diplomatice cu 92 de state și legături economice cu peste 100 de țări; niciodată România nu s-a bucurat de atîta respect și nu a avut atîția prieteni în lume cîți are astăzi".

Să nu uităm de asemenea că realizări mai grăitoare, aducătoare de noi trepte de progres și prosperitate pentru țara și poporul nostru, au fost puse în dezbaterea publică în documentele privitoare la *planul cincinal pe anii 1971—1975 și la liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale pe perioada 1976—1980.*

Ca și pînă acum, obiectivele și sarcinile principale ale dezvoltării economice pe perioada 1971—1980 constau din:

1. Continuarea susținută a industrializării țării, prin îmbunătățirea structurii sale și prin diversificarea producției bunurilor de consum; 2. Accelerarea procesului de dezvoltare intensivă a agriculturii prin cît mai bună folosire a pămîntului; 3. Înfăptuirea unui program susținut de investiții; 4. Dezvoltarea învățămîntului de toate gradele; 5. Extinderea relațiilor de colaborare economică internațională; 6. Dezvoltarea comerțului exterior și încă altele, iar ca o consecință firească a acestor activități 7. Ridicarea continuă a bunăstării poporului.

Numai în viitorul cincinal (1971—1975), investițiile se vor ridica la aproape 500 miliarde lei, sumă uriașă din care vor răsări noi întreprinderi, în spatele acestei sume stînd sute de uzine reutilate și modernizate, stau zecile de mii de hectare irigate ca și alte vaste lucrări de modernizare a agriculturii — sector de mare importanță în economia țării și care stă în atenția specială a Conducerii Patriei — și încă alte multe realizări, preconizîndu-se ca în perioada 1971—1975 venitul național să crească cu 7,7—8,5% pe an, iar veniturile salariaților în 1975 înregistrînd și ele o creștere de 16—20% față de anul 1970, iar ale țărănimii 15—20%.

Pentru toate aceste înfăptuiri și desigur încă multe altele, Conducerea Patriei noastre a emis, încă din luna martie a. c., o „Hotărîre cu privire la aniversarea a 25 de ani de la eliberarea României de sub jugul fascist", în care printre altele se arată „că această dată, de importanță istorică din viața poporului nostru, să fie aniversată în întreaga țară prin acțiuni și manifestări de o amploare deosebită".

Astfel, sub semnul acestei aniversări în întreaga țară se desfășoară întreceri socialiste, în întreprinderi, unități agricole, institute de cercetări etc.; ședințe jubiliare ale Marii Adunări Naționale, Academiei Republicii Socialiste România; concursuri și festivaluri artistice; expoziții diverse ș. a., evenimentul fiind subliniat în chip special de presa, radioul și televiziunea noastră.

Dar mai presus de toate, această măreață aniversare a împlinirii a 25 de ani de la eliberarea Patriei de sub jugul fascist este întîmpinată de întregul nostru popor cu o însuflețire deosebită, însuflețire concretizată în hotărîrea noastră a tuturor de a fi tot mai uniți în jurul Conducătorilor noștri dragi, în strădania de a munci, cu tot mai mult elan, pentru continua înflorire a Patriei noastre scumpe, Republica Socialistă România.

T. R.

Prestigiul Patriei noastre peste hotare

Încă înainte de a se putea realiza cotitura cea mare, de a se înfăptui actul istoric de la 23 August 1944, deci la orizontul unei noi epoci, masele largi ale poporului român, muncitorimea dinamică și exponenții progresiști ai vremilor de înnoire democratică — toți îl așteptau și îi cereau împlinirea. Căci de la acest act aveau să pornească mari schimbări în structura socială, politică, culturală, economică etc. Consecințele eliberării aveau să ducă la ruperea unor chingi care îngustau nefiresc posibilitățile de manifestare, virtuțile native, care mărgineau și strîmtorau, încă de mult, drumul spre progresul multilateral al neobositului și tînărului nostru popor.

Chingile au fost rupte pentru totdeauna. Cotitura s-a înfăptuit. Atunci, la 23 August 1944, am trăit potențialitatea ei; acum, la 23 August 1969, la un sfert de veac abia, trăim în lumina și puterea ei creatoare de istorie nouă, de veac nou și constructiv, veacul muncii pline de rod și al umanismului socialist; ne bucurăm în actualizarea acelor potențe. Dar evenimentul aducea nu numai eliberarea de sub povara unui jug străin, ci ne așeza cu fața către deplina independență și suveranitate națională.

Într-adevăr, la puțină vreme s-a putut realiza trecerea într-un stadiu de orînduire democrat-populară, prin proclamarea Republicii Populare Române și mai apoi la Republica Socialistă România, la un cadru în care astăzi ne întîmpină permanența unei vieți de libertate, de demnitate umană, de prosperitate ascendentă, de plinătatea atenției față de om, de fiecare om, de nevoile și aspirațiile lui materiale și spirituale.

(Continuare în pag. 3-a)

O glorioasă aniversare: 1944—1969

Viața bisericească din țara noastră în ultimii 25 de ani

(Urmare din pag. 1)

mână, în acest pătrar de veac, începînd cu 23 August 1944, ziua eliberării Patriei noastre de sub jugul fascist.

Dintre cele mai importante amintim legăturile creștinești și frățești de largă înțelegere și colaborare între Biserica Ortodoxă Română și toate celelalte culte recunoscute din țara noastră. La baza acestor legături creștinești, stă în primul rînd frăția dintre culte și sprijinirea comună a orînduirii socialiste și a muncii întregului popor pentru dezvoltarea Patriei comune.

Tot atît de importante sînt și alte înfăptuiri ca: reorganizarea Bisericii prin legiuiri, statut și regulamente, reîntregirea bisericească din anul 1948, reorganizarea învățămîntului religios, restaurarea foarte multor biserici — monumente istorice și de arhitectură, apoi renovarea altor nenumărate locașuri de cult, iar pe plan extern, legăturile active dintre Biserica noastră și marile organizații religioase mondiale, în cadrul cărora Biserica Ortodoxă Română se bucură de prestigiu și stimă unanimă.

Cu ocazia marii sărbători naționale, 23 AUGUST 1969, *cea mai mare sărbătoare în viața poporului român, cînd întreaga suflare a țării aniversează, cu negrăită bucurie și entuziasm, un sfert de secol de la eliberarea națională, dată care a făcut posibile toate înfăpturile, inclusiv cele pe tărîm religios-bisericesc — se cade ca și noi, cu toții, să ne aducem expresia simțămintelor noastre de profund omagiu, prinosul nostru de dragoste fierbinte, precum și hotărîrea neclintită de a munci tot mai mult, fiecare la locul său de muncă, unde l-a rînduit voia lui Dumnezeu, pentru a ridica Republica noastră scumpă, cît mai sus printre țările lumii.*

Biserica noastră Ortodoxă Română, prin Conducătorii săi, prin clerul și credincioșii săi, este hotărîtă să sprijinească și pe mai departe, cu toată convingerea, cu munca, cu rugăciunea, cu toate puterile sale, eforturile poporului nostru și a iubiților săi Conducători, pentru continua înflorire a scumpei noastre patrii, REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA.

† VISARION AȘTILEAN-RĂȘINĂREANU
episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului

23 August

Zi de vară caldă
Și rod, pîrguit
Zi-n care viața
Ni s-a înnoit;

Zi de înviere
Zi de leat schimbat,
Fie-ți răsăritul
Binecuvîntat!

Plămadă proletară
Vis dăltuit în faptă
Ce, an de an, slăvirea
Urmașilor așteaptă;

Zi mîndră de-amintire,
Izvor de libertate,
Din faptele-ți, s-adapă
Obștii nenumărate.

Frunți nalte stau în nimbul
Ce slava-ți radiază
Simțiri zvîcnind în piepturi
Te binecuvintează.

Preotul Petru

Prestigiul Patriei noastre...

(Urmare din pag. 2)

Cum era de așteptat, progresul realizat de viața cea nouă, în Patria noastră, avea să salte prestigiul întregului popor român față de ceea ce propriul său geniu a putut crea pentru vremea de azi și pentru posteritate, sub înțeleapta îndrumare a conducătorilor săi. Dar acest prestigiu nu putea rămîne doar între granițele țării; el nu a întîrziat să proiecteze o lumină nouă despre țara noastră și peste hotarele ei. Și nu numai peste hotarele din apropiere, ci pînă la cele mai depărtate colțuri ale lumii. Urmare acestei situații, oamenii de stat, personalități eminente, reprezentanți de seamă ai culturii, științei și civilizației contemporane, scriitori cu renume, artiști unanim recunoscuți, constructori versați, turiști și cercetători de pretutindeni ne-au vizitat și ne vizitează țara, rămînînd încîntați de cele ce întîlnesc aici. Întorși în țările lor, ei și arată în diferite publicații că au avut prilej de a fi poposit într-o țară mîndră, în mijlocul unui popor harnic, cinstit și muncitor, într-o țară liberă și prosperă, stăpînă pe destinele sale și în care spiritul constructiv se face evident la tot pasul. Acesta este, de altfel, cel mai potrivit omagiu pe care acești oaspeți îl pot aduce Patriei noastre scumpe și fiilor ei, constructorilor unei vieți de plinătate materială și spirituală.

Dar nu este suficient să arătăm că oaspeții care vin la noi ne duc faima peste țări și mări, ci să subliniem și aceea, că înșiși fiii Patriei noastre, care trec granițele cu diferite misiuni importante, au înălțat și continuă să înavuțească prestigiul țării în mijlocul popoarelor lumii moderne. Unii dintre ei au adus și aduc contribuții de cea mai mare însemnătate în rezolvarea problemelor care frămîntă societatea omenească de pretutindeni, activînd în cele mai înalte instituții și organizații internaționale de diferite nuanțe. Personalități științifice și culturale au participat la nenumărate congrese și întruniri cu caracter internațional, iar țara noastră, prin prestigiul dobîndit, ea însăși a găzduit o mulțime de astfel de întruniri cu caracter internațional.

Numele bun al țării noastre este apreciat în cercuri culturale, în asociații de prietenie, în șezători literare; apoi prin literatura clasică și actuală care găsește loc tot mai larg în traduceri și interpretări; același serviciu plin de noblețe îl fac și mulți artiști, din toate ramurile de manifestări artistice, care ne reprezintă pe scenele multor teatre și opere din țările apropiate și mai depărtate. Arta, cîntul, jocul și portul poporului nostru captivează atenția generală. De asemenea și mulțimea de expoziții de tot felul organizate în cele mai însemnate centre din lume.

Este apoi o nespusă mîndrie să afli că mașini-unelte, cu deosebire tractoare făurite la poalele Tîmpei, brăzdează ogoare depărtate pentru a asigura pîine din belșug pentru săturarea a milioane de oameni și că alte utilaje fabricate la noi forează în sînul pămîntului din multe țări pentru a scoate la suprafață, tot spre folosul omului, bogății nebănuite. Apoi și că vase maritime, fluviale și oceanice, brăzdează apele lumii în căutare după bunuri trebuitoare vieții omenești, contribuind, toate, nu numai la îmbunătățirea vieții, dar și la înălțarea prestigiului țării noastre și poporului ei.

Ca fii ai Bisericii ne bucurăm de toate cele arătate mai sus și, împreună cu toți fiii poporului român, sîntem mîndri de realizările făurite în ultimul pătrar de veac.

Prestigiul de care țara noastră se bucură peste hotare este și al fiecăruia din noi în măsura în care sîrguim pentru creșterea lui în strălucire și în frumusețe. De aceea să ne și încordăm silințele spre o tot mai largă propășire a țării în toate cîte are ea mai de preț, mai aproape de năzuințele omului spre o viață în libertate, demnitate și pace.

D. Călugăr

De sărbătoare

Îți împletești legenda, tu, țara mea, ușor:
acum e împlinire ce ieri era doar dor.
E-atîta sărbătoare pe prispa ta de azi,
e nunta ta de aur cu soarele-n amiazi.

Cu ce să te asemăn cînd August ți-a ivit
din sfînta ta durere zori noi de răsărit,
cînd larga-ți unduire prielnic s-a desprins,
cînd albe flori pe ramuri au nins... au nins...
au nins...

O, numai cu un arbor te pot asemăna,
atras mereu de bolta de-asupra, țara mea,
ce-ar vrea să bea lumină cu frunzele subțiri,
ca buza însetată ce soarbe din potir.

Mi-ar trebui un cîntec atît de-ncăpător
încît să pot să-l dărui, în seară, tuturor
și oamenii să-l cînte simfonic și înalt,
asemenei Detunatei din orga-i de bazalt...

Pr. N. Modoiu

Cibinium 69

Organizatorii primei ediții a festivalului cultural și artistic „Cibinium", care s-a desfășurat în anul trecut, în condiții optime, au organizat și anul acesta, între 6—13 iulie, o săptămînă a artei și culturii sibiene.

Festivitatea de deschidere a avut loc în sala Teatrului de stat, Duminică, 6 iulie 1969, în cadrele unei solemnități deosebite. Menționăm că la această festivitate a participat și P. S. Visarion, Episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului, însoțit de P. C. vicar Tr. Belașcu.

După cuvîntările de rigoare a urmat un program format din concertul corului „Gh. Dima" și al Filarmonicii de Stat și cîteva recitări ale scriitoarei Tina Ionescu Demetrian.

O surpriză plăcută a constituit lucrarea cunoscutului compozitor sibian Gheorghe Șoima, profesor la Institutul nostru Teologic, intitulată „Cibinium", și scrisă în cinstea festivalului care, executată de cor și orchestră, a stîrnit multe aplauze.

După executarea acestei piese corale — autorul, compozitorul și dirijorul *Gh. Șoima* a declarat presei locale: *„Într-adevăr, compunînd această lucrare am urmărit reflectarea unui aspect esențial al vieții locale, acela al înfrățirii în muncă și-n simțiri, înfrățire pe care am exprimat-o prin îmbinarea ritmului de vals prefațat de o introducere pe un fond de horă, cu gîndul la „Hora Unirii"...*

Reproducem din această izbutită compoziție — ca și alte lucrări de altfel ale P. C. Sale — următorul text: „Hai în horă sibiană — Mînă-n mînă ne unim/Veacul nostru-așa ne-ndeamnă/Prieteni dragi ca frați să fim/Refren: Mîndru joc/în bun loc/Fii cu noroc/Tot mai viu/Să te știu/Drag oraș/Frumos Sibiu"...

Reținem și alte cîteva puncte din bogatul program al zilelor următoare:

— În sala teatrului un recital de poezie și un concert vocal-simfonic susținut de corul Bach și orchestra Filarmonicii sub bagheta profesorului *Fr. Xaver Dressler* cu „Orfeu și Euridice" de Chr. W. Glück.

— La Cristian și Gura Rîului s-au inaugurat muzeele sătești locale, adevărate comori de lucruri vechi din partea locului.

În pădurice de lîngă Gura Rîului s-a desfășurat un recital de cîntece bătrînești, susținut de interpreți populari.

— Programul în limba germană din cetatea de la Cisnădioara format din recital de balade și legende populare săsești.

—În Piața Aurarilor s-a jucat piesa pentru copii „Die fromme Helene" (Cuviosa Elena), după Wilhelm Busch, pusă în scenă de secția germană a Teatrului de păpuși din Sibiu.

— La Casa de cultură din Mediaș a avut loc premiera poemului dramatic „Marele fluviu își adună apele" de Dan Tărchilă.

— La Curmătura (Rășinari) spectacolul folcloric din Rășinari cu rapsodia românească „Coboară turmele", de Corneliu Dragoman, muzica de Gheorghe Șoima și Cornel Arion.

În ultima zi (13 iulie) dimineața a avut loc la Muzeul Brukenthal vernisajul galeriei renovate, re-

(Continuare în pag. 4)

„Cîntați lui Dumnezeu"... (Psalm 97, 1)

Cîntarea, muzica exercită o puternică înrîurire asupra omului peste tot și-l face mai bun, mai înțelegător, mai om.

Fiecare din noi iubim muzica, ne place cîntarea, ne însufleţim la auzul acordurilor ei. Prețuim toate artele, dar mi se pare că farmecul muzicii, dintre toate ne înalță mai sus sufletul, ne poartă pe cărări de ideal!

Cîntarea dă parcă aripi sufletului nostru. Muzica peste tot ne înveşmîntează în reculegere și dă vieții noastre elan, pătrundere, cutremurare, care poate naște marile hotărîri și uneori fapte eroice.

*

Mărturisitorii lui Hristos și ceata mucenicilor din toate veacurile mergeau la moarte, fie în arena circurilor romane, fie în alte împrejurări, cîntînd imne și psalmi de slavă lui Hristos-Dumnezeu. Cîntarea îi înfrățea pe toți, îi lega sufletește și le dădea tăria și forța sufletească de-a răbda pînă la sfîrșit și-a se încununa cu laurii nemuririi.

Despre muzica adevărată, sănătoasă, autentică, un poet a zis: că ea încîntă, dă tărie, siguranță, liniștire și dezleagă sufletul omenesc de lucrurile de jos.

Am putea spune că muzica, fie instrumentală, fie cîntată de voci omenești, are o putere tainică, aceea de-a reface sufletele abătute, de-a reînviora și-a trezi la înaltele lor îndatoriri conștiințele omenești.

Fiecare din noi va fi făcut o experiență personală în această privință.

Marele nostru poet Al. Vlahuță a spus despre forța cuvîntului rostit:

Ca-n bazme-i a cuvîntului putere
El lumi aevea-ți face din păreri
Și chip etern din clipa care piere
Și iarăși azi din ziua cea de eri.

El poate morții din mormînt să-i cheme
Sub vraja lui atotputernicești,
Străbați în orice loc și-n orice vreme
Și mii de feluri de vieți trăiești.

Minunate cuvinte și cutremurător tablou al forței pe care vraja cuvîntului măestrit o poate desfășura!

Dacă vorba rostită poate îndeplini asemenea fapte, apoi cu atît mai mult graiul muzicii, cîntarea în armonie, în acorduri și simfonii, care pune în lucrare elemente și mijloace multiple pentru a lucra asupra sensibilității și conștiinței sufletului omenesc.

Muzica în ceea ce ea are mai înalt, mai pur, mai măestrit, depășește condiția umană, trece în ideal, în sfere cosmice și-l înalță și pe om deasupra frămîntărilor mărunte ale vieții.

Religiile tuturor veacurilor au folosit cîntarea, ca mijlocul cel mai desăvîrșit de-a se preamări dumnezeirea.

În mod strălucit vedem acest lucru la vechii evrei. Marele templu din Ierusalim, ridicat de Solomon, era slujit de sute de preoți, care aduceau laudă lui Iehova, în cîntare cu voce, în glas de trîmbiță, de alăută, în psaltire și-n alte organe, chemînd toată suflarea, toată făptura să laude pe Domnul!

Chiar și atunci, cînd haldeii le-au dărîmat templul și-au dus poporul în robia babilonică, slujitorii lui Iehova și-au luat instrumentele de cîntat în deportare și-acolo cu lacrimi, întorși cu fața spre Ierusalim, lăudau în cîntare pe Dumnezeu.

În noua credință a lui Hristos, s-a continuat cu cîntarea Psalmilor, apoi pe rînd fură alcătuite imnele liturgice creștine, în care este preamărit Dumnezeu în Treime, apoi taina răscumpărării prin întruparea Fiului lui Dumnezeu în Iisus Hristos.

Răscumpăratu-ne-ai pe noi din blestemul legii
Cu scump sîngele tău
Pe cruce răstignindu-te
Cu sulița împungîndu-te
Nemurire ai dăruit oamenilor
Mîntuitorul nostru: Slavă Ție".

(Troparul patimilor)

Pe aceste teme liturgice fură creiate melodii variate, pline de frumusețe, care peste veacuri au consolat atîtea inimi și-au înălțat indivizi și popoare; au fortificat pe cei slabi, au oțelit voințe, au însufleţit nădejdi, au galvanizat conștiințe și peste tot au întărit pe oameni făcîndu-i apți pentru realizarea marilor țeluri ale existenței.

Adevăratul credincios iubește farmecul cîntării, dar, mai presus de aceasta, făurește din viața sa interioară un cîntec, o melodie.

Înaintea lui Dumnezeu și-n fața vieții, mai frumoasă și mai aleasă decît orice cîntare măiestrită este melodia care se revarsă necontenit dintr-o inimă curată, inimă iubitoare de pace, dintr-un suflet transfigurat, plin de vrednicie și de dragoste față de oameni, frații săi.

Frumusețea vieții în aceasta stă: să iubim armonia binelui, a adevărului, a muncii, a frumosului. Să iubim pe cei ce ne-nconjoară de la membrii familiei noastre și pînă la vecini și la orice om. Să iubim mult și curat!

Să iubim pe Dumnezeu, pe Domnul Iisus Hristos, pe Sfînta lui Maică, pururea Fecioară Maria, și pe toți Sfinții și atunci melodia care se va înălța din inimile noastre va întrece în frumusețe cele mai alese simfonii.

Prot. Gh. Secaș

In lumina unității poporului

Biserica „Sf. Nicolae" din Scheii Brașovului a contribuit la păstrarea și afirmarea unității poporului. Dacă s-a spus, cu drept cuvînt, că umbra lui Mircea cel Bătrîn stă la mănăstirea Cozia și duhul cel puternic al lui Ștefan cel Mare stă la mănăstirea Putna, apoi dorul de înfrățire al lui Mihai Viteazul stă aici la biserica Sf. Nicolae din Schei unde a făcut popas în drum spre Alba-Iulia, fiind întîmpinat de protopopul Mihai și cîștigat pentru pomelnicul ctitorilor. Sabia lui Mihai Viteazul a despicat pentru o clipă negura vremurilor, lăsînd să se vadă strana unde se roagă și crede un popor. Spre catapeteasma acestei biserici și-au înălțat capetele generației întregi cu același crez, cu aceeași rugă, cu același dor de înfrățire, cu aceeași lumină lăuntrică din care au izvorît atîtea fapte eroice.

Din flăcările unui rug aprins, s-a înălțat în incinta bisericii cea dintîi școală românească, care preciza unitatea, continuitatea, identitatea vieții românești, aceeași dincolo și dincoace de Carpați, una într-o mare și indestructibilă familie. Aici a făcut popas Diaconul Coresi, ctitorul limbii românești care a înțeles că:

Limba noastră
Românească
E o limpede fereastră
Către cer și către soare,
Este ușă-împărătească
De altare...
E jertfelnic, e pristol,
E simbol
De gîndire,
De iubire
Creștinească...".

Aici a predat la elevi Anton Pan, protopsaltul care a pus pe muzică versurile înaripate ale poetului: „Români din patru unghiuri, acum ori niciodată, uniți-vă-n cuget, uniți-vă-n simțiri", versuri care au fost cîntate la Rîmnicu Vîlcea, la solemnitatea organizată cu prilejul jurămîntului pe Constituția revoluționară. Conducătorul corului care a întonat-o fiind tot Anton Pan. Sub cupola acestei biserici se aud și astăzi cîntările lui Gheorghe Dima, care a fost acuzat că a compus cîntări iredentiste, pentru coruri bisericești și pentru care a fost întemnițat la Cluj vreme de trei ani. Aici au învățat țărani care nu s-au lepădat de plug și de brazdă, cum a fost Bucur Găitan din Satulung, care citea în limba latină pe autorii latini și care dintr-o strană de biserică și-a îngăduit a corecta latineasca profesorilor de latină, sau ca moș Nicolae Herlea, care, aflîndu-se printre cei trei sute de memorandiști împreună cu doctorul Ioan Rațiu, a rostit la Viena o cuvîntare începută în românește, continuată în nemțește și încheiată în latinește spre mirarea auditorilor.

Pe lespezile acestei biserici, Șaguna și-a plimbat toiagul, marele ierarh al Bisericii sale, despre care ziaristul maghiar Bekesi, vorbind în limba maghiară, a spus: Șaguna este un munte gigantic al cărui vîrf e acoperit de zăpadă, al cărui intern însă arde cu flăcări, nu cu flăcări pustiitoare ci cu flacăra iubirii, dătătoare de viață.

Alături de Șaguna, pictat pe zidul ctitoriei, stă mitropolitul Bălan, a cărui arhipăstorire s-a identificat cu marile năzuințe ale poporului nostru și cu biruințele lui după cum afirmă însuși Patriarhul României, Prea Fericitul Justinian.

Tot aici a poposit ca profesor și azi ca mitropolit al Ardealului, unul dintre cei mai de seamă redactori ai Telegrafului Român, foaia lui Șaguna, despre care Mihail Eminescu avea cuvinte de caldă apreciere. O adevărată școală era această gazetă care, în paginile sale, afirma că un popor trăiește numai pînă atunci, pînă cînd își cunoaște trecutul și este însufleţit pentru viitor.

Biserica Ortodoxă Română contribuie și astăzi la întărirea și afirmarea unității poporului nostru, la lupta lui pentru un viitor cît mai luminos, pentru înfrățirea și pacea lumii.

Prot. Șt. Tascianu

Cibinium 69

(Urmare din pag. 3)

deschise, în prezența organelor superioare locale, a invitaților și unui numeros public.

Încă în prima ediție a festivalului „Cibinium" de anul trecut s-a accentuat că această manifestație artistico-culturală este o continuare sau mai bine-zis o reluare a manifestărilor Astrei culturale din trecut.

Ca și ediția din anul trecut, „Cibinium 69" a însemnat o nouă afirmare a artei și a multilateralei puteri de creație a poporului nostru de pe aceste meleaguri străbune.

N.D.G.

Informații

— *Sîmbătă, 28 iunie 1969*, într-un cadru sărbătoresc deosebit, liceul „Gh. Lazăr" din Sibiu a găzduit pe foștii săi bacalaureați din 1929, serie bogată în personalități ilustre, care se revedea după 40 de ani de viață și activitate.

Potrivit datinei noastre creștinești, la ora 13 în Catedrala mitropolitană s-a oficiat un parastas pentru colegii și profesorii decedați. Parastasul a fost slujit de un sobor de preoți în frunte cu P. C. prof. Dr. Grigorie Marcu de la Institutul nostru Teologic Universitar din Sibiu, P. C. Sa făcînd parte din această serie, răspunsurile fiind date de corul restrîns al studenților teologi.

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu 44206

SIBIU

Biblioteca Orăşenească
"Stefan Gheorghiu"
str. Bariţiu 5
Sibiu

ANUL 117 Sibiu, 1—15 septembrie 1969

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Măreţele realizări ale Patriei noastre

Împlinirea unui sfert de veac de cînd poporul nostru a păşit pe făgaşul unor măreţe realizări a prilejuit importante şi diverse manifestări de bucurie şi subliniere a acestui eveniment. El a fost reliefat după cuviinţă şi pe plan bisericesc.

Pe această linie se înscrie şi „Cuvîntul la sărbătorirea celei de a 25-a aniversări e eliberării Patriei noastre" (23 August 1944—23 August 1969) al I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a fost citit în toate bisericile din Arhiepiscopia noastră, Duminică, 24 august a. c., după Sf. Liturghie. Ascultat cu deosebit interes de credincioşi, acest „Cuvînt" cuprinde un excurs în trecutul zbuciumat al poporului nostru, plin de lupte pentru dreptate socială, libertate naţională, unitate politică etc., dar mai ales un scurt şi cuprinzător bilanţ al „măreţelor realizări ale Patriei noastre" din ultimul pătrar de veac.

„Ceea ce au visat moşii şi strămoşii — spune Arhipăstorul nostru — şi mai mult decît au îndrăznit să viseze ei, pentru ceea ce au luptat şi s-au jertfit înaintaşii noştri este astăzi realitate vie". Eliberarea de la 23 August 1944 „a deschis zările unui veac nou de mari biruinţe în viaţa poporului nostru".

„Prin punerea la temelia vieţii celei noi a muncii libere şi creatoare, stăpîni în ţara lor fiind oamenii muncii, au fost scoase în lumină toate talentele, toate capacităţile, toate forţele din sînul poporului, au fost valorificate toate bogăţiile ţării pentru binele poporului şi astfel — prin munca însufleţită a tuturor, prin unitatea întregului popor — s-a făurit o Patrie liberă şi înfloritoare, una şi nedespărţită, o Patrie în necontenit progres".

Înfăptuirile acestea fără pereche şi de neconceput altădată, „ritmul acesta de dezvoltare a ţării noastre — cum potrivit subliniază „Cuvîntul" Înaltului nostru Ierarh — politica ei de pace şi înfrăţire cu toate popoarele au făcut ca poporul nostru, împreună cu Conducătorii lui înţelepţi, să fie preţuit pretutindeni ca un popor vrednic, luminat şi iubitor de pace şi progres". Ba mai mult, toate aceste măreţe realizări ale Patriei noastre fac ca în alte ţări să se vorbească adesea despre „miracolul românesc".

Bucuroşi de aceste înfăptuiri, precum şi de sprijinul şi conlucrarea „la istoricile împliniri ale poporului", „noi, ierarhii, clerul şi credincioşii Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu P. F. Patriarh Justinian — spune I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae în încheierea „Cuvîntului" prilejuit de 23 August 1969 — ca fii ai României Socialiste, înfrăţiţi cu slujitorii şi credincioşii celorlalte culte, în unitate indisolubilă cu poporul, ne simţim legaţi cu întreaga noastră fiinţă de Patria noastră, Patria moşilor şi strămoşilor noştri, Patrie care se înalţă, prin vrednicia fiilor ei, între ţările înaintate ale lumii şi ne angajăm să sprijinim cu şi mai multă însufleţire munca poporului nostru pentru propăşirea şi lupta lui pentru pace şi înfrăţirea între popoare".

Acest angajament este al nostru, al tuturor preoţilor şi credincioşilor Bisericii noastre, pe care l-am făcut acum, la acest luminos popas aniversar din viaţa nouă a Patriei noastre, de a o iubi mai mult şi a munci cu mai multă rîvnă la înflorirea şi înălţarea ei.

T.

Sf. Scriptură

Tipărirea unei noi ediţii a Bibliei sau Sf. Scripturi reprezintă un eveniment de seamă în viaţa duhovnicească a Bisericii Ortodoxe Române, un dar de mare preţ oferit fiilor credincioşi ai Bisericii noastre, din partea Prea Fericitului Părinte Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Apărută, aşa după cum s-a mai arătat într-un precedent articol în gazeta noastră, în editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă din Bucureşti, noua ediţie a Bibliei se prezintă în condiţii tehnice desăvîrşite, ca tipar, hîrtie şi format. Acest lucru este foarte îmbucurător! Cuvîntului lui Dumnezeu i s-a oferit o haină de mare praznic.

Acelaşi lucru îl putem spune şi cu privire la text, la limba şi versiunea românească a acestei ediţii. Găsim în paginile noii ediţii a Bibliei şi ceva din plăcuta mireazmă a limbii vechilor Cazanii, dar este redat în linie generală graiul românesc, vorbit şi înţeles pe toate plaiurile Patriei noastre.

Iată un exemplu: „Cînd faci bine, au nu-ţi este faţa senină? Iar de nu faci bine, păcatul bate la uşă şi caută să te tîrască, dar tu biruieşte-l"! *(Facere 4, 7).*

Am urmărit acest verset în versiunile mai multor limbi: franceză, germană, greacă şi în nici una nu este redat atît de frumos şi atît de înţeles. In versiunea Sf. Sinod din 1914 şi cea a lui Şaguna, nu poţi reţine nimic din acest verset. Nici francezul L. Segond, nici Crampon, nici versiunea celebră a lui Luther nu redă atît de limpede şi de sugestiv acest verset minunat din cartea Facerii.

Să luăm şi un verset din Noul Testament: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încît să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri" *(Matei 5, 16). Textul este redat corect după original, deci îmbunătăţit faţă de alte ediţii ale Bibliei, unde se spune, în partea doua a versetului: . . .„ca văzînd faptele voastre cele bune . . .". Consider că versiunea „încît să vadă faptele voastre cele bune", cum spune în original, este mai determinantă şi te îndeamnă la săvîrşirea faptelor bune.*

Biblia poate fi asemănată cu cerul înstelat, spre care căutînd într-o noapte fără lună, cu cît priveşti mai mult, cu atît mai multe stele descoperi!

Biblia este o carte inspirată de sus.

Biblia este lucrarea Dumnezeului celui viu! Fiecare literă a fost scrisă cu un deget atotputernic, fiecare cuvînt al ei a curs de pe veşnicile buze, fiecare zicere a fost alcătuită de Duhul Sfînt. Cu toate că Moise a fost întrebuinţat ca să scrie cu vorbe pline de foc istorisirile sale, cuvîntul său a fost purtat de Cel Atotputernic. De pe coardele harfei lui David se desprindeau fără îndoială psalmi melodioşi şi plini de dulceaţă, dar Dumnezeu era Acela care purta mîinile împăratului prooroc asupra coardelor vii şi pline de evlavie ale harfei sufletului său. La fel Solomon a cîntat cîntec măiestrit de dragoste şi rostit-a cuvinte de înţelepciune pline, dar Dumnezeu i-a încălzit inima şi limbii sale i-a împrumutat vorbirea măiestrită.

Glasul Bibliei este glasul lui Dumnezeu. Cuvintele Bibliei sînt cuvinte cereşti, cuvintele Celui etern, Celui nevăzut, cuvintele Atotputernicului Dumnezeu.

Biblia este o carte plină de putere şi izvor nesecat de credinţă!

Biblia este o comoară, o vistierie a Bisericii, de unde la vreme potrivită se pot scoate tot felul de comori duhovniceşti cum se spune la Matei 13, 52: „. . . Orice cărturar cu învăţătură despre împărăţia lui Dumnezeu este asemenea unui om gospodar care scoate din vistieria sa lucruri noi şi vechi".

De la Sf Ambrozie ne-a rămas acest îndemn: „Din ambele potire să bei, din al Vechiului şi al Noului Testament, pentru că din ambele bei pe Hristos. Bea pe Hristos că este viaţă; bea pe Hristos că este piatra care izvorăşte apă; bea pe Hristos că este izvorul vieţii; bea pe Hristos că este rîul a cărui vigoare înveseleşte împărăţia lui Dumnezeu"!

Într-adevăr, Iisus Hristos stăpîneşte în Biblie! In Vechiul Aşezămînt prin anticipaţie, dar plin „de har şi de adevăr" (Ioan 1, 14) în cel Nou. Da, Testamentul Nou este cartea pe care ne-a dăruit-o Dumnezeu despre Mîntuitorul Hristos.

*

„Am însăilat aceste gînduri despre Sf. Scriptură, copleşit de marea bucurie pe care mi-a prilejuit-o noua ediţie a Bibliei româneşti, ieşită la lumină cu aprobarea Sf. Sinod şi din dragostea şi purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian.

Ca preot slujitor la altar, ca păstor de suflete şi vestitor al cuvîntului Evangheliei, exprim pe lîngă marea bucurie şi mulţumire sufletească, recunoştinţa *inimii şi aleasa preţuire* pentru marele dar, *care s-a făcut credincioşilor Bisericii noastre prin noua* ediţie a Bibliei.

Să citim deci din ea, dar, mai presus de toate, să urmăm întru totul cuvîntul luminat şi mîntuitor al lui Dumnezeu cuprins în Sf. Scriptură şi tălmăcit nouă de Sf. Biserică.

Prot. Gh. Secaş

Momente și fapte din viața Maicii Domnului

Nu avem o istorie a vieții și faptelor Maicii Domnului. Din Sf. Scriptură nu cunoaștem decît foarte puține lucruri din viața Maicii Sfinte. Sînt mai ales momentele alese de Sfinții Evangheliști în legătură cu nașterea și cele în legătură cu patimile pe care ni le-au transmis. Nu cunoaștem cum s-a desfășurat în toată intimitatea ei viața Sf. Familii în căsuța din Nazaret și nu cunoaștem nici partea de contribuție a Maicii Domnului la lucrarea de propovăduire a Evangheliei, deși sîntem convinși că viața Maicii Domnului n-a putut fi străină de aceea a Fiului ei.

Paginile Sf. Evanghelii sînt destul de zgîrcite în a ne reda și relata evenimente și fapte din viața Maicii Domnului, deși, cele dintîi capitole din Evanghelia Sf. Luca n-au putut fi cunoscute decît de la Maica Domnului. Cine înafară de Sf. Fecioară putea să istorisească convorbirea avută cu îngerul Gavriil, sau cine cunoștea taina lui Zaharia și a Elisabetei, sau cine putea repeta cuvintele bătrînului Simeon, sau cine ne putea spune ceva despre îngrijorarea părinților din prilejul pierderii lui Iisus. Maica Domnului a trebuit să fie cea dintîi martoră a tuturor evenimentelor din viața lui Iisus, cea dintîi care va fi încercat să întocmească o cît de simplă istorisire a vieții și faptelor lui Iisus, ca una care a văzut de la început toate și a fost slujitoarea Cuvîntului (Luca 1, 1—2).

Din datele scripturistice și din scrierile Sf. Părinți ai Bisericii nu putem fixa cu certitudine locul unde s-a născut Maica Domnului. Nu cunoaștem nici satul nici orașul din Palestina în care să putem afla casa lui Ioachim și a Anei, și în care să putem spune că s-ar fi născut Maica Domnului. Se crede totuși că Maica Domnului s-ar fi născut la Ierusalim, unde Ioachim avea o casă cu două încăperi, o locuință provizorie. Se știe de tatăl Maicii Domnului că era păstor în sensul că avea la Ierusalim un ocol, în care păzea oile pentru jertfe și că alăturat acestui ocol își avea și căsuța unde locuia cu soția sa Ana, mai ales atunci cînd obligațiile slujbei îl sileau să petreacă la Ierusalim. Această casă era alăturată scăldătoarei de lîngă poarta oilor, numită Bethesda, cu cele cinci pridvoare.

Pe locul casei părintești a Sf. Fecioare Maria mai tîrziu s-a ridicat o biserică de către Sf. Elena, mama lui Constantin cel Mare. Despre această biserică amintește și Sf. Ioan Damaschinul și Sf. Sofronie, patriarhul Ierusalimului.

Evenimentul nașterii Maicii Domnului este cîntat și proslăvit de toți Sf. Părinți, deși nu avem nimic scris în Sf. pagini ale Evangheliilor despre acest eveniment. Unele amănunte le aflăm însă în scrierile apocrife.

Alt eveniment din viața Maicii Domnului este intrarea în biserică, eveniment despre care Sf. Evanghelii nu ne spun nimic. Și de data aceasta cărțile apocrife ne stau în ajutor. Sărbătoarea aceasta a fost înscrisă în calendar prin constituția lui Mihail Comnenul din anul 1166, după care dată devine o sărbătoare rînduită în cinstea Maicii Domnului. În Apus, această sărbătoare a fost sărbătorită mai întîi în anul 1372, după care dată devine sărbătoare și a Bisericii apusene.

Înafară de aceste fapte menționate numai în scrierile apocrife nu mai cunoaștem nimic din viața Maicii Domnului pînă în jurul vîrstei de 15 ani.

Cea dintîi indicație scripturistică în legătură cu Maica Domnului este aceea că locuia în Nazaretul Galileii, unde primește binevestirea îngerului (Luca 1, 26—38). Nu cunoaștem motivul pentru care Maica Domnului a mers să locuiască în Nazaret. Probabil că l-a urmat pe dreptul Iosif, protectorul ei, care își avea așezămîntul în Nazaret, unde, ascunzîndu-și originea lui de neam împărătesc, își deprindea meseria de lemnar. De altfel textul biblic confirmă această presupunere: „Iar în a șasea lună (de la conceperea Elisabetei, mama Sf. Ioan Botezătorul) a fost trimis îngerul Gavriil de Dumnezeu, într-o cetate din Galileia, al cărei nume era Nazaret, către o Fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David; iar numele fecioarei era Maria".

Cu toate că Nazaretul era un oraș ascuns între munți, fără istorie și fără să fie amintit în V. T., totuși, în itinerarii, valea Nazaretului este considerată ca locul cel mai încîntător din întreaga Palestină. Femeile sale sînt de o grație incomparabilă și frumusețea lor întrece pe aceea a fiicelor lui Iuda. Bogățiile sale în vin, miere, untdelemn și fructe îl pun alături de roditorul Egipt.

Constantin cel Mare a zidit o biserică pe locul unde Maica Domnului a primit binevestirea îngerului, biserică care cuprindea și peștera numită „Casa Mariei". O altă biserică mai veche, zidită probabil tot de Constantin cel Mare cuprindea și „Fîntîna Mariei", singurul izvor de apă naturală la care Maria se va fi coborît adeseori să ia apă.

Un al doilea moment pe care-l amintește Evanghelia este vizita la Sf. Elisabeta, mama Sf. Ioan Botezătorul (Luca 1, 39). Ținutul muntos despre care se vorbește și în care s-a născut Sf. Ioan se crede că ar fi Ain-Karim, o localitate la 7 km de Ierusalim. Drumul pretindea, dela Nazaret, o călătorie de cel puțin trei zile cu caravana.

Un moment care e cel mai important din viața Maicii Domnului e nașterea lui Iisus (Luca 2, 4—16). În momentul Nașterii o aflăm pe Maria din nou în Iudeea, la Betleem, o localitate așezată cam la 9 km spre sud de Ierusalim. Această localitate e vestită încă din V. Testament ca fiind patria împăratului David. Drumul pînă la Betleem a trebuit să dureze cam trei patru zile cu caravana (150 km de la Nazaret). Venind pentru recensămînt, n-a aflat casă unde să odihnească și să nască decît o peșteră, în afară de oraș, spre sud.

Cunoaștem din Sf. Evanghelii evenimentul Nașterii Mîntuitorului. Pe locul în care s-a născut Mîntuitorul, Constantin cel Mare a zidit o biserică cu cinci năvi, care cu toate transformările pe care le-a suferit în decursul veacurilor, mai stă și azi, fiind unica construcție palestiniană din epoca lui Constantin cel Mare. Sub altarul bisericii se cinstește și azi peștera care este considerată ca locul în care Maica Domnului a născut pe Fiul lui Dumnezeu.

La 40 de zile după naștere — conform prescriselor legii pentru curățenie — o aflăm pe Maria la Ierusalim, în templu, ca să pună pruncul înaintea Domnului. Acolo întîlnește pe dreptul Simeon și pe proorocița Ana. Bătrînul Simeon cu acest prilej îi spune Maicii sfinte cuvintele care-i vor sfîșia inima: „Iar prin sufletul tău va trece sabie" (Luca 2, 35).

După ce s-au sfîrșit toate cele prescrise de lege, s-au întors în Galileia, în Nazaret, orașul lor (Luca 2, 39).

După aceste evenimente, Sf. Evanghelist Matei ne istorisește fuga în Egipt (2, 13). Egiptul a fost întotdeauna locul de refugiu pentru toți evreii persecutați și alungați din țara lor. Drumul pînă în Egipt a trebuit să fie lung și greu (cam 350 km). Nici o tradiție nu ne spune ceva despre timpul șederii lor în Egipt. Știm numai că după moartea lui Irod se reîntorc în Nazaretul Galileii (Matei 2, 23).

Din cei treizeci de ani petrecuți de Iisus în casa părintească din Nazaret nu mai cunoaștem decît pierderea lui Iisus la vîrsta de 12 ani, cînd mama lui îndurerată îi vorbește. Părinții lui însă nu pricep cuvintele pe care El le spune lor cu această ocazie. Sf. Luca precizează întreaga gamă de gînduri și simțăminte ale Maicii Sfinte, cînd zice: „Iar mama lui păstra în inima ei toate aceste lucruri și cuvinte" (Luca 2, 51).

După ce au trecut anii de viață familială a lui Iisus în Nazaret, îl aflăm, împreună cu mama Sa, la nunta din Cana Galileii (Ioan 2, 1), unde la rugămintea Mamei Sale Iisus săvîrșește cea dintîi minune.

După nunta din Cana Galileii, Maica Domnului îl urmează pe Iisus în Capernaum (Ioan 2, 12), unde Mîntuitorul obișnuia să găzduiască (Matei 13, 1—16). Capernaumul, numit și „orașul lui Iisus" (Matei 9, 1), era un centru comercial așezat pe țărmul lacului Tiberiada și era un loc care oferea Mîntuitorului posibilitatea de a-și propovădui învățătura Sa. În acest oraș Maica Domnului a trebuit să coboare adesea spre a-și vedea Fiul.

În textele evanghelice nu aflăm prea multe date în legătură cu prezența Maicii Domnului în călătoriile apostolice ale Mîntuitorului. O singură dată Sf. Ioan ne vorbește despre o vizită pe care Maria o face lui Iisus într-o localitate neidentificată din Galileia.

Mîntuitorul încă vizitează pe Maica Sa de două ori în Nazaret (Ioan 1, 44 și Luca 4, 16). Vizitele acestea dovedesc iubirea cea mare pe care Mîntuitorul o purta Mamei Sale, iubire care nu s-a stins nici cu moartea Mîntuitorului pe cruce. În timpul patimilor o aflăm pe Maica Domnului în Ierusalim, la picioarele crucii (Ioan 19, 25). In ultimele clipe ale vieții Sale Mîntuitorul încredințează pe Maica Domnului Sfîntului Ioan. Maica Domnului a fost de față la răstignirea, la moartea și îngroparea Mîntuitorului. Deși cărțile sfinte nu ne spun nimic, presupunem totuși că — după înviere — Mîntuitorul s-a arătat întîi Mamei Sale.

Pentru ultima dată cărțile sfinte o mai amintesc pe Maica Domnului imediat după înălțarea lui Iisus la ceruri (F. Ap. 1, 14).

După înălțarea Mîntuitorului la ceruri, pînă la adormire, Maica Domnului a trăit fiind îngrijită de Sf. Ioan, care a primit-o în casa sa (Ioan 19, 27). Și fiindcă despre Sf. Ioan se știe că s-a dus în Efes, se crede că și Maica Domnului l-a urmat și că a murit acolo. În cărțile N. T. nu avem nici o însemnare în legătură cu adormirea Maicii Domnului. În Mineiul lunii August, la ziua 15, ni se dau unele amănunte în legătură cu adormirea Maicii Domnului, amănunte luate din cărțile apocrife.

Puține sînt datele scripturistice referitoare la viața Maicii Domnului. Acelea însă pe care le avem ne sînt foarte prețioase. Din ele cunoaștem totuși momentele cele mai importante din viața Maicii Domnului. Viața ei a fost mereu alăturea de aceea a Fiului său. Maica Domnului a fost aurora care a făcut să răsară lumina Soarelui, a acelui Soare care nu cunoaște răsărit și nici asfințit, Soarele dreptății care a strălucit peste oameni ziua mîntuirii și a păcii.

Al. Moisiu

Gînduri despre sfînta cruce

Praznicul Înălțării sfintei cruci, sărbătorit în fiecare an la 14 septembrie, ne dă prilej să vorbim iarăși despre sfînta cruce. Dar vorbirea despre cruce înseamnă însăși vorbirea despre Domnul nostru Iisus Hristos, care, de bună voie și pentru a noastră mîntuire, a primit moarte pe cruce.

Nimeni nu poate despărți pe Hristos de cruce și pe aceasta de Hristos. Adorarea lui Hristos aduce cu sine cinstirea crucii și venerarea acesteia duce la adorarea lui Hristos.

Semnul sfintei cruci, semn de ocară odinioară, a devenit sfînt și „dătător de viață" prin jertfa pe care a adus-o Mîntuitorul prin ea.

Sfînta Scriptură nu cunoaște pe Hristos fără jertfa de pe cruce. Sfinții Apostoli, propovăduind lumii pe Mîntuitorul, au pus în centrul predicării lor pe Hristos cel răstignit și înviat.

Dumnezeu a ales calea ca Unul născut Fiul Său să primească moarte pe cruce ca să-și arate marea și negrăita Lui iubire de oameni.

De atunci, noi creștinii ortodocși cinstim semnul sfintei cruci, ne însemnăm cu sfînta cruce, îl așezăm la răspîntii de drum, pe acoperișul caselor și la căpătîiul celor adormiți, o mărturisim și o vestim ca pe semnul prin care s-a săvîrșit împăcarea noastră cu Dumnezeu.

Așa ne învață însuși cuvîntul Scripturii. Sf. Apostol Pavel ne spune că Mîntuitorul a suferit moarte pe cruce *„ca să-i împace într-un singur trup, prin cruce, omorînd prin ea, vrăjmășia"* (Efeseni 2, 16).

Așadar, din semn de ocară, crucea a devenit semn de împăcare cu Dumnezeu. De aceea Sf. Apostol Pavel dorea fierbinte să înceteze „smînteala crucii" (Gal. 5, 11).

Mi-ai spus într-o zi, frate creștine, că ai crucea în inimă și că ea are numai un înțeles spiritual. Și m-am bucurat dacă o cinstești în inima ta și dacă îi înțelegi rostul spiritual.

Iar dacă crucea are numai un înțeles spiritual, dacă ea ne aduce aminte numai despre suferința sufletească a Domnului, de ce această suferință nu s-a oprit în grădina Ghetsimani, cînd Domnul a văzut paharul morții și a zis: „Doamne, facă-se voia Ta"? De ce a fost de lipsă de suferința trupească pe lemnul crucii, înfipt pe dealul Golgotei, de ce numai după împlinirea acesteia a rostit Iisus cuvîntul: „Săvîrșitu-s-a"?

Iată dar că nu e de ajuns să te oprești la înțelesul spiritual al crucii, ci este de lipsă să te apropii cu evlavie de semnul ei, să o cinstești, ca pe semnul primit de bună voie de Domnul pentru mîntuirea lumii.

Dumnezeu a creat lumea cu cuvîntul Său, dar a mîntuit-o prin jertfa de pe cruce a unuia născut Fiului Său.

M-am bucurat cînd mi-ai spus că Dumnezeu ți-a dat darul înțelegerii Sfintei Scripturi și că te mîntuiești citind acest cuvînt dumnezeiesc și împlinindu-l pe el. Dar, nu vorbește Scriptura despre darurile jertfei de pe cruce? Nu este arătat în Sf. Scriptură, în diferite chipuri, acest semn purtător de har?

Sf. Evanghelist Ioan ne spune: „După cum Moisi a înălțat șarpele în pustie, așa trebuie să se înalțe Fiul Omului, ca oricine care crede într-însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică" (Ioan 3, 14—15).

Dacă Dumnezeu a dat șarpelui de aramă, ridicat de Moisi în pustie, puterea de a vindeca pe

(Continuare în pag. 4)

Din stăruința ortodoxă pentru pace

A fi „făcător de pace", în sens larg și restrîns, este pentru un creștin ortodox, ca în genere pentru orice creștin și om conștient, o obligație serioasă, urgentă și concretă și nu numai o dorință, o perspectivă.

De aceea în Epistolele pastorale de Sf. Paști ale anului 1969, Inalții ierarhi, membri ai Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, au lansat apeluri duhovnicești către credincioșii români, îndemnîndu-i stăruitor ca în continua lor înnoire sufletească să nu piardă din vedere zidirea bunei înțelegeri în jurul lor, ca să se lărgească apoi prin pacea poporului la toată lumea. Aceasta pentru motivul, că împăcarea creștinului cu Dumnezeu nu poate să meargă pe altă cale decît pe aceea a împăcării cu semenii.

Cu aceste convingeri în suflet, au vestit cuvîntul ortodox al păcii toți delegații Patriarhiei Române la variatele conferințe și întruniri intercreștine, dintre care menționăm îndeosebi: vizita Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Ardealului în Austria, și apoi prezența Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei la ședința prezidiului Conferinței bisericilor europene — Mișcarea Nyborg, de la Madrid, din aprilie 1969. La acea întrunire tema centrală era: „Slujitorii lui Dumnezeu sînt și slujitori ai omului".

Un alt prilej de vestire ortodoxă a păcii între popoare l-a constituit aniversarea a 20 de ani de la înființarea Consiliului Mondial al Păcii. Sesiunea a avut loc la Berlin-R.D.G., în zilele de 21—24 iunie 1969, participînd la ea 56 de asociații internaționale și 320 naționale pentru pace din întreaga lume. Printre cei 1.100 participanți erau delegați ortodocși, catolici, protestanți și alții. Tema principală s-a referit la: Asigurarea păcii și stingerea focarelor războinice din lume.

Cu acest prilej, la Institutul ecumenist de la Bossey, din Elveția, unde directorul prof. N. Nissiotis organizează cursuri despre Ortodoxie, s-a constatat că dialogul între Biserică și Lume nu este încă limpezit în Apus, așa că se cere ca pe viitor acest dialog să fie concret și constructiv, și mai puțin purtat „între surzi". Pentru un astfel de dialog constructiv se declară numeroasele asociațiuni apusene, printre care indicăm de pildă: Federația mondialistă (Paris), Internaționala contra războiului (S.U.A.), Esperantiștii pentru pace (Belgia), Căutătorii păcii și Confederația internațională pentru dezarmare și pace (Anglia), Asociațiile pacifiste din Apus, Universitatea în căutarea păcii (Viena), Lumea fără bombe (India), Mișcarea Hiroșima (Japonia) și noua mișcare a „Viitorologiei", cu revista: Futurum (R.F.G.), care caută să studieze viitorul omenirii, pentru a-l feri de război; este o asociație care se alătură mișcărilor de „irenologie" și „polemologie", ocupate cu studiul mijloacelor de asigurare a păcii mondiale.

În această atmosferă a avut loc la Mănăstirea Zagorsk, din Patriarhia Rusă, în zilele de 1—5 iulie a.c., Conferința tuturor religiilor din Uniunea Sovietică, cu participanți din întreaga lume, cerînd în Apelul său: mobilizarea tuturor credincioșilor de orice credință religioasă spre a stărui pentru asigurarea înțelegerii între oameni și popoare și a stingerii focarelor incendiare, care periclitează liniștea mondială.

In adevăr, de această liniște mondială, de colaborare, are lumea nevoie cînd se realizează „saltul cosmic în lună" și aselenizarea primilor cosmonauți, la 20 iulie 1969. Acest fapt epocal este totodată și un semnal, că „omul muncii" cînd s-a hotărît să pătrundă în cosmos, trebuie totodată să fie și „omul păcii", așa precum se află în inscripția de pe fanionul lăsat de cosmonauți pe lună, și care sună: „am venit în spirit de pace pentru întreaga omenire".

De aceea la centrul valdens ecumenist de la Agape, din Italia, din iulie 1969, au fost dezbătute, și cu participare de delegați ortodocși, temele despre: Creștinismul și slujirea lui pentru lume, și Dreptatea și pacea în conștiința creștină actuală. Cu acest prilej s-a accentuat că îndemnul la război, exprimat prin militarism, revanșism, imperialism și alte acțiuni, ca războiul rece, este un păcat în fața Mîntuitorului, așa că el trebuie respins prin noianul de virtuți creștine între care se cuprinde dragostea de semen, ajutorarea, prietenia, colaborarea, înțelegerea și stăruința pentru pace.

In acest sens a și cuvîntat Înalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului la întrunirea de la Zagorsk, și Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Iustin a dus cuvîntul Ortodoxiei pașnice la ședința Comitetului central al Consiliului ecumenic al bisericilor de la Geneva, care s-a ținut la Canterbury în Anglia, în zilele de 12—22 august a.c., pentru că Biserica are datoria să slujească omenirea în vederea mijlocirii harurilor mîntuitoare ale Sf. Treimi și în consecință în vederea asigurării păcii între oameni în lume, pentru a alunga din mijlocul lor suferințele și lipsurile, cauzate de interesele unei minorități profitoare.

Cu această temă s-a ocupat și Conferința a treia africană ecumenică de la Abidjan, din statul Coasta de Fildeș, din zilele de 1—12 septembrie 1969, participînd la ea, pe lîngă delegații bisericilor locale africane din 27 de state, încă și reprezentanții Bisericii Ortodoxe, precum și ai Bisericilor vechi orientale, coptică și etiopiană.

Astfel reprezentanții ortodocși vestesc pretutindeni solia păcii, lansată de însuși Fiul lui Dumnezeu, Mîntuitorul Iisus Hristos, cu rugarea rostită de Sf. Apostol Pavel, ca: Dumnezeul nădejdii să-i umple pe toți de toată bucuria și pacea (Rom. 15, 13).

Prof. M. Șesan

Biserica din Țara Românească în timpul domniei lui Matei Basarab

— Mitropoliții Teofil și Ștefan —

După mai multe domnii scurte și neînsemnate, scaunul Țării Românești a fost ocupat de pașnicul și înțeleptul Matei Basarab (1632—54). În timpul său și Biserica a desfășurat o activitate deosebit de rodnică, așa cum nu mai cunoscuse de mult timp.

După mitropolitul Eftimie, scaunul de mitropolit al Ungrovlahiei a fost ocupat de grecul *Luca din Cipru* (1603—29), fost episcop de Buzău (1581—1603), om de încredere al lui Mihai Viteazul, care l-a trimis în solie la principele Sigismund Báthory al Transilvaniei, în 1595 și la țarul Teodor Ivanovici al Rusiei, în 1597. Era un caligraf iscusit, păstrîndu-se de la el cîteva manuscrise grecești. În timpul arhipăstoririi sale s-a întărit mult elementul grecesc din țară, prin diferite închinări de mănăstiri la Locurile Sfinte și prin venirea la noi a numeroși vlădici, egumeni și călugări greci, între care și renumitul patriarh de Alexandria și Constantinopol, Chiril Lucaris, fapte care au provocat împotrivirea românilor în mai multe rînduri. Mitropolitul Luca a murit în 1629, fiind înmormîntat la mănăstirea Izvorani (jud. Buzău), ctitoria sa.

Dintre urmașii săi amintim pe mitropolitul *Teofil* (1636—48), omul de încredere al lui Matei Basarab. Acesta fusese egumen la Bistrița în Oltenia și apoi episcop al Rîmnicului (1619—36). A jucat și un însemnat rol politic, fiind trimis de domnul său în fruntea unei solii la principele Transilvaniei Gheorghe Rákoczy I, la Alba Iulia, în 1640. Dar ceea ce îl ridică mai mult pe mitropolitul Teofil în fața noastră este activitatea sa culturală. Se știe că în Țara Românească nu se mai poate vorbi de o activitate tipografică de pe la mijlocul secolului al XVI-lea. Ea a fost reluată abia acum, prin strădaniile lui Matei Basarab și ale mitropolitului său Teofil. Trebuie remarcat și faptul că sub ei se tipăresc primele cărți românești în Muntenia.

Pentru că în acel timp pe scaunul mitropolitan al Kievului stătea românul Petru Movilă, fiul fostului domn Simion Movilă, Matei Basarab s-a adresat acestuia, cerîndu-i o tipografie. Mitropolitul kievean i-a îndeplinit dorința, trimițîndu-i o tiparniță completă, împreună cu cîțiva tipografi, în frunte cu Timotei Alexandrovici Verbițki, fostul conducător al tipografiei din Lavra Pecersca de la Kiev. Acesta a stat în Țara Românească pînă prin anul 1642, cînd aflăm în locul lui pe Ivan Kunotovici, fostul conducător al tipografiei Frăției Ortodoxe din Liov, aflată tot sub îndrumarea lui Petru Movilă.

Tipografia a fost așezată în mănăstirea de la Cîmpulung, în 1635, și pusă sub conducerea lui Verbițki. S-au tipărit aici trei cărți slavonești (*Molitvelnic* 1635, *Antologhion* 1643 și *Psaltire* 1650) și una românească: *Învățături preste toate zilele*, 1642, tradusă din greceşte de ieromonahul Melchisedec, egumenul mănăstirii.

În 1637 aflăm o a doua tipografie, la mănăstirea Govora, în Oltenia, unde s-au tipărit mai multe cărți în românește și slavonește. După cîteva cărți slave, apărute între 1637—39, amintim *Pravila de la Govora* sau *Pravila cea mică*, apărută în 1640, prin osteneala lui Meletie Macedoneanul, egumenul mănăstirii, prima carte tipărită în românește în Muntenia. A fost tradusă din slavonește de călugărul Mihail Moxa sau Moxalie de la mănăstirea Bistrița, care a scris și un cronograf, adică o istorie a lumii în anul 1620. Pravila se bazează pe o compilație de legiuiri canonice și civile, aflate într-un manuscris slavon din țară, iar introducerea a fost tradusă după a Nomocanonului tipărit de Petru Movilă la Kiev, în 1629. „Predoslovia" era semnată de mitropolitul Teofil.

Cartea răspundea unei nevoi a preoților, care, în îndeplinirea îndatoririlor lor de duhovnici, simțeau trebuința unor îndrumări limpezi pentru darea canonului. În acele timpuri preotul avea și dreptul de a judeca și pedepsi pe credincioșii lui pentru unele abateri, de aceea avea nevoie de această carte de legi. Trebuie să arătăm că o parte din tirajul cărții era destinat pentru Transilvania, avînd pe foaia de titlu, în locul numelui mitropolitului Teofil, pe acela al mitropolitului Ghenadie al Ardealului. Și din acest fapt se vede că exista o unitate sufletească între români, în ciuda granițelor care-i despărțeau.

În 1640 a ieșit de sub tipar, tot la Govora, un *Ceaslov* românesc, prima carte de cult românească în Muntenia, iar în 1642 s-a început tipărirea cărții întitulată: *Evanghelie învățătoare sau Cazanie*. Era tradusă din limba rusă „cu osteneala și izvodirea" ieromonahului Silvestru, avînd și ajutorul învățatului boier Udriște Năsturel, cumnatul domnului, care semna și o prefață.

De la Govora tipografia a fost mutată la mănăstirea Dealu, deci în apropiere de scaunul domnesc și de cel mitropolitan. Prima carte tipărită aici era tot o *Evanghelie învățătoare*, care nu era altceva decît o retipărire a celei de la Govora pînă la pag. 404, de unde începeau alte cazanii. Tipărirea s-a făcut sub îndrumarea egumenului Meletie Macedoneanul. Tot aici a apărut, în 1647, cunoscuta lucrare a lui Thomas a Kempis *Urmarea lui Hristos*, în slavonește, în traducerea lui Udriște Năsturel. Prefața — semnată de el — era închinată mitropolitului Varlaam al Moldovei. Cartea s-a bucurat de o largă răspîndire mai ales la popoarele slave.

Acestea sînt lucrările tipărite sub mitropolitul Teofil, între care cinci erau în românește. Deci, el poate fi socotit ca unul din începătorii culturii românești.

Mitropolitul Teofil a murit la începutul anului 1648. În locul său a fost ales ca mitropolit ieromonahul *Ștefan*, egumenul mănăstirii Tismana, originar din satul Costești (j. Vîlcea). În 1653 a fost îndepărtat din scaun de Matei Basarab și înlocuit cu *Ignatie Sîrbul*, episcopul Rîmnicului. Acesta a fost trimis în mai multe rînduri în solie la principii Transilvaniei. În 1655 mitropolitul *Ștefan* a fost reabilitat și așezat din nou în scaun, păstorind pînă la moartea sa, în 1668.

Ca mitropolit, Ștefan a desfășurat o intensă activitate culturală susținînd curentul românesc, față de cel slavon. Sub el tipografia a lucrat la Tîrgoviște, unde, pe lîngă un *Liturghier (Slujebnic)* în 1646 și un *Triod-Penticostar* în 1649, amîndouă în slavonește, a tipărit și cîteva cărți slavo-române și românești. Astfel, în 1650 s-a tipărit *Pogrebania preoților mireni și a diaconilor*, sub îndrumarea unui diacon Mihai, avînd tipicul în românește și rugăciunile în slavonește. În 1651 a apărut car-

(Continuare în pag. 4)

Biserica din Ţara Românească...

(Urmare din pag. 3)

tea numită *Mistirio sau Sacrament*, tălmăcită de mitropolit, care cuprindea rînduiala şi o învăţătură despre primele două Taine: Botezul şi Mirungerea. Tipicul şi învăţătura erau în româneşte, iar slujba în slavoneşte. În 1652 s-a tipărit *Tîrnosania*, adică slujba sfinţirii bisericii, lucrare de care se simţea acum nevoia, din cauza numărului mare de biserici ridicate în timpul lui Matei Basarab. Şi aceasta avea tipicul în româneşte, iar slujba în slavoneşte.

Dar cea mai importantă lucrare apărută sub mitropolitul Ştefan a fost *Indreptarea legii sau Pravila cea mare*. A apărut tot la Tîrgovişte, în 1652. Era o nouă carte de legi, cu peste 800 de pagini, tălmăcită din greceşte, la îndemnul mitropolitului Ştefan, de către monahul Daniil Panoneanul originar din Transilvania, cu ajutorul dascălilor greci Paisie Ligaridis şi Evghenie Patritzis. Cuprindea diferite prelucrări din legislaţia bizantină, precum şi canoanele Sfinţilor Apostoli, ale sinoadelor ecumenice şi ale Sfinţilor Părinţi.

Din cele arătate reiese că numai o mică parte din aceste tipărituri erau în româneşte. Se vede că introducerea cărţii româneşti întîmpina încă greutăţi. Dar schimbarea limbii de cult nu era tocmai uşoară şi nu se putea îndeplini deodată, fiind că nu erau nici cărţi de slujbă româneşti în manuscris şi apoi introducerea limbii naţionale în cult ar fi fost considerată de unii ca o alunecare în erezie, mai ales că în Transilvania vecină calvinismul ducea o propagandă activă printre români. Dar, pe de altă parte, cunoaşterea limbii slave era acum tot mai anevoioasă, iar cultura slavă la noi nu mai avea prea mulţi reprezentanţi. Nici preoţii nu mai înţelegeau limba în care trebuia să slujească, potrivit unei tradiţii adînc înrădăcinate. Această situaţie îngrijorătoare a determinat pe mitropolitul Ştefan să tipărească acele cărţi bilingve, adică să împace tradiţia, dar în acelaşi timp să poată fi de folos şi preoţilor, tălmăcind rînduielile de tipic din slavoneşte în româneşte. Acesta a fost marele merit al mitropolitului Ştefan: de a deschide larg poarta pentru pătrunderea limbii româneşti în biserică.

În ce priveşte arta bisericească în timpul lui Matei Basarab, trebuie să reţinem că, alături de Ştefan cel Mare, el este cel mai mare ctitor de biserici din trecutul nostru. Se cunosc pînă acum 38 de mănăstiri şi biserici ridicate de el. De aceea scria Radu Popescu în Cronica sa: „Matei, viind în scaun, altă grijă nu avea, ci făcea mănăstiri pretutindeni şi biserici întru lauda lui Dumnezeu, cari se văd pînă acum. Că pînă la acest domn puţine zidiri au făcut domnii cei mai dinainte; iar Matei Vodă au înfrumuseţat ţara cu tot fealiul de zidiri: mănăstiri, bisearici, case domneşti, care să pomenesc şi pînă astăzi". Astfel, el a clădit mănăstirile: Arnota, lăcaşul său de îngropare, Sadova (1633), Slobozia, Căldăruşani (1638), Strehaia (1645), Plătăreşti (1646), Măxineni, Brebu. A prefăcut bisericile de la mănăstirile Negru Vodă din Cîmpulung şi Plumbuita din Bucureşti şi de la Episcopia din Buzău. A zidit apoi bisericile Sărindar şi Sf. Apostoli Petru şi Pavel din Bucureşti, două biserici cu hramul Sf. Nicolae din Tîrgovişte, biserica Sf. Dumitru din Craiova, precum şi alte biserici din diferite sate. În afara hotarelor ţării a ridicat mănăstirea Soveja, în Moldova (în urma împăcării cu Vasile Lupu în 1645), biserica din Porceşti lîngă Sibiu în 1653 şi bisericile din Şiştov şi Vidin în Bulgaria. Bine înţeles, domnul a înzestrat toate ctitoriile sale cu odoare, veşminte şi moşii. Nenumărate danii a făcut şi mănăstirilor din Muntele Athos.

În privinţa stilului, bisericile înălţate în acest timp urmează în general stilurile arhitectonice din trecut (bizantin şi sîrbesc). Apar însă şi diferite tipuri noi, dovedind prin aceasta că meşterii constructori din acel timp aveau multă imaginaţie şi mult simţ artistic.

Deci, în timpul lui Matei Basarab viaţa bisericească a fost în plină dezvoltare, tipărindu-se cărţi de cult, de învăţătură şi de legi sau zidindu-se biserici şi mănăstiri şi refăcînd pe cele vechi. Ceea ce merită să fie reţinut este strădania mitropoliţilor Teofil şi Ştefan de a introduce pe încetul limba română în biserică. *Mircea Păcurariu*

Gînduri despre sfînta cruce

(Urmare din pag. 2)

cei ce se uitau la el, de muşcăturile şerpilor veninoşi şi de „a da viaţă" (Numeri 21, 4—9), de ce te îndoieşti că sfînta cruce ar avea harul să izbăvească pe cei ce privesc cu drag la ea şi se închină ei.

Ori ai uitat de toiagul cu care Moisi a despărţit Marea Roşie, făcînd semnul sfintei cruci şi a trecut poporul ca pe uscat prin adîncul mării?

Privirea la sfînta cruce ne duce la privirea însăşi a lui Hristos. Ea nu ne desparte de Domnul, ci ne uneşte cu El şi ne arată dragostea lui Dumnezeu. *„Că Dumnezeu aşa a iubit lumea, încît a dat pe Fiul său Unul născut, pentru ca oricine care crede într-însul să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică"* (Ioan 3, 15).

De ce să ocolim semnul sfintei cruci, cînd el s-a arătat de atîtea ori purtător de har? Cînd pe el l-a ales Fiul lui Dumnezeu altar al jertfei Sale preacurate? Se poate oare despărţi altarul de dar?

Căci iată ce spune Sf. Scriptură: *„Iar cînd va veni ziua aceea (a arătării Domnului în slavă, ca să judece vii şi morţii), atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului şi se vor bate în piept toate neamurile pămîntului şi vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere şi cu mărire multă"* (Matei 24, 30).

Vezi, dar, că şi la a doua venire a Domnului, întru slavă, se va arăta semnul Crucii. Căci ce altceva este semnul Fiului Omului, decît sfînta cruce? Prin aceasta se vor arăta mincinoşi cei ce zic că sînt Hristoşi, sau că cred în El, dar nu au semnul sfintei cruci.

Acum, după ce am auzit atîtea mărturii din Sf. Scriptură despre sfînta cruce, este vremea să alergăm înaintea ei şi împreună cu Biserica să zicem: *„Crucii Tale ne închinăm Stăpîne şi sfînta învierea Ta o cîntăm şi o mărim"*.

Prot. V. Coman

Fericirile

Fericirea întîia

„Fericiţi cei săraci cu duhul, că a acelora este împărăţia cerurilor". Săraci cu duhul? Iată piatra de care se poticnesc mulţi. „Săraci cu duhul", zic unii, sînt cei simpli, cei reduşi mintal, cei proşti. Să încercăm deci să lămurim ce înseamnă „a fi sărac cu duhul" şi ce e „împărăţia cerurilor".

Pentru aceasta înlocuim cuvîntul „sărac" cu cuvîntul „lipsit" şi cînd spunem acest cuvînt avem în vedere omul incapabil de muncă, bolnav, infirm etc., care nu are pe nimeni şi nici o cale firească spre a-şi cîştiga cele necesare vieţii. Ce face acest om? Se adresează unuia şi altuia, despre care presupune că-i poate împlini lipsa. E aşadar *conştient că-i lipseşte ceva* şi că trebuie să încerce totul spre a dobîndi ce nu are.

La fel cel *sărac cu duhul* este conştient de unele goluri sufleteşti, pe care doreşte cu tot dinadinsul să şi le umple. E conştient, bunăoară, că ştie multe, dar e dator şi vrea să ştie şi mai multe; ştie că e religios, dar nu deajuns; într-un cuvînt un astfel de om are conştiinţa nedesăvîrşirii sale şi doreşte şi se străduieşte să fie cît mai drept, mai bun, mai înţelept etc. Ce va face? Va cere şi va primi sfat şi povaţă de la cei pe care îi crede mai procopsiţi ca el, mai superiori sufleteşte, mai virtuoşi. Va căuta să-şi împlinească presupusele sau realele lipsuri, răsfoind cărţi, ascultînd cursuri, conferinţe, predici, rugîndu-se. În cele religioase e omul, despre care psalmistul spune că bucuria lui e legea Domnului şi la legea Lui cugetă şi ziua şi noaptea (Ps. 1). Prin urmare săracul cu duhul e tocmai contrarul celui redus la minte. Săracul cu duhul a ales calea cea strîmtă şi urcuş greu, pe care puţini apucă, dar care duce la viaţă (Matei 7, 12).

Care e urmarea, răsplata acestei nevoinţe? Urmarea unei asemenea strădanii este o stare sufletească plină de fiorul dulce şi sfînt al dragostei de viaţă creştinească, e arvuna vieţii veşnice pe care o vor dobîndi întru totul cei ce umblă pe o asemenea cale, cum făgăduieşte Mîntuitorul Iisus Hristos.

Sfînta Scriptură în capitolul al doilea al Facerii ne spune, că după zidire Dumnezeu a zis: „Să facem (şi) om după *chipul* şi *asemănarea* noastră" (Facere 2, 26). După ce lutului i-a dat suflarea vieţii a zis: „Iată om după chipul nostru". N-a mai zis: „Şi după asemănarea noastră" (Facere 2, 27). I-a dăruit deci chipul, dar asemănarea a lăsat-o pe seama omului; să şi-o cîştige prin truda sa şi ajutorul Părintelui ceresc. Care e însă chipul lui Dumnezeu în om? La nici un caz nu e trupul, oricît de arătos ar fi el. Atunci care e? *Sufletul*, care are aceeaşi „substanţă", e duh, cum duh este Dumnezeu, şi are aceleaşi însuşiri, însă în măsură redusă (de aceea e doar numai chip); adică mai pe înţeles omenesc; are putere de a *cugeta*, de a *simţi* şi *de a voi* şi *făptui*. Cugetînd (gîndind) simţind, voind şi făptuind după voia cea sfîntă a Tatălui ceresc, creştinul deci este obligat să-şi agonisească *asemănarea* cu ziditorul nostru adică sfinţirea vieţii. „Căci Dumnezeu nu ne-a chemat la curăţire, ci la sfinţenie" (I Tes. 4, 7).

Că acesta e înţelesul fericirii întîi; că aceasta a vrut-o şi o vrea Mîntuitorul de la noi, o putem cunoaşte şi din cuvintele cu care Domnul încheie capitolul întîi din „Predica de pe Munte": *„Fiţi desăvîrşiţi (perfecţi) precum Tatăl vostru cel din ceruri desăvîrşit este"* (Matei 5, 48).

Aşadar, cel cu rîvnă neobosită pentru desăvîrşirea minţii, a inimii şi a voinţei în sensul Sf. Evanghelii e săracul cu duhul, cel care tinde spre a dobîndi asemănarea cu Tatăl cel atotsfînt şi bun şi drept, care, în felul acesta, îşi pregăteşte calea spre a deveni cetăţean al împărăţiei lui Dumnezeu.

Gh. Maior

Informaţii

— Duminică, 10 august 1969, în capitală a fost inaugurată „Expoziţia Realizărilor Economiei Naţionale — România 1969". Prilejuită de glorioasa aniversare a 25 de ani de la eliberarea Patriei, această Expoziţie reprezintă cea mai mare manifestare de acest gen pe care ţara noastră a cunoscut-o vreodată.

Ocupînd un spaţiu de aproximativ 72.000 mp, de două ori mai întinsă decît cea din 1964, şi avînd peste 60.000 exponate, impresionanta expoziţie „România 1969" constituie — cum potrivit s-a arătat cu prilejul inaugurării — „o expresie grăitoare a muncii depuse de poporul român pentru înfăptuirea progresului şi bunăstării, o manifestare a aspiraţiilor României socialiste spre colaborare cu toate statele şi popoarele lumii".

Expoziţii cu caracter economic, ocazionate de acelaşi eveniment aniversar, au fost organizate şi pe plan judeţean. Astfel, în cursul lunii august a. c., în plin centru al oraşului Sibiu a funcţionat o asemenea interesantă şi reuşită expoziţie. Erau prezente cele mai importante întreprinderi industriale din oraşul şi judeţul Sibiu, cu o foarte variată gamă de produse, prezentate într-un mod cît se poate de atrăgător. „Expo 69", cum a fost intitulată expoziţia, ne-a făcut să ne dăm seama de avîntul industrial pe care l-a cunoscut şi judeţul Sibiu în aceşti ani, de aportul important pe care el îl aduce la activitatea generală economică a ţării.

Cu această ocazie am luat cunoştinţă că în judeţul Sibiu funcţionează 55 întreprinderi republicane, 4 întreprinderi de interes local, 12 cooperative meşteşugăreşti etc., că produsele industriale ale judeţului Sibiu se exportă în 32 de ţări ş.a.m.d.

— Marţi, 12 august 1969, Centrul nostru Arhiepiscopesc din Sibiu a fost vizitat de Î. P. S. Paavali, Arhiepiscopul Bisericii Ortodoxe Finlandeze, care era însoţit de corul catedralei ortodoxe din Helsinki. Î. P. S. Sa a vizitat Sibiul şi anul trecut, cînd a fost oaspetele Sf. Patriarhii, cu prilejul împlinirii a 20 de ani de la întronizarea P. F. Patriarh Justinian.

Cu prilejul acestei ultime vizite, la primire s-au rostit cuvîntări de către Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae şi Î. P. S. Arhiepiscop Paavali, în care s-a subliniat faptul că aceste vizite contribuie la cunoaşterea reciprocă, la adîncirea colaborării dintre Bisericile noastre şi dintre popoarele român şi cel finlandez.

— În zilele de 1—3 septembrie 1969, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a avut ca oaspeţi o delegaţie a Bisericii Ortodoxe Franceze, formată din P. S. Episcop Jean de Saint-Denis, pr. Gilles Hardy, vicar general, arhid. Jean-Pierre Pahud şi d-na Yvonne Winnaert de la Institutul Saint-Denis din Paris.

După ce au vizitat monumente bisericeşti şi culturale din Sibiu, însoţiţi de Î. P. S. Sa oaspeţii au vizitat comunele Răşinari şi Sălişte, exprimîndu-şi satisfacţia pentru tot ceea ce au văzut.

Hramul sfintei mănăstiri Brîncoveanu

Praznicul Adormirii Maicii Domnului, hramul Mănăstirii Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus-Făgăraş, ne prilejuieşte în fiecare an trăiri duhovniceşti deosebite.

Făcînd evlavioasă pomenire a Adormirii Prea Curatei Fecioare de Dumnezeu Născătoare, de fiecare dată împletim în cununa simţămintelor noastre şi florile recunoştinţei pentru înaintaşii noştri ctitori ai acestei sfinte mănăstiri, care ne-au transmis peste veacuri rodul ostenelilor lor în lupta pentru unitatea neamului nostru românesc, de care ne bucurăm azi cu toată fiinţa noastră.

Aceste simţăminte le încercăm şi cu prilejul sărbătoririi hramului din acest an.

În dimineaţa praznicului, la ora 9,30, un sobor de preoţi şi diaconi în frunte cu P. C. prot. Traian Belaşcu, vicarul Arhiepiscopiei noastre, este pregătit să întîmpine pe Înalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Dr. Nicolae Mladin.

Înaltul nostru Ierarh, însoţit de P. S. Visarion — Episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului, soseşte în sunetul clopotelor şi acordurile imnului arhieresc.

Începe Sf. Liturghie. Strana este susţinută de studenţi teologi, elevi seminarişti şi cîntăreţi bisericeşti veniţi cu acest prilej la sfînta mănăstire.

Credincioşii sosiţi în ajun, sau în dimineaţa praznicului, trăiesc momente de bucurie duhovnicească. Impresionează îndeosebi momentul cînd Înalt Prea Sfinţia Sa săvîrşeşte hirotonirea monahului Timotei Tohăneanu întru ierodiacon.

La sfîrşitul Sfintei Liturghii ieromonahul Veniamin Tohăneanu este hirotesit întru protosincel.

Urmează creştineştile cuvinte de învăţătură.

Seria cuvîntărilor o începe P. Cuv. arhim. *Serafim Popescu*, care, vorbind despre Maica Domnului zăboveşte asupra dragostei de mamă a Născătoarei de Dumnezeu, îndemnînd pe credincioşi să împletească în viaţa lor rostul creştinesc al iubirii de Dumnezeu.

Mulţumeşte totodată Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae, Prea Sfinţitului Episcop Visarion, slujitorilor şi credincioşilor pentru osteneala de a participa la bucuria praznicului.

În continuare, P. C. vicar *Traian Belaşcu* vorbeşte despre rolul Maicii Domnului ca mijlocitoare între noi oamenii şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, între pămînt şi Cer, între om şi Dumnezeu.

Biserica noastră cinsteşte pe Maica Domnului mai presus decît pe toţi Sfinţii, ca una prin care a venit în lume împăcarea omului cu Dumnezeu.

Prea Sfinţitul Episcop Visarion *vorbeşte credincioşilor despre însemnătatea hramului unui aşezămînt bisericesc, în general, cînd împreună cu noi, cei de pe pămînt, se bucură toate cetele cereşti, preamărind pe Dumnezeu şi în special despre sărbătoarea hramului mănăstirii Brîncoveanu, cînd am făcut evlavioasă pomenire a Maicii Domnului, a celor care au ctitorit acest aşezămînt: voievodul Constantin Brîncoveanu şi fericitul întru pomenire mitropolitul Nicolae Bălan, ale cărui oseminte îşi dorm somnul de veci în această mănăstire.*

În continuare arată rolul acestei sfinte mănăstiri în viaţa poporului nostru de pe aceste meleaguri, care a însemnat lumina călăuzitoare spre zările vieţii libere de astăzi din Patria noastră.

Bucuria noastră este şi mai mare cînd vedem fraţii de acelaşi sînge închinîndu-se înaintea aceloraşi altare, în aceeaşi lege românească a moşilor şi strămoşilor noştri.

Se cuvine, spune în încheiere Prea Sfinţia Sa, ca urmînd pilda ascultării şi a dragostei de cele sfinte a Prea Curatei Fecioare, să ne pătrundem de simţămîntul iubirii lui Dumnezeu, al ascultării de părinţii noştri duhovniceşti şi al dragostei pentru Patria noastră scumpă şi Conducătorii ei.

Rog pe bunul Dumnezeu, pe Mîntuitorul nostru Iisus Hristos şi Prea Curata Sa Maică, a cărei prăznuire astăzi o săvîrşim, să ne oblăduiască şi să ne călăuzească paşii spre binele, spre fericirea şi mîntuirea noastră, a întregului nostru popor şi a ţării noastre.

Înalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit *Nicolae* încheie seria cuvîntărilor, adresînd credincioşilor un părintesc cuvînt de învăţătură.

Mînecînd de la pilda vieţii Prea Curatei Fecioare pentru noi creştinii, Înaltul Ierarh zăboveşte mai cu osebire asupra aspectului ascultării desăvîrşite, a ascultării din dragoste, a ascultării din convingere.

Sfîntul Apostol Pavel ne învaţă că pilda celei mai desăvîrşite ascultări ne-a dat-o Mîntuitorul nostru Iisus Hristos faţă de Dumnezeu-Tatăl şi anume a ascultării totale pînă la moarte.

Această ascultare totală îşi găseşte răsfrîngere în viaţa Maicii Domnului. S-a supus chemării lui Dumnezeu cînd i se vesteşte că va naşte pe Mîntuitorul lumii. A ascultat atunci cînd a acceptat să nască pe Fiul lui Dumnezeu. A ascultat cînd l-a crescut înflorit în toate virtuţile.

A ascultat mai cu seamă atunci cînd la picioarele crucii, cu ochii plini le lacrimi şi cu inima străpunsă de cea mai cruntă durere îşi vede Fiul răstignit şi pironit în cuie, ca un răufăcător, pentru mîntuirea neamului omenesc.

Şi dacă această virtute a ascultării o întîlnim şi la Mîntuitorul şi la Prea Curata Sa Maică, atunci şi noi creştinii trebuie să întrupăm în viaţa noastră această virtute minunată, care coboară cerul pe pămînt şi care ne înalţă pe noi oamenii spre desăvîrşire.

Sfînta noastră Biserică ne arată care este calea spre Dumnezeu şi care sînt poruncile pe care trebuie să le urmăm. Ea este aceea în care ne naştem toţi prin taina Sf. Botez, în care creştem şi ne întărim în Taina Mirungerii, ne curăţim de păcate în Taina Spovedaniei, ne unim în dragoste în Taina Căsătoriei şi ne hrănim duhovniceşte cu trupul şi sîngele dumnezeiescului ei Întemeietor.

Ca fii ai acestei Biserici trebuie să ne supunem poruncilor sale, căci ele vin de la Dumnezeu.

Se cuvine să dăm ascultare şi conducătorilor Bisericii căci ei sînt urmaşii Sfinţilor Apostoli aşezaţi de Însuşi Hristos Domnul. Şi ascultare se cuvine să avem şi faţă de stăpînirea lumească, pusă în slujba binelui, sabie împotriva răului şi nedreptăţii, precum şi faţă de poruncile de viaţă ale poporului nostru, căci nu este stăpînire fără numai de la Dumnezeu, zice Sf. Apostol Pavel.

Ascultare se cuvine să avem şi în familiile noastre, soţii între ei şi copiii faţă de părinţi şi aşa în unitate deplină să ne facem datoria faţă de Dumnezeu, faţă de Sf. Biserică, faţă de Patria noastră scumpă şi faţă de Conducătorii noştri.

Iată ce ne învaţă pilda vieţii Maicii Domnului, a cărei pomenire o facem la praznicul de astăzi.

Dumnezeu să ne ajute şi să ne binecuvinteze străduinţile pe calea aceasta a ascultării depline, după exemplul Prea curatei de Dumnezeu Născătoare, pentru ca prin viaţa fiecăruia să se cinstească Biserica noastră strămoşească şi să se preamărească numele lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt.

În continuare se săvîrşeşte sfinţirea apei, stropirea credincioşilor, sfîntul maslu pentru bolnavi şi ectenia morţilor la mormîntul mitropolitului-ctitor Nicolae Bălan.

Întăriţi în credinţă şi cu bucurie deplină pentru lucrul bun ce l-am săvîrşit, spre seară ne întoarcem zidiţi sufleteşte spre sălaşurile noastre.

Arhidiacon Iosif Bolog

Sfinţirea bisericii din Ungra

Întocmai ca un străjer, parohia Ungra stă de veghe Oltului nu mult după ce acesta străpunge Munţii Perşani la Racoşul de Jos, îndreptîndu-şi apele spre „Ţara Făgăraşului".

Cîmpurile îngrijite din jur dovedesc că cei ce le lucrează sînt cetăţeni harnici ai ţării. Dar fiii acestei parohii sînt în acelaşi timp şi buni credincioşi ai Bisericii noastre, fapt întărit şi prin zidirea unei biserici în stil bizantin, la a cărei sfinţire a fost invitat Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Evenimentul a avut loc Duminică, 31 august 1969, Î. P. S. Sa fiind însoţit de la Sibiu de P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu, P. C. cons. I. Vlad şi C. diaconi I. Bolog şi Gh. Papuc.

Potrivit unei rînduieli care începe să prindă rădăcini de tradiţie, sîmbătă, 30 august 1969, ora 19, întîmpinat de un sobor de preoţi şi un mare număr de credincioşi în frumoase straie româneşti, Arhipăstorul nostru a participat la slujba vecerniei din parohia Caţa.

La slujbă a fost de faţă şi rev. ev.-lut. din localitate Jürgen Haffner.

La sfîrşit, Î. P. S. Sa a rostit o rugăciune de mulţumire lui Dumnezeu pentru toate binefacerile revărsate asupra credincioşilor prezenţi, după care C. preot local, *V. Cojocaru*, face, printre altele, un scurt istoric al bisericii şi parohiei în general, exprimînd totodată deosebita bucurie şi mulţumită a credincioşilor de-a avea în mijlocul lor pe Înaltul Ierarh.

În continuare a vorbit rev. ev.-lut. *J. Haffner*, care mărturiseşte bucuria de-a fi prezent la această sărbătoare a credincioşilor români, subliniind faptul că între parohienii „ortodocşi şi luterani este o frăţească colaborare".

În cuvîntul său, P. C. vicar *Tr. Belaşcu* zăboveşte cu deosebire asupra rolului Bisericii în trecutul poporului nostru, identificîndu-se totdeauna cu „bucuriile şi durerile" lui, cît şi asupra rolului pe care învăţătura Evangheliei îl are în viaţa credincioşilor de astăzi.

A vorbit apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *care, într-un cuprinzător cuvînt de învăţătură, reliefează legătura dintre generaţiile trecute, prezente şi viitoare, evocă cîteva nume de personalităţi răsărite din această parohie: pedagogul I. Popescu, prof. univ. I. Ursu ş. a., scoate în lumină rolul credinţei strămoşeşti nu numai în trecut ci şi în viaţa credincioşilor de astăzi, colaborarea frăţească dintre cultele din ţara noastră, ca şi activitatea ecumenică ce se desfăşoară în lume, prestigiul Patriei şi Bisericii noastre peste hotare etc.*

„Dragostea care ne leagă cu înaintaşii noştri — spune Î. P. S. Sa — care ne leagă cu toţi cei de astăzi din Biserica noastră, care ne leagă cu cei ce vor veni şi care ne leagă cu fraţii noştri din alte Biserici, şi din ţara noastră şi din alte ţări ale lumii, este lucrarea lui Iisus Hristos şi ea ne umple sufletul de bucurie".

Duminică, 31 august 1969, la ora 9, Înaltul nostru Ierarh a vizitat, în drum spre Ungra, biserica evanghelică din Caţa, monument istoric, unde a fost întîmpinat cu deosebită căldură.

La ora 10 Î. P. S. Sa a sosit în parohia Ungra, unde, în mijlocul unui sobor de preoţi, a unui mare număr de credincioşi localnici şi din jur, P. C. prot. *V. Coman* rosteşte cuvîntul de „bun venit".

„Vă felicit pentru vrednicia voastră — spune printre altele Î. P. S. Mitropolit Nicolae în cuvîntul de răspuns — pentru că sînteţi şi credincioşi buni şi muncitori harnici, cetăţeni adevăraţi ai scumpei noastre Patrii".

A urmat apoi slujba sfinţirii bisericii urmărită cu mult interes de credincioşi, după care, afară, în faţa bisericii, s-a slujit Sf. Liturghie arhierească, Î. P. S. Sa fiind înconjurat de un mare sobor de preoţi şi diaconi.

Răspunsurile au fost date de corul bisericii „Sf. Adormire" din Braşov, condus de P. C. Gh. Diaconu.

Erau de faţă rev. ev. Fr. Wagner (Ungra) şi J. Haffner (Caţa).

La priceasnă P. C. cons. *I. Vlad* tălmăceşte Evanghelia zilei, zăbovind cu deosebire asupra divinităţii Mîntuitorului Iisus Hristos, iar la sfîrşitul Sf. Liturghii Î. P. S. Sa rosteşte rugăciunea de dezlegare a păcatelor.

Distins cu brîu roşu cu acest prilej, vorbeşte C. preot local *Gh. Cristea*, care face o scurtă dare de seamă a lucrărilor de construcţie a bisericii, începută în anul 1937, după care mulţumeşte Înaltului Ierarh şi tuturor oaspeţilor pentru participare, autorităţilor bisericeşti şi de stat pentru tot sprijinul acordat şi în chip special credincioşilor pentru osteneala şi jertfa lor.

A vorbit apoi rev. ev. *Fr. Wagner*, care mărturiseşte bucuria de a participa la această sărbătoare, precum şi frumuseţea trăirii în armonie a tuturor fiilor ţării, spre binele nostru şi pacea lumii întregi.

P. C. prot. *V. Coman*, în cuvîntul său de învăţătură, zăboveşte mai ales asupra poruncii Mîntuitorului de-a fi desăvîrşiţi, fiecare creştin trebuind să devină o biserică frumoasă în care să se preamărească Dumnezeu.

P. C. vicar *Tr. Belaşcu*, care a vorbit în continuare, subliniază, printre altele, aspectul ziditor de suflet al acestui praznic, precum şi iubirea de Patrie şi de Biserică.

Un amplu cuvînt de învăţătură a rostit apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *care, printre altele, avînd în vedere neabaterea credincioşilor ungrăzeni de la scopul lor de zidire a bisericii, zăboveşte în chip special asupra statorniciei, statorniciei în bine a acestor credincioşi, de pe aceste meleaguri, statorniciei credincioşilor noştri în legea strămoşească şi în lucrarea a tot binele etc.*

S-au arătat apoi şi unele aspecte negative ale statorniciei, care nu sînt de la Dumnezeu şi sînt dăunătoare, ca statornicia în vrajbă, în ură, în patimi, care trebuiesc combătute, iar cei în cauză ajutaţi să se zmulgă din aceste lanţuri rele, credincioşii fiind îndemnaţi să cultive „statorniciile cele bune, cele frumoase, statornicia în credinţa strămoşească, în munca pentru înflorirea Patriei, statornicia în înfrăţire, în tot ceea ce este bun şi frumos pentru viaţa fiecăruia şi pentru viaţa Patriei noastre scumpe".

(Continuare în pag. 6)

Binecuvîntarea bisericii din Pogăceaua

Duminică, 17 august 1969, în parohia Pogăceaua, prot. Tg. Mureş, a avut loc binecuvîntarea bisericii parohiale.

După încheierea utreniei, s-a făcut sfinţirea apei cu rugăciuni de înnoire a sfîntului locaş. S-a săvîrşit apoi Sfînta Liturghie de către un sobor de preoţi în frunte cu P. C. prot. Lazăr David din Tg. Mureş, delegatul Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae.

La sfîrşitul Sf. Liturghii preotul paroh Alexandru Bogdan a făcut o dare de seamă asupra lucrărilor de înnoire a biseric.i. Biserica a primit o nouă haină, a fost înzestrată cu obiecte de valoare, s-a introdus curentul electric, i s-a pus un nou acoperiş şi alte îmbunătăţiri. Credincioşii au construit în acelaşi timp şi noua casă parohială.

În cuvîntul său, P. C. prot. Lazăr David aduce binecuvîntare părintească a Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului preotului şi credincioşilor care s-au ostenit întru împodobirea casei Domnului, stăruind „ca odată cu înnoirea ei să-şi înnoiască şi inimile lor. Căci în Biserică este depozitat harul Sfîntului Duh, revărsat în viaţa credincioşilor prin Sfintele Taine, Biserica în care ne rugăm pentru pacea a toată lumea. Aici, cu deosebire, ne rugăm şi cinstim conducerea Bisericii noastre şi a Patriei noastre dragi".

Pentru rîvna sa în pastoraţie, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae distinge, prin P. C. prot. David Lazăr, pe C. pr. Alexandru Bogdan cu dreptul de a purta brîu roşu.

Tot cu acest prilej au mai vorbit C. preoţi: Florea Iustinian (Sînpetru), Bărbulescu Ilarion (Văleni), Velhereanu Viorel (Roşia de Secaş), precum şi prim epitropul din parohie.

La casa parohială a urmat apoi o agapă frăţească, dată de către consiliul parohial, la care au rostit scurte cuvîntări primarul comunei, precum şi alţi participanţi.

Binecuvîntarea bisericii din Pogăceaua a însemnat deci un potrivit prilej de înălţare sufletească a credincioşilor de acolo, de zidire creştinească şi patriotică.

R.

† Preotul Ioan Preda

La patriarhala vîrstă de 88 de ani s-a stins din viaţă, după o îndelungată activitate, vrednicul pr. Ioan Preda de la parohia Apoldul de Jos, judeţul Sibiu, în ziua de 21 iulie 1969.

Născut în comuna respectivă în anul 1880, din părinţi gospodari, nu s-a înstrăinat de vatra natală. Terminînd şcoala primară în comuna de naştere, a urmat apoi liceul la Sibiu şi Seminarul pedagogic-teologic „Andreian".

După ce s-a căsătorit în anul 1903 cu Ana Orăşteanu fiică de învăţător, a fost hirotonit ca diacon. Din dragostea deosebită pentru consătenii săi, a funcţionat ca diacon în comuna sa pînă în anul 1922 cînd se preoţeşte şi-şi continună activitatea ca preot în aceeaşi comună. Pe tot parcursul vieţii s-a identificat, ca puţini alţii, cu viaţa de ansamblu a propriilor săi credincioşi îndrumîndu-i nu numai în cele spirituale, ci şi în cele gospodăreşti.

Făcînd parte din generaţia de intelectuali însufleţiţi de idealul Marii Uniri de la 1918, a participat alături de alţi fii ai satului la epocalul act de la 1 decembrie, de la Alba-Iulia.

Încercat la vîrsta de 65 de ani cu greaua văduvie, a avut totuşi bucuria de-a se vedea înconjurat de dragostea celor patru fii ai săi împletită cu respectul şi dragostea credincioşilor.

Prohodirea s-a făcut în ziua de 24 iulie 1969 de un impresionant sobor de preoţi în frunte cu P. C. părinte vicar al Arhiepiscopiei Traian Belaşcu şi prot. Ioan Nicoară, consilier arhiepiscopesc fiu al satului, în biserica ortodoxă din parohia pe care a slujit-o o viaţă întreagă.

Au vorbit la sfîrşitul slujbei C. preot Romul Neagoe de la parohia Apoldul de Jos II, P. C. prot. Ioan Beju bibliotecar şef la Institutul Teologic Sibiu, ca fiu al satului, P. C. prot. al Sibiului Nichifor Todor şi P. C. părinte Tr. Belaşcu vicar arhiepiscopesc Sibiu, scoţînd în relief activitatea defunctului, contribuţia la ridicarea satului şi rostul preotului în viaţa credincioşilor.

Regretat de toţi cei ce l-au cunoscut a fost condus pe ultimul său drum în dangătul duios al clopotelor şi aşezat spre veşnică odihnă în cimitirul parohial.

Dumnezeu să-l odihnească în pace !

Participant

† Preotul Atanasie Şerban

Duminică, 24 august 1969, după ce-a slujit Sf. Liturghie şi şi-a îndeplinit toate îndatoririle sacerdotale a închis ochii, chemat de Domnul, preotul Atanasie Şerban de la parohia Cheţani, protopopiatul Luduş.

Preotul Atanasie Şerban s-a născut la 2 martie 1908 în comuna Cheţani judeţul Mureş, unde a urmat şcoala primară, după care a făcut liceul la Turda şi apoi a fost studentul Academiei Teologice din Cluj, pe care a absolvit-o în iunie 1931.

În 1932 s-a căsătorit cu tînăra Elvira Stan din Stemţi şi în acelaşi an a primit Sf. Taină a hirotoniei, fiind numit preot în parohia Botez, protopopiatul Luduş, unde a slujit pînă în 1942 cînd e numit paroh în comuna Sînger şi secretar protopopesc, unde lucrează pînă în 1949, cînd e numit paroh în Cheţani cu filia Hădăreni, parohie în care şi-a desfăşurat activitatea sacerdotală, cu tact deosebit şi zel nestins, pînă în ultima clipă a vieţii sale. Pentru activitatea deosebită în ogorul Domnului a fost distins cu brîu roşu.

Marţi 26 august a.c. după slujirea Sf. Liturghii s-a oficiat slujba înmormîntării de către un sobor de preoţi, în frunte cu P. C. prot. Iulian Macaveiu (Luduş).

În jurul sicriului au fost îndurerata preoteasă Elvira Şerban, fiul său Aurel Şerban cu soţia şi copiii, fiica sa Reluca Şerban, de rude şi de un mare număr de credincioşi din Cheţani, Hădăreni, Botez, Luduş şi alte sate din împrejurimi.

În cuvinte alese şi emoţionante au evidenţiat meritele preotului decedat; P. C. prot. Iuliu Macaveiu, C. preoţi Orăşan Ioan (Luduş II) şi Iacobescu Ilie (Aţintiş).

În sunetul vibrant şi trist al clopotelor, sicriul, cu trupul neînsufleţit al preotului Atanasie Şerban, a fost purtat pe umerii fraţilor săi întru Hristos şi după înconjurarea sfintei biserici, a fost depus în mormîntul săpat lîngă sf. altar la care a slujit 20 de ani, din cei 37 ani de preoţie lucrătoare.

Dumnezeu să-l ierte şi să odihnească sufletul său bun şi nobil.

Pr. I. Iacobescu

Sfinţirea bisericii din Ungra

(Urmare din pag. 5)

După polihroane Î. P. S. Sa a uns cu untdelemn sfinţit pe toţi credincioşii prezenţi.

La agapa care a urmat au vorbit: dl Zaharie Dumitru, consilier parohial, C. pr. Gh. Cristea (Ungra), C. pr. A. Voicu (Miercurea), P. C. prot. V. Coman (Braşov), P. C. vicar Tr. Belaşcu, tuturor răspunzîndu-le I. P. S. Mitropolit Nicolae.

Încheind această scurtă relatare, vom spune deci că sfinţirea bisericii din Ungra a fost o sărbătoare de creştinească şi patriotică zidire, de întărire a dragostei faţă de Biserica străbună şi Patria scumpă, a înfrăţirii cu celelalte culte.

Rep.

† Protopresbitera Aurelia Coman

Abia trecuse de miezul nopţii, în spre Duminică, 17 august 1969, cînd sufletul blînd al protopresbiterei Aurelia Coman s-a mutat în hotarele veşniciei. Avea doar 57 de ani, încă neîmpliniţi.

Vrednica soţie a protopopului Braşovului şi neobositului colaborator al gazetei noastre — Dr. Vasile Coman — protopresbitera Aurelia Coman era originară din Vlădenii Braşovului. Rămasă orfană de ambii părinţi — împreună cu un frate şi o soră — a fost crescută de neuitatul protopop-onorar Iordan Curcubătă şi soţia lui, ctitori de biserici, bucurîndu-se de o aleasă educaţie.

Absolventă a Şcolii normale, a funcţionat un şir de ani în învăţămînt unde a lăsat urme frumoase. Oarecum menită să fie preoteasă, datorită aleselor sale însuşiri, se căsătoreşte la ceasul sorocit cu distinsul teolog Vasile Coman, întemeind o familie model binecuvîntată cu trei copii: Vasile, Dumitru şi Marioara, astăzi toţi trei căsătoriţi şi cu rosturi în viaţă.

Slujba înmormîntării s-a săvîrşit în ziua de 19 august 1969, în biserica Adormirii Maicii Domnului — Braşov-Cetate — unde a fost aşezat sicriul cu trupul neînsufleţit al adormitei — de un impunător sobor de preoţi. Pentru multiplele vrednicii arătate în viaţă, Înalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Dr. Nicolae Mladin, în semn de cinstire, a delegat la înmormîntare pe P. C. vicar Traian Belaşcu şi P. C. consilier Ion Nicoară.

La mulţimea preoţilor din protopopiatul Braşovului s-au adăugat — în semn de preţuire — P. C. prot. Petru Boeru din Mediaş şi P. C. prot. Pompiliu Dumbravă din Sf. Gheorghe.

La sfîrşitul prohodului au vorbit următorii: C. pr. N. Stoican, care a prezentat o concentrată biografie a adormitei, încheiată cu duioase evocări şi mai ales mulţumiri din partea familiei îndoliate; P. C. prot. Alexandru Popa, care, în numele preoţimii din protopopiatul Braşov, în cuvinte alese a scrutat eroica atitudine a răposatei în mijlocul suferinţei, ca un ultim scrutin de verificare a caracterului ei moral, scoţînd în evidenţă şi alte calităţi pentru care a binemeritat cu prisosinţă frumosul nume de „maică preoteasă"; P. C. prot. Dr. Iuliu Işa, care a subliniat, în cuvîntul său, durerea ce a cuprins pe toţi cei care au cunoscut-o pe protopresbitera Aurelia Coman, schiţînd frumosul chip moral al răposatei şi cu deosebire trăsătura dominantă, pe aceea de colaboratoare activă şi dinamică în munca pastorală a soţului ei; C. pr. Terentie Radu, care a remarcat purtarea cu totul maternă şi plină de bunătate a răposatei faţă de preoţii din protopopiat; Dl Gh. Păunescu, consilier parohial, care a arătat emoţionant ataşamentul şi stima de care s-a bucurat protopresbitera Aurelia printre credincioşi, aducîndu-i un ultim omagiu din partea Consiliului şi Comitetului parohial de la biserica Adormirea Maicii Domnului din Cetatea Braşovului.

A vorbit apoi P. C. vicar Tr. Belaşcu, care a exprimat deosebita preţuire a Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin al Ardealului, pentru devotamentul şi rîvna nobilă cu care a slujit protopresbitera Aurelia Coman unor idealuri sfinte, în calitate de soţie, de mamă şi de credincioasă. Figură distinsă, plină de duhul blîndeţei, cu vorba cumpănită şi aşezată, modestă şi totuşi apropiată şi amabilă în orice împrejurare, rămîne un exemplu pozitiv de urmat, spune cu bun temei P. C. vicar.

Din partea Bisericii reformate şi a Bisericii Luterane C.A. protopopii Carol Szabo şi Gustav Bartmess şi-au exprimat, în cuvinte mişcătoare, întreaga compasiune pentru pierderea timpurie a vrednicei protopresbitere Aurelia Coman, aducînd un frăţesc cuvînt de mîngîiere bunului lor coleg de slujire întru Hristos — prot. V. Coman.

Sub un cer de plumb, care s-a şi deşertat într-o ploaie măruntă şi caldă — ca lacrimile celor dragi ai adormitei — în dangăt de clopote, cortegiul funebru s-a îndreptat spre cimitirul din Groaveri, unde rămăşiţele pămînteşti ale răposatei au fost aşezate în cavoul familial spre veşnică odihnă. Aici, înainte de sigilarea mormîntului, C. pr. N. Modoiu a depus o lacrimă: un poem de cinstire a memoriei mult iubitei şi respectatei protopresbitere Aurelia Coman.

Pentru viaţa-i de harnică şi sfinţită trudă, pentru slujirea cea bună ce a săvîrşit pe pămînt, Bunul Dumnezeu s-o odihnească şi să-i facă parte de bucuria de a vedea pururea lumina Feţei Sale.

Participant

De „Ziua Crucii"

Cruce, semn al jertfei sfinte
Flacără, în veci nestinsă,
Floare între flori — curată —
Pace dă, în lumea toată !
Iară nouă, închinători
Ai Blîndului Mîntuitor,
Dă-ne cruce — cu dreptate —
Spor în totul şi în toate ! . . .
Semn ai fost şi eşti pe turnuri
Sau la răspîntii de drumuri
Ori pe steaguri — deseori —
La voivozi şi domnitori !
Tu, ne eşti BUN dăruit
De Iisus cel răstignit;
Leac ce mîngîiere-aduce
In tot ceasul — sfînta cruce !

Nicolae Isac
cînt. bis.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

SIBIU

ANUL 117 Sibiu, 1—15 octombrie 1969 Nr. 37—40

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Binecuvîntarea bisericii din Vlădeni

Credincioşii din Vlădeni (prot. Braşov) şi împrejurimi au trăit, Duminică, 21 septembrie 1969, un eveniment deosebit şi anume acela al binecuvîntării bisericii lor, zidită între anii 1875—1879, iar în ultimul deceniu reparată şi îmbrăcată într-o frumoasă pictură. Acest praznic a primit însă o aureolă deosebită, prin aceea că, la invitaţia Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, la el a participat şi Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian.

În amintita Duminică deci, la ora 9,30, însoţit de P. C. vicar Tr. Belaşcu şi P. C. prof. D. Călugăr, a sosit Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, care a fost întîmpinat de credincioşi în haine româneşti, iar în faţa bisericii de un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. prot. al Braşovului, V. Coman, şi de credincioşi. P. C. prot. V. Coman a rostit un cuvînt de bun sosit, la care a răspuns Î. P. S. Mitropolit Nicolae.

Aceeaşi credincioşi, îmbrăcaţi în haine româneşti, la ora 10 conduc pe P. F. Patriarh Justinian, însoţit de P. C. secretar patriarhal N. Cazacu, P. C. prot. Dr. D. Stăniloae, profesor la Institutul Teologic Bucureşti, şi P. C. arhid. Evghenie Dascălu.

În frunteа unui sobor de preoţi şi diaconi, Î. P. S. Mitropolit Nicolae *al Ardealului întîmpină pe Prea Fericirea Sa cu un cuvînt de bun venit, la care a răspuns P. F. Patriarh* Justinian.

Ambii Ierarhi au trecut apoi la slujba binecuvîntării bisericii, care a fost urmărită cu deosebit interes de mulţimea credincioşilor ce era de faţă.

În continuare s-a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească, P. F. Patriarh Justinian şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae fiind înconjuraţi de un mare sobor de preoţi şi diaconi.

Răspunsurile au fost date de corul bisericii „Adormirea Maicii Domnului" din Braşov, dirijat de P. C. Gh. Diaconu, Sf. Liturghie desfăşurîndu-se într-o atmosferă deosebit de caldă, calmă şi înălţătoare.

La ectenia întreită Î. P. S. Mitropolit Nicolae a rostit cereri speciale pentru sănătatea şi propăşirea în tot binele a credincioşilor prezenţi, iar după ieşirea cu Sf. Daruri, P. F. Patriarh a hirotonit întru preot pe C. diacon St. Popica.

La priceasnă P. C. prot. V. Coman *a tălmăcit Evanghelia zilei, insistînd cu deosebire asupra înţelesului lepădării de sine (Marcu 8, 34).*

După Sf. Liturghie, şirul cuvîntărilor este deschis de P. C. proj. D. Stăniloae *în al cărui cuvînt, ca fiu al comunei Vlădeni, vibrează puternic dragostea de meleagurile natale, din al căror trecut sînt evocate semnificative şi instructive momente.*

Astfel, după ce subliniază că pentru parohia Vlădeni „ziua de astăzi este o sărbătoare a sărbătorilor" pentru că „Patriarhul de astăzi al Bisericii Ortodoxe Române vine să cerceteze o mică parte din turma sa sufletească", P. C. Sa deapănă fapte de seamă din istoria acestor locuri, ocupaţia de altă dată a vlădărenilor, care era cărăuşia, ei ducînd în carele lor nu numai mărfuri ci şi cărţi de limbă românească şi icoane pe sticlă; legătura permanentă dintre fraţii de pe ambele versante ale Carpaţilor; unele răscoale împotriva iobăgiei; chipul de astăzi al Vlădenilor etc.

A vorbit apoi C. pr. Em. Tîrnăcop, *parohul local, care face o dare de seamă asupra lucrărilor, mulţumind Părintelui Ceresc pentru ajutorul dat în ducerea lor la bun sfîrşit.*

Mulţumeşte de asemenea P. F. Patriarh Justinian pentru venirea în mijlocul credincioşilor vlădăreni şi pentru „sprijinul material substanţial acordat", I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului „pentru venirea în mijlocul nostru şi pentru binecuvîntarea sf. noastre biserici", P. C. proj. D. Stăniloae pentru îndrumare şi sprijin, precum şi tuturor celor de faţă.

În continuare P. C. vicar Tr. Belaşcu *citeşte actul oficial de binecuvîntarea bisericii, după care Î. P. S. Mitropolit Nicolae hiroteseşte întru sachelar pe C. pr. Em. Tîrnăcop.*

În cuvîntarea pe care a rostit-o, Î. P. S. Mitropolit Nicolae *a spus printre altele: „Veniţi să cîntăm Domnului şi să înălţăm cu bucurie imn Dumnezeului nostru" — sînt cuvintele Psalmistului (Ps. 94, 1), prin care se exprimă simţămintele noastre ale tuturor la acest praznic strălucit. Căci, într-adevăr, cui am putea să-i cîntăm cîntare de bucurie, pe cine am putea să preamărim cu toată inima noastră şi cu întreaga noastră fiinţă, dacă nu pe Dumnezeul nostru, pe Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, căci El a fost Acela care a dat înaintaşilor voştri puterea să ridice această biserică măreaţă".*

„Tot Dumnezeu este Acela care a făcut ca, la chemarea Noastră, să avem în mijlocul nostru pe Întîistătătorul Bisericii noastre, pe păstorul tuturor credincioşilor români ortodocşi, şi astfel praznicul de astăzi să primească o nouă lumină şi o nouă bucurie".

În continuare Înalt Prea Sfinţia Sa arată că preamărirea lui Dumnezeu trebuie împreunată şi cu faptele noastre, ceea ce credincioşii din Vlădeni au dovedit-o prin îngrijirea şi înfrumuseţarea bisericii lor, prin păstrarea Legii strămoşeşti, cît şi prin respectarea celorlalte naţionalităţi conlocuitoare şi credinţele lor religioase.

Prea Fericitul Părinte Patriarh *Justinian* şi Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit *Nicolae*, în timpul Sfintei Liturghii

În partea a doua a cuvîntului, Î. P. S. Mitropolit Nicolae omagiază activitatea patriarhicească a P. F. Părinte Patriarh Justinian.

„De aceea, în numele vostru (al credincioşilor de faţă), în numele Mitropoliei Ardealului şi al meu personal ţin să mulţumesc în chip deosebit Prea Fericirii Sale pentru că a binevoit să-şi rupă această zi luminoasă şi să vină în mijlocul nostru, să binecuvinteze această biserică, să ne binecuvinteze pe noi pe toţi şi prin această binecuvîntare puterea lui Iisus Hristos să ne lumineze, să ne ajute şi să ne întărească pentru a păşi mai departe".

Un bogat cuvînt de învăţătură şi poveţe a rostit apoi P. F. Părinte Patriarh Justinian *din care desprindem gînduri ca acestea: „Am primit cu plăcere invitaţia Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Ardealului, adresată Nouă în urma dorinţei voastre, de a veni în mijlocul vostru pentru a binecuvînta, împreună cu Înalt Prea Sfinţia Sa, sfîntul vostru locaş de închinăciune, pe care l-aţi împodobit atît de frumos cu jertfele voastre neprecupeţite".*

„Dar am venit şi ca să cinstesc împreună cu voi vrednicia înaintaşilor voştri, care v-au lăsat moştenire acest locaş de închinare, zidit cu osteneala şi jertfele lor şi un suflet plin de o caldă credinţă strămoşească şi de dragoste neclintită faţă de neam şi ţară".

„Statorniciei înaintaşilor voştri în credinţa strămoşească, ca cheag sufletesc între fii aceluiaşi popor român, străduinţei lor de a rămîne în unitatea de gîndire şi simţire românească, în aceleaşi tradiţii de viaţă sufletească, cu toate despărţirile politice ce li le-au impus vitregia vremurilor pe care le-am trăit, luptei lor pentru pregătirea şi înfăptuirea unităţii politice a întregului popor român, le datorăm putinţa noastră de a fi azi împreună în acest

(Continuare în pag. 2)

Biserica din Moldova în timpul lui Vasile Lupu

MITROPOLITUL VARLAAM

Cea mai însemnată dintre domniile Moldovei în prima jumătate a secolului al XVII-lea a fost, fără îndoială, a lui Vasile Lupu (1634—53), om de cultură şi bun creştin, dar şi de o mare mîndrie, care l-au dus la multe greşeli şi, în cele din urmă la pierderea tronului. În cursul domniei lui, Biserica a ajuns la o strălucire pe care n-o mai cunoscuse din timpul lui Ştefan cel Mare. Această strălucire s-a datorat fără îndoială şi lui Vasile Lupu, dar şi mitropolitului ţării, Varlaam, care a păstorit în tot cursul domniei sale (1632—53).

Mitropolitul Varlaam era originar din părţile de sud ale Moldovei, din ţinutul Putnei, trăgîndu-se dintr-o familie de răzeşi cu numele Moţoc. Nu ştim nimic însă despre primii ani ai vieţii lui, nici unde a primit învăţătura de carte. De tînăr şi-a îndreptat paşii spre mănăstirea Secu, ctitoria marelui vornic Nestor Ureche şi a soţiei sale Mitrofana, părinţii cronicarului Grigorie Ureche. Încă înainte de anul 1613 e întîlnit în slujba de egumen al acestei mănăstiri. Pe lîngă grijile gospodăreşti, egumenul Varlaam a avut şi frumoase preocupări cărturăreşti. De atunci a tălmăcit în româneşte lucrarea ascetică *Leastviţa Sfîntului Ioan Scărarul*. Prin aceasta, el a început şirul unui mare număr de cărţi religioase traduse în româneşte, care vor îmbogăţi literatura noastră teologică.

Datorită rodnicei sale activităţi cărturăreşti, cît şi vieţii sale curate, el a fost cinstit cu rangul de arhimandrit, iar domnitorul Miron Barnovschi (1626—29) şi l-a făcut duhovnic. A ajuns în curînd unul din sfetnicii apropiaţi ai acestui domnitor, care, în decembrie 1628, îl trimitea în fruntea unei solii la Moscova. Avea cu sine scrisori de recomandare către ţarul Mihail Feodorovici al Rusiei şi către patriarhul Moscovei Filaret Nichitici, date de domn şi de mitropolitul Anastasie Crimca. Din scrisoarea adresată ţarului, se vede că domnul îl trimisese în Rusia ca să cumpere icoane pentru ctitoriile sale. În drum spre Moscova, solia s-a abătut şi pe la Kiev, unde era pe atunci egumen al vestitei mănăstiri Lavra Pecerska românul Petru Movilă, rudă cu Miron Barnovschi. Ajunsă la Moscova, solia a fost primită de ţar, la 4 martie 1629. După aceasta Varlaam a comandat mai multe icoane la doi zugravi din Moscova. A zăbovit aici mai mult timp, căci abia în vara anului 1629 s-a întors spre casă, oprindu-se din nou la Kiev. Ajuns în Moldova, a găsit lucrurile schimbate, căci Anastasie Crimca murise, iar Miron Barnovschi fusese scos din scaun. Varlaam s-a retras atunci la mănăstirea Secu.

Dar frumoasele sale însuşiri, cultura sa adîncă, străduinţa sa neobosită în slujba Bisericii, l-au făcut vrednic de cinstea de a fi ales în scaunul de mitropolit al Moldovei, în anul 1632. El a fost ales deci mitropolit din egumen al mănăstirii Secu, trecîndu-se peste episcopii de Roman, Rădăuţi şi Huşi. Hirotonia întru arhiereu a avut loc în ziua de 23 septembrie 1632. Primii ani de păstorire ai mitropolitului Varlaam au căzut în vremuri destul de tulburi, din pricina unor schimbări de domnie. Ea a continuat apoi nestînjenită în tot cursul domniei lui Vasile Lupu.

Din multipla activitate a mitropolitului Varlaam vom reţine întîi pe cea cărturărească. La îndemnul său, Vasile Lupu s-a îngrijit de înfiinţarea unei tipografii, adresîndu-se în acest scop lui Petru Movilă, acum mitropolit al Kievului. Acesta i-a trimis o tipografie, cu toate ale ei, fiind instalată în chiliile mănăstirii Trei Ierarhi din Iaşi. Conducerea ei a fost încredinţată ieromonahului kievean Sofronie Pociaţchi, trimis de Petru Movilă. Aceasta a fost prima tipografie din Moldova. Aici a început mitropolitul Varlaam tipărirea de cărţi în româneşte, toate cu alt cuprins decît al cărţilor de slujbă bisericească.

Cea mai însemnată lucrare a sa, şi în acelaşi timp una din cele mai de seamă din istoria vechii culturi româneşti, este *Cazania*, intitulată „Carte românească de învăţătură la dumenecele preste an şi la praznice împărăteşti şi la svănţi mari", apărută la Iaşi în 1643. Are 505 file, ilustrate cu numeroase litere ornate şi gravuri în lemn, reprezentînd scene biblice, chipuri de sfinţi, frontispicii, vignete şi podoabe finale. Cartea începe cu un „Cuvînt" adresat de Vasile Lupu la „toată seminţia românească pretutinderea ce se află pravoslavnici într-aceasta limbă", arătînd că dăruieşte „acest dar limbii româneşti, carte pre limba românească, întăiu de laudă lui Dumnezeu, după aceia, de învăţătură şi de folos sufletelor pravoslavnici". Urma apoi un „Cuvînt către cetitoriu" al mitropolitului Varlaam. Din aceste două prefeţe se reflectă limpede unitatea de limbă a românilor din Ţara Românească, Moldova şi Transilvania.

Cartea are două părţi: în partea întîia sînt cuprinse 54 de Cazanii la Duminici (13 ale Triodului, 9 ale Penticostarului şi 32 în duminicile Octoihului). Partea a doua cuprinde 21 de cazanii la diferite sărbători.

Mitropolitul moldovean şi-a cules materialul „din multe scripturi din limba sloveniască", arătînd în prefaţă că este „adunată din toţi tălcovnicii Sfintei Evanghelii, dascălii Bisericii noastre". Nu cunoaştem pînă acum care a fost izvorul din care s-a inspirat mitropolitul Varlaam la alcătuirea predicilor sale. În schimb, Cazania a adus un aport preţios la formarea limbii noastre literare, fiind scrisă într-un stil viu şi plin de culoare, cu fraze bogate în comparaţii pitoreşti şi expresii plastice. Prin conţinutul ei, dar şi prin mireasma graiului ei, Cartea românească de învăţătură a lui Varlaam a cunoscut o răspîndire mult mai largă decît oricare altă carte românească veche, ajungînd nu numai în mîna vlădicilor şi a preoţilor, ci chiar a credincioşilor de la sate. Cea mai largă răspîndire a cunoscut-o în Transilvania, unde s-au făcut chiar copii după ea şi au avut loc procese pentru stăpînirea ei.

A doua carte de seamă a lui Varlaam este cea intitulată *Şiapte Taine a Besearicii*, apărută la Iaşi în 1644 (339 file). La tălmăcirea ei a lucrat şi logofătul Eustratie. Era o explicare sub formă de întrebări şi răspunsuri a celor 7 Taine, cu rînduiala lor. Cartea era menită să apere temeiurile credinţei ortodoxe împotriva calvinilor (din Transilvania), care nu recunoşteau cele 7 Taine.

A treia lucrare a mitropolitului Varlaam este *Răspunsul la Catehismul calvinesc*. Se ştie că în 1640 conducătorii calvini ai Transilvaniei publicaseră un Catehism la Alba Iulia. Un exemplar din acesta a ajuns în mîna învăţatului boier muntean Udrişte Năsturel, la care l-a aflat apoi mitropolitul Varlaam, în 1644 sau 1645, cînd fusese în Ţara Românească pentru ca să împace pe Matei Basarab cu Vasile Lupu. Citindu-l şi văzînd că era „plin de otravă de moarte sufletească", mitropolitul moldovean a socotit că este de datoria sa să convoace un sobor al arhiereilor din amîndouă ţările, spre a lua atitudine împotriva Catehismului. Soborul a avut loc în 1644 sau 1645, la Iaşi sau la Suceava. Au participat ierarhii din Moldova: mitropolitul Varlaam, episcopii Evloghie al Romanului, Anastasie al Rădăuţilor şi Ghedeon al Huşilor şi cei din Ţara Românească: mitropolitul Teofil şi episcopii Ignatie al Rîmnicului şi Ştefan al Buzăului. El a avut misiunea de-a aproba Răspunsul întocmit de mitropolitul Varlaam la Catehismul din 1640. Răspunsul s-a tipărit în 1645, fără să ştim unde. De o deosebită însemnătate este prefaţa (sa) în care apare din nou ideea de unitate naţională, căci se adresa în primul rînd credincioşilor din Transilvania. El combătea apoi principalele învăţături calvine expuse în Catehismul de la Alba-Iulia, dezvoltînd apoi învăţătura ortodoxă (Sf. Scriptură, credinţa şi faptele bune, Biserica, cele 7 Taine, cinstirea sfinţilor şi icoanelor).

Răspunsul are o mare însemnătate, nu numai prin faptul că este o lucrare originală, ci şi prin faptul că ne arată că Bisericile ortodoxe din Ţara Românească şi Moldova erau conştiente de rolul ce-l aveau în menţinerea unităţii sufleteşti a românilor de pretutindeni.

În 1646 a apărut ultima carte în cursul păstoririi mitropolitului Varlaam, cunoscută sub titlul de Pravila lui Vasile Lupu (Carte românească de învăţătură la pravilele împărăteşti), tradusă din greceşte de Eustratie logofătul.

Din şirul altor fapte petrecute în timpul lui Vasile Lupu şi Varlaam trebuie să amintim şi Sinodul de la Iaşi, din 1642, care a aprobat Mărturisirea de credinţă a mitropolitului Petru Movilă, despre care vom vorbi cu alt prilej.

În 1640 Vasile Lupu a pus bazele unui colegiu la Iaşi, desigur tot la îndemnul mitropolitului Varlaam. El s-a adresat mitropolitului Petru Movilă al Kievului, cerînd să-i trimită dascăli învăţaţi, ceea ce a şi făcut. În fruntea acestora se afla ieromonahul Sofronie Pociaţchi fost rector al Colegiului din Kiev, care la Iaşi îndeplinea şi slujba de profesor de literatură latină şi egumen la Trei Ierarhi. Cursurile se făceau în limbile slavă şi greacă, poate şi în latină. Se preda: teologia, filozofia, retorica, poetica, catehismul, aritmetica, geometria, dialectica, astronomia, gramatica şi muzica. Colegiul a decăzut după ce Vasile Lupu a pierdut scaunul domnesc.

În 1653 cînd Vasile Lupu a pierdut tronul, Varlaam s-a retras la metania sa de la Secu, de unde plecase cu 21 de ani în urmă. A trăit în liniştea acestei mănăstiri pînă la moartea sa, întîmplată în toamna anului 1657. A fost aşezat în mormîntul pregătit dinainte lîngă peretele din afară al bisericii mănăstirii, spre strana dreaptă.

Mitropolitul Varlaam a fost unul din marii ctitori ai culturii româneşti şi făuritor al limbii literare române, a sprijinit cu stăruinţă pe românii transilvăneni în lupta lor împotriva calvinismului, a stat în legătură cu Bisericile Ortodoxe de pretutindeni, a avut un rol însemnat în pregătirea sinodului de la Iaşi, a contribuit la împăcarea dintre Matei Basarab şi Vasile Lupu, a stăruit pentru înfiinţarea colegiului din Iaşi şi a primei tipografii moldovene, unde s-au imprimat propriile sale osteneli cărturăreşti. Toate acestea fac din el unul din cei mai străluciţi vlădici din trecutul Bisericii noastre.

Ctitoriile lui Vasile Lupu. Ca şi Matei Basarab, Vasile Lupu a fost un mare ctitor de lăcaşuri sfinte, mai puţine la număr, dar mult mai bogate şi mai împodobite. În primii ani de domnie a terminat biserica *Sf. Ioan Botezătorul* din Iaşi, ctitoria lui Miron Barnovschi, după care au urmat bisericile din *Şerbeşti* (jud. Neamţ), *Sf. Atanasie* din Copou-Iaşi etc. Cea mai bogată dintre ctitoriile sale este mănăstirea *Trei Ierarhi* (Treisfetitele) din Iaşi, sfinţită în 6 mai 1639 de mitropolitul Varlaam. Aici au fost înmormîntaţi membrii familiei ctitorului. Azi sînt depuse aici şi osemintele lui Dimitrie Cantemir şi Alexandru Ioan Cuza. Biserica impresionează pînă azi prin valoarea materialului (piatră şi marmură) şi prin multimea şi varietatea podoabelor, fiind acoperită de sus pînă jos de sculpturi în piatră, dispuse în şiruri orizontale, fiecare deosebit de celălalt. Zugrăveala exterioară a fost lucrată de meşteri trimişi din Moscova şi de doi meşteri moldoveni. Biserica a rămas pînă azi una din operele cele mai reprezentative ale arhitecturii noastre bisericeşti. Din nefericire unele din părţile ei originale au dispărut cu prilejul refacerii ei în secolul trecut. Vasile Lupu a ridicat apoi o biserică nouă la mănăstirea *Hlincea*, pe care n-a apucat s-o termine şi a început refacerea mănăstirii

(Continuare în pag. 5)

Binecuvîntarea bisericii...

(Urmare din pag. 1)

sfînt locaş şi de a ne ruga împreună în dreapta credinţă mîntuitoare în Domnul nostru Iisus Hristos".

„Înaintaşul Nostru, mitropolitul Antim Ivireanul, martir pentru credinţă şi neam, le dădea la 1709 preoţilor şi credincioşilor din aceste părţi sfaturi şi îndemnuri să stăruie în credinţa strămoşească. Acum Noi, urmaşul lui, ne aflăm în mijlocul urmaşilor acelor înaintaşi ai voştri şi vă dăm aceleaşi sfaturi şi îndemnuri creştineşti şi româneşti, în împrejurări mai fericite pentru întregul nostru popor. Un alt înaintaş al Nostru, mitropolitul Daniil, scria la 1721 aceloraşi preoţi şi credincioşi din părţile Braşovului: „Nu ascultaţi glasul eresurilor, ci al Maicii voastre, a sf. Biserici, a Răsăritului, glasul cel dulce şi mîntuitor carele v-a născut şi v-a hrănit cu hrana cerească a dumnezeieştii Scripturi".

„Aceleaşi sfaturi vi le împărtăşeşte azi urmaşul mitropolitului Daniil, Patriarhul întregii Biserici strămoşeşti: păstraţi neştirbită şi vie credinţa cea dreaptă a Domnului nostru Iisus Hristos, pe care au păstrat-o ca pe cel mai nesecat izvor de putere moşii şi strămoşii voştri".

Subliniind faptul că astăzi sîntem într-o singură Biserică, Biserica strămoşească, şi în aceeaşi Patrie comună, în partea finală a cuvîntării Prea Fericitul Patriarh spune: „Guvernul Patriei noastre oblăduieşte şi conduce cu iubire şi înţelepciune întregul popor român spre trepte tot mai înalte de bunăstare, cultură şi strălucire".

„Drept aceea, vă îndemn să vă împliniţi cu devotament şi cu cea mai bună conştiinţă îndatoririle voastre faţă de Ţara noastră scumpă, pe care Dumnezeu ne-a dăruit-o, după atîtea aşteptări şi lupte îndelungate, ca un cămin al libertăţii, al frăţietăţii, al dreptăţii pentru toţi cetăţenii ei şi ca o vatră de răspîndire a păcii în întreaga lume".

P. F. Patriarh Justinian a dăruit apoi Bisericii acum binecuvîntată un rînd de sf. vase aurite şi procoveţe, iar I. P. S nostru Mitropolit Nicolae o Sf. Evanghelie, ultima ediţie.

La agapa frăţească ce a urmat şi în cadrul căreia ambilor Ierarhi li s-a făcut o caldă manifestaţie de simpatie, au vorbit: dl B. Belei, consilier parohial, P. C. prot. V. Coman, P. C. vicar Tr. Belaşcu, precum şi I. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. F. Patriarh Justinian.

Binecuvîntarea bisericii din Vlădeni rămîne deci pentru toţi participanţii un praznic luminos, cu bogate revărsări de raze ziditoare de suflet şi dragoste de ţară.

Gh. Papuc

SIBIUL, un nou şi totuşi vechi centru universitar

— Inaugurarea Facultăţii de filologie şi istorie —

Cu prilejul deschiderii noului an universitar 1969/70, s-a inaugurat la Sibiu noua Facultate de filologie şi istorie adăpostită în clădirea Liceului nr. 3, parte integrantă a Universităţii „Babeş-Bolyai" din Cluj. Aceasta este a 15-a facultate a Almei Mater Napocensis şi inaugurarea ei a coincis în mod fericit cu aniversarea a 25 de ani de la eliberarea Patriei noastre şi cu serbările jubiliare ale semicentenarului românesc al Universităţii Clujene.

Inaugurarea s-a desfăşurat vineri, 3 octombrie 1969, în sala festivă a Astrei Culturale, în prezenţa unui numeros public sibian în frunte cu forurile superioare din localitate, de faţă fiind ministrul învăţământului, dl Miron Constantinescu, rectorul Universităţii din Cluj, prof. Dr. Ştefan Pascu, academicianul Constantin Daicovici, decanul noii facultăţi, Dr. Nicolae Lupu, corpul didactic şi studenţi.

Vechea cetate de pe malurile Cibinului a fost din totdeauna un focar de cultură cu o bogată şi prestigioasă tradiţie românească, astfel că merita cu prisosinţă să i se dăruiască această instituţie din partea Statului nostru socialist.

Se ştie că după diktatul de la Viena, Universitatea Clujană a fost adăpostită timp de 5 ani (1940—1945) cu atîta dragoste între zidurile venerabilei cetăţi a Sibiului, care n-a precupeţit nimic ca să-şi facă datoria de gazdă bună.

Acum, după aproape trei decenii, drept recunoştinţă, Alma Mater Napocensis a venit şi a sădit în grădina cetăţii de pe malurile Cibinului o mlădiţă care cu timpul va da viaţă unor lujeri ce vor transforma acest tînăr vlăstar universitar într-o Alma Mater Cibiniensis.

Sibiul Astrei culturale ardelene, însă, Sibiul tradiţiilor româneşti, Sibiul publicaţiilor militante pentru drepturile neamului românesc ciscarpatin, ca „Telegraful Român" (1853), „Transilvania" lui George Barițiu (1868), „Tribuna" lui Slavici şi Coşbuc (1884) etc., merita din plin acest dar din partea statului nostru de astăzi. Îl merita şi pentru faptul că a adăpostit şi în vechime institute de învăţămînt superior, ca de exemplu Institutul care a funcţionat aici sub numele „Studium Generale Cibininse" înfiinţat la 1525, „Academia de drepturi", înainte şi după revoluţia din 1848, unde a studiat şi Simion Bărnuţiu şi foarte mulţi alţi români etc

Tot aici a luat fiinţă în 1786 prima şcoală românească cu caracter superior condusă pe rînd de Dimitrie Eustatevici, Radu Tempea, Moise Fulea etc., care pregătea cadre didactice pentru învăţămîntul românesc.

La 1811 a luat fiinţă Institutul teologic-pedagogic, avînd ca prim profesor pe dascălul neamului Gheorghe Lazăr, institut care s-a dezvoltat şi din 1948 a devenit Institut Teologic de grad Universitar.

Demn de subliniat mai e faptul că profesorii acestui institut au redactat în decursul vremii cîteva reviste, care s-au situat de la început pe poziţiile iluminismului şi progresului, unii din ei fiind membrii ai Academiei Române, iar în 1919 au fost chemaţi la catedre de specialitate în cadrele Universităţii Clujene, ca: Dr. Ioan Lupaş, Silviu Dragomir, Victor Stanciu, Pavel Roşca, Ioan Matei etc.

Menţionăm că Î. P. S. Sa Mitropolitul nostru Dr. Nicolae Mladin *a trimis noii Facultăţi de litere şi istorie, inaugurată în oraşul nostru, un mesaj de urare ca ea să se dezvolte necontenit pentru a-şi îndeplini cu succes misiunea de pregătire temeinică a viitoarelor noastre cadre didactice.*

„Mitropolia Ardealului — se spune în acest mesaj — care în trecut a sprijinit învăţămîntul românesc, asociaţiile culturale române, conlucrarea pe plan cultural cu naţionalităţile conlocuitoare, îşi exprimă astăzi bucuria că Sibiului cultural i s-a dăruit, prin Facultatea de istorie şi filologie, o nouă instituţie de prestigiu pe care o merita" ...

Înaltul nostru Chiriarh a vorbit despre inaugurarea noii facultăţi sibiene în Catedrala mitropolitană, Duminică, 5 oct. a. c., după Sf. Liturghie, precum şi la festivitatea deschiderii anului universitar 1969/70 de la Institutul nostru Teologic, elogiind progresul învăţămîntului superior din bătrîna cetate a Sibiului.

Cu acest prilej Prezidiul a adresat o telegramă D-lui Nicolae Ceauşescu, *Preşedintele Consiliului de Stat, care se încheie astfel:*

„Parte integrantă a Universităţii „Babeş-Bolyai" din Cluj, vom depune toate eforturile pentru ca acest nou vlăstar al culturii şi ştiinţei să se afirme ca o instituţie de prestigiu a învăţămîntului universitar din ţara noastră, din rîndul căreia să iasă cadre temeinic pregătite, care să ducă mai departe şi să dezvolte pe un plan superior, în spiritul politicii generale a partidului şi statului nostru, tradiţiile culturale ale oraşului de pe malurile Cibinului".

Să trăiască, să crească, să înflorească noua Facultate sibiană, cel mai tînăr vlăstar universitar din ţara noastră.

Nic. D. Găvozdea

„Intoarce sabia ta la locul ei..."

Poate niciodată cuvintele adresate de Mîntuitorul apostolului Petru: „Intoarce sabia ta la locul ei, că toţi cei ce scot sabia, de sabie vor pieri" (Matei 26, 52) n-au fost de mai mare actualitate ca în vremea noastră, cînd armele de luptă — săbiile — sînt aşa de puternice încît după spusa cronicarului ni se „sparie şi gîndul" cînd ne amintim de ele. Armele termo-nucleare de distrugere în masă sînt o primejdie nu numai pentru unii, ci pentru ambele părţi angajate în război, ba chiar pentru întreaga omenire.

Mîntuitorul a lepădat şi a dezaprobat fapta pripită şi necugetată a lui Petru, care era şi inutilă atunci.

Încă poetul roman Virgiliu spunea că: „Nu-i nici un bine în război!". Întotdeauna războiul a fost o nenorocire pentru oameni. Chiar şi războaiele victorioase pentru unii au adus dezastre pentru toţi. De la cei vechi ne-a rămas pînă azi expresia care cuprinde un mare adevăr: „victorie a la Pyrus", care nu înseamnă decît tot un fel de înfrîngere. Ilustrul comandant militar grec Pyrrus, regele Epirului, a bătut pe romani cu preţul unor sacrificii şi pierderi imense. După această „victorie" în care armata sa aproape complet nimicită, fiind felicitat, a răspuns: „Dacă dobîndesc încă o asemenea victorie, sînt pierdut".

Ce să spunem azi cînd atît iscusinţa în război cît şi armele de luptă au ajuns la o aşa de mare dezvoltare? Desigur că un nou război înseamnă un masacru general.

Două momente din Biblie vor ilustra acest adevăr.

În războiul ce s-a purtat între Işboşet, fiul lui Saul, şi David, s-a ajuns la un moment dat ca să se lupte numai reprezentanţii celor două tabere, aşa cum se făcuse înainte în lupta dintre Goliat şi David. Astfel au apărut 12 aleşi dintre veniaminiţi şi 12 slujitori aleşi de ai lui David. Rezultatul acestei lupte a fost pe cît de neaşteptat, tot pe atît de îngrozitor. Toţi luptătorii erau iscusiţi în luptă, dar fiecare grupă se socotea că numai ea deţine secretul unei tactici de luptă — adică să se lupte şi cu dreapta şi cu stînga. Aşa s-a făcut că au pierit toţi cei 24 de luptători. „Şi s-au apucat de cap unul pe altul şi şi-au înfipt sabia unul altuia în coastă şi au căzut împreună" (11 Reg. 2, 15—16). Nici iscusinţa n-aduce nimic bun în război.

Al doilea război ilustrativ din Biblie e cel din istoria lui Samson, în care se învederează adevărul că forţa face rău nu numai adversarului, ci şi celui care o foloseşte. În dorinţa lui Samson de a se răzbuna pe filisteni, a ucis pe toţi care se aflau în casă. „Şi a zis Samson: Mori, suflete al meu, cu Filistenii!" Apoi s-a sprijinit cu toată puterea şi s-a prăbuşit casa peste fruntaşii filistenilor şi peste tot poporul ce era întrînsa. Şi cei pe care i-a ucis Samson la moartea sa au fost mai mulţi decît toţi cei care-i ucisese în viaţa sa" (Jud. 16, 28—30).

S-a răzbunat Samson, dar s-a pierdut şi pe el. Aşa păţesc cei care caută revanşe prin război. Ei se gîndesc numai la răzbunare, dar nu se gîndesc că prin ea îşi pregătesc propria lor pieire. Deci nici iscusinţa şi nici superioritatea armamentului nu pot să aducă nici un bine într-un nou război, ci numai distrugere, durere şi moarte.

Pentru aceasta dreptcredincioşii creştini se alătură la lupta activă pentru pace lîngă toţi oamenii de bunăcredinţă din lumea întreagă. A căuta şi a urma pacea (Ps. 33, 14; 1 Petru 3, 10—12) e cea mai sfîntă sarcină creştină pe care ne-o porunceşte deopotrivă atît Vechiul cît şi Noul Testament.

Prot. A. Radu

Mahatma Gandhi

Între marile aniversări culturale sărbătorite pe plan internaţional în anul în curs se înscrie şi numele lui Gandhi, cu prilejul împlinirii, în 2 oct. a. c., a 100 de ani de la naşterea sa.

Pe limba noastră, Mahatma înseamnă „suflet mare", ceea ce exprimă un evident adevăr, căci mare i-a fost sufletul, cît întreaga Indie, ale cărei dureri şi aspiraţii le-a cuprins în fiinţa sa, dăruindu-şi-o întreagă, pînă la jertfă, pentru emanciparea şi eliberarea ţării şi poporului său de sub jugul colonial englez.

Mohandas Karamchand Gandhi, după numele său exact, s-a născut la 2 octombrie 1869 în statul Kathiawar din India, unde tatăl şi bunicul său au fost prim-miniştri.

După terminarea liceului în localitatea Rajkat, a studiat în Anglia, practicînd apoi avocatura în în oraşele Bombay şi Rajkat.

Lupta sa pentru drepturile poporului său se desfăşoară în două etape. Prima în Africa de Sud, iar a doua la el în ţară.

Astfel, în 1893 merge în Africa de Sud unde trăiau peste 150.000 de indieni, supuşi la multe oprimări şi pentru ale căror drepturi Gandhi va lupta cu preţul unor mari jertfe. Căci deşi avea posibilitatea să ducă o viaţă comodă, înstărită, el a preferat să împărtăşească condiţiile de trai mizere ale populaţiei indiene, insuflîndu-i acesteia încrederea în viitor. În acest timp şi ţara sa ducea povara grea a două asupriri: cea socială şi cea naţională din partea colonialiştilor străini.

De aceea, întorcîndu-se în patria sa, la 9 ianuarie 1915, timp de trei decenii va fi în centrul mişcării pentru eliberarea Indiei de sub asuprirea colonialismului britanic. Mijloacele sale de luptă erau dintre cele mai paşnice: anume „non violenţa" sau „rezistenţa pasivă". În acest sens el a mobilizat obştea indiană în acţiuni fără precedent, constînd din greve, marşuri, boicotarea mărfurilor engleze etc.

Pentru aceste acţiuni ale sale, Gandhi a fost de multe ori întemniţat. În această privinţă, ne amintim încă de îndelungatele sale greve ale foamei, pentru că nimic nu-i putea frînge hotărîrea de a lupta, cu mijloacele preconizate de el, pentru eliberarea ţării. În felul acesta, prin programul şi metodele sale de acţiune, ca şi prin rara popularitate de care se bucura în sînul concetăţenilor săi, Gandhi a dat un deosebit impuls mişcării de eliberare naţională indiană, fiind în fruntea acestei mişcări pînă la intrarea ei în faza decisivă a dobîndirii independenţei Indiei. N-a apucat să-şi vadă înfăptuit acest înalt vis al său, căci în 1948 Gandhi, 79 de ani avînd, a fost asasinat. Un an mai tîrziu, în aprilie 1949 India se proclamă republică, continuînd însă să rămînă ca membră a Commonwelth-ului britanic.

Pentru lupta şi ideile sale generoase, umanitare, Mahatma Gandhi rămîne ca un adevărat profet al poporului indian, bucurîndu-se în acelaşi timp şi de cinstirea celorlalte popoare, căci, printre altele, el era şi un înflăcărat adept al păcii în întreaga lume. „Visul lui — spunea primul preşedinte al Indiei, Nehru — era ca India să devină un simbol şi, prin exemplul său, să determine tot restul lumii să renunţe la război şi la violenţă".

În spiritul stimei reciproce, al respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, al egalităţii şi avantajului reciproc, ca şi cu alte ţări, ţara noastră întreţine relaţii de colaborare multilaterală cu poporul indian. Acest lucru este întărit şi de vizita pe care conducătorii Patriei noastre, în frunte cu Dl Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, şi Dl Ion Gheorghe Maurer, Preşedintele Consiliului de Miniştri, o fac în aceste zile de octombrie în India. Cinstind amintirea marelui fiu al poporului indian, conducătorii Patriei noastre au făcut o vizită şi la mausoleul lui Gandhi.

Tot în această ordine de idei, menţionăm şi aceea că o delegaţie a Bisericii noastre Ortodoxe Române, în frunte cu P. F. Părinte Patriarh Justinian şi din care a făcut parte şi Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, aflîndu-se într-o vizită la Biserica Ortodoxă Siriană din India şi trecînd prin New-Delhi, capitala ţării, în 14 ianuarie 1969 a depus o coroană de flori la locul unde a fost incinerat Gandhi şi pe al cărui mausoleu sînt încrestate ultimele sale cuvinte: „O, Doamne!".

P.

„Chipul nou al Patriei"

Între 4—30 septembrie a. c., au avut loc la toate protopopiatele noastre din Arhiepiscopia Sibiului conferințele de orientare pentru preoțime, avînd ca temă oficială: „Chipul nou al Patriei. La împlinirea a 25 de ani de la eliberare (1944—1969".

Conferințele au fost prezidate de delegați de la Centrul Arhiepiscopesc și Institutul Teologic Universitar-Sibiu și aproape la toate a asistat și Înalt Prea Sfințitul nostru Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae, însoțit la unele din ele și de P. S. Episcop-vicar Visarion.

Astfel, Înalt Prea Sfinția Sa a participat la conferințele de la protopopiatele: Sibiu (4 sept. a. c.), Făgăraș (5 sept. a. c.), Brașov (9 sept. a. c.), Sf. Gheorghe (10 sept. a. c.), Mediaș (16 sept. a. c.), Sighișoara (17 sept. a. c.), Aiud (23 sept. a. c.), Luduș (24 sept. a. c.) și Tg. Mureș (25 sept. a. c.).

La aceste conferințe Arhipăstorul nostru a fost însoțit de P. C. vicar Tr. Belașcu, iar la Aiud, Luduș și Tg. Mureș I. P. S. Sa a fost însoțit și de P. S. Episcop-vicar Visarion.

P. S. Sa, însoțit de P. C. consilier I. Vlad, a participat apoi la conferințele de la Reghin (29 sept. a. c.) și Toplița (30 sept. a. c.).

Tema conferinței a dat prilej Cucernicei preoțimi să arate marile realizări produse în Patria noastră, în acești ultimi 25 de ani, atît pe teren politic, economic și social, cît și bisericesc, încît, într-adevăr, această perioadă istoricește scurtă a schimbat fundamental chipul scumpei noastre Patru.

Preoții noștri s-au întrecut în a lua cuvîntul, reliefînd fiecare aspecte inedite din parohia sa, chipul nou al orașelor și satelor noastre, dar, după mărturia unuia dintre ei, „oricîte discuții am purta nu putem spune tot despre chipul frumos și bogat în conținut al Patriei după 25 de ani".

La toate conferințele la care au participat au luat cuvîntul și Î. P. S. Mitropolit Nicolae și P. S. Episcop-vicar Visarion, aducînd prețioase completări și lumini noi asupra temei.

„Sîntem foarte mulțumiți — ca să spicuim doar cîteva din gîndurile și îndemnurile Î. P. S. Mitropolit Nicolae împărtășite la aceste conferințe — că la marile evenimente ale poporului nostru preoțimea noastră vibrează alături de el".

„Ne simțim fericiți că trăim în această epocă și împreună cu poporul ne angajăm ca și pe viitor să ne aducem contribuția la munca lui pentru înălțarea Patriei", căci „Evanghelia ne cheamă să slujim poporul din care facem parte".

I. V.

Binecuvîntarea bisericii din Voșlobeni

Printre parohiile de frunte ale extremității de nord-est a Arhiepiscopiei Sibiului, așezată nu departe de meleagurile umbrite de brazi unde Mureșul și Oltul fac primii pași spre lunga lor călătorie, se numără și Voșlobenii.

Silueta bisericii de aici, ce se înalță ca o săgeată albă spre slava cerului, apare de departe călătorului care vine dinspre Gheorgheni sau trecătorile Harghitei. Prin rîvna preotului și credincioșilor, acestei biserici i s-a făcut, în ultimii 5 ani, reparații capitale, interioare și exterioare, și a fost înveșmîntată cu o reușită pictură în frescă.

Terminate fiind lucrările, sf. lăcaș aștepta binecuvîntarea Arhipăstorului de la Sibiu, care a răspuns invitației, Duminică, 28 septembrie 1969. Praznicul binecuvîntării a primit o notă deosebită prin aceea că Î. P. S. Mitropolit Nicolae a fost însoțit și de P. S. Episcop-vicar Visarion.

Astfel, în această zi, venind de la Gheorgheni unde, în ajun, au făcut o scurtă vizită credincioșilor noștri, participînd la vecernia de sîmbătă seara, Înalții Ierarhi au fost întîmpinați de un sobor de preoți și diaconi și de credincioși.

P. C. prot. *Gr. Chichernea* de la Toplița a rostit un scurt cuvînt de bun venit, la care a răspuns Î. P. S. Mitropolit Nicolae.

După slujba de binecuvîntare a bisericii a urmat Sf. Liturghie arhierească, Î. P. S. Mitropolit Nicolae și P. S. Episcop-vicar Visarion fiind înconjurați de un sobor de preoți și diaconi.

Sf. Liturghie s-a desfășurat într-o caldă atmosferă de înălțare sufletească, biserica fiind neîncăpătoare pentru credincioșii veniți în straie românești să participe la ea, fiind de față dl pastor reformat din Gheorgheni, Z. Vántsa, însoțit de un epitrop.

În rugăciunile speciale care s-au rostit au fost cuprinși nu numai credincioșii prezenți, ci și ctitorii, slujitorii și binefăcătorii acestui sfînt lăcaș, adormiți întru Domnul.

La priceasnă, P. C. vicar *Tr. Belașcu* a tîlcuit Evanghelia zilei cu pescuirea minunată, insistînd cu deosebire asupra chemării la apostolie a ucenicilor Domnului și asupra muncii ca mijloc de înnobilare a omului, asupra necesității ca ea să fie împletită cu rugăciunea.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a hirotesit întru protopop onorar pe C. pr. local *Gavril Colceriu*, care a rostit apoi un cuvînt, din care a emanat bucuria sa și a bunilor săi credincioși la terminarea lucrărilor de înfrumusețare a bisericii, bucurie încununată acum de prezența Arhipăstorului nostru venit s-o binecuvinteze.

În cuvîntul său, P. C. prot. *Gr. Chichernea* (Toplița) exprimă străduința preoților din protopopiatul Toplița de a propovădui pe Iisus Hristos și dragostea de oameni, precum și bucuria acestora și a credincioșilor de pe aceste meleaguri, de a avea în mijlocul lor pe Î. P. S. Mitropolit Nicolae și P. S. Episcop-vicar Visarion.

În continuare a vorbit dl pastor reformat *Z. Vántsa*, care, în numele credincioșilor reformați din 16 comune din jur, salută Înaltii oaspeți, mulțumind pentru bucuria ce i s-a făcut de a participa la această sărbătoare a credincioșilor români, menționînd totodată că se simte fericit că a învățat în regimul de azi din Patria noastră și pentru că poate să stea împreună cu colegii săi din Biserica Ortodoxă Română.

A luat apoi cuvîntul P. S. Episcop-vicar *Visarion*, care zăbovește cu deosebire asupra importanței evenimentului reîntregirii noastre bisericești din 1948, care a fost un act firesc și prin care s-a pus capăt unei dezbinări nefirești, dictate de interese străine, aducînd în acest sens cîteva semnificative exemplificări.

„De aceea — spune P. S. Sa — eu, în calitatea mea de Episcop al Bisericii Ortodoxe Române, vă rog să-mi îngăduiți să vă spun că fapta pe care ați făcut-o a fost o faptă plăcută lui Dumnezeu și credincioșilor români care, în ultimii 25 de ani, au pornit la o muncă atît de mare, de ridicare a Patriei pe noi culmi de dezvoltare multilaterală".

„Noi trăim și slujim Biserica noastră și Patria noastră, pentru ca unitatea noastră să fie tot mai sudată, nedespărțită pînă la sfîrșitul veacurilor, pentru că în unire este puterea".

Șirul cuvîntărilor a fost încheiat de Î. P. S. Mi-

(Continuare în pag. 6)

Binecuvîntarea bisericii din Sebeș

Zidită în urmă cu aproape 200 de ani, bisericii cu hramul „Adormirii Maicii Domnului" din Sebeș i s-au făcut, în ultimii 12 ani, reparații generale și a fost îmbrăcată într-o frumoasă haină picturală. La invitația preotului și credincioșilor, Duminică, 14 septembrie 1969, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a descins pentru a o binecuvînta.

În ajun, *sîmbătă, 13 septembrie 1969*, Î. P. S. Sa a vizitat parohia Daia Română din apropierea Sebeșului, unde, seara, sub bolta senină a cerului, în fața bisericii, a asistat la slujba vecerniei.

După vecernie a vorbit C. pr. local *N. Baciu*, care, printre altele, exprimă bucuria credincioșilor de a vedea „față către față" pe Arhipăstorul lor.

În cuvîntul său, P. C. vicar *Tr. Belașcu* se oprește cu deosebire asupra unor înțelesuri ale sărbătorii de a doua zi: Înălțarea Sf. Cruci, îndemnînd credincioșii să fie alipiți de Sf. Biserică, „care este mama noastră", învățîndu-ne tot ce este spre folosul nostru trupesc și sufletesc.

Un bogat cuvînt de învățătură a rostit apoi Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*, zăbovind, printre altele, asupra „Păstorului cel mare", Iisus Hristos, asupra pregătirii și încredințării învățăturii Sale ucenicilor Săi, Sf. Apostoli, care au propovăduit-o în toate părțile lumii și care, la rîndul lor, au așezat episcopi, preoți și diaconi, care, „prin puterea primită de la Sf. Apostoli" în Taina hirotoniei, au dus „mai departe propovăduirea Evangheliei lui Iisus Hristos, sfintele slujbe și rînduielile de viață ale credincioșilor".

Această Evanghelie propovăduită de Iisus Hristos, de Sf. Apostoli, iar, apoi, de urmașii acestora: episcopi, preoți și diaconi, este una singură, așa cum a fost transmisă și tălmăcită de Biserică din vechime, iar tîlcuirile mai noi, din ultima sută de ani de pildă, sînt „făurite de mintea omenească".

Arătînd felul cum trebuie citită Sf. Scriptură de către credincioși, care, în caz de nepricepere, trebuie să apeleze la preot, iar preotul la episcop, dacă este nevoie ș.a.m.d., precum și alte asemenea învățături și sfaturi, în încheiere Î. P. S. Sa îndeamnă la unitate în credința noastră străbună și în slujirea Patriei.

A doua zi, Duminică, 14 septembrie 1969, Înaltul Ierarh a fost întîmpinat în fața bisericii parohiale din Sebeș III de către un sobor de preoți și diaconi, cuvîntul de bun venit fiind rostit de P. C. prot. V. Negrea (Alba Iulia).

După ce a răspuns la cuvintele care i-au fost adresate, Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* a trecut la binecuvîntarea bisericii, slujbă care a fost urmărită cu mult interes de credincioși.

Impresionante au fost pentru ei și momentele, din cadrul Sf. Liturghii arhierești care a urmat, în care C. diacon R. Bar a fost hirotonit preot, iar I. Goia întru diacon.

Răspunsurile au fost date de corul mixt al parohiei Sebeș I, dirijat de T. Dimitriu, la Sf. Liturghie participînd și dl pastor ev. lut. Tomke Oskar, ca reprezentant al protopopiatului ev. lut. Sebeș.

În cadrul Sf. Liturghii, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a rostit rugăciuni speciale pentru propășirea în toate cele bune a credincioșilor prezenți.

La priceasnă, P. C. prof. *D. Călugăr* a tălmăcit Evanghelia zilei, insistînd cu deosebire asupra înțelesului lepădării de sine (Marcu 8, 34).

După Sf. Liturghie vorbește C. preot *I. Bologa*, distins cu brîu roșu, care face o dare de seamă asupra lucrărilor săvîrșite la biserica acum binecuvîntată, mulțumind Î. P. S. Sale pentru sprijinul acordat și pentru oboseala împreunată cu această descindere, precum și credincioșilor și tuturor participanților la acest praznic.

În cuvîntul său, P. C. prot. *V. Negrea* exprimă, printre altele, dragostea preoților și credincioșilor din prot. Alba Iulia față de Arhipăstorul lor.

P. C. vicar *Tr. Belașcu*, care a vorbit în continuare, explică credincioșilor semnificația praznicului, originea divină a Bisericii, care ne cheamă și ne ajută la „împăcarea noastră și pacea generală" etc., în încheiere subliniind prestigiul Bisericii și Patriei noastre în zilele de astăzi.

A vorbit apoi Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*, care, într-o amplă cuvîntare, a dezvoltat cu deosebire gînduri asupra dăruirii de sine, asupra jertfei la care ne cheamă Iisus Hristos.

Această jertfire de sine îmbracă diferite forme. Astfel, jertfire este cînd dăm și ajutăm pe cineva în necazul lui, din bunurile cîștigate prin munca noastră, jertfire, dăruire de sine este și atunci cînd ne stăpînim mînia, cînd nu răspundem cu rău la rău, cu vrajbă la vrajbă, ci ne liniștim și rugăm pe Dumnezeu să potolească pe cel ce vine asupra noastră cu cuvinte aspre, jignitoare sau altceva asemănător, dăruire este și cînd în familie de pildă în diferite necazuri sau neînțelegeri soții între ei caută să le înlăture, cerîndu-și iertare unul altuia și rugîndu-se împreună lui Dumnezeu să le ajute în a nu se lăsa împinși de porniri nepotrivite, cu toții avînd îngăduință și răbdare în nădejdea că totdeauna binele, dreptatea, și adevărul vor birui.

Dar există și jertfe care merg pînă la dăruirea vieții, așa cum ne-a arătat Mîntuitorul Iisus Hristos și așa cum, de pildă, au făcut atîți înaintași de-ai noștri pentru Lege și binele poporului.

Astăzi trăim altfel decît în trecut, în libertate, în condiții optime de dezvoltare pe toate planurile, dar cu toate acestea datoria de a iubi pe oameni și a ne jertfi pentru binele lor nu încetează. Și vremea de astăzi ne cheamă să punem mai presus de interesele noastre, interesele obștești, ne cheamă să nu fim stăpîniți numai de gînduri trupești, ci să ne îngrijim și de viața noastră sufletească, să ne dăruim pentru semenii noștri, pentru țara noastră.

„Dacă fiecare om dintr-o țară — spune Î. P. S. Sa — s-ar gîndi numai la el însuși, numai la interesele lui personale, atunci n-ar mai exista o comunitate și un popor propriu-zis", în încheiere îndemnînd ca în toate să-l avem pe Dumnezeu, cu al cărui ajutor putem merge pe calea cea bună și roditoare și pentru noi și pentru familia și Patria noastră și pentru omenirea întreagă.

A urmat apoi o masă frățească, unde au vorbit dl pastor ev. lut. *Tomke Oskar*, P. C. prot. *V. Negrea*, P. C. preoți: *I. Bologa* și *I. Opincariu*, P. C. prot. *N. Cantor*, dl consilier parohial *I. Opincariu*, P. C. prof. *D. Călugăr* și P. C. vicar *Tr. Belașcu*, tuturor răspunzîndu-le Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*.

Binecuvîntarea bisericii din Sebeș va rămîne, așadar, în amintirea credincioșilor drept un praznic plin de lumină și înălțare sufletească, de întărire a vieții lor pe calea dragostei de oameni și de Patrie.

Rep.

Reparația providențială a unei nedreptăți istorice

La 21 octombrie 1969 se împlinesc 21 de ani de la reparația providențială a unei revoltătoare nedreptăți istorice: reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române prin revenirea în sînul ei a fraților transilvăneni ce fuseseră despărțiți timp de 250 de ani de Biserica-mamă, de către uneltele Curții habsburgice din Viena. Data de 21 octombrie va rămîne înscrisă cu litere de aur în istoria neamului și a Bisericii noastre, ea însemnînd un adevărat praznic de bucurie în viața poporului român dreptcredincios.

Dar an de an, data de 21 octombrie, chiar fără să vrem, rămîne și un prilej de dureroase evocări a suferințelor, umilințelor și nedreptăților la care au fost supuși din partea stăpînirii străine cei ce și-au apărat credința și legea strămoșească. Numele generalului Buccow, care a fost trimis de Curtea din Viena la 1761 în Ardeal, ca să înnăbușe răscoala împotriva unirii și care a înecat în sînge această răscoală, dezlănțuind o cumplită teroare împotriva celor ce-și apărau legea și credința, distrugînd cu tunurile sau prin foc peste 150 biserici și mănăstiri din Ardeal, a rămas înscris în cartea neagră a neamului nostru, devenind astfel odios chiar și celor ce au rămas credincioși unirii, deoarece în afară de suferințele morale și materiale pricinuite, el a lipsit neamul românesc din Ardeal de valoroase monumente de credință și de artă bisericească, dovadă trăiniciei lui pe aceste meleaguri.

Cartea vredniciilor neamului nostru păstrează însă nu numai numele, dar și faptele glorioase ale unora dintre cei mai aleși fii ai săi, care, cu prețul unor grele suferințe, și-au păstrat legea și credința. Figurile de eroi și mucenici, ca a nobilului român Gavril Nagyszegi, a protopopului brașovean Eustatie Vasilievici Grid, a călugărului Visarion Sarai, a țăranului român mucenic, putrezit în temnițele Kufsteinului: Oprea Miclăuș, a protopopului Nicolae Pop din Balomir, a călugărului Nicodim, a popii Cosma din Deal, a popii Ioaneș din Galeș, a popii Ioan din Aciliu, ale femeilor din Colun care singure au scos biserica din folosul uniților, a călugărului Sofronie, a popii Ioan din Sadu și ale altora mai cunoscuți sau mai puțin cunoscuți, vor fi pururea exemple vii și nestерse de eroi ai dreptei credințe. Prețuind și cinstind lupta și suferințele îndurate de aceștia, Biserica noastră a canonizat în anul 1955 pe trei dintre ei, ridicîndu-i la rangul de sfinți și așezîndu-le prăznuirea la data de 21 octombrie; aceștia sînt: Visarion, Sofronie și Oprea Miclăuș.

Dar dacă lupta împotriva unirii a luat o amploare deosebită și o vehemență neîntîlnită mai ales în unele ținuturi ca: al Sibiului, Brașovului, Făgărașului, Hălmagiului, Zarandului, Albei-Iulii și Zlatnei — despre care posedăm de altfel și numeroase documente — aceasta nu înseamnă că în alte ținuturi ca: al Banatului, Crișanei, Maramureșului, Solnocului, Bistriței etc., ea a fost mai puțin înverșunată. În tradiția poporului au rămas pînă astăzi numeroase mărturii despre aceste lupte, iar în unele cazuri se păstrează dovezi materiale indiscutabile despre acestea. O astfel de dovadă o semnalez în cele ce urmează.

Zilele trecute am avut prilejul să vizitez pentru prima oară orașul Lugoj. Cu această ocazie am cercetat cele două biserici românești, după informațiile primite ambele din veacul al XVIII-lea, care, deși cu o arhitectură caracteristică acelor vremuri, înainte cu cîteva decenii au fost împodobite cu frumoase picturi, cea veche ortodoxă fiind opera pictorului A. Demian, iar cea zevenită a profesorului lugojan Simionescu. La colțul pieții în care se află biserica veche ortodoxă, am observat un turn-fațadă de biserică, încadrat între clădirile ce se înșiruiau de-a lungul pieții. Am fost surprins de aspectul arhitectural al acestui turn care nu se încadra ca stil în ansamblul clădirilor învecinate, dar care mi-a trezit bănuiala că are o istorie ciudată. Am cerut lămuriri de la păr. protopop al Lugojului Toma Bujor și am aflat următoarele:

În ținutul Lugojului, uniația n-a făcut prozeliți. Dar s-a încercat să se momească, pentru a trece la uniație, mai ales populația nevoiașă de la periferiile orașului. Astfel, prin promisiuni și daruri în bani, s-a reușit să se cîștige pentru unire cîteva suflete. Dar întrucît cei trecuți la unire nu aveau biserică, știrea că una din bisericile ortodoxe va fi dată uniților s-a răspîndit fulgerător între credincioși. Fără să stea în cumpănă, aceștia s-au adunat noaptea și au demolat complet biserica sortită să fie dată uniților, lăsîndu-i neatins numai turnul, care pînă astăzi stă mărturie a curajului lor în fața stăpînirii, dar și a dragostei față de Biserica strămoșească, pe care n-o voiau micșorată prin dezertări la uniație.

Numai mai tîrziu, cînd numărul celor trecuți la uniație a sporit, s-a construit de către stăpînire o biserică și pentru ei, care a devenit apoi catedrala episcopiei unite de mai tîrziu, înființată aici tocmai pentru a răspîndi și consolida unirea în aceste ținuturi.

Asemenea fapte vrednice de amintire din lupta împotriva uniației s-au petrecut și în ținutul Bistriței. Trecuți la uniație numai printr-o falsă conscriere oficială, comunele de pe valea Someșului, din părțile Năsăudului, n-au voit nicidecum să primească unirea, cu toate măsurile luate de Buccow. Cînd el însuși a încercat să îi convingă să treacă la unire, bărbații s-au refugiat în munți. Atunci Buccow a trimis în aceste părți cîteva escadroane ale regimentului de husari, comandat de generalul conte Adam Bethlen, care se afla atunci în Ardeal. De altfel documentele vremii fac mențiune despre o luptă sîngeroasă ce s-a dat la granița dintre comunele Feldru, Nepos și Dumitra, între trupele imperiale și țăranii înarmați doar cu furci, coase și securi. Astfel, husarii au început o sîngeroasă reprimare în aceste comune. Fruntașii satelor Rebra, Vărarea (Nepos), Feldru, Sîngeorz și Maieru au fost adunați în Sîngeorz (astăzi orașul Sîngeorz-Băi), fiind așezați în uliță pe două rînduri, iar husarii i-au amenințat cu împușcarea, dacă nu vor trece la unire. Dar tot poporul adunat acolo n-a voit să se lapede de legea strămoșească, ci, căzînd în genunchi, s-au rugat să fie omorîți, căci — ziceau ei — mai degrabă voiesc să li se taie capetele, decît să-și părăsească legea și să treacă la uniație.

Văzînd dîrzenia și curajul lor și dîndu-și seama că acești români mai degrabă își dau viața decît să treacă la uniație, Buccow s-a folosit de alte metode. Satele amintite au fost împînzite de soldați, încartiruiți aproape în fiecare casă, iar capii rezistenței au fost întemnițați, iar unii executați. Soldații au fost menținuți în casele țăranilor, pînă ce aceștia treceau la uniație. Se cunosc cazuri cînd soldații au fost menținuți în unele locuri timp de 3 ani, pînă cînd rezistența împotriva unirii a fost înfrîntă. Cu această metodă, la care s-au adăugat fel de fel de momeli și promisiuni, românii de pe valea Someșului au fost siliți să treacă la uniație.

În istoria trecutului de două veacuri și jumătate a românilor din Transilvania, sînt înscrise numeroase pagini de lupte și suferințe pentru credința și legea strămoșească. Astăzi însă toate acestea se estompează în marea bucurie a revenirii urmașilor celor ce au suferit atît de mult, la sînul Bisericii strămoșești. Biserica românească este iarăși una. Sînt semnificative în această privință cele scrise de I. P. S. Sa Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului: „Căci, privind peste istoria Bisericii noastre, putem spune că această Biserică se aseamănă cu un fluviu, care vreme de veacuri a cuprins pe toți credincioșii români. Apoi fluviul s-a despărțit în două brațe, în care curgeau aceleași valuri și se răsfrîngea același cer. Prin reîntregirea bisericească de la 21 octombrie 1948, cele două brațe s-au împreunat iarăși. Acum fluviul credinței strămoșești curge liniștit, răsfrînge luminile cerului, fructifică pămîntul inimilor credincioase, revarsă darurile sale peste toate sufletele și — înfrățit cu pămîntul strămoșesc — slujește idealurile superioare ale poporului român, ale omenirii întregi".

I. Zăgrean

Biserica din Moldova în timpul...

(Urmare din pag. 2)

Golia din Iași. Amîndouă au fost terminate de fiul său Ștefăniță Vodă.

În afara hotarelor țării a ridicat o biserică cu hramul Sf. Paraschiva în *Liov*, înzestrînd-o cu o moșie în apropiere și biserica *Stelea* din Tîrgoviște în urma împăcării sale cu Matei Basarab (1644—45). După pilda sa, fratele său Gavriil Hatmanul și soția sa Liliana au ridicat mănăstirea *Agapia* (cea nouă).

Un fapt vrednic de reținut este și acela că Vasile Lupu a plătit numerosele datorii ale Patriarhiei din Constantinopol, stabilindu-i rînduieli noi de gospodărie. Drept recunoștință patriarhul și sinodul său au dăruit domnului moldovean moaștele Cuvioasei Paraschiva. Ele au fost primite în țară cu mare alai și așezate în biserica Trei Ierarhi (13 iunie 1641). Azi se găsesc în catedrala mitropolitană din Iași. La fel a plătit Vasile Lupu și datoriile Sfîntului Mormînt din Ierusalim și a ajutat mănăstirile din Muntele Athos.

Toate acestea ni-l arată ca un mare sprijinitor al Ortodoxiei. Datorită și concursului prețios al mitropolitului Varlaam, domnia lui Vasile Lupu a fost una din cele mai rodnice pe plan bisericesc.

Mircea Păcurariu

Inceperea
noului an de muncă la Institutul Teologic Universitar din Sibiu

După ce în cursul lunii septembrie a. c. au avut loc felurite examene ale sesiunii de toamnă, cursurile noului an școlar 1969—70 la Institutul Teologic Universitar din Sibiu au început — cu o Sf. Liturghie și cu Sfințirea Apei — în dimineața zilei de miercuri, 1 octombrie a. c.

Deschiderea festivă a anului școlar s-a săvîrșit Duminică, 5 oct. a. c. Dimineața, profesorii și studenții Institutului au luat parte la Sf. Liturghie, în Catedrala mitropolitană — săvîrșită de un sobor de preoți alcătuit în majoritate din profesori de teologie —, au ascultat predica P. C. prof. dr. Milan Șesan și cuvîntul adresat credincioșilor de Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, privitor la mersul vieții noastre bisericești în ultimele săptămîni. S-a citit din ușile împărătești ale Sf. Altar rugăciunea de invocare a ajutorului dumnezeiesc asupra muncii de învățătură și educație preoțească ce începea atunci.

La orele 12, în sala de festivități (aula) a Institutului, a început desfășurarea programului serbării de început de an școlar.

La intrarea în aulă, Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* a fost întîmpinat cu Imnul arhieresc de către Corul studenților teologi, dirijat de P. C. prof. Gheorghe Șoima.

Î. P. S. Sa a luat loc la masa prezidială, precum și P. C. prof. Dr. Isidor Todoran, noul rector al Institutului.

În sală — înafară de profesorii, funcționarii și studenții Institutului — se aflau: P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belașcu, P. C. prof. Dr. Sofron Vlad, fost rector, care și-a cerut pensionarea pentru limită de vîrstă pe data de 1 oct. a. c., dl vicar și decan prof. Dr. Hermann Binder, P. Cuv. arhim.-stareț Ioan Dinu, consilierii arhiepiscopești P. C. pr. Ioan Vlad și Ioan Floca, secretarul arhiep. P. C. pr. Filaret Costea, slujitori bisericești, părinți ai studenților teologi și numeroși credincioși.

După ce corul a executat compoziția religioasă „Taina Creștinătății" (după textul din I Tim. 3. 16), a luat cuvîntul noul rector al Institutului, P. C. prof. Dr. *Isidor Todoran*. P. C. Sa a evocat strădaniile desfășurate de acest vechi și merituos așezămînt al Bisericii Ortodoxe Române din Ardeal de-a hărăzi sfintei instituții slujitori vrednici, iar poporului nostru credincios îndrumători cu dragoste de țară, pătrunși de idealurile și aspirațiile obștești. Astăzi, Institutul Teologic Universitar din Sibiu — care are o existență neîntreruptă de aproape 160 de ani — crește preoți adînc înrădăcinați în pămîntul bun al Ortodoxiei românești și cetățeni strădalnici ai Patriei noastre socialiste în plină înflorire, luptători convinși pentru pace și propășire, pentru bunăînțelegere și înfrățire între toți fiii poporului nostru, elemente de sprijin

(Continuare în pag. 6)

Vizită arhierească

În cadrul atribuțiunilor sale de episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului și la invitația P. S. Episcop Teofil al Clujului, P. S. Episcop-vicar Visarion Aștilean--Răsinăreanu, a făcut, Duminică, 26 oct. 1969, sărbătoarea Sf. Dumitru, o vizită arhierească în parohia Suceag-Cluj, unde Prea Sfinția Sa a copilărit.

Însoțit de P. C. preot prof. Onisie Moraru, consilier eparhial, ca delegat al P. S. Episcop Teofil, și împreună cu un sobor de slujitori, preoți și diaconi, P. S. Visarion a slujit Sf. Liturghie, fiind prezent și pastorul reformat din Suceag, Felbazi Arpad, cu consilierii săi parohiali.

Primirea deosebit de călduroasă din partea credincioșilor, desfășurarea cu solemnitate a Sf. Liturghii arhierești și cuvîntul de învățătură rostit de P. S. Episcop Visarion, a făcut ca sărbătoarea să fie o manifestare de creștinească bucurie și de aleasă zidire duhovnicească.

Să binecuvinteze Tatăl Ceresc osteneala depusă, iar sămînța aruncată în ogorul sufletelor să rodească îmbelșugat roade de îndemn cald în hărnicie și muncă în mijlocul suceganilor, pentru binele și prosperitatea Bisericii Ortodoxe Române strămoșești și a Patriei noastre, Republica Socialistă România.

Rep.

Începerea noului an de muncă...

(Urmare din pag. 5)

ale unității bisericești și naționale care ne sînt scumpe tuturor.

P. C. Sa a adus elogiile cuvenite fostului rector al Institutului nostru teologic, părintelui profesor Dr. *Sofron Vlad,* care vreme de 17 ani s-a devotat cu o rară putere de abnegație problemelor de conducere a acestui așezămînt bisericesc, făcînd din grijile pentru bunul lui mers preocuparea sa de căpetenie. Aplauze furtunoase și îndelungate au salutat pe venerabilul dascăl de teologie, subliniind vredniciile lui de toți știute și apreciate. Corul studenților teologi s-a asociat spontan la această manifestare de simpatie și recunoștință, intonînd puternic un întreit „Mulți ani trăiască". Covîrșit de emoție, sărbătoritul s-a ridicat de la locul său mulțumind tuturor pentru dragostea și prețuirea arătate într-un moment atît de zguduitor al laborioasei sale vieți de trudă și dăruire integrală pentru propășirea Bisericii și poporului nostru.

De asemenea a fost subliniată activitatea desfășurată de P. C. duhovnic Dr. Simion Radu, trecut la pensie pe data de 1 oct. a. c.

P. C. rector a încheiat exprimînd mulțumiri pentru sprijinul ce-l dau permanent Institutului, ca să-și poată îndeplini misiunea sa, Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, Departamentului Cultelor și Înalților Ierarhi ocîrmuitori ai eparhiilor din Mitropoliile Ardealului și Banatului.

După ce corul a executat compoziția patriotică „Frumoasă ești, Patria mea" (de Gh. Șoima), dl vicar și decan prof. Dr. *H. Binder* a făcut urări de bine Institutului nostru teologic pentru noul an școlar din partea Institutului Teologic Universitar Protestant Mixt din Cluj-Sibiu, scoțînd în evidență înțelegerea frățească ce caracterizează astăzi legăturile dintre slujitorii și credincioșii Bisericii Ortodoxe Române și Bisericii evanghelice-luterane.

Corul a executat apoi compoziția patriotică „Munca noastră să rodească" (de C. Arion).

La sfîrșit, a luat cuvîntul Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *al Ardealului.*

E mare bucurie să începi un an de muncă într-un așezămînt bisericesc atît de vechi și de merituos ca Institutul nostru teologic — a spus, în esență, Arhipăstorul nostru — dar și răspunderea pentru dreapta îndreptare a acestei munci este tot atît de mare. Tradiția înaintașilor ne obligă să fim la înălțimea lor și așa cum ei au răspuns sarcinilor epocii lor, noi să ne dovedim la înălțimea chemării pe care ne-o face epoca noastră. Bisericile nu sînt corpuri izolate în atmosfera vremii noastre. Înfrățite în spirit ecumenist, ele participă la explozia de înnoire a vieții contemporane. În noi pulsează sufletul și năzuințele poporului nostru spre progres multilateral, spre pace și înfrățire între toate popoarele lumii. Noi sîntem ancorați în actualitate, ne simțim confruntați cu problemele vieții contemporane, cărora Evanghelia Domnului nostru Iisus Hristos, învățătura Bisericii noastre ne ajută să le dăm dezlegări lui Dumnezeu bineplăcute și nouă, poporului nostru, întregii omeniri, de cel mai mare folos.

Î. P. S. Sa a adresat studenților teologi părintești îndemnuri de a folosi timpul și posibilitățile de lucru pe care le au în Institut spre a se pregăti temeinic, ca să devină vrednici slujitori bisericești și îndrumători ai credincioșilor pe căile dreptei credințe și ale dragostei de neam. Teologia nu este numai „cuvînt despre Dumnezeu", ci și trăire religioasă-morală. „Cum poți vorbi despre ceva ce n-ai văzut"? — spunea Sf. Simeon Noul Teolog. Educația nu e numai acțiune dinafară, ci și acțiune proprie, dinăuntru, autoeducație. La ceea ce-i oferă Biserica și Institutul Teologic, studentul în teologie trebuie să adauge propria sa rîvnă și strădanie de a se forma cît mai corespunzător misiunii ce o are de îndeplinit ca păstor de suflete. Misiunea aceasta îi impune, între alte, să cultive relații de frățietate cu cei de altă credință.

Î. P. S. Sa a subliniat, cu bucurie, înființarea în orașul nostru a unei facultăți aparținătoare Universității din Cluj, făcîndu-i urări de propășire; a subliniat meritele rectorului pensionat și ale fostului duhovnic și a încheiat îndreptînd gînduri de prețuire și recunoștință către ocîrmuirea de Stat în frunte cu Dl Președinte Nicolae Ceaușescu *și către ocîrmuirea bisericească în frunte cu Prea Fericitul Părinte* Patriarh Justinian.

Au fost expediate telegrame omagiale Prea Fericitului Părinte Patriarh *Justinian,* Dlui Secretar general al Departamentului Cultelor profesor *Dumitru Dogaru* și Înalților Ierarhi din Mitropoliile Ardealului și Banatului.

Reporter

Odă României mele

1944—1969

Tu n-ai să pieri! Nu, niciodată,
O țara mea cea adorată!
Vei înflori de-a pururea
Prin munca noastr-a tuturora.

Tu, veșnic o să fii sub soare
Grădina cea mai roditoare,
Iar fiii tăi — ce pacea vor —
Un bun și înțelept popor!

Cinstire deci, cinstire ție,
De mulți cîntată Românie.
Și-n veci păzită fii mereu
De milostivul Dumnezeu!

Nicolae Isac
cîntăreț bisericesc

† Protosinghelul Anatolie Scurtu

Clerul și credincioșii orașului Sibiu au rămas adînc consternați, cînd în dimineața zilei de 1 septembrie a.c., au auzit clopotele Catedralei sunînd și anunțînd trecerea la cele veșnice a protos. Anatolie Scurtu, eclesiarhul Catedralei noastre.

Slujba înmormîntării, la care a asistat și Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin, a fost oficiată de un sobor de preoți în frunte cu P. C. vicar Traian Belașcu, iar corul Catedralei a dat răspunsurile.

Primul vorbitor, P. C. prot. Ioan Boțocan, în mișcătoare cuvinte a descris viața și activitatea celui adormit, scoțînd în evidență meritele lui. Părintele Anatolie a fost un psalt înzestrat cu o voce puternică și caldă — bas cantabil, dirijor și chiar compozitor, între compozițiile sale înscriindu-se: Sfînta Liturghie întreagă, cîntări la cununii, la înmormîntări și la diferite alte ocazii, pricesne. De asemenea troparul Învierii, Hristos a înviat, îl cîntă și corul Catedralei noastre, totdeauna producînd un profund efect în inimile celor ce îl ascultă. Părintele Anatolie Scurtu a venit în Sibiu în calitate de profesor titular de muzică bisericească la fosta Școală de Cîntăreți „Dimitrie Cuntan" și apoi, în continuare, a împlinit funcția de eclesiarh al catedralei de care s-a îngrijit ca de casa sa. Demn și sobru în ținută, serios și pătruns de duhul credinței și al evlaviei în timpul slujbei sale, cînd cînta la strană și cînd slujea la altar. Vorbitorul încheie cu mișcătoare și evocatoare cuvinte de rămas bun.

A vorbit apoi P. C. vicar Tr. Belașcu. P. C. Sa a scos în evidență din viața și activitatea adormitului întru Domnul talentul și darul deosebit al cîntării, devotamentul cu care și-a împlinit datoria de profesor și de eclesiarh și priceperea cu care s-a achitat de îndatoririle sale. În fiecare Duminică și sărbătoare a fost însoțitorul celor patru înalți ierarhi sub care a slujit de cînd a venit în Sibiu, de la reședință la catedrală și înapoi. O boală crudă l-a doborît și l-a răpus, cînd puterea lui de muncă și debitul vocal nu dau nici un semn de oboseală. Boala i-a fost cu atît mai grea cu cît singurătatea i-a sporit-o. Spovedit și împărtășit cu trei zile înainte de a închide ochii, părintele Anatolie trece împăcat cu toată lumea și cu Dumnezeu la cele veșnice.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae prin prezența Sa a apreciat activitatea răposatului, mai ales pe cea din Sibiu pe care a desfășurat-o pe parcursul a 32 de ani, spune vorbitorul și prin el îi aduce ultimul omagiu.

Apoi, în dangăt de clopote, condus de soborul preoților și de mulțime de popor, rămășițele protos. Anatolie Scurtu au fost depuse în cimitirul comunal Sibiu, în frumoasa după masă a zilei de toamnă, 3 septembrie.

Dumnezeu să-l ierte și să-i facă parte de odihnă și de fericire veșnică!

I. B.

Binecuvîntarea bis. din Voșlobeni

(Urmare din pag. 5)

tropolit *Nicolae,* care, inspirîndu-se din realitatea geografică înconjurătoare, a rostit un bogat cuvînt de învățătură, axat în special pe rostul munților în Vechiul și Noul Testament, căci, după cum remarcă Î. P. S. Sa, „atît în Vechiul cît și în Noul Testament faptele mai însemnate, de întîlnire a omului cu Dumnezeu nu s-au petrecut la șes, ci la munte, pe înălțimi".

Astfel, credința lui Avram a fost încercată, pentru a fi pildă tuturor generațiilor de după el, pe muntele Morea, Moise a primit Tablele Legii cu cele 10 porunci pe muntele Sinai, pe munte Mîntuitorul Iisus Hristos a rostit o importantă cuvîntare a Sa, pe muntele Taborului s-a schimbat la Față, pe muntele Golgota s-a răstignit și tot pe munte s-a înălțat la cer.

Muntele reconfortează nu numai trupește, ci mai ales ne înalță sufletește, făcîndu-ne să preamărim „pe Dumnezeu pentru frumusețea, pentru măreția, pentru imensitatea care se deschide în fața ochilor tăi. Căci întregul Univers, tot ceea ce vedem și cunoaștem este un templu al lui Dumnezeu, care ne grăiește de El, despre puterea Lui, despre înțelepciunea Lui, despre rînduiala pe care El a pus-o pretutindeni".

Biserica acum binecuvîntată, ca de altfel toate bisericile noastre spre care să urcăm cu toții, este și ea un fel de Golgotă pe care s-a răstignit Iisus Hristos, un fel de „munte al munților", „cel mai înalt munte nu după metri", ci pentru că aici se revarsă bogat darul lui Dumnezeu, ajutîndu-ne „să fim mereu oameni noi, oameni mai plini de bunătate, mai plini de dragoste, oameni mai lepădați de ură, de răutate, de fală deșartă, de mîndrie, oameni cu adevărat luminați de harul lui Dumnezeu, cinstiți și harnici, oameni vrednici de laudă și pentru Biserica lui Iisus Hristos și pentru țara ai cărei fii sîntem cu toții".

„Să veniți mereu să vă împrospătați puterile sufletești pe Golgota aceasta, pe muntele acesta al sfințeniei" — spune în încheiere Î. P. S. Sa.

Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a uns apoi cu untdelemn sfințit pe toți credincioșii prezenți, după care la casa parohială, s-a servit o masă frățească, la care au vorbit: P. C. prot. onor. G. Colceriu, dl pastor reformat Z. Vántsa, P. C. prot. Gr. Chichernea, C. preoți Al. Lazăr (Borsec), V. Bujoreanu (Gheorgheni), G. Dunca (Tulgheș), dl cons. parohial Alex. Voaideș și P. C. vicar Tr. Belașcu.

A vorbit de asemenea P. S. Episcop-vicar Visarion.

Tuturor a răspuns Î. P. S. Mitropolit Nicolae Aruncînd privirile minții înapoi peste praznicul binecuvîntării bisericii din Voșlobeni, el ne apare pentru toți participanții ca o oază întremătoare, insuflătoare de puteri trupești și sufletești spre o viață creștinească și cetățenească cît mai aleasă.

Gh. P.

† Preotul Gheorghe Corbu

În ziua de 10 septembrie a.c., a încetat din viață, după o scurtă suferință, în urma unei operații, *preotul Gheorghe Corbu* din parohia Hărman, protopopiatul Brașov, în vîrstă de 58 de ani.

Fiu de țărani din această fruntașă comună, adormitul în Domnul a făcut studiile secundare la Liceul „Andrei Șaguna" din Brașov și „Gheorghe Lazăr" din Sibiu. A urmat Academia Teologică din Sibiu, după care s-a hirotonit preot pentru parohia Ariujd, din prot. Sf. Gheorghe. În această parohie a păstorit mai bine de zece ani, după care a venit preot în comuna sa natală.

Spirit viu și inteligent, preotul Gheorghe Corbu a fost un zelos păstor sufletesc, bun slujitor al altarului, părinte și frate bun al credincioșilor săi, pe care i-a însoțit îndeaproape în toate împrejurările vieții și i-a povățuit pe drumul cel bun al dragostei de Dumnezeu și de Patrie.

Față de credincioșii Bisericii evanghelice luterane din localitate, el s-a manifestat ca un povățuitor larg, înțelegînd viața lor și sprijinindu-i cu cuvîntul și fapta, așa precum a reieșit din cuvîntul pastorului evanghelic și din participarea numeroșilor credincioși evanghelici la serviciul înmormîntării.

Pentru rodnica sa activitate pe tărîm bisericesc, Înalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Nicolae l-a distins cu brîu roșu.

Slujba înmormîntării s-a săvîrșit în biserica parohială, în ziua de 12 sept. a.c., de către P. C. prot. Dr. Vasile Coman, înconjurat de un numeros sobor de preoți și în asistența unei mari mulțimi de credincioși.

Viața și activitatea adormitului în Domnul a fost înfățișată în cuvîntările P. C. prot. Vasile Coman, prot. N. Frateș, pr. Constantin Dîrjan, pr. N. Modoiu, pastorul evanghelic din localitate, un reprezentant al consiliului parohial.

Dumnezeu să-l odihnească și să-l așeze în rîndul păstorilor buni.

Participant

REDACȚIA: Secția culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 117 Sibiu, 1 noiembrie 1969 Nr. 41—42

Telegraful Român

Biblioteca Orăşenească
"Ştefan Gheorghiu"
SIBIU
Str. Bariţiu 5.

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Gînduri despre cinstirea Sfinţilor

Domnul nostru Iisus Hristos este, pentru viaţa credincioşilor de totdeauna, modelul şi izvorul desăvîrşirii morale, este modelul şi izvorul sfinţeniei divine, prin care noi înşine sîntem chemaţi să ne sfinţim viaţa prin asemănare cu El, prin urmarea pildei vieţii Lui.

Sfinţii au fost şi sînt aleşii Bisericii care au urmat şi s-au asemănat într-un grad sau altul cu Iisus Hristos. Ei au fost întrupări diferite ale duhului lui Iisus Hristos, adică în fizionomia lor morală au făcut să strălucească chipul moral al lui Iisus Hristos — Domnul, adică sfinţenia, iubirea şi smerenia Lui, care formează caracteristici ale vieţii Sale, aşa cum ni s-au arătat în petrecerea Sa pe pămînt. „Urmaţi-mi mie — zice Sf. Apostol Pavel — precum şi eu urmez lui Hristos".

Dat fiind că noi toţi sîntem chemaţi la asemănarea cu Domnul Hristos, Sfinţii ne uşurează nouă înşine păşirea pe urmele Mîntuitorului, modelul şi ţinta noastră supremă. Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu întrupat, Dumnezeu şi om desăvîrşit. În Sfinţi noi avem oameni ca şi noi cu diferite firi, cu diferite ocupaţii, de diferite vîrste, de diferite neamuri. În viaţa sfinţilor noi avem modele mai concrete, mai aproape de noi, pe care preţuindu-i, cunoscîndu-i şi iubindu-i, păşim mai uşor pe urmele Evangheliei Domnului Hristos. Exemplul vieţii lor — aşa cum îl cunoaştem din vieţile sfinţilor — ne însufleţeşte, ne dă încredere în lupta desăvîrşirii morale, în lupta de lepădare a păcatului şi de trăire a virtuţilor. Ei sînt cu adevărat, „atleţi" ai sfinţeniei, modele vii ale luptei de realizare în fiinţa lor a frumuseţilor duhovniceşti.

În domeniul artelor, au rămas nemuritoare operele unor mari pictori şi sculptori care au realizat frumuseţea fizică sau nobleţea sufletească în culori pe pînză sau cu dalta în piatră şi marmură. Sfinţii au realizat însă în fiinţa lor, în duhul lor nemuritor frumuseţile sfinţeniei, ale dragostei dumnezeeşti, ale înţelepciunii, ale omeniei şi ale altor virtuţi care împodobesc în chip strălucit vieţile lor.

Cu adevărat este aceasta o victorie morală care a dus în fiinţa Sfinţilor la înlăturarea inimii stăpînită de puterile egoismului, ale răutăţii şi desbinării, care aduc rău şi nefericire atît insului personal, cît şi societăţii. Prin biruinţa puterilor binelui, ale dragostei dumnezeeşti, revărsată în dragoste slujitoare şi jertfitoare faţă de om, prin biruinţa puterilor iertării, ale răbdării, ale păcii — Sfinţii au devenit eroi ai sfinţeniei şi ai vieţii creştine.

Este aceasta o victorie şi înnoire care este veche şi actuală în acelaşi timp, la care ne cheamă Evanghelia Domnului Hristos, la care ne cheamă Sfinţii, dar la care ne cheamă şi vremurile noi, de mari prefaceri sociale şi morale, care reclamă un om nou în care să fasă biruitoare frumuseţile morale ale adevărului, ale dreptăţii, ale omeniei, ale muncii devotate pentru mai binele şi fericirea obştii, a societăţii, a omenirii.

„Înnoiţi-vă în duhul inimii voastre" ne îndeamnă sfinţii prin Sf. Ap. Pavel, dar ne îndeamnă şi noile realităţi sociale.

Progresul tehnic şi cel social ne îndeamnă la progres moral, la depăşirea mentalităţii omului vechi, în care stăpînea egoismul, prin o nouă conştiinţă în care să stăpînească devotamentul pentru slujirea intereselor obşteşti, ale poporului, ale Patriei.

Iată actualitatea cinstirii Sfinţilor, nu numai prin cîntările şi rugăciunile Bisericii şi ale credinciosului către ei, ci prin imitarea şi asemănarea cu înnoirea lor moral-duhovnicească, prin care noi ne asemănăm Domnului Hristos şi facem ca să se cinstească şi preamărească neîncetat Tatăl din ceruri, Biserica şi Sfinţii.

Ne cinstim însă numele nostru de creştini, care ştim să aplicăm în viaţa noastră de azi principiile de viaţă ale Evangheliei Domnului Hristos, după pilda vieţii Sfinţilor, care au trăit în epoca lor idealurile vieţii noastre creştine: asemănarea cu Domnul Hristos prin o neîncetată slujire a binelui, a omului şi omenirii întregi.

Pr. F. Costea

Biblia, fiică a Bisericii

Biblia este supranumită „Cartea Cărţilor" deoarece, mai presus de ea, creştinul nu cunoaşte o altă carte mai bună, pe temeiul învăţăturilor căreia să se poată mîntui. De aici însă şi pînă la „bibliolatrie" adică la identificarea ei cu însuşi Cuvîntul cel veşnic al lui Dumnezeu: „Prin care toate s-au făcut şi fără de care nimic nu s-a făcut din tot ce s-a făcut" (Ioan 1, 3) este totuşi o mare distanţă. Biblia nu poate fi considerată, chip unic şi veşnic al lui Hristos, cu mult mai presus de însuşi „Trupul lui Hristos" care este Biserica, deoarece forma de carte, în care ni se prezintă nouă astăzi Evangheliile, nu se trage direct de la Hristos, ci ni s-a transmis de la Sf. Apostoli, prin Sf. Biserică. Domnul nu şi-a scris învăţătura, ci a propovăduit-o prin viu grai. De aceea Cartea Cărţilor nici nu-l poate cuprinde pe Hristos întreg şi nici nu-l poate înlocui în toată puterea şi desăvîrşirea dumnezeirii Sale, deoarece El rămîne pururi viu, întreg şi lucrător numai în unitatea Bisericii Sale, deci dincolo de litera Cuvîntului Evanghelic. Fără viaţa harică ce se lucrează prin Duhul Sfînt în Biserică, cuvîntul, indiferent al cui este, rămîne o literă moartă, iar Biblia o carte ca toate cărţile. De altfel, socotind laolaltă cu Evangheliile şi Faptele, Epistolele şi Apocalipsa în Scriptură, peste 80 la sută se vorbeşte despre Iisus şi numai sub 20 la sută ne vorbeşte Iisus însuşi.

Să pornim pe primele urme ale propovăduirii Mîntuitorului. Biblia ne arată doar că Domnul ar fi zis: „Pocăiţi-vă căci s-a apropiat împărăţia cerurilor" (Matei 7, 17). Cînd i-a chemat pe Apostoli, El le-a spus doar: „Veniţi după mine şi vă voi face pescari de oameni" (ibid. v. 20). Este posibil ca numai pentru atîta aceşti pescari cumsecade din Galileia să-şi părăsească tihna familiară urmînd pe Iisus Hristos pe nişte drumuri fără de răgaz, pline de zăduf şi de nisip, timp de trei ani? Este greu de crezut că în urma unei propovăduiri atît de scurte ar fi putut „ieşi vestea despre el în toată Siria" (ibid. v. 24). Locuri de acestea în care ni se dau doar fragmente şi ni se spune că: „străbătea toate oraşele şi satele învăţînd în sinagogile lor predicînd Evanghelia împărăţiei şi vindecînd orice boală şi neputinţă" (ibid. 9, 35) găsim destule în Sf. Scriptură (Matei 11, 1; 14, 13—15; 15, 32; Luca 8, 1; 9, 11; 13, 10; Ioan 1, 40; 8, 2 etc.). Se pune totuşi întrebarea: Ce a propovăduit Mîntuitorul atunci cînd nu ni se spune ce anume a predicat? De asemenea ce au predicat Apostolii în ziua Cincizecimii şi după aceea şi mai ales Sf. Apostol al neamurilor în lungile sale călătorii misionare? Dezminţea oare acea propovăduire Evangheliа Domnului, despre care acelaşi Apostol a zis că: „chiar noi sau înger din cer de va fi binevestit peste ceea ce am binevestit să vă fie vouă anatema" (Gal. 1, 8)? Puţin probabil. Sau poate aceste învăţături erau mai puţin importante pentru mîntuire şi nu merită să fie cuprinse în Cartea Cărţilor? Ori poate s-au pierdut pe parcurs şi n-a mai rămas nici o urmă din ele în mintea şi inima ascultătorilor? Nici una nici alta. Explicaţia este mult mai simplă. Ne-o dezvăluie Apostolul Ioan la finea Evangheliei sale: „Şi sînt şi alte multe lucruri pe care le-a făcut Iisus, care dacă s-ar fi scris cu deamăruntul socotesc că nici în lumea toată n-ar fi putut să încapă cărţile ce s-ar fi scris" (Ioan 21, 25).

Pînă să se ajungă la Biblia de acum, Evanghelia Împărăţiei a pătruns nu numai în urechile, ci şi în viaţa acelora care, odată cu lumina cuvîntului dumnezeiesc au primit şi puterea lui, care s-a arătat asupra tuturor celor vindecaţi de tot felul de boale. Învăţăturile şi faptele Domnului erau purtate din gură în gură. După întemeierea Bisericii ele devin bunuri ale acesteia, fiind difuzate în bună parte de către orbii, ologii şi leproşii care nu numai auziseră ci şi simţiseră în trupurile lor puterea vindecătoare a lui Hristos. Astfel mădularele Bisericii devin temple ale Duhului Sfînt (I Cor. 3, 16) nu numai prin cuvîntul, ci şi prin puterea lui Dumnezeu, care se lucrează în Biserică.

Se înţelege că printre membrii primelor comunităţi creştine erau şi ştiutori de carte, care îşi însemnau cele auzite şi văzute ca să le lase moştenire şi altora şi care copiau cu sîrg Epistolele Apostolilor. Ba, istoria Bisericii ne pomeneşte şi de o mulţime de „apocrife": Evanghelii (Ev. lui Petru, Ev. celor 12, Ev. lui Toma, Nicodim etc.), Faptele Apostolilor (Faptele lui Pavel, Martiriul lui Petru, Istoria diferiţilor Apostoli), Epistole (Ep. Ap. Pavel către Laodiceni, Alexandrini, a III-a către Corinteni etc.) şi chiar Apocalipse apocrife. Pentru ca florile cu bun miros duhovnicesc ale învăţăturii celei drepte să nu fie înecate de buruienile născocirilor şi ale eresului, Apostolii şi apoi urmaşii lor direcţi s-au simţit îndemnaţi de a întocmi dări de seamă cît mai cuprinzătoare şi mai apropiate de adevărata învăţătură şi viaţă a Dom-

(Continuare în pag. 3)

Sfinţirea bisericii din Purcăreţi

Pe unul din dealurile care se lasă domoale spre vatra Mureşului, la vest de oraşul Sebeş, se află parohia Purcăreţi. Răsfirată printre livezi şi pîlcuri de fagi, parohia este străjuită, de pe o spinare mai ridicată, de o biserică zidită între anii 1896—1898, căreia credincioşii de aici, în frunte cu harnicul lor preot, i-au făcut reparaţii generale şi au înfrumuseţat-o cu o zugrăveală nouă.

Duminică, 12 octombrie 1969, această biserică a fost sfinţită de Î. P. S. Mitropolit Nicolae, fiind însoţit de P. S. Episcop-vicar Visarion, precum şi de P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. prof. Gheorghe Şoima şi c. diaconi I. Bolog şi Gh. Papuc.

În ajun, sîmbătă, 11 octombrie 1969, Înalţii Ierarhi au făcut o vizită în parohia Vinţul de Jos, *unde au fost întîmpinaţi cu multă căldură şi unde au asistat la slujba vecerniei.*

Răspunsurile au fost date de corul restrîns al studenţilor teologi, la slujbă fiind de faţă şi P. C. prot. rom.-cat. din Vinţul de Jos, Şt. Bikfalvi.

La sfîrşit au luat cuvîntul:

C. pr. Alex. Iacobescu, parohul local, care exprimă bucuria credincioşilor săi de a avea de faţă pe Arhipăstorul lor, Î. P. S. Mitropolit Nicolae, pe P. S. Episcop-vicar Visarion şi pe ceilalţi însoţitori, după care face o prezentare a vieţii şi realizărilor mai importante din parohie.

P. C. prot. rom.-cat. Şt. Bikfalvi, care, în numele credincioşilor romano-catolici din localitate, salută pe Înalţii Ierarhi „cu profund respect şi dragoste frăţească".

P. C. vicar Tr. Belaşcu, care insistă cu deosebire asupra originii apostolice a Bisericii noastre, explicînd cele patru însuşiri ale ei: unitatea, sfinţenia, sobornicitatea şi apostolicitatea.

P. S. Episcop-vicar Visarion, care zăboveşte cu deosebire asupra unităţii noastre în Legea strămoşească, ceea ce se încadrează deplin în dorinţa Mîntuitorului Iisus Hristos „ca toţi să fie una".

„Acest lucru — spune între altele P. S. Sa — s-a întîmplat şi în ţara noastră, pentru că adevărul şi porunca dumnezeească îşi găsesc exprimarea în proverbul popular care zice că „în unire este puterea" şi, bine-înţeles, opusul său că în dezbinare este slăbiciune. De aceea poporul nostru în 1948 a păşit cu hotărîre la împlinirea unităţii sufleteşti a tuturor fiilor săi dreptcredincioşi, prin revenirea greco-catolicilor, între care şi eu, la Biserica-mamă ..., ascultînd cuvîntul şi porunca testamentară a Domnului nostru Iisus Hristos, comandamentul istoriei, chemarea poporului nostru dreptcredincios".

Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care, după ce arată legătura strînsă între Biserica văzută şi cea nevăzută, insistă cu deosebire asupra rugăciunii; rostul ei în viaţa creştinului, felurile ei etc.

„Ne rugăm lui Dumnezeu — spune Î. P. S. Sa, referindu-se la rugăciunea noastră de dimineaţă — ca să ne ajute ca ziua care se deschide aşa de luminoasă să fie o zi în care să înlăturăm orice ispită şi orice păcat, să înlăturăm orice fărădelege şi să ne străduim să facem numai binele, să fim plini de răbdare, plini de bunătate, de smerenie, să fim vrednici de numele de fii ai lui Dumnezeu. Dacă ne rugăm aşa, atunci plecăm la locul nostru liniştiţi în suflet, cu hotărîrea nestrămutată de a face numai ceea ce se potriveşte cu voia lui Dumnezeu şi de a ne feri de tot ce este rău".

Rugîndu-ne în felul acesta, la biserică, acasă, dimineaţa, la amiază, seara, înainte şi după masă etc., „viaţa noastră devine mai senină, se îmbunătăţeşte mereu, pentru că în fiecare zi ne gîndim să facem numai binele şi în fiecare seară ne facem examenul de conştiinţă şi ne dăm seama cum trebuie să ne îmbunătăţim".

Î. P. S. Sa a hirotesit apoi întru protopop onorar pe C. pr. Alex. Iacobescu, după care vizitează biserica veche şi biserica romano-catolică din localitate.

A doua zi, Duminică, 12 octombrie 1969, la ora 10, Înalţii Ierarhi sînt întîmpinaţi în faţa bisericii din Purcăreţi, de către un sobor de preoţi şi credincioşi îmbrăcaţi în frumoasele noastre straie româneşti.

Cuvînt de bun sosit rosteşte P. C. prot. V. Negrea (Alba-Iulia), la care răspunde Î. P. S. Mitropolit Nicolae.

După slujba sfinţirii bisericii, sub cupola imensă şi albastră a cerului şi în razele unui soare dulce de toamnă s-a săvîrşit apoi Sf. Liturghie arhierească, Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. S. Episcop-vicar Visarion fiind înconjuraţi de un sobor de preoţi şi diaconi. Răspunsurile au fost date de corul restrîns al studenţilor teologi, conduşi de P. C. prof. Gh. Şoima.

La priceasnă, P. C. prot. V Negrea rosteşte un scurt cuvînt de învăţătură despre înălţimea sufletească la care ne cheamă culmile dealurilor şi munţilor.

După Sf. Liturghie au vorbit:

C. pr. local Visalon Ispas, care face o dare de seamă asupra lucrărilor, mulţumind tuturor celor care i-au stat în ajutor şi făgăduind că vor duce — preot şi credincioşi — o viaţă creştinească cît mai frumoasă.

P. C. vicar Tr. Belaşcu, care, pe înţelesul ascultătorilor, tălmăceşte Evanghelia zilei şi anume Pilda semănătorului (Luca 8, 5—15), în încheiere îndemnînd să „păzim cu scumpătate sămînţa Semănătorului Hristos în sufletele noastre şi să nu lăsăm pe nimeni care, sub chip de creştin, ar veni să ne fure sămînţa cea bună şi s-o înlocuiască cu neghina lor otrăvitoare".

P. S. Episcop-vicar Visarion, care, plecînd de la cuvintele Psalmistului: „Rîvna casei tale m-a mîncat" (Ps. 68, 11), vorbeşte credincioşilor despre virtutea rîvnei, despre „acea putere lăuntrică, acel foc şi energie dinăuntrul sufletului nostru, care ne încălzeşte, ne arde şi ne consumă sufletele, ne îndeamnă grabnic la lucruri bune şi folositoare".

„Această virtute creştinească a rîvnei, pe care trebuie s-o aibă fiecare creştin în sufletul său, Dumnezeu ne-o cere s-o avem pentru tot ce-i bun şi frumos în Patria noastră". De aceea — îndeamnă P. S. Sa — „trebuie să avem rîvnă pentru casa Domnului, pentru lucrurile bune şi frumoase, pentru ţara noastră, pentru continua sporire a numelui ei bun peste hotare".

La sfîrşit a vorbit Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care, într-un bogat cuvînt de învăţătură şi îndemnuri, se opreşte asupra locaşurilor noastre de închinăciune, asupra bisericilor noastre, zidite de la început pe mormintele mucenicilor, avînd ca scop sfinţirea vieţii noastre, în continuare tratînd cu deosebire aspecte dintr-un capitol de istorie bisericească şi naţională legat de aceste părţi ale Transilvaniei şi împărtăşind totodată şi unele date asupra Sinodului VII ecumenic, comemorat în această Duminică.

Î. P. S. Sa evocă astfel chipurile mucenicilor români, înscrişi în calendarul nostru: Mitropoliţii Sava Brancovici şi Ilie Iorest, călugării Visarion şi Sofronie şi credinciosul Oprea Nicolae, „care au înfruntat oprimarea regilor, a împăraţilor şi a principilor", neabătîndu-se „de la Legea lor strămoşească, de la Legea lor românească".

„Fiind vrednici credincioşi ai Bisericii noastre — spune printre alte în încheiere Arhipăstorul nostru — vrednici urmaşi ai strămoşilor noştri, să fiţi totodată, ca şi pînă acum, vrednici cetăţeni ai Patriei noastre, oameni muncitori, oameni care-şi fac datoria şi faţă de Dumnezeu şi faţă de Patrie".

După cuvîntările pline de avînt care s-au rostit, Î. P. S. Mitropolit Nicolae distinge cu brîu roşu pe C. pr. V. Ispas, ungînd apoi cu untdelemn sfinţit pe credincioşii prezenţi.

Praznicul s-a încheiat cu o masă frăţească, servită în grădina casei parohiale.

Părăsind această parohie şi păstrînd în minte privirile pline de împăcare ale credincioşilor, putem spune că sfinţirea bisericii din Purcăreţi a fost pentru toţi participanţii un prilej deosebit de odihnă sufletească, de zidire creştinească şi cetăţenească.

Rep.

Fericirile

Fericirea a treia: „Fericiţi sînt cei blînzi, că aceia vor moşteni pămîntul"

Blîndeţea e socotită de către unii drept slăbiciune, chiar defect de caracter. Blîndeţea însă nu înseamnă să tolerezi răul, nedreptatea, silnicia, necuviinţa şi de dragul de a nu te face de vorbă să te retragi într-un colţ al vieţii şi suspinînd în taină să înduri orice. Dimpotrivă ea este o virtute, nu defect, o mare putere sufletească cuceritoare, educativă, şi care dă valoare morală durabilă tuturor însuşirilor alese omeneşti şi creştineşti. În acest înţeles era admirată şi de vechii filozofi păgîni.

Mîntuitorul a învăţat şi sfătuit pe oameni să fie înţelepţi ca şerpii şi blînzi ca porumbeii (Matei 10, 15). Înţelegem să fim blînzi ca porumbeii; ei nu fac rău nimănui dar cînd se află în primejdie nu se iau la harţă, nu se luptă, ci fug de ea zburînd cu cea mai mare iuţeală. Dar şarpele? Numai auzul numelui şi îţi strecoară fiori reci prin şira spinării! Atunci ce putem învăţa de la el? Ne vom dumiri îndată. Aţi văzut cum înaintează un şarpe? Cu limba lui lungă ieşită din gură, cercetează mereu terenul pe care se mişcă şi din cînd în cînd, destul de des ridică capul şi-şi roteşte privirea pentru a se putea feri de o eventuală primejdie. Iată în ce constă înţelepciunea, pe care Domnul o vrea la oameni: *prudenţă* în tot ce faci şi să *nu cauţi primejdia* ci *să o ocoleşti.* Dar prudenţa şi ocolirea primejdiei să fie în permanenţă însoţită de blîndeţe.

Ce valoare are blîndeţea ne-o poate arăta o istoricară.

Un filozof grec, din vechime, într-o zi primeşte vizita unui prieten de departe. Între altele oaspetele îi spune, că s-a însurat cu o soţie foarte bogată. Filozoful îl ascultă, dar nu zice nimic, ci pe o tăbliţă pe care o avea în faţă pune un zero.

— Şi e frumoasă ca o zînă. Filozoful mai scrie un zero lîngă celălalt.

— Şi e de neam mare. — Filozoful tace mai departe şi mai zgîrie un zero.

— Şi fără pereche de cuminte. Celălalt mai adaugă un zero.

— Şi harnică ca o albină. Filozoful nu scoate o vorbă, ci mai lipeşte un zero pe tăbliţă.

— Şi ţine la mine şi la casă; e o adevărată comoară. Încă un zero lîngă cei cinci de mai înainte.

— Şi blîndă, blîndă ca un mieluşel. Filozoful pune acum cifra 1 înaintea celor şase zero, ieşind cifra de un milion.

— Ce vrei să spui cu semnele tale, îl întreabă prietenul intrigat.

— Ce vreau să spun? Că toate însuşirile înşirate despre soţia ta nu valorează nimic, dacă nu sînt însoţite de blîndeţe. Căci ea asigură bucuria şi fericirea vieţii împreună.

Aşa e şi în creştinism. Oricîte însuşiri alese ar avea cineva, fără blîndeţe, toate îşi pierd valoarea şi lucrul lui aproape totdeauna rămîne sterp, pentru că asprimea, violenţa, niciodată n-au creat ceva înalt, înălţător şi durabil în nici un domeniu şi mai ales în cel educativ. „Biruieşte răul prin bine" (Romani 12, 21) — porunceşte Sfîntul Apostol al neamurilor. Nu vom ucide omul ca să stîrpim răul ci vom lovi răul, cruţîndu-l şi înălţînd omul. „Căci Fiul Omului n-a venit să piardă, ci să mîntuiască".

Ca să ne convingem, cum e cu putinţă astfel de lucru, vom mai istorisi o întîmplare mult grăitoare.

Sfîntul Macarie cel Mare, un pustnic egiptean vestit, într-o zi a plecat, însoţit de un învăţăcel de-al lui, să cerceteze pe călugării unei aşezări mai depărtate. Drumul ducea peste un deal. Învăţăcelul mai sprinten de picior a luat-o înainte, cu gîndul să-l aştepte pe bătrîn sus, pe platou. Din partea cealaltă a dealului venea un preot egiptean. Învăţăcelul, în rîvnă pentru legea creştinească, cum îl vede începe să-i strige:

— Tu unealtă a satanii, slujitorul dracilor, păstorul orbilor.

— Tinere, vezi-ţi de drum; eu n-am nimic cu tine.

— Nu-mi voi vedea de drum, pînă nu-ţi voi spune tot ce am de spus. Tu ţii întunericul în lume, ca oamenii să nu vadă şi să nu primească lumina şi adevărul. Eşti vinovat de focul gheenei.

Celuilalt i se urcă sîngele la cap, dar se stăpîneşte.

— Nu ştiu cine eşti şi nici nu vreau să ştiu. Dar îţi mai spun odată: vezi-ţi de drum.

— Nu voi înceta să-ţi strig în faţă, şi te blestem.

Preotul egiptean ridică ţoiagul şi-l pocni pe tînăr în cap cu atîta putere, că se prăbuşi mort la pămînt, apoi porni în calea sa şi pe deal se întîlneşte cu Sf. Macarie. Acesta îl agrăieşte:

— Drum bun, frate!

Acesta se opri:

— Ce-ai zis? Cum ai spus?

— Drum bun, frate, repetă Sfîntul.

— D-apoi nu vezi, că sînt păgîn cum spuneţi voi?

— Ba văd. Dar pentru asta tot frate îmi eşti, că Tatăl tău sau Tatăl meu, e unul şi acelaşi pentru amîndoi.

— Şi dacă ai ştii, că mai sus ţi-am omorît învăţăcelul, mi-ai mai zice frate şi mi-ai dori drum bun?

— Şi atunci, frate, şi atunci, şi drum bun îţi doresc, fiindcă înţeleg că te afli pe un drum rău de tot.

Pe străin l-au năpădit lacrimile, a prins mîna bătrînului pustnic şi l-a poftit să şază alături pe marginea drumului şi să-i povestească din fir

(Continuare în pag. 4)

CHIPUL NOU AL PATRIEI

Ar trebui să avem aceea pană curată a lui Dosoftei şi Varlaam, muiată-n mir de preţ şi neprihană, muiată-n sîngele vărătic şi-n vinul dulce al dragostei de neam, ca să descriem chipul nou al Patriei şi să povestim zilei toate cîte le-am trăit, — cum ne încearcă astăzi o sacră ispită. Patria şi-a deschis o nouă istorie în urmă cu douăzecişicinci de ani. La începutul care ne-a născut din formele durerii spre formula gîndirii, stă marea cărămidă pusă de zidari. Horia şi Tudor şi Bălcescu au fost zidari. Sîngele românesc a fost zidar. Şi cuvîntul a fost zidar, cuvîntul din manifestul acelei veri a anului 1944 care lansează chemarea: „Români, neamul nostru trece prin cel mai greu ceas al istoriei sale; tot ce am înfăptuit în trecut şi tot ce am nădăjduit pentru urmaşi e sortit pieirii; putem pierde totul, sau putem salva totul“... Şi neamul a răspuns întreg fără nici o ezitare. Anii suirii noastre pe cruce au apus. Îngerul morţii a fost silit să părăsească pentru totdeauna hotarele româneşti şi-n urma lui răsună ecoul sfînt: Pace ţie, poporule român!

Au plecat toate păsările de pradă. Ne-am descătuşat de forţele oprimante dinăuntru şi dinafară şi fericite transformări au loc în viaţa poporului nostru. Toţi cei ce de 25 de ani călătorim cu Ţara, am văzut lucruri care ne-au încîntat şi lucruri care ne-au plăcut. De la caii cu potcoave de argint ai basmelor, la caii de fier cu medalii de aur la gît, de la plugul de lemn al lui Bădica Traian la combinele moderne care adună roadele în saci, e un mare progres. România a dobîndit atributele contemporaneităţii: Adică o industrie modernă, o agricultură avansată şi valori spirituale cu largă preţuire departe peste hotare. Am putut culege roadele libertăţii, am putut coborî galaxiile la Porţile de Fier am putut vedea cum înfloresc darurile umane într-o armonioasă îmbinare.

Dezvoltarea societăţii româneşti proiectează peste ţară şi peste noi toţi culoarea cerului, a tainei şi a curcubeelor din rouă. În imensa oglindă de cristal a Patriei ne privim chipurile care ne-au fost culese din haosul în care am fost aruncaţi înainte de 1944. Sîntem fericiţi de dreptul la un prezent mare şi prestigios, de dreptul la un viitor pe măsura trecutului şi a prezentului. Simţim fără nici o ezitare că împrejurări cu totul noi stau în faţa noastră şi că pentru cinstea Bisericii noastre Ortodoxe — cum spunea Gala Galaction — nu trebuie să scăpăm aceste împrejurări. Înţelegem deci rostul frămîntărilor de azi şi ne integrăm lor cu trup şi suflet. Fiecare din noi nu trăieşte numai pentru el, nu se roagă numai pentru el, nu munceşte numai pentru el. Avem fiecare încă o coardă în suflet, care totdeauna sună şi răsună pentru fericirea sau nefericirea altuia, pentru bucuria sau durerea semenului. Păstrînd cununa credinţei care prin anotimpuri ne împodobeşte sufletul, ne îndreptăm spre cele bune pentru viitor, pentru urmaşi, aşezînd în cronica lumii fapte noi şi noi victorii.

Biserica noastră, cetatea sfîntă, nava care ne cuprinde în conturul veşniciei pe toţi, a aşezat în noi omenia română ca un îndemn de trăire creştinească, trăire calmă, blîndă şi înţeleaptă. În ea sorbim apa vie a adevărului, puteri noi, astfel că în arterele noastre curg tot mai calde adieri. Flacăra ei mare ne încinge şi ne uneşte cu părinţii noştri. Mereu ne îndeamnă cu cuvîntul din psalmul 2: „Slujiţi lui Dumnezeu“.

Pentru posibilităţile de a sluji înconjuraţi de oameni şi de evenimente cărora le acordăm întreaga adeziune, aducem elogiul cuvenit soldaţilor şi muncitorilor, tuturor eroilor, care prin acte demne şi îndrăzneţe ne-au redat libertatea. Salutăm noile perspective înălţînd ruga noastră pentru pămîntul Patriei libere.

Pr. I. Ivanciuc

Informaţii

— *În 15 şi 16 septembrie 1969*, Centrul nostru Arhiepiscopesc a avut ca oaspeţi pe dl Gaio Grassi, secretar al Diviziei de întrajutorare din cadrul Consiliului Ecumenic al Bisericilor, şi pe P. C. pr. Gh. Ţetis, secretar la aceeaşi Divizie pentru Bisericile Ortodoxe.

Oaspeţii au fost primiţi de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, vizitînd diferite monumente bisericeşti precum şi reşedinţa Episcopiei Evanghelice C. A. din Sibiu.

— *Comitetul Executiv al Consiliului australian al Bisericilor*, cuprinzînd anglicani, protestanţi şi ortodocşi, a cerut Guvernului australian să înlăture posibilitatea de a dobîndi sau produce arme nucleare.

— *Consiliul interbisericesc pentru pace* din Ţările de jos (Olanda, Belgia) a organizat între 21—28 septembrie a. c. săptămîna anuală pentru pace, atrăgînd din nou atenţia creştinilor asupra acestei importante probleme.

Publicaţiile bisericeşti de aici au consacrat numerele lor problemelor păcii şi tot în această săptămînă s-au organizat în multe parohii seri de studii şi informaţii asupra acestei cauze majore a zilelor noastre: pacea.

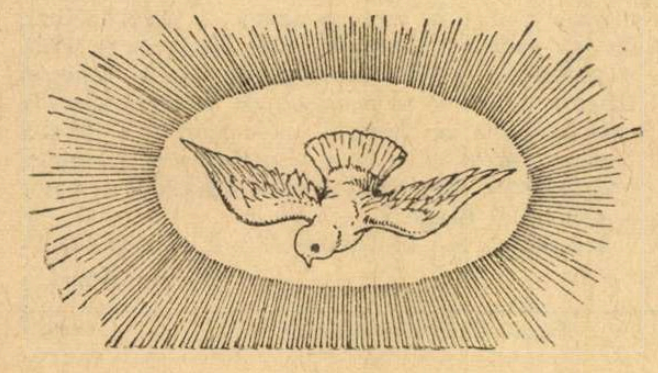

Biblia, fiică a Bisericii

(Urmare din pag. 1)

nului. Acest fapt îl atestă şi Sf. Evanghelist Luca cînd spune: „De vreme ce mulţi au încercat să întocmească o istorisire despre faptele deplin adeverite între noi, aşa cum ni le-au lăsat cei ce le-au văzut de la început şi au fost slujitori al Cuvîntului, am găsit şi eu cu cale, prea bunule Teofile, după ce de la obîrşie am urmărit toate cu de-a măruntul, să ţi le scriu cu bună rînduială, ca să te încredinţez desăvîrşit despre temeinicia învăţăturilor ce ai primit (Luca 1, 1—4).

Întrucît cărţile apocrife, dintre care unele urmăreau scopuri de propagandă eretică, se amestecaseră cu cărţile ce cuprindeau adevărul evanghelic curat, Biserica a simţit nevoia să ia în cercetare şi să cearnă cu sita deasă, tot ce s-a scris în legătură cu viaţa şi învăţătura Mîntuitorului. Astfel din noianul de scrieri Biserica a declarat drept cărţi canonice ale Noului Testament toate acelea care stăruiau în conştiinţa majorităţii mădularelor Bisericii ca fiind cărţi cu adevărat provenite de la Sf. Apostoli şi cu adevărat insuflate de Duhul Sfînt. Apropierea lor de vremea în care faptele şi învăţăturile Domnului s-au petrecut făcea ca acest control şi această viză a Bisericii să fie mai adevărată şi mai competentă. Deci Biblia presupune în alcătuirea ei nu numai unitatea şi sfinţenia învăţăturii ci şi apostolicitatea şi sobornicitatea Bisericii, deoarece canonicitatea cărţilor care o compun presupune atît originea lor apostolică, cît şi lucrarea suprafirească a Duhului Sfînt care se săvîrşeşte în Biserică, prin mijlocirea Soboarelor Ecumenice, şi care n-a lăsat pe Sf. Părinţi să greşească în alegerea lor.

Evanghelia lui Hristos, cuprinsă în Sf. Scriptură este una, sfîntă, sobornicească şi apostolească, pentrucă este fiică a Bisericii, care a născut-o şi care posedă aceleaşi atribute. De aici urmează că Biblia nu e mai mare ca Biserica, nu poate ţine locul lui Hristos, căci nu cuprinde şi nu va putea nicicînd cuprinde întreaga viaţă şi învăţătură a Domnului. Ceea ce nu înseamnează că pentru aceasta, datorită însuflării Duhului Sfînt, ea nu este mai puţin adevărată şi că n-ar oglindi, dacă nu integral, cel puţin fidel viaţa şi învăţătura Domnului.

Ca fiică a Bisericii, Biblia nu stă deasupra Bisericii ci este un rod al vieţii tainice care se lucrează în sînul Bisericii, sub privegherea Duhului Sfînt. Prin aceasta, Sf. Scriptură se arată a nu fi mai presus nici de Sf. Taine, ci stă alături de ele, împreună cu toate celelalte rînduieli ale Bisericii, căci s-a născut şi s-a dezvoltat odată cu naşterea şi dezvoltarea întregului organism al Bisericii. De aceea, cînd ni se spune că este: „un Domn, o credinţă, un botez“ (Efes. 4, 5) se înţelege că Hristos este acelaşi în Biblie ca şi în Sf. Taine, că se află cuprins întreg şi desăvîrşit numai în unitatea bisericească a Cuvîntului şi a Sf. Taine.

Evanghelia lui Hristos nu e numai cuvînt ci şi faptă. De aceea cei care încercă să închidă Duhul Evangheliei în ţarcul strîmt al literelor unei cărţi, se înşală. Cuvîntul lui Dumnezeu e „duh şi viaţă“ (Ioan 6, 53). Din pricina aceasta: „Împărăţia lui Dumnezeu nu stă în vorbe ci în putere“ (I Cor. 4, 20). Puterea lui Dumnezeu sparge tiparele strîmte ale unei cărţii, revărsîndu-se în plinătatea vieţii Bisericii. Căci Evanghelia — să se ştie — nu este numai ceea ce au spus şi au făcut Domnul şi Apostolii ci tot ce au spus şi au făcut, precum şi tot ce vor mai face şi vor mai spune cei care au cugetat, au propovăduit şi au trăit în viaţa lor Evanghelia, fiind călăuziţi de duhul lui Hristos.

Pr. I. Opriş

Ca în vremuri mesianice

Sub geamul poleit de lună, în liniştea ce se lasă încet după o zi de muncă, deschid „Cartea Cărţilor“, „Sfînta Scriptură“, şi citesc la Isaia „Făgăduinţele mesianice“: — ... În vremea aceea lupul va sta laolaltă cu mielul şi leopardul se va culca lîngă ied; viţelul şi puiul de leu vor petrece împreună şi un copil îi va mîna. Juninca va merge la păscut împreună cu ursoaica şi puii lor vor sălăşlui la un loc, iară leul, ca şi boul, va mînca paie ... (Isaia cap. 11, vers 6—7).

Citind acestea, simt toată căldura inimii omeneşti şi lumina noilor constelaţii, simt cum sub leagănul albastru al zării, Dumnezeu trimite lumii dorinţa de fericire, de pace, de mîngîiere.

Cu gîndul la făgăduinţele mesianice, iată că astăzi o undă chezaşe a acelei bucurii parcă simt, că o trăiesc în cutremurarea unui fapt care s-a împlinit nu de mult pe dealurile bătrînului Schei. O familie de urşi, tata, mama şi doi pui şi-au făcut apariţia prin grădinile de pe străzile Curcanilor, Pajiştei, Mocirlic. Coboară de sub cetini de brazi, din ţări carpatine, vin şi mănîncă fructe. Se întîlnesc cu oameni, îi privesc liniştiţi fără să le facă nimic. Oile pasc nepăsătoare în apropierea lor. Copii se apropie de urşi şi-i strigă iar ei stau întinşi pe stîncile de la „Fîntînița Popii“ şi se prăjesc la soare. Din cînd în cînd se ridică în două picioare şi atunci îi vezi cît sînt de cafenii şi cît sînt de chipeşi cu dunga albă, ca spuma laptelui, pe care o au la gît. De multe ori cîinii se reped după urşi şi-i latră, dar ei nu-i bagă în seamă.

Simt mireasma crudă a cetinilor, aud murmurul izvoarelor şi trăiesc însoritele clipe de pace. Dacă fiarele sălbatice au ajuns să se îmblînzească, să privească pe om ca pe un prieten, de ce oare oamenii n-ar putea trăi ca fraţii într-o deplină şi armonioasă pace? De ce sînt încă oameni cruzi, oameni care prin tot felul de maşinaţiuni netrebnice caută să lovească în apropele lor? E drept că din rădăcina lui Adam, totdeauna la un trandafir care înfloreşte, există o leasă de spini care sfîşie.

De ce să mai fie în lume războaie? Omul are ceva mai bun de făcut decît războiul. Ceea ce putem face, noi oamenii luminaţi, este de a ne întinde mîna unul altuia pentru a contribui la făurirea omenirii de mîine. Să trăim în pace cu toţii, căci pacea este generatoarea de lumină şi de energii vitale. A spus profetul Isaia: „Pot să se mute munţii, pot să se clatine dealurile, dar dragostea mea faţă de tine Doamne şi faţă de semenii mei nu se va muta şi legămîntul meu de pace nu se va clătina“ (Isaia 54, v. 10).

Cerul Patriei noastre este albastru ca Voroneţul sau ca bolta Catedralei mitropolitane din Sibiu. Este un cer senin, un cer de pace sub care oamenii în muncă se înfrăţesc şi construiesc marile cetăţi ale luminii. Pămîntul nostru parcă înghite munţi albi de trandafiri, iar poporul întreg este pregătit să îndeplinească adevăratele sarcini ale existenţei sale. Rugăciunea noastră este rugăciunea păcii căci: Pacea va fi rodul dreptăţii, roada dreptăţii va fi liniştea şi nădejdea în veci de veci (Isaia 32, v. 17).

Prot. Şt. Tascianu

Conlucrarea omului cu Dumnezeu

Viziunea cosmică a Bisericii are ca temei revelaţia biblică, în care se arată că Dumnezeu nu numai că a creat Universul şi îi poartă de grijă, ci aşa de mult a iubit Dumnezeu lumea încît a trimis şi pe Fiul Său Cel Unul Născut, la plinirea vremii, spre a o mîntui.

În cadrul acestei lucrări mîntuitoare, cei ce cred în Fiul lui Dumnezeu, adică creştinii, au un rol deosebit: ei sînt chemaţi să fie *„împreună lucrători cu Dumnezeu“* la desăvîrşirea şi mîntuirea lumii (I Cor. 3, 9).

Conlucrarea credinciosului cu Dumnezeu constă în însuşirea roadelor răscumpărării neamului omenesc înfăptuită odată pentru totdeauna şi în chip deplin de Mîntuitorul Hristos prin Jertfa de pe Cruce.

E vorba de Harul Duhului Sfînt pe care creştinul l-a primit prin Sfîntul Botez, în Biserică, şi cu ajutorul căruia trebuie să colaboreze, desăvîrşind întîi propria sa persoană, ca, apoi, să poată lucra la desăvîrşirea semenilor Săi şi a întregii naturi.

Această lucrare dumnezeiască, în care creştinul are calitatea de luminător al oamenilor prin faptele sale, aduce la expresie o noţiune rostită de Mîntuitorul şi notată de evanghelişti nu mai puţin de 43 de ori, şi anume: *Împărăţia lui Dumnezeu.*

Împărăţia lui Dumnezeu este o realitate lăuntrică, e starea sufletului pătruns de duhul lui Hristos, „de sfinţenia lui Hristos, prin care credinciosul se străduieşte să aibă simţămintele lui Hristos, să-i urmeze virtuţile Lui“, însufleţit de hotărîrea ca să fie şi el asemenea lui Iisus, un mîntuitor al celor în mijlocul cărora trăieşte.

De fapt, împărăţia lui Dumnezeu constă în transformarea şi îmbunătăţirea fiinţei noastre, începînd aceasta din lăuntrul ei în afară.

Împărăţia lui Dumnezeu era în Hristos înainte de a fi ceilalţi oameni. Că Hristos trăise o viaţă în care domnea dreptatea, adevărul, iubirea şi mila dumnezeiască, nu mai încape nici o îndoială. Aceste însuşiri formau tezaurul împărăţiei celei noi pe care a sădit-o întîi în sufletele Apostolilor, prin Duhul Sfînt, zidind în acest chip temelia Bisericii, care este în acelaşi timp temelia împărăţiei lui Dumnezeu în lume.

De aceea credinciosul are prin Biserică un rol activ de împlinit, acela de a vieţui creştineşte nu numai pentru dobîndirea mîntuirii sale ci şi a semenilor săi.

În acest sens rolul credinciosului în mîntuirea lumii se identifică cu rolul Bisericii de a susţine instaurarea pe pămînt a împărăţiei binelui, a adevărului, a dreptăţii şi a iubirii.

Duhul Bisericii este Duhul lui Hristos revărsat prin Botez în sufletul creştinului, „este duhul iubirii într-un sens universal, întrucît lucrul lui Hristos, în raport cu creaţia, este să le readucă toate în iubirea filială faţă de Tatăl“.

Astfel „duhul Fiului lui Dumnezeu înfiază pe toţi cei ce cred în Hristos, punîndu-i prin El în relaţie cu Tatăl. Dar aceasta înseamnă şi frăţia lor în Hristos prin aceeaşi credinţă şi dragoste. Aceasta e lumina frăţietăţii în care sîntem chemaţi a umbla. În această sporire a frăţietăţii constă mai ales spiritualizarea noastră şi desăvîrşirea lumii. Prin acest duh al Fiului se înfăptuieşte împărăţia lui Dumnezeu, adică starea de perfectă frăţietate a tuturor în Dumnezeu. Duhul Fiului este un Duh al comuniunii, un duh al sfinţeniei şi este una cu elanul de înfrăţire, una cu iubirea fierbinte faţă de tot omul în Dumnezeu“.

Dar „în această revărsare a fluviilor dragostei lui Dumnezeu în suflet, se cere din partea celui credincios, care intră în legătură cu Hristos, un efort moral, prin care să se conformeze Duhului Evangheliei lui Hristos. Căci acest Duh este numit de Sfîntul Chiril al Alexandriei: împărăţia lui Dumnezeu“.

În felul acesta pătrunde în inima noastră sfinţenia, care se revarsă apoi din sufletul nostru, în viaţa socială şi în lume mîntuind-o.

Avem prilejul să lucrăm la întinderea împărăţiei lui Dumnezeu începînd cu mediul în care trăim. Fiecare, acolo unde îşi desfăşoară zilnic activitatea sa, poate să colaboreze cu Dumnezeu prin Duhul Fiului Său, la realizarea acestei chemări sfinte de a fi folositor şi mîntuitor al semenilor săi şi al lumii.

Împărăţia lui Dumnezeu se naşte în ascunzişul inimii omeneşti şi trebuie să prindă rădăcini mai întîi în noi înşine. Condiţiile externe ale vieţii au un rol secundar în această rîvnă creştinească de a răspîndi prin sine în lume roadele virtuţilor lui Hristos şi de a participa efectiv la mîntuirea lumii.

Împărăţia lui Dumnezeu se înfăptuieşte succesiv prin trăirea Evangheliei lui Hristos, prin realizarea ei în gîndurile, graiurile şi în toate faptele noastre zilnice.

Aşadar, iubirea şi adevărul lui Hristos să nu fie numai nişte oaspeţi întîmplători în viaţa noastră, numai ca o lumină trecătoare, ci ea trebuie să devină pentru noi principii de viaţă. În felul acesta vom fi împreună lucrători cu Dumnezeu la desăvîrşirea şi mîntuirea lumii, la instaurarea deplină a binelui, a păcii, bucuriei şi prosperităţii pentru toţi.

Diacon Gavril Cernăuţeanu

Dreptul Tobit

În cuprinsul Sf. Scripturi se află şi „Cartea lui Tobit“. Conţinutul acestei părţi biblice, cu caracter istoric, descrie însuşirile bune ale celui numit în titlul cărţii, ale dreptului Tobit. Ele sînt înfăţişate într-o formă atît de frumoasă, încît sînt vrednice de luat în seamă.

Dintre aceste însuşiri bune ale Dreptului Tobit, două par a fi podoabă pentru sufletul său. Acestea sînt următoarele:

1. Milostenia. Dreptul Tobit, ca evreu dus în robie de asirieni, îşi mărturiseşte: „Eu, Tobit, în zilele vieţii mele am umblat pe căile adevărului şi ale dreptăţii şi am făcut multe binefaceri fraţilor mei şi poporului meu, care venise împreună cu mine la Ninive, în ţara Asiriei“ (Tob. 1, 3). Din bunătatea sufletului său a izvorît milostenia, săvîrşită atît pentru cei vii, cît şi pentru cei morţi. Iată ce spune Tobit, despre sine: „Celor flămînzi le dădeam pîinea mea, celor goi, hainele mele, şi de vedeam pe careva din neamul meu mort şi aruncat peste zidurile Ninivei, îl îngropam. Ba am îngropat pe ascuns şi pe aceia pe care i-a ucis regele Sanherib, cînd se întorceau fugarii din Iudeea. Sanherib a ucis mulţi izraeliţi în mînia sa. Şi a căutat regele trupurile şi nu le-a găsit. Şi s-a dus unul dintre niniviteni şi m-a pîrît la rege, că eu i-am îngropat, şi atunci eu m-am ascuns. Aflînd însă că mă caută să mă ucidă, de frică am fugit din cetate. Şi mi s-a jefuit atunci toată averea mea şi nu mi-a rămas nimic decît numai Ana, femeia mea, şi fiul meu, Tobie“ (Tob. 1, 17—20).

Întîmplîndu-se ca regele să fie ucis de fiii săi, Tobit s-a întors acasă. După aceea, deşi se ştia urmărit, cînd a primit vestea spusă de fiul său, Tobie, că unul din neamul lor este „gîtuit şi aruncat pe maidan“ şi-a lăsat mîncarea pe masă şi s-a dus de l-a îngropat. În urma acestei milostenii făcute prin îngroparea celui mort, vecinii săi ziceau: „Tot nu se teme că va fi ucis pentru fapta asta; a mai fost fugar şi iată iar se apucă de îngropat morţii“ (Tob. 2, 8).

Repetarea faptei bune — chiar cu vădite urmări de pedeapsă — e dovada cea mai mare că dreptul Tobit, a fost un iubitor al semenilor săi; vii şi morţi deopotrivă erau slujiţi de el. Dragostea sufletului său n-a cunoscut oprelişti în săvîrşirea binelui.

2. Sfătuirea. Sfatul părintelui trecut prin viaţă e de folos fiului tînăr. Dreptul Tobit, ca un om copleşit de dragoste pentru fiul său, văzîndu-se înaintat cu vîrsta „pe căile adevărului şi ale dreptăţii“ s-a gîndit la moarte. Atunci a chemat pe fiul său Tobie, ca să-l sfătuiască în legătură cu tot ce-i rămînea lui de făcut, după ce el, tatăl său, va muri. Între altele i-a spus: „Fiule cînd voi muri, să mă îngropi şi să nu părăseşti pe mama ta; cinsteşte-o în toate zilele vieţii tale, fă ce-i place ei şi să nu-i pricinuieşti amărăciuni! Adu-ţi aminte, fiule, că ea a înfruntat multe primejdii pentru tine, cînd te-a purtat în pîntece. Şi cînd ea va muri s-o îngropi lîngă mine în acelaşi mormînt. Adu-ţi aminte în toate zilele, fiule, de Domnul Dumnezeul nostru şi să nu doreşti a greşi şi a călca poruncile lui. Să faci fapte bune în toate zilele vieţii tale, şi să nu umbli pe căile nedreptăţii... Dă milostenie din averea ta şi să n-aibă ochiul tău părere de rău cînd vei face milostenie“ (Tob. 4, 3—7).

După aceste sfaturi familiale şi personale i-a mai spus şi altele pentru comportarea lui între ceilalţi oameni: „Păzeşte-te, fiule, de orice desfrînare!... Aşadar, fiule, să iubeşti pe fraţii tăi şi să nu te trufeşti în inima ta faţă de fraţii tăi şi faţă de fii şi fiicele poporului tău... pentru că din mîndrie izvorăşte pieire şi mare neorînduială, iar din lene, sărăcie şi lipsă mare, căci lenea este mama foamei. Plata celor ce lucrează la tine nu o amîna pe mîine, ci dăle-o îndată... Ia seama, fiul meu, în toate lucrările tale şi fii bine crescut în toată purtarea ta! Ceea ce urăşti tu însuţi, aceea nimănui să nu faci. Vin pînă la îmbătare să nu bei şi beţia să nu călătorească cu tine pe cale!“ (Tob. 4, 12—15).

Prin această frumoasă sfătuire, dreptul Tobit şi-a descoperit măreţia sufletului său; fiul său Tobie a primit de la el sfaturi vrednice de urmat.

Exemplul bun al trăirii sale şi cuvintele rostite de dreptul Tobit, rămîn şi pentru noi un îndreptar de viaţă creştinească.

Pr. I. Buta

Fericirile

(Urmare din pag. 2)

în păr despre legea care poate numi frate şi poate pofti drum bun unuia ce a păcătuit. Sfîrşitul o fost, că preotul necreştin i-a cerut Sf. Macarie să-l boteze şi a devenit creştin. Iată cum blîndeţea Sfîntului a biruit şi-a mîntuit omul.

Asemenea blînzi pururea vor moşteni pămîntul. Dar cum? Îşi vor întinde moşia pînă la marginile lumii? Nu. Moştenesc pămîntul în alt chip. Întîi, cei blînzi trăind viaţă liniştită, înţeleaptă, ferită de neînţelegeri cu alţii, ori dacă acestea totuşi se ivesc, nu se tulbură — avînd înăuntrul lor pacea pe care se altoieşte şi rodeşte pacea de sus, cerută de Biserica noastră la toate slujbele ei, şi se bucură de ani mulţi, de bătrîneţe adînci şi senine, încît într-adevăr parcă moştenesc pămîntul.

Despre acest fel de oameni spune un proverb vechi, oriental, că ei învaţă pe semeni o sută de veacuri. Nu e aceasta o adevărată moştenire a pămîntului.

Şi atunci cel sărac cu duhul în înţelesul evanghelic, vrînd să ridice pe semeni pe drumul desăvîrşirii să nu folosească asprimea ca mijloc de îndreptare, ci virtutea blîndeţii, singura mîntuitoare. Aşa ne povăţuieşte şi cuvîntul Sf. Scripturi.

„Învăţaţi-vă de la mine — zice Domnul — că sînt *smerit şi blînd cu inima* şi veţi afla pace sufletelor voastre“ (Matei 11, 19). Iar Sfîntul Apostol Pavel scrie în epistola către Galateni (6, 1): „Fraţilor, de va cădea vreun om în vreo greşeală, voi cei duhovniceşti *îndeptaţi* pe unul ca acel cu *duhul blîndeţe*lor, păzindu-te pe tine să nu cazi şi tu în ispită“.

Să cerem har de sus spre întărirea voinţii noastre către dobîndirea blîndeţii, ca virtute, căci numai aşa vom gusta şi ne vom bucura de fericirea celor ce moştenesc pămîntul.

Gh. M.

† Preotul Iuliu Păstrav

În dimineaţa zilei de 1 octombrie 1969, după grele suferinţe, a închis ochii, dîndu-şi sufletul în mîinile Creatorului, distinsul şi modestul preot Iuliu Păstrav. Lasă în urma sa o soţie îndoliată şi pe cei doi fii: Ioan şi Iuliu, cu soţiile lor.

Prohodirea s-a săvîrşit de către un sobor de preoţi.

Cuvîntările rostite cu acest prilej au relevat personalitatea distinsului dispărut.

Astfel P. C. T. Moldovan, delegat al prot. Aiud, arată rolul preotului în opera de mîntuire a sufletelor, încheind cu versurile:

În biserica cerească
Tatăl se te odihnească
Să slujeşti la altarul sfînt
Cum l-ai slujit pe pămînt.

C. pr. I. Cioara (A. Iulia) relevă calitatea superioară pe care trebuie să o aibă fiecare preot — modestia, pe care defunctul preot a avut-o în timpul celor 43 ani de preoţie.

C. pr. Alex. Muntean (Teiuş) prezintă datele biografice ale răposatului preot I. Păstrav, născut în anul 1900 în comuna Galda de jos. Şcoala primară a făcut-o în comuna natală — liceul la Blaj, cît şi Academia Teologică. Este hirotonit în 1926 şi păstoreşte la Sf. Gheorghe, Alba-Iulia, Sebeş şi Petelca, unde se şi pensionează, retrăgîndu-se la casa familială din Teiuş — unde timp de 4 ani şi-a depănat caerul vieţii în post şi rugăciune fierbinte, pregătindu-se spre cele eterne ca un adevărat preot şi slujitor al Bisericii.

Dumnezeu să-i facă parte de odihnă veşnică.

Pr. I. Cioara

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 117 Sibiu, 15 noiembrie 1969 Nr. 43—44

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Vechi reprezentări iconografice ale Maicii Domnului

Creştinilor de după veacul întîi nu ne-a fost dat să avem şi să cunoaştem chipul adevărat al Maicii Domnului, după cum nu-l avem nici pe acela al Mîntuitorului Hristos. Nu cunoaştem nimic din trăsăturile fizice şi din înfăţişarea feţii Sfintei Fecioare Maria. Fericitul Augustin, vorbind despre chipul Maicii Domnului, are aceste cuvinte: „Nici nu cunoaştem faţa Fecioarei Maria".

Cu toate acestea, există multe reprezentări ale Maicii Domnului, unele foarte vechi, care caută să redea chipul ei adevărat. Unele dintre ele reclamă ca autor pe Sf. Evanghelist Luca. Sf. Luca, prin cuvintele din Evanghelia sa: „Bucură-te, ceea ce eşti plină de dar", exprimă plinătatea frumuseţii spirituale şi fizice a Maicii Domnului. Chiar dacă Sf. Luca n-ar fi zugrăvit nici o icoană a Maicii Domnului, el totuşi poate fi considerat cel dintîi zugrav al ei, fiindcă ne-a lăsat descrierea chipului ei spiritual. Acolo unde se află plinătatea harului lui Dumnezeu trebuie să aflăm şi desăvîrşirea trupească printr-o frumuseţe care să iasă din comun. De aceea putem spune că Sf. Fecioară a trebuit să fie frumoasă, cea mai frumoasă dintre fiicele Evei, de o frumuseţe fără egal, asemănîndu-se în frumuseţe cu fiul său Iisus Hristos.

Artiştii şi pictorii, încă din primele zile ale creştinismului, dînd frîu liber imaginaţiei lor, au creat o infinitate de figuri şi imagini care să redea chipul Maicii Domnului. Unii Sfinţi Părinţi şi scriitori bisericeşti ne dau şi amănunte cu privire la forma şi culoarea feţii, a sprîncenelor, a părului, a ochilor, forma gurii, a nasului etc.

Trebuie să admitem că reprezentările iconografice vechi ale Sfintei Fecioare Maria trebuie să-şi aibă începutul în cultul Maicii Domnului, odată cu începuturile creştinismului. Cei dintîi pictori creştini, lipsiţi adeseori de tehnică şi de stil, erau mînaţi de dorinţa de a exprima simţămintele credinţei creştine reprezentîndu-o pe Maica Domnului în frescele catacombelor, spre a o avea vie în sufl te. Creştinii cei dintîi înţelegeau ca şi pe această cale să aducă laudă, venerare şi cinstire Maicii lui Dumnezeu. Cele dintîi icoane ale Maicii Domnului le aflăm în cimitirele vechi creştine, sau în catacombe.

Cea mai veche reprezentare iconografică a Maicii Domnului a fost descoperită în catacomba Priscillei din Roma. Se crede că această imagine ar data din epoca apostolică şi că ea ar fi luat naştere chiar sub ochii Sf. Apostoli, nu mai tîrziu de anul 150 d. Hr.

Maica Domnului e reprezentată alăptîndu-şi Fiul. Este îmbrăcată într-o tunică cu mîneci scurte, cu numeroase pliuri, cu braţele aproape dezvelite; peste tunică poartă o manta. Capul îi este pe jumătate acoperit cu un văl scurt şi transparent după modelul de a se înveli al fecioarelor sfinţite Domnului. În faţă stă un bărbat îmbrăcat într-o manta şi care în mîna stîngă ţine un sul de pergament, iar în mîna dreaptă arată spre o stea, care se află deasupra pruncului Iisus. În această reprezentare iconografică se reunesc proorociile lui Valaam: „O stea va răsări din Iacob şi un toiag se va ridica din Izrail" (Num. 24, 17), cu proorociile lui Isaia: 7, 14; 60, 1; 60, 6).

Această reprezentare a Maicii Domnului poate fi socotită pe bună dreptate ca o capodoperă a picturilor din catacombe. E unică în felul ei şi nici o pictură dintre acelea care reprezintă pe Maica Domnului în arta veche creştină nu se poate asemăna cu ea.

Tot în catacomba Priscillei aflăm o altă reprezentare veche a Maicii Domnului, în încăperea numită „Capela Graeca" (această capelă e o adevărată biserică cimitirială). Maica Domnului e reprezentată de data aceasta şezînd pe un tron şi ţinînd pe genunchi pe Iisus copil; din partea stîngă se apropie cei trei magi aducînd daruri pruncului Iisus.

În cimitirul Priscillei mai aflăm şi o imagine a Buneivestiri şi o altă imagine reprezentînd pe Iisus, pe Maria şi pe Iosif. Trebuie spus că cimitirul sau catacomba Priscillei este unul dintre cele mai vechi cimitire creştine. Această catacombă, din cauza multelor şi foarte variatelor reprezentări iconografice mariane pe care le cuprinde, a fost numită catacomba Mariei, sau cimitirul Mariei.

În Cimitirul Mare de pe via Nomentana din Roma se află o frumoasă reprezentare iconografică a Maicii Domnului ca rugătoare.

Asemenea reprezentări ale Maicii Domnului aflăm în toate catacombele Romei vechi. De observat că în mai toate aceste reprezentări Maica Domnului ne apare cu pruncul Iisus în braţe, pe genunchi sau lîngă piept. Îmbrăcămintea Maicii Domnului este după moda orientală, o dalmatică cu dungi purpurii, capul fiind acoperit cu un văl. Pruncul Iisus este îmbrăcat în tunică cu dungi purpurii. Mînecile hainei sînt înflorate cu dungi purpurii. Toată această îmbrăcăminte aleasă dovedeşte că persoanele reprezentate sînt de o demnitate înaltă.

Şi în Răsăritul creştin aflăm frumoase reprezentări iconografice ale Maicii Domnului. De altfel, iconografia creştină tocmai aici îşi are începuturile.

După sinodul din Efes din anul 431, care a proclamat-o pe Maria Mama lui Dumnezeu, arta creştină, în reprezentările iconografice, îi dă repede Maicii Domnului trăsături grave, faţa alungită, atitudinea şi veştmintele ce vor caracteriza de acum înainte madonele bizantine.

În Orient, cea mai frumoasă imagine a Maicii Domnului e aceea a cărei prototip e cunoscut sub numele de „Hodighitria", într-o biserică din Constantinopol, unde a fost adusă probabil prin secolul al V-lea de la Ierusalim, unde se păstra amintirea că ar fi fost lucrată de Sf. Evanghelist Luca. După numele bisericii din Constantinopol această icoană a primit numele de „Povăţuitoare". Aşa înţelegem cuvintele din Rînduiala Paraclisului unde ni se spune: „Mute fie buzele celor ce nu se închină icoanei tale celei zugrăvite de preasfîntul Apostol Luca, care se cheamă Povăţuitoare".

O reprezentare a Maicii Domnului este venerată într-o biserică zidită de împărăteasa Pulcheria, în Blacherne, în Constantinopol, de unde şi-a luat şi numele de „Blachernitissa", avînd pe piept un medalion cu capul lui Iisus.

Alte tipuri de reprezentări ale Maicii Domnului avem „Glicophiloúsa" (dulce iubitoare), „Eleoúsa" (milostivă), „Galaktotrophoúsa" (Maica Domnului alăptînd). „Kiriotissa", de origine constantinopolitană, şi care reprezintă pe Maica Domnului în picioare. ducînd pe Iisus pe braţe.

În veacul al VI-lea, multe din bisericile din Orient spuneau că posedă imagini vestite ale Maicii Domnului. În acest veac icoanele mariane au devenit unul dintre subiectele cele mai plăcute ale

(Continuare în pag. 4)

SAMARINEANUL MILOSTIV

În parabola aşa de populară şi mişcătoare a „Samarineanului milostiv" (Luca 10, 29—37), Mîntuitorul a arătat odată pentru totdeauna nu numai cine este de aproapele nostru, ci şi care e atitudinea cea mai bună faţă de semenii noştri. Un legist, care cunoştea porunca iubirii de Dumnezeu şi de aproapele din V. Testament, dar nu cunoştea calea practică — „ce să fac?" — spre mîntuire, întreabă pe Mîntuitorul cine e aproapele, căci aproapele, după părerea generală era socotit numai ruda, vecinul, prietenul sau compatriotul. Mîntuitorul Iisus Hristos răspunde prin pilda samarineanului milostiv. În fapt, Mîntuitorul nu spune direct cine e aproapele, ci numai dă un exemplu, în care se înfăţişează cele trei raporturi posibile dintre oameni, iar răspunsul îl dă însuşi legistul la urmă, cînd Domnul îl întreabă: „Care din aceşti trei ţi se pare că a fost aproapele celui ce a fost căzut între tîlhari?" — „Cel care a avut milă de el", răspunse învăţătorul de lege. Cel care a pus întrebarea, pînă la urmă răspunde singur. Divinul nostru Învăţător foloseşte aici aşa numita metodă socratică, de întrebări şi răspunsuri.

Acţiunea acestei parabole-exemplu se desfăşoară în 3 tablouri succesive, care oglindesc pe scurt cele 3 atitudini principale pe care oamenii le pot lua în viaţă faţă de semenii lor: om împotriva omului, om pe lîngă om şi om pentru om. Să privim mai de aproape aceste atitudini atît în trecut, cît şi în prezent.

a) În primul tablou ni se înfăţişează fapta tîlharilor, care jefuiesc şi rănesc cumplit pe un călător iudeu. Aici avem atitudinea cea mai urîtă a omului împotriva omului. E atitudinea lui Cain, e atitudinea de duşmănie faţă de semeni, e cea după care „omul e lup pentru om". E atitudinea care a înflorit în perioada sclavagistă şi se cultivă în vreme de război. E treapta cea mai de jos pe care omul o poate coborî, e treaptă de fiară. Din nefericire, şi vremurile moderne îşi au „tîlharii" lor. Oare puterile imperialiste care răpesc libertăţile popoarelor şi le jefuiesc bunurile lor materiale, nu sînt tot un fel de tîlhari? Fireşte că da. Deosebirea dintre aceştia şi cei de la drumul mare e că primii sînt înarmaţi modern şi îşi urmăresc ţelurile de înrobire a popoarelor în mod viclean, susţinînd că ei doresc eliberarea, civilizarea şi fericirea lor. Fireşte că morala creştină condamnă toate acţiunile de tîlhărie modernă orice nume ar purta, prin care demnitatea omului e nesocotită, prin care omul ca şi popoarele sînt jefuite de bunurile lor morale şi materiale. Atitudinea omului împotriva omului, ca şi a unui popor împotriva altuia, e potrivnică credinţei şi moralei creştine, fiindcă calcă în picioare dragostea faţă de semenii noştri, care e porunca cea dintîi şi cea mai mare din legea lui Hristos, Domnul nostru.

b) A doua atitudine e cea avută de preot şi levit, faţă de cel căzut în nenorocire. Aceştia şi-au făcut la templu datoria faţă de Dumnezeu. Ei nu făcuseră nici un rău şi totuşi sînt osîndiţi pentru că nu şi-au făcut datoria şi faţă de semenii lor, pentru că n-au făcut binele pe care îl puteau face. Ei se întorc grăbiţi spre casă, trecînd nepăsători pe lîngă semenul lor în suferinţă. Ei se dovedesc indiferenţi şi egoişti faţă de fratele lor, de cel de un neam şi o credinţă cu ei. Desigur că ei ar fi putut aduce multe motive pentru a-şi justifica purtarea, că fiind persoane sacre, nu puteau să se atingă de un muribund, ca să nu se pîngărească,

(Continuare în pag. 4)

Mitropolitul Petru Movilă. Sinodul de la Iaşi

Am văzut că în curgerea veacurilor neamul românesc dreptcredincios a dat Bisericii slujitori vrednici, care au strălucit pe diferite scaune vlădiceşti, slujind cu rîvnă Bisericii şi poporului. Dar, poporul nostru a dat oameni de seamă, care au stat şi în slujba altor Biserici şi neamuri, ajutînd, prin munca şi vrednicia lor, la propăşirea acestora.

Între aceştia, la loc de frunte se numără Petru Movilă, mitropolitul Kievului. S-a născut la Suceava, la 21 decembrie 1596, ca fiu al lui Simion Movilă, domn pentru scurtă vreme în Ţara Românească şi în Moldova şi al soţiei sale Melania-Marghita. Un frate al tatălui său, Ieremia, a fost domn în Moldova, un altul, Gheorghe, despre care am mai vorbit, a fost mitropolit al Moldovei. Bunicul său dinspre tată, Ioan Movilă, s-a călugărit spre bătrîneţe sub numele de Ioanichie. Dintre fraţii lui Petru, trei au ajuns domni în Ţara Românească sau în Moldova Mihail, Gavril şi Moise. Întreaga familie a Movileştilor, aşa cum am mai spus, era ctitoră a frumoasei mînăstiri Sucevita, în nordul Moldovei.

La vîrsta de 4 ani copilul Petru a pribegit în Polonia din faţa oştilor lui Mihai Viteazul. S-a reîntors în 1601, ca prin 1611—12, o dată cu venirea la domnie a lui Ştefan Tomşa, să părăsească Moldova pentru totdeauna, stabilindu-se în Polonia. Tînărul fiu de domn, sau voivodici, cum se iscălea el, şi-a continuat învăţătura de carte — pe care o începuse în casa părintească — la şcoala (sau colegiul) Frăţiei Ortodoxe din oraşul Liov. Aici a studiat el limbile slavă, greacă şi latină, pe lîngă gramatică, poetică, retorică, dialectică şi teologie. În afară de aceste studii, potrivit obiceiului nobililor polonezi, a trebuit să înveţe şi meşteşugul armelor, avînd ca ocrotitor un nobil polon. A luat parte la luptele polonilor împotriva turcilor, la Ţuţora (1620) şi la Hotin (1621). Se spune că în 1622, după încheierea păcii între poloni şi turci, regele Sigismund al Poloniei ar fi recomandat sultanului turcesc pe tînărul Petru Movilă să i se dea domnia Moldovei. Dar Dumnezeu, în planurile Lui necunoscute şi în înţelepciunea Lui nemărginită, a vrut să fie altfel. În vara aceluiaş an, la 15 august, fiind hram la vestita mînăstire Pecerska (Lavra Peşterilor) din Kiev, tînărul fecior de domn şi-a îndreptat paşii într-acolo. Era atunci stareţ al mînăstirii arhimandritul Zaharia Copîstenski (1627), iar mitropolit al Kievului Iov Boreţki (1620—31). Sub înrîurirea acestora, dar şi datorită înclinărilor sale fireşti, din rîvnă pentru credinţa neamului său s-a hotărît să se călugărească. După ce se pregătise duhovniceşte la Rubiejovka, unde a zidit şi o biserică cu hramul Sf. Ioan cel Nou, în anul 1627 a fost tuns în monahism la Kiev. A ajuns tot atunci egumen al mînăstirii Pecerska (6 septembrie 1627), fiind hirotesit arhimandrit în luna decembrie din acelaşi an.

Trebuie să spunem aici că în acele vremuri întreaga Ucraina şi Kievul erau sub stăpînirea regatului polon catolic. Se înţelege că Biserica Ortodoxă a ucrainienilor aflaţi sub stăpînire polonă era în grea strîmtorare. Propaganda catolică, era în plină desfăşurare în aceste părţi, mai ales că în anul 1596 o parte din clerul şi credincioşii ortodocşi îmbrăţişaseră unirea cu Roma, semnînd un act de unire la Brest în Polonia. În primele decenii ale secolului al XVII-lea trecuseră la uniaţie numeroşi episcopi şi mulţi nobili, ca să poată face parte şi pe viitor din senatul Poloniei, bisericile ortodoxe erau dărîmate, închise sau vîndute altor neamuri, de la care ortodocşii trebuiau să le închirieze, averile bisericeşti erau confiscate, iar credincioşii lipsiţi de drepturi. Cu toate acestea, poporul dreptcredincios a rămas statornic în credinţa strămoşească, aşa cum vor face peste un veac şi credincioşii români din Transilvania.

În astfel de împrejurări vitrege a ajuns Petru Movilă, în vîrstă de 31 de ani, stareţ al Lavrei Pecerska din Kiev. De îndată a început o luptă aprigă pentru apărarea şi afirmarea Ortodoxiei în Ucraina, adică în regatul polon.

În anul 1632 a avut loc alegerea noului rege al Poloniei, Vladislav. Cu acest prilej, arhimandritul Petru Movilă a strîns în jurul său pe mulţi nobili poloni ortodocşi şi protestanţi care l-au ales pe Vladislav. În felul acesta, l-a silit pe noul rege să întoarcă măcar unele din libertăţile şi drepturile răpite ortodocşilor. Printre altele au fost cîştigate: a) libertatea de cult a Ortodoxiei în toată Polonia, dreptul de-a avea biserici, spitale, tipografii şi de-a dobîndi orice demnităţi; b) menţinerea frăţiilor ortodoxe şi dreptul de a înfiinţa altele; c) restituirea către ortodocşi a tuturor bisericilor din Kiev luate de uniţi; d) restituirea către ortodocşi a cîtorva episcopii luate de uniţi. Aceste mari biruinţe ale Ortodoxiei din regatul polon, dobîndite prin iscusinţa lui Petru Movilă, au dus, în 1633, la alegerea sa în unanimitate, ca „arhiepiscop şi mitropolit al Kievului, al Galiţiei şi al întregii Rusii". Alegerea sa a fost întărită de regele Vladislav la 12 martie 1633 şi recunoscută apoi de patriarhul ecumenic Chiril Lucaris. A fost hirotonit arhiereu la 28 aprilie 1633, în biserica ortodoxă din Liov, ctitoria familiei Movileştilor şi instalat la 5 iulie 1633

De acum înainte a început munca sa rodnică pentru propăşirea Bisericii sale. Încă din 1631, pe cînd era numai arhimandrit, înfiinţase la Kiev o şcoală înaltă, un colegiu, cu dascăli buni, cu bibliotecă bogată, cu metodă bună şi cu limba de predare latina. În 1633 a schimbat acest colegiu în Academie, deci o şcoală cu caracter universitar, întocmindu-i un program nou de învăţătură, după modelul universităţilor apusene. Academia era sub conducerea directă a mitropolitului Kievului, care numea pe rector şi pe profesori. Această Academie a fost *cea mai veche universitate modernă* ortodoxă, înfiinţată deci de românul Petru Movilă şi din care a izvorît apoi lumină pentru întreaga Ortodoxie. Diferite şcoli susţinea în alte oraşe. Prin însăşi testamentul său prevedea ca întreaga sa avere să fie întrebuinţată „pentru refacerea lăcaşurilor, divine ruinate, iar parte pentru înfiinţarea şi întreţinerea de şcoli în Kiev şi mai ales a colegiului".

Tot aşa, a înfiinţat tipografii la Kiev, Liov şi în alte părţi, tipărind mulţime de cărţi de slujbă, de învăţătură, de evlavie creştină, de apărare a Ortodoxiei şi traduceri din Sfinţii Părinţi. Se cunosc pînă acum aproape 50 de tipărituri, îngrijite de mitropolitul Petru, unele fiind lucrate de el însuşi, altele lucrate de elevi sau colaboratori ai săi, la multe semnînd el însuşi prefeţele. Dintre lucrările care-i aparţin, trebuie să amintim pe cea întitulată *Lithos (=Piatra)* — 1644, principala sa operă de polemică religioasă, de aproape 900 de pagini. Dintre traduceri amintim *Evanghelia învăţătoare (Cazania)* a patriarhului Calist al Constantinopolului (1637), iar dintre cărţile de cult *Molitvelnicul* din 1646.

Dar cea mai importantă din lucrările sale, cartea de doctrină a întregii Ortodoxii, este *Mărturisirea Ortodoxă*. După ce Petru Movilă izbutise să înfiinţeze o şcoală pentru credincioşii săi, s-a apucat să scrie această carte de luminare pentru toată creştinătatea răsăriteană, voind ca fiecare creştin ortodox să cunoască credinţa lui cea adevărată şi să nu se lase ispitit de propovăduiri străine, catolice sau protestante. Nevoia unui asemenea Catehism se simţea atunci mai mult ca oricînd, dată fiind propaganda catolică şi protestantă ce se făcea atunci în ţările ortodoxe, cît şi faptul că alte confesiuni creştine aveau asemenea cărţi. Mai mult chiar, în 1629, a apărut, în latineşte, o mărturisire de credinţă în duh calvin, pusă sub numele patriarhului ecumenic Chiril Lucaris, bine cunoscut în Polonia, unde a fost 6 ani profesor la Academia din Ostrog.

Mărturisirea lui Petru Movilă a fost scrisă în limba latină, sub formă de întrebări şi răspunsuri (261), pe temeiuri din Sf. Scriptură, din Sf. Părinţi şi din canoane. Partea întîia cuprindea învăţătura de credinţă, tîlcuind Simbolul credinţei, partea doua vorbea despre nădejde, lămurind rugăciunea Tatăl nostru, iar partea a treia cuprindea învăţătura despre dragostea faţă de Dumnezeu şi faţă de aproapele. Deci, ea este împărţită în trei părţi, potrivit celor trei mari virtuţi teologice: credinţa, nădejdea şi dragostea. După întocmirea acestei cărţi, mitropolitul Petru Movilă a convocat la Kiev, în 8 septembrie 1640, un sinod de clerici şi mireni, care, între altele, trebuia să-şi dea părerea asupra lucrării mitropolitului. Sinodul a cercetat lucrarea, dar nu s-a unit asupra a două puncte şi de aceea au hotărît să ceară şi părerea patriarhului ecumenic de la Constantinopol. S-a ajuns în cele din urmă la ideea convocării unui sinod din reprezentanţi ai mai multor Biserici Ortodoxe.

Pentru că sinodul nu se putea întruni nici la Constantinopol, unde stăpîneau turcii, nici la la Kiev, aflat sub stăpînirea polonilor catolici, Petru Movilă s-a gîndit ca el să fie convocat la Iaşi, în Moldova, ţara ortodoxă şi ţara sa de naştere, în care domnea atunci Vasile Lupu, cunoscut sprijinitor al Bisericilor ortodoxe de pretutindeni. Patriarhul ecumenic şi-a dat încuviinţarea ca sinodul să se ţină la Iaşi, trimiţîndu-şi delegaţi. Aceştia erau: Porfirie, fost mitropolit al Niceei şi ieromonahul Meletie Sirigul, cel mai învăţat teolog grec din secolul al XVII-lea, renumit profesor şi predicator. Mitropolitul Petru Movilă a trimis trei delegaţi: Isaia Trofimovici Kozlovschi, egumenul mînăstirii Sf. Nicolae din Kiev, fost rector al Academiei moviliene, Iosif Kononovici Gorbaţki, rectorul in funcţie al Academiei şi egumen al mînăstirii Bogoiavlenska din Kiev şi Ignatie Oxenovici Staruşici, predicatorul catedralei Sf. Sofia din Kiev. Din partea Bisericii moldovene participau: mitropolitul Varlaam şi episcopii Evloghie al Romanului, Anastasie al Rădăuţilor, Gheorghe al Huşilor şi ieromonahul Sofronie Pociaţki, egumenul mînăstirii Trei Ierarhi şi rectorul colegiului înfiinţat aici de Vasile Lupu. Din Ţara Românească n-a participat nimeni, date fiind atunci raporturile duşmănoase dintre Matei Basarab şi Vasile Lupu.

Deci, pentru prima dată în istorie s-au întîlnit aici reprezentanţii celor trei mari ramuri ale Ortodoxiei răsăritene: greacă, slavă şi română.

Sinodul s-a deschis în ziua de 15 septembrie 1642 în trapeza bisericii Trei Ierarhi din Iaşi şi a ţinut pînă în ziua de 27 octombrie 1642, deci 43 de zile. Membrii săi au discutat punct cu punct întreaga Mărturisire de credinţă alcătuită de mitropolitul Petru Movilă. Pe măsura discutării ei, ieromonahul Meletie Sirigul traducea Mărturisirea din limba latină în care fusese scrisă, în limba greacă vorbită. Discuţii mai aprinse au fost numai asupra celor două puncte cu care n-au fost de acord nici membrii sinodului de la Kiev, pomenit mai sus. Petru Movilă scrisese că pe lîngă rai şi iad mai este un loc curăţitor, purgatoriul şi că prefacerea darurilor în Trupul şi Sîngele Domnului s-ar face la rostirea cuvintelor: „Luaţi mîncaţi . . ., deci în amîndouă se vedea o influenţă catolică. Sinodul, şi în special Meletie Sirigul, au apărat vechile rînduieli ortodoxe, arătînd că nu există purgator şi că prefacerea darurilor se face în timpul chemării Duhului Sfînt de către preotul slujitor.

La 27 octombrie s-au încheiat lucrările sinodului, iar la 30 octombrie Mărturisirea, îndreptată şi tradusă acum în limba greacă, a fost trimisă Sinodului din Constantinopol. În curînd cele două delegaţii străine au părăsit Moldova. La 11 martie 1643 Sinodul Patriarhiei din Constantinopol aproba Mărturisirea, iar mai tîrziu pe actul de aprobare şi-au pus iscăliturile şi patriarhii Alexandriei, Antiohiei şi Ierusalimului. Astfel, lucrarea învăţatului mitropolit de origine românească primea aprobarea întregii Ortodoxii, devenind a treia mărturisire de credinţă a Bisericii Ortodoxe, după Simbolul Credinţei (Crezul) şi Dogmatica Sf. Ioan Damaschinul. În felul acesta, am adus şi noi românii o contribuţie de seamă la tezaurul de credinţă şi de învăţătură al Ortodoxiei. Cartea nu s-a putut tipări în timpul vieţii mitropolitului Petru Movilă, ci abia în 1667, la Amsterdam, în Olanda, în limba greacă. De atunci ea a fost tradusă în mai multe limbi şi tipărită în numeroase ediţii. În româneşte a fost tipărită pentru prima oară la Buzău, în 1691, în traducerea logofătului Radu Greceanu.

Se cade să amintim aici şi de cîteva din legăturile pe care mitropolitul kievean le-a păstrat cu ţara sa de baştină, cu Moldova, în afară de faptul că Mărturisirea sa a fost aprobată de un sinod ţinut la Iaşi. Astfel, încă în 1631, pe cînd era egumen al Lavrei Pecerska, un frate al său, Moise Movilă, a ajuns domn în Moldova. Cu acest prilej, arhimandritul Petru i-a dedicat o carte bisericească tipărită atunci la Kiev, *Triodul ales*. Prefaţa, semnată de el, cuprindea şi diferite sfaturi prin care-i arăta cum trebuie să se poarte un domn creştin. Printre altele, îi dădea şi acest îndemn: „Pentru libertatea patriei şi a supuşilor tăi, să te lupţi bărbăteşte!"

Mai tîrziu, tipografiile lui Matei Basarab, de la Cîmpulung, Govora şi Tîrgovişte şi a lui Vasile Lupu de la Trei Ierarhi din Iaşi au fost dăruite sau cumpărate de la Petru Movilă din Kiev. Meşterii tipografi au venit tot de acolo. În 1640 Vasile Lupu a întemeiat la Iaşi un colegiu, după pilda celui kievean, cu patru profesori trimişi de Petru Movilă. În fruntea lor era ieromonahul Sofronie Pociaţchi, fost rector al Academiei movilene.

La începutul anului 1645 Petru Movilă a avut prilejul să cerceteze Moldova, pe care n-o mai văzuse din copilărie. A venit la invitaţia lui Vasile Lupu ca să binecuvinteze căsătoria fiicei sale Maria cu nobilul lituan Ianusz Radziwill, căsătorie pe care o mijlocise însuşi mitropolitul. Nunta s-a făcut în biserica Trei Ierarhi din Iaşi şi cu acest prilej mitropolitul kievean a rostit un „Cuvînt duhovnicesc", în două limbi; în limba poloneză cunoscută de mire (1/3) şi în limba română (2/3) cunoscută de mireasă, de familia ei şi de nuntaşi. Cuvîntul a fost publicat apoi de Petru Movilă într-o broşură în limba polonă, tipărită în tipografia sa din Kiev.

Iar în lucrarea sa Lithos, de care am pomenit mai sus, amintea o seamă de datini şi obiceiuri din Moldova (tăiatul moţului la copii, hramuri de mînăstiri, ridicarea catedralei Mitropoliei din Alba Iulia de Mihai Viteazul ş. a.).

*

După o păstorie de 13 ani împliniţi, mitropolitul Petru Movilă a închis ochii în ziua de 22 decembrie 1646, fiind îngropat în biserica mînăstirii Pecerska, mulţumit că lupta sa de o viaţă întreagă a fost folositoare nu numai Bisericii Ortodoxe din Polonia de atunci, ci şi Ortodoxiei întregi.

Din cele spuse, vedem limpede că Petru Movilă a fost un mare dar duhovnicesc pe care l-a făcut neamul nostru întregii Ortodoxii. Prin credinţa, prin învăţătura şi prin străduinţile sale, el a ridicat Biserica ucraineană la o deosebită cinstire.

Mircea Păcurariu

„...Şi iarăşi la lume date"

De cîte ori ne aflăm la Sf. Liturghie, în bisericile noastre, şi de cîte ori cîntăm cu toţii „Tatăl nostru" pe melodia atît de cunoscută, de curgătoare şi de odihnitoare pentru toţi, de atîtea ori este bine să ne aducem aminte de autorul acestei melodii, harnicul cîntăreţ bisericesc şi profesor de psaltichie Anton Panna. În chip special însă ne amintim de el în aceste zile în care s-au împlinit, şi anume în 2 noiembrie a. c., 115 de la trecerea sa la cele veşnice. Menţionăm totodată că tot la acest sfîrşit de an se împlinesc şi 175 de ani de la naşterea acestui Manole sau acestui meşter al cuvîntului.

Nu vom zăbovi, cu acest prilej, asupra firului vieţii sale, pe care l-am depănat într-un număr mai vechi al gazetei noastre (Telegraful Român, nr. 43—44, 1964), viaţă bogată în fapte de interes obştesc, ca a multor fii ai acestei ţări, care au pus umărul în secolele trecute la luminarea şi ridicarea poporului nostru.

În acest sens, pe lîngă activitatea sa de cîntăreţ bisericesc, sector în care a depus mult efort în „a românі" cîntările şi a se executa „liniştit, cucernic, mîngăios şi dulce", pe lîngă activitatea sa de tipograf în care calitate a scos şi difuzat el însuşi un impresionant număr de cărţi de interes general, A. Pann a fost şi un rodnic culegător, prelucrător, tălmăcitor şi creator de literatură.

Este bine cunoscut în această privinţă volumul „Povestea vorbii", a cărui origine este arătată în chiar versurile puse în fruntea acestei cărţi şi anume:

„De prin lume adunate
Şi iarăşi la lume date".

Într-adevăr se găsesc aici proverbe culese din gura poporului, texte din Sf. Scriptură, învăţături din cărţile de cult şi diverşi autori bisericeşti, cugetări ale unor gînditori clasici etc., toate fiind trecute prin laboratorul minţii şi inimii sale calde şi redate apoi obştei largi a cititorilor, cu o vădită tendinţă de formare morală, creştinească, cetăţenească. Căci din cele cîteva exemplificări pe care le vom reda în continuare, ne vom da seama că autorul lor scrie cu scopul clar de a preaslăvi virtuţile şi toate însuşirile pozitive ale oamenilor şi a combate patimile şi alte năravuri care întunecă şi stîlcesc fiinţa noastră omenească şi creştinească.

Astfel, dragostea creştină, virtutea noastră de căpătîi, inspirată din epistola I către Corinteni, cap. 13, este descrisă în versuri ca acestea:

„Dragostea nu se măreşte,
Nu se înalţă de loc
Dragostea nu pizmuieşte
La al altuia noroc.
Dragostea în orice casă,
Cînd o chem şi cînd o vor,
Stă ca o floare la masă
Şi zîmbeşte tuturor".

Se recomandă cultivarea prieteniei „cu oameni buni şi cu minte", care „se poartă cu cinste" şi:

„Să nu aibi amestecare
Cu oameni ce sînt din fire
Cu urîtă nărăvire".

Prietenia adevărată are drept scop cultivarea virtuţii. De aceea, adevăratul prieten este cel care te mustră atunci cînd greşeşti, nu cel ce-ţi laudă abaterile. Prin urmare: „Fugi de linguşitori şi de care te laudă în faţă şi îţi vorbesc tot pe plac, punîndu-ţi la greşeli capac".

În viaţa de toate zilele, în toate ale noastre să ţinem cîntarul drept al cumpătării, potrivit zicalei: „Cumpăna nepoate E bună la toate". De aceea:

„Nu te-ndopa cu mîncare,
Nici bea pînă la-mbătare".

În nici un caz deci să nu ne asemănăm cu:

„Lacomii, mult mîncătorii,
De pîntece-nchinătorii,
Cari într-a lor vieţuire
Să tîrăsc fără simţire".

„Vorba multă, sărăcia omului", zice poporul, iar Sf. Scriptură ne învaţă că nu numai de fiecare faptă, ci şi de fiecare gînd şi vorbă vom da seama înaintea Dreptului Judecător, din care motiv:

„Cînd vrei să vorbeşti, la gură
Să aibi lacăt şi măsură"

pentru că:

„Cine are limbuţia
E mai rea decît beţia".

căci: „Limba oase n-are, dar oase frînge", prin otrava dezbinării şi a urii pe care poate s-o împrăştie în jur.

Binele trebuie făcut fără discriminare, fără să privim „la faţa" celui pe care îl ajutăm, cum spune Sf. Iacob, ceea ce găsim şi în versurile lui A. Pann:

„Binele, zic, nu se face
Numai la cine îţi place,
Ci binele este bine
Să-l faci la fieştecine".

Aceasta cu atît mai mult cu cît: „Faptele bune în lume Îţi lasă nemuritor nume" şi cu cît orice faptă bună rodeşte mai curînd sau mai tîrziu, aceste roade întorcîndu-se binefăcător asupra noastră, cum spun şi versurile:

„Binele pe om îl scapă
Cu vreme de foc şi apă".

Cinstirea părinţilor este o poruncă creştinească de prim ordin, care, în scrierile lui A. Pann, are formulări ca acestea:

„Nu preacurviţi, nu ucideţi, lucrul altui nu furaţi,
Nu ieşiţi mărturii strîmbe p-alţi în nevoi să băgaţi.
Cum şi pe părinţii voştri să-i iubiţi şi să-i cinstiţi
Nu-i scîrbiţi la bătrîneţe, sub blestem să nu cădeţi.
Sprijiniţi-le viaţa şi-i mîngîiaţi cît puteţi.
Le păziţi şi sfătuirea, să nu cădeţi în nevoi,
Ca văzînd şi fiii voştri să vă asculte pe voi".

Drepte interpretări dă autorul nostru şi unor învăţături creştineşti, ca de pildă îmbinarea armonioasă între rugăciune şi muncă, cînd zice:

„Dumnezeu ajută omului bărbat
Carele îl roagă muncind ne-ncetat".

Sînt combătute de asemenea superstiţiile, ca şi ţinerea unor sărbători fără temei în calendarul nostru creştin, îndemnînd la credinţă luminată şi activitate creatoare, ca de pildă:

„Lepădaţi, zic, rătăcirea, dacă credeţi în Hristos,
Întoarce-vă-ţi la lumină, fugiţi de drumul noptos.
Lăsaţi credinţa deşartă, depărtaţi acest năravˌ
Apucaţi-vă de muncă şi goniţi traiul trîndav".

Sensul postului creştin este şi el destul de bine prins în versificări ca acestea:

„Post zicînd nu să-nţelege numai de a nu mînca,
Ci şi poruncile legii să ţii a nu le călca.
Nemîncînd şi făcînd rele, nu te poţi tu mîntui,
În zadar numai cu postul raiul vei nădăjdui.
Ci cînd posteţi, fă şi bine, nu amăgi, nu fura,
Nu pizmui, nu ucide, nu ocărî, nu jura;
Nu face nici tu păcatul, nici altui nu-l înlesni,
Şi a băga în nevoie pe nimenea nu-ndrăzni".

Pline de înţelepciune populară şi creştinească, scrierile lui A. Pann ne oferă deci o lectură nu numai recreativă, ci şi mult ziditoare, aşa cum am putut desprinde şi din puţinele exemplificări de mai sus, aduse în atenţia noastră cu prilejul comemorării celor 115 ani de la moartea acestui harnic cîntăreţ de strană şi a 175 de ani de la naşterea sa.

Gh. Papuc

Binecuvîntarea bisericii din Mag

În Duminica de 26 octombrie 1969, la Praznicul Sf. Dumitru, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a săvîrşit binecuvîntarea bisericii din satul Mag, jud. Sibiu.

În această zi, dimineaţa la orele 9,30, Înaltul Ierarh soseşte în faţa bisericii din parohia Mag, fiind primit de credincioşi în frunte cu un sobor de preoţi. Cuvîntul de bun venit îl rosteşte P. C. prot. Nichifor Todor-Sibiu. În răspunsul său, Î. P. S. Sa, îşi exprimă bucuria de a fi în mijlocul acestei parohii, care s-a arătat vrednică de roada credinţei şi a dragostei.

După aceea, începe slujba de binecuvîntare a bisericii consolidate, înnoite şi înfrumuseţate, pe care Înaltul Ierarh o săvîrşeşte înconjurat de un sobor de preoţi. Răspunsurile sînt date de corul restrîns al studenţilor Institutului Teologic din Sibiu, condus de P. C. prof. Gheorghe Şoima.

Urmează săvîrşirea Sf. Liturghii arhiereşti în sobor. La priceaznă predică P. C. prof. Dr. *Corneliu Sîrbu*, tălmăcind textul biblic: „Dumnezeu este iubire" (I Ioan 4, 16) şi îndemnînd pe credincioşi să fie exemple vii de iubire faţă de toţi semenii lor.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, Î. P. S. Sa citeşte rugăciunea de dezlegare pentru toţi credincioşii. Apoi, P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu dă citire binecuvîntării arhiereşti adresate parohiei Mag.

Luînd cuvîntul, C. pr. *Ştefan Straja*, parohul locului, aduce mulţumiri lui Dumnezeu, Î. P. S. Sale şi păstoriţilor săi, pe care îi îndeamnă să păstreze credinţa strămoşească, să preţuiască pe conducătorii Patriei noastre şi să se roage pentru ei.

Mînecînd de la Evrei 13, 7, P. C. prot. *Nichifor Todor*-Sibiu îndeamnă pe credincioşi să urmeze pilda aleasă a Sf. Dumitru, precum şi să cinstească prin fapte corespunzătoare demnitatea lor de fii ai Bisericii şi de cetăţeni ai Patriei noastre.

P. C. vicar arhiepiscopesc *Traian Belaşcu* felicită pe credincioşi pentru lucrurile frumoase, pe care le-au realizat sub conducerea înţeleptului lor păstor sufletesc şi îi îndeamnă să-şi iubească Biserica şi Patria.

Luînd apoi cuvîntul Î. P. S nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, rosteşte un cuvînt de învăţătură şi îndemn. Pornind de la II Tim. 2, 5, Î. P. S. Sa arată că viaţa omenească este o luptă necontenită pentru dobîndirea celor de trebuinţă trupului şi sufletului, pentru progres şi fericire. Dar cununa biruinţei o cîştigă numai cel ce luptă după lege, după rînduială.

În rînduiala şi în legea românească, credinţa în Iisus Hristos se împleteşte cu sufletul nostru românesc, cu tradiţiile noastre româneşti. De aceea, sîntem statornici în legea noastră, în rînduielile noastre.

Noi sîntem oameni ai legii şi ai rînduielii şi în viaţa zilnică, în rînduielile Statului nostru. Noi respectăm legile care sînt ale poporului nostru, rînduielile care sînt ale vieţii celei noi, prin care noi înşine ne făurim o viaţă din ce în ce mai bună.

De încheiere, Înaltul Ierarh îndeamnă pe credincioşi să-şi împlinească datoriile faţă de Dumnezeu şi faţă de Patrie.

După săvîrşirea polihroanelor pentru Înaltul Ierarh, pentru conducătorii Statului şi pentru credincioşi, urmează stropirea cu apă sfinţită a credincioşilor de către Î. P. S. Sa, în care timp corul a executat un concert de alese imne religioase.

În cadrul agapei frăţeşti ce a urmat, P. C. prot. *Nichifor Todor*-Sibiu felicită pe parohul şi credincioşii din Mag.

P. C. pr. *Ioan Isac*-Sălişte I evocă cîteva momente din trecutul parohiei Mag, căreia îi urează să aducă — în continuare — cît mai frumoase roade de fapte alese spre slava Bisericii şi Patriei.

Dl *Ilie Tarcea* arată că frumoasa realizare a parohiei Mag dovedeşte cît de mult se poate face prin munca în comun a unui grup strîns în jurul unei idei.

P. C. vicar arhiepiscopesc *Traian Belaşcu* îi felicită pe credincioşii din Mag şi îi îndeamnă să îmbine armonios cele materiale cu cele spirituale spre promovarea unei păci statornice în lume.

Din partea Consiliului parohial iau cuvîntul *Ioan Tarcea* (zis „Şanu") şi *Valer Oană*, care mulţumesc Î. P. S. Sale pentru osteneala depusă şi îi urează mulţi ani.

C. pr. *Ştefan Straja*, parohul locului, mulţumeşte tuturor pentru participare şi exprimă hotărîrea fermă de a lucra mai departe — împreună cu păstoriţii săi — la propăşirea Bisericii şi Patriei, pentru apărarea păcii în lume.

Încheind cuvîntările, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului relevă vrednicia parohului locului, contribuţia P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu la urzirea şi consolidarea actului de Reîntregire bisericească. După ce îi îndeamnă pe credincioşi să păstreze neştirbite unitatea şi armonia, încheie toastînd pentru P. F. Patriarh Justinian. De asemenea, toastează pentru conducătorii Statului, în frunte cu dl Preşedinte Nicolae Ceauşescu.

Participant

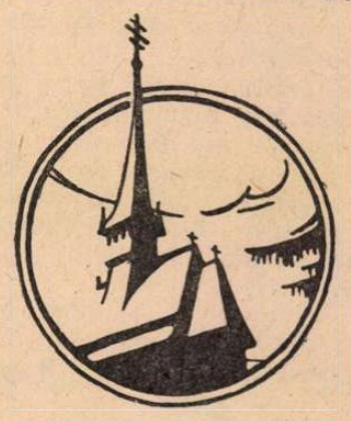

Gînduri creştine

„Milă şi iertare de păcate şi de greşalele noastre, de la Domnul să cerem".
(Ectenie)

Această rugă o auzim la fiecare slujbă bisericească şi scopul ei este ca să ne îndreptăm, avînd credinţă în Mîntuitorul Iisus Hristos. Greşim multe în viaţă, dar dorinţa iertării învinge repetarea păcătuirii. Acesta este începutul îndreptării.

În acest sens spunea Mîntuitorul către Apostolul Petru: „Simone, fiul lui Iona, mă iubeşti tu oare?" (Ioan 21, 16). Întrebarea urmăreşte să primească răspunsul: Doamne, Tu ştii că te iubesc, urmată firesc şi de gîndul: ai milă şi iertare de păcatele mele, Doamne, că întru multe am greşit.

Această întrebare o pune Mîntuitorul Iisus Hristos către fiecare creştin: mă iubeşti tu oare întratîta, ca să te fereşti de păcătuire? Evident, în faţa Mîntuitorului nu putem ascunde gîndurile noastre şi aturnci oare ce vom răspunde? Ce vom spune Celui care s-a răstignit pentru noi pe cruce, spre iertarea păcatelor noastre?

Atunci ne vom da seama cît de uşor şi fără minte greşim şi păcătuim, cît sîntem de uşuratici.

În clipe de încercare, să spunem împreună cu isihaştii: Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul.

„Dar ceilalţi nouă unde sînt?"
(Luca 17, 17)

Zece necăjiţi au fost aceia, care s-au întîlnit cu Mîntuitorul şi au beneficiat de mila Sa, ca să se vindece, căci El nu le-a evitat rugămintea. Dar numai unul singur, şi acela era samarinean, s-a întors la Hristos ca să-i mulţumească. Şi astfel credinţa sa în Hristos l-a mîntuit.

Dar ceilalţi nouă ce au făcut? Au profitat de mila Mîntuitorului şi duşi au fost. Oare în sufletul lor nu a fost loc pentru recunoştinţă, pentru marea binefacere primită? Ei au purtat mai departe în sufletul lor lepra nerecunoştinţei?

„Eu sînt Alfa şi Omega, începutul şi sfîrşitul".
(Apoc. 1, 8).

Orice creştin învaţă că în privinţa credinţei sale religioase, Hristos este începutul şi sfîrşitul gîndurilor sale. Cu această credinţă în Hristos creştinul îşi petrece viaţa sa, şi cu gîndul la Sf. Sa Evanghelie îşi îndrumează paşii spre o viaţă plăcută pe acest pămînt şi spre fericirea cea de dincolo. În acest scop însă trebuie să umble „drept învăţînd cuvîntul adevărului" (II Timotei 2, 15), adică în toate să se arate „lucrător cu faţă curată".

Aşa este în viaţă: orice lucru are un început şi un scop, fiind îndrumat de o motivare. Dar în viaţa morală, atît scopul cît şi motivarea trebuie să tindească la scopuri superioare, la binele comun, din care să se desprindă şi cel personal.

Dacă scopul personal ar dicta în viaţă, fără să ia în considerare: începutul şi sfîrşitul, atunci acela se îndepărtează de semenii săi, se izolează de ei şi îşi pierde legătura firească cu ei. Acel om se aseamănă cu un astru care la pornire străluceşte o clipă pe cer, apoi se stinge şi nimeni nu-şi mai aduce aminte de el. În schimb o stea „stătătoare" în cadrul constelaţiilor cereşti totdeauna trezeşte admiraţia privitorilor pentru statornicia ei faţă de celelalte stele, pentru a păstra constelaţia neschimbată.

„Doamne, nu cu mînia ta să mă mustri pe mine".
(Ps. 6, 1).

Psalmistul este conştient de faptul că Dumnezeu are tot dreptul să fie mîniat pe credincioşi, pentru că-i ocolesc poruncile, care tocmai ţintesc la buna lor vieţuire pe pămînt. Psalmistul recunoaşte acest drept al lui Dumnezeu şi se teme de urmările lui, căci ştie că această mînie vine! Ea este consecinţa păcatului neascultării.

Iar această neascultare cîte forme poate primi în viaţă: deformarea chipului de om şi credincios, prin fapte nedemne, prin deprecierea valorii sădite în om, prin lipsă de hărnicie, de înţelepciune, de purtare, de comportare faţă de semeni, faţă de bunuri, faţă de ordine, disciplină, prin goana numai după interesul propriu...

Pînă cînd?..

Prof. M. Şesan

VIZITĂ LA CENTRUL ARHIEPISCOPESC SIBIU

— În zilele de 10—13 octombrie 1969, rev. prof. Mac Donald Allchin, teolog anglican de la Oxford, însoţit de P. C. prof. D. Stăniloae din partea Patriarhiei Române din Bucureşti, a fost oaspetele Î. P. S. Mitropolit Nicolae, în cadrul unei vizite pe care cunoscutul teolog anglican a făcut-o Bisericii Ortodoxe Române.

În zilele petrecute la Sibiu, oaspetele a vizitat Institutul nostru Teologic şi cel protestant, muzeul Brukenthal, reşedinţa şi catedrala Episcopiei ev.-luterane, parohiile Răşinari şi Sălişte, staţiunea Păltiniş şi Mînăstirea „Brîncoveanu" de la Sîmbăta de Sus.

În zilele de 10 şi 11 octombrie a.c., rev. prof. Mac Donald Allchin a ţinut două conferinţe în aula Institutului Teologic, una intitulată: „Scriptura şi Tradiţie în concepţia Bisericii anglicane", iar a doua: „Cultul Fecioarei Maria în Biserica Anglicană". La ambele conferinţe a fost de faţă Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, membrii Consiliului Arhiepiscopesc, profesorii şi studenţii Institutului Teologic şi preoţi din oraşul Sibiu. Au fost de faţă şi reprezentanţi ai Institutului Teologic protestant din localitate.

Distinsul oaspete a reliefat în conferinţele ţinute punctele comune ale celor două Biserici: Anglicană şi Ortodoxă.

— În ziua de 15 octombrie 1969, a sosit la Sibiu, venind de la Bucureşti, o delegaţie a Bisericii Ortodoxe a Greciei, formată din Î. P. S. Mitropolit Iacobos al Mitilenei şi P. C. arhim. Meletie Calamanos, secretar al Sf. Sinod şi Director în Ap. Relaţiilor externe.

De la Bucureşti, delegaţia a fost însoţită de P. S. Episcop-vicar Visarion, oprindu-se la Făgăraş şi la Mînăstirea „Brîncoveanu" de la Sîmbăta de Sus.

În ziua de de 16 octombrie a.c., însoţiţi de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, oaspeţii au vizitat Catedrala mitropolitană, Sibiul vechi şi nou. În drum spre Păltiniş s-au oprit la Răşinari, unde au vizitat cele două biserici parohiale, mausoleul mitropolitului A. Şaguna, mormintele mitropolitului N. Colan şi episcopului Vasile Stan, precum şi Muzeul Satului.

În după masa zilei de 16 octombrie a.c., oaspeţii au vizitat Biblioteca mitropolitană şi au participat împreună cu Î. P. S. Mitropolit Nicolae la un scurt program dat de corul studenţilor teologi în Aula Institutului nostru Teologic. Cu acest prilej Î. P. S. Mitropolit Iacobos a ţinut un cuvînt de învăţătură pentru studenţii teologi, la care a răspuns Î. P. S. Mitropolit Nicolae.

Din cuvîntul rostit cu această ocazie şi din mărturisirile făcute, a reieşit aprecierea pe care oaspeţii au exprimat-o asupra organizării Bisericii Ortodoxe Române şi a învăţămîntului teologic în Biserica noastră.

F. C.

Vechi reprezentări iconografice

(Urmare din pag. 1)

artiştilor şi pictorilor. Credincioşii cinsteau aceste icoane în casele lor, iar călugării în chiliile lor.

Din cele spuse pînă acum cred că vom înţelege că creştinătatea de la începuturile ei a cinstit pe Sf. Fecioară Maria ca pe Maica lui Dumnezeu, încercînd s-o reprezinte în icoane, dintre care unele sînt de atîta frumuseţe şi gingăşie încît ai credinţa că n-au fost lucrate de mîini omeneşti, ci îngereşti.

La poporul nostru Maica Domnului îşi are un loc de cinstire deosebit prin multele icoane care au împodobit şi împodobesc bisericile şi casele credincioşilor. Mă gîndesc numai la acele frumoase icoane zugrăvite pe carton sau pe pînză, ori pe sticlă, de meşteri români, care dovedesc nu numai talentul şi simţul artistic al acestora, ci şi dragostea lor fierbinte faţă de Maica lui Dumnezeu care e şi maica noastră a tuturor. Multe dintre aceste icoane redau chipul Maicii Domnului sau diferite momente din viaţa ei. Dacă creştinătatea întreagă din toate locurile şi din toate timpurile a cinstit-o pe Maica Domnului zugrăvind chipul ei în icoane, să o cinstim şi noi cu aceeaşi evlavie şi cu aceeaşi credinţă.

Al. Moisiu

Samarineanul milostiv

(Urmare din pag. 1)

că erau grăbiţi şi aşteptaţi acasă, după o săptămînă de absenţă, că riscau să fie şi ei maltrataţi de tîlhari, că nu erau doctori şi erau firi gingaşe etc. Dar toate scuzele pe care ei le-ar fi putut aduce, mai mult îi acuză. Izolarea lor le-a dezvăluit egoismul ce-i stăpînea.

Şi această atitudine a omului pe lîngă om e condamnată de creştinism. Creştinul nu poate fi nepăsător faţă de soarta semenului său. Noi răspundem nu numai de răul pe care îl facem în viaţă, ci şi de binele pe care nu l-am săvîrşit. Sf. Ap. Pavel condamnă răspicat egoismul cînd scrie: „Nimeni să nu caute numai de ale sale, ci fiecare şi pe ale aproapelui" (1 Cor. 10, 24). Iar Sf. Ap. Ioan de asemenea scrie: „Iar cine are bogăţia lumii acestea şi se uită la fratele său care este în nevoie şi îşi închide inima dinspre el, cum rămîne în acela dragostea lui Dumnezeu?" (1 Ioan 3, 17). În uriaşa luptă ce se duce în vremea noastră în lume, pentru pace, dreptate şi libertatea popoarelor, creştinul nu poate rămînea nepăsător, indiferent, ci are datoria sfîntă să se alăture cu toate puterile lui.

c) În sfîrşit în al treilea tablou ni se înfăţişează frumoasa comportare a samarineanului. E cea de a treia atitudine, singura demnă de om: om pentru om. Deşi acesta era sărac, căci călătorea călare pe un asin şi nu pe o cămilă în fruntea unei caravane încărcată cu bunuri, cu toate acestea, cînd vede pe semenul său în suferinţă, se opreşte, coboară şi îi dă primul ajutor. Îl pansează, îl învăleşte cum poate mai bine, îl urcă pe asinul său, iar el merge bucuros pe jos. Îl duce la primul han şi dă hangiului nu un dinar, o pomană, ci doi dinari, valoarea a două zile de lucru, făgăduind că la întoarcere îi va restitui cheltuielile ce vor depăşi această sumă. Samarineanul voia să-şi completeze binefacerea din vînzarea lucrurilor ce le ducea la tîrg. Deşi cel căzut între tîlhari era un duşman, căci se ştie cît de mult se urau iudeii cu samarinenii, deşi era de altă credinţă religioasă şi deşi era din clasa bogaţilor, samarineanul a trecut peste aceste prejudecăţi şi a făcut tot ceea ce omeneşte era cu putinţă pentru salvarea semenului său. El n-a spus: ajute-l cei din neamul lui, cei de o credinţă cu el şi cei de o condiţie socială la fel. NU! El l-a ajutat, fără să se uite la deosebirile ce despart pe oameni. El a văzut în cel căzut între tîlhari, omul, pe fratele său. La începutul pildei ni se părea că „aproapele" e cel care are nevoie de ajutorul nostru. La sfîrşit însă ne dăm seamă că „aproapele" e cel care e în stare să treacă peste toate deosebirile de neam sau rasă, de condiţie socială sau credinţă religioasă şi să vadă în semenul său omul, fratele său. Abia în această atitudine noi ne desvăluim partea cea mai aleasă din fiinţa noastră: umanitatea sau omenia. Creştinii nu pot avea decît o astfel de atitudine faţă de semenii săi, ştiind că toţi oamenii sînt făpturile lui Dumnezeu, că toţi sîntem „dintr-un sînge" (F. Ap. 17, 27) şi deci toţi fraţi prin jertfa Fiului lui Dumnezeu.

Într-o pictură veche din biserica Sf. Nicolae domnesc din Curtea de Argeş, se află o tîlcuire a „Samarineanului milostiv". Într-un peisaj de munte, se înfăţişează Mîntuitorul care leagă ranele celui căzut, pe cînd levitul trece nepăsător. În altă scenă, tot Mîntuitorul e cel care duce pe drumeţul schingiuit, în spinare. Încă de la început, creştinii au văzut în „Samarineanul milostiv" pe Domnul nostru Iisus Hristos, care s-a jertfit pentru omenire. Aşa se face că „Samarineanul milostiv" a ajuns să fie un alt nume dat Mîntuitorului pentru dragostea Sa faţă de toţi oamenii.

Să mergem şi noi fraţilor pe urmele Mîntuitorului, Samarineanul milostiv, să iubim pe semenul nostru ca pe un frate.

La această atitudine faţă de semenii noştri ne îndeamnă şi ne ajută frumoasa şi aşa de veche virtute a poporului nostru: omenia românească, ideal moral spre care să tindem cu toţii.

A. Radu

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 117 Sibiu, 1 decembrie 1969 Nr. 45—46

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Zile de înfrăţire interconfesională

I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae - *doctor honoris causa*

Festivităţile de la Cluj şi Sibiu

Cultele protestante din Republica Socialistă România îşi pregătesc păstorii bisericeşti în Institutul Teologic Universitar Protestant Unic din Cluj (cu secţiile: reformată-calvină şi unitariană, iar ramura sau secţia evanghelică-luterană, la Sibiu).

Acest aşezământ de învăţământ superior a împlinit 20 de ani de existenţă rodnică.

Evenimentul a fost sărbătorit după cuviinţă atît la Cluj (în zilele de 28—29 noiembrie a. c.), cît şi (în continuare) la Sibiu (în ziua de 30 noiembrie a.c.).

La festivităţi — înafară de Episcopii cultelor protestante, profesorii şi studenţii Institutului respectiv şi numeroşi slujitori ai aceloraşi culte — au luat parte reprezentanţi ai Departamentului Cultelor şi ai autorităţilor locale.

Au participat, de asemenea, oaspeţi de peste hotare.

Biserica noastră a fost reprezentată de către Î. P. S. Mitropolit Nicolae *al Ardealului, împreună cu P. S. Episcop* Teofil *al Clujului şi P. S. Episcop-vicar* Visarion Răşinăreanul, *rectorul Institutului Teologic Universitar din Sibiu, P. C. prof. dr. Is. Todoran, prorectorul Institutului Teologic Universitar din Bucureşti, P. C. prof. dr. Ene Braniştе, directorul Seminarului Teologic din Cluj, P. C. prof. Ioan Pop, vicari şi consilieri eparhiali ş.a.*

La Cluj, serbarea aniversară s-a desfăşurat în 28 noiembrie a.c., la Institutul sărbătorit, după un program bogat şi potrivit situaţiei.

A doua zi, în 29 noiembrie a.c., în acelaşi loc, s-a desfăşurat şedinţa solemnă pentru promovarea de doctori honoris causa şi doctori în teologie.

Înalta distincţie academică de doctor honoris causa a fost decernată la patru personalităţi teologice-bisericeşti bine cunoscute şi unanim apreciate în ţară şi peste hotare:

— Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Dr. Nicolae Mladin *al Ardealului;*

— Eminenţei Sale Episcopului Argay György, *(reformat, Cluj);*

— Dlui Dr. Marcel Pradervand, *secretarul general al Alianţei Mondiale Reformate şi*

— Dlui Prof. Dr. Jan de Graaf, *decanul Facultăţii de Teologie din Utrecht (Olanda).*

Au fost promovaţi apoi cinci doctori în teologie (între care: o doamnă, precum şi tinerii profesori din Sibiu: Hermann Pitters şi Christoph Klein).

În elogierea îndătinată prin care se motivează decernarea titlului de doctor honoris causa, rectorul Institutului Teologic Protestant din Cluj, Dl dr. David Gyula, a arătat, între alte, că Arhipăstorul nostru a fost profesor de Morală creştină, este „prieten încercat al Institutului nostru şi al profesorilor lui, este un ostenitor devotat în munca noastră comună". De cînd „ne-a subliniat caracterul personal şi însemnătatea vitală a comuniunii cu Hristos şi a apropierii de oameni, noi îl privim ca pe propriul nostru profesor ... şi ne bucurăm că legatura pe care o avem este pecetluită şi prin actul săvîrşit astăzi".

În cadrele programului şedinţei festive, Î. P. S. nostru Mitropolit Dr. Dr. h.c. Nicolae Mladin a rostit — după datina academică — o prelegere festivă care a avut ca subiect „Înnoirea teologiei" (în vremea noastră, pentru ca ea să slujească lui Dumnezeu şi necesităţilor de soluţionare a problemelor contemporane de pe poziţii creştineşti umanitare).

Într-amiazi, s-a dat o masă oficială, la care a vorbit, între alţii, P. S. Episcop Teofil *al Clujului.*

După masă, oaspeţii şi profesorii Institutului sărbătorit s-au îndreptat spre Sibiu.

Duminică, 30. XI. a. c., Episcopii cultelor protestante, oaspeţii de peste hotare, invitaţi, slujitori ai altor culte, au participat la Sf. Liturghie arhierească săvîrşită în Catedrala noastră mitropolitană de către P. S. Episcop-vicar Visarion, *înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi. Răspunsurile liturgice au fost date de Corul mixt al Catedralei, dirijat de P. C. prof. Gh. Şoima.*

Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *a predicat despre Evanghelia de rînd (Luca 18, 18—27) şi a dat expresie bucuriei obşteşti de-a avea alăturea de noi personalităţi creştine din ţară şi de peste hotare.*

Într-amiazi, în aula Institutului nostru teologic a avut loc o şedinţă festivă comună a Institutului Teologic Universitar ortodox din Sibiu şi Institutului Teologic Universitar Protestant Unic din Cluj (cu ramura ev.-lut. C. A. la Sibiu). În program: Cuvîntul de deschidere rostit de P. C. rector dr. Is. Todoran, conferinţa d-lui prof. dr. Ludwig Binder (Sibiu) despre „Învăţământul teologic din ţara noastră în slujba bunelor relaţii dintre culte", precum şi coruri bisericeşti şi patriotice executate de studenţii teologi ev.-lut. sub conducerea maestrului prof. Franz Xaver Dressler şi de studenţii teologi ortodocşi sub conducerea P. C. prof. Gheorghe Şoima.

La amiazi, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a oferit o masă, în cursul căreia s-au rostit toasturi pentru Ocîrmuirea de Stat şi bisericească, pentru înfrăţirea dintre cultele şi naţionalităţile conlocuitoare, pentru pace şi bunăvoire în lume.

După masă, la orele 18, în Catedrala ev.-lut., s-a desfăşurat un program religios şi aniversar dedicat împlinirii a 20 de ani de existenţă a Institutului Teologic Protestant (ramura ev.-lut. C. A. din Sibiu). Au participat oficialităţi de Stat şi bisericeşti.

Programul a cuprins: Predica rostită de Eminenţa Sa Episcopul Albert Klein (ev.-lut. Sibiu), o Rugăciune rostită de Eminenţa Sa Episcopul G. Argay (ref., Cluj), conferinţa dlui prorector şi vicar dr. Hermann Binder (Sibiu) despre Aniversarea Institutului Teologic Protestant, cuvîntul dlui Dr. Dr. h. c. M. Pradervand (din partea oaspeţilor de peste hotare) şi cuvîntul d-lui rector-vicar dr. G. David.

Seara, la reşedinţa sa, Eminenţa Sa Episcopul Albert Klein *a dat o cină, în cursul căreia s-au rostit cuvîntări.*

Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a participat atît la programul din Catedrala ev.-lut., cît şi la cină.

*

Luni, 1 dec. a. c., toţi cei mai sus amintiţi au participat ca invitaţi la sesiunea de lucru interteologică a celor trei Institute teologice (ortodoxe: Bucureşti şi Sibiu; protestant: Cluj) care s-a desfăşurat la Institutul nostru teologic. A fost tratată tema: „Sensul activ al iubirii creştine" (referent: Arhid. prof. dr. I. Zăgrean-Sibiu; coreferenţi: rector-vicar dr. G. David-Cluj şi prof. dr. Const. Pavel-Bucureşti).

*

Decernarea titlului de doctor h. c. Arhipăstorului nostru încoronează strădaniile sale îndelungate şi izbutite de-a promova şi adînci înfrăţirea dintre cultele conlocuitoare şi dintre naţionalităţile din România socialistă. Ea este un act de cinstire pentru Biserica noastră şi o chezăşie a dezvoltării necontenite a colaborării dintre Biserici, spre binele lor şi al întregului nostru popor.

T. R.

Sfinţirea bisericii din Cîlnic

În Duminica din 23 noiembrie 1969, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului — împreună cu P. S. Episcop-Vicar Visarion — a săvîrşit sfinţirea bisericii din Cîlnic, jud. Sibiu.

În această zi, dimineaţa la orele 9,30, Înaltul Ierarh — împreună cu însoţitorii — soseşte în faţa bisericii din parohia Cîlnic. Este întîmpinat de credincioşi în frunte cu un sobor de preoţi, precum şi de oaspeţi din Episcopia Rîmnicului: I. P. Cuv Arhim. Ghermano Dineaţă, vicarul Episcopiei Rîmnicului, P. Cuv. Protosincel Gamaliil Vaida, stareţul Sf. Mînăstiri Cozia şi P. Cuv. Protosincel Gherontie Bălan, duhovnicul Sf. Mînăstiri Horezu. De asemenea, sînt prezenţi d-nii pastori evanghelici-luterani Friedrich Feder, titularul parohiei evanghelice-luterane Cîlnic, şi Carol Brantsch, pensionar.

După aceea, începe slujba de sfinţire a bisericii nou zidite şi pictate.

Răspunsurile sînt date de corul restrîns al studenţilor de la Institutul Teologic din Sibiu, condus de P. C. prof. Gh. Şoima.

Urmează, în curtea bisericii, săvîrşirea Sf. Liturghii arhiereşti în sobor, în cadrul căreia este

(Continuare în pag. 2)

Sfinţirea bisericii din Cîlnic

(Urmare din pag. 1)

hirotonit întru presbiter C. diacon Marius Constantin Voina pentru parohia Sîn-Paul (Mureş).

La priceasnă, predică P. C. vicar arhiep. *Traian Be.aşcu*, care — tălmăcind pilda bogatului căruia i-a rodit ţarina — îndeamnă pe credincioşi să nu fie egoişti, ci să săvîrşească fapte bune în folosul semenilor.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, Î. P. S. Sa citeşte rugăciunea de dezlegare pentru toţi credincioşii. Apoi P. C. vicar arhiepisc. Tr. Belaşcu dă citire actului de tîrnosire a bisericii, binecuvîntării arhiereşti adresate parohiei Cîlnic, adresei prin care C. pr. Teodor Bălan, parohul locului, este distins cu brîu roşu, precum şi celor două adrese de apreciere a muncii C. pr. Dr. I. Voişan-Reciu şi a muncii C. pr. I. Ciuchendea-Paloş — pentru zidirea acestei biserici.

În cuvîntul său, C. pr. *Teodor Bălan* face un scurt istoric al lucrărilor de zidire şi pictare a bisericii, relevă jertfelnicia credincioşilor din Cîlnic şi jur, mulţumeşte bunului Dumnezeu pentru tot ajutorul de care i-a învrednicit în cursul străduniilor încununate azi. Aduce mulţumiri tuturor celor ce au jertfit pentru această biserică, precum şi Î. P. S. Sale pentru osteneala depusă întru sfinţirea noului lăcaş.

C. pr. Dr. *Ioan Voişan*-Reciu face o expunere despre primele străduanii în legătură cu zidirea acestei biserici şi relevă hărnicia credincioşilor cîlniceni.

C. pr. *Ioan Ciuchendea*-Paloş arată cum s-au desfăşurat lucrările de zidire şi de înzestrare a acestei biserici, mulţumind celor ce au jertfit pentru această biserică.

Luînd cuvîntul, P. S. Episcop-vicar *Visarion* pune în lumină credinţa şi jertfelnicia cîlnicenilor, pe care îi îndeamnă la unitate şi armonie în jurul Bisericii strămoşeşti şi în jurul conducătorilor ţării, pentru continua înflorire a Patriei noastre. De asemenea, prezintă pe oaspeţii veniţi din Eparhia Rîmnicului. De încheiere, felicită pe cîlniceni, asupra cărora roagă pe bunul Dumnezeu să-şi reverse harul Său.

În continuare, Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului rosteşte un cuvînt de învăţătură şi îndemn.

Relevînd legătura dintre biserica veche şi biserica nouă din Cîlnic, Î. P. S. Sa arată că ridicarea acestei noi biserici este rodul muncii celor trei preoţi care au condus lucrările şi al jertfelniciei credincioşilor din Cîlnic şi jur, precum şi al ajutorului dat de Prea Fericitul nostru Patriarh Justinian, care regretă că nu poate fi prezent la acest praznic.

Înlocuirea bisericii vechi cu o biserică nouă ne îndeamnă şi ne cheamă să ne înnoim viaţa, să devenim din oameni vechi ai păcatului oameni noi ai virtuţii, *să trăim întru înnoirea vieţii.*

După ce aduce exemple concrete despre ce înseamnă înnoirea vieţii, Înaltul Ierarh stăruie în chip deosebit asupra virtuţii *hărniciei,* arătînd credincioşilor că „azi mai mult decît altădată sîntem chemaţi să muncim în înfrăţire, în unitate deplină şi prin muncă cinstită să ajutăm poporul nostru să meargă înainte".

După săvîrşirea polihroanelor pentru Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, pentru P. S. Episcop-vicar Visarion, pentru conducătorii Statului şi pentru credincioşi, urmează ungerea cu untdelemn sfinţit a credincioşilor de către I. P. S. Sa, precum şi stropirea lor cu apă sfinţită.

A urmat apoi o agapă frăţească, în cadrul căreia dl pastor evanghelic-luteran *Friedrich Feder* mărturiseşte bucuria de a participa la acest praznic ortodox.

C. pr. *Ioan Ciuchendea*-Paloş înfăţişează momente din activitatea sa pastorală şi crîmpeie din munca pentru zidirea bisericii din Cîlnic.

În numele Consiliului parohial, prim-epitropul *Ioan Ienciu* mulţumeşte Î. P. S. Sale pentru osteneala de a veni să sfinţească această biserică şi îi urează mulţi ani.

Dl maiestru pictor *Nicolae Brana* exprimă satisfactia că a izbutit să săvîrşească această lucrare de pictare a bisericii din Cîlnic.

C. pr. Dr. *Ioan Voişan*-Reciu aduce mulţumiri d-nei preotese Bălan şi femeilor care i-au stat în ajutor, pentru osteneala şi priceperea depusă în pregătirea mesei.

După ce arată că Biserica noastră trăieşte azi clipe de consolidare şi de unitate, desăvîrşite în ziua de 21 octombrie 1948 la Alba Iulia, P. C. vicar arhiep. *Traian Belaşcu* pune la inima celor trei preoţi, care s-au străduit pentru zidirea şi înfrumuseţarea acestei biserici, să trăiască şi de aici înainte în unitate şi armonie, contribuind în felul acesta la desăvîrşirea unităţii Bisericii noastre strămoşeşti.

C. pr. *Teodor Bălan,* parohul locului, mulţumeşte Î. P. S. Sale pentru osteneala depusă în legătură cu sfinţirea bisericii, pentru învăţăturile şi sfaturile date cu acest prilej.

Încheind cuvîntările, Î. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* al Ardealului stăruie asupra unităţii şi armoniei în care trebuie să trăiască preoţii unii cu alţii, pentru a putea da un bun exemplu credincioşilor. Subliniind vrednicia credincioşilor din Cîlnic, Î. P. S. Sa exprimă dorinţa de a-i vedea uniţi armonios în jurul păstorului lor sufletesc. Unitatea şi armonia trebuiesc dovedite prin fapte. Prin unitate şi armonie, credincioşii din Cîlnic vor putea realiza şi alte fapte frumoase.

C. S.

Gînduri creştine

„Întoarce-te, Doamne; izbăveşte sufletul meu, mîntuieşte-mă, pentru mila ta".
(Ps. 6, 4)

Pentru o fiinţă cugetătoare, problema de căpetenie este a existenţei sale; ce scop are ea, care e rostul ei?

Acestea sînt întrebări chinuitoare, pentru că îl privesc pe fiecare în parte şi privesc viaţa fiecăruia, atît de variată pentru fiecare în parte. Creştinul e obişnuit cu existenţa şi nu-şi pune întrebarea filozofului: ce ar fi dacă nu ar fi nimic? De fapt acest „nimic" înfioară, descumpăneşte.

Atunci sufletul îşi dă seama că îi place pozitivul, realitatea, în care s-a născut şi cu care trăieşte. Rămîne doar întrebarea în continuare: este această existenţă binele sau răul? Există lumea şi viaţa pentru bine sau pentru rău?

Însăşi porunca: să nu faci! înseamnă că răul nu este un scop în sine, ci un tolerat, pentru a se realiza libertatea voinţei omeneşti. Prin urmare binele este acel scop ale existenţei, pozitivul din viaţă, care aduce adevărata mulţumire sufletească şi cînd omul se simte cu adevărat om, în plinătatea fiinţei sale umane creatoare.

Binele este baza societăţii, dar el este ajuns prin vorbirea cu sine, prin exerciţiul sufletesc şi prin fapta de moralitate. Căinţa este sita de cernere a binelui de rău!

„Cel ce rămîne în mine şi eu în el, acesta aduce roadă multă, căci fără mine nu puteţi face nimic".
Ioan 15, 5)

Sf. Euharistie este mijlocul cel mai potrivit şi deplin de a fi în Hristos şi Hristos e cuprins de noi.

Comuniunea cu Mîntuitorul Hristos se realizează pe plan individual, dar şi pe cel comun, colectiv, pe plan bisericesc, precum şi pe cel intercreştin, ecumenist. Atunci înţelegem că fără Hristos, ca creştini, nu sîntem cu adevărat nimic, decît doar adepţi ai unor cugetări şi filozofii.

De aceea, sufletul creştinului tresaltă la cuvintele: „Cinei Tale celei de taină, astăzi, Fiul lui Dumnezeu, părtaş mă primeşte ...".

„Cu frica lui Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi!"

Este lucru deosebit a se putea apropia de Dumnezeu. Această apropiere nu este fizică şi, deci, nu se poate face în fel şi chip omenesc, lumesc obişnuit. Ci această apropiere se face în măsură cuvenită, cu respect, credinţă şi dragoste.

Cea mai bună apropiere se face prin rugăciune, prin convorbire sufletească, precum zice Mîntuitorul Iisus Hristos: „cereţi şi vi se va da" (Luca 11, 9).

Dar nu în felul fariseului, care s-a trufit, căci nu ştia să se roage, ci în felul vameşului, care s-a smerit, zicînd: „Dumnezeule, fii milostiv mie păcătosului" (Luca 18, 9—14).

De aceea mult face rugăciunea rostită cu suspin şi lacrămi de căinţă: „Doamne Iisus Hristose, fiule al lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul!" Ea face să se vadă şi cerurile deschise, căci „cine caută, găseşte", spune Mîntuitorul.

De aceea însuşi Mîntuitorul a dat credincioşilor cea mai desăvîrşită rugăciune, „Tatăl nostru", sau rugăciunea Domnească, care cuprinde tot ce este bineplăcut în legătura dintre credincios şi Dumnezeu, tocmai pentru că originea acestei rugăciuni este dumnezeiască (Matei 6, 9—13).

Mîntuitorul a mai rostit şi rugăciunea de încredere, în grădina Ghetsimani, spunînd anume către credincioşi: ca să te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, şi pe Iisus Hristos pe care l-ai trimis (Ioan 17, 3). Era rugăciunea dobînditoare de viaţă veşnică.

Mîntuitorul a mai susţinut şi rugăciunea pentru alungarea păcatului dezbinării, zicînd: „mă rog pentru toţi, ca să fie una" (Ioan 17, 31).

Dar Mîntuitorul a rostit şi o rugăciune a întristării spre moarte, cu îndemnul mîhnit: „Privigheaţi măcar un ceas cu mine !" (Matei 26, 40).

Prof. M. Şesan

Cinstirea sfintei cruci

Împăcarea lui Dumnezeu cu noi s-a făcut prin întruparea Fiului lui Dumnezeu şi jertfa Sa de pe cruce.

Vărsînd sînge nevinovat, Mîntuitorul a transformat crucea din semn de blestem şi ocară (Deut. 21, 23), în altar de jertfă, izvor de har şi mijloc de mîntuire.

În Vechiul Testament nu era obişnuită întrebuinţarea icoanelor. Dar cînd Dumnezeu s-a făcut om cu adevărat pentru mîntuirea noastră, a locuit pe pămînt, a petrecut cu oamenii, a făcut minuni, a suferit, a fost răstignit, a înviat, s-a înălţat şi toate acestea s-au întîmplat în chip real şi a fost văzut de oameni. Deci cînd s-au făcut acestea, s-a înfăţişat în icoană chipul Lui spre a ne aduce aminte de El şi spre a căpăta învăţătură, noi, care n-am fost de faţă atunci, pentru ca fără să fi văzut, însă auzind şi crezînd, să avem parte de fericirea Domnului. Dar pentru că nu toţi au ştiut carte şi nici nu se ocupă toţi cu cititul, Sfinţii Părinţi au socotit să fie pictate acestea în icoane, ca nişte fapte de vitejie spre a ne aduce aminte repede de ele. În adevăr, de multe ori, neavînd în minte patima Domnului, dar văzînd icoana răstignirii Mîntuitorului Hristos, ne aducem aminte de patima mîntuitoare şi căzînd în genunchi ne închinăm Lui. Nu ne închinăm materiei, ci celui ce este înfăţişat în icoană, după cum nu ne închinăm materiei din care este făcută Evanghelia, nici materiei din care este făcută crucea, ci chipului crucii. Şi după cum ne temem să atingem fierul înroşit, nu din pricina naturii fierului, ci din pricina focului unit cu el, tot astfel ne închinăm trupului Lui, nu din pricina naturii trupului, ci din pricina dumnezeirii unită cu el în chip ipostatic.

„Cuvîntul cruce pentru cei care ne mîntuim este puterea lui Dumnezeu" (I Cor. 1, 18). În adevăr, crucea este nebunie pentru cei care nu o primesc cu credinţă şi care nu ţin seama de bunătatea şi atotputernicia lui Dumnezeu, ci cercetează cele dumnezeieşti cu gînduri omeneşti.

Prin crucea Domnului nostru Iisus Hristos s-a distrus moartea, s-a dezlegat păcatul strămoşesc. Aşadar, moartea lui Hristos, adică crucea, ne-a îmbrăcat cu înţelepciunea şi puterea lui Dumnezeu. Cuvîntul cruce este puterea lui Dumnezeu, pentru că prin ea ni s-a arătat biruinţa asupra morţii. Crucea este scularea celor căzuţi în păcat, reazemul celor slabi la ispite, mîntuirea trupului şi sufletului, isgonitorul tuturor răutăţilor, distrugerea păcatului, răsadul învierii, pomul vieţii veşnice.

Creştinismul nu se poate cugeta fără cruce, crucea fiind semnul lui. Crucea ni s-a dat semn pe frunte în acelaşi chip în care s-a dat lui Izrail tăierea împrejur. Crucea este pavăza, arma şi trofeul contra diavolului. Ea este aşezată pe biserici, ba mai mult, tot lăcaşul bisericii este dominat de cruci şi toate slujbele ei sînt presărate la tot pasul de amintirea şi de semnul crucii. Cînd zicem „cruce" înţelegem crucea lui Hristos, adică jertfa Domnului Iisus Hristos pentru noi, înţelegem pe Hristos cel răstignit pe ea, căci aşa cum nu putem despărţi pe Hristos de cruce, tot aşa nu putem despărţi nici crucea de Hristos.

Iată deci ce este crucea Domnului: Ea este cartea mare a iubirii lui Dumnezeu pentru oameni, este cartea izbăvirii omului de păcat, putere de biruinţă a creştinului împotriva forţelor răului, ale ispitei, ale păcatului.

Prin urmare acest lemn cinstit cu adevărat şi venerabil, pe care Hristos s-a adus jertfă pe Sine în locul nostru, trebuie venerat pentru că s-a sfinţit prin atingerea cu sfîntul lui corp şi sînge. Ne închinăm, deci, semnului cinstitei şi de viaţă făcătoarei cruci, chiar dacă este făcută din altă materie. Noi nu cinstim materia, ci semnul, ca simbol al lui Hristos. Căci El a spus pe cînd le vorbea ucenicilor Săi: „Atunci va apărea semnul Fiului pe cer" (Matei 24, 30) — cuvinte prin care a arătat crucea. Pentru aceea şi îngerul la Înviere a spus femeilor: „Căutaţi pe Iisus Nazarineanul cel răstignit!" (Marcu 16, 6), iar Apostolul: „Iar noi predicăm pe Hristos cel răstignit" (I Cor. 1, 23).

Învierea Domnului a dovedit dumnezeirea Celui ce ne-a mîntuit pe cruce şi crucea a devenit astfel din instrument de batjocură şi chin, obiect de cinstire. Acest lucru înţelegîndu-l cei ce l-au chinuit şi l-au răstignit, au ţinut sfat şi s-au înţeles să ascundă crucea Mîntuitorului, ca să nu vină adepţii

(Continuare în pag. 4-a)

ALEXANDRU VLAHUŢĂ

– 50 de ani de la moartea sa –

A doua jumătate a veacului trecut a înscris pe firmamentul literaturii noastre naţionale, de o înaltă ţinută patriotică, trecerea unora dintre cei mai strălucitori luceferi ai ei, ca de pildă: Eminescu, Creangă, Caragiale, Delavrancea, Coşbuc ş. a.

O personalitate nu mai puţin luminoasă a acestei epoci este şi Alexandru Vlahuţă, de la a cărui moarte s-a împlinit, către sfîrşitul lunii trecute, o jumătate de veac. Acesta şi este motivul care ne face ca, alături de cinstirea caldă pe care poporul nostru i-a adus-o cu acest prilej, să evocăm în cîteva rînduri chipul acestui poet, prozator, critic, reporter etc., cu un „puternic sentiment de dreptate şi filantropie", cum îl caracterizează, printre altele, Gala Galaction.

Alexandru Vlahuţă s-a născut la 5 septembrie 1858, în comuna Pleşeşti, judeţul Tutova, fiind de mic o fire plăpîndă, cu sănătatea mereu şubredă. Şcoala primară şi liceul le urmează la Bîrlad, iar în anul 1879 îl întîlnim înscriindu-se la Facultatea de drept din Bucureşti.

Dar, din cauza lipsurilor materiale, la numai un an, în 1880, îl aflăm profesor la gimnaziul „Văcărescu" din Tîrgovişte. Aici a făcut parte şi din comitetul de redacţie al ziarului local „Armonia", în ale cărui coloane şi-a publicat, sub diverse pseudonime, o seamă de poezii satirice, la adresa politicienilor vremii, ceea ce a atras destituirea sa din învăţămînt.

Aşa se face că în toamna anului 1884 se mută la Bucureşti, unde ocupă mai multe funcţii, ca de pildă profesor la Şcoala normală a Societăţii pentru învăţătura poporului român, la azilul „Elena Doamna", liceul „Sfîntul Gheorghe", director la revista „Viaţa" etc.

La propunerea lui Iosif Vulcan, în anul 1893 A. Vlahuţă este ales membru corespondent al Academiei Române, demnitate, pe care, spre surprinderea contemporanilor, o refuză. Este demnă de reţinut, pentru realităţile din acel timp, explicaţia pe care o dă acestui refuz într-o scrisoare către I. Vulcan, în care scrie printre altele: „D-ta eşti unul dintre puţinii academicieni care ne iubesc pe noi cîţiva tineri urgisiţi şi priviţi ca o primejdie pentru literatură de ceilalţi colegi ai d-tale. Academia n-are premii pentru nimeni din noi. Caragiale a fost respins, Gherea a fost respins, eu am fost respins, Delavrancea va fi probabil respins. Eu eram dator şi faţă de prietenii mei să răspund aşa. În glasul meu strigau şi amărăciunile lor!"

În 1901 este numit la editura Casei Şcoalelor, îndeletnicire care îl solicita, printre altele, să străbată satele noastre şi să ţină conferinţe la cercurile culturale săteşti. Aceste deplasări îi prilejuiau cunoaşterea grelei vieţi pe care o ducea ţărănimea noastră. „De trei luni — spune Vlahuţă într-o scrisoare către pictorul N. Grigorescu — n-am avut o zi de odihnă şi de linişte. Colind satele şi vorbesc cu ţăranii şi-mi umplu sufletul de multele lor nevoi. Bieţii oameni, multe mai trag, şi nimeni nu se ocupă de ei cu bunătate şi cu iubire adevărată".

Între timp colaborează la publicaţii ca: Universul, Viaţa românească, Scriitorii români etc.

Din 1912 cea mai mare parte a timpului şi-o petrece la Dragosloveni, localitate aşezată în judeţul Vrancea, unde Vlahuţă şi-a scris o bună parte din lucrările sale şi unde se întîlneau mulţi scriitori şi artişti ai vremii.

După pîrjolul războiului prim mondial, care a pricinuit atîtea dureri şi suferinţe scriitorului, ca, de altfel, întregului nostru popor, A. Vlahuţă închide ochii, la Bucureşti, în 19 noiembrie 1919, păşind pe urmele încă proaspete lăsate pe calea veşniciei, în care trecuseră de curînd Delavrancea şi Coşbuc.

Pătrunsă de suflul „unei nobile iubiri de ţară şi de neam", opera scriitoricească a lui A. Vlahuţă este bogată şi deosebit de variată. Pe lîngă lucrări de proporţii mai mari, ca: „Pictorul Grigorescu", „Din trecutul nostru" şi binecunoscuta „Românie pitorească", autorul nostru ne-a lăsat neuitate şi îndrăgite pagini de versuri, nuvele, schiţe, povestiri, amintiri, conferinţe, cugetări şi alte diverse articole.

Vom reliefa, din aceste creaţii, doar cîteva aspecte pline de vibraţii patriotice, de zidire sufletească şi înălţare umană.

Aşa de pildă revoltele ţărăneşti din 1907 au avut în sufletul lui Vlahuţă un puternic ecou, concretizat în poezia „1907", cu referiri la care un contemporan al său spune: „Nimeni niciodată nu ridicase în faţa lui Carol (regele de atunci) o frunte atît de cutezătoare". Tot pe această linie se înscriu şi alte încrestări ale lui Vlahuţă, ca de pildă: „Unele sate îşi povestesc trecutul în însuşi numele pe care-l poartă: Flămînzii (de unde au şi pornit răscoalele din 1907), Colibaşii, Sărăcenii, Obidiţii, Despuiaţii ...", sau:

„După răscoale.

Proprietarul: De ce nu i-ai sfătuit, părinte, să fie oameni de treabă, să s-astîmpere?

Preotul: Poi, ţi-aduci aminte cînd li spuneai: „Ce vă uitaţi voi la gura popii", replică cît se poate de grăitoare în ce priveşte participarea preoţilor noştri la durerile obştei pe care o păstoreau.

Crezul vieţii sale, de-a trăi în lume în aşa fel încît să laşi în urma ta o dîră de lumină, cît şi cel literar şi anume ca din pana scriitorului să iasă numai gînduri de zidire omenească şi de topire a tot ce-i minciună şi întuneric este redat destul de fidel, credem, în versuri ca acestea:

„Bine e să ştii, la moarte, că o dungă laşi — un nume,
C-ai săpat la zidul nopţii, c-ai muncit să scoţi în lume
Din al creierului zbucium, ca pe-un diamant, ideea
Urma-ţi fi-va cunoscută pe-unde ţi-ai purtat scînteia".

(Din prag)

Ca şi Eminescu înaintea sa, pe care îl cîntă în nemuritoare versuri, Vlahuţă aruncă necruţătoare săgeţi împotriva poeţilor pomădaţi de saloane, care „îşi rîd de tot ce-i demn şi sfînt", prin astfel de gînduri:

„Dar cum socoţi că toţi smintiţii
Şi trîntorii de cafenele,
Înfumuraţi şi plini de viţii,
Să aib-acelaşi cer şi stele,

Cu cei ce luptă şă-şi adună
În faguri sfintele gîndiri,
Şi-şi dau viaţa pe-o cunună,
Din mîna dreptei Nemuriri?"

(Răspuns la o cronică rimată)

Izvorîte din observarea atentă a vieţii şi a sufletului omenesc, o bună parte din versurile poetului nostru dezvoltă o tematică de o sănătoasă ţinută morală, oricînd valabile în luminarea şi înălţarea sufletească a celor ce le citesc. Să ne gîndim de pildă la poeziile: „Intreabă-te" („Cum tremuri Îţi scapără ochii de ură/Eşti fiară în fratele tău cînd loveşti"); „Cuvîntul", al cărui scop este de-a zidi dragostea şi apropierea dintre oameni: „Ca mii de inimi la un fel să bată"; „Triumful aşteptării"; „Pocăinţă"; „Iubire" ş.a. Ne sînt cunoscute de asemenea minunatele versuri din „Hristos a înviat", un adevărat imn închinat Celui ce „a venit s-aducă pacea şi înfrăţirea tuturor".

Redăm totodată cîteva din cugetările lui Vlahuţă, din care, de asemenea, emană un vădit duh de zidire omenească.

— „Fericirea adevărată nu o are, nu poate s-o aibă decît acela care o dă. Şi, ca s-o dai, e nevoie s-o ai; iar ca s-o ai, trebuie să începi prin o a da".

— „Cînd vrei să faci un lucru bun, nu te gîndi prea mult la tine".

— „La baza oricărui talent e dragostea de semenii tăi, care-ţi dă puteri neaşteptate şi te face mare în adevăratul înţeles al cuvîntului".

— „Ce larg ar fi pămîntul să nu-l strîmteze ura".

— „Adevărata măsură după care se judecă orice putere: cît bine a produs pe lume, nu cît zgomot a făcut".

— „Sfîntă iubire de patrie; nimic nu înalţă pe om, nimic nu-l îndumnezeieşte ca iubirea de ţară şi de neamul său". Drept aceea: „Încălziţi-vă de cea mai entuziastă iubire pentru patria voastră apărată cu atîtea jertfe, pentru frumuseţile acestui pămînt frămîntat cu sîngele atîtor viteji".

Este, credem, un cum nu se poate mai potrivit îndemn, pe care Alexandru Vlahuţă ni-l face acum, cu acest prilej comemorativ.

Este îndemnul de-a ne iubi cu devotament şi dăruire creatoare poporul şi Patria. Urmîndu-l aducem, totodată, şi cea mai luminoasă cinstire acestui poet şi scriitor patriot.

Gh. Papuc

PENTRU PACE IN VIETNAM

Ne aflăm în preajma Crăciunului, acest praznic al împăcării, cînd porunca „pe pămînt pace", vestită de îngeri în acea noapte sfîntă, ne cheamă parcă tot mai insistent la împlinirea ei.

În lumina ei şi a aspiraţiilor fireşti de pace şi linişte ale popoarelor cît de odios ne apare de pildă războiul de peste două decenii din Vietnam, care continuă să distrugă bunuri materiale de valoare inestimabilă, să pîrjolească oraşe, sate şi cătune, să prăvălească în cioburi nefolositoare monumente de cultură şi de artă durate prin milenii şi, ceea ce este mai dureros, neînţeles de dureros, să ducă la moarte mulţime de oameni paşnici, nevinovaţi, între care copii, femei şi bătrîni; să treacă în nefiinţă semeni de-ai noştri care nu doresc altceva decît să trăiască în pace în ţara lor, în casa lor şi să muncească în meşteşugurile şi ţarinile strămoşilor lor.

O dîră de speranţă în încetarea războiului agresiv din Vietnam a încolţit în conştiinţa omenirii în momentul cînd s-a anunţat că reprezentanţii părţilor în cauză vor duce tratative, la Paris. Tratativele au şi început şi continuă şi acum.

Între timp, lupta a milioane de oameni din lumea întreagă creşte în intensitate; oamenii de bine cer să se pună capăt războiului agresiv din Vietnam. Cu totul semnificativă este mai ales indignarea trezită în cercurile largi ale poporului S.U.A. şi exprimată în demonstraţii viguroase legate de cele două „Moratorii pentru Vietnam". (Acum, adică între 13—15 decembrie 1969, va avea loc a treia etapă a „Moratoriului"). Cu aceste prilejuri au avut loc mari demonstraţii pentru pace în Vietnam nu numai pe teritoriul S.U.A., ci şi în multe alte ţări, ca de pildă în Suedia, R.F. a Germaniei, Anglia, Argentina ş.a. Ca şi popoarele altor state, poporul S.U.A. condamnă cu deosebire exterminarea în masă a poporului vietnamez, asemenea aceleia din satul Song My din Vietnamul de Sud, unde şi-au găsit moartea sute de oameni nevinovaţi şi care a zguduit conştiinţa întregii umanităţi.

Această realitate tristă lasă să se întrevadă însă consecinţe şi mai grave şi anume spectrul războiului se profilează şi în afara Vietnamului. Cu alte cuvinte, că războiul din Vietnam reprezintă nu numai o gravă ameninţare la adresa Asiei de sud-est, ci complică întreaga situaţie internaţională; că el înseamnă o ameninţare la adresa păcii din lumea întreagă. De aceea conştiinţa oamenilor şi popoarelor se aşează de-a curmezişul unei asemenea ameninţări. Ea cere dreptate pentru poporul vietnamez, adică încetarea războiului ce se duce împotriva lui, bine ştiind că pacea în Vietnam înseamnă şi pace lăuntrică şi pace pentru popoarele lumii.

Dar noi sîntem fii ai Bisericii Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Biserică în care este accentuată legătura frăţească în temeiul căreia trebuie să ne fie aproape durerea şi nenorocirea oricărui pămîntean în oricare parte a lumii ar vieţui el. Deci aproape ne este şi durerea pe care războiul o provoacă în continuare poporului vietnamez, şi ne asociem fără rezerve acelor acţiuni care pot duce cît mai curînd cu putinţă la înlăturarea acestei dureri, care pot duce la pace în Vietnam. Asocierea aceasta poartă în sine putere, fiindcă sîntem în ipostaza în care ne-a aşezat şi ne cere să rămînem în chip neşovăielnic Cel ce ne-a temeinicit făgăduinţa că „făcătorii de pace, fii ai lui Dumnezeu se vor chema". Firească, aşezarea păcii în Vietnam, ca şi întărirea păcii în lumea întreagă, trebuie să îşi găsească loc şi în rugăciunile noastre zilnice, mai ales acum cînd ne găsim în pragul marelui praznic în care îl primim între noi şi în noi înşine pe Iisus Hristos, pe „Domnul Păcii".

D. Călugăr

Din Sf. Părinţi

▪ Cunosc mulţi creştini care postesc, se roagă, suspină, arată o evlavie fără sfîrşit, dar nu scot din punga lor un bănuţ pentru cei nevoiaşi. Ce folos au ei de celelalte virtuţi? Împărăţia lui Dumnezeu nu-i primeşte.

(Sf. Vasile cel Mare)

▪ Să-i răsplătim Binefăcătorului nostru dragostea ce ne-a arătat-o. Iar o răsplată îndestulătoare este o vieţuire plăcută Lui, un suflet treaz, un suflet veghetor.

(Sf. Ioan Gură de Aur)

Fericirile

Fericirea a patra

„Fericiţi sînt cei ce flămînzesc şi însetoşează de dreptate, că aceia se vor sătura"

Cheia înţelesului acestei fericiri ne-o oferă cuvintele *flămînzesc* şi *însetoşează*. Nu era mai bine zis „cei ce caută" sau „fac", dreptatea? De vrei să fii fericit caută dreptatea cum caută flămîndul mîncare şi însetatul apa şi nu încetează pînă nu dă de ele.

Dar ce e dreptatea? Să dai şi să recunoşti fiecăruia ce e al său, fie vorba de bunuri pămînteşti trecătoare, fie de cele sufleteşti cu care l-a înzestrat pe cineva Dumnezeu, sau pe care şi le-a agonisit cineva prin încordarea voinţii proprii. „Precum voiţi să vă facă vouă oamenii, faceţi-le voi lor mai întîi; în aceasta atîrnă toată legea şi proorocii" (Matei 7, 12). Dar cuvîntul are şi un înţeles mai cuprinzător. Dreptate în înţeles biblic *însemnează împlinirea voii lui Dumnezeu, aşa cum ne e descoperită în lege şi în proroci,* deci în Sf. Scriptură. Şi această „dreptate" are putere şi se referă la toată existenţa; la oameni, la animale, la ogor şi aşa mai departe. Tu, omule, se cade să fii drept faţă de toate cele văzute şi nevăzute. Nu dreptul tău, nu dreptatea ta, ci dreptatea lui Dumnezeu faţă de toate ale Lui!

Şi dobitocul necuvîntător cere să fii drept cu el. Cămila e un animal urît, dar deosebit de blînd şi folositor omului. Se mulţumeşte cu hrană puţină şi sărăcăcioasă şi rabdă la sete cu săptămînile. Din punga ei cu apă adapă de multe ori şi pe om, cînd pe întinsele pustiuri nu dă de nici o oază cu izvoare. Duce poveri mari; cu drept cuvînt e numită corabia deşerturilor. E plină de răbdare şi blîndeţe, dar grozav de simţitoare la nedreptate. E de-ajuns ca omul să vorbească urît cu ea sau s-o lovească dureros, s-o bată, sau să încarce pe ea mai multă povară decît poate duce neforţat. Pe cel nedrept cu ea, îl va prinde cu gura şi-l va scutura pînă îl ameţeşte şi apoi trîntindu-l la pămînt îl frămîntă cu genunchii dinainte pînă-l face pastă. Dar cu cel blînd cu ea, rămîne blîndă şi supusă pînă la moarte. Şi ca ea sînt multe animale. Omule, fii drept cu ele!

Dar ogorul nu se răzbună pe cel leneş şi cu cel ce îi cere numai să-i dea roadă, iar el, omul, nu-l ajută, nu-i dă nimic? Nu vorbeşte aceasta despre dreptatea care trebuie împlinită?

Aşadar, cînd recunoşti cuiva ce e al său sau dai ce i se cuvine faci dreptate şi împlineşti voia lui Dumnezeu. Dar ea să nu fie vorbă goală, declamaţie sau lucru de mîntuială, ci s-o faci şi s-o cauţi cum cauţi pîinea cînd ţi-e foame şi apa cînd ţi-e sete. Atunci tu însuţi te vei bucura de dreptate din partea lui Dumnezeu şi a oamenilor şi a dobitoacelor şi a ogorului, *te vei sătura de dreptate* şi vei fi fericit.

Prin urmare săracului cu duhul care simte durere pentru semenul nenorocit, pe lîngă blîndeţe i se mai cere şi să fie flămînd şi însetat de dreptate; „să fie făcătorul cuvîntului, nu numai ascultător lui" (Iacob 1, 22).

Gh. M.

Binecuvîntarea bisericii din Fintînele (Cacova)

Străveche aşezare daco-romană care mai păstrează şi azi vechile numiri ale dealurilor din jur ca: Augur şi Merezi, Cacova Sibiului e nu mai puţin şi o veritabilă vatră românească, în care limba, portul şi datinile strămoşeşti s-au păstrat ca într-o citadelă. Oieri şi pomicultori, cacovenii au fost şi oameni răsăriţi, iubind scrisul şi cititul. Cacova dă pe primul jurist ardelean român Gh. Pîrţogea şi mai apoi pe neuitatul Alexandru Lebu.

Păstrîndu-şi cu sfinţenie legea ortodoxă, cacovenii, după ce bisericuţa de lemn din Vale era periclitată de alunecarea straturilor, au zidit, cu 200 de ani în urmă, actuala biserică, pe culmea unui deal care domină satul şi împrejurimile. Pictată încă de atunci într-o frescă temeinică în interior şi firidele la exterior, acest monument istoric şi de cultură a fost restaurat recent, din dania integrală a credincioşilor.

Din încredinţarea Înalt Prea Sfinţitului nostru Mitropolit Nicolae, pentru binecuvîntarea acestei biserici a fost delegat P. C. Nichifor Todor, protopopul judeţului Sibiu, în ziua de 6 decembrie 1969 la sărbătorirea Sf. Ierarh Nicolae (hramul bisericii). Din soborul slujitor au mai făcut parte C. preoţi: Zosim Oancea-Sibiel, Dănilă Luca secretar protopopesc şi Simion Mogoş — parohul locului. În prezenţa unui mare număr de credincioşi, s-a săvîrşit sfinţirea apei şi stropirea bisericii, slujindu-se Sf. Liturghie. La preasnă a vorbit C. preot Zosim Oancea despre Sf. Nicolae şi ctitoria poporului credincios — acest locaş de închinare. La sfîrşitul Sf. Liturghii a predicat P. C. prot. Nichifor Todor despre rostul Bisericii în păstrarea datinilor strămoşeşti şi întărirea unităţii poporului român; felicitîndu-i pentru lucrarea săvîrşită, care se încadrează în opera poporului nostru de valorificare a trecutului istoric, şi îndemnîndu-i să fie şi pe mai departe tot aşa de buni gospodari şi devotaţi cetăţeni ai Patriei.

A răspuns C. preot Simion Mogoş, care aduce mulţumiri Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului pentru părinteasca purtare de grijă, arătată în atîtea ocazii, P. C. prot. N. Todor şi tuturor celor care au participat la această aleasă sărbătoare.

Binecuvîntarea bisericii Sf. Nicolae din Fîntînele (Cacova), s-a înscris ca un act memorabil în cronica vieţii parohiale şi ca o zi de înviorare şi aleasă bucurie.

Participant

PSALM

Cu mîini de rugăciune în faptul dimineţii
Îţi împletesc cunună din lujerii vieţii
Să ţi-o aştern o, Doamne, în gînd de neprihană
La cea dintîi lumină ce-mbracă-a zilei haină.

Smerita rugă sfîntă din suflet izvorăşte
Şi-n unda de cleştaruri spre tine Doamne creşte,
Ca lacrima curată, ca fulgul de uşoară,
Prinzînd aripi spre slavă la Tine-acuma zboară.

Primeşte-o Tu Părinte şi-aşeaz-o ca pe-o floare
La al Tău pridvor de raze în veci strălucitoare,
Că-n ea de sîrg cules-am toţi nuferii căinţei,
Croindu-mi drum spre Tine cu pavăza credinţei.

Cînd ceasul cel din urmă mă va chema la Tine.
Cînd umbra morţii negre va trece peste mine,
A mea smerită rugă deschide-mi-va cărarea
Ca să găsesc la Tine Părinte îndurarea.

Pr. Şt. Tascianu

† Preotul Ioachim Călin

Răpus de-o necruţătoare boală, s-a stins din viaţă în ziua de 3 octombrie 1969, la vîrsta de numai 59 de ani, preotul Ioachim Călin de la parohia Sebeşul de Jos.

Născut în comuna Şona-Făgăraş din părinţi plugari, a fost încercat de timpuriu, rămînînd orfan de război. Dotat cu o inteligenţă aleasă, după terminarea şcolii elementare s-a înscris la Seminarul Teologic „Patriarhul Miron" din Cîmpulung-Muscel unde s-a evidenţiat la învăţătură. În continuare studiază Teologia 2 ani la Facultatea de Teologie din Bucureşti şi 2 ani la Facultatea de Teologie din Cernăuţi, iar licenţa la Bucureşti cu „distincţie".

Căsătorindu-se în anul 1932 cu Melania Răduleţu, dintr-o străveche familie de preoţi, a avut o căsnicie binecuvîntată cu doi fii: Lucia, în căsătorie preoteasă, şi Tiberiu.

Hirotonit preot în ziua de 7 iulie 1932, îşi începe misiunea de slujitor conştiincios şi devotat al Bisericii Ortodoxe şi al poporului, la parohia Recea-Telecheană unde în vreme de 7 ani depune un efort susţinut pe două ramificaţii. Astfel: a) a renovat şi dotat biserica parohiei cu cele necesare; b) a luat iniţiativa şi condus lucrările de edificare a unui local de şcoală şi a unui Cămin Cultural — primind în anul 1935 decoraţia „Răsplata muncii pentru construcţii şcolare" Cl. I. Păstoreşte în continuare, 11 ani la parohia Şelimbăr unde duce la bun sfîrşit pictura noii biserici şi refacerea casei parohiale. Apoi 2 ani la parohia Poplaca I unde conduce lucrările de reparaţie şi zugrăvire a bisericii. În sfîrşit, la parohia Sebeşul de Jos, unde, într-un răstimp de 13 ani, a primenit parohia sub toate aspectele. Preot de vocaţie, iubit de toţi credincioşii, cu a căror contribuţie substanţială a restaurat toate edificiile parohiale. Astfel, s-a reparat biserica, turnul, clopotniţa, s-a zugrăvit biserica şi făcut strane noi, s-a împrejmuit cimitirul cu zid de piatră şi s-a reparat casa parohială, remarcîndu-se în parohie un duh de viaţă nouă.

La dorinţa sa, prohodirea s-a făcut în biserica ortodoxă română din Sibiu-Trei stejari, de către un sobor de preoţi în frunte cu P. C. protopop al Sibiului, Nichifor Todor, asistînd familia, rudenii şi prieteni, un mare număr de preoţi şi colegi şi o impresionantă delegaţie de credincioşi ai parohiei.

Au vorbit P. C. prot. Nichifor Todor, scotînd în evidenţă preoţia activă a celui adormit, şi P. C. Dr. Teodor Bodogae, prof. pens. Stan Olaru, C. preot Liviu David (Sebeşul de Sus) şi epitropul Gh. Lazăr, iar la mormînt, avocatul Dr. Gheorghe Iacob în numele colegilor şi cîntăreţul bisericii Cercel Ioan.

Regretat de toţi cei ce l-au cunoscut a fost condus pe ultimul său drum şi aşezat spre veşnică odihnă în Cimitirul ortodox din Sibiu.

Participant

Cinstirea sfintei cruci

(Urmare din pag. 2)

Săi şi s-o cinstească. De obicei instrumentele de tortură erau lăsate la vederea tuturor. De data aceasta, crucea Mîntuitorului, împreună cu celelalte două cruci ale tîlharilor — au fost îngropate, iar locul îngropării a fost tăinuit, ca să nu-l afle creştinii. S-au scurs apoi anii şi creştinii nu mai ştiau unde se afla crucea Mîntuitorului.

Împăratul Constantin cel Mare, care a hotărît să se ţină la Niceia sinodul cel mare a toată lumea creştină, a trimis la 326 pe fericita sa mamă, Elena, la Ierusalim să caute crucea pe care a fost răstignit Domnul. Aceasta împreună cu Macarie, patriarhul Ierusalimului, au aflat de la un iudeu bătrîn, cu numele de Iuda, locul unde era ascunsă crucea, pe locul Căpăţînii. Dînd peste trei cruci îngropate împreună cu piroanele ce au spart mîinile şi picioarele Mîntuitorului şi ale tîlharilor răstigniţi împreună cu El şi neştiind cum să afle care este crucea Mîntuitorului, au văzut un mort care era dus la cimitir şi patriarhul a poruncit să fie atins pe rînd de cele trei cruci; cînd a fost atins de crucea Mîntuitorului, mortul a înviat.

Împărăteasa văzînd acestea, a luat cu bucurie cinstita cruce, i s-a închinat şi a sărutat-o. Şi cum se adunase lume multă să vadă crucea Domnului, patriarhul Macarie s-a urcat într-un loc înalt şi a arătat-o lumii. Aceasta a fost începătura prăznuirii „Înălţării Sfintei Cruci".

Iată de ce sf. cruce este nedespărţită de numele nostru de creştin. Cu ea ne însemnăm chipul, închinîndu-ne în numele Tatălui şi al Fiului şi al Duhului Sfînt, sf. cruce se află deasupra catapetezmei din biserică şi pe sfînta masă din altar, iar majoritatea bisericilor sînt zidite în formă de cruce. Sf. Cruce este şi un altar de jertfă, o veşnică pomenire a morţii Mîntuitorului şi o amintire a dragostei cu care El ne cheamă mereu la mîntuire şi fericire veşnică.

Sf. cruce ne însoţeşte încontinuu şi de aceea trebuie s-o cinstim în viaţa noastră de toate zilele, săvîrşind semnul crucii atunci cînd ne facem rugăciunea zilnică, cînd sărutăm sfintele moaşte şi icoane, cînd trecem pe lîngă sfintele noastre locaşuri de închinare. Credinciosul este dator să facă semnul sf. cruci după toată rînduiala tradiţională a Bisericii noastre, cu toată grija, ducînd cele trei degete de la mîna dreaptă la frunte, pe piept şi la cei doi umeri.

Crucea cu puterea ei binefăcătoare ne ajută să putem urma lui Hristos. Şi cine urmează lui Hristos are datoria de a-şi duce crucea, răstignindu-şi pe ea toate păcatele şi toate gîndurile şi poftirile spre cele rele. Credinciosul are datoria de a împlini, mai ales astăzi, „mesajul divin al păcii" (Luca 2, 14).

Înfrăţiţi la picioarele crucii Domnului şi pătrunşi de duhul ei, să alungăm dintre noi şi din lume duhul vrajbei, al pizmei şi al lăcomiei şi pretutindeni pe acest pămînt atît de frămîntat să domnească în viitor buna înţelegere, pacea şi prietenia între oameni şi popoare.

Pr. *Chiril Pistrui*

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 117 Sibiu, 15 decembrie 1969 Nr. 47—48

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Bucuria Crăciunului

Luminatele praznice ale Bisericii noastre au darul de a ne introduce în simţirea şi trăirea marilor adevăruri ale istoriei mîntuirii noastre. Naşterea Domnului este sărbătoarea care ne înalţă inima şi ne luminează mintea cu „taina cea din veac ascunsă şi de îngeri neştiută" a coborîrii, a rămînerii şi a lucrării lui Dumnezeu cu noi.

Acest lucru mai ales ne face să-l înţelegem într-un chip mai deplin Pastorala pe care I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului o trimite şi în acest an preoţilor şi credincioşilor din Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu, cu prilejul Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos.

Mînecînd de la cuvintele proorocului Isaia, amintite dreptului Iosif de către înger: „Şi vor chema numele lui Emanuil, ce se tîlcuieşte: cu noi este Dumnezeu" (Matei 1, 23), în partea introductivă Pastorala arată că venirea Domnului a fost vestită neîncetat de proroci, pentru ca lumea să aştepte cu încredere coborîrea lui Dumnezeu la oameni. Vremea prorocită s-a împlinit: Iisus Mîntuitorul se naşte din Fecioara Maria, prin umbrirea Duhului Sfînt. Naşterea pruncului Iisus în ieslea Betleemului a fost prilej de bucurie atunci şi astăzi pentru toţi credincioşii, pentru că Dumnezeu a coborît în mijlocul nostru, că iată El e cu noi. „De aceea — zice Arhipăstorul nostru — se cuvine să ne îndreptăm gîndul şi inima la acest praznic luminos către marele şi minunatul dar al cerului, al cărui nume este Emanuil, adică Dumnezeu cu noi". *„Aceasta este — cum spune Pastorala — marea veste,* marea bucurie a Crăciunului, *a Naşterii Domnului — că Dumnezeu a coborît în mijlocul nostru, că El este cu noi".*

Naşterea Domnului

Cu adevărat Crăciunul este momentul cînd cei credincioşi retrăim realitatea prezenţei şi lucrării Domnului nostru Iisus Hristos în noi şi cu noi. „Crăciunul ne cheamă ca — aşa cum s-au deschis cerurile — să ne deschidem şi noi inimile şi — aşa cum dumnezeiescul prunc s-a sălăşluit în iesle — să facem şi noi în sufletul nostru sălaş bineplăcut pruncului Iisus".

Prezenţa şi lucrarea lui Iisus Hristos, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, o vedem cu ochii credinţei pretutindeni, în totul şi în toate. Mai întîi cunoaştem lumina, înţelepciunea şi atotputernicia dumnezeiască din ordinea, armonia şi frumuseţea universului văzut, căci „cerurile spun mărirea lui Dumnezeu şi facerea mîinilor Lui o vesteşte tăria" (Psalmul 18, 1).

Mai clar vedem dragostea, bunătatea şi înţelepciunea lui Dumnezeu în făptura umană, în omul care este chip al lui Dumnezeu şi chemat să ajungă la asemănarea cu El, după pilda vieţii Domnului Hristos, care prin întrupare s-a făcut om, spre a ne face şi pe noi fii ai lui Dumnezeu.

În istoria popoarelor, deci şi în viaţa şi istoria poporului nostru, noi vedem în lumina credinţei aceeaşi lucrare a lui Dumnezeu în Iisus Hristos, care ne călăuzeşte spre ţinta unei vieţi de fericire, belşug, dreptate, pace şi frăţietate în dragoste şi bună înţelegere.

„Pe Iisus Hristos însă îl simţim lucrător mai ales în Biserica Sa. De aceea, ca fii buni ai Bisericii strămoşeşti, ai Bisericii româneşti, cu dragoste fierbinte mergem la sf. biserică, ne închinăm în faţa sfîntului altar, unde Hristos se naşte, propovăduieşte, binecuvintează, tămăduieşte, se jertfeşte iarăşi şi iarăşi, ni se împărtăşeşte spre viaţă veşnică". În toate slujbele şi Tainele Bisericii noastre, Domnul Hristos îşi revarsă harul Său cel dumnezeiesc peste noi spre a deveni făpturi noi, fii buni ai lui Dumnezeu. Credincioşii cei adevăraţi simt şi cunosc neîncetat lucrarea lui Iisus Hristos în Biserică, în lume, în viaţa lor înseşi, încît cel prorocit şi vestit la naşterea Sa ca Emanuil, cu adevărat mărturisim că, prin El, cu noi este Dumnezeu.

Realitatea prezenţei şi lucrării lui Dumnezeu cu noi ne obligă ca şi noi să lucrăm în duhul lui Hristos, în duhul iubirii lui Hristos. „Precum v-am iubit eu pe voi, aşa să vă iubiţi şi voi unul pe altul" (Ioan 13, 24) este însăşi porunca Mîntuitorului.

Iubirea este virtutea cea mai înaltă care mărturiseşte că noi colaborăm şi lucrăm cu Domnul. Naşterea Domnului Hristos ne cheamă să-l iubim pe Domnul din tot sufletul şi din toată inima. Iubirea faţă de Dumnezeu ne cere însă ca în acelaşi timp „să iubim pe cei din familia noastră. Să ne iubim poporul, să ne iubim Patria. Să iubim pe toţi fii Patriei noastre, fără deosebire de naţionalitate sau credinţe religioase. Să iubim pe orice om, să iubim popoarele, să iubim întreaga omenire".

Pastorala se încheie cu imnul Bisericii care ne cheamă: „Hristos se naşte, măriţi-l; Hristos din ceruri, întîmpinaţi-l; Hristos pe pămînt, înălţaţivă", pe care I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae îl explică şi îl actualizează prin chemarea părintească: „Să-l preamărim dar pe Iisus Hristos pentru toate darurile ce le-a revărsat şi le revarsă mereu peste noi, peste ţara noastră, peste toată omenirea. Să-l întîmpinăm pe El cu păstorii şi cu magii, aducîndu-i ca dar toată viaţa noastră, toată inima şi sufletul nostru. Să ne înălţăm la El ca El să reverse în noi dragostea Lui cea nemărginită, jertfelnică şi rodnică. Să ne iubim unii pe alţii ca într-un gînd să mărturisim credinţa noastră în Iisus Hristos, în Biserica Lui cea sfîntă, Biserica Ortodoxă Română. Să ne iubim unii pe alţii ca cu un gînd şi o inimă să mărturisim dragostea neclintită faţă de scumpa noastră Patrie, faţă de toate popoarele, faţă de viaţă, pace, propăşire şi bunăvoire".

În felul acesta şi în acest an Pastorala Înaltului nostru Arhipăstor se dovedeşte a fi, precum am văzut, bogată în învăţături şi înţelepciune creştinească, cu calde şi părinteşti îndemnuri către noi toţi — preoţi şi credincioşi deopotrivă — de-a fi conştienţi de minunatele daruri ale Cerului, care ni s-au revărsat nouă în Iisus Hristos Domnul şi de-a ne strădui neîncetat ca să împlinim Evanghelia Mîntuitorului, pentru ca „Dumnezeu să se sălăşluiască în noi şi să lucreze prin noi tot lucrul cel bun, cunoscînd prin aceasta că Dumnezeu este cu noi".

Pr. F. Costea

Din înţelesurile Crăciunului

Naşterea după trup a Fiului lui Dumnezeu, a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, este prezentată în Sf. Evanghelii în cuvinte puţine şi cu pioasă simplitate. Astfel, Sf. Evanghelist Luca scrie:

„În zilele acelea a fost poruncă de la Cezarul August să se înscrie toată lumea. Această înscriere s-a făcut întîi pe cînd stăpînea în Siria Quirinus.

Şi se duceau toţi să se înscrie, fiecare în cetatea sa.

Şi s-a suit şi Iosif din Galileia, din cetatea Nazaret, în Iudeia, în cetatea lui David, care se cheamă Vifleem, pentru că era din casa şi din seminţia lui David, să se înscrie cu Maria, cea logodită cu el, fiind grea.

Şi pe cînd erau acolo, s-au împlinit zilele ca să nască. Şi a născut pe fiul său, Cel Întîi Născut şi l-a înfăşat şi l-a culcat în iesle, pentru că nu aveau loc în casa de oaspeţi.

Şi erau nişte păstori în partea aceea stînd pe cîmp şi făcînd de strajă noaptea împrejurul turmei lor. Şi iată un înger al Domnului a stătut înaintea lor şi slava Domnului a strălucit împrejurul lor şi s-au înfricoşat cu frică mare.

Şi le-a zis îngerul: Nu vă temeţi, că iată vă binevestesc bucurie mare, care va fi peste tot poporul, că vi s-a născut astăzi Mîntuitorul care este Hristos Domnul, în cetatea lui David. Şi acesta vă va fi semn: Veţi afla un prunc înfăşat, culcat în iesle.

Şi deodată s-a văzut, împreună cu îngerul, mulţime de oaste cerească, lăudînd pe Dumnezeu şi zicînd: Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace, între oameni bunăvoire.

Şi cum s-au dus de la ei îngerii la cer, păstorii au zis unii către alţii: Să mergem dar pînă la Vifleem şi să vedem harul acesta ce s-a făcut, pe care Domnul ni l-a descoperit.

Şi au venit de grabă şi au aflat pe Maria şi pe Iosif şi pruncul culcat în iesle. Şi văzînd, au spus ce li s-a grăit despre pruncul acesta. Şi toţi care au auzit s-au mirat de cele ce le-au spus păstorii.

(Continuare în pag. 2)

Din înţelesurile Crăciunului

(Urmare din pag. 1)

Iar Maria păstra toate cuvintele acelea, punîndu-le în inima sa.

Şi s-au întors păstorii, mărind şi lăudînd pe Dumnezeu pentru toate ce auziseră şi văzuseră, precum li se spusese (Luca 2, 1—20).

*

Deci, cum arătam încă dintru început, prezentarea pe care Sf. Evanghelist Luca o face în legătură cu Naşterea Domnului este de tot simplă. Dar tocmai această simplitate cucereşte prin frumuseţea ei de neîntîlnit. Ea zugrăveşte plastic, pe înţelesul oricărui om, vremea de atunci, dar oglindeşte cuceritor şi cadrul încărcat de smerenie în care i-a fost dat Fiului lui Dumnezeu, Mîntuitorului nostru Iisus Hristos să se nască, să vină între noi şi la noi, să coboare între oameni, ca om deplin.

Pilduitoare ne este şi atitudinea bătrînului Iosif şi aceea a Sfintei Fecioare Maria; ne cucereşte omenia lor şi pasul înţelept cu care au întîmpinat porunca cezarului August: au mers să se înscrie în cetatea lui David, în Vifleem, supunîndu-se astfel orînduirilor omeneşti. Astfel, ei ne sînt, şi în această privinţă, exemple vii de ascultare nu numai de voia lui Dumnezeu, dar şi de rînduielile lumeşti în mijlocul cărora trăim şi lucrăm pentru fericirea noastră şi a semenilor noştri şi pentru mîntuirea sufletească la care sîntem chemaţi prin Iisus Hristos, prin Biserica Sa, prin Sf. Taine aşezate de El.

Ne grăieşte însă şi împrejurarea că Iosif şi Maria nu au aflat loc de popas în casa de oaspeţi şi, după cît se pare, nici în vreo altă casă din Vifleem. Aşa fiind, ei abia au putut sălăşlui într-un staul al necuvîntătoarelor, loc unde s-a născut Hristos Iisus. Acolo a fost El înfăşat „în scutece de in curat"; acolo, în ieslea dobitoacelor, a fost El culcat „pe fîn uscat"; ieslea i-a fost leagăn. De încălzit l-a încălzit suflul fiinţelor blînde din staul, cum glăsuieşte şi colinda: „Boii peste El suflau, căldură ca să-i facă".

Iată cadrul natural în mijlocul căruia s-a născut Mîntuitorul lumii. Acesta este cadrul de simplitate cum altul nici că s-ar putea închipui. Şi el l-a întîmpinat pe Hristos la venirea Sa în lume, ca om. Şi s-a făcut astfel pentru noi oamenii, pentru toţi cei care voim să-i urmăm lui Hristos; s-a făcut aşa, ca să ni se dea pildă de adevărată smerenie, exemplu de trăire în aleasă simplitate, de întremătoare curăţie sufletească şi trupească.

La locul unde s-a născut Iisus au venit îngerii lui Dumnezeu şi au cîntat cîntare cerească, imn de pace şi de bunăvoire între oameni, între oamenii de atunci, de mai tîrziu şi între noi cei de azi. Şi aceasta pentru că Mîntuitorul Hristos „s-a întrupat de la Duhul Sfînt şi din Maria Fecioara şi s-a făcut om", ca să-l împace pe om cu Creatorul său, cu Dumnezeu, să unească cerul cu pămîntul, să-i hotărască pe oameni la a înţelege frăţietatea, dragostea şi dreptatea, la trăirea în pace şi bună înţelegere.

După îngeri, în acel locaş simplu au poposit păstorii şi i-au adus închinare Mîntuitorului; au poposit şi s-au închinat nişte oameni simpli ca şi îndeletnicirea lor de fiecare zi, nişte oameni buni şi curaţi cu inima ca şi roua cîmpului şi ca viaţa trăită în liniştea legată de îndeletnicirea păstorească. Asemenea lor sînt creştinii cei mulţi şi necunoscuţi, de la venirea Mîntuitorului şi pînă azi, ba şi pînă în veac de veac, care vin şi rămîn la Hristos cu inimă curată, îi aduc închinare şi jertfă duhovnicească fără de prihană, îi cîntă laudă cu căldură, i se închină în duh şi adevăr.

Sf. Evanghelist Luca notează despre Sf. Fecioară Maria: „Iar Maria păstra toate cuvintele acelea, punîndu-le în inima sa" (Luca 2, 19), adică acele cuvinte rostite de înger către păstori: „Vi s-a născut astăzi Mîntuitorul care este Hristos Domnul" (Luca 2, 11). Şi le punea în inima sa de mamă iubitoare din pricina smereniei pe care o încerca în faţa „descoperirii Tainei celei mari", în faţa faptei aducătoare a mîntuirii neamului omenesc, în clipe de negrăită frumuseţe şi curăţie. Chiar şi pentru ea, pentru Născătoarea de Dumnezeu, acum, împlinirea tuturor proorocilor, privind întruparea Mîntuitorului Iisus Hristos, avea în sine ceva copleşitor şi greu de purtat, măcar că vedea împlinindu-se aievea vestea adusă ei, de la Dumnezeu, prin îngerul Gavriil în cuvintele bunevestiri: „Nu te teme, Maria, că ai aflat har la Dumnezeu. Şi iată vei lua în pîntece şi vei naşte fiu şi vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare şi Fiul Celui Prea Înalt se va chema... Căci Duhul Sfînt se va pogorî peste tine şi puterea Celui Prea Înalt te va umbri; pentru aceasta şi Sfîntul ce se va naşte din tine, se va chema Fiul lui Dumnezeu" (Luca 1, 30—32, 35). Ea, Maria, participa la împlinirea luminii Buneivestiri; naşterea din ea, prin Duhul Sfînt, a Mîntuitorului Iisus Hristos. Şi în strălucirea celei mai mari fapte care a încăput cîndva în crugul vremii, în chip firesc, ea nu putea sta necuprinsă de smerenie desăvîrşită, smerenia maicii născătoare de Dumnezeu. De altfel şi mai tîrziu, în toată vremea petrecută în preajma Fiului Omului, Sf. Fecioară a păstrat acelaşi chip de neţărmurită smerenie — şi în legătură cu toată viaţa şi faptele Lui minunate.

Naşterea după trup a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos s-a petrecut înainte de noi cu aproape două mii de ani. Dar Crăciunul, măritul praznic al naşterii Lui, poposeşte la noi în fiecare an. Ca şi celor din vechime, ca şi multor generaţii de creştini din vremi trecute, el este menit să ne aducă şi nouă neîntinată bucurie duhovnicească. Şi ne aduce cu adevărat, dacă pregătim sălaş în sufletul nostru pentru primirea lui Iisus Hristos. Ca El să se nască în acest suflet, să crească şi să ne mîntuiască, sîntem îndatoraţi creştineşte să-l întîmpinăm cu viaţă curată, cu inimă ca a păstorilor din preajma Vifleemului, în duh de pace şi bunăvoire către toţi semenii noştri, în chipul smereniei arătată nouă de Sf. Fecioară Maria, cu încredintarea că El este Fiul Celui Prea Înalt, Fiul lui Dumnezeu. Atunci, din toate simţămintele noastre curate, putem împleti o negrăit de frumoasă cunună, ca să o ducem lui Hristos şi, cu adevărat, să ne poată fi de mult folos.

D. Călugăr

ÎNCHINAREA MAGILOR

Iisus s-a născut în Betleemul Iudeii; s-a născut omeneşte şi totuşi în mod suprafiresc, Maica Lui rămînînd Fecioară. Betleem însemnează casa pîinii şi a fost locuit de tribul lui Iuda, unul din cei 12 fii ai lui Iacob. El se află la 12 km sud de Ierusalim.

La leagănul Pruncului dumnezeiesc vin magii de la Răsărit să se închine şi să-i aducă daruri; aur, smirnă şi tămîie. Magii erau astronomi, cititori de stele sau crai cum îi mai numeşte tradiţia creştină. Impăraţii de pe vremea aceea nu făceau nimic fără să consulte pe magi. Ei trăiau la curtea împăraţilor, erau deci un fel de consilieri intimi, sfetnici de taină ai împăraţilor. De aceea tradiţia noastră bisericească i-a înfăţişat pe magi cu coroană — semnul cinstirii, şi cu sabie — semnul puterii.

Magii veneau de la Răsăritul Ţării Sfinte. Sf. Evanghelişti nu spun cîţi erau. Tradiţia Bisericii noastre le stabileşte numărul de trei, după numărul darurilor, deşi uneori se vorbeşte şi de-al 4-lea mag. În colinde magii poartă numele atît de cunoscute: Gaspar, Melchior şi Baltazar. Gaspar vine de la Caspicus şi însemnează reprezentant al popoarelor de origină arică, urmaşii lui Iafet fiul lui Noe stabiliţi în jurul Mării Caspice. Melchior în limba ebraică însemnează regele luminii, reprezentant al popoarelor de spiţă hamită, urmaşii lui Ham fiul lui Noe stabiliţi în Egipt şi Etiopia. Baltazar e un nume semit purtat de semiţii stabiliţi în Babilon, urmaşii lui Sem fiul lui Noe. Magii prezintă omagiile neamurilor pămîntului, aduse Pruncului Născut în ieslea Betleemului Iudeii. Ei nu au fost chemaţi, ci au venit mînaţi de Dumnezeu pe o cale pe care ei o puteau înţelege. Ei erau mînaţi la naşterea lui Mesia care era aşteptat nu numai de iudei, ci şi de alte neamuri, care, într-o formă mai ştearsă, nutreau nădejdi mesianice.

Naşterea unui fiu de împărat este salutată în diferite feluri. În cazul Mîntuitorului toate neamurile îl salută ca pe Împăratul lor, darurile aduse Mîntuitorului avînd o adîncă semnificaţie mesianică. Aurul se aducea capetelor încoronate, ceea ce înseamnă că ei îl considerau pe Mîntuitorul Împărat. Tămîia se aducea lui Dumnezeu şi zeilor, deci ei îl considerau Dumnezeu. Smirna se folosea la îmbălsămarea cadavrelor, deci ei prevesteau prin aducerea ei că deşi este Dumnezeu va muri dar nu va fi stăpînit de moarte. Va muri dar, ca Dumnezeu veşnic, biruie moartea prin învierea Sa.

Magii — cititori de stele — au fost conduşi de o stea deosebită. Ea este foarte strălucitoare şi mare, fiind la o altitudine nu prea mare. În al doilea rînd îşi permite să calce legea fundamentală de mişcare a astrelor pe firmament, care se mişcă pe traiectorie de la Răsărit la Apus. Ea se abate de la această traiectorie fără să producă o catastrofă în cosmos. Este singura stea care se abate de la legea fundamentală a mişcării astrelor pe firmament. Mulţi astronomi, între care şi Keppler, au studiat această stea. La Ierusalim se ascunde şi apoi se arată din nou.

Magii ştiau că Mesia se va naşte din poporul iudeu. De aceea întreabă: „Unde este Împăratul iudeilor, cel ce s-a născut?..." ca să-l deosebească de împăratul în funcţie atunci la iudei. Evreii duceau viaţa lor religioasă netulburată de nimeni. De la cei răspîndiţi printre păgîni, aceştia află că evreii erau purtători ai făgăduinţelor mesianice. Magii ştiau după stea că s-a născut Mesia de aceea spun: „Am venit să ne închinăm Lui...".

Orientalii erau obişnuiţi ca sclavii să se prezinte în faţa stăpînului cu faţa la pămînt să nu îndrăznească să-l privească în faţă. Forma aceasta de manifestare pe care ei o arată mai marilor lor se numeşte închinare sau prosternare. Viaţa creştină s-a născut şi a înflorit în Orient, de aceea au fost adaptate unele gesturi pe care le practicau oamenii locului în acel timp. Omul se închină în faţa unui om care-l aduce pe Dumnezeu, se închină în faţa unei icoane şi se prosterne în faţa lui Dumnezeu. Magii nu trebuia să se închine în faţa nimănui, toţi li se închinau lor. Ei însă se închină în faţa lui Dumnezeu.

La Ierusalim magii au fost prinşi şi duşi la Irod unde, ca oameni de bună credinţă, au spus adevărul, că-l caută pe Mesia şi că s-au condus după stea. Irod, care s-a temut totdeauna să nu-i fie luat tronul, s-a tulburat auzind toate acestea de la magi. „Şi tot Ierusalimul s-a tulburat împreună cu el..." cum ne spune Sf. Evanghelist Matei. Ierusalimul — adică poporul de aici — s-a tulburat căci ştia de ce e în stare Irod cînd bănuieşte că cineva vrea să-i ia tronul. Poporul se temea de masacrul ce va urma. Ca să se convingă de adevărul celor spuse de magi, Irod convoacă Sinedriul — căpeteniile religioase ale iudeilor — care erau în măsură să-l lămurească. Membrii Sinedriului răspund lui Irod că Mesia se va naşte în Betleemul Iudeii, aducînd ca dovadă profeţia lui Miheia: „Şi tu Vifleieme nu eşti mai mic cu nimic între miile lui Iuda..." Ei îi aduc această profeţie de frică să nu se înfurie Irod că nu l-au informat bine. Irod cheamă pe magi în ascuns şi-i întreabă: „Cînd s-a arătat steaua?" Deci îi întreabă direct: Cînd s-a născut Iisus? El se interesează despre vîrsta Pruncului — îi îndrumează pe magi la Vifleiem cu prefăcută bunăvoinţă, rugîndu-i să se întoarcă şi să-i spună şi lui despre cele ce vor afla.

Deşi erau puternici, magii puteau fi uşor înşelaţi pentru că erau de bună credinţă. Dumnezeu, prin purtarea Sa de grijă, îi conduce pe alt drum şi la plecare ei nu se mai întorc pe la Irod. Ei duc darurile care au caracterul de a indica pe Mesia şi au şi un profund caracter profetic. Irod, văzîndu-se înşelat, dă ordin să fie masacraţi toţi copiii ca să poată fi pierdut şi Iisus. Dumnezeu ia măsuri de salvarea Lui şi arătîndu-se noaptea în vis lui Iosif, ne spune Sf. Evanghelist Matei, îl trimite împreună cu Pruncul şi cu Mama Lui în Egipt, ca să se împlinească profeţia lui Osea care zice: „Din Egipt am chemat pe Fiul meu".

Acolo a stat Iisus cu Iosif şi Maria pînă la moartea lui Irod, întorcîndu-se apoi în ţara de baştină şi aşezîndu-se în Nazaret.

Închinarea magilor a avut un ecou puternic în sufletul credincioşilor noştri, care i-au cuprins în multe colinde. De aceea, aşa cum spune o frumoasă colindă:

„Să dăm şi noi lui Iisus
Împăratului de sus
Scumpe daruri de Crăciun
Inimă şi suflet bun".

M. Cristea

ZIUA REPUBLICII

Sărbătorim ziua de 30 Decembrie, ziua scumpei noastre Republici. În această zi, în anul 1947, masele muncitoare înlătură monarhia şi instaurează Republica, o formă nouă de conducere a statului, în care întreaga putere aparţine clasei muncitoare în alianţă cu ţărănimea muncitoare.

Proclamarea Republicii reprezintă punctul culminant al transformărilor care au urmat în ţara noastră după istoricul act de la 23 August 1944.

Ca cel mai de seamă reazim al reacţiunii burghezo-moşiereşti, monarhia constituia un mare obstacol în calea dezvoltării trainice a noii orînduiri sociale din ţara noastră. Prin înlăturarea ei se deschide drum larg construcţiei socialiste.

Într-adevăr, proclamarea Republicii descătuşează iniţiativa creatoare a maselor populare. De acum, avîntul vijelios al unei vieţi noi se desfăşoară cu şi mai multă vigoare. Zorii înnoirilor sociale se conturează şi mai luminos. Păşirea spre realizări mari devine tot mai hotărîtă. Iureşul primăvăratec al puterilor populare urcă către vîrfuri şi seva schimbărilor se revarsă din plin în alcătuirea ţării noastre.

Într-un interval de 22 de ani, masele populare — sub conducerea înţeleaptă a ocîrmuirii puterii populare — obţin mari realizări în industrie, în economie, în agricultură, precum şi în domeniile ştiinţei şi culturii.

Prin acestea, se schimbă cu totul chipul ţării noastre. Dezvoltarea multilaterală a ţării noastre o aşează astăzi între ţările înaintate ale lumii. Prestigiul ţării noastre sporeşte tot mai mult în lumea întreagă.

Întreaga viaţă a poporului nostru este astăzi dinamizată în direcţia desăvîrşirii vieţii noastre celei noi. Urcăm în continuu treaptă după treaptă spre culmile civilizaţiei şi ale culturii, spre a răzbate la o viaţă tot mai luminoasă şi tot mai fericită.

Astfel, proclamarea Republicii noastre constituie piatra de hotar între ceea ce am fost şi între ceea ce avem să devenim. Ea ne întăreşte în hotărîrea de a trage mereu învăţăminte din greşelile trecutului, precum şi de a privi mereu înainte cu sentimentul celei mai senine încrederi în viitor. Faptul că ne-am putut scutura de poverile trecutului şi că am fost în stare să ne zidim o viaţă nouă într-un timp atît de scurt. este pentru noi o chezăşie a biruinţelor de viitor.

Prin cadrul nou de mari prefaceri şi înnoiri sociale, Republica noastră oferă Bisericii noastre strămoşeşti condiţii favorabile de viaţă şi de lucrare.

În aceste condiţii, Biserica noastră se înnoieşte şi ea odată cu poporul nostru, încadrîndu-se în ritmul adîncilor primeniri care înnoiesc şi dinamizează viaţa noastră obştească.

Pusă sub semnul înnoirilor, viaţa şi activitatea Bisericii noastre se dezvoltă sub toate raporturile şi se menţine într-o continuă propăşire. Biserica noastră înscrie în istoria ei multe fapte şi o bogată rodire spre cele ce sînt întru slava lui Dumnezeu şi întru folosul credincioşilor.

Pe măsura chemării şi a posibilităţilor ei, Biserica contribuie la înnoirea şi desăvîrşirea credincioşilor ei. Totodată, desfăşoară o frumoasă activitate de *apostolat social*, dedicîndu-se muncii de sprijinire activă a construirii şi desăvîrşirii vieţii celei noi a poporului nostru. Ea se dovedeşte o Biserică vie, care lucrează înţelepţeşte în conformitate cu aspiraţiile, cu năzuinţele legitime ale poporului.

Desfăşurată după principiul apostolatului social, viaţa şi activitatea Bisericii noastre manifestă — în cei 22 de ani de la proclamarea Republicii — caracterul unităţii: al unităţii de credinţă în sînul ei şi în cadrul întregii Ortodoxii; al unităţii de slujire a lumii împreună cu toate celelalte Biserici, cu toate popoarele iubitoare de libertate, dreptate şi pace, şi cu toţi oamenii de bunăvoinţă din lumea întreagă; al unităţii de năzuinţe şi de destin istoric cu neamul românesc; al unităţii de acţiune cu toate Cultele religioase din ţara noastră şi cu întregul nostru popor pentru făurirea unei vieţi noi în lume.

Prin această unitate, Biserica noastră contribuie la întărirea unităţii poporului nostru.

Pe plan extern, relaţiile Bisericii noastre cu celelalte Biserici creştine înscriu o epocă nouă, în care Biserica noastră nu mai trăieşte o viaţă închisă şi necunoscută peste hotare, ci este din ce în ce mai cunoscută şi mai apreciată în cadrul Creştinismului mondial.

Opera de apostolat social, desfăşurată de către Biserica noastră în cei 22 de ani de la proclamarea Republicii, se răsfrînge acum cu bogate roade pe toate planurile vieţii noastre bisericeşti. De aceea, la a XXII-a aniversare a scumpei noastre Republici, înnoim angajamentul de a sluji cu toată credincioşia şi cu tot elanul marile năzuinţe ale poporului nostru, pentru înflorirea lui şi pentru pacea a toată lumea.

R.

Imn pentru Patria mea

Patrie,
Cuvînt sfinţitor, cuvînt de iubire,
Rodit în ogorul naşterii fiilor,
Gînd de izbîndă şi dreaptă trăire
Leagăn de zîmbet şi vis, al copiilor.

Patrie,

Cu tine mă ridic pe schele spre soare,
Cu steagul tău, biruind, mă-nalţ luminat
Din sfere înalte privesc mîndra floare
A esenţei umane crescînd spre înalt.

Patrie,

Leagăn de zîmbet, clipa de trai fericit,
D-aceea fiii tăi mîndri c-un glas te-or slăvi
Fiinţa ta dragă, visul lor împlinit,
Prin Pace şi Muncă în veci vor trăi.

Puiu Ciolan

Informaţii

▪ *În nr. 10 (237) pe octombrie 1969* (p. 98—100) al binecunoscutei reviste „Steaua", este încrestată, sub semnătura d-lui Aurel Răduţiu, o concentrată dar caldă prezentare a lucrării Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului: *„Biserica Ortodoxă Română, una şi aceeaşi în toate timpurile"*.

„Înţelegînd unitatea Bisericii româneşti — se spune în partea introductivă a acestei prezentări — ca o unitate de acţiune în slujba intereselor neamului, autorul săvîrşeşte un act de cărturărie de frumoasă tradiţie în cultura noastră pe linia acelei concepţii despre Biserică, înţeleasă ca o instituţie activă în cadrul şi în slujba propriei naţiuni".

▪ *La mijlocul lunii octombrie 1969* a avut loc la Paris o conferinţă a Consiliului Ecumenic al Bisericilor asupra Vietnamului, în care s-a arătat că este absolut necesar de-a se lua de urgenţă noi iniţiative pentru încetarea focului în această ţară, unde războiul bîntuie de peste 25 de ani.

▪ *La sfîrşitul lunii noiembrie 1969* s-au desfăşurat la Viena lucrările „Conferinţei de opinie publică pentru securitatea şi cooperarea europeană", la care au participat aproximativ 300 de delegaţi şi observatori din 26 de ţări europene, din care au făcut parte oameni politici, parlamentari, savanţi, scriitori, personalităţi religioase etc.

Aprobată unanim, în „Declaraţia de la Viena", care a marcat sfîrşitul acestor lucrări, se arată printre altele că „după ce a fost focarul a două războaie mondiale, Europa poate şi trebuie să devină leagănul unei păci trainice".

În cadrul lucrărilor acestei Conferinţe, de aprecieri deosebite s-a bucurat politica externă de pace şi colaborare reciproc avantajoasă pe care ţara noastră o promovează pe arena internaţională. O seamă de participanţi s-au referit concret în cuvîntările lor la aportul ţării noastre la dezvoltarea destinderii, cooperării şi securităţii în Europa.

▪ *Vineri, 28 noiembrie 1969*, în capela Institutului Teologic Universitar din Sibiu s-a slujit un parastas în memoria adormitului întru Domnul arhiepiscop şi mitropolit Nicolae Colan.

Într-o cuvîntare rostită cu acest prilej, P. C. prof. D. Călugăr a evocat personalitatea acestui vrednic ierarh.

▪ *Sîmbătă, 29 noiembrie 1969*, în aceeaşi capelă a Institutului nostru Teologic şi în prezenţa P. C. consilieri, a corpului didactic, a studenţilor teologi şi a numeroşi angajaţi de la Centrul arhiepiscopesc şi Institutul Teologic, a avut loc tradiţionalul parastas oficiat în amintirea marelui mitropolit Andrei Şaguna, a cărui viaţă şi activitate a fost readusă în conştiinţa celor prezenţi de dl. Dumitru Radu, student în anul IV.

Biserica românească din Transilvania în prima jumătate a secolului XVII-lea

Am arătat într-unul din numerele trecute că din a doua jumătate a secolului al XVI-lea încep ştirile privitoare la mitropoliţii Transilvaniei, care-şi aveau reşedinţa în Alba Iulia. Între aceştia se remarcă Ghenadie şi Ioan de la Prislop, cel din urmă păstorind şi în timpul lui Mihai Viteazul, domn care a ridicat în Alba Iulia o nouă biserică mitropolitană şi o nouă reşedinţă vlădicească.

Lui Ioan i-a urmat în scaun mitropolitul Teoctist, pe care-l întîlnim într-un act din 1606 şi pe o piatră funerară din 1622. După el a urmat mitropolitul Dosoftei, care pare să fi fost moldovean, lucru ce-l deducem din faptul că întreţinea corespondenţă cu domnitorul Ştefan Tomşa al Moldovei şi cu diferiţi clerici moldoveni, iar într-o însemnare făcută de el însuşi pe o Evanghelie slavonă, scria: „eu vlădica Dosoftei ce am fost în Roman şi Huşi şi mai mare peste toate mînăstirile ţării Moldovei". Vlădica Dosoftei se impune atenţiei noastre prin faptul că a convocat un sinod (sobor) la Alba Iulia, la 4 iunie 1627, care a luat mai multe măsuri disciplinare privind pe preoţi şi pe credincioşi. Printre altele se stabilea numărul sărbătorilor, destul de ridicat de altfel. Se rînduiau apoi pedepse în bani pentru preoţii care vor comite fapte nevrednice de slujba preoţească sau care nu vor săvîrşi slujbele potrivit tipicului şi rînduielilor ortodoxe (preotul care nu cunoştea slujbele era amendat cu 24 florini, cel care nu avea cărţi, veşminte, vase, antimis, cu 24 florini, cel care nu îngrijea biserica cu 24 florini, cel care nu respecta gradele de rudenie la cununie cu 50 florini; credincioşii care nu posteau de două ori pe săptămînă plăteau 24 florini etc.).

La scurt timp după acest sinod, locul lui Dosoftei a fost luat de Gheorghe de Brad, numit în călugărie — şi ca mitropolit — Ghenadie. Se crede că Dosoftei a fost înlăturat din scaunul vlădicesc, fiindcă în 10 noiembrie 1627 era în Braşov, de unde trimitea o scrisoare unui egumen din Moldova. În 1635 întîlnim în Maramureş un episcop cu numele Dosoftei, care s-ar putea să fie fostul mitropolit din Alba Iulia. Mitropolitul Ghenadie apare pentru prima dată într-un act din 17 octombrie 1627. El se intitula: „arhiepiscopul din scaunul Bălgradului, al Vadului, al Orăzii, al Sătmarului şi a toată ţara Ardealului". A continuat şi sub el propaganda calvină, patronată acum de principele Gabriel Bethlen. Văzînd că ierarhii ortodocşi din Transilvania nu-l sprijină în îndeplinirea planurilor sale, Bethlen a scris patriarhului ecumenic Chiril Lucaris, cerîndu-i încuviinţarea ca românii transilvăneni să treacă la calvinism. Patriarhul i-a răspuns, la 2 septembrie 1629, arătîndu-i că nu-şi poate da consimţămîntul la aşa ceva şi atrăgîndu-i atenţia asupra zădărniciei planurilor sale.

În ultimul an al păstoririi sale, în 1640, calvinii au tipărit la Alba Iulia un Catehism calvinesc (combătut de mitroplitul Varlaam al Moldovei).

Tot în 1640, domnul muntean Matei Basarab a trimis la Alba Iulia, la principele Gheorghe Rákoczy I, o delegaţie de vlădici şi boieri, în frunte cu mitropolitul Teofil. Cu acest prilej, mitropolitul Teofil a cercetat şi pe mitropolitul Ghenadie, care l-a rugat să-i trimită o tipografie şi un meşter tipograf. Prin înţelegerea lor a apărut în acelaşi an o carte de legi, Pravila, la mînăstirea Govora, în două ediţii: una pentru Ţara Românească, sub numele mitropolitului Teofil, alta pentru Transilvania, sub numele mitropolitului Ghenadie. La scurt timp, şi anume la 3 septembrie 1640, vlădica Ghenadie a trecut la cele veşnice.

În locul său s-au ivit mai mulţi candidaţi pentru ocuparea scaunului mitropolitan. Dintre ei, principele Gheorghe Rákoczy I a ales pe călugărul putnean Ilie Iorest, recomandat de domnul Moldovei Vasile Lupu, care a fost apoi trimis în Ţara Românească, fiind hirotonit de mitropolitul Teofil. Ilie Iorest era originar din Transilvania, fiind numai călugărit în Moldova, la mînăstirea Putna, ctitoria lui Ştefan cel Mare, unde a primit şi darul preoţiei. La scurt timp după ce-a ocupat scaunul vlădicesc a apărut la Alba Iulia o nouă ediţie din Evanghelia cu învăţătură a diaconului Coresi, a cărei culegere începuse încă din timpul

(Continuare în pag. 4-a)

La praznicul Sf. Nicolae

Praznicul de pomenire a Sf. Ierarh Nicolae din Mira Lichiei — atît de drag credincioşilor ortodocşi răsăriteni — este pentru Arhiepiscopia Sibiului şi pentru întreaga Mitropolie a Ardealului prilej de exprimare anuală a preţuirii şi alipirii clerului şi credincioşilor faţă de iubitul nostru Arhipăstor, Î. P. S. Mitropolit Dr. Dr. h.c. Nicolae Mladin.

În preseara praznicului a avut loc, după datină, săvîrşirea sf. slujbe a Vecerniei în paraclisul (capela) Institutului Teologic Universitar, de către un sobor alcătuit din P. C. rector Dr. Is. Todoran, P. C. prof. Dr. Grigorie Marcu, P. C. duhovnic D. Mamina şi P. C. diacon Constatin Voicu, — în prezenţa Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, *a profesorilor, ostenitorilor şi studenţilor Institutului.*

Corul studenţilor teologi, dirijat de P. C. prof. Gh. Şoima, a dat răspunsurile şi a cîntat apoi condacul Sf. Nicolae şi „Bucură-te, Nicolae Sfinte".

Arătînd îndoita însemnătate — bisericească şi onomastică — a prăznuirii, P. C. rector Is. Todoran a exprimat în cuvinte vibrante recunoştinţa pe care i-o purtăm cu toţii Arhipăstorului nostru, pentru ocrotirea cu care înconjoară acest aşezămînt de pregătire a viitorilor preoţi, pentru cinstea pe care o agoniseşte teologiei şi Bisericii noastre în ţară şi peste hotare.

Răspunzînd, Î. P. S. Sa a arătat, între alte, că noi, fiii Bisericii Ortodoxe Române avem un ideal care este real, izvorît din însăşi viaţa divin-umană a Bisericii. Noi găsim în sufletele noastre puteri de Dumnezeu date ca să ne perfecţionăm din punct de vedere religios-moral şi să slujim astfel atît Biserica străbună, cît şi idealurile superioare ale României socialiste. Studenţilor teologi, le-a împărtăşit poveţe şi îndemnuri corespunzătoare vîrstei şi menirii lor.

În ziua praznicului (sîmbătă, 6 decembrie a.c.), P. S. Episcop-vicar Visarion Răşinăreanul, *înconjurat de sobor, a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească în Catedrala mitropolitană. În cadrele ei, la Ectenia pentru morţi, s-a făcut pomenirea creştinească a mitropoliţilor Ardealului Nicolae Bălan († 1955) şi Nicolae Colan († 1967).*

Răspunsurile liturgice au fost date de corul studenţilor teologi, dirijat de P. C. prof. Gh. Şoima.

La sfîrşit, P. S. Episcop-vicar Visarion *— din uşile împărăteşti ale Sf. Altar — a exprimat calde şi respectuoase urări de viaţă îndelungată, cu pace şi sănătate, Arhipăstorului nostru, — dînd citire, în continuare, îndătinatei Rugăciuni de mulţumită pentru binefacerile pe care Părintele ceresc le revarsă asupra Bisericii şi ţării noastre şi asupra Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae. Apoi, s-a cîntat un Polihroniu.*

In continuare, la reşedinţa mitropolitană, s-a desfăşurat obişnuita recepţie de Sf. Nicolae. Urările de bine ale preoţimii şi credincioşilor din Arhiepiscopia Sibiului au fost prezentate Î. P. S. Mitropolit Nicolae *de către P. C. vicar arhiepiscopesc* Tr. Belaşcu. *P. C. Sa a insistat asupra preţuirii ce o avem cu toţii faţă de alesul nostru Arhipăstor şi asupra ascultării fieşti cu care îi sîntem îndatoraţi în toată bunăvremea.*

Răspunzînd, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, *după ce a mulţumit pentru felicitările exprimate cu atîta căldură, a arătat că trăsătura fundamentală a Sf. Ierarh Nicolae este deplina şi consecventa lui identificare cu credinţa Bisericii dreptmăritoare, cu clerul şi cu credincioşii ei. Această trăsătură se întîlneşte şi la ierarhii care au păstorit Biserica Transilvaniei. Aceştia s-au dovedit totdeauna integraţi în unitatea Bisericii şi au mărturisit voinţa poporului, ei fiind doar slujitori devotaţi ai acestei voinţe. E ceea ce ne străduim să facem şi noi astăzi. Avînd pilda Sf. Nicolae şi a celor ce ne-au premers, vrem — în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian — să întărim unitatea Bisericii şi prin aceasta, să aducem partea noastră de contribuţie la întărirea unităţii poporului nostru aflat astăzi în plin iureş de activitate creatoare pentru făurirea unei vieţi noi, de pace şi prosperitate, de bunăvoire şi înfrăţire. Unitatea este o realitate în necontenită dezvoltare, care cere întărire necontenită, căci această unitate este tăria poporului şi a ţării.*

La sfîrşit, Î. P. S. Sa s-a întreţinut cordial cu cei prezenţi, felicitînd personal pe toţi purtătorii numelui Sfîntului Nicolae.

Căldura acestor prăznuiri a arătat încă o dată legătura strînsă şi cordială dintre Arhipăstor şi păstoriţii săi. Reporter

Biserica românească din...

(Urmare din pag. 3)

vieţii lui Ghenadie (1640—1641). Păstoria lui Ilie Iorest a căzut în vremuri destul de viforoase, cînd străduniile prozelitiste ale calvinilor din Transilvania, în frunte cu principele Gheorghe Rákoczy I, se înteţeau tot mai mult. S-au făcut presiuni şi asupra mitropolitului Iorest să-i ajute la răspîndirea noii învăţături calvine. În acest scop, încă de la numirea ca mitropolit i-au fixat un program în 7 puncte, prin care-i cereau să lucreze pentru răspîndirea calvinismului. Mitropolitul n-a îndeplinit însă nici una din dorinţele calvinilor, ci a rămas statornic în dreapta credinţă, împreună cu păstoriţii săi. La aceasta se mai adăuga şi faptul că în anul 1642 se convocase Sinodul de la Iaşi al ierarhilor greci, ruşi şi români, care luaseră atitudine şi împotriva calvinismului. Din această pricină, principele l-a aruncat pe mitropolitul Ilie Iorest în temniţă, unde a zăcut timp de nouă luni. A fost eliberat abia în noiembrie 1643, pe baza garanţiei a 24 de chezaşi, că va plăti 1000 de taleri pentru visteria principelui. S-a retras atunci în Moldova, aşezîndu-se la mînăstirea Putna. De aici a plecat, în 1645, ca să strîngă milostenie, în vederea răscumpărării chezaşilor. Avea asupra sa un paşaport dat de domnitorul Vasile Lupu şi o scrisoare de recomandare dată de cei patru vlădici din Moldova, în care îi descriau şi suferinţele îndurate în Alba Iulia: „... au adus mărturii mincinoase şi i-au făcut mare nedreptate şi tot ce-a avut au luat de la el şi l-au legat şi l-au închis în temniţă; nouă luni a pătimit, fiind izgonit şi cu el o mulţime de preoţi creştini, nu pentru altă vină decît pentru credinţa creştină ...".

La 26 august 1645 fostul vlădică al românilor transilvăneni a fost primit de ţarul Rusiei, căruia i-a dăruit părticele din moaştele Sf. Dumitru

Mitropolitul Iorest şi-a petrecut restul vieţii în Moldova.

Pentru viaţa lui curată, cît şi pentru pătimirea îndurată pentru dreapta credinţă, Sfîntul Sinod al Bisericii noastre, în şedinţa sa din 28 februarie 1950, a hotărît ca mitropolitul Ilie Iorest să fie cinstit ca sfînt mărturisitor în întreaga Biserică Ortodoxă din Ardeal, în ziua de 24 aprilie a fiecărui an. Trecerea sa în rîndul sfinţilor s-a făcut în chip sărbătoresc la Alba Iulia în ziua de 21 octombrie 1955.

După alungarea sa, aflăm, încă în primele luni ale anului 1643 un nou mitropolit la Alba Iulia, cu numele Simion Ştefan, hirotonit şi el în Ţara Românească. Principele calvin Gh. Rákoczy I şi sfătuitorii lui au încercat acum din nou să-şi extindă influenţa asupra Bisericii româneşti, impunînd noului mitropolit 15 condiţii: predica în românește, dar numai după Sf. Scriptură, înlăturînd deci Sf. Tradiţie, catehizarea tineretului după Catehismul calvinesc, împărtăşirea numai a celor vîrstnici, desfiinţarea obiceiurilor de la botez, cununii şi înmormîntări, crucii şi icoanelor nu li se da închinare, cei ce doresc să treacă la calvinism nu vor fi împiedecaţi, apoi măsuri privind sinodul protopopilor şi drepturile superintendentului calvin asupra Bisericii româneşti. Nici aceste condiţii n-au avut nici o urmare asupra Bisericii româneşti.

Numele mitropolitului Simion Ştefan a rămas în istoria culturii româneşti prin faptul că a tipărit *Noul Testament* de la Bălgrad din 1648. Traducerea a început-o ieromonahul Silvestru, fost egumen la Govora, unde a tipărit şi două lucrări (Sinaxarul din Psaltirea slavonă cu Ceaslov prin 1638—41 şi Evanghelia învăţătoare din 1642). El n-a trăit ca să-şi vadă rodul ostenelilor sale cărturăreşti ieşind de sub tipar, ci a murit în cursul lucrării de traducere. Opera sa a fost continuată de mitropolitul Simion Ştefan, care a fost nevoit să-l corecteze şi să-l întregească, lucru pe care îl mărturiseşte el însuşi în prefaţă. În prefaţa mitropolitului se punea şi problema unităţii limbii româneşti. El scria, printre altele: „Aciasta încă vă rugăm să luaţi aminte că rumânii nu grăesc în toate ţările într-un chip; pentru aceaia cu nevoie poate să scrie cineva să înţeleagă toţi, grăind un lucru unii într-un chip, alţii într-alt chip ... Bine ştim că cuvintele trebuie să fie ca banii, că banii numai aceia sînt buni carii umblă în toate ţările, aşia şi cuvintele acealea săntu bune carele le înţelegu toţi ...

Tot în cursul păstoririi sale s-a tipărit şi o *Psaltire* la Alba Iulia în 1651.

Mitropolitul Simion Ştefan a murit în vara anului 1656, căci în 14 septembrie 1656 era sfinţit la Tîrgovişte noul mitropolit al Transilvaniei, Sava Brancovici.

Deci, în tot cursul primei jumătăţi a secolului al XVII-lea vlădicii transilvăneni au avut de luptat cu propaganda calvină, izbutind să-şi păstreze turma credincioşilor în credinţa strămoşească, cu toate vitregiile timpului.

Mircea Păcurariu

Colindă

Lerui Doamne, Lerui bun
Asta-i seara de Crăciun —
Lerui Doamne, pe străduţe
Umblă cetele micuţe
De aleşi colindători
De cu seară pînă-n zori ..

Lerui Doamne, Ler frumos
Ei colindă lui Hristos,
Iară nouă pe pămînt
Ne aduc pe Domnul sfînt
Şi învăţătura Lui,
Din înaltul cerului ...

Lerui Doamne ... Şi-i zăpadă,
Vin creştinii prin ogradă,
Uşurel pe cărăruie,
Veste bună să ne spuie —
Cum că s-a născut Hristos
Lerui Doamne — şi-i frumos ...

... Lerui Doamne, să cîntăm,
Tatălui să ne-nchinăm
Şi cu toţii ... împreună
Împletind mîndră cunună —
Să o ducem — în Ajun —
Lui Iisus — pruncul cel bun.

Nicolae Isac, cîntăreţ bisericesc

Îngrijirea obiectelor religioase în parohie

Biserica Ortodoxă Română, în cursul anilor, pe lîngă misiunea ei spirituală a creat şi păstrat cu sfinţenie toate obiectele ei de cult precum şi cărţile şi însemnările mai importante din viaţa parohiei.

Multe din aceste piese din trecutul nostru îndepărtat reprezintă obiecte valoroase de artă religioasă şi documentară.

Cu conştiinţa datoriei faţă de aceste valori ce le posedă Biserica şi potrivit dispoziţiunilor primite, mulţi conducători ai oficiilor parohiale au amenajat şi expus obiecte de artă şi cu valoare documentară în locuri potrivite, pentru a fi la îndemîna oricărui vizitator şi cercetător.

Grija faţă de aceste valori se vede şi în cele mai îndepărtate parohii şi mînăstiri de pe teritoriul Patriei noastre.

Un astfel de loc îndepărtat este şi parohia Şirnea-Bran, jud. Braşov, aşezată în zonă de munte la o altitudine de 1200 m şi cu împrejurimi geografice deosebit de pitoreşti.

Şi aici se observă grija, preţuirea şi interesul pentru valorile moştenite de la înaintaşii noşti. Astfel, în această parohie se află un muzeu al satului, precum şi o modestă colecţie de obiecte bisericeşti.

În muzeul satului sînt expuse obiecte de artă populară şi de uz gospodăresc, iar în cel parohial obiecte de artă religioasă cum sînt: icoane pe sticlă, icoane pe lemn, obiecte vechi de cult, precum şi cărţi şi documente în care se vede nu numai trecutul bisericii, dar şi al satului. Din cărţile de cult mai importante şi după vechimea lor sînt: Evanghelia de la Bucureşti 1750 de sub domnia lui Grigore Ghica şi păstorirea mitropolitului Teodosie, Molitfelnic şi Antologhion precum şi Antimisul dat bisericii de lemn sub domnia lui Brîncoveanu.

Toate aceste cărţi dovedesc legăturile apropiate ce au fost între Transilvania şi celelalte provincii româneşti, ca şi permanenţa poporului nostru pe aceste plaiuri.

Această colecţie fiind aşezată lîngă biserică şi aproape de căminul cultural, unde se găseşte muzeul satului, este vizitată de mulţi turişti şi cercetători care dau pe aici, iar cei ce sînt puşi cu conducerea lor stau la dispoziţie cu multă bunăvoinţă.

Descoperind, slujind, apărînd şi păstrînd cu sfinţenie aceste valori de artă şi documentară, ne încadrăm nu numai pe linia îndatoririlor noastre preoţeşti fireşti, ci facem şi o muncă de înaltă ţinută patriotică. Preot *I. Puchianu*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206